

Μη δεσμευτικός οδηγός ορθής πρακτικής για την κατανόηση και εφαρμογή της οδηγίας περί εργοταξίων 92/57/ΕΟΚ

«Εργοτάξια»

Η παρούσα έκδοση υποστηρίζεται από το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη — PROGRESS (2007-2013).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εφαρμόζει το πρόγραμμα, το οποίο θεσπίστηκε για να χρηματοδοτήσει την υλοποίηση των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς της απασχόλησης, των κοινωνικών υποθέσεων και των ίσων ευκαιριών. Το πρόγραμμα συμβάλλει επίσης στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στους τομείς αυτούς.

Το επταετές πρόγραμμα απευθύνεται σε όλους τους φορείς που μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη κατάλληλης και αποτελεσματικής νομοθεσίας και πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης και στον κοινωνικό τομέα, στην ΕΕ των 27, τις χώρες ΕΖΕΣ-ΕΟΧ και τις υποψήφιες και τις δυνάμει υποψήφιες χώρες για προσχώρηση στην ΕΕ.

Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε:
<http://ec.europa.eu/progress>

Μη δεσμευτικός οδηγός ορθής πρακτικής για την κατανόηση και εφαρμογή

της οδηγίας περί εργοταξίων
92/57/ΕΟΚ σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές
ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα
προσωρινά ή κινητά εργοτάξια

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης
Μονάδα F4

Το χειρόγραφο ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο 2010

Για οποιαδήποτε χρήση ή αναπαραγωγή εικόνων που δεν υπόκεινται σε δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, απαιτείται άδεια απευθείας από τον/τους κάτοχο/-ους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Εικόνες εξώφυλλο, σ. 7, σ. 17, σ. 19, σ. 20, σ. 21, σ. 31, σ. 33, σ. 35, σ. 51, σ. 52, σ. 55, σ. 64, σ. 65, σ. 66, σ. 69, σ. 70, σ. 71, σ. 72, σ. 73, σ. 74, σ. 75, σ. 76, σ. 79, σ. 97, σ. 98, σ. 99, σ. 100, σ. 101, σ. 102, σ. 104, σ. 105, σ. 107, σ. 110, σ. 112, σ. 117, σ. 121:

© COMMON Gesellschaft für Kommunikation und Öffentlichkeitsarbeit mbH, D-60486 Frankfurt am Main,
www.common.de, info@common.de.

Εικόνες σ. 36, σ. 43, σ. 71, σ. 103, σ. 111: © Bruno Bisson

Εικόνες σ. 95, σ. 96, σ. 101: © INRS-Yves Cousson

Εικόνες σ. 20, σ. 52, σ. 70, σ. 82, σ. 91, σ. 98, σ. 99, σ. 107: © HSE
(<http://www.hse.gov.uk/pubns/indg344.pdf>)

*Η Άμεση Ευρώπη είναι μια υπηρεσία που σας
βοηθά να βρείτε απαντήσεις στα ερωτήματά
σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση*

Αριθμός δωρεάν τηλεφωνικής κλήσης (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Ορισμένες εταιρείες κινητής τηλεφωνίας δεν επιτρέπουν
την πρόσβαση στους αριθμούς 00 800 ή μπορεί να
χρεώνουν την κλήση.

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το διαδίκτυο (<http://europa.eu>).
Δελτίο καταλογογράφησης καθώς και περίληψη υπάρχουν στο τέλος του τεύχους.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2011

ISBN 978-92-79-19384-2

doi:10.2767/21718

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2011

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Εισαγωγή

Ασφάλεια και υγεία στον χώρο εργασίας στον κατασκευαστικό τομέα

Ο κατασκευαστικός τομέας αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους βιομηχανικούς τομείς της Ευρώπης. Το 2007 στον τομέα αυτό απασχολήθηκαν 16,4 εκατομμύρια άτομα (ήτοι το 7,2 % της συνολικής απασχόλησης στην Ευρώπη).

Ο τομέας αποτελείται κυρίως από μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Η Ομοσπονδία Ευρωπαϊκών Οικοδομικών Επιχειρήσεων (FIEC) εκτιμά ότι το 95 % αυτών των ΜΜΕ απασχολούν λιγότερους από 20 υπαλλήλους.

Τα καταγεγραμμένα στοιχεία ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας στον κατασκευαστικό τομέα είναι πολύ ανησυχητικά. Το ανθρώπινο και το οικονομικό κόστος είναι σημαντικά, τόσο για την κοινωνία όσο και για την οικονομία. Παρά τη σημαντική πρόοδο η οποία έχει σημειωθεί όσον αφορά τη βελτίωση των εργασιακών συνθηκών και της ασφάλειας στον τομέα, υπάρχουν πολλά ακόμα που πρέπει να γίνουν. Μεταξύ των κύριων οικονομικών τομέων με μεγάλο εργατικό δυναμικό, ο κατασκευαστικός τομέας είχε το υψηλότερο ποσοστό εργατικών θανατηφόρων και μη ατυχημάτων κατά τη δεκαετή περίοδο από το 1995 έως το 2005 ⁽¹⁾.

Οι εργάτες στον κατασκευαστικό τομέα είναι δυο φορές πιο πιθανό να αποτελέσουν θύματα μη θανατηφόρων τραυματισμών απ' ό,τι ένας μέσος εργάτης σε άλλους τομείς. Οι ολισθήσεις, τα προσκόμματα και οι πτώσεις στο ίδιο επίπεδο καθώς και η απώλεια ελέγχου εργαλείων χειρός και άλλων αντικειμένων αποτελούν τις πιο επαναλαμβανόμενες αποκλίσεις (αιτίες) που οδηγούν σε μη θανατηφόρα ατυχήματα.

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα διαθέσιμα ετήσια στατιστικά δεδομένα ευρωπαϊκών εργατικών ατυχημάτων για το 2007, υπήρξαν πάνω από 700 000 εργατικά ατυχήματα για τα οποία απαιτήθηκαν περισσότερες από τρεις ημέρες απουσίας στον κατασκευαστικό τομέα στην ΕΕ των 15. Το υψηλότερο ποσοστό θανατηφόρων και μη ατυχημάτων καταγράφηκαν στον κατασκευαστικό τομέα (5 239 ατυχήματα με περισσότερες από τρεις μέρες απουσίας και 8,1 θανατηφόρα ατυχήματα) ⁽²⁾. Περίπου 1 500 εργαζόμενοι χάνουν τη ζωή τους ετησίως — υπερδιπλάσιοι του μέσου όρου σε όλους τους τομείς. Πτώσεις από ύψος, πτώσεις αντικειμένων από ψηλά και απώλεια ελέγχου μέσων μεταφοράς ή χειρισμού εξοπλισμού αποτελούν τις πιο συνήθειες

αποκλίσεις που οδηγούν σε θανατηφόρα ατυχήματα στον κατασκευαστικό τομέα.

Στα δέκα νέα κράτη μέλη (εκτός της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας), το 20 % των τραυματισμών στον χώρο εργασίας συνέβη στον κατασκευαστικό τομέα κατά το έτος πριν από την ένταξή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση ⁽³⁾.

Η απώλεια χρόνου λόγω καταστάσεων που αφορούν την υγεία των εργαζομένων είναι σημαντική και τις περισσότερες φορές θεωρείται ότι οφείλεται σε τραυματισμούς.

Το 2005 το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας του Δουβλίνου ολοκλήρωσε την τέταρτη έρευνά του για τις εργασιακές συνθήκες στην Ευρώπη ⁽⁴⁾. Τα μυοσκελετικά προβλήματα συνεχίζουν να αποτελούν μεγάλο ποσοστό των ασθενειών στον χώρο εργασίας: το 24,7 % των ερωτηθέντων ατόμων από όλους τους τομείς υπέφεραν από πόνους στην μέση και το 22,8 % από μυϊκούς πόνους. Στον κατασκευαστικό τομέα αναφέρεται το υψηλότερο επίπεδο έκθεσης σε κάθε ομάδα κινδύνων: παράγοντες εργονομικού κινδύνου, παράγοντες βιολογικού και χημικού κινδύνου και παράγοντες κινδύνου λόγω θορύβου και θερμοκρασίας.

Η οδηγία περί εργοταξίων 92/57/EOK

Η οδηγία περί εργοταξίων 92/57/EOK ⁽⁵⁾ καθορίζει ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τα όλα τα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια, ανεξαρτήτως μεγέθους και περιπλοκότητας. Η οδηγία δεν καλύπτει δραστηριότητες γεώτρησης και εξόρυξης στον εξορυκτικό κλάδο. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι διατάξεις της «οδηγίας-πλαίσιου», της οδηγίας 89/391/EOK ⁽⁶⁾, εφαρμόζονται πλήρως σε προσωρινά και κινητά εργοτάξια με την επιφύλαξη των πλέον δεσμευτικών ή/και ειδικών διατάξεων της οδηγίας 92/57/EOK. Η πρόληψη αποτελεί την κατευθυντήρια αρχή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας ασφάλειας και υγείας. Πέραν

⁽³⁾ Κατασκευαστικός τομέας στην Ευρώπη, έκδοση 2008 — FIEC (<http://www.fiec.org>).

⁽⁴⁾ Τέταρτη ευρωπαϊκή έρευνα εργασιακών συνθηκών, Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας, 2007, Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ISBN 92-897-0974-X.

⁽⁵⁾ Οδηγία 92/57/EOK του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια (όγδοι ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/EOK σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία) — ΕΕ L 245 της 26.8.1992 — βλ. Παράρτημα 7 — Νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σ. 21.

⁽⁶⁾ Οδηγία 89/391/EOK του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 1989, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία, ΕΕ L 183 της 29.6.1989, σ. 1-8 — βλ. Παράρτημα 7 — Νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σ. 239.

⁽¹⁾ Πηγή: Αιτίες και συνθήκες εργατικών ατυχημάτων στην ΕΕ, ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ισότητας Ευκαιριών, 2009 (<http://ec.europa.eu/social>).

⁽²⁾ Το ποσοστό αντικατοπτρίζει τον κίνδυνο εργατικού ατυχήματος, ήτοι τον αριθμό εργατικών ατυχημάτων που συμβαίνουν ετησίως για κάθε 100 000 εργαζόμενα άτομα.

της παροχής προστασίας προς τους εργαζομένους, προσφέρει επίσης τη δυνατότητα σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην ευρωπαϊκή αγορά να προσφέρουν εργασία επί ίσοις όροις. Δεδομένου ότι η οδηγία 92/57/ΕΟΚ προβλέπει τη δυνατότητα για τα κράτη μέλη να επιτρέπουν ελαστικότητα ή να θεσπίζουν περιορισμένες παρεκκλίσεις, και δεδομένου ότι τα κράτη μέλη επιτρέπεται να καθορίζουν υψηλότερα πρότυπα από όσα απαιτεί η οδηγία, θα πρέπει να λαμβάνεται πάντα υπόψη η εθνική νομοθεσία.

Η οδηγία 92/57/ΕΟΚ επέφερε σημαντικές αλλαγές στο πεδίο της πρόληψης επαγγελματικών κινδύνων στον κατασκευαστικό τομέα:

- απαιτώντας συντονισμό ασφάλειας και υγείας και για το στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου και κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης έργου·
- καθιστώντας σαφείς τους ρόλους και τις ευθύνες των διαφόρων φορέων·
- απαιτώντας την κατάρτιση συγκεκριμένου αριθμού εγγράφων που συμβάλλουν στη διασφάλιση καλών εργασιακών συνθηκών· και
- επεκτείνοντας σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς σε κατασκευαστικά έργα την εφαρμογή των αρχών της οδηγίας-πλαισίου σχετικά με επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν από κοινού έναν χώρο εργασίας για τη συνεργασία και τον συντονισμό με σκοπό την πρόληψη των κινδύνων στον χώρο εργασίας.

Ωστόσο, σύμφωνα με ανακοίνωση της Επιτροπής που εκδόθηκε το 2008 ⁽⁷⁾ ορισμένες πτυχές της οδηγίας δεν κατανοούνται ούτε εφαρμόζονται σωστά. Η ανακοίνωση αυτή στηρίζεται κυρίως στις εθνικές εκθέσεις των κρατών μελών και σε μια έκθεση ανεξάρτητων εμπειρογνομώνων που αναλύουν την εφαρμογή της οδηγίας περί εργοταξίων σε όλους τους σχετικούς ιδιωτικούς ή/και δημόσιους οικονομικούς τομείς. Επίσης, βασίζεται στα αποτελέσματα των ευρωπαϊκών εκστρατειών επιθεώρησης για την ασφάλεια στον κατασκευαστικό τομέα που πραγματοποιήθηκαν στα 15 κράτη μέλη το 2003 και το 2004, σε πρόσφατες ευρωπαϊκές στατιστικές για τα εργατικά ατυχήματα και στα διδάγματα που άντλησε η Επιτροπή από την παρακολούθηση της μεταφοράς και της εφαρμογής της οδηγίας.

Τα κράτη μέλη πρέπει να μεταφέρουν τις ευρωπαϊκές οδηγίες στην εθνική τους νομοθεσία. Η εθνική νομοθεσία εφαρμόζεται σε κατασκευαστικά έργα και θα πρέπει να λαμβάνεται πάντα υπόψη η σχετική νομοθεσία.

Η νέα ευρωπαϊκή στρατηγική

Ο πρωταρχικός στόχος της νέας ευρωπαϊκής στρατηγικής για την περίοδο 2007–2012 είναι η συνεχής βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας και υγείας για τους εργαζομένους, ιδίως μέσω μιας διαρκούς μείωσης των ατυχημάτων και των ασθενειών στον χώρο εργασίας. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι, για την

επίτευξη του στόχου αυτού, πρέπει να ενδυναμωθεί η σωστή και αποτελεσματική εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας και να δοθεί υποστήριξη στις ΜΜΕ, ιδίως σε τομείς «υψηλού κινδύνου», όπως οι κατασκευές, η γεωργία, η αλιεία και οι μεταφορές.

Η κοινοτική στρατηγική περιλαμβάνει την κατάρτιση πρακτικών οδηγιών για τη σωστή εφαρμογή των οδηγιών, ιδίως της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ. Ο παρών οδηγός καλύπτει αυτό τον στόχο.

Ο παρών μη δεσμευτικός οδηγός ορθής πρακτικής

Η οδηγία 92/57/ΕΟΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια (η οδηγία περί εργοταξίων) θέτει ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για όλα τα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια. Ο παρών μη δεσμευτικός οδηγός έχει στόχο να βοηθήσει όλα τα εμπλεκόμενα μέρη στην κατασκευή (συμπεριλαμβανομένων των κυρίων του έργου, αναδόχων, σχεδιαστών, συντονιστών, εργολάβων και άλλων εργοδοτών, εργαζομένων, προμηθευτών κ.λπ.) να κατανοήσουν και να εφαρμόσουν τις διατάξεις της οδηγίας. Ο οδηγός περιλαμβάνει το κείμενο της οδηγίας που ορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές και παρέχει επεξηγηματικό κείμενο. Περιλαμβάνει επίσης κάποιες προτάσεις και παραδείγματα ορθής πρακτικής. Οι αναγνώστες θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους την εθνική νομοθεσία, καθώς η τελευταία πιθανόν να εισάγει πιο δεσμευτικές υποχρεώσεις σε σχέση με την οδηγία.

Στόχοι του παρόντος οδηγού είναι να βοηθήσει τους διάφορους φορείς:

- στην κατανόηση και την εφαρμογή των γενικών αρχών πρόληψης (κεφ. 1)·
- στην κατανόηση των απαιτήσεων ασφάλειας και υγείας της οδηγίας, συμπεριλαμβανομένου και του χρόνου και του αντικειμένου εφαρμογής της, των καθηκόντων και των ρόλων των φορέων αλλά και των υποστηρικτικών εγγράφων που απαιτούνται (κεφ. 2)·
- στον εντοπισμό ορισμένων τυπικών κινδύνων κατά τη διάρκεια της κατασκευαστικής εργασίας (κεφ. 3)·
- στη διαχείριση κινδύνων καθ' όλη τη διάρκεια των κατασκευαστικών έργων, από την προετοιμασία του έργου, κατά την κατασκευή και έως το στάδιο μετά την κατασκευή (κεφ. 4)· και
- στον συνοπτικό προσδιορισμό των καθηκόντων των φορέων σε κάθε στάδιο (κεφ. 5).

→ **Η επόμενη ενότητα «Τρόπος ανάγνωσης του οδηγού», σ. 5, θα σας βοηθήσει να επωφεληθείτε τα μέγιστα του παρόντος οδηγού.**

⁽⁷⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με την πρακτική εφαρμογή των οδηγιών για την υγεία και ασφάλεια στον χώρο εργασίας αριθ. 92/57/ΕΟΚ (προσωρινά και κινητά εργοτάξια) και 92/58/ΕΟΚ (σήμανση ασφάλειας στην εργασία) — COM(2008) 698 — βλ. Παράρτημα 7 — Νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σ. 21.

Τρόπος ανάγνωσης του οδηγού

Υπάρχουν αρκετοί τρόποι για να διαβάσετε τον οδηγό και να βρείτε τις πληροφορίες που σας ενδιαφέρουν.

1. Γενικός πίνακας περιεχομένων

Ο οδηγός χωρίζεται σε πέντε κεφάλαια τα οποία μπορείτε να συμβουλευτείτε ξεχωριστά, ανάλογα με το θέμα που σας ενδιαφέρει. Κάθε κεφάλαιο έχει τυπωθεί με διαφορετικές έγχρωμες ταινίες στις πλευρές των σελίδων.

Κάθε κεφάλαιο χωρίζεται σε αριθμημένες παραγράφους που καλύπτουν ένα επιμέρους θέμα, ώστε να έχετε δυνατότητα πρόσβασης σε κάθε επιμέρους πληροφορία.

→ Βλέπε Πίνακα περιεχομένων, σ. 7

2. Βασικές ερωτήσεις για σημαντικά θέματα

Ένας κατάλογος βασικών ερωτήσεων καλύπτει σημαντικά θέματα για κάθε φορέα. Πιθανόν να σας βοηθήσει να βρείτε το κείμενο που χρειάζεστε.

→ Βλέπε Βασικές ερωτήσεις για σημαντικά θέματα, σ. 8

3. Ευρετήριο ανά θέμα

Α' Ένας κατάλογος θεμάτων ή λέξεων-κλειδιών σας επιτρέπει να μεταβείτε άμεσα στα κεφάλαια του οδηγού όπου βρίσκονται αναφορές στο συγκεκριμένο θέμα.

→ Βλέπε Ευρετήριο ανά θέμα, σ. 13

4. Πίνακας παραδειγμάτων

Μπορείτε επίσης να βρείτε πληροφορίες για συγκεκριμένα θέματα χρησιμοποιώντας έναν κατάλογο αναφοράς στα πρακτικά παραδείγματα του οδηγού. Ο κατάλογος προσδιορίζει το μέγεθος του έργου και το είδος των κινδύνων που ανακύπτουν.

→ Βλέπε Παράρτημα 2 — Πίνακας παραδειγμάτων, σ. 123

5. Γλωσσάριο

Η οδηγία περί εργοταξίων περιέχει κάποιους ορισμούς (π.χ. κύριος του έργου) που χρησιμοποιούνται στο κείμενο της οδηγίας. Αυτοί οι ορισμοί βρίσκονται στο παράρτημα 1 μαζί με κάποιους άλλους από την οδηγία-πλαίσιο.

→ Βλέπε Παράρτημα 1 — Γλωσσάριο, σ. 120

6. Γενικός πίνακας καθηκόντων

Τα καθήκοντα των φορέων που κατονομάζονται στην οδηγία συνοψίζονται σε έναν πίνακα.

→ Βλέπε 5, Γενικός πίνακας καθηκόντων φορέων κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου, σ. 117

7. Εξήγηση σήμανσης κειμένου

Τα αποσπάσματα των ευρωπαϊκών οδηγιών 89/391/ΕΟΚ και 92/57/ΕΟΚ περιέχονται στα μπλε πλαίσια και συνοδεύονται από το παρόν λογότυπο.

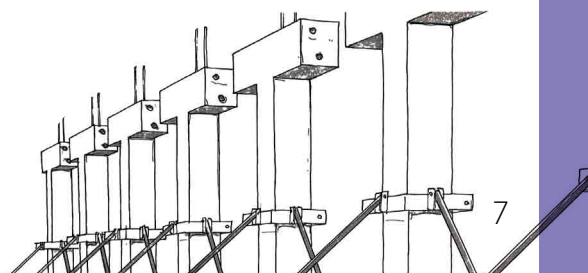
Όπου εμφανίζεται το λογότυπο αυτό παρατίθενται μη δεσμευτικές ορθές πρακτικές.

Όπου εμφανίζεται το λογότυπο αυτό, παρατίθενται επεξηγηματικά παραδείγματα.

Πίνακας περιεχομένων

Εισαγωγή.....	3
Τρόπος ανάγνωσης του οδηγού	5
Βασικές ερωτήσεις για σημαντικά θέματα.....	8
Ευρετήριο ανά θέμα	13
Πρόλογος.....	15
1 Γενικές αρχές πρόληψης για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας.....	17
1.1 Τι είναι επικινδυνότητα; Τι είναι κίνδυνος;.....	18
1.2 Γενικές αρχές πρόληψης.....	18
1.3 Αξιολόγηση κινδύνου.....	22
1.4 Περαιτέρω παραδείγματα εφαρμογής των γενικών αρχών πρόληψης	26
2 Προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας σε προσωρινά ή κινητά εργοτάξια.....	31
2.1 Τι είναι το «εργοτάξιο»;	32
2.2 Τι είναι «κατασκευαστική εργασία»;.....	32
2.3 Οι φορείς σε ένα κατασκευαστικό έργο	35
2.4 Απαιτούμενα έγγραφα για την πρόληψη	57
2.5 Εργασίες που ενέχουν ιδιαίτερους/ειδικούς κινδύνους.....	63
3 Επικινδυνότητα και κίνδυνοι κατά τη διάρκεια όλων των σταδίων ενός κατασκευαστικού έργου – Ορισμένα παραδείγματα.....	69
3.1 Πτώσεις.....	70
3.2 Κίνδυνοι που συνδέονται με την ηλεκτρική ενέργεια.....	70
3.3 Κίνδυνοι που συνδέονται με το αέριο	71
3.4 Κίνδυνοι που συνδέονται με την κυκλοφορία οχημάτων	71
3.5 Κίνδυνοι που συνδέονται με μηχανήματα κατασκευαστικών έργων.....	71
3.6 Κίνδυνοι που συνδέονται με δραστηριότητες χειρωνακτικής διακίνησης φορτίων	72
3.7 Κίνδυνοι που συνδέονται με κινήσεις των χεριών και στάσεις του σώματος.....	72
3.8 Κίνδυνοι που συνδέονται με τη χρήση εκρηκτικών	72
3.9 Κίνδυνοι που συνδέονται με την αστάθεια.....	72
3.10 Κίνδυνοι που συνδέονται με την υγεία.....	73
3.11 Μεταφορές.....	76
3.12 Υγιεινή.....	76
3.13 Άλλοι κίνδυνοι.....	77
4 Διαχείριση κινδύνων κατά τη διάρκεια κατασκευαστικών έργων.....	79
4.1 Στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου	80
4.2 Στάδιο εκτέλεσης του έργου.....	104
5 Γενικός πίνακας καθηκόντων κάθε φορέα κατά τη διάρκεια του κατασκευαστικού έργου	117
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	121
Παράρτημα 1 — Γλωσσάριο.....	122
Παράρτημα 2 — Πίνακας παραδειγμάτων	123
Παράρτημα 3 — Φύλλο καταγραφής γενικής αξιολόγησης κινδύνου	126
Παράρτημα 4 — Φύλλο καταγραφής σχεδιασμού	127
Παράρτημα 5 — Σχέδιο ασφάλειας και υγείας: προτεινόμενα περιεχόμενα	128
Παράρτημα 6 — Φάκελος ασφάλειας και υγείας: προτεινόμενα περιεχόμενα	132
Παράρτημα 7 — Νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	134
Παράρτημα 8 — Περισσότερες πληροφορίες.....	183

Βασικές ερωτήσεις για σημαντικά θέματα

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται ένας κατάλογος βασικών ερωτημάτων υπό τις ακόλουθες κεφαλίδες. Τα ερωτήματα καλύπτουν σημαντικά ζητήματα για κάθε φορέα. Πιθανόν να σας βοηθήσουν να βρείτε στο κείμενο που χρειάζεστε.

Κύριοι του έργου	→ Βλέπε ερωτήματα 52 έως 59
Συντονιστές	→ Βλέπε ερωτήματα 60 έως 66
Συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας στο στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου	→ Βλέπε ερωτήματα 67 έως 73
Συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας στο στάδιο εκτέλεσης του έργου	→ Βλέπε ερωτήματα 74 έως 85
Υπεύθυνοι σχεδιασμού	→ Βλέπε ερώτημα 86
Εργοδότες	→ Βλέπε ερωτήματα 1 έως 14
Εργοδότες που εκτελούν οι ίδιοι κατασκευαστικές εργασίες	→ Βλέπε ερωτήματα 25 έως 29
Γενικά ερωτήματα	→ Βλέπε ερωτήματα 1 έως 14
Μεγάλα εργοτάξια	→ Βλέπε ερωτήματα 25 έως 29
Εργοτάξια μεσαίου μεγέθους	→ Βλέπε ερωτήματα 20 έως 24
Εκ των προτέρων γνωστοποίηση	→ Βλέπε ερωτήματα 91 έως 93
Ανάδοχοι	→ Βλέπε ερωτήματα 88 έως 89
Σχέδιο ασφάλειας και υγείας	→ Βλέπε ερωτήματα 94 έως 96
Φάκελος ασφάλειας και υγείας	→ Βλέπε ερωτήματα 97 έως 99
Μικρά εργοτάξια	→ Βλέπε ερωτήματα 15 έως 19
Ελεύθεροι επαγγελματίες	→ Βλέπε ερώτημα 87
Εργαζόμενοι και εκπρόσωποι εργαζομένων	→ Βλέπε ερώτημα 90

Γενικά ερωτήματα

1	Συμβουλές: πού μπορώ να βρω περισσότερες συμβουλές και βοήθεια;	→ Βλέπε Παράρτημα 8 — Περισσότερες πληροφορίες	σ. 182
2	Παράρτημα IV της οδηγίας περί εργοταξίων: τι είναι;	→ Βλέπε παράγραφο 4.2.1.α), άρθρο 8 και παράρτημα IV της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ και άρθρο 6 της οδηγίας-πλαισίου 89/391/ΕΟΚ	σ. 104
3	Κατασκευαστικό έργο: τι είναι;	→ Βλέπε παράγραφο 2.1, Τι είναι «εργοτάξιο»;	σ. 32
4	Εργοτάξιο: τι είναι;	→ Βλέπε παράγραφο 2.1, Τι είναι «εργοτάξιο»;	σ. 32
5	Κατασκευαστικές εργασίες: τι είναι;	→ Βλέπε παράγραφο 2.2, Τι είναι «κατασκευαστική εργασία»;	σ. 32
6	Ικανότητα: τι είναι και πώς μπορώ να την αξιολογήσω για αυτούς που προσλαμβάνω ή διορίζω;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.5, Προσόντα του συντονιστή για θέματα ασφάλειας και υγείας	σ. 41
7	Οδηγία: τι είναι, γιατί χρειάζεται, πώς με επηρεάζει;	→ Βλέπε Εισαγωγή	σ. 3
8	Οδηγία: εφαρμόζεται στο κατασκευαστικό έργο ή στο εργοτάξιό μου;	→ Βλέπε παράγραφο 2.2, Τι είναι «κατασκευαστική εργασία»;	σ. 32
9	Γενικές αρχές πρόληψης: τι είναι;	→ Βλέπε παράγραφο 1.2, Γενικές αρχές πρόληψης	σ. 18
10	Νομοθεσία: ποιες είναι οι άλλες οδηγίες για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας;	→ Βλέπε Παράρτημα 7 — Νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης	σ. 134
11	Ιδιαίτεροι κίνδυνοι: ποια εργασία θεωρείται ότι ενέχει ιδιαίτερους κινδύνους;	→ Βλέπε παράγραφο 2.5.1, Εργασία που ενέχει ιδιαίτερους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων	σ. 63
12	Ομάδα έργου και ομαδική εργασία	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.1, Προκαταρκτικές παρατηρήσεις	σ. 35
13	Αξιολόγηση κινδύνου: τι είναι;	→ Βλέπε παράγραφο 1.3, Αξιολόγηση κινδύνου	σ. 22
14	Περίληψη των καθηκόντων του καθενός	→ Βλέπε κεφάλαιο 5, Γενικός πίνακας καθηκόντων κάθε φορέα κατά τη διάρκεια του κατασκευαστικού έργου	σ. 117

Ερωτήματα σχετικά με μικρά εργοτάξια

15	Εφαρμόζεται η οδηγία σε μικρά έργα;	→ Βλέπε Εισαγωγή	σ. 3
16	Πού μπορώ να βρω παραδείγματα που να ισχύουν για μικρά εργοτάξια;	→ Βλέπε Παράρτημα 2 — Πίνακας παραδειγμάτων	σ. 123

17	Απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση για ένα μικρό έργο;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.1, Εκ των προτέρων γνωστοποίηση	σ. 58
18	Χρειάζομαι σχέδιο ασφάλειας και υγείας για ένα μικρό έργο;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφάλειας και υγείας	σ. 59
19	Χρειάζομαι φάκελο ασφάλειας και υγείας για ένα μικρό έργο;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.3, Φάκελος ασφάλειας και υγείας	σ. 62

Ερωτήματα σχετικά με εργοτάξια μεσαίου μεγέθους

20	Εφαρμόζεται η οδηγία σε έργα μεσαίου μεγέθους;	→ Βλέπε Εισαγωγή	σ. 3
21	Πού μπορώ να βρω παραδείγματα που να ισχύουν για εργοτάξια μεσαίου μεγέθους;	→ Βλέπε Παράρτημα 2 — Πίνακας παραδειγμάτων	σ. 123
22	Απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση για ένα έργο μεσαίου μεγέθους;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.1, Εκ των προτέρων γνωστοποίηση	σ. 58
23	Χρειάζομαι σχέδιο ασφάλειας και υγείας για ένα έργο μεσαίου μεγέθους;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφάλειας και υγείας	σ. 59
24	Χρειάζομαι φάκελο ασφάλειας και υγείας για ένα έργο μεσαίου μεγέθους;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.3, Φάκελος ασφάλειας και υγείας	σ. 62

Ερωτήματα σχετικά με μεγάλα εργοτάξια

25	Εφαρμόζεται η οδηγία σε μεγάλα έργα;	→ Βλέπε Εισαγωγή	σ. 3
26	Πού μπορώ να βρω παραδείγματα που να ισχύουν για μεγάλα εργοτάξια;	→ Βλέπε Παράρτημα 2 — Πίνακας παραδειγμάτων	σ. 123
27	Απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση για ένα μεγάλο έργο;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.1, Εκ των προτέρων γνωστοποίηση	σ. 58
28	Χρειάζομαι σχέδιο ασφάλειας και υγείας για ένα μεγάλο έργο;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφάλειας και υγείας	σ. 59
29	Χρειάζομαι φάκελο ασφάλειας και υγείας για ένα μεγάλο έργο;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.3, Φάκελος ασφάλειας και υγείας	σ. 62

Ερωτήματα σχετικά με τον κύριο του έργου

Ορισμός			
30	Είμαι κύριος του έργου;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.2, Κύριος του έργου	σ. 36
Έγγραφα			
31	Εκ των προτέρων γνωστοποίηση: Τι είναι και τι πρέπει να κάνω;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.1, Εκ των προτέρων γνωστοποίηση	σ. 58
32	Τι είναι το σχέδιο ασφάλειας και υγείας;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφάλειας και υγείας	σ. 59
33	Πώς συμβάλλω στο σχέδιο ασφάλειας και υγείας;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.2.γ), Καθήκοντα του κυρίου του έργου	σ. 37
34	Σε τι χρησιμεύει ένας φάκελος ασφάλειας και υγείας;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.3, Φάκελος ασφάλειας και υγείας	σ. 62
35	Τι κάνω με τον συμπληρωμένο φάκελο ασφάλειας και υγείας;	→ Βλέπε παράγραφο 4.2.3, Στάδιο μετά την κατασκευή	σ. 113
Καθήκοντα			
36	Τι πρέπει να κάνει ο κύριος του έργου;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.2.γ), Καθήκοντα του κυρίου του έργου	σ. 37
37	Τι πρέπει να κάνω κατά τον σχεδιασμό του έργου;	→ Βλέπε παράγραφο 4.1.2, Στάδιο σχεδιασμού	σ. 82
38	Τι πρέπει να κάνω κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου;	→ Βλέπε παράγραφο 4.1.3, Ολοκλήρωση προετοιμασίας πριν από την έναρξη της κατασκευαστικής εργασίας	σ. 92
39	Τι πρέπει να λάβω υπόψη κατά τη λήψη απόφασης για τα χρονικά περιθώρια του έργου;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.5.η), Συντονισμός της εφαρμογής των γενικών αρχών πρόληψης	σ. 46
40	Τι πρέπει να κάνω κατά το στάδιο εκτέλεσης του έργου;	→ Βλέπε παράγραφο 4.2, Στάδιο εκτέλεσης του έργου	σ. 104
Σχέσεις με άλλους φορείς			
41	Τι πληροφορίες πρέπει να δώσω σε όσους διορίζω;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4, Απαιτούμενα έγγραφα για την πρόληψη	σ. 57
42	Πώς μπορεί ο κύριος του έργου να συνεργαστεί με άλλους φορείς;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.1, Προκαταρκτικές παρατηρήσεις	σ. 35

Εργολάβοι			
43	Πρέπει να τους διορίσω και, αν ναι, πώς το κάνω;	→ Βλέπε παράγραφο 4.1.3.α), Δημιουργία ομάδων έργου που διαθέτουν τις απαραίτητες ικανότητες	σ. 93
Συντονιστές			
44	Τι είναι ένας συντονιστής;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.5, Συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας	σ. 41
45	Πρέπει να διορίσω συντονιστές και, αν ναι, πώς το κάνω;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.2.γ), Ορισμός συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας	σ. 37
46	Μετά τον διορισμό συντονιστών απαλλάσσομαι των ευθυνών μου;	→ Βλέπε 2.3.2.γ), Ευθύνες κυρίων του έργου	σ. 39
47	Πόσους συντονιστές πρέπει να διορίσω;	→ Βλέπε 2.3.2.γ), Αριθμός συντονιστών	σ. 38
48	Τι μπορώ να κάνω αν η οδηγία δεν απαιτεί τον διορισμό συντονιστών;	→ Βλέπε 2.3.5.α), Πότε είναι απαραίτητος ο διορισμός συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας	σ. 41
Υπεύθυνοι σχεδιασμού			
49	Πρέπει να τους διορίσω και, αν ναι, πώς το κάνω;	→ Βλέπε παράγραφο 4.1.2, Στάδιο σχεδιασμού	σ. 82
Ανάδοχος			
50	Τι είναι ο ανάδοχος;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.3, Ανάδοχος	σ. 40
51	Ανάδοχος: Πρέπει να διορίσω κάποιον και, αν ναι, πώς το κάνω;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.3, Διορισμός αναδόχου	σ. 40

Ερωτήματα σχετικά με τον συντονιστή

52	Τι είναι οι συντονιστές;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.5, Συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας	σ. 41
Συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας στο στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου			
53	Πώς συντονίζει τη συμμόρφωση με τις γενικές αρχές πρόληψης;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.5.ζ), Διασφάλιση της εφαρμογής των γενικών αρχών πρόληψης	σ. 44
54	Πώς καταρτίζει σχέδιο ασφάλειας και υγείας ο συντονιστής;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.5.ζ), Κατάρτιση σχεδίων ασφάλειας και υγείας	σ. 45
55	Πώς αρχίζει την κατάρτιση του φακέλου ασφάλειας και υγείας ο συντονιστής;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.5.ζ), Φάκελος ασφάλειας και υγείας	σ. 45
56	Τι είναι οι κανόνες εργοταξίου;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.3, Σχέδιο ασφάλειας και υγείας	σ. 61
57	Τι πρέπει να κάνει ο παρών συντονιστής;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.5.ζ), Ποια τα καθήκοντα των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά τη διάρκεια του σταδίου εκπόνησης της μελέτης του έργου;	σ. 44
58	Τι πρέπει να κάνει ο συντονιστής στην αξιολόγηση του χρόνου που θα πάρει το έργο;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.5.η), Συντονισμός της εφαρμογής των γενικών αρχών πρόληψης	σ. 46
59	Τι πρέπει να κάνει ο συντονιστής κατά το στάδιο εκτέλεσης έργου;	→ Βλέπε 5, Γενικός πίνακας καθηκόντων κάθε ενδιαφερομένου κατά τη διάρκεια του κατασκευαστικού έργου	σ. 117
Συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας στο στάδιο εκτέλεσης του έργου			
60	Πώς συντονίζει τη συμμόρφωση με τις γενικές αρχές πρόληψης;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.5.η), Συντονισμός της εφαρμογής των γενικών αρχών πρόληψης	σ. 46
61	Τι πρέπει να κάνει ο παρών συντονιστής;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.5.η), Ποια τα καθήκοντα των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά τη διάρκεια του σταδίου εκτέλεσης έργου;	σ. 46
62	Τι πρέπει να κάνει ο συντονιστής κατά το στάδιο εκπόνησης μελέτης έργου;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.5.στ), Πότε πρέπει να ορίζονται συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας και πότε τελειώνουν τα καθήκοντά τους;	σ. 43
63	Τι πρέπει να κάνει ο συντονιστής στην αξιολόγηση του χρόνου που θα πάρει η εργασία;	→ Βλέπε παράγραφο 4.1.3.ζ), Εκτίμηση κατάλληλων χρονικών περιόδων για την ολοκλήρωση της σχετικής εργασίας. Κύριοι έργου ή οι ανάδοχοί τους έχουν να επιτελέσουν λειτουργίες	σ. 94
64	Τι πρέπει να κάνει ο συντονιστής κατά το στάδιο εκτέλεσης έργου;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.5.η), Ποια τα καθήκοντα των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά τη διάρκεια του σταδίου εκτέλεσης έργου;	σ. 46

65	Τι πρέπει να κάνει ο συντονιστής με το σχέδιο ασφάλειας και υγείας κατά το στάδιο εκτέλεσης ενός έργου;	→ Βλέπε παράγραφο 4.2.1.ε), Επικαιροποίηση φακέλων ασφάλειας και υγείας	σ. 109
66	Τι πρέπει να κάνει ο συντονιστής με τον φάκελο ασφάλειας και υγείας;	→ Βλέπε παράγραφο 4.2.1.ε), Επικαιροποίηση φακέλων ασφάλειας και υγείας	σ. 109

Ερωτήματα σχετικά με τον υπεύθυνο σχεδιασμού

67	Ποιος είναι υπεύθυνος σχεδιασμού;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.4, Υπεύθυνοι σχεδιασμού	σ. 40
68	Τι μπορεί να κάνει ο σχεδιαστής και πώς;	→ Βλέπε παράγραφο 4.1.2.γ), Σχεδιασμός για την ασφάλεια των άλλων	σ. 84
69	Πώς μπορεί ένας υπεύθυνος σχεδιασμού να λάβει υπόψη του τις γενικές αρχές πρόληψης;	→ Βλέπε παράγραφο 4.1.2.ια), Σεβασμός των γενικών αρχών πρόληψης	σ. 87
70	Πώς μπορεί ένας σχεδιαστής να συνεργαστεί με άλλους φορείς;	→ Βλέπε παράγραφο 4.1.2.α), Φορείς	σ. 83
71	Ποιες χρήσιμες πληροφορίες μπορεί να παράσχει ο υπεύθυνος σχεδιασμού μέσω του σχεδιασμού;	→ Βλέπε παράγραφο 4.1.2.ζ), Εντοπισμός και διαχείριση κινδύνων	σ. 85
72	Πώς μπορεί ένας υπεύθυνος σχεδιασμού να συμβάλει στο σχέδιο και τον φάκελο ασφάλειας και υγείας;	→ Βλέπε παράγραφο 4.1.2.ια), Εντοπισμός των κινδύνων που μπορεί να εμφανιστούν καθ' όλη τη διάρκεια ζωής μιας εγκατάστασης: και, αντίστοιχα, όταν χρησιμοποιείται ως χώρος εργασίας	σ. 87
73	Τι μπορώ να κάνω αν η οδηγία δεν απαιτεί τον διορισμό συντονιστών;	→ Βλέπε παράγραφο 4.1.2.ζ), Εντοπισμός και διαχείριση κινδύνων	σ. 85

Ερωτήματα σχετικά με τον εργοδότη

74	Τι πρέπει να κάνουν οι εργοδότες εργαζομένων του κατασκευαστικού τομέα στο στάδιο σχεδιασμού και εκπόνησης μελέτης;	→ Βλέπε 5, Γενικός πίνακας καθηκόντων κάθε φορέα κατά τη διάρκεια του κατασκευαστικού έργου	σ. 117
75	Τι είναι το σχέδιο ασφάλειας και υγείας και τι πρέπει να κάνω;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφάλειας και υγείας	σ. 59
76	Τι πρέπει να κάνουν οι εργοδότες εργαζομένων του κατασκευαστικού τομέα στο στάδιο εκτέλεσης έργου;	→ Βλέπε κεφάλαιο 5, Γενικός πίνακας καθηκόντων κάθε φορέα κατά τη διάρκεια του κατασκευαστικού έργου	σ. 117
77	Πώς μπορεί ένας εργοδότης να συνεργαστεί με άλλους φορείς;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.5.η), Οργάνωση συνεργασίας μεταξύ εργοδοτών συμπεριλαμβανομένων και των μη μισθωτών	σ. 48
78	Τι συμβαίνει αν είμαι εργοδότης και δώσω αναθέσω μέσω υπεργολαβίας εργασία σε άλλους εργοδότες;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.7, Εργολάβοι και υπεργολάβοι	σ. 54
79	Τι πρέπει να κάνω ως εργοδότης ο οποίος είναι υπεργολάβος;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.7, Εργολάβοι και υπεργολάβοι	σ. 54
80	Τι μπορώ να κάνω αν η οδηγία δεν απαιτεί τον διορισμό συντονιστών;	→ Βλέπε παράγραφο 4.2.1, Στάδιο κατασκευής	σ. 104
81	Τι είναι το παράρτημα IV της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;	→ Βλέπε παράγραφο 4.2.1.β), άρθρο 8 και παράρτημα IV της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ και το άρθρο 6 της οδηγίας-πλαισίου 89/391/ΕΟΚ	σ. 108
82	Σε τι χρησιμεύει ένα σχέδιο ασφάλειας και υγείας;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφάλειας και υγείας	σ. 59
83	Σε τι χρησιμεύει ένας φάκελος ασφάλειας και υγείας;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.3, Φάκελος ασφάλειας και υγείας	σ. 62
84	Πώς συνδέονται οι υποχρεώσεις μου βάσει της οδηγίας-πλαισίου με την παρούσα οδηγία;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.6.δ), Εφαρμογή άρθρου 6 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ	σ. 54
85	Ποιες είναι οι ευθύνες μου βάσει της οδηγίας-πλαισίου;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.6.δ), Ευθύνες εργοδότη βάσει της οδηγίας-πλαισίου 89/391/ΕΟΚ	σ. 54

Εργοδότες που εκτελούν οι ίδιοι κατασκευαστική εργασία

86	Τι πρέπει να κάνουν οι εργοδότες που εκτελούν οι ίδιοι κατασκευαστική εργασία;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.6.γ), Εργοδότης προσωπικά δεσμευμένος σε εργασιακή δραστηριότητα	σ. 54
----	--	---	-------

Ερωτήματα σχετικά με ελεύθερους επαγγελματίες

87	Τι πρέπει να κάνουν οι ελεύθεροι επαγγελματίες που εργάζονται στα εργοτάξια;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.8, Ελεύθεροι επαγγελματίες	σ. 54
----	--	--	-------

Ερωτήματα σχετικά με τον ανάδοχο

88	Ποιοι είναι οι ανάδοχοι;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.3, Ανάδοχος	σ. 40
89	Τι πρέπει να κάνει ένας ανάδοχος;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.3.β), Καθήκοντα του αναδόχου	σ. 40

Ερωτήματα σχετικά με τους εργαζομένους και τους εκπροσώπους των εργαζομένων

90	Είμαι εργαζόμενος του κατασκευαστικού τομέα. Πώς με ωφελεί η οδηγία και τι πρέπει να κάνω;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.9, Εργαζόμενοι και εκπρόσωποί τους	σ. 55
----	--	--	-------

Ερωτήματα σχετικά με την εκ των προτέρων γνωστοποίηση

91	Τι είναι η εκ των προτέρων γνωστοποίηση;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.1, Εκ των προτέρων γνωστοποίηση	σ. 58
92	Ποιος την προετοιμάζει;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.1, Εκ των προτέρων γνωστοποίηση	σ. 58
93	Πότε, πώς και σε ποιον πρέπει να αποσταλεί;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.1, Εκ των προτέρων γνωστοποίηση	σ. 58

Ερωτήματα σχετικά με το σχέδιο ασφάλειας και υγείας

94	Τι είναι το σχέδιο ασφάλειας και υγείας;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφάλειας και υγείας	σ. 59
95	Ποιος το προετοιμάζει;	→ Βλέπε παράγραφο 2.3.5.ζ), Κατάρτιση σχεδίων ασφάλειας και υγείας	σ. 45
96	Πότε και πώς επικαιροποιείται;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.2.στ), Επικαιροποίηση	σ. 61

Ερωτήματα σχετικά με τον φάκελο ασφάλειας και υγείας

97	Τι είναι ο φάκελος ασφάλειας και υγείας;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.3, Φάκελος ασφάλειας και υγείας	σ. 62
98	Ποιος τον προετοιμάζει;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.3, Φάκελος ασφάλειας και υγείας	σ. 62
99	Τι συμβαίνει με αυτόν μετά τη συμπλήρωση του έργου;	→ Βλέπε παράγραφο 2.4.3, Επικαιροποίηση φακέλων	σ. 63

Ευρετήριο ανά θέμα

Θέμα	Πού μπορώ να βρω τις βασικές πληροφορίες για αυτό το θέμα
Προκαταρκτικές εργασίες	σ. 82, σ. 95
Τροποποίηση	σ. 84
Ασφυξία	σ. 76
Βιολογικές ουσίες	σ. 63, σ. 64
Καταπλάκωση	σ. 64, σ. 110
Εγκαύματα	σ. 70, σ. 73
Χημικές ουσίες	σ. 64
Κύριος του έργου	σ. 36, σ. 86, σ. 93
Μέτρα ομαδικής προστασίας	σ. 18, σ. 21, σ. 28, σ. 102, σ. 104
Θάλαμοι συμπίεσμένου αέρα	σ. 63, σ. 66
Εργοτάξια	σ. 32
Κατασκευαστικό στάδιο	σ. 104
Κατασκευαστικές εργασίες	σ. 32
Εργολάβος (συμπεριλαμβανομένων υπεργολάβων)	σ. 54
Μετατροπή	σ. 34
Συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας	σ. 41
Συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά το στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου	σ. 44
Συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά το στάδιο εκτέλεσης του έργου	σ. 46
Κατεδάφιση	σ. 35
Στάδιο σχεδιασμού	σ. 82
Υπεύθυνοι σχεδιασμού	σ. 40
Οδηγία 92/57/ΕΟΚ	σ. 3, σ. 18, σ. 32, σ. 70, σ. 80, σ. 134
Διάλυση	σ. 35
Κατάδυση	σ. 66
Αποστράγγιση	σ. 33
Πνιγμός	σ. 65
Σκόνη	σ. 74, σ. 108
Χωματοουργική εργασία	σ. 33, σ. 65
Ηλεκτρική ενέργεια	σ. 70
Εργοδότης	σ. 4, σ. 18, σ. 50
Τέλος κατασκευαστικού σταδίου	σ. 109
Βύθιση σε άμμο/λάσπη	σ. 64
Εκσκαφή	σ. 33
Εκρηκτικά	σ. 66, σ. 72
Πτώσεις	σ. 64, σ. 70
Πυρκαγιά	σ. 75
Εξοπλισμός	σ. 34
Οδηγία-πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ	σ. 3, σ. 18, σ. 32, σ. 70, σ. 80, σ. 134
Αέριο	σ. 71
Γενικές αρχές πρόληψης	σ. 17–29
Κινήσεις χεριών	σ. 72
Επικινδυνότητα	σ. 18–26, σ. 69, σ. 86, σ. 91
Υγεία	σ. 72
Ιεραρχία στην πρόληψη	σ. 86
Εγκαταστάσεις υψηλής τάσης	σ. 65, σ. 70, σ. 82
Υγιεινή	σ. 76
Αστάθεια	σ. 72
Ιονίζουσα ακτινοβολία	σ. 65
Συντήρηση	σ. 35
Χειρωνακτική διακίνηση	σ. 72

Θέμα	Πού μπορώ να βρω τις βασικές πληροφορίες για αυτό το θέμα
Θόρυβος	σ. 72, σ. 108
Μέσα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ)	σ. 22, 99
Στάδιο μετά την κατασκευή	σ. 113
Προκατασκευασμένα μέρη	σ. 34, 66
Στάδιο εκπόνησης της μελέτης	σ. 80
Εκ των προτέρων γνωστοποίηση	σ. 58
Στάδιο εκτέλεσης του έργου	σ. 104
Στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου	σ. 80
Ανάδοχος	σ. 39
Ανακαινίσεις	σ. 35
Επισκευές	σ. 35
Κίνδυνος	σ. 18, 69
Αξιολόγηση κινδύνου	σ. 22, 126
Φάκελος ασφάλειας και υγείας	σ. 61, 132
Σχέδιο ασφάλειας και υγείας	σ. 59, 126
Ελεύθερος επαγγελματίας	σ. 54
Έναρξη του έργου	σ. 80
Υπεργολάβοι	σ. 54
Μεταγενέστερες εργασίες	σ. 34, 88
Προμηθευτής	σ. 56
Θερμοκρασία	σ. 73
Κυκλοφορία	σ. 71, 97
Εκπαίδευση των εργαζομένων	σ. 24, 99, 102
Μεταφορές	σ. 76
Συντήρηση	σ. 35
Κραδασμοί	σ. 72, 73, 101, 108
Καιρικές συνθήκες	σ. 74, 74
Φρέατα, υπόγειες εργασίες και σήραγγες	σ. 65
Πλήρης κύκλος ζωής	σ. 84, 86
Εργαζόμενος	σ. 54, 55, 63, 117
Εκπρόσωπος εργαζομένων	σ. 55

Πρόλογος

Τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα δεδομένα δείχνουν καθαρά ότι οι εργαζόμενοι στον κατασκευαστικό τομέα εξακολουθούν να πλήττονται από ανησυχητικά υψηλά επίπεδα εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών. Κάθε χρόνο περίπου 1 500 εργαζόμενοι χάνουν τη ζωή τους — αριθμός υπερδιπλάσιος του μέσου όρου για όλους τους τομείς. Οι εργαζόμενοι στον κατασκευαστικό τομέα έχουν επίσης διπλάσιες πιθανότητες να υποστούν μη θανατηφόρο τραυματισμό απ' ό,τι ο μέσος όρος των εργαζομένων στους λοιπούς τομείς. Κάθε χρόνο συμβαίνουν περισσότερα από 700 000 σοβαρά εργατικά ατυχήματα που συνεπάγονται πάνω από τρεις ημέρες απουσίας από την εργασία στον κατασκευαστικό τομέα της ΕΕ-15 ⁽¹⁾.

Αυτό δεν έχει απλώς σημαντικό αντίκτυπο για τους συγκεκριμένους εργαζομένους, τις οικογένειες και τους εργοδότες τους, αλλά συνεπάγεται και υψηλό οικονομικό κόστος για την οικονομία συνολικά. Παρότι έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας σε αυτό τον τομέα, απομένουν να γίνουν ακόμη πολλά.

Η πολυδιάστατη φύση του τομέα και η πληθώρα διαφορετικών κινδύνων στους οποίους είναι δυνατό να εκτίθενται οι εργαζόμενοι (μεταξύ άλλων: εργασία σε ύψος, φυσικοί παράγοντες όπως δονήσεις και θόρυβος, χειρωνακτική διακίνηση φορτίων, μεταφορές, επικίνδυνες χημικές ουσίες και αμίαντος) απαιτούν υψηλά επίπεδα σχεδιασμού και ελέγχου ώστε οι κίνδυνοι να μετριάζονται και να προλαμβάνονται τα ατυχήματα και τα μακροπρόθεσμα προβλήματα υγείας. Επιπροσθέτως, υπάρχουν και ορισμένοι άλλοι παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε ψυχολογική πίεση με μακροπρόθεσμες συνέπειες, όπως είναι η εργασία σε απομόνωση, οι πιεστικές προθεσμίες και οι υπερβολικές ώρες εργασίας.

Η κοινοτική στρατηγική για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία 2007–2012 ⁽²⁾ και η ανακοίνωση της Επιτροπής για την πρακτική εφαρμογή των σχετικών με την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία οδηγιών 92/57/ΕΟΚ και 92/58/ΕΟΚ ⁽³⁾ αναγνωρίζουν την ανάγκη να ενισχυθεί η αποτελεσματική εφαρμογή της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ για τα εργοτάξια ⁽⁴⁾, προκειμένου να βελτιωθούν στο σύνολό τους οι συνθήκες εργασίας στον εν λόγω τομέα. Στο πλαίσιο των ανωτέρω, θα πρέπει να δοθεί στήριξη στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) μέσω της ανάπτυξης μη δεσμευτικών οργάνων ορθής πρακτικής.

Ο παρών οδηγός παρέχει πληροφορίες και παραδείγματα ορθών πρακτικών σε σύνδεση με την εφαρμογή της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ. Περιγράφει, επίσης, τα αναγκαία στοιχεία για να εξασφαλίζεται η καλή διαχείριση των κινδύνων υγείας και ασφάλειας σε όλα τα στάδια των κατασκευαστικών έργων. Επιπροσθέτως, στο πλαίσιο του προγράμματος για τη βελτίωση της νομοθεσίας, ο οδηγός παρουσιάζει γενικά παραδείγματα της τεκμηρίωσης που απαιτείται για τη συμμόρφωση, με ταυτόχρονη ελαχιστοποίηση του διοικητικού φόρτου εργασίας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη πρέπει να ανταποκριθούν με επιτυχία στην πρόκληση της βελτίωσης της ποιότητας της απασχόλησης. Η μείωση του αριθμού των ατυχημάτων και της εμφάνισης επαγγελματικών ασθενειών στον κατασκευαστικό τομέα αποτελεί ουσιαστικής σημασίας στοιχείο για τη διαμόρφωση καλύτερου εργασιακού περιβάλλοντος με ασφάλεια και υγεία για όλους. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος είναι άκρως σημαντικό να συμμετάσχουν όλοι οι σχετικοί ενδιαφερόμενοι, μεταξύ άλλων οι πελάτες, οι σχεδιαστές, οι επόπτες έργου, οι συντονιστές, οι ανάδοχοι και άλλοι εργοδότες, οι εργαζόμενοι, οι εκπρόσωποι των εργαζομένων, οι προμηθευτές, οι ασφαλιστικές εταιρείες, οι δημόσιες αρχές και οι επιθεωρήσεις εργασίας.

Πιστεύω ότι ο οδηγός αυτός είναι μια πολύτιμη συμβολή στην προώθηση της υγείας και της ασφάλειας στον κατασκευαστικό τομέα. Ελπίζω ότι θα βοηθήσει όλους τους εμπλεκόμενους να εφαρμόζουν τις διατάξεις της οδηγίας με περισσότερη αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα.

Robert Verrue
Γενικός διευθυντής

Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ισότητας Ευκαιριών

⁽¹⁾ Ευρωπαϊκές Στατιστικές για τα Εργατικά Ατυχήματα — τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα δεδομένα της Eurostat για το 2007.

⁽²⁾ COM(2007) 62.

⁽³⁾ COM(2008) 698.

⁽⁴⁾ Οδηγία 92/57/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1992, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια (όγδοι ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)· ΕΕ L 245 της 26.8.1992, σ. 6–22.

1 Γενικές αρχές πρόληψης για την ασφάλεια και υγεία στον χώρο εργασίας

1.1 Τι είναι επικινδυνότητα; Τι είναι κίνδυνος;.....18

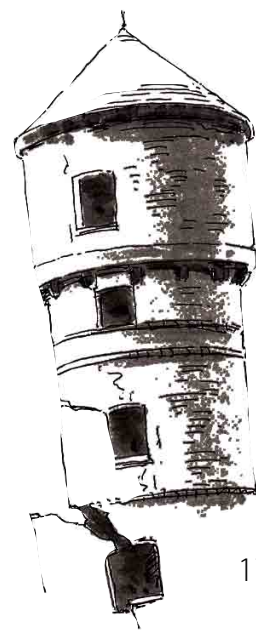
1.2 Γενικές αρχές πρόληψης.....18

- 1.2.1 Αποφυγή των κινδύνων.....19
- 1.2.2 Αξιολόγηση των κινδύνων που δεν δύνανται να αποφευχθούν.....19
- 1.2.3 Καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους.....20
- 1.2.4 Προσαρμογή της εργασίας ατομικά.....20
- 1.2.5 Προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο.....20
- 1.2.6 Αντικατάσταση του επικίνδυνου από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο.....20
- 1.2.7 Ανάπτυξη μιας συνεκτικής συνολικής πολιτικής πρόληψης.....21
- 1.2.8 Προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας.....21
- 1.2.9 Παροχή κατάλληλων οδηγιών στους εργαζομένους.....22

1.3 Αξιολόγηση κινδύνου.....22

- 1.3.1 Βήμα 1 — Αναγνώριση της επικινδυνότητας και των ατόμων σε κίνδυνο.....23
- 1.3.2 Βήμα 2 — Αξιολόγηση και ιεράρχηση των κινδύνων.....23
- 1.3.3 Βήμα 3 — Απόφαση προληπτικής δράσης.....24
- 1.3.4 Βήμα 4 — Αναλαμβάνοντας δράση.....24
- 1.3.5 Βήμα 5 — Παρακολούθηση και αναθεώρηση.....25
- 1.3.6 Ολοκληρωμένα πρωτόκολλα κινδύνου.....25

1.4 Περαιτέρω παραδείγματα εφαρμογής των γενικών αρχών πρόληψης26

Οι γενικές αρχές πρόληψης βρίσκονται στο επίκεντρο της νομοθετικής προσέγγισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για την ασφάλεια στην εργασία. Η οδηγία 89/391/ΕΟΚ, συχνά αποκαλούμενη «οδηγία-πλαίσιο», προβλέπει μέτρα για την ενθάρρυνση των βελτιώσεων στην ασφάλεια και την υγεία όλων των εργαζομένων και ορίζει μια ευρεία στρατηγική για τον έλεγχο των κινδύνων σε όλους τους χώρους εργασίας. Καθιστά τις γενικές αρχές πρόληψης, αξιολόγησης και διαχείρισης κινδύνου τον ακρογωνιαίο λίθο για τη διασφάλιση της ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας.

Η ίδια στρατηγική διέπει την οδηγία περί εργοταξίων 92/57/ΕΟΚ και οι διάφοροι φορείς που κατονομάζονται στην οδηγία πρέπει να τη λαμβάνουν υπόψη τους.

Λοιπόν, τι είναι επικινδυνότητα, τι είναι κίνδυνος και ποιες είναι οι γενικές αρχές πρόληψης;

Πώς συνδέονται με την αξιολόγηση κινδύνου και τη διαχείριση κινδύνου; Επίσης, τι πρέπει να κάνει ο κλάδος των κατασκευών;

1.1 Τι είναι επικινδυνότητα; Τι είναι κίνδυνος;

Τι σημαίνει επικινδυνότητα;

Επικινδυνότητα είναι οτιδήποτε μπορεί να βλάψει, σε αυτή την περίπτωση, την ασφάλεια και την υγεία των ανθρώπων που έχουν αναλάβει την εκτέλεση εργασιών ή επηρεάζονται από αυτή.

Παράδειγμα 1:

Ελαττωματικές επιφάνειες στις οποίες ενδέχεται οι άνθρωποι να γλιστρήσουν ή να παραπατήσουν, αφύλακτες άκρες απ' όπου πιθανόν να πέσουν, πτώση αντικειμένων ή κινούμενα οχήματα που ενδέχεται να χτυπήσουν άτομα, αιχμηρές άκρες, ηλεκτρική ενέργεια, φωτιές, εκρήξεις και άλλα είναι χαρακτηριστικά παραδείγματα κινδύνων για την ασφάλεια των ανθρώπων.

Παράδειγμα 2:

Υπάρχουν επίσης κίνδυνοι που συνδέονται με την εργασία οι οποίοι ενδέχεται να επηρεάσουν σοβαρά την υγεία των ανθρώπων, όπως καρκινογενείς παράγοντες, σκόνη (ασθένειες του αναπνευστικού ενδέχεται να προκληθούν λόγω έκθεσης σε σκόνη), άλλες βλαβερές ουσίες (ασθένειες όπως δερματίτιδα ενδέχεται να προκληθούν λόγω εργασίας με αυτές), θόρυβος (ενδέχεται να προκαλέσει απώλεια ακοής λόγω της εργασίας), δονήσεις, έκθεση σε υπερβολικές θερμοκρασίες και βαριά αντικείμενα (μυοσκελετικά προβλήματα ενδέχεται να προκληθούν από τη μετακίνησή τους).

Επικινδυνότητα είναι η πιθανότητα βλάβης των εργαζομένων (ή άλλων) από κάποιον δεδομένο κίνδυνο σε συνδυασμό με έναν βαθμό σοβαρότητας της προκληθείσας βλάβης είτε ως αποτέλεσμα άμεσου τραυματισμού είτε ως μακροχρόνια ασθένεια.

1.2 Γενικές αρχές πρόληψης

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ;

Άρθρο 6:

2. Ο εργοδότης εφαρμόζει τα μέτρα που προβλέπονται στην παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο, βάσει των ακόλουθων γενικών αρχών πρόληψης:

- (α) αποφυγή των κινδύνων
- (β) εκτίμηση των κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν
- (γ) καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους
- (δ) προσαρμογή της εργασίας ατομικά, ειδικότερα όσον αφορά τη διαμόρφωση των θέσεων εργασίας καθώς και την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας και των μεθόδων εργασίας και παραγωγής, προκειμένου ιδίως να μετριασθεί η μονότονη και ρυθμικά επαναλαμβανόμενη εργασία και να μειωθούν οι επιπτώσεις της στην υγεία
- (ε) παρακολούθηση της εξέλιξης της τεχνικής
- (στ) αντικατάσταση του επικίνδυνου από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο
- (ζ) ανάπτυξη μιας συνεκτικής συνολικής πολιτικής πρόληψης η οποία καλύπτει την τεχνολογία, την οργάνωση της εργασίας, τις συνθήκες εργασίας, τις σχέσεις μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και την επίδραση των παραγόντων του περιβάλλοντος στην εργασία
- (η) προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας
- (θ) παροχή των κατάλληλων οδηγιών στους εργαζομένους.

Οι γενικές αρχές πρόληψης αφορούν τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων. (Επίσης, παρέχουν ένα πλαίσιο ώστε να ληφθούν υπόψη η ασφάλεια και η υγεία άλλων ατόμων που ενδεχομένως να επηρεάζονται δυσμενώς από την εκτέλεση εργασιών.)

1.2.1 Αποφυγή των κινδύνων

Ένας τρόπος αποφυγής τους είναι η πλήρης εξάλειψη του κινδύνου που προκαλεί την επικινδυνότητα.

Παράδειγμα 3:

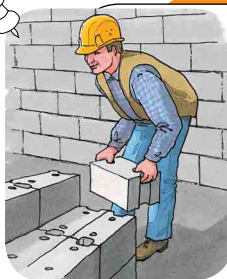
Υπάρχουν κίνδυνοι κατά την είσοδο σε περιορισμένους χώρους σε μονάδες διαχείρισης λυμάτων, όπως οι υπόγειοι χώροι που σχετίζονται με συστήματα διαχείρισης επιφανειακών υδάτων και βοθρολυμάτων. Ωστόσο, αν αλλάξει ο σχεδιασμός ώστε οι εν λόγω χώροι να είναι ανοικτοί και να αερίζονται καλά, αυτοί οι κίνδυνοι θα εκλείψουν.

Παράδειγμα 4:

Σε μια μικρή οικιακή προέκταση ο αρχιτέκτονας ζήτησε τη χρήση ξηρής δόμησης με αποτέλεσμα να αποφευχθεί η ανάγκη για κοπή και διαμόρφωση πλαισίων τοιχοποιίας για την εγκατάσταση ηλεκτρολογικού υλικού και άλλων υπηρεσιών. Αποφεύχθηκαν οι κίνδυνοι για την υγεία των εργαζομένων από τη σκόνη, τον θόρυβο και τις δονήσεις.

Αν δεν δύναται να εξαλειφθεί ένας κίνδυνος, υπάρχει ακόμη η δυνατότητα αποφυγής ενός ορισμένου βαθμού επικινδυνότητας. Για παράδειγμα, υπάρχουν κίνδυνοι που συνδέονται με πολλές εργασίες και οι οποίοι δεν μπορούν να εξαλειφθούν πλήρως: υπάρχουν όμως συχνά εναλλακτικοί τρόποι ολοκλήρωσης της εργασίας που αποφεύγουν κάποιους, αν όχι όλους τους κινδύνους. Είναι χρήσιμο να χρησιμοποιείται όσο το δυνατόν πιο ευρύς τρόπος σκέψης και να μην περιορίζεται από τη συνήθεια και την πρακτική.

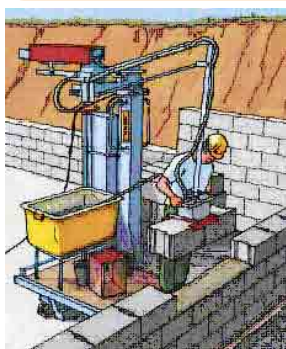
Παράδειγμα 5:

Η επίστρωση με πλάκες περιλαμβάνει επαναλαμβανόμενες ενέργειες ανύψωσης. Η ανύψωση πυκνών βαριών πλακών μπορεί να προκαλέσει μυοσκελετικά προβλήματα. Ο κίνδυνος τραυματισμού μπορεί να μειωθεί ορίζοντας εναλλακτικές λύσεις, όπως την ανύψωση μικρότερων ή ελαφρύτερων κομματιών.

Παράδειγμα 6:

Πάντα θα υπάρχουν κίνδυνοι από τη μετακίνηση βαριών υλικών αλλά οι κίνδυνοι από τη χειρωνακτική διακίνησή τους δύναται να μειωθούν μελετώντας προσεκτικά τον τρόπο με τον οποίο τα υλικά αυτά συσκευάζονται, ξεφορτώνονται και μετακινούνται, καθώς και εισάγοντας μεθόδους μηχανικού χειρισμού, π.χ. ικρίωματα, γερανούς, βαρούλκα, ανυψωτικά μηχανήματα κλπ.

1.2.2 Αξιολόγηση των κινδύνων που δεν δύναται να αποφευχθούν

Πρέπει να υιοθετηθεί μια δομημένη προσέγγιση για την αξιολόγηση των κινδύνων.

Η αξιολόγηση κινδύνου είναι μια διαδικασία που ολοκληρώνεται σε πέντε βήματα:

Βήμα 1 — Αναγνώριση της επικινδυνότητας και των ατόμων σε κίνδυνο.

Βήμα 2 — Αξιολόγηση και ιεράρχηση των κινδύνων.

Βήμα 3 — Απόφαση λήψης προληπτικών μέτρων.

Βήμα 4 — Ανάληψη δράσης.

Βήμα 5 — Παρακολούθηση και έλεγχος.

Απαιτείται γραπτή καταγραφή ώστε να περάσουν οι σημαντικές πληροφορίες και σε άλλους για να είναι ξεκάθαρο τι πρέπει να γίνει και να υπάρχει μια βάση πληροφοριών βάσει της οποίας θα διεξάγονται έλεγχοι.

→ **Βλέπε παράγραφο 1.3, Αξιολόγηση κινδύνου, σ. 22**

Παράδειγμα 7:

Σημαντική ποσότητα παλαιάς μολύβδου πρέπει να αφαιρεθεί κατά τις εργασίες επισκευής

Βήμα 1 — Αναγνώριση των κινδύνων: ύπαρξη μολύβδου. Πιθανή έκθεση σε μόλυβδο ενδέχεται να προκαλέσει προβλήματα υγείας. Αυτοί που κινδυνεύουν είναι οι εργαζόμενοι που εκτελούν τις εργασίες, άλλοι εργαζόμενοι που βρίσκονται κοντά και άλλα άτομα που μπορεί να βρίσκονται κοντά, ιδίως ευάλωτα άτομα.

Βήμα 2 — Αξιολόγηση και ιεράρχηση των κινδύνων. Εξετάστε την πιθανότητα έκθεσης σε μόλυβδο. Σκεφτείτε ποιους θα βλάψει καθώς και τη σοβαρότητα της βλάβης. Σκεφτείτε τις πιθανές οδούς μέσω των οποίων ο μόλυβδος μπορεί να εισχωρήσει στο σώμα (π.χ. εισπνοή, κατάποση). Σκεφτείτε πιθανούς τρόπους μείωσης της έκθεσης των εργαζομένων και άλλων επιλέγοντας μεθόδους εργασίας και άλλες σχετικές προφυλάξεις.

Βήμα 3 — Αποφασίστε τα προληπτικά μέτρα που θα διασφαλίσουν την υγεία των εργαζομένων και άλλων. Αποφασίστε τις απαραίτητες ρυθμίσεις παρακολούθησης και ελέγχου (π.χ. όχι καύση, χρήση υγρής αποκόλλησης/ χρήση χημικών αφαιρετικών, προστατευτικός ρουχισμός, καλές συνθήκες πρόνοιας και πλυσίματος, αναπνευστική προστασία, οδηγίες και επίβλεψη, παρακολούθηση του αέρα, παρακολούθηση υγείας κλπ.).

Βήμα 4 — Παράσχετε τα απαραίτητα υλικά, προστατευτικό εξοπλισμό, εγκαταστάσεις πρόνοιας, σύστημα παροχής οδηγιών, επίβλεψης και παρακολούθησης.

Βήμα 5 — Ολοκληρώστε την παρακολούθηση σύμφωνα με τον σχεδιασμό. Ελέγξτε τα αποτελέσματα της παρακολούθησης του αέρα και των αναλύσεων αίματος. Επανεκτιμήστε τους κινδύνους και κάντε τις απαραίτητες προσαρμογές στις μεθόδους εργασίας.

1.2.3 Καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους

Η καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους απαιτεί τα μέτρα ελέγχου να βρίσκονται κοντά στη βλάβη και να είναι αποτελεσματικά στη μείωσή της.

Παράδειγμα 8:

Σκόνες από ξύλο ενδέχεται να είναι επιβλαβείς σε περίπτωση εισπνοής: προμηθεύστε κυκλικά πριόνια με συστήματα μηχανικής αφαίρεσης σκόνης ώστε η σκόνη να εγκλωβίζεται άμεσα κατά τη δημιουργία της.

Παράδειγμα 9:

Σκόνη που προκαλείται κατά την κατεδάφιση μπορεί να προκαλέσει διάφορους κινδύνους. Ενδέχεται να είναι επιβλαβής σε περίπτωση εισπνοής, καθώς επίσης και να προκαλέσει μείωση ορατότητας: ο ψεκασμός νερού στις επιφάνειες εργασίας βοηθά την πρόληψη δημιουργίας σύννεφων σκόνης.

1.2.4 Προσαρμογή της εργασίας ατομικά

Για την προσαρμογή της εργασίας ατομικά, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη η διαμόρφωση των χώρων εργασίας, η επιλογή του εξοπλισμού εργασίας και των μεθόδων εργασίας και παραγωγής, προκειμένου ιδίως να μετριαστεί η μονότονη και ρυθμικά επαναλαμβανόμενη εργασία και να μειωθούν οι επιπτώσεις της στην υγεία.

Οι άνθρωποι έχουν φυσικούς περιορισμούς ως προς το πόσο μακριά μπορούν να φτάσουν, πόσο βάρος μπορούν να σηκώσουν και πόσο εύκολα μπορούν να δουν σε διάφορες περιστάσεις φωτισμού. Επίσης, οι άνθρωποι έχουν περιορισμούς στις ικανότητές τους να αναλύουν γνωστικά δεδομένα, όπως οδηγίες, ενδείξεις οργάνων μέτρησης κ.λπ. Το περιβάλλον εργασίας μπορεί να αποτελέσει έναν επιπλέον παράγοντα άγχους, όταν π.χ. είναι πολύ ζεστό, πολύ κρύο ή πολύ θορυβώδες. Επαναλαμβανόμενα, μονότονα καθήκοντα μπορούν να αποτελέσουν περαιτέρω παράγοντα άγχους. Θα βοηθούσε να προσπαθήσετε να βάλετε τον εαυτό σας στη θέση του ατόμου που κάνει την εργασία. Ακόμη καλύτερα, μπορείτε να ρωτήσετε άτομα που εκτελούν μια εργασία τι θα την έκανε ευκολότερη γι' αυτά.

Ορθές πρακτικές:

Η αναγνώριση των περιορισμών ως προς τα φορτία που μπορούν οι άνθρωποι να σηκώσουν με ασφάλεια.

Η αναγνώριση ότι οι άνθρωποι μπορούν να εργαστούν πιο εύκολα αν έχουν κατάλληλους χώρους εργασίας.

Η εναλλαγή εργασιών εντός μιας ομάδας εργασίας ώστε επαναλαμβανόμενες κινήσεις να μην οδηγούν σε επαναλαμβανόμενους τραυματισμούς οφειλόμενους σε υπερπροσπάθεια.

Παράδειγμα 10:

Μείωση του βάρους σάκων τσιμέντου και αδρανών υλικών που προμηθεύονται σε ένα έργο, ώστε να μειωθεί η πιθανότητα τραυματισμού.

1.2.5 Παρακολούθηση της τεχνικής προόδου

Αυτό σημαίνει συνεχή ενημέρωση και χρήση των πιο πρόσφατων τεχνικών γνώσεων (κατά την επιλογή μεθόδων εργασίας, εξοπλισμού, υλικών και εξοπλισμού εργασίας κ.λπ.) κατά την επιτέλεση ενός έργου. Γενικά, η τεχνική πρόοδος οδηγεί σε βελτιωμένη απόδοση, καλύτερη εργονομία και μειωμένους κινδύνους.

Παράδειγμα 11:

Η εργασία σε περιορισμένους χώρους ενδέχεται να εκθέτει τους εργαζομένους σε μη κατάλληλη για εισπνοή ατμόσφαιρα καθώς και τοξικά και εύφλεκτα αέρια. Κάποτε, ο εξοπλισμός παρακολούθησης ήταν ακριβός και απαιτούσε υψηλό βαθμό εμπειρογνομosύνης για τη χρήση του. Τώρα, οι πολυχρηστικοί ανιχνευτές αερίων είναι πολύ πιο φθηνοί και μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά από τους περισσότερους εργαζομένους.

Η νέα τεχνολογία έχει οδηγήσει σε συστήματα βίντεο που μπορούν να επιθεωρούν περιορισμένους χώρους, όπως υπονόμους.

Παράδειγμα 12:

Υλικά πληρώσεως τα οποία συμπιέζονται μηχανικά σε αγωγούς μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα υγείας λόγω της δόνησης που μεταδίδονται στα χέρια. Πλέον, υπάρχουν διαθέσιμοι ραδιοελεγχόμενοι συμπιεστές που απομακρύνουν τον κίνδυνο.

1.2.6 Αντικατάσταση του επικίνδυνου από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο

Η διαδικασία αυτή είναι γνωστή ως αντικατάσταση. Αφορά τον έλεγχο των διαθέσιμων επιλογών και στη συνέχεια την επιλογή αυτών που είτε δεν θέτουν σε κίνδυνο τους εργαζομένους είτε αυτών που ενέχουν μειωμένους κινδύνους, ήτοι που ενέχουν αποδεκτό επίπεδο κινδύνου.

Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η επικινδυνότητα στο περιβάλλον εργασίας, στην εργασία και στα υλικά, στις εγκαταστάσεις και τα εργαλεία.

Παράδειγμα 13:

Η αντικατάσταση μπορεί να περιλαμβάνει αλλαγή της προτεινόμενης διαδικασίας π.χ.:

- ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις όπου τα μηχανικά συστήματα στερέωσης μειώνουν τον συνολικό κίνδυνο σε σύγκριση με τα εναλλακτικά χημικά συστήματα στερέωσης·
- κατά τη διάρκεια εργασιών βαφής, αντικατάσταση με χρώματα με υδατική βάση αυτών που περιέχουν επιβλαβείς διαλύτες·
- κατά την εκτέλεση εργασιών οδοποιίας, η χρήση ασφάλτου χαμηλής θερμοκρασίας βοηθά στην πρόληψη της έκθεσης σε τοξικές ουσίες.

1.2.7 Ανάπτυξη μιας συνεκτικής συνολικής πολιτικής πρόληψης

Για να ελεγχθούν οι κίνδυνοι, το σύστημα ασφάλειας πρέπει να αναθεωρηθεί στο σύνολό του: ο άνθρωπος, η εργασία, οι εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός, η οργάνωση της διαχείρισης και οι ρυθμίσεις των διαφόρων φορέων, όπως και η διαχείριση του συνολικού έργου, το ευρύτερο περιβάλλον και πώς αυτά τα στοιχεία αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Η τεχνολογία, η εργονομία και οι ανθρωπιστικές επιστήμες μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη μιας προληπτικής στρατηγικής.

Αυτό δεν είναι δύσκολο. Είναι σημαντικό να μην επικεντρωθεί κανείς απλώς στους άμεσους κινδύνους που είναι συνήθεις στον κλάδο: ομοίως υπάρχει εξίσου ανάγκη για αναγνώριση των βαθύτερων παραγόντων που προκαλούν τραυματισμούς. Αυτοί συνδέονται άρρηκτα με τη νοοτροπία στην οργάνωση ή στο έργο. Αυτό επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τις στάσεις και τη συμπεριφορά όλων των φορέων.

α) Ανθρώπινα σφάλματα και παραβάσεις

Το πώς και το γιατί οι άνθρωποι κάνουν λάθη και γιατί αποτυγχάνουν σκόπιμα να κάνουν αυτό που τους ζητείται (παραβάσεις) είναι περίπλοκα ζητήματα.

Τα λάθη μπορούν να μειωθούν παρέχοντας ένα καλό εργασιακό περιβάλλον και αντιμετωπίζοντας:

- τις υπερβολικές απαιτήσεις εργασίας (μεγάλος φόρτος εργασίας, υψηλός βαθμός εγρήγορσης, πίεση χρόνου)·
- κοινωνικούς και οργανωτικούς παράγοντες (επίπεδα στελέχωσης, συγκρουόμενες συμπεριφορές)·
- ατομικούς παράγοντες άγχους (εκπαίδευση, εμπειρία, κόυραση)· και
- παράγοντες άγχους σχετικά με τον «εξοπλισμό» (έλεγχος, οδηγίες, διαδικασίες).

Οι ανθρώπινες παραβάσεις δύναται να μειωθούν μέσω μιας θετικής νοοτροπίας ασφάλειας η οποία περιλαμβάνει:

- ενεργή συμμετοχή του εργατικού δυναμικού·
- βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος·
- ύπαρξη κανόνων οι οποίοι:
 - είναι σχετικοί και πρακτικοί,
 - εξηγούνται σε όσους πρέπει να τους ακολουθήσουν,
 - είναι οι ελάχιστοι δυνατοί, έχοντας εξαλείψει τους περιττούς κανόνες·
- παροχή του απαραίτητου εξοπλισμού εργασίας·
- βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των ατόμων·
- βελτιωμένος σχεδιασμός και οργάνωση της θέσης εργασίας·
- βελτιωμένη επίβλεψη και παρακολούθηση·
- μείωση της πίεσης χρόνου·
- αποφυγή κατάχρησης αλκοόλ, ναρκωτικών και άλλων ουσιών.

β) Οργανωτικά σφάλματα και συστηματικές αστοχίες

Η εμπειρία δείχνει ότι η πιθανότητα αποτυχίας μπορεί να μειωθεί όταν υπάρχει θετική νοοτροπία ασφάλειας. Κάτι τέτοιο είναι πιθανόν να επιτυγχάνεται σε οργανισμούς όπου τα ανώτερα διοικητικά στελέχη είναι πλήρως αφοσιωμένα και:

- προσφέρουν αποτελεσματική ηγεσία·
- αναγνωρίζουν ότι η καλή διαχείριση της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας συντελεί στην

επίτευξη των επιχειρηματικών σκοπών·

- αντιλαμβάνονται τους κινδύνους·
- εφαρμόζουν αποτελεσματικούς ελέγχους κινδύνου·
- έχουν σαφείς απαιτήσεις απόδοσης·
- επικοινωνούν αποτελεσματικά· και
- αποτελούν έναν οργανισμό σε διαδικασία εκμάθησης που ακούει, αναθεωρεί και μαθαίνει από τις επιδόσεις του παρελθόντος.

Παράδειγμα 14:

Ένας εργολάβος εισήγαγε ένα πρόγραμμα αλλαγής συμπεριφοράς το οποίο εφαρμόσαν πρώτα τα ίδια τα ανώτερα στελέχη του οργανισμού. Δέσμευση επέδειξαν οι διευθυντές σε κάθε επίπεδο και διαμορφώθηκαν πρότυπα εργοταξίων. Η πρωτοβουλία αλλαγής αποτέλεσε σημαντικό τμήμα της διαδικασίας εισαγωγής στο εργοτάξιο, ώστε οι νέοι εργαζόμενοι στο έργο να κατανοούν εξ αρχής ότι η δέσμευση και οι προσδοκίες υπερβαίνουν τα συνηθισμένα επίπεδα.

1.2.8 Προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας

Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στα μέτρα ομαδικής προστασίας, καθώς αυτά μπορούν να εξαλείψουν κινδύνους για περισσότερα από ένα άτομα και έχουν περισσότερα πλεονεκτήματα έναντι των μέτρων ατομικής προστασίας.

Παράδειγμα 15:

Ένα προστατευτικό κιγκλίδωμα στην άκρη μιας εξέδρας εργασίας προστατεύει τον καθένα από πιθανή πτώση και δεν απαιτεί καμία ενέργεια από τους εργαζομένους που επωφελούνται από αυτό.

Οι ζώνες ασφαλείας πρέπει να χρησιμοποιούνται από κάθε άτομο, χρειάζονται κατάλληλες αγκυρώσεις και ανακόπτες πτώσης που πρέπει να είναι διαθέσιμοι και να συντηρούνται καταλλήλως. Οι ζώνες έχουν συνήθως σημαντικές πρακτικές δυσκολίες στη χρήση τους. Συνεπώς, η πιθανότητα να έχουν τον ίδιο βαθμό επιτυχίας με ένα προστατευτικό κιγκλίδωμα στην πρόληψη τραυματισμών είναι μικρή.

Επιπλέον, τα ατομικά μέτρα προστασίας σπάνια συντελούν στην πρόληψη ατυχημάτων. Αντ' αυτού, ενδέχεται να μετριάσουν το αποτέλεσμα. Για παράδειγμα, τα κράνη ασφαλείας μπορεί να ελαχιστοποιούν τους τραυματισμούς από την πτώση αντικειμένων, αλλά δεν κάνουν τίποτα για την πρόληψή τους, εν αντιθέσει με άλλα μέσα συλλογικής προστασίας, όπως το προστατευτικό δίχτυ ή το σοβατεπί στις απροστάτευτες άκρες των εξέδρων εργασίας.

Παράδειγμα 16:

Ο υπεύθυνος σχεδιασμού προσέθεσε ένα προστατευτικό στηθαίο στην περίμετρο μιας επίπεδης οροφής ώστε να υπάρχει μόνιμη προστασία για οποιοδήποτε εργάζεται στην οροφή καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του κτιρίου. Αποκλείστηκε η χρήση συστήματος ζωνών ασφαλείας και αγκυρώσεων λόγω των συνεχών εξόδων συντήρησης και της περιορισμένης παρεχόμενης προστασίας.

Παράδειγμα 17:

Ένας εργολάβος έντυσε την πρόσοψη μιας μεγάλης σκαλωσιάς με ένα προστατευτικό φύλλο ώστε να εμποδίσει πιθανούς τραυματισμούς από την πτώση αντικειμένων. (Η περιφράξη επίσης έδωσε τη δυνατότητα να συνεχιστούν οι εργασίες με σχετική άνεση κατά τη διάρκεια αντίξων καιρικών συνθηκών.)

Παράδειγμα 18:

Κατά την κατασκευή του δαπέδου με προβόλους μιας ψηλής γέφυρας, δίκτυα ασφαλείας τοποθετήθηκαν κάτω από το ικρίωμα για να πιάνουν αντικείμενα που έπεφταν. Αυτό το συλλογικό μέτρο προστασίας μείωσε τον κίνδυνο από την πτώση αντικειμένων για όλους όσοι βρίσκονται κάτω από τη γέφυρα.

1.2.9 Παροχή κατάλληλων οδηγιών στους εργαζομένους

Η τελευταία από τις αρχές είναι παροχή οδηγιών στους εργαζομένους ώστε να γνωρίζουν πώς να εκτελέσουν με ασφάλεια την εργασία.

Οι οδηγίες θα πρέπει να περιγράφουν τους κινδύνους στην προτεινόμενη εργασία και να αναφέρονται στα προστατευτικά μέτρα που πρέπει να υπάρχουν (π.χ. ο εξοπλισμός που θα χρησιμοποιηθεί, τα μέσα ατομικής προστασίας που θα φορεθούν). Οι οδηγίες θα πρέπει να παρέχονται κατά τρόπο εύκολα κατανοητό από τους εργαζομένους.

Ορθές πρακτικές:

Η παροχή:

- κοινών εισαγωγικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων για όλους τους νέους εργαζομένους πριν από την έναρξη εργασίας (υπάρχουν κάποια κοινά ζητήματα που χρειάζεται να γνωρίζουν οι νέοι εργαζόμενοι σε ένα έργο).
- περισσότερων οδηγιών από εξειδικευμένους εργολάβους πριν οι εργαζόμενοί τους να ξεκινήσουν μια νέα εργασία, και καθημερινών υπενθυμίσεων πριν από την έναρξη εργασιών.
- συνηθισμένων συζητήσεων περί θεμάτων ασφαλείας.
- τήρηση αρχείων της εκπαίδευσης των εργαζομένων και της παρουσίας τους στα εισαγωγικά εκπαιδευτικά σεμινάρια.

1.3 Αξιολόγηση κινδύνου

Η αξιολόγηση κινδύνου είναι το πρώτο βήμα στη διαχείριση των κινδύνων στον χώρο εργασίας.

Πρόκειται για ένα οργανωμένο μέσο εκτίμησης των κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων (και άλλων απόμων) από κινδύνους στον χώρο εργασίας. Όλοι οι φορείς θα πρέπει να πραγματοποιήσουν τις δικές τους αξιολογήσεις κινδύνων.

Η αξιολόγηση κινδύνου περιλαμβάνει συστηματική εξέταση η οποία μελετά:

- τι θα μπορούσε να προκαλέσει τραυματισμό ή βλάβη.
- ποιος θα επηρεαστεί και πώς.
- αν οι κίνδυνοι μπορούν να εκλείψουν ή να μειωθούν και, αν όχι.
- τι μέτρα πρόληψης ή προστασίας θα πρέπει να ληφθούν για τον έλεγχο των κινδύνων.

Πραγματοποιούμε αξιολογήσεις κινδύνων καθημερινά στη ζωή μας.

Όταν θέλουμε να διασχίσουμε τον δρόμο, αξιολογούμε το ότι μπορεί να τραυματιστούμε και λαμβάνουμε άμεσα υπόψη έναν μεγάλο αριθμό παραγόντων, όπως, για παράδειγμα, αν έχουμε επαρκές πεδίο ορατότητας των διερχόμενων οχημάτων, αν οι οδηγοί μπορούν να μας δουν, πόσο γρήγορα ταξιδεύουν τα οχήματα, την κυκλοφοριακή πυκνότητα, τις καιρικές συνθήκες, εάν έχει φως, πόση απόσταση πρέπει να καλύψουμε, το είδος της επιφάνειας του δρόμου κ.λπ.

Λαμβάνουμε υπόψη πώς μπορούμε να αποφύγουμε τον κίνδυνο συνολικά χρησιμοποιώντας π.χ. μια υπόγεια διάβαση, μια γέφυρα ή μια διαδρομή που δεν περιλαμβάνει διάσχιση δρόμων.

Αν δεν μπορούμε να εξαλείψουμε τον κίνδυνο, εξετάζουμε πώς μπορούμε να τον μειώσουμε, διασχίζοντας π.χ. τον δρόμο από σημεία όπου οι πεζοί μπορούν να χρησιμοποιούν τους σηματοδότες για να σταματήσουν τα οχήματα ή από σημεία όπου υπάρχουν νησίδες πεζών στη μέση της λεωφόρου. Αν δεν έχουμε διαθέσιμα τέτοια μέσα, στο τέλος μπορούμε να κάνουμε προσεκτικές παρατηρήσεις για να ορίσουμε αν και πότε μπορεί να είναι ασφαλές να διασχίσουμε τον δρόμο. Αν το αποφασίσουμε, θα συνεχίσουμε να προσέχουμε για την ασφάλειά μας παρακολουθώντας τι συμβαίνει πραγματικά.

Μόλις περάσουμε απέναντι, μπορεί να σκεφτούμε αν αυτό που κάναμε ήταν το σωστό, ιδίως αν αισθανθήκαμε άβολα ή εάν είχαμε παρ' ολίγον ατύχημα. Κάνοντας κάτι τέτοιο, ελέγχουμε τι συνέβη.

Θα υπάρξουν βεβαίως περιπτώσεις όπου θα συμπεράνουμε ότι δεν μπορούμε να μειώσουμε περισσότερο τον κίνδυνο και ότι ο απομένον κίνδυνος είναι τόσο μεγάλος που δεν θέλουμε να το διακινδυνεύσουμε. Αυτή θα είναι η σωστή απόφαση, αλλά, μέχρι να τη λάβουμε, ενδέχεται να μας ασκηθεί πίεση ώστε να αποφασίσουμε διαφορετικά, ίσως από φόβο μήπως αργήσουμε στην εργασία μας ή από φίλους που βρίσκονται μαζί μας και αναλαμβάνουν τον κίνδυνο, οπότε μας αφήνουν εκτός της ομάδας. Η μακροχρόνια ευημερία μας είναι ξεκάθαρα σημαντική για μας και θα υπάρξουν στιγμές που θα χρειαστεί να πάρουμε δύσκολες αποφάσεις.

Επομένως, για να διασχίσουμε τον δρόμο, χωρίζουμε τη διαδικασία σε πέντε βήματα:

- 1) αναγνωρίζουμε τους κινδύνους·
- 2) τους αξιολογούμε·
- 3) αποφασίζουμε τι πρέπει να κάνουμε·
- 4) διασχίζουμε τον δρόμο και παρακολουθούμε τις συνθήκες, καθώς το κάνουμε, και μετά
- 5) ελέγχουμε αν κάναμε το σωστό.

Αν λαμβάνουμε τόσο περίπλοκες αποφάσεις στη διαχείριση κινδύνων στην καθημερινότητά μας, θα πρέπει να είναι δυνατό να εφαρμόζουμε την αξιολόγηση κινδύνου στην καθημερινή εργασία μας. Πράγματι, η αξιολόγηση κινδύνου είναι απλώς θέμα πραγματοποίησης αυτών των πέντε βημάτων.

Η αξιολόγηση και η διαχείριση κινδύνου περιλαμβάνουν αυτά τα πέντε βήματα:

- Βήμα 1 — Αναγνώριση των κινδύνων και των ατόμων σε κίνδυνο.
 Βήμα 2 — Αξιολόγηση και ιεράρχηση των κινδύνων.
 Βήμα 3 — Απόφαση λήψης προληπτικών μέτρων.
 Βήμα 4 — Ανάλυση δράσης.
 Βήμα 5 — Παρακολούθηση και έλεγχος των πεπραγμένων.

Με τον κατάλληλο σχεδιασμό, το να διασχίσει κάποιος τον δρόμο θα ήταν πολύ ευκολότερο και οι κίνδυνοι θα μπορούσαν να έχουν μειωθεί, ακόμη και εξαλειφθεί πλήρως. Το ίδιο ισχύει και για κινδύνους που συνδέονται με την εργασία στον κατασκευαστικό τομέα.

Το άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ απαιτεί από τους εργοδότες να «έχουν στη διάθεσή τους» εκτιμήσεις των κινδύνων. Το άρθρο 9 παράγραφος 2 απαιτεί από τα κράτη μέλη να καθορίζουν κανόνες για την κατάρτιση των εκτιμήσεων κινδύνων. Θα χρειαστεί να ελέγξετε τις απαιτήσεις της εθνικής νομοθεσίας για το έργο σας.

Ορθές πρακτικές:

Η χρήση ενός απλού φύλλου καταγραφής που μπορεί να βοηθήσει στην πραγματοποίηση εκτιμήσεων κινδύνων στις περισσότερες ξεκάθαρες καταστάσεις. Η καταγραφή είναι χρήσιμη ως υπόμνημα των ενεργειών που απαιτήθηκαν και αποτελεί μέσο μετάδοσης των πληροφοριών σε άλλους.

→ Για όλους τους φορείς, βλέπε Παράρτημα 3 — Φύλλο καταγραφής αξιολόγησης κινδύνου, σ. 126

→ Για τους υπεύθυνους σχεδιασμού, βλέπε Παράρτημα 4 — Φύλλο καταγραφής σχεδιασμού, σ. 127

1.3.1 Βήμα 1 — Αναγνώριση των κινδύνων και των ατόμων σε κίνδυνο

Η αναγνώριση των κινδύνων είναι αρκετά ξεκάθαρη, όταν έχετε επαρκή γνώση και εμπειρία των δραστηριοτήτων που εξετάζετε.

Παρόλα αυτά, είναι πολλές φορές χρήσιμο να συμβουλευέστε άλλα άτομα, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους. Αν η δραστηριότητα λαμβάνει ήδη χώρα και πραγματοποιείτε τον έλεγχο μιας υφιστάμενης αξιολόγησης κινδύνων, μπορείτε να παρατηρήσετε επίσης τι συμβαίνει στην πράξη. Πέραν των κινδύνων που

προκαλούν άμεσους τραυματισμούς, εξετάστε και αυτούς που προκαλούν ασθένειες μακροπρόθεσμα. Αναλογιστείτε επίσης τους πιο περίπλοκους και λιγότερο εμφανείς παράγοντες, όπως είναι οι ψυχοκοινωνικοί παράγοντες και η οργάνωση της εργασίας.

→ Βλέπε Παράρτημα 3 — Φύλλο καταγραφής αξιολόγησης κινδύνου, σ. 126

Λάβετε υπόψη άλλες δραστηριότητες που μπορεί να λαμβάνουν χώρα την ίδια στιγμή. Θυμηθείτε επίσης τις δραστηριότητες προετοιμασίας και ολοκλήρωσης που θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο της κύριας δραστηριότητας. Μαζί με τις αρχικές κατασκευαστικές δραστηριότητες, θα χρειαστεί πιθανόν να λάβετε υπόψη και άλλες που αφορούν τη συντήρηση, την επισκευή και τη διατήρηση της καθαριότητας και της τάξης της εγκατάστασης. Δραστηριότητες που αφορούν την τροποποίηση και την αποδόμηση μπορεί να είναι επίσης σχετικές ανάλογα με το αν εξετάζετε μία μεμονωμένη δραστηριότητα ή θέματα που αφορούν το σύνολο του κύκλου ζωής μιας κατασκευής.

Ορθές πρακτικές:

Να συμβουλευέστε πηγές πληροφόρησης όπως:

- στατιστικές τραυματισμών και ασθενειών για τον οργανισμό σας και τον κλάδο σας·
- ιστοσελίδες⁽⁸⁾, γραμμές βοήθειας και δημοσιεύσεις οργανώσεων ασφάλειας και υγείας, συνδικαλιστικών ενώσεων και επαγγελματικών σωματείων·
- δεδομένα από προμηθευτές και κατασκευαστές·
- τεχνικές προδιαγραφές και
- νομοθεσία ασφάλειας και υγείας.

Στη συνέχεια εξετάστε τις ομάδες των ατόμων που μπορεί να εκτεθούν στον κίνδυνο. Μη λησμονήσετε κυρίως τα ευάλωτα άτομα (για παράδειγμα, άτομα με αναπηρία, με προδιάθεση λόγω ασθένειας ή φαρμάκων, μετανάστες εργαζομένους, νέους και ηλικιωμένους, κυοφορούσες γυναίκες, μητέρες και άπειρους και ανεκπαιδευτους εργαζομένους).

Πρέπει να λάβετε υπόψη σας όλους τους άλλους που εργάζονται, ακόμη κι αν δεν είναι εργαζόμενοί σας ή δεν συμμετέχουν στις δραστηριότητές σας. Κανονικά, θα χρειαστεί να συνεργαστείτε με άλλους στην ομάδα εργασίας για την εξάλειψη και τη διαχείριση των κινδύνων και η εν λόγω συνεργασία μπορεί να ξεκινήσει χρήσιμα κατά τη διάρκεια του βήματος 1.

→ Βλέπε Παράρτημα 3 — Φύλλο καταγραφής αξιολόγησης κινδύνου σ. 126

1.3.2 Βήμα 2 — Αξιολόγηση και ιεράρχηση των κινδύνων

Το βήμα 2 περιλαμβάνει την εκτίμηση των κινδύνων λαμβάνοντας υπόψη την πιθανότητα, τη σοβαρότητα, τη συχνότητα έκθεσης και το πόσα άτομα μπορεί να εκτεθούν στον κίνδυνο.

⁽⁸⁾ Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε Παράρτημα 8 — Περισσότερες πληροφορίες, σ. 00.

Ορισμένα άτομα, ειδικά εκείνα που έχουν εξασκηθεί στην αξιολόγηση και είναι γνώστες της δραστηριότητας και των κινδύνων της, ίσως να προτιμούν να κάνουν μια συνδυαστική αξιολόγηση της πιθανότητας, της σοβαρότητας, της συχνότητας και του αριθμού των ατόμων σε κίνδυνο καταγράφοντας απλώς μια ενιαία εκτίμηση για όλους τους παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος τόσο μεγαλύτερη θα πρέπει να είναι η προσπάθεια για την καταπολέμησή του.

→ **Βλέπε Παράρτημα 3 — Φύλλο καταγραφής αξιολόγησης κινδύνου, σ. 126**

→ 1.3.3 Βήμα 3 — Απόφαση λήψης προληπτικών μέτρων

Θυμηθείτε ότι η καλύτερη επιλογή είναι η πλήρης εξάλειψη του κινδύνου.

Στις περιπτώσεις που οι κίνδυνοι μπορούν εύκολα να εξαλειφθούν με μικρό ή καθόλου κόστος, αυτό θα πρέπει να γίνεται όσο μικρός και εάν είναι ο κίνδυνος. Μην αποπροσανατολίζεστε αναλαμβάνοντας μόνο δράση για τους κινδύνους που φαίνεται να είναι οι μεγαλύτεροι.

Παρομοίως, μην αγνοείτε πολύ σοβαρούς κινδύνους ακόμη και αν φαίνονται ιδιαιτέρως απίθανοι. Σοβαρά ατυχήματα που αφορούν μεγάλο αριθμό θυμάτων είναι σπάνια· και θα είναι ακόμη πιο σπάνια αν τα άτομα αναγνωρίζουν ότι μπορεί να συμβούν και προχωρήσουν στην εφαρμογή ουσιαστικών προληπτικών μέτρων.

Πιθανόν άλλοι να μπορούν να βοηθήσουν στην εξάλειψη και τη μείωση των κινδύνων. Αυτό συμβαίνει ιδίως σε κατασκευαστικά έργα όπου οι φορείς όπως ο κύριος του έργου, οι υπεύθυνοι σχεδιασμού και άλλοι εργολάβοι μπορούν να συνεργαστούν για τη διαχείριση των κινδύνων επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας.

Αν δεν είναι δυνατή η εξάλειψη των κινδύνων, θα χρειαστεί να εξετάσετε τι μπορεί να γίνει για τη μείωσή τους ώστε να μην τίθενται σε κίνδυνο η ασφάλεια και η υγεία όσων εκτίθενται.

Ορθές πρακτικές:

Ευρεία διαβούλευση κατά τη μελέτη των διαθέσιμων επιλογών.

Η εξάλειψη και η μείωση των κινδύνων μπορεί να περιλαμβάνει τροποποίηση των σχεδιαστικών λύσεων, επιλογή άλλων υλικών που δεν είναι επικίνδυνα ή είναι λιγότερο επικίνδυνα καθώς και οργανωτικές ή τεχνικές αλλαγές.

Θυμηθείτε ότι υπάρχουν ορισμένες γενικές αρχές πρόληψης που πρέπει να τηρούνται.

→ **Βλέπε παράγραφο 1.2, Γενικές αρχές πρόληψης, σ. 18**

→ **Βλέπε Παράρτημα 3 — Φύλλο καταγραφής αξιολόγησης κινδύνου, σ. 126**

1.3.4 Βήμα 4 — Ανάλυση δράσης

Καθώς η αξιολόγηση ολοκληρώνεται, παρουσιάζεται η ανάγκη σχεδιασμού και οργάνωσης των όσων πρέπει να γίνουν. Τα ερωτήματα σχετικά με το τι, πού, πότε, ποιος και πώς πρέπει να απαντηθούν για να εφαρμοστούν προληπτικά και προστατευτικά μέτρα. Οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους πρέπει να συμμετέχουν και να ενημερώνονται.

Η εκπαίδευση, η παροχή οδηγιών και η επίβλεψη είναι σημαντικά θέματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη σε συνδυασμό με τις γνώσεις και την εμπειρία που θα χρειαστούν οι εργαζόμενοι.

Οι προδιαγραφές εγκαταστάσεων και εξοπλισμού θα πρέπει να αποφασιστούν σε συνδυασμό με την έγκαιρη διαθεσιμότητά τους και τις ρυθμίσεις για τη συνεχή τους λειτουργική ετοιμότητα.

Η πρόσβαση, ο χώρος εργασίας, η αποθήκευση, η διοικητική μέριμνα και τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν είναι άλλα θέματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη σε συνδυασμό με το ευρύτερο εργασιακό περιβάλλον.

Ορθές πρακτικές:

Η χρήση δηλώσεων μεθόδων που θα βοηθήσουν στον προσδιορισμό του τι πρέπει να γίνει καθ' όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας, ειδικά για δραστηριότητες υψηλού κινδύνου.

Βοηθούν στην απάντηση βασικών ερωτημάτων που αφορούν το «τι, πού, πότε, ποιος» και, το πιο σημαντικό, το «πώς» θα πραγματοποιηθεί μια δραστηριότητα.

Συχνά περιέχουν σχέδια και εικόνες για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας και παροχής οδηγιών.

Οι δηλώσεις μεθόδων δύναται να χρησιμοποιηθούν εντός της δομής διαχείρισης ενός εργολάβου ως μέσο επικοινωνίας με τον συντονιστή και άλλους, συμπεριλαμβανομένης της συζήτησης με τους εργαζόμενους τους και τους εκπροσώπους τους, αλλά και με άλλους εργολάβους.

Αποτελούν ένα χρήσιμο εκπαιδευτικό εργαλείο στην αρχή της δραστηριότητας στο εργοτάξιο και ένα τακτικό μέσο για την υπενθύμιση στον καθένα των απαιτήσεων.

Θα πρέπει:

- να επικεντρώνονται στις ενέργειες που πρέπει να γίνουν κατά την εκτέλεση της εργασίας·
- να ορίζουν με επαρκείς λεπτομέρειες τα συμπεράσματα του βήματος 4 — «Ανάλυση δράσης»·
- να συμπεριλαμβάνουν ένα αντίγραφο της αξιολόγησης κινδύνων.

1.3.5 Βήμα 5 — Παρακολούθηση και έλεγχος

α) Παρακολούθηση

Πρέπει να υπάρχει εποπτεία για να εξασφαλίζεται ο απαραίτητος βαθμός παρακολούθησης για τη σωστή αντιμετώπιση των κινδύνων, καθώς προχωρά η εργασία. Η παρακολούθηση διασφαλίζει επίσης ότι τυχόν νέα απρόβλεπτα προβλήματα θα αναγνωριστούν και θα αντιμετωπιστούν καταλλήλως.

Τα συστήματα παρακολούθησης πρέπει να λαμβάνουν υπόψη μια σειρά παραγόντων. Περιλαμβάνουν την εξοικείωση των εργαζομένων με τη δραστηριότητα, την εκπαίδευσή τους και τις ικανότητές τους. Το επίπεδο κινδύνου είναι ένας περαιτέρω παράγοντας.

Το επίπεδο κινδύνου μπορεί να μην είναι σταθερό μέσα στον χρόνο. Πράγματι, σπάνια είναι σταθερό, παρά το γεγονός ότι πολλές εκτιμήσεις κινδύνων υποθέτουν ότι είναι. Σημαντική για τη συνεχή ασφάλεια μπορεί να αποδειχθεί επίσης η πλήρης κατανόηση του τρόπου με τον οποίο ο κίνδυνος ενδέχεται να μεταβληθεί στην πορεία του χρόνου και ο βαθμός με τον οποίο θα πραγματοποιηθεί η μεταβολή αυτή. Αν πρόκειται για χαμηλό κίνδυνο και ο βαθμός μεταβολής του κινδύνου είναι επίσης χαμηλός, τότε το επίπεδο παρακολούθησης μπορεί να το αντανάκλα αυτό. Ωστόσο, αν το αναμενόμενο επίπεδο κινδύνου είναι υψηλό και είναι πιθανό να μεταβληθεί γρήγορα και να θέσει μεγάλο αριθμό ατόμων σε κίνδυνο, τότε το σύστημα παρακολούθησης πρέπει να είναι ισχυρό για να είναι αποτελεσματικό. Πράγματι, αν προτείνεται μια τέτοια δραστηριότητα εργασίας, θα ήταν συνετό να επανελέγχονται τα προτεινόμενα μέτρα για να εξετάζεται η ενδεχόμενη βελτίωσή τους. Σε ακραίες περιπτώσεις, πιθανόν να καταλήξετε στο συμπέρασμα ότι η δραστηριότητα ενέχει τέτοιο πιθανό υψηλό επίπεδο κινδύνου που δεν θα έπρεπε να προχωρήσει.

β) Έλεγχος

Ο έλεγχος είναι το τελευταίο στάδιο του βήματος 5. Ένας πρώτος «έλεγχος» θα πρέπει να γίνει από τα άτομα που ολοκλήρωσαν την εκτίμηση των κινδύνων. Πριν από την ολοκλήρωση της εκτίμησης, θα πρέπει να ελέγξουν εάν είναι ικανοποιημένοι με το αποτέλεσμα. Μπορεί να αποδειχτεί χρήσιμος και ένας περαιτέρω ανεξάρτητος έλεγχος στο πλαίσιο ενός συστήματος εγκρίσεων, ειδικά στις περιπτώσεις που ο κίνδυνος είναι υψηλός.

Θα πρέπει να οριστεί ημερομηνία για περαιτέρω συνολικό έλεγχο που λαμβάνει υπόψη την προηγούμενη εμπειρία καθώς και τον βαθμό βεβαιότητας που υπάρχει στην εκτίμηση.

→ Βλέπε Παράρτημα 3 — Φύλλο καταγραφής αξιολόγησης κινδύνου, σ. 126

1.3.6 Ολοκληρωμένα μητρώα κινδύνου

Θα υπάρξουν περιπτώσεις που οι φορείς του έργου θα μπορούν να συμβάλουν στην εξάλειψη και τη μείωση των κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι άλλου φορέα. Σε ορισμένα έργα είναι χρήσιμη η επισημοποίηση μιας τέτοιας προσέγγισης συνεργασίας όπως και η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου μητρώου κινδύνου για το έργο τους ακόμη και αν η οδηγία δεν απαιτεί κάτι τέτοιο.

Ορθές πρακτικές:

Η χρήση ολοκληρωμένων μητρώων κινδύνου στις περιπτώσεις συνεργασίας αρκετών φορέων για την από κοινού διαχείριση των επαγγελματικών κινδύνων ασφάλειας και υγείας σε ένα έργο.

Στις περιπτώσεις αυτές, οι φορείς μπορεί να είναι οι κύριοι του έργου, οι υπεύθυνοι σχεδιασμού, οι συντονιστές, οι εργολάβοι, οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους, οι προμηθευτές και άλλοι.

Το ολοκληρωμένο μητρώο κινδύνου απαιτεί από τους φορείς να διενεργούν από κοινού αξιολόγηση κινδύνου και να συντάσσουν ένα γενικό έγγραφο, το μητρώο κινδύνου, για το έργο.

Τα πλεονεκτήματα είναι ότι όλα τα μέρη συμμετέχουν ενεργά στην αναγνώριση των κινδύνων και, το σημαντικότερο, μπορούν στη συνέχεια να λάβουν μέρος από κοινού στην εξάλειψη ή τη μείωσή τους καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, σε συνεργασία με άτομα σε κατάλληλες θέσεις που ασκούν τη μεγαλύτερη δυνατή επιρροή έχοντας αναλάβει να εκτελέσουν συμφωνηθείσες ενέργειες. Ο συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά το στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου είναι ο καταλληλότερος να δημιουργήσει ένα ολοκληρωμένο μητρώο κινδύνων για τους φορείς στην ομάδα του έργου. Όπου δεν υπάρχει συντονιστής, μπορεί να είναι λογικό για τους κύριους του έργου, τους υπεύθυνους σχεδιασμού και τους εργολάβους να αναπτύξουν απλά ολοκληρωμένα μητρώα κινδύνου τα οποία αφορούν τη φύση και το μέγεθος των κινδύνων.

1.4 Περαιτέρω παραδείγματα εφαρμογής των γενικών αρχών πρόληψης

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει παραδείγματα πρακτικής εφαρμογής των γενικών αρχών πρόληψης κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού, της κατασκευής και μεταγενέστερων κατασκευαστικών εργασιών.

Γενική αρχή	Κατά το στάδιο σχεδιασμού και εκπόνησης της μελέτης	Κατά το στάδιο κατασκευής	Κατά τη διάρκεια μεταγενέστερων κατασκευαστικών εργασιών
1. Αποφυγή των κινδύνων	Παράδειγμα 19: Διασφάλιση επαρκούς χώρου εργασίας για να χρησιμοποιηθεί κατά τη διάρκεια της αρχικής κατασκευής και της μεταγενέστερης συντήρησης. Παροχή μόνιμων ανυψωτικών δοκών κ.λπ. για τη μετακίνηση βαριών μηχανημάτων κατά τη διάρκεια της εγκατάστασης και της συντήρησης.	Παράδειγμα 20: Συνεργασία εργολάβων για το διαχωρισμό ασύμβατων εργασιών όπως: 1) τη χρήση εύφλεκτων υλικών και γυμνών φλογών· 2) εργασία σε περιοχές πάνω από τις οποίες είναι σε εξέλιξη η ανέγερση δομικών κατασκευών.	Παράδειγμα 21: Εκτέλεση εργασιών συντήρησης σε ήδη χρησιμοποιούμενους χώρους ενός πολυκαταστήματος εκτός των ωρών λειτουργίας ώστε να μην κινδυνεύουν άλλοι.
2. Αξιολόγηση των κινδύνων που δεν δύναται να αποφευχθούν	Παράδειγμα 22: Μια νέα οροφή αιθρίου έπρεπε να κατασκευαστεί σε ένα υφιστάμενο πολυκατάστημα στο οποίο ο πελάτης ζήτησε να συνεχιστούν οι εμπορικές συναλλαγές. Οι κίνδυνοι για το κοινό αναγνωρίστηκαν κατά το στάδιο μελέτης και ο σχεδιασμός έδωσε τη δυνατότητα εγκατάστασης μιας σταθερής προσωρινής εξέδρας εργασίας κάτω από τη νέα οροφή ώστε να παρέχεται πρόσβαση στους εργαζομένους και να προστατεύονται τα άτομα που κυκλοφορούν από κάτω. Το μέγεθος των νέων εξαρτημάτων και η ικανότητα άμεσης ανύψωσής τους με γερανό και ασφαλούς συναρμολόγησής τους ήταν θέματα που επιλύθηκαν επίσης κατά τη μελέτη. Η εγκατάσταση της προσωρινής εξέδρας εργασίας σχεδιάστηκε να πραγματοποιηθεί σε ώρες που το πολυκατάστημα ήταν κλειστό.	Παράδειγμα 23: Στο ίδιο παράδειγμα της οροφής (βλέπε αριστερά) ο εργολάβος αναγνώρισε ότι οι περαστικοί στον δρόμο θα διέτρεχαν κίνδυνο κατά την ανύψωση αντικειμένων από τον χώρο εργασίας προς τα οχήματα μεταφοράς και αντιστρόφως. Ένα βαρύ προσωρινό ικρίωμα ανυψώθηκε πάνω από το πεζοδρόμιο και τμήμα του δρόμου έκλεισε ώστε να δημιουργηθεί αρκετός χώρος εργασίας και να διασφαλιστεί η ασφάλεια των περαστικών.	Παράδειγμα 24: Κατά τον σχεδιασμό της ανακαίνισης μιας μικρής σιδηροδρομικής γέφυρας σε μια μη προσβάσιμη ορεινή περιοχή, αναγνωρίστηκε ότι οι υπέργειες γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας έπρεπε να παραμείνουν σε λειτουργία και θα αποτελούσαν κίνδυνο κατά τη διάρκεια εκσκαφών. Ένας εκσκαφέας τοποθετήθηκε και σταθεροποιήθηκε πάνω σε ένα σιδηροδρομικό όχημα για μεταφορά προς το εργοτάξιο και για χρήση. Το ύψος του εκσκαφέα περιοριζόταν μηχανικά ώστε να μην φτάσει στην επικίνδυνη περιοχή που δημιουργούσαν τα καλώδια. Δόθηκαν και εφαρμόστηκαν σαφείς οδηγίες χειρισμού. Όλα τα μηχανήματα γειώθηκαν.

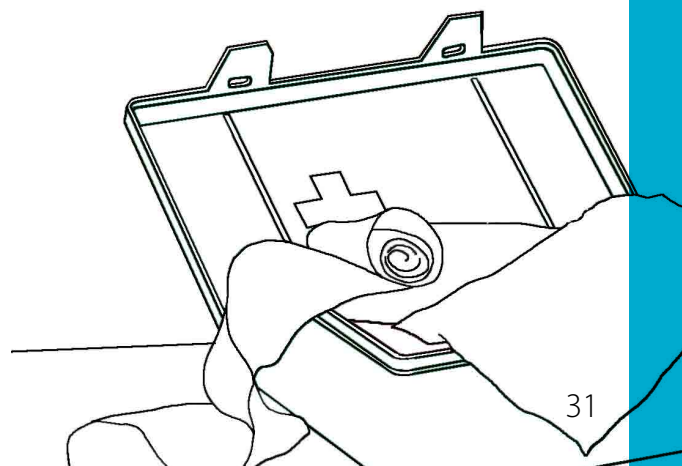
Γενική αρχή	Κατά το στάδιο σχεδιασμού και εκπόνησης της μελέτης	Κατά το στάδιο κατασκευής	Κατά τη διάρκεια μεταγενέστερων κατασκευαστικών εργασιών
3. Καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους	Παράδειγμα 25: Κατά τον σχεδιασμό ενός νέου πολυώροφου κτιρίου διαμερισμάτων αποφασίστηκε να περιληφθούν προκατασκευασμένες σκάλες ώστε να υπάρχει κατάλληλη ασφαλής πρόσβαση διαθέσιμη το συντομότερο δυνατό. (Αυτό οδήγησε και σε μικρότερο χρόνο ανέγερσης για κάθε όροφο.)	Παράδειγμα 26: Θόρυβος: Κάποιος εργολάβος επέλεξε λιγότερο θορυβώδη εξοπλισμό σύμφωνα με την οδηγία περί μηχανημάτων 98/37/ΕΟΚ. Πτώση αντικειμένων: Κατά τη διάρκεια εργασιών αγκύρωσης εδάφους για τη βελτίωση της σταθερότητας μιας πλαγιάς και για την πρόληψη του κινδύνου πτώσης βράχων, έπρεπε να τοποθετηθούν διάφορα επίπεδα αγκύρωσης. Η εργασία ξεκίνησε από το πιο υψηλό επίπεδο ώστε οι εργαζόμενοι να προστατεύονται από τον κίνδυνο της πτώσης αντικειμένων καθώς προχωρούσε η εργασία.	Παράδειγμα 27: Κίνδυνοι κατά την περιοδική συντήρηση ενός στροβίλου εγκατεστημένου σε δίκτυο σε υδροηλεκτρικό σταθμό διατυπώθηκαν κατά τον σχεδιασμό του έργου. Σχεδιάστηκε υδατοφράκτης ώστε να χρησιμοποιηθεί προσωρινά για να κλείσει τον αγωγό εισόδου του νερού. Επιπλέον, τα συστήματα ηλεκτρικού ελέγχου του υδατοφράκτη και του στροβίλου σχεδιάστηκαν με στόχο την πρόληψη της πιθανότητας λανθασμένης έναρξης λειτουργίας του στροβίλου κατά τη συντήρηση.
4. Προσαρμογή της εργασίας ατομικά, ειδικότερα όσον αφορά τη διαμόρφωση των θέσεων εργασίας καθώς και την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας και των μεθόδων εργασίας και παραγωγής, προκειμένου ιδίως να μετριαστεί η μονότονη και ρυθμικά επαναλαμβανόμενη εργασία και να μειωθούν οι επιπτώσεις της στην υγεία	Παράδειγμα 28: Κατά τον σχεδιασμό, αναγνωρίστηκε ότι ένας αγωγός συστήματος έπρεπε να είναι πιο φαρδύς ώστε να έχουν τη δυνατότητα οι εργαζόμενοι να διατηρούν σωστή στάση σώματος κατά την εργασία εγκατάστασης των συστημάτων.	Παράδειγμα 29: Σημαντικές σειρές παράλληλων σωληνώσεων έπρεπε να εγκατασταθούν σε υψηλό επίπεδο σε ένα περίπλοκο κτίριο. Ο εργολάβος αναγνώρισε ότι η εργασία σε ύψος θα δημιουργούσε κινδύνους και αποφάσισε να προκατασκευάσει σκαλωσιές οι οποίες στήριζαν τμήματα ολοκληρωμένων σωληνώσεων. Ειδικά φορεία με υδραυλική ανύψωση χρησιμοποιήθηκαν για να σηκωθούν οι σκαλωσιές και να δημιουργηθούν εξέδρες εργασίας κατά την εγκατάσταση.	Παράδειγμα 30: Μια αίθουσα θεάτρου διέθετε αρκετές μεγάλες ομάδες φωτιστικών σε υψηλό επίπεδο σε μη προσβάσιμες θέσεις. Τοποθετήθηκαν μηχανοκίνητα συστήματα που βοηθούσαν τις ομάδες αυτές να χαμηλώνουν ώστε να καθαρίζονται και να συντηρούνται με ασφάλεια.
5. Παρακολούθηση της εξέλιξης της τεχνικής	Παράδειγμα 31: Μια νέα υπόγεια διάβαση πεζών έπρεπε να κατασκευαστεί σε ήδη υπάρχοντα σιδηροδρομικό σταθμό. Το έδαφος ήταν κακής ποιότητας και υπήρχε πιθανότητα κατάρρευσης, γεγονός που έθετε τους εργαζόμενους και άλλους (συμπεριλαμβανομένων και των ανθρώπων εντός των τρένων) σε κίνδυνο. Επελέγη μια λύση σχεδιασμού που περιλάμβανε τμήματα ανύψωσης προκατασκευασμένων κιβωτίων κάτω από τις σιδηροτροχιές. Ο σχεδιασμός περιλάμβανε όργανα παρακολούθησης εδάφους και σιδηροτροχιών καθώς και προδιαγραφές για τον συντονισμό της ανύψωσης με τη λειτουργία του σιδηροδρόμου.	Παράδειγμα 32: Για να αποκοπούν τα επάνω μέρη των πυλώνων θεμελίωσης που κατασκευάστηκαν στο εργοτάξιο, χρησιμοποιήθηκαν ειδικά υδραυλικά ψαλίδια οπότε αποφεύχθηκε η χρήση χειροκίνητων αερόσφυρων.	Παράδειγμα 33: Η εξωτερική όψη ενός κτιρίου ενείχε ιδιαίτερους κινδύνους κατά τον συνήθη καθαρισμό των παραθύρων. Η ομάδα έργου είχε εντοπίσει το προβληματικό σημείο και προσέλαβε μια εταιρεία ειδικών που κατάφερε να σχεδιάσει και να εγκαταστήσει σύστημα από σκαλωσιές που έδιναν πρόσβαση σε όλα τα παράθυρα.

Γενική αρχή	Κατά το στάδιο σχεδιασμού και εκπόνησης της μελέτης	Κατά το στάδιο κατασκευής	Κατά τη διάρκεια μεταγενέστερων κατασκευαστικών εργασιών
6. Αντικατάσταση του επικίνδυνου από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο	Παράδειγμα 34: Κατά την κατασκευή σηράγγων με τη χρήση ψεκαζόμενων σκυροδεμάτων, χρησιμοποιήθηκε ένα υγρό μείγμα αντί ενός ξηρού ώστε να μειωθεί η δημιουργία σκόνης. Πριν από την έναρξη εργασιών, ο υπεύθυνος σχεδιασμού υπέδειξε στον κύριο του έργου ότι θα χρειαζόταν περισσότερος χρόνος για να γίνουν δοκιμαστικά μείγματα και για τον ψεκασμό δοκιμαστικών φανωμάτων πριν να αρχίσει η κατασκευή σηράγγων, αλλά τα οφέλη της χρήσης των νέων τεχνολογιών ήταν σημαντικά.	Παράδειγμα 35: Στο ίδιο παράδειγμα κατασκευής σηράγγων (βλέπε αριστερά) ο εργολάβος επέλεξε τηλεχειριζόμενα μηχανήματα ψεκασμού, οπότε και απομάκρυνε τους εργαζομένους από τις περιοχές υψηλού κινδύνου.	Παράδειγμα 36: Μια εταιρεία ειδικών σχετική με τον καθαρισμό προσόψεων λιθοδομής άλλαξε τις μεθόδους εργασίας και πέρασε από τη συνήθη χρήση αμμοβολής στον καθαρισμό με ψεκασμό νερού, οπότε απέφυγε την έκθεση των εργαζομένων στη σκόνη χαλαζία.
7. Προγραμματισμός της πρόληψης ατυχημάτων με την ανάπτυξη μιας συνεκτικής συνολικής πολιτικής πρόληψης που περιλαμβάνει την πρόληψη την τεχνική, την οργάνωση της εργασίας, τις συνθήκες εργασίας, τις σχέσεις μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και την επίδραση των παραγόντων του περιβάλλοντος στην εργασία	Παράδειγμα 37: Οι φορείς σε μια ομάδα έργου που εκτελούσαν εργασίες με πετροχημικές ουσίες αποφάσισαν από κοινού να αυξήσουν το προφίλ ασφάλειας και υγείας στο έργο υιοθετώντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στο θέμα εξαρχής. Ο κύριος του έργου αναγνώρισε την ανάγκη των εργολάβων για μείωση των κινδύνων και οι εργολάβοι παραδέχτηκαν τους ιδιαίτερους κινδύνους εργασίας στο εργοτάξιο. Ο κύριος του έργου έθεσε στη διάθεσή τους εισαγωγικά εκπαιδευτικά σεμινάρια και εγκαταστάσεις υγιεινής και περίθαλψης. Οι εργολάβοι υιοθέτησαν το πρόγραμμα ασφάλειας και υγείας με επίκεντρο την «αλλαγή συμπεριφοράς» που διαμόρφωσε ο κύριος του έργου.	Παράδειγμα 38: Ο συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση έργου και οι εργολάβοι ενός έργου αναγνώρισαν τα οφέλη για την ασφάλεια και την υγεία που προκύπτουν από την από κοινού συμμετοχή με τους εργαζομένους στο πλαίσιο μιας συνεκτικής και συνολικής πολιτικής πρόληψης. Έδωσαν ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη αποτελεσματικής επικοινωνίας για την ασφάλεια και την υγεία σε επίπεδο έργου και καθιέρωσαν αρκετά μέσα ώστε οι εργαζόμενοι να αισθάνονται ότι συμμετέχουν (στρατηγική ανοιχτών θυρών στα στελέχη, διαδικασίες διατύπωσης προτάσεων και παραπόνων και επιτροπή ασφάλειας εργαζομένων).	Παράδειγμα 39: Οι υπεύθυνοι για τη διαχείριση της συνήθους συντήρησης μιας μεγάλης εγκατάστασης αναγνώρισαν ότι χρειαζόταν συνήθως περιστασιακά να υπάρχει πρόσβαση από διάφορους εξειδικευμένους εργαζομένους σε μέρη που δεν ήταν εύκολα προσβάσιμα. Ανέπτυξαν μια προγραμματισμένη προσέγγιση ώστε οι εργασίες να πραγματοποιούνται κατά τα ίδια χρονικά διαστήματα και να παρέχονται ασφαλείς χώροι εργασίας (σε σκαλωσιές κ.λπ.) κατάλληλοι για όλες τις εξειδικευμένες εργασίες. Το γεγονός αυτό αύξησε την ασφάλεια και την υγεία, ενώ μείωσε επίσης τα έξοδα συντήρησης.
8. Προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας	Παράδειγμα 40: Κατά τον σχεδιασμό μιας προκατασκευασμένης επένδυσης για πολυώροφο κτίριο, οι οριζόντιες συνδέσεις τοποθετήθηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε να παρέχουν προστασία στις άκρες για τους εργαζομένους που έριχναν το υλικό για τον επόμενο όροφο.	Παράδειγμα 41: Όσοι χρησιμοποιούσαν τις κύριες διαβάσεις πεζών στο έργο προστατεύονταν ποικιλοτρόπως από την πτώση αντικειμένων με δίκτυο και προστατευτικούς ανεμιστήρες.	Παράδειγμα 42: Μόνιμα πετάσματα στις άκρες των ταρατσών παρείχαν προστασία από ενδεχόμενη πτώση κατά τις εργασίες συντήρησης.

Γενική αρχή	Κατά το στάδιο σχεδιασμού και εκπόνησης της μελέτης	Κατά το στάδιο κατασκευής	Κατά τη διάρκεια μεταγενέστερων κατασκευαστικών εργασιών
9. Παροχή κατάλληλων οδηγιών στους εργαζομένους	Παράδειγμα 43: Κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου για επισκευές και βελτιώσεις σε ένα νοσοκομείο, ο συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας ανέπτυξε τα ακόλουθα: • μια συμφωνημένη προσέγγιση για την επισημείωση των σχεδίων ώστε να εντοπίζονται πληροφορίες σχετικά με σημαντικές υπηρεσίες οι οποίες έπρεπε να παραμείνουν λειτουργικές κατά το στάδιο κατασκευής, και • ένα κοινό σύστημα ενημέρωσης των εργαζομένων σχετικά με κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία που αφορούσαν το έργο.	Παράδειγμα 44: Οι εργολάβοι φρόντισαν ώστε να γίνονται καθημερινές ενημερώσεις ασφάλειας και υγείας σχετικά με τις εργασίες που επρόκειτο να εκτελεστούν κάθε μέρα.	Παράδειγμα 45: Ο χρήστης της εγκατάστασης διαβεβαίωνε ότι ο φάκελος ασφάλειας και υγείας ήταν διαθέσιμος συνέχεια ώστε οι εργαζόμενοι συντήρησης (συμπεριλαμβανομένων αυτών που ασχολούνταν με εκτός του ωραρίου λειτουργίας έκτακτες περιπτώσεις) να μπορούν να γνωρίζουν τους λιγότερο εμφανείς κινδύνους.

2 Προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας σε εργοτάξια

2.1 Τι είναι το «εργοτάξιο»;.....	32
2.2 Τι είναι «κατασκευαστική εργασία»;	32
2.2.1 Εκσκαφές, χωματουργικές εργασίες και αποστράγγιση	33
2.2.2 Προκατασκευασμένα μέρη	34
2.2.3 Εξοπλισμός.....	34
2.2.4 Μετατροπή και τροποποιήσεις.....	34
2.2.5 Έκτακτη και τακτική συντήρηση — Εργασίες βαφής και καθαρισμού	35
2.2.6 Ανακαίνιση και επισκευές	35
2.2.7 Διάλυση και κατεδάφιση	35
2.3 Οι φορείς σε ένα κατασκευαστικό έργο	35
2.3.1 Προκαταρκτικές παρατηρήσεις.....	35
2.3.2 Κύριος του έργου	36
2.3.3 Ανάδοχος	40
2.3.4 Υπεύθυνοι σχεδιασμού.....	40
2.3.5 Συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας.....	41
2.3.6 Εργοδότες.....	50
2.3.7 Εργολάβοι και υπεργολάβοι	54
2.3.8 Ελεύθεροι επαγγελματίες	54
2.3.9 Εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους	55
2.3.10 Προμηθευτές.....	56
2.3.11 Λοιπά πρόσωπα.....	57
2.4 Απαιτούμενα έγγραφα για την πρόληψη.....	57
2.4.1 Εκ των προτέρων γνωστοποίηση	58
2.4.2 Σχέδιο ασφάλειας και υγείας.....	59
2.4.3 Φάκελος ασφάλειας και υγείας	62
2.5 Εργασίες που ενέχουν ιδιαίτερους/ειδικούς κινδύνους.....	63
2.5.1 Εργασία που ενέχει ιδιαίτερους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων.....	63
2.5.2 Νέοι κίνδυνοι	67

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;**Άρθρο 1:**

1. Η παρούσα οδηγία, που είναι η όγδοη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, καθορίζει ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο α).
2. Η παρούσα οδηγία δεν ισχύει για τις δραστηριότητες γεωτρήσεων και εξόρυξης στις εξορυκτικές βιομηχανίες κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 2 της απόφασης 74/326/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 1974 περί επεκτάσεως της αρμοδιότητας του μόνιμου οργάνου για την ασφάλεια και την προστασία της υγείας στα ανθρακωρυχεία στο σύνολο των εξορυκτικών βιομηχανιών (12).
3. Οι διατάξεις της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ είναι πλήρως εφαρμοστέες στο σύνολο του τομέα ο οποίος αναφέρεται στην παράγραφο 1, με την επιφύλαξη των πλέον δεσμευτικών ή/και ειδικών διατάξεων που περιέχονται στην παρούσα οδηγία.

Οι διατάξεις της οδηγίας-πλαισίου, οδηγία 89/391/ΕΟΚ, είναι πλήρως εφαρμοστέες σε όλες τις εργασίες με την επιφύλαξη των πλέον δεσμευτικών ή/και ειδικών διατάξεων που περιέχονται στην οδηγία περί εργοταξίων.

Η οδηγία περί εργοταξίων, οδηγία 92/57/ΕΟΚ, ορίζει ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για προσωρινά ή κινητά εργοτάξια. Δεν καλύπτει τις δραστηριότητες γεώτρησης και εξόρυξης στις εξορυκτικές βιομηχανίες.

2.1 Τι είναι «εργοτάξιο»;**Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;****Άρθρο 2:**

- α) «προσωρινά ή κινητά εργοτάξια» (που στο εξής αποκαλούνται «εργοτάξια»): κάθε εργοτάξιο όπου πραγματοποιούνται εργασίες —οικοδομικές και πολιτικού μηχανικού— των οποίων ενδεικτικός κατάλογος περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι.

Η έννοια «εργοτάξιο» μπορεί να καλύπτει κάθε μέρος στο οποίο πραγματοποιούνται διεργασίες ή δραστηριότητες όπως αυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.2. Έχετε υπόψη ότι πρόκειται για μη εξαντλητικό κατάλογο.

→ **Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε παράγραφο 2.2, Τι είναι «κατασκευαστική εργασία»; σ. 32**

Ο κατάλογος του παραρτήματος Ι της οδηγίας παρέχει παραδείγματα οικοδομικών εργασιών και εργασιών πολιτικού μηχανικού. Άλλες παρόμοιας φύσης εργασίες

περιλαμβάνονται επίσης στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Σκοπός της οδηγίας είναι να βελτιώσει την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων σε προσωρινά ή κινητά εργοτάξια. Συνεπώς, η οδηγία εφαρμόζεται για την προστασία όλων αυτών των εργαζομένων. Εργαζόμενοι που απασχολούνται κανονικά σε άλλου είδους εργασίες αλλά από τους οποίους οι εργοδότες ζητούν περιστασιακά να εκτελούν και κατασκευαστικές εργασίες καλύπτονται από την οδηγία.

Παράδειγμα 46:

Κάποιοι εργαζόμενοι που απασχολούνται κανονικά σε εργοστάσιο σε γραμμή παραγωγής έλαβαν οδηγίες να σταματήσουν προσωρινά αυτή την εργασία και να ξαναβάψουν ένα τμήμα του εργοστασίου. Καθώς η εργασία συντήρησης (συμπεριλαμβανομένων των εργασιών βαφής) είναι δραστηριότητα που αναφέρεται στο παράρτημα 1 της οδηγίας (βλέπε παρακάτω), η οδηγία εφαρμόζεται στην εργασία αυτή.

Εργοτάξια δεν θεωρούνται τα τμήματα μιας εγκατάστασης που δεν υπόκεινται σε οικοδομικές εργασίες ή εργασίες πολιτικού μηχανικού και συνεχίζουν να λειτουργούν κανονικά.

Παράδειγμα 47:

Στην εξωτερική πρόσοψη ενός νοσοκομείου και σε ορισμένα απομονωμένα τμήματα μέσα σε αυτό βρίσκονται σε εξέλιξη εργασίες. Αυτά τα τμήματα και η πρόσοψη αποτελούν εργοτάξια. Όμως, τα υπόλοιπα τμήματα του νοσοκομείου που δεν επηρεάζονται από τις κατασκευαστικές εργασίες δεν αποτελούν τμήμα εργοταξίου.

2.2 Τι είναι «κατασκευαστική εργασία»;**Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;****Παράρτημα Ι:**

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 2 ΣΤΟΙΧΕΙΟ α) ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

1. Εκσκαφές
2. Χωματουργικές εργασίες
3. Κατασκευές
4. Συναρμολόγηση και αποσυναρμολόγηση προκατασκευασμένων στοιχείων
5. Διαμόρφωση ή εξοπλισμός
6. Μετατροπές
7. Ανακαινίσεις
8. Επισκευές
9. Διαλύσεις
10. Κατεδάφιση
11. Έκτακτη συντήρηση
12. Τακτική συντήρηση — Εργασίες βαφής και καθαρισμού
13. Αποστράγγιση

Η οδηγία ισχύει για τις οικοδομικές εργασίες ή εργασίες πολιτικού μηχανικού ανεξαρτήτως της διάρκειάς τους. Ισχύει ανεξάρτητα από τον αριθμό των εμπλεκόμενων εργαζομένων.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4, Απαιτούμενα έγγραφα για την πρόληψη, σ. 57**

Το βασικό σημείο που πρέπει να θυμόμαστε είναι ότι εφαρμόζεται σε εργασίες κατασκευής καθόλο τον κύκλο ζωής μιας εγκατάστασης από την έναρξή της μέχρι την ενδεχόμενη κατεδάφισή της και την οποιαδήποτε επιτόπια ανακύκλωση των υλικών της.

Παράδειγμα 48:

Οι ακόλουθες διαδικασίες μπορούν να θεωρηθούν κατασκευαστικές εργασίες:

- ανέγερση δομών για εκθέσεις
- κατασκευή καθισμάτων θεατών για υπαίθρια φεστιβάλ.

Η οδηγία ισχύει για την ασφάλεια και την υγεία όσων πραγματοποιούν περαιτέρω κατασκευαστικές εργασίες, όπως συντήρηση κτιρίου (συμπεριλαμβανομένου του καθαρισμού και της βαφής). Πράγματι, σημειώνονται τόσοι θάνατοι και τραυματισμοί εργαζομένων κατά τη διάρκεια εργασιών συντήρησης όσοι και κατά τη διάρκεια νέων κατασκευαστικών εργασιών. Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού και οι άλλοι θα πρέπει να υιοθετούν μια προσέγγιση «πλήρους ζωής» ενός έργου.

Η οδηγία δεν ισχύει για την ασφάλεια και την υγεία των χρηστών του ολοκληρωμένου έργου. Το θέμα αυτό πιθανόν να καλύπτεται από άλλες οδηγίες.

Η οδηγία δεν προσδιορίζει τον όρο «έργο» ή «κατασκευαστικό έργο» πέρα από μια αναφορά στη λέξη «έργο» στον ορισμό του κυρίου του έργου και άλλων χρήσεων αυτών των λέξεων στα άρθρα της οδηγίας. Για πρακτικούς λόγους, κατασκευαστικό έργο ονομάζεται το έργο που πραγματοποιείται για έναν κύριο έργο και περιλαμβάνει εργασίες οικοδομικές ή πολιτικού μηχανικού.

Ορθές πρακτικές:

Είναι φυσικά εύλογο να λαμβάνονται κατά τον σχεδιασμό υπόψη άλλες οδηγίες ώστε να διασφαλίζεται η ασφάλεια και η υγεία των χρηστών. Οι κύριοι του έργου προσδοκούν ότι μια ολοκληρωμένη εγκατάσταση θα είναι ασφαλής στη χρήση της.

Η οδηγία δεν εφαρμόζεται για την ασφάλεια και την υγεία άλλων ατόμων που δεν εργάζονται, αλλά που δύναται να επηρεαστούν δυσμενώς, όπως οι περαστικοί. Ωστόσο, είναι εύλογο να υιοθετείται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την ασφάλεια και την υγεία και να λαμβάνεται υπόψη και αυτή η κατηγορία ατόμων. Σε ορισμένα κράτη μέλη η νομοθεσία απαιτεί την προστασία άλλων ατόμων που ενδέχεται να επηρεαστούν δυσμενώς από εργασίες κατασκευής. Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η εθνική νομοθεσία. Η οδηγία-πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ ορίζει ως καθήκον των εργοδοτών, μεταξύ άλλων, να πραγματοποιούν

αξιολογήσεις κινδύνου καθώς και να συνεργάζονται και να συντονίζονται με άλλους εργοδότες με τους οποίους μοιράζονται τον ίδιο χώρο εργασίας. Η οδηγία αυτή εξακολουθεί να ισχύει για τους εργοδότες για τους οποίους ισχύει επίσης η οδηγία περί εργοταξίων. Στην οδηγία 92/57/ΕΟΚ επεκτείνονται ορισμένα τμήματα της οδηγίας-πλαισίου (και άλλων οδηγιών) και καλύπτουν τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους εργοδότες οι οποίοι συμμετέχουν προσωπικά σε εργασίες κατασκευής σε εργοτάξια.

→ **Βλέπε οδηγία-πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ, σ. 134**

Παράδειγμα 49:

Ένας εργοδότης προσέλαβε έναν ελεύθερο επαγγελματία να δουλέψει μαζί του και με τους εργαζομένους του σε ένα κατασκευαστικό έργο. Ο εργοδότης και ο ελεύθερος επαγγελματίας έπρεπε να προβούν σε ενέργειες για τη διασφάλιση της ασφάλειας τους και της ασφάλειας των άλλων εργαζομένων.

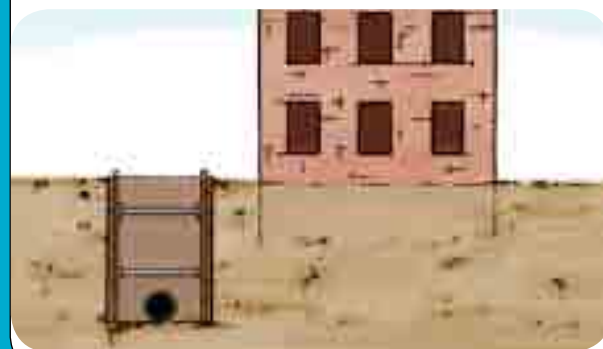
2.2.1 Εκσκαφές, χωματοουργικές εργασίες και αποστράγγιση

Οι εκσκαφές και οι χωματοουργικές εργασίες εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Εκσκαφές και χωματοουργικές εργασίες δύναται να πραγματοποιηθούν σε μεγάλο εύρος κατασκευαστικών έργων είτε ως προπαρασκευαστικές για άλλη εργασία είτε μόνες τους. Οι εργασίες αποστράγγισης περιλαμβάνονται επίσης. Εργασίες εκσκαφής όπως π.χ. για φρεάτια ή σήραγγες περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής. Τέτοιες εργασίες και άλλες περίπλοκες εκσκαφές απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή λόγω των κινδύνων που ενδέχεται να προκύψουν για αυτούς που τις εκτελούν και για άλλα άτομα.

Παράδειγμα 50:

Εκσκαφές και χωματοουργικές εργασίες δύναται να εκτελεστούν σε μεγάλο εύρος κατασκευαστικών έργων για κτίρια και αναπτυξιακά έργα. Οι εκσκαφές για τα θεμέλια του κτιρίου που εμφανίζεται στην εικόνα και για το φρεάτιο της τάφρου είναι εκσκαφές εντασσόμενες στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

Οι χωματοουργικές εργασίες περιλαμβάνουν την αναμόρφωση του εδάφους για τον σχηματισμό ενός στοιχείου όπως φράγματος, τάφρου οφρύος και την τροποποίηση της ροής του νερού.

2.2.2 Προκατασκευασμένα μέρη

Οι κατασκευαστικές εργασίες περιλαμβάνουν τη συναρμολόγηση και την αποσυναρμολόγηση προκατασκευασμένων στοιχείων στο εργοτάξιο.

Η συναρμολόγηση ή η κατασκευή προκατασκευασμένων στοιχείων σε ένα εργοτάξιο στο οποίο αυτά μετά τοποθετούνται περιλαμβάνεται στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

Ωστόσο, η συναρμολόγηση και η αποσυναρμολόγηση εξαρτημάτων που εκτελούνται σε κάποιο άλλο μέρος, όπως ένα εργοστάσιο εκτός εργοταξίου, δεν αποτελούν τμήμα της κατασκευαστικής εργασίας και δεν καλύπτονται από την οδηγία.

Παράδειγμα 51:

Μια μονάδα ανάμειξης σκυροδέματος που στήθηκε σε ένα κατασκευαστικό έργο και προμηθεύει αποκλειστικά εκείνο το έργο υπόκειται στην οδηγία.

Μια εγκατάσταση έτοιμου σκυροδέματος σε ανεξάρτητη βιομηχανική μονάδα που προμηθεύει ένα μεγάλο εύρος έργων δεν υπόκειται στην οδηγία περί εργοταξίων.

Παράδειγμα 52:

Η συνήθης συντήρηση των μηχανημάτων ενός εργοταξίου που πραγματοποιείται στο σημείο χρήσης τους καλύπτεται από την οδηγία κατασκευής.

Μια μεγάλη εγκατάσταση συντήρησης μηχανημάτων σε ένα πολύ μεγάλο έργο μπορεί να θεωρηθεί ξεχωριστή βιομηχανική επιχείρηση στην οποία δεν λαμβάνει χώρα καμιά εργασία κατασκευής. Η οδηγία περί εργοταξίων δεν εφαρμόζεται σε τέτοια περίπτωση αλλά άλλες οδηγίες, όπως η οδηγία-πλαίσιο, εφαρμόζονται. Η εθνική νομοθεσία ενδέχεται να παρέχει περαιτέρω καθοδήγηση.

Παράδειγμα 53:

Η διοικητική μέριμνα για την παραλαβή στοιχείων επένδυσης προκατασκευασμένου σκυροδέματος στο εργοτάξιο, η επακόλουθη αποθήκευσή τους, η ανύψωση και η εγκατάσταση καλύπτονται από την οδηγία. Ωστόσο, η αρχική κατασκευή τους σε εκτός εργοταξίου εγκατάσταση προκατασκευασμένου σκυροδέματος και η μεταφορά τους στο εργοτάξιο δεν καλύπτονται από την παραπάνω οδηγία.

2.2.3 Εξοπλισμός

Η οδηγία ισχύει για τις οικοδομικές εργασίες ή εργασίες πολιτικού μηχανικού που αποτελούν τμήμα του εξοπλισμού μιας εγκατάστασης ώστε να είναι κατάλληλη για χρήση.

Παράδειγμα 54:

Για να είναι έτοιμο προς χρήση ένα σχολείο, τα εργαστήρια χρειάζονταν κάποιος πάγκους εργασίας εξοπλισμένους με ηλεκτρολογικό εξοπλισμό, εξοπλισμό φυσικού αερίου και νερού. Αυτή η εργασία εγκατάστασης καλύπτεται από την οδηγία.

Ενδέχεται να υπάρχουν εργασίες εξοπλισμού που γενικώς δεν θεωρούνται οικοδομική εργασία ούτε εργασία πολιτικού μηχανικού. Ωστόσο, τέτοιου είδους εργασίες θα πρέπει να εκτελούνται σε κατάλληλο συντονισμό με την εργασία κατασκευής, αν πραγματοποιούνται στο ίδιο χρονικό διάστημα και στον ίδιο χώρο, ειδικότερα επειδή η οδηγία-πλαίσιο απαιτεί τον συντονισμό όλων των εργασιών που εκτελούνται στον ίδιο χώρο.

Παράδειγμα 55:

Κατά τα τελικά στάδια ολοκλήρωσης ενός καινούργιου ξενοδοχείου, έπρεπε να στρωθεί χαλί και να τοποθετηθεί ανεξάρτητη επίπλωση στις κουζίνες, στους κοινόχρηστους χώρους και τα υπνοδωμάτια. Η ομάδα του έργου διασφάλισε ότι οι εργαζόμενοι που θα ασχολούνταν με αυτές τις εργασίες απολάμβαναν την ίδια προστασία και είχαν πρόσβαση στις ίδιες ρυθμίσεις πρόνοιας, όπως και οι άλλοι εργαζόμενοι στο εργοτάξιο.

Η εγκατάσταση ανεξάρτητης επίπλωσης δεν αποτελεί εργασία κατασκευής κατά την έννοια της οδηγίας, σε αντίθεση με την επένδυση με χαλί. Ωστόσο, η επικρατούσα αρχή είναι ότι όλοι οι επαγγελματίες που εργάζονται σε ένα εργοτάξιο και μοιράζονται τον ίδιο χώρο εργασίας θα πρέπει να συνεργάζονται για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της υγείας όλων των εργαζομένων, είτε σύμφωνα με την οδηγία περί εργοταξίων είτε σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο.

2.2.4 Μετατροπή και τροποποιήσεις

Μεταγενέστερες εργασίες κατασκευής για μετατροπή ή τροποποίηση μιας προγενέστερης κατασκευής υπόκεινται στην οδηγία. Αυτού του είδους οι εργασίες μπορεί να επιφέρουν αυξημένους κινδύνους λόγω της συχνής πολύπλοκης φύσης των εργασιών αυτών.

Για παράδειγμα, ενδέχεται να έχουν ενσωματωθεί στην αρχική κατασκευή επικίνδυνα υλικά, όπως ο αμιάντος, ο οποίος δεν αναγνωρίζεται άμεσα χωρίς ενδελεχή έρευνα, ενώ το άνοιγμα νέων κατακόρυφων αγωγών εξυπηρέτησης ενέχει τον κίνδυνο πτώσης και δομικές μετατροπές που δεν έχουν πραγματοποιηθεί σωστά εξ αρχής μπορεί να οδηγήσουν σε κατάρρευση. Ενδέχεται να υπάρχουν επίσης κίνδυνοι πρόσκοψης λόγω μη ελέγχου της προσωρινής αποθήκευσης νέων υλικών και απορριμμάτων. Αυτού του είδους η εργασία απαιτεί συχνά περισσότερους πόρους για να γίνει σωστός προγραμματισμός εκ των προτέρων και επιτόπια διαχείριση.

Παράδειγμα 56:

Ένα οικοδομικό τετράγωνο γραφείων ηλικίας 40 ετών που δεν ήταν πλέον κατάλληλο για τη χρήση που είχε σχεδιαστεί μετατράπηκε σε διαμερίσματα και χρειάστηκαν σημαντικές μετατροπές, συμπεριλαμβανομένων μετατροπών σε κοινόχρηστους χώρους και εξοπλισμό. Όλες οι εργασίες του έργου καλύπτονταν από την οδηγία.

2.2.5 Έκτακτη και τακτική συντήρηση — Εργασίες βαφής και καθαρισμού

Οι εργασίες έκτακτης και τακτικής συντήρησης (συμπεριλαμβανομένης και της εκ νέου βαφής) καλύπτονται από την οδηγία. Η εκτέλεση εργασιών σε εξοπλισμό, όπως οι ανελκυστήρες απόμων, ο ηλεκτρολογικός εξοπλισμός, η θέρμανση, ο εξαερισμός απαιτούν μελέτη η οποία γίνεται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο κατά τον αρχικό σχεδιασμό ώστε να είναι εύκολα διαθέσιμη ασφαλής πρόσβαση και να δύναται να εφαρμοστούν ασφαλή συστήματα εργασίας.

Ο καθαρισμός των παραθύρων είναι μια δραστηριότητα που θα έπρεπε να μελετάται κατά τον σχεδιασμό, έτσι ώστε το ολοκληρωμένο έργο να συμφωνεί με τις προδιαγραφές της οδηγίας περί χώρων εργασίας 89/654/ΕΟΚ ⁽⁹⁾.

Παράδειγμα 57:

Για την εξωτερική πρόσοψη ενός κτιρίου με κάποια ευπαθή πέτρινα στοιχεία απαιτήθηκαν εργασίες συνήθους καθαρισμού και ανακαίνισης. Πραγματοποιήθηκε χειροκίνητα βούρτσισμα με νερό ώστε να αφαιρεθεί η συσσωρευμένη βρομιά. Τα πλαίσια των παραθύρων βιάστηκαν εκ νέου χρησιμοποιώντας την ίδια σκαλωσιά. Όλες οι εργασίες καλύπτονται από την οδηγία.

2.2.6 Ανακαίνιση και επισκευές

Οι εργασίες ανακαίνισης και επισκευών καλύπτονται από την οδηγία. Κατά την εργασία, συνήθως απαιτείται για σύντομο χρονικό διάστημα πρόσβαση σε χώρους όπου οι εργαζόμενοι θα βρίσκονται σε κίνδυνο, εκτός κι αν οι κίνδυνοι αντιμετωπίζονται κατάλληλα. Ο καλός αρχικός σχεδιασμός μπορεί να περιορίσει την ανάγκη για αυτού του είδους την εργασία όπως και τη συχνότητά της, και επομένως να παραλάβει ο κύριος του έργου μια εγκατάσταση ασφαλέστερη στη συντήρησή της και πιο αποδοτική οικονομικά καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της.

Παράδειγμα 58:

Η στέγη από σχιστόλιθο ενός δημαρχείου χρειαζόταν εκτεταμένες επισκευές στην επικάλυψη, στη στεγανοποίηση και άλλα στοιχεία. Κάποια από τα ξύλα της στέγης χρειάζονταν αντικατάσταση. Επίσης, ο ενσωματωμένος πύργος ρολογιού και ο μηχανισμός του έπρεπε να εξεταστούν. Όλες οι εργασίες καλύπτονται από την οδηγία. Ωστόσο, ο μηχανισμός του ρολογιού απομακρύνθηκε από το εργοτάξιο και το εργαστήριο όπου εξετάστηκε λεπτομερώς δεν καλυπτόταν από την οδηγία 92/57/ΕΟΚ.

⁽⁹⁾ Οδηγία 89/654/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 1989 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας στον χώρο εργασίας (πρώτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ).

2.2.7 Διάλυση και κατεδάφιση

Η οδηγία ισχύει για το τελευταίο στάδιο της διάρκειας ζωής μιας εγκατάστασης, όταν αυτή διαλύεται και κατεδαφίζεται. Η οδηγία ισχύει επίσης και για την τμηματική διάλυση και κατεδάφιση.

Ορθές πρακτικές:

Ο σχεδιασμός μιας εγκατάστασης κατά τρόπο ώστε να εκτελούνται με ασφάλεια αυτές οι δραστηριότητες αποξήλωσης μειώνει τους κινδύνους που θα προέκυπταν υπό άλλες συνθήκες.

Παράδειγμα 59:

Ένα μεγάλο κτίριο εργοστασίου δεν είχε πλέον αποτελεσματική μονάδα κατασκευής αλλά τα γραφεία ήταν ακόμη κατάλληλα προς χρήση. Τα τελευταία διατηρήθηκαν και το υπόλοιπο κτίριο κατεδαφίστηκε. Η οδηγία εφαρμόστηκε στην εργασία κατεδάφισης.

2.3 Οι φορείς σε ένα κατασκευαστικό έργο

2.3.1 Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

Ένα κατασκευαστικό έργο περιλαμβάνει πολλούς φορείς που εργάζονται ως ομάδα. Πρέπει να συνεργαστούν και να συντονιστούν μεταξύ τους για τη διασφάλιση της επιτυχίας του έργου. Η συνεργασία και ο συντονισμός τους είναι αναγκαία στοιχεία για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων σε όλα τα στάδια της αρχικής κατασκευής και, παρομοίως, των εμπλεκόμενων σε μεταγενέστερες κατασκευαστικές εργασίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής μιας εγκατάστασης.

Μεταξύ των φορέων, τα ακόλουθα πρόσωπα αναλαμβάνουν σημαντικό ρόλο:

- κύριοι του έργου για τους οποίους εκτελείται ένα έργο·
- ανάδοχοι, στους οποίους οι κύριοι του έργου στηρίζονται για να ενεργήσουν εκ μέρους τους κατά τον σχεδιασμό ή/και την εκτέλεση της εργασίας κατασκευής·
- συντονιστές για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου. Έχουν συγκεκριμένο ρόλο στα στάδια προετοιμασίας ενός έργου για ζητήματα ασφαλείας και υγείας·
- συντονιστές για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου που έχουν συγκεκριμένο ρόλο κατά την εκτέλεση έργου για τα θέματα αυτά·
- υπεύθυνοι σχεδιασμού μόνιμων και προσωρινών εργασιών·
- εργολάβοι και υπεργολάβοι που εκτελούν κατασκευαστικές εργασίες·
- άλλοι εργοδότες·
- ελεύθεροι επαγγελματίες·
- εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους (συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών).

νομένων των διαχειριστών εργοταξίου και των εργοδηγών) και

- προμηθευτές κατασκευαστικών υλικών και ουσιών, κατασκευαστικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού, καθώς και εργαλείων.

Οι χρήστες αποτελούν επίσης βασικούς φορείς. Ενδέχεται να εμπλέκονται σε περαιτέρω κατασκευαστικές εργασίες, όπως εργασίες συντήρησης, κατά τις οποίες εφαρμόζεται η οδηγία περί εργοταξίων, και να έχουν συμφέρον να διασφαλίσουν ότι το ολοκληρωμένο έργο μπορεί να χρησιμοποιηθεί με ασφάλεια ως χώρος εργασίας. Οι χρήστες ενδέχεται να έχουν ειδικές γνώσεις ή εμπειρία που μπορούν να ληφθούν υπόψη από φορείς όπως οι υπεύθυνοι σχεδιασμού.

Η οδηγία προσδιορίζει τις υποχρεώσεις, τις ευθύνες και τα δικαιώματα των βασικών φορέων για την ασφάλεια και την υγεία κατά τη διάρκεια έργων κατασκευής.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η ασφάλεια και η υγεία στον χώρο εργασίας αφορά οποιονδήποτε εμπλέκεται σε ένα κατασκευαστικό έργο.

Παράδειγμα 60:

Ένα κατασκευαστικό έργο κατοικιών πρόκειται να εκτελεστεί από μια εργολαβική εταιρεία. Η εταιρεία είναι κύριος του έργου και εργολάβος. Είναι επίσης υπεύθυνη για τον σχεδιασμό που είτε θα διενεργηθεί από εσωτερικό υπεύθυνο σχεδιασμού είτε από κάποιον εξωτερικό συνεργάτη υπό την προσεκτική καθοδήγηση και την εποπτεία της επιχείρησης. Η εργολαβική εταιρεία έχει να εκπληρώσει πολλά καθήκοντα βάσει της οδηγίας.

2.3.2 Κύριος του έργου

α) Ορισμός

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 2:

β) «κύριος του έργου», κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου πραγματοποιείται ένα έργο.

Κύριος του έργου είναι ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου εκτελείται ένα κατασκευαστικό έργο είτε με σκοπό το κέρδος είτε όχι.

Στους κυρίους του έργου περιλαμβάνονται άτομα (π.χ. φυσικά πρόσωπα) όπως ιδιοκτήτες σπιτιών και άτομα που έχουν μικρές επιχειρήσεις. Μπορεί επίσης να είναι νομικά πρόσωπα (ή οντότητες), για παράδειγμα δημόσιοι οργανισμοί, όπως εθνικές κυβερνήσεις και αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά και ιδιωτικοί φορείς, όπως εταιρείες και παρόμοιες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων φιλανθρωπικών ιδρυμάτων και άλλων μη κερδοσκοπικών οργανώσεων.

Παράδειγμα 61:

Κάποιος επεκτείνει το σπίτι του κατασκευάζοντας ένα γκαράζ. Είναι κύριος του έργου.

Παράδειγμα 62:

Μια κατασκευαστική εταιρεία έχει στην κατοχή της ένα οικόπεδο στο οποίο θα χτίσει μια νέα πολυκατοικία. Η εταιρεία αποφασίζει να εκτελέσει την εργασία κατασκευής και να πωλήσει τα διαμερίσματα μέσω ειδικευμένης εταιρείας.

Ο κύριος του έργου είναι η εταιρεία κατασκευής. Η εταιρεία είναι επίσης εργολάβος.

Παράδειγμα 63:

Κάποιος φορέας, επονομαζόμενος Α, συγκροτήθηκε από άλλους δημόσιους φορείς (οι οποίοι θα είναι όλοι τους οι τελικοί χρήστες μιας νέας γραμμής μετρό) για την ανάπτυξη μιας νέας γραμμής μετρό σε μια πόλη. Το έργο χρηματοδοτείται πλήρως από την κυβέρνηση. Θα κατασκευαστεί από μια ιδιωτική εταιρεία, η οποία και θα πρέπει να λειτουργήσει στη συνέχεια και να συντηρεί το μετρό για 5 χρόνια. Ο κύριος του έργου είναι ο φορέας Α.

β) Περισσότεροι του ενός κύριοι έργου

Είναι δυνατόν να υπάρχουν περισσότεροι του ενός κύριοι έργου για ένα έργο όπως, για παράδειγμα, στην περίπτωση που διάφορες εταιρείες χρηματοδοτούν από κοινού ένα μεγάλο έργο.

Ενδέχεται επίσης να υπάρχουν διαφορετικοί κύριοι έργου σε διαφορετικές χρονικές στιγμές κατά τη διάρκεια ενός έργου· για παράδειγμα, μια επιχείρηση μπορεί να πωλήσει ή να μεταβιβάσει τα συμφέροντά της σε μια άλλη πριν από την ολοκλήρωση του έργου.

Ορθές πρακτικές:

Στις περιπτώσεις που υπάρχουν πολλοί κύριοι έργου, σύναψη γραπτής συμφωνίας ότι ένας θα ηγηθεί του συντονισμού των καθηκόντων των άλλων.

Παράδειγμα 64:

Ένας φορέας, επονομαζόμενος Α, συγκροτήθηκε και χρηματοδοτήθηκε από την κυβέρνηση για τη διαχείριση των αρχικών σταδίων κατασκευής μιας νέας γέφυρας πάνω από ένα ποτάμι. Ο φορέας Α έλαβε κυβερνητική χρηματοδότηση για τα αρχικά στάδια του έργου, μέχρις ότου ένας ανάδοχος επονομαζόμενος Β (ιδιωτική επιχείρηση) βρέθηκε να ολοκληρώσει το έργο και να συντηρήσει τη γέφυρα.

Κύριος του έργου ήταν αρχικά ο φορέας Α. Όταν το έργο ανατέθηκε στον φορέα Β, αυτός έγινε ο κύριος του έργου.

γ) Καθήκοντα του κυρίου του έργου

Οι κύριοι του έργου ενδέχεται να μην έχουν επαρκείς γνώσεις για τις διαδικασίες κατασκευής και να τους λείπει η εμπειρογνώμοσύνη για τον σχεδιασμό και τη διαχείριση κατασκευαστικών έργων.

Ωστόσο, θα πρέπει κανονικά να είναι σε θέση να καθορίζουν τα κριτήρια απόδοσης για το ολοκληρωμένο έργο και να μπορούν να παράσχουν πληροφορίες για την εδαφική έκταση στην οποία πρόκειται να κατασκευαστεί το έργο και τον περιβάλλοντα χώρο της. Οι κύριοι του έργου βρίσκονται επίσης σε ισχυρή θέση να προσδιορίζουν τον τρόπο οργάνωσης και εκτέλεσης των έργων τους. Επιδεικνύουν εξίσου έντονο ενδιαφέρον για το πόσο εύκολα θα δύναται να πραγματοποιούνται μεταγενέστερες εργασίες συντήρησης της κατασκευής.

Οι κύριοι του έργου μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας κατά την επιλογή των φορέων. Μπορούν να διαδραματίσουν καθοδηγητικό ρόλο βοηθώντας να οριστεί η νοοτροπία ασφαλείας και υγείας για το έργο και έχουν σαφή ευκαιρία να ενθαρρύνουν τους άλλους ώστε να λάβουν σοβαρά υπόψη την ασφάλεια και την υγεία κατά τη διάρκεια όλων των σταδίων της κατασκευαστικής διαδικασίας.

Όλοι οι παραπάνω παράγοντες επιτρέπουν ουσιαστικά στους κυρίους του έργου να επηρεάζουν θετικά την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας καθ' όλη τη διάρκεια της κατασκευαστικής εργασίας την οποία αναθέτουν.

Στα κύρια καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στους κυρίους του έργου βάσει της οδηγίας περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- διορισμός των αναδόχων έργου που θα τους βοηθήσουν, αν το επιθυμούν·
- αποστολή εκ των προτέρων γνωστοποίησης στην αρμόδια αρχή·
- διορισμός ενός ή περισσότερων συντονιστών για θέματα ασφαλείας και υγείας, όταν απαιτείται·
- εξασφάλιση της κατάρτισης σχεδίων ασφαλείας και υγείας, όταν απαιτείται· και
- σεβασμός των γενικών αρχών πρόληψης κατά τον σχεδιασμό και την εκπόνηση της μελέτης για ένα έργο, συμπεριλαμβανομένου και του χρόνου που θα απαιτηθεί για την εργασία.

Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η εθνική νομοθεσία. Σε ορισμένα κράτη μέλη, ο νόμος αναθέτει επιπρόσθετα καθήκοντα στους κυρίους του έργου.

Παράδειγμα 65:

Ένας κύριος του έργου διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο κατά τη σύναψη μιας σύμβασης προμήθειας. Χρησιμοποιώντας την «καλύτερη σχέση ποιότητας-τιμής» αντί της «χαμηλότερης τιμής», ο κύριος του έργου καθόρισε έναν προϋπολογισμό για την ασφάλεια και την υγεία σε σχέση με το κόστος του έργου.

Έδειξε τη δέσμευσή του για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας καταρτίζοντας μια ολοκληρωμένη πολιτική επί του θέματος που προσδιόριζε την οργάνωση και τις απαραίτητες ρυθμίσεις.

Ανάδοχοι

Η οδηγία 92/57/ΕΟΚ προβλέπει τη δυνατότητα διορισμού από τους κυρίους του έργου ενός αναδόχου ο οποίος ενεργεί για λογαριασμό τους, αν το επιθυμούν. Κάτι τέτοιο είναι ιδιαίτερος χρήσιμο στις περιπτώσεις που οι κύριοι του έργου δεν έχουν τις γνώσεις, την εμπειρία ή τους πόρους για να φέρουν εις πέρας τις αρμοδιότητες που τους ανατέθηκαν βάσει της οδηγίας.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.3.3, Ανάδοχος, σ. 40**

Εκ των προτέρων γνωστοποίηση

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 3:

3. Προκειμένου για εργοτάξιο:

- με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών που υπερβαίνει τις 30 εργάσιμες ημέρες και στο οποίο ασχολούνται ταυτόχρονα περισσότεροι από 20 εργαζόμενοι ή
- με προβλεπόμενο όγκο εργασίας που υπερβαίνει τα 500 μεροκάματα,

ο κύριος του έργου ή ο ανάδοχος να διαβιβάζει στις αρμόδιες αρχές, πριν από την έναρξη των εργασιών, την εκ των προτέρων γνωστοποίηση που καταρτίζεται σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ.

Η εκ των προτέρων γνωστοποίηση πρέπει να αναρτάται κατά τρόπο εμφανή στο εργοτάξιο και, εάν χρειάζεται, να ενημερώνεται.

Στην περίπτωση που απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση, οι κύριοι του έργου θα πρέπει να ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας πριν από την έναρξη των εργασιών. Να σημειωθεί ότι οι ανάδοχοι, όπου έχουν οριστεί, έχουν τη δυνατότητα να αποστέλλουν εκ των προτέρων γνωστοποίηση εκ μέρους των κυρίων του έργου.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4.1, Εκ των προτέρων γνωστοποίηση, σ. 58**

Διορισμός συντονιστών για θέματα ασφαλείας και υγείας

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 3:

1. Για εργοτάξιο όπου είναι παρόντα πολλά συνεργεία, ο κύριος του έργου ή ο ανάδοχος διορίζει έναν ή περισσότερους συντονιστές σε θέματα ασφαλείας και υγείας όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχεία ε) και στ).

Προκειμένου να υπάρξει συντονισμός του σχεδιασμού και της κατασκευαστικής εργασίας που έχει αναληφθεί, οι κύριοι του έργου πρέπει να ορίσουν άτομα ή οργανισμούς που θα επιβλέπουν τον συντονισμό των θεμάτων ασφαλείας και υγείας κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της μελέτης και της εκτέλεσης του έργου.

Να σημειωθεί ότι οποιοδήποτε νομικό ή φυσικό πρόσωπο (συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που εκπληρώνουν οποιονδήποτε από τους αναφερόμενους στην οδηγία ρόλους) μπορεί να αναλάβει τον ρόλο του συντονιστή, εφόσον διαθέτει τις κατάλληλες ικανότητες και πόρους.

Κατά τον διορισμό, είναι σημαντικό να βεβαιωθούν στον μέγιστο δυνατό βαθμό οι κύριοι του έργου ότι τα παραπάνω πρόσωπα είναι ικανά να φέρουν εις πέρας τους ρόλους τους σχετικά με τα θέματα ασφάλειας και υγείας, καθώς και ότι σκοπεύουν να αφιερώσουν επαρκείς πόρους στα καθήκοντά τους αυτά.

Η φύση, η έκταση και το αντικείμενο των συνεντεύξεων πριν από τον διορισμό σχετικά με τις ικανότητες και τους πόρους θα εξαρτηθούν από την κλίμακα, την πολυπλοκότητα και τους κινδύνους που πιθανόν να προκύψουν στο έργο.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.3.5.δ), Προσόντα του συντονιστή για θέματα ασφάλειας και υγείας, σ. 43**

Ορθές πρακτικές:

Διορισμός συντονιστών κατά ένα πρώιμο στάδιο ώστε οι αποφάσεις που λαμβάνονται στα πρώτα στάδια ενός έργου να λαμβάνουν υπόψη τους τις επιπτώσεις στην ασφάλεια και την υγεία.

Γραπτός διορισμός συντονιστών και γραπτή αναγνώριση του διορισμού από τα διορισμένα άτομα, ώστε να είναι σαφής η κατάσταση. Οποιαδήποτε αλλαγή σε διορισμούς θα πρέπει να πραγματοποιείται και να βεβαιώνεται παρομοίως.

Στις περιπτώσεις που έχει οριστεί ένας οργανισμός ή μια εταιρεία ως συντονιστής, θεωρείται ορθή πρακτική για τον κύριο του έργου να διασφαλίζει ότι το συμβόλαιο ή η συμφωνία με τον εν λόγω οργανισμό ορίζει κάποιο φυσικό πρόσωπο το οποίο θα ηγηθεί της εκτέλεσης των καθηκόντων, ώστε να διασφαλίζεται η συνέχεια.

Τήρηση αρχείων των διορισμών που γίνονται από τον κύριο του έργου.

Συνεργασία με συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας και με άλλους φορείς για τη διαχείριση των κινδύνων ασφάλειας και υγείας στον κατασκευαστικό τομέα.

Πρέπει να εξασφαλίζεται ότι οι διορισμένοι συντονιστές έχουν τα μέσα και την εξουσία να εκτελούν τα καθήκοντά τους.

Αριθμός συντονιστών

Υπάρχουν δύο ρόλοι συντονιστή σε ένα έργο για θέματα ασφάλειας και υγείας, ένας για το στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου και ένας για το στάδιο εκτέλεσής του. Μπορεί να διοριστεί ένα άτομο (φυσικό ή νομικό) για την κάλυψη και των δύο ρόλων. Δεν εμποδίζει τίποτα τον διορισμό περισσότερων του ενός ατόμων για την κάλυψη οποιουδήποτε εκ των ρόλων συντονιστή και υπάρχουν περιπτώσεις μεγάλων, περίπλοκων έργων στα οποία ο διορισμός περισσότερων προσώπων έχει πλεονεκτήματα. Ωστόσο, αυτό αποτελεί την

εξαιρεση και απαιτεί προσεκτική διαχείριση από όλα τα εμπλεκόμενα μέρη ώστε να μην υπάρξουν επικαλύψεις ή κενά που να προκαλούν σύγχυση στην εργασία.

Ορθή πρακτική:

Σε έργα χαμηλού κινδύνου, οι κύριοι του έργου ενδέχεται να έχουν τη δυνατότητα να διορίσουν έναν μόνο συντονιστή και για τους δύο ρόλους και πιθανόν ένας από τους άλλους φορείς του έργου να είναι σε θέση να εκπληρώσει τους ρόλους αυτούς, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση όπου ένας κύριος έργου έχει αναλάβει μια μικρή επέκταση σε απλό κτίριο και ο εργολάβος παρέχει επίσης υπηρεσίες σχεδιασμού.

Σχέδιο ασφάλειας και υγείας

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 3:

2. Πριν από την έναρξη λειτουργίας εργοταξίου, ο κύριος του έργου ή ο ανάδοχος μεριμνά για την εκπόνηση σχεδίου ασφάλειας και υγείας σύμφωνα με το άρθρο 5 στοιχείο β).

Τα κράτη μέλη μπορούν, κατόπιν συνεννοήσεως με τους κοινωνικούς εταίρους, να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου, εκτός εάν πρόκειται:

— για εργασίες που ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους όπως αυτές που απαριθμούνται στο παράρτημα II, ή — για εργασίες για τις οποίες απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.

Κατά το άρθρο 3, οι κύριοι του έργου ή οι ανάδοχοι οφείλουν να εξασφαλίσουν την κατάρτιση σχεδίων ασφάλειας και υγείας.

Κατά το άρθρο 5, οι συντονιστές στο στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου οφείλουν να καταρτίσουν ή να αναθέσουν την κατάρτιση των σχεδίων ασφάλειας και υγείας.

Απαιτούνται σχέδια ασφάλειας και υγείας για όλα τα κατασκευαστικά έργα (είτε απαιτείται η ύπαρξη συντονιστών είτε όχι) εκτός αν κάποιο κράτος μέλος έχει επιτρέψει παρεκκλίσεις σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 της οδηγίας.

Παρεκκλίσεις δεν επιτρέπονται σε περίπτωση έργου που ενέχει οποιονδήποτε από τους «ειδικούς κινδύνους» που παρατίθενται στο παράρτημα II ή αν απαιτείται «εκ των προτέρων γνωστοποίηση» προς την αρμόδια αρχή. Οι κύριοι του έργου και οι ανάδοχοι πρέπει να ξεκαθαρίσουν εάν υφίσταται κάποια παρέκκλιση στην εθνική νομοθεσία η οποία να ισχύει για τα έργα τους.

Οι κύριοι του έργου και οι ανάδοχοι θα χρειαστεί να ελέγξουν με τους συντονιστές στο στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου αν έχει καταρτιστεί κατάλληλο και επαρκές σχέδιο προτού να επιτρέψουν την έναρξη εργασιών στο εργοτάξιο τους.

Σε περίπτωση απουσίας συντονιστή (λόγω της ύπαρξης μόνο ενός εργολάβου), οι κύριοι του έργου θα πρέπει να διασφαλίσουν την εκπόνηση ενός κατάλληλου σχεδίου ασφαλείας και υγείας από τους ίδιους, τον ανάδοχο του έργου, τον εργολάβο ή κάποιο άλλο άτομο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, κάτι τέτοιο ενδέχεται να αποτελεί κάτι παραπάνω από μια αξιολόγηση κινδύνου (η οποία περιλαμβάνει ρυθμίσεις διαχείρισης κινδύνου) εκ μέρους του εργολάβου βάσει της οδηγίας-πλαίσου.

Ορθές πρακτικές:

Ενσωμάτωση μέτρων πρόληψης σχετικών με το αντικείμενο της σύμβασης από τις αναθέτουσες αρχές στις τεχνικές προδιαγραφές των προσκλήσεων υποβολής προσφορών, στις ρήτρες εκτέλεσης των συμβάσεων και στην υψηλής ποιότητας διαχείριση των συμβάσεων.

→ Για το παρόν και άλλα θέματα σχετικά με το σχέδιο, βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφαλείας και υγείας, σ. 59

Σεβασμός των γενικών αρχών πρόληψης

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 4:

Κατά τα στάδια σύλληψης, επεξεργασίας και εκπόνησης της μελέτης του έργου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τον ανάδοχο και, ενδεχομένως, από τον κύριο του έργου οι γενικές αρχές πρόληψης, σε θέματα ασφαλείας και υγείας, που αναφέρονται στην οδηγία 89/391/ΕΟΚ, ιδίως:

- για τις αρχιτεκτονικές, τεχνικές ή/και οργανωτικές επιλογές προκειμένου να προγραμματίζονται οι διάφορες εργασίες ή φάσεις εργασίας που διεξάγονται ταυτόχρονα ή διαδοχικά,
- για την πρόβλεψη της διάρκειας εκτέλεσης των διάφορων αυτών εργασιών ή φάσεων εργασίας.

Λαμβάνεται επίσης υπόψη, κάθε φορά που κρίνεται αναγκαίο, κάθε σχέδιο ασφαλείας και υγείας και κάθε φάκελος που καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5 στοιχεία β) ή γ) ή αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με το άρθρο 6 στοιχείο γ).

Οι γενικές αρχές πρόληψης λαμβάνονται υπόψη από τους κυρίους του έργου ή τους αναδόχους κατά το στάδιο εκπόνησης της μελέτης για τα έργα τους. Πρόκειται για γενική υποχρέωση αλλά δύο θέματα τονίζονται ιδιαίτερα στο άρθρο 4.

Το πρώτο αφορά σε σχεδιαστικές, τεχνικές ή οργανωτικές αποφάσεις που επηρεάζουν τον σχεδιασμό της εργασίας κατασκευής. Σε τέτοιες αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι γενικές αρχές πρόληψης, είτε οι δραστηριότητες της κατασκευαστικής εργασίας λαμβάνουν χώρα ταυτόχρονα είτε διαδοχικά.

Παράδειγμα 66:

Ένας ανάδοχος σε έργο αντικατάστασης γέφυρας μπορεί να προβλέψει τη δυνατότητα κατασκευής μιας νέας δίπλα στην ήδη υπάρχουσα και, εν συνεχεία, την τοποθέτηση της νέας εγκατάστασης διά ολισθήσεως κατά τη διάρκεια μιας νυχτερινής επιχείρησης. Τα προσωρινά στάδια κατασκευής ενδέχεται να απαιτούν στενή παρακολούθηση για θέματα σταθερότητας, απαραίτητης στήριξης και κατασκευής προσωρινών δομών.

Το δεύτερο θέμα αφορά το εύλογο χρονικό διάστημα περάτωσης ενός έργου ή, στις περιπτώσεις που μια εργασία εκτελείται σε στάδια, των διαφόρων σταδίων εργασίας. Οι καθορισμένες χρονικές περίοδοι πρέπει να είναι ρεαλιστικές και η εμπειρία από άλλα έργα με παρόμοιες κατασκευαστικές μεθόδους μπορεί να αποβεί χρήσιμη.

Ανάλογα με τις στρατηγικές σύναψης συμβάσεων, οι κύριοι του έργου ενδέχεται να δίνουν τη δυνατότητα στους εργολάβους να προτείνουν εναλλακτικά σχέδια και μεθόδους κατασκευής. Σε αυτή την περίπτωση, οι υποχρεώσεις κατά το άρθρο 4 των κυρίων του έργου ή των αναδόχων πρέπει να ληφθούν υπόψη εκ νέου υπό το πρίσμα των προτάσεων των εργολάβων. Να σημειωθεί επίσης ότι πιθανόν να χρειαστούν αναθεώρηση τα σχέδια και οι φάκελοι ασφαλείας και υγείας.

Ενώ εφαρμόζονται όλες οι αρχές των γενικών αρχών πρόληψης, οι κύριοι του έργου ενδέχεται να θελήσουν να εξετάσουν ειδικά i) την προσέγγιση αποφυγής των κινδύνων και αξιολόγησης και διαχείρισης των αναπόφευκτων κινδύνων βάσει της επικινδυνότητάς τους και ii) την ανάγκη ανάπτυξης στρατηγικών πρόληψης με στόχο ένα συνεκτικό σύνολο πολιτικών πρόληψης. Το πρώτο ζήτημα είναι καίριο στον έλεγχο των κινδύνων. Με το δεύτερο μπαίνουν τα θεμέλια πάνω στα οποία θα αναπτυχθούν αποτελεσματικές στρατηγικές με στόχο την από κοινού συνεργασία των φορέων του έργου στη διαχείριση των κινδύνων.

Ο διορισμός ενός αναδόχου του έργου πρέπει να εξετάζεται στην περίπτωση που οι κύριοι του έργου πιστεύουν ότι δεν έχουν την ικανότητα να λάβουν τέτοιες αποφάσεις. Άλλοι φορείς του έργου θα μπορούσαν επίσης να τους παράσχουν συμβουλές, ιδίως στην περίπτωση μικρών και απλών έργων.

→ Βλέπε παραγράφους 1.2, Γενικές αρχές πρόληψης, σ. 24, και 2.3.3, Ανάδοχος, σ. 39

Ευθύνες κυρίων του έργου

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 7:

1. Εάν ένας ανάδοχος ή ένας κύριος του έργου έχει αναθέσει σε έναν ή περισσότερους συντονιστές να εκτελέσουν τα καθήκοντα που αναφέρονται στα άρθρα 5 και 6, αυτό δεν τον απαλλάσσει από τις ευθύνες του στον τομέα αυτόν.

Η ανάθεση καθηκόντων σε συντονιστές δεν απαλλάσσει τους κυρίους του έργου από τις ευθύνες τους.

2.3.3 Ανάδοχος

α) Ορισμός

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 2:

- γ) «ανάδοχος» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί η μελέτη ή/και η εκτέλεση ή/και η επίβλεψη της εκτέλεσης του έργου για λογαριασμό του κυρίου του έργου.

Ανάδοχος θεωρείται ένα πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) λόγω της σημασίας που αποδίδει στον τίτλο αυτό ο παραπάνω ορισμός. Πρέπει να εξεταστούν δύο στοιχεία: αν τα πρόσωπα αυτά είναι υπεύθυνα για τη μελέτη ή για την εκτέλεση ενός έργου ή για την επίβλεψη εκτέλεσής του και, εφόσον ισχύει κάτι τέτοιο, αν κατά τη διάρκεια των παραπάνω ενεργούν για λογαριασμό ενός προσώπου (νομικού ή φυσικού) που είναι ο κύριος του έργου.

Οι ανάδοχοι λειτουργούν ως εκπρόσωποι των κυρίων του έργου για τα θέματα που τους έχουν ανατεθεί. Οι κύριοι του έργου, από την πλευρά τους, πρέπει να διασφαλίζουν ότι έχουν παραχωρήσει την εξουσία και τα μέσα στους αναδόχους ώστε να ενεργούν για λογαριασμό τους.

Στις περιπτώσεις που οι κύριοι του έργου αναθέτουν ορισμένα μόνο από τα καθήκοντά τους σε αναδόχους, πρέπει να διασφαλίζουν ότι υπάρχει σαφήνεια όσον αφορά το ποιος πρόκειται να εκτελέσει τα διάφορα καθήκοντα. Είναι αναγκαία η συνεργασία μεταξύ των κυρίων του έργου και των αναδόχων ώστε να εκτελούνται τα καθήκοντα που τους ανατίθενται βάσει της οδηγίας.

Η ανάθεση καθηκόντων σε αναδόχους δεν απαλλάσσει τους κυρίους του έργου από τις ευθύνες τους.

Παράδειγμα 67:

Ένας ιδιώτης κύριος έργου πρέπει να χτίσει ένα σπίτι για προσωπική χρήση. Δεν έχει τις γνώσεις για τη διαχείριση της διαδικασίας (π.χ. επιλογή υπευθύνου σχεδιασμού και εργολάβου κ.λπ.). Σε αυτή την περίπτωση, αντιμετωπίζει τις ευθύνες του διορίζοντας έναν ανάδοχο.

β) Καθήκοντα του αναδόχου

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 4:

Κατά τα στάδια σύλληψης, επεξεργασίας και εκπόνησης της μελέτης του έργου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τον ανάδοχο και, ενδεχομένως, από τον κύριο του έργου οι γενικές αρχές πρόληψης, σε θέματα ασφάλειας και υγείας, που αναφέρονται στην οδηγία 89/391/ΕΟΚ, ιδίως:

- για τις αρχιτεκτονικές, τεχνικές ή/και οργανωτικές επιλογές προκειμένου να προγραμματίζονται οι διάφορες εργασίες ή φάσεις εργασίας που διεξάγονται ταυτόχρονα ή διαδοχικά,
- για την πρόβλεψη της διάρκειας εκτέλεσης των διάφορων αυτών εργασιών ή φάσεων εργασίας. Λαμβάνεται επίσης υπόψη, κάθε φορά που κρίνεται αναγκαίο, κάθε σχέδιο ασφάλειας και υγείας και κάθε φάκελος που καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5 στοιχεία β) ή γ) ή αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με το άρθρο 6 στοιχείο γ).

Τα καθήκοντα των αναδόχων είναι ίδια με αυτά των κυρίων του έργου.

→ Βλέπε παράγραφο 2.3.2, Κύριος του έργου, σ. 36

Ορθές πρακτικές:

Πρέπει να ελέγχεται ότι οι υπεύθυνοι σχεδιασμού έχουν αρκετό χρόνο για την πλήρη ανάπτυξη του σχεδιασμού.

Παροχή πληροφοριών πριν από την έναρξη της κατασκευής σε υπευθύνους σχεδιασμού και εργολάβους που αφορούν ουσιαστικά αρχικές πληροφορίες από τους κυρίους του έργου για τα σχέδια ασφάλειας και υγείας.

Πρέπει να ελέγχεται ότι οι διορισμένοι ως υπεύθυνοι σχεδιασμού και εργολάβοι (εργοδότες και ελεύθεροι επαγγελματίες) είναι ικανοί και έχουν τους κατάλληλους πόρους για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.

Διασφάλιση του τρόπου εφαρμογής των γενικών αρχών πρόληψης (π.χ. ο κύριος του έργου μέσω του δικού του προσωπικού, υπευθύνων σχεδιασμού και των προσώπων που προετοιμάζουν και σχεδιάζουν το έργο) στις περιπτώσεις που δεν έχει οριστεί ανάδοχος.

2.3.4 Υπεύθυνοι σχεδιασμού

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 2:

- γ) «ανάδοχος» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί η μελέτη ή/και η εκτέλεση ή/και η επίβλεψη της εκτέλεσης του έργου για λογαριασμό του κυρίου του έργου.

Τα καθήκοντα των υπευθύνων σχεδιασμού δεν αναφέρονται ξεχωριστά στην οδηγία. Ωστόσο, ο ορισμός του αναδόχου αναφέρει συγκεκριμένα πρόσωπα (νομικά ή φυσικά) υπεύθυνα για τον σχεδιασμό που λειτουργούν για λογαριασμό ενός κυρίου του έργου.

Το ζήτημα διορισμού ενός υπευθύνου σχεδιασμού που θα ενεργεί ως ανάδοχος για λογαριασμό ενός κυρίου έργου θα αποφασιστεί με βάση τα γεγονότα κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης. Ένας υπεύθυνος σχεδιασμού που απασχολείται από τον κύριο του έργου για την εκτέλεση της εργασίας σχεδιασμού για το συγκεκριμένο κατασκευαστικό έργο του τελευταίου έχει ορισμένες υποχρεώσεις βάσει της οδηγίας. Συγκεκριμένα, πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τις γενικές αρχές πρόληψης κατά το στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου τους.

→ Βλέπε παράγραφο 2.3.3, Ανάδοχος, σ. 40

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού που ενεργούν για λογαριασμό άλλων φορέων οι οποίοι κατονομάζονται στην οδηγία (π.χ. εργοδότες, όπως εργολάβοι και υπεργολάβοι) θα πρέπει παρομοίως να λαμβάνουν υπόψη τους τις γενικές αρχές πρόληψης με στόχο τη μείωση των κινδύνων στο εργοτάξιο στους οποίους υπό άλλες συνθήκες θα ήταν εκτεθειμένοι οι εργαζόμενοι (και άλλοι) (παρόλο που η οδηγία δεν ασχολείται με τέτοιες περιπτώσεις).

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού τυπικών στοιχείων του εξοπλισμού (π.χ. κινητήρες, αντλίες, ανεμιστήρες και κοινές συναρμολογήσεις τμημάτων που χρησιμοποιούνται σε εξοπλισμό κτιρίων κ.λπ.) τα οποία ενσωματώνονται σε κατασκευαστικά έργα θα πρέπει αντιστοίχως να λαμβάνουν υπόψη τους τις γενικές αρχές πρόληψης κατά τη εξέταση των ορθών τρόπων χρήσης των προϊόντων τους.

→ Βλέπε παράγραφο 4.1.2, Στάδιο σχεδιασμού, σ. 82

2.3.5 Συντονιστές για θέματα ασφαλείας και υγείας

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 2:

ε) «συντονιστής για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ο κύριος του έργου ή/και ο ανάδοχος, κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου, αναθέτει την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στο άρθρο 5,

στ) «συντονιστής για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ο κύριος του έργου ή/και ο ανάδοχος, κατά την εκτέλεση του έργου, αναθέτει την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στο άρθρο 6.

Ορθές πρακτικές:

Και οι δύο θέσεις συντονιστή ενδέχεται να καλύπτονται από το ίδιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο σε έργα χαμηλού κινδύνου.

Σύμφωνα με την οδηγία, στους συντονιστές ανατίθενται συγκεκριμένα καθήκοντα. Η επιλογή του ατόμου που θα αναλάβει αυτούς τους ρόλους και ο τρόπος εκτέλεσής τους αντανάκλα τη φύση και την κλίμακα του έργου, καθώς και τους κινδύνους του. Στόχος είναι να προστεθεί αξία στην επιτυχή διαχείριση και τον έλεγχο των κινδύνων επαγγελματικής ασφαλείας και υγείας σε ένα έργο και όχι απλώς να προστεθεί περιττή γραφειοκρατία στη διαδικασία διαχείρισης έργου.

Ορισμένα θεμελιώδη ζητήματα είναι, μεταξύ άλλων:

- Πότε είναι απαραίτητος ο διορισμός συντονιστών για θέματα ασφαλείας και υγείας;
- Ποιος θα πρέπει να διορίζει τους συντονιστές;
- Ποιος μπορεί να διοριστεί ως συντονιστής;
- Μπορούν να ενεργήσουν ως συντονιστές οι άλλοι φορείς;
- Πότε πρέπει να διοριστούν και πότε λήγουν τα καθήκοντά τους;
- Ποια είναι τα καθήκοντα των συντονιστών;

α) Πότε είναι απαραίτητος ο διορισμός συντονιστών για θέματα ασφαλείας και υγείας;

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 3:

1. Για εργοτάξιο όπου είναι παρόντα πολλά συνεργεία, ο κύριος του έργου ή ο ανάδοχος διορίζει έναν ή περισσότερους συντονιστές σε θέματα ασφαλείας και υγείας όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχεία ε) και στ).

Απαιτείται διορισμός συντονιστών για θέματα ασφαλείας και υγείας όταν αναμένεται η ανάμειξη περισσότερων του ενός εργολάβων στην εκτέλεση της κατασκευής.

→ Βλέπε παράγραφο 2.3.7, Εργολάβοι και υπεργολάβοι, σ. 54, για τον ορισμό του εργολάβου

Ο κατακερματισμός του κατασκευαστικού κλάδου συνεπάγεται την ύπαρξη λίγων έργων στα οποία θα εμπλέκεται μόνο ένας εργολάβος. Στην πραγματικότητα, κάθε ειδική εργασία μπορεί να εκτελείται από ξεχωριστό εργολάβο, εκτός από την περίπτωση των πιο ασυνήθιστων περιστάσεων. Στις περιπτώσεις που είναι εμφανής η ύπαρξη μιας ξεκάθαρης δραστηριότητας, όπως η εσωτερική ανακαίνιση ή κάποιες δευτερεύουσες εργασίες από τοπικό εργολάβο που διαθέτει όλα τα απαραίτητα προσόντα εντός μιας άμεσα απασχολούμενης ομάδας, ίσως είναι ασφαλές να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι στο έργο θα συμμετάσχει μόνο ένας εργολάβος. Διαφορετικά, θα πρέπει να αναμένεται η συμμετοχή περισσότερων του ενός εργολάβων.

Ορθές πρακτικές:

Αναζήτηση εξειδικευμένης υποστήριξης ακόμη κι αν μόνο ένας εργολάβος πρόκειται να εκτελέσει το έργο.

Διορισμός υπευθύνων σχεδιασμού ή εργολάβων για την εκτέλεση των καθηκόντων του συντονιστή, δεδομένου ότι διαθέτουν τις γνώσεις, τα προσόντα, την εμπειρία και τους πόρους.

Πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι συντονιστές μπορούν να ενεργούν χωρίς να προκαλείται σύγκρουση συμφερόντων.

Πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι συντονιστές έχουν τα μέσα και την εξουσία να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους.

Διορισμός συντονιστών για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου σε πρώιμο στάδιο ώστε να έχουν τη δυνατότητα:

- να βοηθήσουν τους κυρίους του έργου ή τους αναδόχους με μελέτες σκοπιμότητας σε θέματα ασφαλείας και υγείας;
- να βοηθήσουν τις ομάδες του έργου στην αναγνώριση, στην εξάλειψη ή την αποφυγή κινδύνων.
- να παράσχουν εξειδικευμένες συμβουλές και την υποστήριξη που χρειάζονται οι κύριοι του έργου ή οι ανάδοχοι.

β) Ποιος θα πρέπει να διορίζει τους συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας;

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 3:

1. Για εργοτάξιο όπου είναι παρόντα πολλά συνεργεία, ο κύριος του έργου ή ο ανάδοχος διορίζει έναν ή περισσότερους συντονιστές σε θέματα ασφάλειας και υγείας όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχεία ε) και στ).

Την ευθύνη για τον διορισμό των συντονιστών φέρουν οι κύριοι του έργου ή οι ανάδοχοι.

Στην πράξη, η αμοιβή του συντονιστή βαρύνει γενικώς τους κύριους του έργου και είναι εύλογο οι ίδιοι να προχωρούν στους διορισμούς, όπως κρίνεται αναγκαίο, στηριζόμενοι στις συμβουλές των αναδόχων, κατά περίπτωση.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.3.7, Εργολάβοι και υπεργολάβοι, σ. 54, για τον ορισμό του εργολάβου**

Παράδειγμα 68:

Ένα άτομο επιθυμεί να χτίσει το δικό του σπίτι. Αναλαμβάνει το έργο ένας μικρός εργολάβος που χρειάζεται βοήθεια από εξειδικευμένους εργολάβους (για τις ηλεκτρικές και υδραυλικές εγκαταστάσεις). Θα υπάρχουν περισσότεροι του ενός εργολάβοι στο εργοτάξιο. Πρέπει να οριστούν συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας.

γ) Ποιος μπορεί να διοριστεί συντονιστής σε θέματα ασφάλειας και υγείας;

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 2:

- ε) «συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ο κύριος του έργου ή/και ο ανάδοχος, κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου, αναθέτει την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στο άρθρο 5,
- στ) «συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ο κύριος του έργου ή/και ο ανάδοχος, κατά την εκτέλεση του έργου, αναθέτει την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στο άρθρο 6.

Είναι θέμα ικανοτήτων και πόρων. Το καλύτερο είναι να λαμβάνονται υπόψη η φύση, το μέγεθος και η πολυπλοκότητα του έργου, καθώς και οι κίνδυνοι που θα χρειαστεί να αντιμετωπιστούν.

Η εξέταση των αναγκών ασφάλειας και υγείας του έργου και η πραγματοποίηση διορισμών ανάλογα με αυτές αποτελεί μια εύλογη προσέγγιση.

Οι συντονιστές ενδέχεται να προέρχονται από:

- την εταιρεία ή τον φορέα του κυρίου του έργου·
- μία ή περισσότερες τεχνικές εταιρείες και εταιρείες μηχανικής·
- τον κύριο εργολάβο·
- τον συντονιστή ως «αυτοαπασχολούμενο σύμβουλο»·
- συγκεκριμένες εταιρείες στις οποίες ανατίθεται η παροχή συμβουλών περί ασφάλειας και υγείας ή οι οποίες εκτελούν συντονιστικά καθήκοντα·
- οποιοδήποτε άλλο ικανό άτομο.

Παράδειγμα 69:

Σε ένα μικρό έργο (όπως η επέκταση ενός ορόφου σε ένα σπίτι), όπου η κατασκευαστική μέθοδος είναι ξεκάθαρη και οι κίνδυνοι είναι μικροί, ενδέχεται ένα φυσικό πρόσωπο να έχει τις ικανότητες και αρκετό χρόνο και πόρους ώστε να φέρει εις πέρας τον ρόλο του συντονιστή.

Παράδειγμα 70:

Στις περιπτώσεις ενός πιο περίπλοκου έργου, όπου οι κίνδυνοι είναι μεγαλύτερων διαστάσεων, είναι πιθανό ένα άτομο που εργάζεται μόνο του να μην έχει την ικανότητα και τους πόρους να φέρει εις πέρας ικανοποιητικά τον ρόλο του συντονιστή. Είναι λοιπόν εύλογο να αναλάβει τον ρόλο αυτό μια επιχείρηση ή ένας επαγγελματικός φορέας (π.χ. ένα «νομικό» πρόσωπο).

Ακόμη και στην περίπτωση αυτή, ωστόσο, πρέπει να οριστεί ένα ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα από την εταιρεία ώστε οι άνθρωποι να γνωρίζουν το άτομο με το οποίο θα συνεργάζονται.

Σε όλες τις περιπτώσεις εκτός κάποιων εξαιρέσεων θα πρέπει να υπάρχει μόνο ένας συντονιστής για κάθε στάδιο (εκπόνηση μελέτης και εκτέλεση). Όταν χρειάζεται, άλλοι ειδικοί μπορούν να βοηθήσουν.

Αν υπάρχουν περισσότεροι του ενός συντονιστές, θα πρέπει να διασφαλιστεί η σωστή συνεργασία μεταξύ τους μέσω της λήψης μέτρων.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.3.2.γ), Αριθμός συντονιστών, σ. 38**

Να σημειωθεί ότι κάποιες εθνικές νομοθεσίες ενδέχεται να απαιτούν πάντα τον διορισμό ενός νομικού προσώπου όποιο κι αν είναι το μέγεθος ή η πολυπλοκότητα του έργου. Σε τέτοιες περιπτώσεις, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι εν λόγω νομοθεσίες.

δ) Προσόντα του συντονιστή για θέματα ασφαλείας και υγείας

Ορθές πρακτικές:

Όσον αφορά στις ικανότητες των συντονιστών για θέματα ασφαλείας και υγείας σε κάποιο έργο, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι πρέπει να διαθέτουν:

- τις απαιτούμενες γνώσεις ώστε να ενεργούν ως συντονιστές
- ευαπόδεκτες δεξιότητες και εμπειρία από παρόμοια έργα
- επαρκείς γνώσεις σχεδιασμού και εργασίας κατασκευής, καθώς και γνώσεις σε θέματα επαγγελματικής ασφαλείας και υγείας για το εν λόγω έργο, όσον αφορά στο μέγεθος και την πολυπλοκότητά του και
- δυνατότητα ικανοποίησης του κυρίου του έργου σχετικά με τους διαθέσιμους πόρους για την επιτυχή διαχείριση των κινδύνων επαγγελματικής ασφαλείας και υγείας για το εν λόγω έργο.

Κατά την αξιολόγηση των ικανοτήτων ενός νομικού προσώπου, είναι απαραίτητη η μελέτη των ικανοτήτων του οργανισμού αλλά και των προσώπων που προτείνει να χρησιμοποιηθούν στο εν λόγω έργο.

Κατά την αξιολόγηση άλλων φορέων, ισχύουν τα ίδια γενικά θέματα περί ικανοτήτων και πόρων.

Παράδειγμα 71:

Στην περίπτωση κατασκευής μιας πολυκατοικίας με πολλά διαμερίσματα, τα ακόλουθα νομικά ή φυσικά πρόσωπα μπορεί ενδεχομένως να καλύπτουν τα προαναφερθέντα κριτήρια:

- ένας αρχιτέκτονας, ένας πολιτικός μηχανικός/μηχανικός δομικών έργων ή άλλος επαγγελματίας του οικοδομικού κλάδου ως συντονιστής για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου, δηλαδή κάποιος με τα απαραίτητα προσόντα, την εμπειρία και τις δεξιότητες για τη διαχείριση του σχεδιασμού εγκαταστάσεων παρόμοιου τύπου και μεγέθους, δεδομένου ότι πρόκειται για άτομα με επαρκείς ικανότητες σε θέματα ασφαλείας και υγείας
- ένας προσοντούχος και πεπειραμένος επαγγελματίας διαχείρισης κατασκευών ή ένας επαγγελματίας πολιτικός μηχανικός/μηχανικός δομικών έργων ή άλλος επαγγελματίας του οικοδομικού τομέα ως συντονιστής για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου, δηλαδή κάποιος με τα απαραίτητα προσόντα, την εμπειρία και τις δεξιότητες για τη διαχείριση της κατασκευής εγκαταστάσεων παρόμοιου τύπου και μεγέθους, δεδομένου ότι πρόκειται για άτομα με επαρκείς ικανότητες σε θέματα ασφαλείας και υγείας.

Ορθές πρακτικές:

Εξέταση των ικανοτήτων των παραπάνω ειδικών, της καταγεγραμμένης προηγούμενης απόδοσής τους και των πόρων που διατίθενται να αφιερώσουν στο έργο.

Ορισμός ενός εκπροσώπου του έργου ο οποίος να διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα, όταν ο συντονιστής για θέματα ασφαλείας και υγείας είναι νομικό πρόσωπο (π.χ. εταιρεία).

Συμμετοχή άλλων ειδικών εφόσον χρειάζονται πολύπλοκες ειδικότητες (π.χ. μεγάλες εκσκαφές σε περιβάλλον με ενδεχόμενους ειδικούς κινδύνους).

ε) Μπορούν να ενεργήσουν ως συντονιστές σε θέματα ασφαλείας και υγείας οι άλλοι φορείς;

Συντονιστές για θέματα ασφαλείας και υγείας μπορούν να οριστούν επίσης οι κύριοι του έργου, οι ανάδοχοι ή άλλοι φορείς εφόσον έχουν τις απαραίτητες ικανότητες και πόρους.

Επιπλέον, και οι δύο συντονιστές για θέματα ασφαλείας και υγείας (στάδιο εκπόνησης της μελέτης και στάδιο εκτέλεσης) δύναται να είναι το ίδιο άτομο, δεδομένου ότι διαθέτει τις απαραίτητες ικανότητες και πόρους.

Στις περιπτώσεις διορισμού ενός προσώπου (νομικού ή φυσικού) για την κάλυψη περισσότερων του ενός ρόλων, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι και οι δύο ρόλοι θα εκτελεστούν χωρίς αυτό να αποβαίνει εις βάρος των άλλων φορέων ή της ασφαλείας και της υγείας.

Ορθές πρακτικές:

Πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι συντονιστές μπορούν να ενεργούν χωρίς να προκύπτει σύγκρουση συμφερόντων με άλλους φορείς στο ίδιο έργο.

στ) Πότε πρέπει να ορίζονται συντονιστές για θέματα ασφαλείας και υγείας και πότε τελειώνουν τα καθήκοντά τους;

Ο διορισμός των συντονιστών για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου θα πρέπει να γίνεται όσο το δυνατόν πιο νωρίς ώστε να παρέχονται συμβουλές στους κυρίους του έργου από την αρχή του έργου.

Οι εν λόγω συντονιστές χρειάζεται να συνεχίσουν μέχρις ότου όλη η προπαρασκευαστική εργασία για την έναρξη του έργου (συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης σχεδίων ασφαλείας και υγείας και των πρώτων σταδίων κατάρτισης/επικαιροποίησης των φακέλων ασφαλείας και υγείας), καθώς επίσης και όλη η εργασία μελέτης να έχουν ολοκληρωθεί.

Η ενεργή συμμετοχή των συντονιστών για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου είναι απαραίτητη, καθώς μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στο έργο δεδομένων των καθηκόντων που έχουν και των πλεονεκτημάτων της συμμετοχής τους πριν από την έναρξη της κατασκευαστικής εργασίας στο εργοτάξιο.

Καλό είναι να διοριστούν πριν από τον διορισμό των εργολάβων ώστε να έχουν τη δυνατότητα να συμβουλευθούν τους κυρίους του έργου σε θέματα ασφάλειας και υγείας σε σχέση με τους εν λόγω διορισμούς. Οι εν λόγω συντονιστές διαθέτουν συνήθως εκτεταμένες γνώσεις σχετικά με τις κατασκευαστικές διαδικασίες ώστε να ωφελήσουν σημαντικά τους υπευθύνους σχεδιασμού του έργου και ο έγκαιρος διορισμός τους μπορεί να αποβεί ωφέλιμος, ειδικά σε περίπλοκα έργα υψηλού κινδύνου.

Η συμμετοχή τους στο έργο είναι απαραίτητη μέχρι την ολοκλήρωση της εργασίας κατασκευής και την παράδοση ενός ικανοποιητικού φακέλου ασφάλειας και υγείας στον κύριο του έργου.

Να σημειωθεί ότι περαιτέρω κατασκευαστικές εργασίες όπως ανακαίνιση, επισκευές και κατεδάφιση αποτελούν υπό κανονικές συνθήκες νέα έργα με τα δικά τους στάδια σχεδιασμού, προετοιμασίας και εκτέλεσης.

Σε εκτενή έργα, είναι σύνηθες οι κύριοι του έργου να επιθυμούν την απόκτηση της πλέον πρόσφατης διαθέσιμης τεχνολογίας έως τη στιγμή της έναρξης λειτουργίας της εγκατάστασης. Κάτι τέτοιο μπορεί να οδηγήσει σε αλλαγές της τελευταίας στιγμής, οι οποίες ενδεχομένως δημιουργήσουν νέους κινδύνους που πρέπει να αντιμετωπιστούν υπό σημαντική πίεση χρόνου. Στις περιπτώσεις αυτές, ο συντονιστής του σταδίου εκπόνησης της μελέτης του έργου ίσως χρειαστεί να αξιολογήσει τα ζητήματα που προκύπτουν. Συνεπώς, μπορεί να συμβουλευτεί τον κύριο του έργου ότι απαιτείται περισσότερος χρόνος για την ασφαλή ολοκλήρωση του έργου και, πιθανόν, ότι δεν χρειάζεται να πιέζει για αλλαγές, ειδικά στις περιπτώσεις που η τεχνολογία και τα οφέλη της παραμένουν αναπόδεδεικτα.

Ορθές πρακτικές:

Αρκετά έγκαιρη πρόσληψη συντονιστή για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά το στάδιο εκτέλεσης έργου ώστε να μπορεί να συνεργάζεται συνεχώς με τον συντονιστή για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου.

Δημιουργία στενού συνδέσμου μεταξύ των συντονιστών σε διαστήματα παράλληλης εργασίας όταν διαφορετικά άτομα ή οργανώσεις εκπληρώνουν τους δύο συντονιστικούς ρόλους σε ένα έργο.

Πρέπει να διασφαλίζεται ότι όλες οι σχετικές με το έργο πληροφορίες μεταφέρονται από τον ένα συντονιστή στον άλλο χωρίς προβλήματα.

Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι ο σχεδιασμός μπορεί να συνεχιστεί ακόμη και μετά την έναρξη του έργου στο εργοτάξιο, ιδίως σε πιο περίπλοκα και εκτενή έργα.

Λήψη απόφασης, στην περίπτωση έργων χαμηλού κινδύνου, σχετικά με τη συνέχισή τους με δύο άτομα στους ρόλους των συντονιστών ή τον διορισμό του συντονιστή εκτέλεσης έργου ως υπευθύνου να ασχολείται επίσης με εναπομείναντα θέματα που διαφορετικά θα ενέπιπταν στα καθήκοντα του συντονιστή εκπόνησης της μελέτης του έργου.

Ζ) Ποια είναι τα καθήκοντα των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά τη διάρκεια εκπόνησης της μελέτης του έργου;

Τα κύρια καθήκοντα των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας στο στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου είναι:

- να διασφαλίζουν την εφαρμογή των γενικών αρχών πρόληψης κατά το στάδιο αυτό·
- να καταρτίζουν ή να μεριμνούν για την κατάρτιση των σχεδίων ασφάλειας και υγείας·
- να κάνουν τα πρώτα βήματα στην κατάρτιση ή επικαιροποίηση των φακέλων ασφάλειας και υγείας.

Στο παρόν τμήμα του οδηγού συνοψίζονται τα καθήκοντα αυτά.

Διασφάλιση της εφαρμογής των γενικών αρχών πρόληψης

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 5:

Εκπόνηση της μελέτης του έργου: καθήκοντα των συντονιστών

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1, για θέματα ασφάλειας και υγείας εργοταξίου κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου:

- α) συντονίζει(ουν) την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 4.

→ Συμβουλές για το άρθρο 4 βρίσκονται στην παράγραφο 2.3.2.γ), Σεβασμός των γενικών αρχών πρόληψης, σ. 40

Ο τρόπος εκτέλεσης του καθήκοντος αυτού θα εξαρτηθεί από το συγκεκριμένο έργο και τους κινδύνους που μπορεί να προκύψουν. Οι συντονιστές θα χρειαστεί να συνεργαστούν με τους κυρίους του έργου, τους αναδόχους, τους σχεδιαστές και όσους προετοιμάζονται για την έναρξη των εργασιών κατασκευής στο εργοτάξιο.

Το κλειδί σε αυτή την υποχρέωση αποτελεί η συγκέντρωση στα συντονιστικά καθήκοντα. Κάτι τέτοιο απαιτεί συνεργασία κατά τις διασυνδέσεις των διαφόρων φορέων ώστε κατά τη μεταγενέστερη εργασία κατασκευής να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή λύση για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας στις συγκεκριμένες συνθήκες.

Επωφελής θα αποδειχτεί η εστίαση στους κινδύνους επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας σε ένα έργο και στους τρόπους καλύτερης αντιμετώπισής τους από τη συνεργαζόμενη ομάδα του έργου.

Ορθές πρακτικές:

Στα μικρότερα έργα χαμηλού κινδύνου, επαρκούν ανεπίσημες συναντήσεις και συζητήσεις μεταξύ των φορέων.

Στα μεγάλα περίπλοκα έργα, απαιτείται μια περισσότερο δομημένη προσέγγιση ώστε να επιτευχθούν η αναγνώριση των κινδύνων και η εξάλειψη ή μείωσή τους σε αποδεκτά επίπεδα.

Οι συντονιστές μπορεί να συμφωνήσουν στην προσέγγιση που προτείνουν να υιοθετήσουν με άλλους φορείς από την αρχή του έργου.

Συνεργασία κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου με τους άλλους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των υπευθύνων σχεδιασμού, που είναι ικανοί να συνεισφέρουν στην εξάλειψη και τη μείωση των κινδύνων.

Σημαντική θεωρείται και η στενή συνεργασία με τον συντονιστή εκτέλεσης του έργου.

Τα σχέδια πρέπει να καθορίζουν συγκεκριμένα μέτρα που θα ληφθούν κατά τη διάρκεια της κατασκευής για την αντιμετώπιση κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, όπου δέκα συγκεκριμένα είδη εργασιών πρόκειται να εκτελεστούν. Οι εργασίες αυτές περιγράφονται στο παράρτημα II της οδηγίας.

Ορθές πρακτικές:

Ορθή πρακτική αποτελεί η παροχή συμβουλών από άλλους φορείς κατά την κατάρτιση των σχεδίων.

Μετά την έναρξη των εργασιών κατασκευής, οι συντονιστές για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου πρέπει να επικαιροποιούν τα σχέδια ασφαλείας και υγείας.

Ο παρών οδηγός περιέχει περισσότερες πληροφορίες επί των σχεδίων ασφαλείας και υγείας.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφαλείας και υγείας, σ. 59**

Κατάρτιση σχεδίων ασφαλείας και υγείας

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 5:

Εκπόνηση της μελέτης του έργου: καθήκοντα των συντονιστών

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1, για θέματα ασφαλείας και υγείας εργοταξίου κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου:

β) καταρτίζει(ουν) ή αναθέτει(ουν) την κατάρτιση σχεδίου ασφαλείας και υγείας, όπου διευκρινίζονται οι κανόνες που θα εφαρμόζονται στο εν λόγω εργοτάξιο, αφού ληφθούν υπόψη οι τυχόν δραστηριότητες εκμετάλλευσης που διεξάγονται στον τόπο του έργου· αυτό το σχέδιο πρέπει επιπλέον να περιέχει ειδικά μέτρα για τις εργασίες που περιλαμβάνονται σε μία ή περισσότερες κατηγορίες του παραρτήματος II.

Η ανάπτυξη σχεδίων ασφαλείας και υγείας θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μια διαδικασία σε εξέλιξη, η οποία απαιτεί επικαιροποίηση τόσο κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου όσο και κατά την εκτέλεσή του.

Βασικό σημείο αποτελεί ο καθορισμός κανόνων μέσω των σχεδίων οι οποίοι θα εφαρμοστούν κατά την εργασία κατασκευής για τη διασφάλιση της επαγγελματικής ασφαλείας και υγείας. Στα σχέδια πρέπει να ληφθούν υπόψη και οποιεσδήποτε άλλες δραστηριότητες εκμετάλλευσης στον χώρο του εργοταξίου, στις περιπτώσεις που είναι πιθανές τυχόν επιπλοκές στην ασφάλεια και την υγεία είτε για την εργασία κατασκευής είτε για τις άλλες δραστηριότητες.

Φάκελος ασφαλείας και υγείας

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 5:

Εκπόνηση της μελέτης του έργου: καθήκοντα των συντονιστών

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1, για θέματα ασφαλείας και υγείας εργοταξίου κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου:

γ) καταρτίζει(ουν) φάκελο προσαρμοσμένο στα χαρακτηριστικά του έργου, όπου θα αναφέρονται τα χρήσιμα στοιχεία σε θέματα ασφαλείας και υγείας τα οποία θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εργασίες.

Οι συντονιστές για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου πρέπει να ξεκινήσουν την κατάρτιση των φακέλων ασφαλείας και υγείας.

Ορθές πρακτικές:

Στις περιπτώσεις που υπάρχει ήδη φάκελος, είναι ίσως πιο κατάλληλη η επέκτασή και επικαιροποίησή του παρά η δημιουργία ενός νέου.

Οι φάκελοι πρέπει να περιέχουν σχετικές πληροφορίες που θα βοηθήσουν άλλους στην εκπόνηση μελέτης και την πραγματοποίηση μεταγενέστερων εργασιών κατασκευής καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του έργου μετά την ολοκλήρωση των τρεχουσών εργασιών.

Αναμένεται ότι οι συντονιστές θα αναλάβουν κύριο ρόλο και ότι οι άλλοι εμπλεκόμενοι στην εκπόνηση της μελέτης του έργου θα συνεργαστούν μαζί τους παρέχοντάς τους πληροφορίες.

Οι φάκελοι παραδίδονται στους συντονιστές της εκτέλεσης του έργου για ολοκλήρωση. Ο παρών οδηγός περιέχει περισσότερες πληροφορίες επί των φακέλων ασφάλειας και υγείας.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4.3, Φάκελος ασφάλειας και υγείας, σ. 80**

→ **Για παραδείγματα σχετικά με τις πληροφορίες που πρέπει να συμπεριληφθούν στον φάκελο ασφάλειας και υγείας, βλέπε Παράρτημα 6 — Φάκελος ασφάλειας και υγείας προτεινόμενα περιεχόμενα, σ. 80**

η) Ποια είναι τα καθήκοντα των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά τη διάρκεια του σταδίου εκτέλεσης έργου;

Τα κύρια καθήκοντα των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας στο στάδιο εκτέλεσης έργου είναι:

- ο συντονισμός της εφαρμογής των γενικών αρχών πρόληψης κατά το στάδιο εκτέλεσης·
- ο συντονισμός της εφαρμογής των αρχών του άρθρου 8 της οδηγίας από τους εργοδότες και τους ελεύθερους επαγγελματίες·
- ο συντονισμός της εφαρμογής του σχεδίου ασφάλειας και υγείας από τους εργοδότες και τους ελεύθερους επαγγελματίες·
- η οργάνωση της συνεργασίας μεταξύ εργοδοτών και ελεύθερων επαγγελματιών (συμπεριλαμβανομένων των συναντήσεων και των συζητήσεων περί ασφαλείας)·
- ο συντονισμός της εποπτείας της ορθής εφαρμογής των εργασιακών διαδικασιών·
- η λήψη μέτρων ώστε να διασφαλιστεί η είσοδος αποκλειστικά εξουσιοδοτημένων ατόμων στα εργοτάξια·
- η επικαιροποίηση των σχεδίων ασφάλειας και υγείας και
- η ενημέρωση των φακέλων ασφάλειας και υγείας.

Στο παρόν τμήμα του οδηγού συνοψίζονται τα καθήκοντα αυτά. Περισσότερες χρήσιμες πληροφορίες παρέχονται επίσης σε άλλο τμήμα του οδηγού.

Συντονισμός της εφαρμογής των γενικών αρχών πρόληψης

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 6:

Εκτέλεση του έργου: καθήκοντα των συντονιστών

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου:

- α) συντονίζει(ουν) την εφαρμογή των γενικών αρχών πρόληψης και ασφαλείας:
- στις τεχνικές ή/και οργανωτικές επιλογές προκειμένου να προγραμματίζονται οι διάφορες εργασίες ή φάσεις εργασίας που διεξάγονται ταυτόχρονα ή διαδοχικά,
 - στην πρόβλεψη της διάρκειας εκτέλεσης των διάφορων αυτών εργασιών ή φάσεων εργασίας.

Ο προκαταρκτικός σχεδιασμός είναι απαραίτητος για την ασφαλή περάτωση των κατασκευαστικών

εργασιών. Οι συντονιστές κατέχουν βασικούς ρόλους κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, είτε στην περίπτωση ταυτόχρονων είτε στην περίπτωση διαδοχικών εργασιών κατασκευής από διαφορετικά άτομα. Οφείλουν να συντονίζουν την εφαρμογή της ασφάλειας όπως επίσης και των γενικών αρχών πρόληψης. Τα παραπάνω πρέπει να γίνονται κατά την εκτέλεση του έργου όταν:

- λαμβάνονται αποφάσεις για τον τρόπο οργάνωσης της εργασίας κατασκευής·
- αποφασίζονται τεχνικά θέματα· και
- αποφασίζεται ο απαιτούμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σταδίων της εργασίας κατασκευής και της εργασίας στο σύνολό της.

Τους συντονιστές απασχολούν αποκλειστικά θέματα ασφάλειας και υγείας και σύμφωνα με την οδηγία δεν απαιτείται από την πλευρά τους ο προγραμματισμός εργασιών κατασκευής για άλλους σκοπούς, όπως για τη γενικότερη πρόοδο των εργασιών (παρόλο που η οδηγία δεν τους απαγορεύει να εκτελούν άλλα καθήκοντα τα οποία συμφωνούν τα μέρη, υπό την προϋπόθεση ότι όποιες επιπλέον δεσμεύσεις δεν επηρεάζουν τις ικανότητες αποτελεσματικής δράσης τους ως συντονιστών). Τα καθήκοντά τους που ορίζονται από την οδηγία αφορούν συγκεκριμένα τη διασφάλιση ότι ο εν λόγω προγραμματισμός λαμβάνει πλήρως υπόψη την ασφάλεια και τις γενικές αρχές πρόληψης, καθώς και ότι δίνεται αρκετός χρόνος για τα διάφορα στάδια της εργασίας κατασκευής. Αυτό απαιτεί στενή συνεργασία και καλές εργασιακές σχέσεις μεταξύ των συντονιστών και των υπεύθυνων προγραμματισμού και διαχείρισης των εργασιών κατασκευής.

Από την πλευρά των συντονιστών απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στη λήψη αποφάσεων που επηρεάζουν τον τρόπο οργάνωσης των εργασιών κατασκευής και τον χρόνο λήψης απόφασης περί τεχνικών ζητημάτων.

Οι συντονιστές πιθανόν να πρέπει να συνεργάζονται με τα άτομα που παίρνουν αποφάσεις σε ευρύτερο επίπεδο κατά την εκτέλεση του έργου (όπως οι κύριοι του έργου, οι ανάδοχοι και άλλοι), αν πρόκειται να πάρουν αποφάσεις σχετικά με τον διαθέσιμο χρόνο για την ολοκλήρωση των εργασιών κατασκευής ή για διαχειριστικές ή τεχνικές αποφάσεις με επιπτώσεις στις γενικές αρχές πρόληψης ή ασφάλειας.

Ορθές πρακτικές:

Έγκαιρη συμφωνία με τους ανάδοχους του έργου, τους εργοδότες και τους ελεύθερους επαγγελματίες για τον τρόπο συνεργασίας τους με τον συντονιστή με στόχο την εκπλήρωση των καθηκόντων.

Στενή συνεργασία με άτομα μέγιστης επιρροής για τον τρόπο εκτέλεσης των εργασιών κατασκευής.

Πρέπει να διασφαλίζεται ότι υπάρχει αρκετός χρόνος στο εργασιακό πρόγραμμα και τα σχέδια για την ασφαλή εκτέλεση της εργασίας.

Ορθές πρακτικές:

Συμμετοχή σε δραστηριότητες προγραμματισμού ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν θα εκτελούνται ασύμβατες δραστηριότητες ταυτόχρονα.

Συνεργασία με συντονιστές εκπόνησης της μελέτης του έργου κατά τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τον επιτρεπόμενο χρόνο εκτέλεσης του έργου (και των σταδίων του) αλλά και τη χρονική στιγμή κατάρτισης του σχεδίου ασφαλείας και υγείας.

Συνεργασία κατά την εκτέλεση του έργου με άλλους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των υπευθύνων σχεδιασμού, στις περιπτώσεις που μπορούν να συμβάλουν στην εξάλειψη και μείωση των κινδύνων.

→ **Βλέπε κεφάλαιο 1, Γενικές αρχές πρόληψης για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας, σ. 20**

Συντονισμός της εφαρμογής των αρχών του άρθρου 8 της οδηγίας από τους εργοδότες και τους ελεύθερους επαγγελματίες

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 6:

Εκτέλεση του έργου: καθήκοντα των συντονιστών

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου:

[...]

β) συντονίζει(ουν) την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων μεριμνώντας ώστε οι εργοδότες και, εάν αυτό είναι αναγκαίο, για την προστασία των εργαζομένων, οι ελεύθεροι επαγγελματίες:

- να εφαρμόζουν με συνέπεια τις αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 8.

Οι συντονιστές πρέπει να λάβουν μέτρα για τον συντονισμό της εφαρμογής από τους εργοδότες (π.χ. εργολάβους, υπεργολάβους) και, όπου είναι απαραίτητο, από τους ελεύθερους επαγγελματίες για τη διασφάλιση της συνεπούς εφαρμογής των αρχών που αναφέρονται στο άρθρο 8 της οδηγίας.

Το άρθρο 8 απαιτεί από τους εργοδότες και, όπου είναι αναγκαίο, από τους ελεύθερους επαγγελματίες να εφαρμόζουν τις αρχές που ορίζονται στο άρθρο 6 της οδηγίας-πλαisiού 89/391/ΕΟΚ. Εν συντομία, το άρθρο 6 της οδηγίας-πλαisiού τους υποχρεώνει:

- να λαμβάνουν μέτρα για την ασφάλεια και την προστασία της υγείας των εργαζομένων, για την πρόληψη των κινδύνων και την παροχή πληροφόρησης, εκπαίδευσης καθώς και οργάνωσης και μέσων για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, συμπεριλαμβανομένης και της ανάγκης προσαρμογής των μέτρων ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι μεταβαλλόμενες συνθήκες και να βελτιώνονται οι υφιστάμενες καταστάσεις·

- να εφαρμόζουν τις γενικές αρχές πρόληψης·
- να πραγματοποιούν εκτιμήσεις κινδύνων και να λαμβάνουν προληπτικά μέτρα για τη βελτίωση της ασφαλείας και της υγείας σε όλες τις δραστηριότητες και τα επίπεδα διαχείρισης·
- να λαμβάνουν υπόψη τους τις δυνατότητες ασφαλείας και υγείας των εργαζομένων·
- να συμβουλευούνται τους εργαζομένους (ή/και τους εκπροσώπους τους) κατά την εισαγωγή νέων τεχνολογιών·
- να ενημερώνουν καταλλήλως τους εργαζομένους πριν από την είσοδό τους σε περιοχές σοβαρού και συγκεκριμένου κινδύνου·
- να συνεργάζονται, να συντονίζουν τις δραστηριότητές τους και να ανταλλάσσουν πληροφορίες με άλλους εργοδότες με τους οποίους μοιράζονται τον ίδιο χώρο εργασίας με σκοπό την ασφάλεια και την υγεία· και
- να διασφαλίζουν ότι οι εργαζόμενοι δεν επιβαρύνονται οικονομικά για τα μέτρα ασφαλείας, υγιεινής και υγείας στον χώρο εργασίας.

Πρωταρχικό καθήκον των συντονιστών αποτελεί ο συντονισμός της εφαρμογής των παραπάνω υποχρεώσεων από άλλα άτομα και όχι η εκτέλεση των υποχρεώσεων αυτών από τους ίδιους.

Ορθές πρακτικές:

Συμφωνία μεταξύ των συντονιστών και των άλλων φορέων από την αρχή του έργου ως προς τον τρόπο εκτέλεσης του εν λόγω συντονιστικού ρόλου.

Υιοθέτηση μιας προσέγγισης με βάση την επικινδυνότητα, η οποία αποφεύγει κάθε περιττό γραφειοκρατικό φορτίο.

Συμφωνία αποτελεσματικών μεθόδων για το συγκεκριμένο έργο.

Συμφωνία επί κοινών προσεγγίσεων και ενεργειών για τη διασφάλιση της ασφαλείας και της υγείας και, κατά συνέπεια, τη μείωση των βαρών.

Συντονισμός της εφαρμογής του σχεδίου ασφαλείας και υγείας από τους εργοδότες και τους ελεύθερους επαγγελματίες

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 6:

Εκτέλεση του έργου: καθήκοντα των συντονιστών

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου:

[...]

β) συντονίζει(ουν) την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων μεριμνώντας ώστε οι εργοδότες και, εάν αυτό είναι αναγκαίο για την προστασία των εργαζομένων, οι ελεύθεροι επαγγελματίες:

[...]

- να εφαρμόζουν, όποτε απαιτείται, το σχέδιο ασφαλείας και υγείας που αναφέρεται στο άρθρο 5 στοιχείο β).

Παρομοίως, οι συντονιστές πρέπει να συντονίζουν την εφαρμογή από τους εργοδότες και τους ελεύθερους επαγγελματίες ώστε να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με το σχέδιο ασφάλειας και υγείας του έργου.

Ορθές πρακτικές:

Συμφωνία μεταξύ των συντονιστών και των άλλων φορέων από την αρχή του έργου ως προς τον τρόπο εκτέλεσης του εν λόγω συντονιστικού ρόλου.

Διασφάλιση από την πλευρά των συντονιστών ότι οι εργοδότες και οι ελεύθεροι επαγγελματίες έχουν πρόσβαση και ευκαιρίες να σχολιάζουν επί του σχεδίου ασφάλειας και υγείας που καταρτίστηκε από τον συντονιστή εκπόνησης της μελέτης του έργου.

Οργάνωση από την πλευρά των συντονιστών συναντήσεων έναρξης αμέσως πριν από την έναρξη του σταδίου εκτέλεσης. Όλοι οι εργοδότες θα πρέπει να προσκαλούνται και παρόμοιες συναντήσεις πρέπει να οργανώνονται καθ' όλη τη διάρκεια των σταδίων εκτέλεσης, ιδιαίτερα όποτε πραγματοποιούνται μεγάλες αλλαγές στους εργοδότες στο εργοτάξιο.

Οι συντονιστές θα πρέπει να συγκαλούν τακτικά συναντήσεις ασφαλείας στις οποίες θα συμμετέχουν εργοδότες, εκπρόσωποι των εργαζομένων και ελεύθεροι επαγγελματίες.

Πραγματοποίηση τακτικών ελέγχων από τους συντονιστές με τους εργοδότες και τους ελεύθερους επαγγελματίες ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τα σχέδια ασφάλειας και υγείας.

Ιδιαίτερη προσοχή από μέρους των συντονιστών σε δραστηριότητες υψηλού κινδύνου.

Προσθήκη από την πλευρά των συντονιστών αξίας (και όχι γραφειοκρατίας) στην εφαρμογή των σχεδίων.

Οργάνωση της συνεργασίας μεταξύ των εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένων και των ελεύθερων επαγγελματιών

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 6:

Εκτέλεση του έργου: καθήκοντα των συντονιστών

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου:

[...]

δ) οργανώνει(ουν), μεταξύ των εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που διαδέχονται ο ένας τον άλλο στο εργοτάξιο, τη συνεργασία και τον συντονισμό των δραστηριοτήτων για την προστασία των εργαζομένων και την πρόληψη των ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών, καθώς και την αμοιβαία ενημέρωσή τους, όπως προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, μεριμνώντας για τη συμμετοχή, εφόσον υπάρχει ανάγκη, των ελεύθερων επαγγελματιών.

Εν συντομία, το άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας-πλαίσίου 89/391/ΕΟΚ απαιτεί από τους εργοδότες που χρησιμοποιούν από κοινού το ίδιο εργοτάξιο να συνεργάζονται και να συντονίζουν τις δραστηριότητές τους, καθώς και να ανταλλάσσουν πληροφορίες με τους άλλους εργοδότες με σκοπό την ασφάλεια και την υγεία. Η ανωτέρω υποχρέωση επεκτείνεται ώστε οι ίδιες υποχρεώσεις να ισχύουν για τους ελεύθερους επαγγελματίες όπως και τους εργοδότες, καθώς επίσης και στις περιπτώσεις που οι εργοδότες (και οι ελεύθεροι επαγγελματίες) βρίσκονται διαδοχικά σε ένα εργοτάξιο.

Ορθές πρακτικές:

Συμφωνία μεταξύ των συντονιστών και των άλλων φορέων από την αρχή του έργου ως προς τον τρόπο εκτέλεσης του εν λόγω συντονιστικού ρόλου.

Αρμονική και στενή συνεργασία των συντονιστών με αυτούς που διαχειρίζονται έργα εν γένει.

Υιοθέτηση από τους συντονιστές μιας προσέγγισης με βάση την επικινδυνότητα όταν αποφασίζουν σχετικά με το τι πρέπει να γίνει.

Ιδιαίτερη προσοχή από μέρους των συντονιστών σε δραστηριότητες υψηλού κινδύνου.

Συντονισμός της εποπτείας της ορθής εφαρμογής των εργασιακών διαδικασιών

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 6:

Εκτέλεση του έργου: καθήκοντα των συντονιστών

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου:

[...]

ε) συντονίζει(ουν) την εποπτεία της ορθής εφαρμογής των εργασιακών διαδικασιών.

Η εποπτεία της ορθής εφαρμογής των εργασιακών διαδικασιών δεν αποτελεί καθήκον των συντονιστών, σε αντίθεση με τον συντονισμό της εποπτείας. Ενώ η διάκριση μπορεί να είναι λεπτή σε μικρότερα απλούστερα έργα, αποκτά μεγαλύτερη σημασία όσο πιο μεγάλα και πιο περίπλοκα είναι τα έργα.

Προσοχή πρέπει αρχικά να δοθεί στον συντονισμό των ρυθμίσεων που θα εφαρμοστούν κι εν συνεχεία στη μέριμνα για την υλοποίηση των ανωτέρω και για την αποτελεσματικότητά τους. Πιθανόν, οι συντονιστές να επιθυμήσουν να παρακολουθήσουν ή να ελέγξουν τον τρόπο λειτουργίας των ρυθμίσεων. Σε αυτό το πλαίσιο, πιθανόν να θελήσουν να εξακριβώσουν άμεσα τι συμβαίνει κατά την ανάπτυξη εργασιακών διαδικασιών, όπως επίσης και τι συμβαίνει στο εργοτάξιο όταν αυτές μπαίνουν σε εφαρμογή. Όμως, αυτό δεν σημαίνει ότι έχουν άμεση ευθύνη για τον τρόπο διεκπεραίωσης της εργασίας. Αυτό παραμένει ευθύνη των εργοδοτών και των ελεύθερων επαγγελματιών.

Οι συντονιστές ίσως επιθυμούν να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή σε δραστηριότητες υψηλού κινδύνου συμπεριλαμβανομένων αυτών που παρατίθενται στο παράρτημα II της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ.

Ορθές πρακτικές:

Συμφωνία μεταξύ των συντονιστών και των άλλων φορέων από την αρχή του έργου ως προς τον τρόπο εκτέλεσης του εν λόγω συντονιστικού καθήκοντος.

Αρμονική και στενή συνεργασία των συντονιστών με αυτούς που διαχειρίζονται έργα εν γένει.

Υιοθέτηση από τους συντονιστές μιας προσέγγισης με βάση την επικινδυνότητα όταν αποφασίζουν σχετικά με το τι πρέπει να γίνει.

Ιδιαίτερη προσοχή από μέρους των συντονιστών σε δραστηριότητες υψηλού κινδύνου.

Λήψη μέτρων ώστε να διασφαλίζεται η είσοδος αποκλειστικά εξουσιοδοτημένων ατόμων στα εργοτάξια

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 6:

Εκτέλεση του έργου: καθήκοντα των συντονιστών

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου:

[...]

στ) λαμβάνει(ουν) τα αναγκαία μέτρα ώστε να επιτρέπεται η είσοδος στο εργοτάξιο μόνο στα πρόσωπα που έχουν τη σχετική άδεια.

Τα μέτρα που χρειάζεται να λάβουν οι συντονιστές θα εξαρτηθούν από το συγκεκριμένο έργο, την τοποθεσία του και τον περιβάλλοντα χώρο.

Είναι χρήσιμο για τους συντονιστές να συμφωνήσουν εξ αρχής με τους κυρίους του έργου ή

τους αναδόχους τις απαιτήσεις και τον τρόπο επίτευξής τους. Κανονικά, η πρακτική εφαρμογή (όπως η ανέγερση μιας περίφραξης, η έκδοση αδειών και η ασφάλεια στο εργοτάξιο) θα ανατεθεί σε εργολάβο. Ρόλος του συντονιστή είναι σε αυτή την περίπτωση ο έλεγχος της ικανοποιητικής εκτέλεσης των καθηκόντων αυτών από τον εργολάβο.

→ **Βλέπε κεφάλαιο 4, Διαχείριση κινδύνων κατά τη διάρκεια κατασκευαστικών έργων, σ. 79**

Ορθές πρακτικές:

Αν δεν υπάρχει εθνικό πρότυπο γενικών προδιαγραφών ασφαλείας και υγείας (π.χ. το ιρλανδικό Safe Pass), προτού να επιτραπεί η πρόσβαση στα εργοτάξια σε άτομα, οι συντονιστές και οι κύριοι του έργου δύναται να ορίσουν εναλλακτικούς κανόνες σχετικά με το ποιος επιτρέπεται να εισέρχεται στο εργοτάξιο τους.

Συμφωνία μεταξύ των συντονιστών και των κυρίων του έργου/αναδόχων για τις προδιαγραφές ασφαλείας που θα αποτρέψουν την πρόσβαση στο εργοτάξιο σε μη εξουσιοδοτημένο προσωπικό.

Παρακολούθηση από πλευράς συντονιστών της λήψης των συμφωνημένων προφυλάξεων και της αποτελεσματικότητάς τους.

Επικαιροποίηση σχεδίων ασφαλείας και υγείας

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 6:

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου:

[...]

γ) αναπροσαρμόζει(ουν) ή μεριμνά(ούν) ώστε να αναπροσαρμοστεί ενδεχομένως το σχέδιο ασφαλείας και υγείας που προβλέπεται στο άρθρο 5 στοιχείο β) σε συνάρτηση με την εξέλιξη των εργασιών και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις που έχουν επέλθει.

Οι συντονιστές πρέπει να μεριμνήσουν για τον τακτικό έλεγχο των σχεδίων ασφαλείας και υγείας έχοντας υπόψη τη φύση και το μέγεθος ενός έργου, καθώς και τους κινδύνους ασφαλείας και υγείας που θέτει.

Τυπικά μπορούν να πραγματοποιούνται αναθεωρήσεις όταν για ένα έργο επιλέγονται επιπρόσθετοι εργοδότες που εκτελούν εργασία υψηλού κινδύνου ώστε οι παρατηρήσεις τους να ληφθούν υπόψη πριν από την έναρξη σημαντικών σταδίων ενός έργου, σε ενδιάμεσα χρονικά διαστήματα, κατά περίπτωση, έχοντας υπόψη το συγκεκριμένο έργο, καθώς και όποτε είναι εμφανές ότι ένα σχέδιο δεν επιτυγχάνει τον σκοπό του.

Θα πρέπει να ζητείται η γνώμη των σχετικών φορέων ώστε να αποφευχθεί η πιθανότητα, αλλαγές στο σχέδιο που εξυπηρετούν έναν εργοδότη ακούσια να επηρεάζουν δυσμενώς την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων κάποιου άλλου.

Προσαρμογές των σχεδίων θα πρέπει να γνωστοποιούνται στους εργοδότες και τους ελεύθερους επαγγελματίες που μπορεί να επηρεάζονται από αυτές.

Ορθές πρακτικές:

Συμφωνία μεταξύ των συντονιστών και των άλλων φορέων από την αρχή του έργου ως προς τον τρόπο εκτέλεσης του εν λόγω συντονιστικού καθήκοντος.

Διασφάλιση από μέρους των συντονιστών ότι οι εργοδότες και οι ελεύθεροι επαγγελματίες θα έχουν την ευκαιρία να επηρεάσουν τις προσαρμογές του σχεδίου ασχολούμενοι τακτικά με το θέμα της ασφάλειας σε συναντήσεις, όπως και μέσω εισαγωγικών συναντήσεων όταν νέοι εργοδότες εντάσσονται στο έργο.

Ιδιαίτερη προσοχή από μέρους των συντονιστών σε δραστηριότητες υψηλού κινδύνου.

Επικαιροποίηση των φακέλων ασφάλειας και υγείας

Οι συντονιστές εκπόνησης της μελέτης του έργου θα παραδώσουν ημιτελείς φακέλους ασφάλειας και υγείας στους συντονιστές της εκτέλεσης του έργου ώστε οι φάκελοι να προσαρμοστούν υπό το φως περαιτέρω πληροφοριών που θα είναι διαθέσιμες αργότερα. Αναμένεται ότι οι συντονιστές θα αναλάβουν να συμπληρώσουν τους φακέλους και ότι οι άλλοι εμπλεκόμενοι στην εκτέλεση του έργου θα συνεργαστούν μαζί τους παρέχοντάς τους πληροφορίες.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4.3, Φάκελος ασφάλειας και υγείας, σ. 61**

2.3.6 Εργοδότες

α) Ορισμός

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ;

Άρθρο 3:

[...]

(β) εργοδότης: κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο συνδέεται με σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο και έχει την ευθύνη για την επιχείρηση ή/και την εγκατάσταση.

Σε ένα κατασκευαστικό έργο μπορεί να συμμετέχουν ένας ή περισσότεροι εργοδότες.

Οι εργολάβοι και οι υπεργολάβοι, οι υπεύθυνοι σχεδιασμού κ.λπ. ενδέχεται να είναι εργοδότες και να έχουν εργαζομένους σε ένα εργοτάξιο.

Παράδειγμα 72:

Μια εταιρεία Α έχει συνάψει συμβόλαιο εκτέλεσης εργασιών για την εγκατάσταση ενός συστήματος θέρμανσης και εξαερισμού με έναν ιδιώτη κύριο έργου ο οποίος κατασκευάζει ένα κτίριο γραφείων. Η εταιρεία απασχολεί δέκα υπαλλήλους ή εργαζομένους στο έργο. Η εταιρεία Α είναι εργοδότης και εργολάβος.

Η εταιρεία Α αναθέτει μέσω υπεργολαβίας την εργασία θερμομόνωσης σε μια εταιρεία Β η οποία απασχολεί έναν εργαζόμενο στο εργοτάξιο. Η εταιρεία Β είναι επίσης εργοδότης.

Οι δύο εταιρείες έχουν ευθύνη για την ασφάλεια και την υγεία των αντίστοιχων υπαλλήλων τους και περαιτέρω υποχρεώσεις στις περιπτώσεις που η εργασία τους ενδέχεται να επηρεάσει δυσμενώς άλλους εργαζομένους.

β) Καθήκοντα εργοδοτών

Στον παρόντα οδηγό εξηγούνται οι υποχρεώσεις των εργοδοτών σύμφωνα με την οδηγία 92/57/ΕΟΚ. Οι εργοδότες θα έχουν περισσότερες υποχρεώσεις βάσει διαφόρων οδηγιών ασφάλειας και υγείας, και ιδίως βάσει της οδηγίας-πλαισίου 89/391/ΕΟΚ και των ειδικών οδηγιών της. Αυτές δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος οδηγού παρόλο που γίνεται κάποια αναφορά σε ορισμένα άρθρα της οδηγίας-πλαισίου τα οποία αναφέρονται συγκεκριμένα στην οδηγία 92/57/ΕΟΚ.

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 9:

Υποχρεώσεις των εργοδοτών

Για να διαφυλάξουν την ασφάλεια και την υγεία στο εργοτάξιο, και υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 6 και 7, οι εργοδότες:

- λαμβάνουν μέτρα σύμφωνα με τις ελάχιστες προδιαγραφές που περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV, ιδίως κατά την εφαρμογή του άρθρου 8, και
- λαμβάνουν υπόψη τις υποδείξεις του ή των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας.

Το άρθρο 6 ορίζει τον τρόπο εκτέλεσης της εργασίας κατασκευής σε ένα εργοτάξιο ώστε να διασφαλιστεί η ασφάλεια και η υγεία ορίζοντας τα καθήκοντα των συντονιστών εκτέλεσης του έργου. Εν συντομία, οι εργοδότες πρέπει να γνωρίζουν ότι οι όροι του άρθρου 6 αποδίδουν αρκετά σημαντικά καθήκοντα στους συντονιστές και ότι οι ίδιοι χρειάζεται να συνεργαστούν με τους συντονιστές ώστε να εκπληρωθούν με επιτυχία τα ανωτέρω καθήκοντα. Για πληροφορίες σχετικά με τη φύση των καθηκόντων αυτών, ανατρέξτε στο άρθρο 6.

Το άρθρο 7 ξεκαθαρίζει ότι η αρχή των ευθυνών των εργοδοτών σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων τους δεν επηρεάζεται από τις ευθύνες και τα καθήκοντα άλλων φορέων σε ένα κατασκευαστικό έργο.

Οι εργοδότες πρέπει να εφαρμόσουν τις προδιαγραφές του άρθρου 8 στο μέτρο που οι δραστηριότητές τους επηρεάζουν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων τους και άλλων εργαζομένων κατασκευών. Το άρθρο 8 καλύπτει συνολικά τα θέματα που είναι πιθανόν να διασφαλίσουν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων σε ένα κατασκευαστικό έργο. Στο παράρτημα IV ορίζονται οι ελάχιστες προδιαγραφές για ένα μεγάλο εύρος θεμάτων σχετικών με την κατασκευαστική εργασία τις οποίες οι εργοδότες πρέπει να πληρούν ώστε να συμμορφωθούν με το άρθρο 8.

Οι εργοδότες πρέπει να λάβουν υπόψη τους οδηγίες των συντονιστών σε θέματα ασφάλειας και υγείας.

Αυτές μπορεί να έχουν μεγάλο εύρος δεδομένων των καθηκόντων των συντονιστών, συμπεριλαμβανομένων των σχεδίων και των φακέλων ασφαλείας και υγείας, καθώς και των καθηκόντων συντονισμού για τη διασφάλιση της ασφαλείας και της υγείας κατά τις κατασκευαστικές εργασίες. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι εργοδότες πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους οδηγίες από τους συντονιστές εκπόνησης της μελέτης του έργου όπως επίσης και από τους συντονιστές της εκτέλεσης του έργου.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.3.5.η), Ποια είναι τα καθήκοντα των συντονιστών για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά τη διάρκεια του σταδίου εκτέλεσης έργου;», σ. 46**

Οι εργοδότες που απασχολούνται προσωπικά σε εργασίες σε εργοτάξια έχουν πρόσθετες υποχρεώσεις.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.3.6.γ), Εργοδότης που ασκεί ο ίδιος επαγγελματική δραστηριότητα, σ. 53**

Παράδειγμα 73:

Μια εταιρεία ειδικεύεται στην επισκευή προσόψεων κτιρίων. Απασχολεί τέσσερις εργαζομένους με εξειδικευμένες δεξιότητες.

Ο εργοδότης συνήθως εκτελεί εργασίες σε ύψος χρησιμοποιώντας εξέδρες αναρτημένες από την οροφή.

Το σχέδιο ασφαλείας και υγείας που εκπονήθηκε για το έργο ορίζει ότι οι εργασίες πρέπει να εκτελεστούν χρησιμοποιώντας μια τυπική σκαλωσιά γύρω από την περίμετρο του κτιρίου διότι θα χρειαστεί να ακολουθήσουν και άλλες υπηρεσίες μετά το πέρας των επισκευών ώστε οι εργαζόμενοι που χρησιμοποιούν το κτίριο, όπως και άτομα από το κοινό, να μην κινδυνεύσουν από πτώσεις αντικειμένων.

Για τον λόγο αυτό, ο εργοδότης λαμβάνει υπόψη του το σχέδιο ασφαλείας και υγείας και εγκρίνει εργασιακές μεθόδους που χρησιμοποιούν τυπική σκαλωσιά. Ο εργοδότης λοιπόν ενεργεί σύμφωνα με την οδηγία και το παράρτημα IV.

Εφαρμογή του άρθρου 6 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 8

Εφαρμογή του άρθρου 6 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ

Κατά την εκτέλεση του έργου, οι αρχές που περιλαμβάνονται στο άρθρο 6 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ εφαρμόζονται, κυρίως όσον αφορά:

- α) τη διατήρηση του εργοταξίου σε ικανοποιητική κατάσταση, από άποψη τάξεως υγιεινής·
- β) την επιλογή της τοποθέτησης των θέσεων εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες πρόσβασης στις θέσεις αυτές, καθώς και τον καθορισμό των οδών ή ζωνών μετακίνησης ή κυκλοφορίας·
- γ) τις συνθήκες μεταφοράς των διάφορων υλικών·
- δ) την τακτική συντήρηση, τον έλεγχο πριν από την έναρξη της λειτουργίας και τον περιοδικό έλεγχο των εγκαταστάσεων και των μηχανικών διατάξεων, ώστε να αποφεύγονται οι ατέλειες που θα μπορούσαν να βλάψουν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων·
- ε) την οριοθέτηση και τη διευθέτηση των ζωνών αποθήκευσης και εναπόθεσης των διάφορων υλικών, ειδικότερα εφόσον πρόκειται για επικίνδυνα υλικά ή ουσίες·
- στ) τις συνθήκες αποκομιδής των επικίνδυνων υλικών που χρησιμοποιήθηκαν·
- ζ) την αποθήκευση και τη διάθεση ή την αποκομιδή των απορριμμάτων και των άχρηστων υλικών·
- η) την αναπροσαρμογή, ανάλογα με την πορεία των εργασιών στο εργοτάξιο, της πραγματικής διάρκειας για τα διάφορα είδη ή στάδια εργασίας·
- θ) τη συνεργασία μεταξύ των εργοδοτών και των ελεύθερων επαγγελματιών·
- ι) τις αλληλεπιδράσεις με δραστηριότητες εκμετάλλευσης στον χώρο μέσα ή κοντά στον οποίο έχει εγκατασταθεί το εργοτάξιο.

Οι αρχές που ορίζονται στο άρθρο 6 της οδηγίας-πλαισίου 89/391/ΕΟΚ αποτελούν τις γενικές αρχές πρόληψης.

→ **Βλέπε κεφάλαιο 1, Γενικές αρχές πρόληψης για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας, σ. 17**

Τα παραπάνω στοιχεία α) έως ι) καλύπτουν τις γενικές δραστηριότητες στα εργοτάξια και δεν χρήζουν περαιτέρω επεξήγησης στον παρόντα οδηγό.

Οι εργοδότες πρέπει να εφαρμόζουν τις γενικές αρχές πρόληψης κατά την εκτέλεση τέτοιων δραστηριοτήτων. Πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι τα μέτρα που λαμβάνουν εναρμονίζονται με τις ελάχιστες προδιαγραφές που ορίζονται στο παράρτημα IV της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ.

→ **Βλέπε παραγράφους 4.1.3, Ολοκλήρωση των προετοιμασιών πριν από την έναρξη της κατασκευαστικής εργασίας, σ. 150, και 4.2.1.α), Διαχείριση έργων για την ασφάλεια και την υγεία, σ. 104**

Ενημέρωση των εργαζομένων

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ;

Άρθρο 11

Ενημέρωση των εργαζομένων

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 10 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, οι εργαζόμενοι ή/και οι εκπρόσωποί τους ενημερώνονται για όλα τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία τους στο εργοτάξιο.
2. Οι πληροφορίες πρέπει να είναι κατανοητές για τους εργαζομένους τους οποίους αφορούν.

Εν συντομία, σύμφωνα με το άρθρο 10 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ οι εργοδότες πρέπει να πληροφορούν τους εργαζομένους ή/και τους εκπροσώπους τους σχετικά με:

- κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία·
- τα προστατευτικά και προληπτικά μέτρα που θα ληφθούν από τον εργοδότη τους· και
- τα άτομα που έχουν οριστεί υπεύθυνα για παροχή πρώτων βοηθειών, κατάσβεση φωτιάς και εκκένωση εκτάκτου ανάγκης.

Το άρθρο 11 της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ απαιτεί τη γενικότερη ενημέρωση των εργαζομένων σχετικά με τα μέτρα που πρόκειται να ληφθούν για τη διασφάλιση της ασφάλειας και της υγείας τους κατά τη διάρκεια της εργασίας σε συγκεκριμένα εργοτάξια. Οι εργοδότες πρέπει να εξασφαλίσουν την παροχή αυτής της ενημέρωσης. Μπορούν να αναθέσουν την υποχρέωση αυτή σε άλλους, εφόσον την εκπληρώνουν σωστά. Για παράδειγμα, σε κάποια έργα είναι πιθανό να υπάρχει επιθυμία για μια κοινή προσέγγιση στην παροχή γενικών πληροφοριών που ισχύουν για όλους τους εργαζομένους στο εργοτάξιο. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι επιμέρους εργοδότες παρέχουν περαιτέρω πληροφορίες ειδικά στους δικούς τους εργαζομένους.

Η κατανόηση αποτελεί ένα ζήτημα που προβλέπεται στο άρθρο. Όσοι παρέχουν πληροφόρηση πρέπει να διασφαλίζουν ότι είναι κατανοητή. Πρέπει να είναι ξεκάθαρη και περιεκτική. Επίσης, τα άτομα πρέπει να έχουν χρόνο να απορροφήσουν και να κατανοήσουν τις παρεχόμενες πληροφορίες. Οι πληροφορίες αυτές δεν χρειάζεται να είναι γραπτές. Προφορική ενημέρωση, εικόνες και παρουσιάσεις βίντεο μπορούν να πετύχουν τα ίδια ή ακόμα καλύτερα αποτελέσματα. Χρειάζεται προσοχή σε εργοτάξια όπου η γλώσσα που χρησιμοποιείται γενικά δεν είναι η μητρική των εργαζομένων, ώστε να είναι πλήρως κατανοητή η παρεχόμενη πληροφόρηση.

Ορθές πρακτικές:

Οργάνωση εκστρατειών από τους συντονιστές για συγκεκριμένα θέματα (π.χ. μέτρα ατομικής προστασίας, θόρυβος κ.λπ.).

Σύντομες εβδομαδιαίες συζητήσεις περί κατασκευών στις οποίες η ασφάλεια και η υγεία αποτελούν αναπόσπαστο θέμα.

Πραγματοποίηση συγκεκριμένου εισαγωγικού σεμιναρίου πριν από την είσοδο οποιουδήποτε εργαζομένου σε μεγαλύτερα ή πιο περίπλοκα εργοτάξια.

Παράδειγμα 74:

Ο συντονιστής και οι εργοδότες του έργου συμφωνούν να πραγματοποιηθεί μια κοινή εισαγωγική παρουσίαση βίντεο σε όλους τους εργαζομένους πριν τους επιτραπεί η είσοδος στο εργοτάξιο. Η παρουσίαση αφορά θέματα που επηρεάζουν όλους τους εργαζομένους στο έργο (π.χ. γενικοί κίνδυνοι ασφάλειας και υγείας στο έργο και τα συλλογικά μέτρα που λαμβάνονται για την καταπολέμησή τους, διαδικασίες εκτάκτου ανάγκης και κανόνες του εργοταξίου που ισχύουν για όλους). Οι εργαζόμενοι θα λάβουν επίσης μικρές κάρτες από ανθεκτικό υλικό με σημαντικές υπενθυμίσεις.

Ο συντονιστής και οι εργοδότες συμφωνούν για την ύπαρξη ενός πίνακα «κινδύνων» που επικαιροποιείται με πληροφορίες για συγκεκριμένους «κινδύνους ημέρας».

Συμφωνούν επίσης για την οργάνωση τακτικών συζητήσεων ασφαλείας για όλους τους εργαζομένους που θα επικεντρώνονται σε θέματα σχετικά με το στάδιο της κατασκευής.

Οι εργοδότες αντιλαμβάνονται ότι οι παραπάνω πληροφορίες χρειάζεται να συμπληρωθούν με περαιτέρω πληροφόρηση σε θέματα ασφάλειας και υγείας που αφορά συγκεκριμένα τους δικούς τους εργαζομένους κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων που πρόκειται να εκτελέσουν πριν από την έναρξή τους και κατά τη διάρκεια αυτών. Η πληροφόρηση περιλαμβάνει σύντομη ανασκόπηση από κάθε συνεργείο καθημερινά πριν από την έναρξη της εργασίας.

Παράδειγμα 75:

Ένας μικρός εργολάβος απασχολεί ένα σύνολο εξειδικευμένων εργαζομένων για μια σύντομη εργασία επισκευής που συνήθως διαρκεί λιγότερο από κάποιες ώρες. Αυτή η επιχείρηση διαθέτει πληροφορίες ασφάλειας και υγείας που ισχύουν πιθανώς σχεδόν στο σύνολο των εργασιών της και αυτό εξηγείται σε όλους τους νέους εργαζομένους στο πλαίσιο της εισαγωγικής τους εκπαίδευσης. Οργανώνονται τακτικές ενημερώσεις για θέματα ασφάλειας ως υπενθύμιση προς τους εργαζομένους. Συνοπτικές καρτέλες εργασίας χορηγούνται για όλες τις εργασίες και περιέχουν οποιαδήποτε επιπρόσθετη πληροφορία που ισχύει αποκλειστικά για τη συγκεκριμένη εργασία.

→ **Βλέπε παραγράφους 4.1.3.ια), Εκπαίδευση, πληροφόρηση, συμβουλές και συμμετοχή, σ. 93, 4.2.1.α), Πληροφόρηση, συμβουλές και συμμετοχή — Εργαζόμενοι ή/και οι εκπρόσωποί τους, σ. 93, και 4.1.3.ια), Σημεία και διαδρομές πρόσβασης στο εργοτάξιο, σ. 95**

Διαβούλευση με τους εργαζομένους

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ;

Άρθρο 12

Διαβούλευση και συμμετοχή των εργαζομένων

Η διαβούλευση και η συμμετοχή των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους πραγματοποιούνται, για τα θέματα που καλύπτονται από τα άρθρα 6, 8 και 9 της παρούσας οδηγίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, προβλέποντας κάθε φορά που αυτό καθίσταται αναγκαίο και λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα των κινδύνων και το μέγεθος του εργοταξίου τον κατάλληλο συντονισμό μεταξύ των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων των εργαζομένων στις επιχειρήσεις οι οποίες ασκούν τις δραστηριότητές τους στον τόπο εργασίας.

Το άρθρο 11 της οδηγίας-πλαισίου 89/391/ΕΟΚ ορίζει αναλυτικά τον τρόπο διαβούλευσης με τους εργαζομένους και τους εκπροσώπους τους σε θέματα ασφάλειας και υγείας. Η παροχή λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τα γενικά θέματα των απαιτήσεων της οδηγίας δεν εντάσσεται στο αντικείμενο του παρόντος οδηγού.

Εν συντομία, οι εργαζόμενοι έχουν δικαίωμα να εκφράσουν τη γνώμη τους σε θέματα σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία τους όπως και να διατυπώσουν προτάσεις για τη βελτίωση οποιωνδήποτε προληπτικών μέτρων πρόκειται να εφαρμοστούν από τον εργοδότη. Η παρούσα διαβούλευση και συμμετοχή μπορεί να περιλαμβάνει συνήθως:

- επιλογή μέσων ατομικής προστασίας·
- συλλογικό προστατευτικό εξοπλισμό (π.χ. περιφράξεις ασφαλείας, προστατευτικά δίχτυα κ.λπ.)·
- εκπαιδευτικά προγράμματα για την ασφάλεια και την υγεία· και
- μια σειρά άλλων θεμάτων σχετικά με τον χώρο εργασίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 12 της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ, αυτή η διαβούλευση και η συμμετοχή πρέπει να επεκτείνονται εν συντομία στα ακόλουθα θέματα:

- στον συντονισμό της εφαρμογής των γενικών αρχών πρόληψης και άλλων διατάξεων για το εργοτάξιο (άρθρο 6)·
- στην πιθανή ανάγκη πραγματοποίησης προσαρμογών στα σχέδια ασφάλειας και υγείας (άρθρο 6)·
- στη συνεργασία, στον συντονισμό και την ανταλλαγή των πληροφοριών μεταξύ των εργοδοτών (άρθρο 6)·
- στον συντονισμό των ρυθμίσεων ελέγχου των εργασιακών διαδικασιών (άρθρο 6)·
- στον αποκλεισμό μη εξουσιοδοτημένου προσωπικού από το εργοτάξιο (άρθρο 6)·
- στα βασικά καθήκοντα των εργοδοτών βάσει του άρθρου 6 της οδηγίας-πλαισίου 89/391/ΕΟΚ (άρθρο 8)· και
- στις υποχρεώσεις των εργοδοτών βάσει της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ (άρθρο 9).

Το άρθρο 12 απαιτεί τον συντονισμό μεταξύ των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ο βαθμός του κινδύνου και το μέγεθος του εργοταξίου στην απόφαση σχετικά με το είδος του συντονισμού.

Ορθές πρακτικές:

Ο συντονιστής και οι εργοδότες του έργου συμφωνούν μια κοινή προσέγγιση ως προς τη διαβούλευση και τη συμμετοχή των εργαζομένων. Παρουσιάζονται ευκαιρίες για διαβούλευση και συμμετοχή σε όλες τις εισαγωγικές παρουσιάσεις και συζητήσεις περί ασφάλειας. Παρέχεται ένα κουτί «προτάσεων ασφαλείας», παρουσιάζονται τακτικές ευκαιρίες «ανοικτών θυρών» για συζήτηση με προϊσταμένους και δημιουργείται μια επιτροπή ασφάλειας και υγείας για το έργο με συμμετοχή μελών ανάλογα με την κατάσταση προόδου και τους κινδύνους.

Εκπρόσωποι του συνόλου των εργολάβων και των άλλων εργοδοτών που εκτελούν εργασίες στο εργοτάξιο θα συμμετέχουν στην επιτροπή.

Οι εργοδότες κατανοούν ότι πρέπει να συμπληρώσουν την εν λόγω διαβούλευση και συμμετοχή όπου χρειάζεται με δικές τους ρυθμίσεις.

Ο εργοδότης ενσωματώνει τη διαβούλευση και τη συμμετοχή στην αρχική εισαγωγική εκπαίδευση των εργαζομένων, καθώς και στις τακτικές ενημερώσεις περί ασφαλείας.

→ **Βλέπε παραγράφους 4.1.3.ια), Εκπαίδευση, πληροφόρηση, συμβουλές και συμμετοχή, σ. 95, και 4.2.1.α), Πληροφόρηση, συμβουλές και συμμετοχή — Εργαζόμενοι ή/και οι εκπρόσωποί τους, σ. 106**

γ) Εργοδότης που ασκεί ο ίδιος επαγγελματική δραστηριότητα

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 10:

[...]

2. Για την ασφάλεια και τη διαφύλαξη της υγείας στο εργοτάξιο, οι εργοδότες, όταν ασκούν οι ίδιοι επαγγελματική δραστηριότητα στο εργοτάξιο:

α) συμμορφώνονται κατ' αναλογία:

- (i) με το άρθρο 13 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ,
- ii) με το άρθρο 4 της οδηγίας 2009/104/ΕΚ και με τις σχετικές διατάξεις του παραρτήματος Ι αυτής,
- iii) με το άρθρο 3, το άρθρο 4 παράγραφοι 1, 2, 3, 4 και 9 και το άρθρο 5 της οδηγίας 89/656/ΕΟΚ,

β) λαμβάνουν υπόψη τις υποδείξεις του ή των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας.

Οι εργοδότες που ασκούν οι ίδιοι επαγγελματική δραστηριότητα σε ένα εργοτάξιο αποτελούν ξεχωριστή ομάδα ατόμων με συγκεκριμένες υποχρεώσεις. Πρέπει:

- να φροντίζουν όσο είναι δυνατόν την προσωπική τους ασφάλεια και υγεία όπως και την ασφάλεια και την υγεία των άλλων ατόμων που επηρεάζονται από τις εργασίες τους·
- να συμμορφώνονται με ορισμένες προδιαγραφές της οδηγίας 2009/104/ΕΚ σχετικά με την ασφαλή χρήση του εξοπλισμού εργασίας·
- να συμμορφώνονται με ορισμένες προδιαγραφές της οδηγίας 89/656/ΕΟΚ σχετικά με τα ατομικά μέσα προστασίας· και
- να λαμβάνουν υπόψη τους τα σχόλια των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας.

Δεν αποτελεί αντικείμενο του παρόντος οδηγού η παροχή συμβουλών βάσει των άλλων οδηγιών.

δ) Ευθύνες εργοδότη βάσει της οδηγίας-πλαισίου 89/391/ΕΟΚ

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 7:

[...]

2. Η εφαρμογή των άρθρων 5 και 6 και της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δεν επηρεάζει την αρχή της ευθύνης των εργοδοτών που προβλέπεται στην οδηγία 89/391/ΕΟΚ.

Τα καθήκοντα που ανατίθενται στους συντονιστές βάσει της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ δεν απαλλάσσουν τους εργοδότες από τις ευθύνες τους που απορρέουν από την οδηγία-πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ.

Η οδηγία 92/57/ΕΟΚ αναθέτει επιπλέον ευθύνες στους εργοδότες ώστε να αντικατοπτρίζεται η φύση των εργασιών κατασκευής και οι προδιαγραφές της οδηγίας για την αντιμετώπιση των κινδύνων.

2.3.7 Εργολάβοι και υπεργολάβοι

Στην κοινή πρακτική, εργολάβος είναι ένα άτομο (φυσικό ή νομικό) που αναλαμβάνει ή διαχειρίζεται εργασίες κατασκευής και υπεργολάβος είναι ένα άτομο που αναλαμβάνει ή διαχειρίζεται εργασίες κατασκευής που του ανατίθενται από έναν εργολάβο.

Η οδηγία αναφέρεται συγκεκριμένα σε εργολάβους στο σημείο όπου προσδιορίζεται αν απαιτούνται συντονιστές (π.χ. περισσότεροι του ενός εργολάβοι) και στις απαραίτητες πληροφορίες βάσει της «εκ των προτέρων γνωστοποίησης».

Η οδηγία δεν αναφέρεται σε υπεργολάβους διότι θεωρούνται εργολάβοι.

Για τους σκοπούς της οδηγίας, οι εργολάβοι και οι υπεργολάβοι θεωρούνται είτε εργοδότες είτε ελεύθεροι επαγγελματίες και θα πρέπει να εκπληρώνουν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται.

2.3.8 Ελεύθεροι επαγγελματίες

α) Ορισμός

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 2:

[...]

δ) «ελεύθερος επαγγελματίας» κάθε άτομο, εκτός εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 3 στοιχεία α) και β) της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, του οποίου η επαγγελματική δραστηριότητα συμβάλλει στην εκτέλεση του έργου.

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, οι ελεύθεροι επαγγελματίες δεν είναι άτομα που έχουν προσληφθεί από κάποιον εργοδότη ούτε είναι οι ίδιοι εργοδότες, αλλά άλλα άτομα των οποίων οι επαγγελματικές δραστηριότητες συμβάλλουν στην ολοκλήρωση ενός έργου σε οποιοδήποτε στάδιο. Άλλοι ορισμοί των ελεύθερων επαγγελματιών δεν είναι σχετικοί.

Οι ελεύθεροι επαγγελματίες έχουν συγκεκριμένα καθήκοντα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία. Από πολλές απόψεις αντιμετωπίζονται και ως εργαζόμενοι και ως εργοδότες.

β) Καθήκοντα

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 10:

1. Για την ασφάλεια και τη διαφύλαξη της υγείας στο εργοτάξιο, οι ελεύθεροι επαγγελματίες:

α) συμμορφώνονται κατ' αναλογία:

- i) με το άρθρο 6 παράγραφος 4 και το άρθρο 13 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ καθώς και με το άρθρο 8 και το παράρτημα IV της παρούσας οδηγίας,
- ii) με το άρθρο 4 της οδηγίας 89/655/ΕΟΚ και με τις σχετικές διατάξεις του παραρτήματος I αυτής,
- iii) με το άρθρο 3, το άρθρο 4 παράγραφοι 1 έως 4 και 9 και με το άρθρο 5 της οδηγίας 89/656/ΕΟΚ.

β) λαμβάνουν υπόψη τις υποδείξεις του ή των συντονιστών για θέματα ασφαλείας και υγείας.

Εν συντομία, οι ελεύθεροι επαγγελματίες πρέπει:

- να συνεργάζονται και να συντονίζουν τις δραστηριότητές τους και να ανταλλάσσουν πληροφορίες με τους εργοδότες, τους άλλους εργαζομένους και τους άλλους ελεύθερους επαγγελματίες με τους οποίους μοιράζονται τον ίδιο χώρο εργασίας με σκοπό την ασφάλεια και την υγεία·
- να φροντίζουν όσο είναι δυνατόν την προσωπική τους ασφάλεια και υγεία όπως και την ασφάλεια και την υγεία των άλλων ατόμων που επηρεάζονται από τις εργασίες τους·
- να συμμορφώνονται με τις διατάξεις του άρθρου 8 της παρούσας οδηγίας·
- να συμμορφώνονται με τις διατάξεις του παραρτήματος IV της παρούσας οδηγίας·
- να συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές του άρθρου 4 της οδηγίας 2009/104/ΕΚ και τις σχετικές διατάξεις του παραρτήματος I αυτής σχετικά με την ασφαλή χρήση του εξοπλισμού εργασίας·
- να συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές του άρθρου 3, του άρθρου 4 παράγραφοι 1 έως 4 και 9 και του άρθρου 5 της οδηγίας 89/656/ΕΟΚ σχετικά με τον προσωπικό προστατευτικό εξοπλισμό· και
- να λαμβάνουν υπόψη τις υποδείξεις του ή των συντονιστών για θέματα ασφαλείας και υγείας.

Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε σχετικά τμήματα του παρόντος οδηγού.

Ορθές πρακτικές:

Λήψη μέτρων από την πλευρά του συντονιστή για να διασφαλίσει ότι οι ελεύθεροι επαγγελματίες είναι επαρκώς ενημερωμένοι και έχουν αρκετή εκπαίδευση, γνώσεις και εμπειρία σε θέματα ασφαλείας και υγείας σχετικά με την εργασία τους.

Διασφάλιση από την πλευρά των ελεύθερων επαγγελματιών ότι προγραμματίζουν, οργανώνουν και παρακολουθούν επαρκώς την εργασία τους για τη δική τους ασφάλεια και υγεία αλλά και για την ασφάλεια και την υγεία των άλλων σύμφωνα με τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στα σχέδια ασφαλείας και υγείας.

2.3.9 Οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους

α) Ορισμός

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ;

Άρθρο 3:

εργαζόμενος,
κάθε πρόσωπο που απασχολείται από έναν εργοδότη, συμπεριλαμβανομένων των ασκουμένων και των μαθητευομένων, εκτός από το υπηρετικό προσωπικό [...]

εκπρόσωπος των εργαζομένων με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, κάθε εκλεγμένο, επιλεγμένο ή διορισμένο άτομο, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, για να εκπροσωπεί τους εργαζομένους όσον αφορά τα ζητήματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία.

Οι ορισμοί αυτοί δεν χρήζουν περαιτέρω επεξήγησης.

Οι επίσημες εκλογές των εκπροσώπων των εργαζομένων ενδέχεται να δημιουργήσουν προβλήματα όταν η εναλλαγή των εργαζομένων είναι μεγάλη λόγω της φύσης του έργου. Η επιλογή με άλλα επιτρεπόμενα μέσα ίσως αποτελεί μια εναλλακτική λύση με βάση την εθνική νομοθεσία.

Ορθές πρακτικές:

Συμφωνία εξαρχής στα μεγάλα έργα μεταξύ των εργοδοτών, των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους για τον τρόπο επιλογής των εκπροσώπων των εργαζομένων σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

Σε μικρότερα έργα, εξέταση του ενδεχομένου επιλογής ενός κοινού εκπροσώπου των εργαζομένων που εργάζονται για διαφορετικούς εργολάβους.

Εξέταση του ενδεχομένου επιλογής τοπικών εκπροσώπων για τους εργαζομένους.

β) Ενημέρωση εργαζομένων

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 11:

Ενημέρωση των εργαζομένων

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 10 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, οι εργαζόμενοι ή/και οι εκπρόσωποί τους ενημερώνονται για όλα τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία τους στο εργοτάξιο.

2. Οι πληροφορίες πρέπει να είναι κατανοητές για τους εργαζομένους τους οποίους αφορούν.

Οι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα να ενημερώνονται σχετικά με τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση των κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων θεμάτων όπως παροχή πρώτων βοηθειών, κατάσβεση πυρός και εκκένωση εκτάκτου ανάγκης.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.3.6, Ενημέρωση των εργαζομένων, σ. 52**

γ) Διαβούλευση με τους εργαζομένους

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 12:

Διαβούλευση και συμμετοχή των εργαζομένων

Η διαβούλευση και η συμμετοχή των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους πραγματοποιούνται, για τα θέματα που καλύπτονται από τα άρθρα 6, 8 και 9 της παρούσας οδηγίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, προβλέποντας κάθε φορά που αυτό καθίσταται αναγκαίο και λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα των κινδύνων και το μέγεθος του εργοταξίου τον κατάλληλο συντονισμό μεταξύ των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων των εργαζομένων στις επιχειρήσεις οι οποίες ασκούν τις δραστηριότητές τους στον τόπο εργασίας.

Το άρθρο 11 της οδηγίας-πλαισίου 89/391/ΕΟΚ ορίζει αναλυτικά τον τρόπο διαβούλευσης με τους εργαζομένους και τους εκπροσώπους τους για θέματα ασφάλειας και υγείας. Η παροχή λεπτομερών πληροφοριών όσον αφορά τα γενικά θέματα των απαιτήσεων της οδηγίας δεν αποτελεί αντικείμενο του παρόντος οδηγού.

→ **Για περαιτέρω ενημέρωση σχετικά με τη διαβούλευση και τη συμμετοχή των εργαζομένων βάσει του άρθρου 12 της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ, βλέπε παράγραφο 2.3.6, Διαβούλευση με τους εργαζομένους, σ. 53**

δ) Καθήκοντα εργαζομένων

Οι κύριες υποχρεώσεις των εργαζομένων ορίζονται στο άρθρο 13 της οδηγίας-πλαισίου 89/391/ΕΟΚ. Δεν αποτελεί αντικείμενο του παρόντος οδηγού η παροχή πρακτικών πληροφοριών βάσει της οδηγίας αυτής. Ωστόσο, το κείμενό της περιέχεται στο παράρτημα 7. Η οδηγία 92/57/ΕΟΚ δεν προσθέτει καθήκοντα στους εργαζομένους.

2.3.10 Προμηθευτές

Οι προμηθευτές σε έργα κατασκευών προσφέρουν κατά κανόνα υπηρεσίες οι οποίες περιλαμβάνουν επαγγελματικές υπηρεσίες, προϊόντα, τεχνικό εξοπλισμό και υπηρεσίες κοινής ωφέλειας. Πρέπει να είναι σαφές το αν τα πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες (όπως σχεδιασμό, παραδοτέα και διαχείριση έργου) έχουν και καθήκοντα σύμφωνα με την οδηγία. Ο παρών οδηγός βοηθά να διαπιστωθεί εάν όντως έχουν.

Οι προμηθευτές ενδέχεται να υπόκεινται και σε άλλες οδηγίες πέραν της οδηγίας περί εργοταξίων [π.χ. τις

οδηγίες που αφορούν την εσωτερική αγορά όπως την οδηγία περί μηχανών 98/37/ΕΟΚ ⁽¹⁰⁾].

Ορθές πρακτικές:

Ενεργή συμμετοχή των προμηθευτών προϊόντων στα έργα με διάφορους τρόπους. Ενδέχεται να σχεδιάσουν, να κατασκευάσουν ή να εισαγάγουν προϊόντα τα οποία προμηθεύουν σε διάφορα έργα ή ενδέχεται να πραγματοποιήσουν τις ίδιες εργασίες σε ένα συγκεκριμένο έργο όπου το προϊόν είναι μοναδικό. Στην τελευταία περίπτωση, πιθανόν το στοιχείο του σχεδιασμού να καλύπτεται από την οδηγία (π.χ. η προμήθεια ειδικών σχεδιασμένων φύλλων επένδυσης προκατασκευασμένου σκυροδέματος).

Οι προμηθευτές προϊόντων μπορούν να βοηθήσουν σε έργα μέσω των πληροφοριών που μπορούν να παράσχουν σχετικά με την ασφαλή μεταφορά, την αποθήκευση, τη συναρμολόγηση και τη χρήση των προϊόντων τους (συμπεριλαμβανομένων και των ουσιών) σε όσους αναπτύσσουν σχέδια και σε όσους συντονίζουν και εκτελούν δραστηριότητες εντός του εργοταξίου.

Οι προμηθευτές δικτύων κοινής ωφέλειας, όπως νερού, φυσικού αερίου, ηλεκτρικής ενέργειας και τηλεπικοινωνιών, μπορεί να εμπλέκονται στην προσωρινή ή μόνιμη εγκατάσταση και τη συντήρηση των υπηρεσιών που θα χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης έργων, όπως επίσης και σε ολοκληρωμένα έργα. Το αντικείμενο της οδηγίας μπορεί να καλύπτει την εργασία τους, όπως καλύπτει τυπικά και την εργασία των υπευθύνων σχεδιασμού και των εργοδοτών, ενώ ο παρών οδηγός μπορεί να τους βοηθήσει να ανακαλύψουν τι πρέπει να κάνουν.

Ορθές πρακτικές:

Στις περιπτώσεις που προμηθευτές και υπάλληλοί τους είναι παρόντες σε εργοτάξια, πρέπει να μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τους τα σχέδια ασφαλείας και υγείας και ειδικότερα τους ισχύοντες κανόνες. Τα πρόσωπα που μεριμνούν για την προμήθεια των προϊόντων και οι συντονιστές του έργου πρέπει να έχουν το συγκεκριμένο ζήτημα υπόψη τους κατά την οργάνωση της συνεργασίας μεταξύ των εργοδοτών και κατά τον συντονισμό των δραστηριοτήτων τους. Ορισμένα συνήθη στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη είναι τα θέματα διοικητικής μέριμνας για μεταφορικές οδούς κοντά ή μέσα στα εργοτάξια, οι ειδικοί αποθηκευτικοί χώροι (είτε μέσα στο εργοτάξιο είτε κοντά σε αυτό) και τα συστήματα μηχανικού χειρισμού. Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι επιπλοκές σχετικά με την ασφάλεια εντός του εργοταξίου, στις περιπτώσεις που οι προμηθευτές παρέχουν τον δικό τους εξοπλισμό μηχανικού χειρισμού (π.χ. διατάξεις ανύψωσης πάνω σε φορτηγά και περονοφόρα ανυψωτικά τοποθετημένα σε εξέδρα).

⁽¹⁰⁾ Οδηγία 98/37/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1998, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τις μηχανές (ΕΕ L 207 της 23.7.1998, σ. 1–46).

2.3.11 Λοιπά πρόσωπα

Στα εργοτάξια ενδέχεται να κινδυνεύουν και άλλοι, όπως για παράδειγμα επισκέπτες, οι υπάλληλοι των κυρίων του έργου και οι υπάλληλοι όσων έχουν το δικαίωμα να εισέρχονται σε έργα κατασκευής. Στις περιπτώσεις αυτές, θα πρέπει να ληφθούν και αυτά τα άτομα υπόψη στους κανόνες του εργοταξίου και τις ρυθμίσεις για τον συντονισμό και τη συνεργασία. Τα εν λόγω άτομα θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τους κανόνες του εργοταξίου και με τον τρόπο συμμόρφωσης των ιδίων με αυτούς πριν να εισέλθουν σε επικίνδυνες περιοχές.

Συγκεκριμένες πληροφορίες για τους κανόνες αυτούς θα πρέπει να υπάρχουν έτοιμες και διαθέσιμες στα πρόσωπα αυτά πριν από την είσοδό τους στο εργοτάξιο.

Ορθές πρακτικές:

Οι εργαζόμενοι άλλων εργοδοτών που απασχολούνται σε κοντινά σημεία και οι επισκέπτες στους χώρους εργασίας τους (π.χ. όπως στην περίπτωση σχολείων, νοσοκομείων, καταστημάτων και γραφείων, μεταφορικών κόμβων κ.λπ.) ενδέχεται να βρίσκονται σε κίνδυνο λόγω των κατασκευαστικών δραστηριοτήτων. Παρόλο που δεν μοιράζονται τον ίδιο χώρο εργασίας με το κατασκευαστικό έργο, σε ορισμένες περιπτώσεις, η ορθή πρακτική απαιτεί τη συνεργασία και τον συντονισμό των δραστηριοτήτων τους ώστε να ελέγχονται κατάλληλα οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν για τα άτομα αυτά.

Ορθή πρακτική λοιπόν αποτελεί το να διασφαλίζεται ότι οι επισκέπτες του εργοταξίου και άλλοι εργαζόμενοι που δεν απασχολούνται οι ίδιοι στις εργασίες κατασκευής αλλά που εισέρχονται στο εργοτάξιο έχουν ενημερωθεί για τους σχετικούς κανόνες του εργοταξίου και έχουν λάβει τις κατάλληλες οδηγίες και την εκπαίδευση για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας τους.

2.4 Απαιτούμενα έγγραφα για την πρόληψη

Η οδηγία 92/57/ΕΟΚ εισάγει τα τρία ακόλουθα έγγραφα:

- Εκ των προτέρων γνωστοποίησης.
- Σχέδιο ασφαλείας και υγείας.
- Φάκελος ασφαλείας και υγείας.

Εν συντομία, οι «εκ των προτέρων γνωστοποιήσεις» ειδοποιούν τις αρμόδιες αρχές σχετικά με νέα έργα, ενώ τα σχέδια και οι φάκελοι ασφαλείας και υγείας έχουν στόχο την αναγνώριση και την πρόληψη των κινδύνων επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας, τα πρώτα κατά την εκτέλεση του έργου, ενώ οι δεύτεροι κατά τις μεταγενέστερες εργασίες κατασκευής καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της εγκατάστασης.

Η κατάρτιση των σχεδίων και φακέλων ασφαλείας και υγείας θα πρέπει να ξεκινάει κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της μελέτης ενός έργου. Όπου αυτό κριθεί απαραίτητο, θα πρέπει να συμπεριληφθούν σε οποιαδήποτε υποβολή προσφοράς ή σε παρόμοιες ανταλλαγές εγγράφων πριν από τη σύναψη σύμβασης, ώστε όλοι οι πιθανοί εργολάβοι να τα λάβουν υπόψη τους κατά την προετοιμασία των προτάσεών τους.

Και τα δύο είναι ανοιχτά και δυναμικά έγγραφα. Θα πρέπει να ενημερώνονται κατά τη διάρκεια ζωής του έργου ώστε να υπηρετούν τους επιδιωκόμενους σκοπούς τους.

Υπάρχουν και άλλα έγγραφα που ενδέχεται να δημιουργηθούν κατά τη διάρκεια ενός έργου. Περιλαμβάνουν τα εξής:

- ενημέρωση πριν από την έναρξη της κατασκευής, την οποία προετοιμάζουν οι κύριοι του έργου, με τη βοήθεια των αναδόχων και των συντονιστών για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου, με σκοπό να βοηθήσουν τους υπευθύνους σχεδιασμού και τους εργολάβους στην εκτέλεση της εργασίας τους και
- εκτιμήσεις κινδύνων που πραγματοποιούνται από τους φορείς του έργου σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο ή ως μέσο για την εκπλήρωση των καθηκόντων που έχουν οι φορείς σύμφωνα με την οδηγία 92/57/ΕΟΚ.

Ο ακόλουθος πίνακας συνοψίζει το πότε απαιτούνται οι «εκ των προτέρων γνωστοποιήσεις» και τα σχέδια και οι φάκελοι ασφαλείας και υγείας. Ορίζει επίσης πότε θα πρέπει να διοριστούν συντονιστές.

Προϋποθέσεις για την παροχή απαιτούμενων εγγράφων για την πρόληψη και τον διορισμό συντονιστών

Αριθμός εργολάβων (συμπεριλαμβανομένων των υπεργολάβων)	Εκ των προτέρων γνωστοποίηση		Σχέδιο ασφαλείας και υγείας	Φάκελος ασφαλείας και υγείας	Διορισμός συντονιστών
	Λιγότερες από 31 εργάσιμες ημέρες και 21 εργαζόμενοι, και λιγότερα από 501 μεροκάματα	Περισσότερες από 30 εργάσιμες ημέρες και 20 εργαζόμενοι, ή περισσότερα από 500 μεροκάματα			
Ένας εργολάβος			Να σημειωθεί ότι επιτρέπονται εθνικές παρεκκλίσεις αν δεν υπάρχει ιδιαίτερος κίνδυνος		
Περισσότεροι του ενός εργολάβοι (συμπεριλαμβανομένων των υπεργολάβων)			Να σημειωθεί ότι επιτρέπονται εθνικές παρεκκλίσεις αν δεν υπάρχει ιδιαίτερος κίνδυνος		

Το κόκκινο χρώμα καταδεικνύει ότι δεν είναι απαραίτητη η κατάρτιση του απαιτούμενου εγγράφου ή ο διορισμός συντονιστών.

Το πράσινο χρώμα καταδεικνύει ότι είναι.

2.4.1 Εκ των προτέρων γνωστοποίηση

α) Ορισμός

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 3:

[...]

3. Προκειμένου για εργοτάξιο:

- με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών που υπερβαίνει τις 30 εργάσιμες ημέρες και στο οποίο ασχολούνται ταυτόχρονα περισσότεροι από 20 εργαζόμενοι ή
- με προβλεπόμενο όγκο εργασίας που υπερβαίνει τα 500 μεροκάματα,

ο κύριος του έργου ή ο ανάδοχος να διαβιβάζει στις αρμόδιες αρχές, πριν από την έναρξη των εργασιών, την εκ των προτέρων γνωστοποίηση που καταρτίζεται σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ.

Η εκ των προτέρων γνωστοποίηση πρέπει να αναρτάται κατά τρόπο εμφανή στο εργοτάξιο και, εάν χρειάζεται, να ενημερώνεται.

Η εκ των προτέρων γνωστοποίηση έχει ως στόχο την ενημέρωση των αρμόδιων αρχών (συνήθως της επιθεώρησης εργασίας) για τον χρόνο έναρξης των εργασιών στο εργοτάξιο. Ορισμένα κράτη μέλη απαιτούν την αποστολή της εκ των προτέρων γνωστοποίησης μόλις διοριστεί συντονιστής, ώστε να είναι ενήμερες οι αρμόδιες αρχές για τα έργα από την έναρξή τους.

Οι κύριοι του έργου ή οι ανάδοχοι μπορούν να στείλουν εκ των προτέρων γνωστοποιήσεις. Η μορφή της εν λόγω κοινοποίησης (σε χαρτί ή σε ηλεκτρονική μορφή) προσδιορίζεται σε εθνικό επίπεδο. Οι εργασίες δεν μπορούν να ξεκινήσουν στο εργοτάξιο αν δεν έχει προηγηθεί τέτοια γνωστοποίηση.

Μετά την έναρξη των εργασιών, η εκ των προτέρων γνωστοποίηση πρέπει να αναρτάται κατά τρόπο εμφανή στο εργοτάξιο και, εάν χρειάζεται, να ενημερώνεται.

Ορθές πρακτικές:

Αποστολή της εκ των προτέρων γνωστοποίησης στις αρμόδιες αρχές κατά την έναρξη του σχεδιασμού και των άλλων εργασιών εκπόνησης της μελέτης έτσι ώστε οι αρμόδιες αρχές να μπορούν να οργανώσουν συνάντηση με τους φορείς του έργου κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού και της εκπόνησης της μελέτης του έργου· και, εν συνεχεία, επικαιροποίηση αυτής της γνωστοποίησης πριν από την έναρξη των εργασιών στο εργοτάξιο. Άλλη ορθή πρακτική αποτελεί η αποστολή περαιτέρω γνωστοποίησης στις αρμόδιες αρχές στις περιπτώσεις που υπάρχουν σημαντικές αλλαγές στην ενημέρωση που έχει ήδη δοθεί (π.χ. διάρκεια, φύση των εργασιών κ.λπ.).

β) Εφαρμογή

Απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση αν η εργασία σε ένα εργοτάξιο έχει προγραμματιστεί να

διαρκέσει περισσότερες από 30 εργάσιμες ημέρες και στην οποία απασχολούνται περισσότεροι από 20 εργαζόμενοι ταυτόχρονα. Μια εργάσιμη μέρα θεωρείται η μέρα κατά την οποία πραγματοποιούνται είτε πολλές είτε λίγες εργασίες κατασκευής. Καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών κατασκευής δεν απαιτείται η ταυτόχρονη εργασία περισσότερων από 20 εργαζομένων. Πρέπει απλώς να προγραμματιστεί κάποια στιγμή κατά τη διάρκεια της εργασίας.

Αν η εργασία έχει προγραμματιστεί να υπερβεί τα 500 μεροκάματα, τότε απαιτείται επίσης εκ των προτέρων γνωστοποίηση. «Μεροκάματο» θεωρείται η ημέρα κατά την οποία ένας εργαζόμενος κατασκευών δουλεύει στο έργο. Για παράδειγμα, αν έχει προγραμματιστεί να απασχοληθούν 10 εργαζόμενοι σε εργασία κατασκευής για 10 ημέρες, κάτι τέτοιο θα ισοδυναμούσε με 100 μεροκάματα και δεν θα απαιτούσε εκ των προτέρων γνωστοποίηση. Οι 15 εργαζόμενοι για 40 ημέρες ισοδυναμούν με 600 μεροκάματα, γεγονός που θα απαιτούσε εκ των προτέρων γνωστοποίηση, καθώς ξεπερνά το όριο των 500 μεροκάματων.

Οι κύριοι του έργου πρέπει να αναζητήσουν συμβουλές από τα άλλα εμπλεκόμενα στα έργα τους μέρη σε περίπτωση που δεν είναι σίγουροι για το αν θα ξεπεραστούν τα όρια για αποστολή εκ των προτέρων γνωστοποίησης.

γ) Προδιαγραφές

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 3 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΠΡΩΤΟ ΕΔΑΦΙΟ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

1. Ημερομηνία διαβίβασης.
2. Ακριβής διεύθυνση του εργοταξίου.
3. Κύριος(οι) του έργου [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)].
4. Είδος του έργου.
5. Ανάδοχος(οι) του έργου [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)].
6. Συντονιστής(ές) σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)].
7. Συντονιστής(ές) σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση του έργου [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)].
8. Προβλεπόμενη ημερομηνία έναρξης των εργασιών στο εργοτάξιο.
9. Προβλεπόμενη διάρκεια του εργοταξίου.
10. Προβλεπόμενος μέγιστος αριθμός εργαζομένων στο εργοτάξιο.
11. Προβλεπόμενος αριθμός συνεργείων επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών στο εργοτάξιο.
12. Στοιχεία των επιχειρήσεων που έχουν ήδη επιλεγεί.

Οι απαιτούμενες πληροφορίες δεν χρήζουν περαιτέρω εξηγήσεων. Η ανάρτησή τους είναι επίσης σημαντική προκειμένου να ενημερωθούν οι υπηρεσίες εκτάκτου ανάγκης και διάσωσης σχετικά με τον πιθανό αριθμό των εμπλεκόμενων εργαζομένων. Κάποιες πληροφορίες μπορούν να δοθούν μόνο αφού έχουν επιλεγεί οι εργολάβοι. Είναι σημαντικό να γνωρίζουν οι αρμόδιες αρχές τους βασικούς εργολάβους, όπως επίσης και τον εκτιμώμενο αριθμό εργαζομένων στο εργοτάξιο, αλλά επίσης σημαντική είναι και η επικαιροποίηση της «εκ των προτέρων γνωστοποίησης», αν αυτά τα στοιχεία δεν είναι γνωστά αρκετά νωρίς.

2.4.2 Σχέδιο ασφαλείας και υγείας

α) Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

Τα σχέδια ασφαλείας και υγείας:

- έχουν ως στόχο την αναγνώριση και την εφαρμογή ρυθμίσεων για την πρόληψη των κινδύνων επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση έργων.
- θέτουν την αξιολόγηση και τη διαχείριση κινδύνου στον πυρήνα της βελτιωμένης απόδοσης ασφάλειας και υγείας και
- αποτελούν σημαντικά εργαλεία για τη διαχείριση θεμάτων ασφαλείας και υγείας σε εργοτάξιο.

Όλα τα έργα απαιτούν σχέδια ασφαλείας και υγείας (είτε υπάρχει είτε όχι συντονιστής) εκτός και αν το κράτος μέλος έχει αποφασίσει να θεσπίσει παρεκκλίσεις που επιτρέπονται βάσει της οδηγίας. Για μικρά έργα χαμηλού κινδύνου με έναν μόνο εργολάβο, μια αξιολόγηση κινδύνου που πραγματοποιείται σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο πιθανόν να είναι αρκετή για ένα σχέδιο ασφαλείας και υγείας.

Δεν επιτρέπονται παρεκκλίσεις αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες που ενέχουν «ιδιαίτερους κινδύνους» ή στις περιπτώσεις που απαιτείται «εκ των προτέρων γνωστοποίηση». Θα χρειαστεί να διασαφηνίσετε τις εθνικές προδιαγραφές για το έργο σας.

Η έγκαιρη αναγνώριση των κινδύνων επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας δίνει τη δυνατότητα στους κυρίους του έργου και τους άλλους φορείς να προγραμματίσουν, να οργανώσουν και να εφαρμόσουν μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, οι οποίοι διαφορετικά θα ήταν εκτεθειμένοι σε ανεξέλεγκτους κινδύνους.

Αυτό σημαίνει συγκεκριμένα ότι:

- οι κίνδυνοι για όλους τους εμπλεκόμενους στην κατασκευή και οι κίνδυνοι για τα τρίτα πρόσωπα από το εργοτάξιο μπορούν να αναγνωριστούν, να εξαλειφθούν όπου είναι δυνατόν και, όπου δεν γίνεται κάτι τέτοιο, να είναι δυνατή η αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων που παραμένουν.
- η πιθανότητα τραυματισμού, καταστροφής περιουσίας και καθυστέρησης μπορεί να μειωθεί.
- τα έξοδα μπορούν να μειωθούν μέσω καλύτερης διαχείρισης και αυξημένης αποδοτικότητας στη χρήση του εργατικού δυναμικού και των εγκαταστάσεων.

Η εμπειρία μάς δείχνει ότι μια προγραμματισμένη προσέγγιση στην ασφάλεια και την υγεία στον χώρο

εργασίας έχει άλλα οφέλη, όπως καλύτερη διαχείριση του έργου, βελτιωμένη ποιότητα, μειωμένα έξοδα και αυξημένη αποδοτικότητα. Ο προγραμματισμός λοιπόν δημιουργεί ευκαιρίες για ένα ασφαλές έργο, το οποίο βρίσκεται εντός προγράμματος, έχει τη σωστή ποιότητα και βρίσκεται εντός των υπολογισμένων ορίων εξόδων.

Τα σχέδια δεν πρέπει να είναι απλώς μια γραφειοκρατική άσκηση. Θα πρέπει να προσφέρουν αξία στα καθήκοντα διαχείρισης του έργου ως προς την καταπολέμηση των κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία των ατόμων που εκτίθενται σε εργασίες κατασκευής. Είναι σημαντική η διασφάλιση διευρυμένης κυριότητας του σχεδίου ασφαλείας και υγείας μεταξύ όλων των φορέων που εμπλέκονται στο κατασκευαστικό έργο.

β) Ορισμός

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 3:

[...]

2. Πριν από την έναρξη λειτουργίας εργοταξίου, ο κύριος του έργου ή ο ανάδοχος μεριμνά για την εκπόνηση σχεδίου ασφαλείας και υγείας σύμφωνα με το άρθρο 5 στοιχείο β).

Τα κράτη μέλη μπορούν, κατόπιν συνεννόησης με τους κοινωνικούς εταίρους, να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου, εκτός εάν πρόκειται:

- για εργασίες που ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους όπως αυτές που απαριθμούνται στο παράρτημα II, ή
- για εργασίες για τις οποίες απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 5:

Εκπόνηση της μελέτης του έργου: καθήκοντα των συντονιστών

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1, για θέματα ασφαλείας και υγείας εργοταξίου κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου:

[...]

- β) καταρτίζει(ουν) ή αναθέτει(ουν) την κατάρτιση σχεδίου ασφαλείας και υγείας, όπου διευκρινίζονται οι κανόνες που θα εφαρμόζονται στο εν λόγω εργοτάξιο, αφού ληφθούν υπόψη οι τυχόν δραστηριότητες εκμετάλλευσης που διεξάγονται στον τόπο του έργου· αυτό το σχέδιο πρέπει επιπλέον να περιέχει ειδικά μέτρα για τις εργασίες που περιλαμβάνονται σε μία ή περισσότερες κατηγορίες του παραρτήματος II.

Τα σχέδια καθορίζουν κανόνες που πρέπει να εφαρμοστούν κατά τη διάρκεια εργασιών κατασκευής ώστε να εξασφαλιστεί η ασφάλεια και η υγεία στον χώρο εργασίας. Στα σχέδια πρέπει να ληφθούν υπόψη και οποιεσδήποτε άλλες δραστηριότητες εκμετάλλευσης στον χώρο του εργοταξίου, στις περιπτώσεις που είναι πιθανές τυχόν επιπλοκές στην ασφάλεια και την υγεία είτε για την εργασία κατασκευής είτε για τις άλλες δραστηριότητες. Τα σχέδια πρέπει να καθορίζουν ειδικά μέτρα που θα ληφθούν κατά τη διάρκεια της κατασκευής ώστε να αντιμετωπιστούν οι κίνδυνοι για την ασφάλεια και την υγεία όσον αφορά σε δραστηριότητες που πρόκειται να εκτελεστούν στο εργοτάξιο, μεταξύ άλλων και αυτές που αναφέρονται στο παράρτημα II της οδηγίας.

Ορθές πρακτικές:

Κατάρτιση σχεδίων ασφάλειας και υγείας ανάλογων του μεγέθους του εργοταξίου και των σχετικών κινδύνων.

Κατάρτιση σχεδίων ασφάλειας και υγείας που λαμβάνουν υπόψη τους κινδύνους στους οποίους μπορεί να εκτεθούν οι εργαζόμενοι και άλλα άτομα.

Τα σχέδια μπορούν να αποδειχθούν επωφελή ακόμη και στην περίπτωση που ένα κράτος μέλος δεν απαιτεί την κατάρτισή τους. Στις περιπτώσεις αυτές, ο κύριος του έργου και ο εργολάβος μπορούν να καταγράψουν τις συμφωνίες τους σχετικά με τον τρόπο εκτέλεσης της εργασίας κατασκευής σε ένα απλό σχέδιο.

Στην περίπτωση που δεν υπάρχει συντονιστής, οι κύριοι του έργου, οι υπεύθυνοι σχεδιασμού και οι εργολάβοι θα πρέπει να συμφωνήσουν ποιος θα κατάρτισει το σχέδιο και τι θα περιλαμβάνει. Καθώς τα σχέδια σχετίζονται με κατασκευαστικές δραστηριότητες, το αναμενόμενο θα ήταν να τα αναλάβουν κανονικά οι εργολάβοι.

γ) Εφαρμογή

Οι συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου πρέπει να εξασφαλίσουν την κατάρτιση των σχεδίων ασφάλειας και υγείας. Μπορούν να προετοιμάσουν τα σχέδια οι ίδιοι ή να λάβουν μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν την κατάρτισή τους από άλλους και, στην περίπτωση αυτή, χρειάζεται να διασφαλίσουν ότι τα σχέδια είναι ικανοποιητικά.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.3.5.ζ), Ποια είναι τα καθήκοντα των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά τη διάρκεια εκπόνησης της μελέτης του έργου, σ. 44**

Άλλοι που ενδέχεται να είναι σε θέση να κατάρτισουν σχέδιο ή τμήματά του είναι γενικώς ένας ή περισσότεροι από τους άλλους φορείς του έργου. Είναι σημαντικό να ξεκαθαριστεί ποιος θα συμβάλει στην κατάρτιση του σχεδίου όσο πιο έγκαιρα γίνεται, διαφορετικά η έναρξη των εργασιών κατασκευής ενδέχεται να καθυστερήσει.

Το άτομο που θα αναλάβει την κατάρτιση του σχεδίου πρέπει να συμβουλευτεί και άλλα πρόσωπα. Σε αυτά περιλαμβάνονται οι εξής:

- κύριοι του έργου·
- υπεύθυνοι σχεδιασμού·
- συντονιστές εκτέλεσης του έργου, καθώς θα εμπλακούν πιο άμεσα στο στάδιο της κατασκευής·
- εταιρείες παροχών κοινής ωφέλειας·
- οι εργολάβοι που συμμετέχουν στο έργο·
- ορισμένοι προμηθευτές, για παράδειγμα προμηθευτές στοιχείων σκυροδέματος ή εξοπλισμού εξαερισμού.

Πρέπει να υιοθετηθεί μια λογική προσέγγιση βάσει επικινδυνότητας, ώστε το σχέδιο να συμβάλει στη βελτίωση της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας μέσω και της συνεργασίας μεταξύ των άλλων φορέων. Τα σχέδια πρέπει να είναι κατανοητά, ξεκάθαρα και αναλογικά των κινδύνων.

Πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο που να αποτελούν δυναμικό ή «ζωντανό» έγγραφο το οποίο μπορεί να επεκταθεί κατά τη διαδικασία κατασκευής σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά και τους κινδύνους που θα παρουσιαστούν.

Τα σχέδια δίνουν τη δυνατότητα στους φορείς:

- να αναγνωρίζουν και να αναθεωρούν τους κινδύνους από την εργασία και το εργασιακό περιβάλλον·
- να αποφασίζουν τον καλύτερο τρόπο αντιμετώπισής τους·
- να οργανώνουν και να κάνουν τις απαραίτητες ρυθμίσεις πριν από την έναρξη της εργασίας·
- να υιοθετήσουν μια δομημένη προσέγγιση κατά τη διάρκεια των εργασιών· και
- να έχουν ένα κριτήριο αναφοράς βάσει του οποίου θα παρακολουθούν και θα ελέγχουν την απόδοση.

Οι κύριοι του έργου ή οι ανάδοχοί τους θα χρειαστεί να ελέγξουν με τους συντονιστές της εκπόνησης της μελέτης του έργου αν έχει κατάρτιστεί κατάλληλο και επαρκές σχέδιο πριν από την έναρξη των εργασιών στο εργοτάξιο.

Τα σχέδια πρέπει να είναι διαθέσιμα στους κυρίους του έργου και τους αναδόχους, τους συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας στα στάδια της κατασκευής, τους εργολάβους και τους εργοδότες, τους ελεύθερους επαγγελματίες καθώς και τους εργαζομένους και τους εκπροσώπους τους, ώστε αυτοί να εκτιμήσουν τη συμβολή που αναμένεται από την πλευρά τους κατά το στάδιο εκτέλεσης του έργου.

δ) Προδιαγραφές

Σχέδια ασφάλειας και υγείας απαιτούνται για όλα τα εργοτάξια εκτός και αν ένα κράτος μέλος επιτρέψει παρεκκλίσεις σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 της οδηγίας.

Δεν επιτρέπονται παρεκκλίσεις αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες που ενέχουν «ιδιαιτέρους κινδύνους» ή στις περιπτώσεις που απαιτείται «εκ των προτέρων γνωστοποίηση». Θα χρειαστεί να διασαφηνίσετε τις εθνικές προδιαγραφές για το έργο σας.

→ **Βλέπε παραγράφους 2.4.1, Εκ των προτέρων γνωστοποίηση, σ. 101, και 2.5.1, Εργασία που ενέχει ιδιαίτερους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, σ. 63**

Οι προδιαγραφές της οδηγίας για τα σχέδια ασφαλείας και υγείας δεν απαλλάσσουν τους εργοδότες ούτε τα άλλα άτομα από υποχρεώσεις που αυτά δύναται να αναλαμβάνουν βάσει αυτής ή άλλων οδηγιών.

ε) Περιεχόμενα σχεδίων ασφαλείας και υγείας

Τα σχέδια ασφαλείας και υγείας εξυπηρετούν αρχικά τον καθορισμό κανόνων που εφαρμόζονται στο εν λόγω εργοτάξιο και πρέπει να ασχολούνται με οποιεσδήποτε δραστηριότητες που πρόκειται να εκτελεστούν στο εργοτάξιο, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αναφέρονται στο παράρτημα II της οδηγίας. Πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους οποιεσδήποτε άλλες δραστηριότητες εκμετάλλευσης που λαμβάνουν χώρα στο εργοτάξιο. Τα σχέδια μπορούν επίσης να βοηθήσουν στον συντονισμό μέτρων που αφορούν διάφορους εργολάβους.

Μπορούν να καλύπτουν κατά τρόπο χρήσιμο και άλλα θέματα. Ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για μεγάλο περίπλοκο έργο μπορεί να περιλαμβάνει τα θέματα που ορίζονται στο παράρτημα 5 του παρόντος οδηγού. Ωστόσο, είναι σημαντικό τα περιεχόμενα, η μορφή και το ύφος ενός σχεδίου να είναι κατάλληλα ως προς τους κινδύνους στο έργο.

Το παράρτημα 5 μπορεί επίσης να λειτουργεί ως λίστα ελέγχου για μικρότερα έργα δεδομένου ότι ακολουθείται μια εύλογη προσέγγιση στον προσδιορισμό των περιεχομένων ενός σχεδίου.

Τα σχέδια μπορούν να οργανώνονται βάσει των ακόλουθων κύριων ενότητων:

- γενική ενημέρωση σχετικά με το έργο·
- ειδική ενημέρωση για το έργο και πηγές πληροφοριών·
- ενημέρωση για τον τρόπο διαχείρισης του έργου·
- ρυθμίσεις για τον έλεγχο σημαντικών κινδύνων· και
- ρυθμίσεις που συμβάλλουν στον φάκελο ασφαλείας και υγείας.

Η ανάπτυξη των σχεδίων μπορεί να γίνει εξαρχής για να καλυφθεί το σύνολο της εργασίας κατασκευής την οποία αφορούν τα σχέδια. Ωστόσο, είναι πιθανό μια τέτοια προσέγγιση να μην είναι ρεαλιστική σε μεγάλα έργα, λόγω της ανεπαρκούς ανάπτυξης ή μη ολοκλήρωσης των τελικών σχεδίων και της επιλογής εργολάβου για ορισμένες δραστηριότητες υψηλού κινδύνου. Στις περιπτώσεις που συμβαίνει αυτό, τα σχέδια δομούνται κατά τρόπο ώστε να μπορούν να επικαιροποιούνται και να επεκτείνονται ώστε να καλύψουν τέτοιες δραστηριότητες, εφόσον είναι αρχικά κατάλληλα για τις πρώτες εργασίες κατασκευής.

Ορθές πρακτικές:

Συμφωνία σε πρώιμο στάδιο για το ποιος θα καταρτίσει το σχέδιο, ποιος θα συμβουλευτεί και ποιος θα συμβάλει σε αυτό.

Πρέπει να διασφαλίζεται ότι τα σχέδια είναι κατανοητά, ξεκάθαρα και αναλογικά των κινδύνων.

Άμεση διαθεσιμότητα των σχεδίων ώστε να τα συμβουλευούνται άλλοι.

Συνεχής επικαιροποίηση των σχεδίων.

→ **Βλέπε Παράρτημα 5 — Σχέδιο ασφαλείας και υγείας: προτεινόμενα περιεχόμενα, σ. 111, για περαιτέρω αναλυτικές προτάσεις για τα θέματα που μπορεί να περιλαμβάνονται σε ένα σχέδιο.**

στ) Επικαιροποίηση

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 6:

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 για θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου:

- γ) αναπροσαρμόζει(ουν) ή μεριμνά(ούν) ώστε να αναπροσαρμοστεί ενδεχομένως το σχέδιο ασφαλείας και υγείας που προβλέπεται στο άρθρο 5 στοιχείο β) και ο φάκελος που προβλέπεται στο άρθρο 5 στοιχείο γ), σε συνάρτηση με την εξέλιξη των εργασιών και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις που έχουν επέλθει·

Μετά την έναρξη των εργασιών κατασκευής, οι συντονιστές για την ασφάλεια και την υγεία πρέπει να επικαιροποιούν τα σχέδια ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου.

Τα σχέδια πρέπει να θεωρούνται ως δυναμικά εργασιακά εργαλεία τα οποία πρέπει να προσαρμόζονται και να ενημερώνονται, ώστε να συμβάλλουν στον περαιτέρω προγραμματισμό και εκτέλεση του έργου.

Ορθές πρακτικές:

- Η ενημέρωση μπορεί να είναι απαραίτητη όταν:
- αλλάξει το μέσο ανύψωσης υλικών. Συχνά οι γερανοί απομακρύνονται μετά την ολοκλήρωση των εργασιών και εγκαθίστανται βαρούλκα. Προκύπτουν νέοι κίνδυνοι, όπως πτώσεις
- αλλάξουν η φύση και το αντικείμενο της εργασίας
- γίνουν αλλαγές στον σχεδιασμό·
- αλλάξουν οι εργολάβοι ή οριστούν άλλοι επιπλέον·
- αλλάξουν οι προδιαγραφές των κυρίων του έργου·
- αλλάξει ο περιβάλλων χώρος·
- καταστούν διαθέσιμες επιπλέον πληροφορίες σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία·
- αλλάξουν οι δηλώσεις μεθόδων ή τα καθήκοντα·
- εισαχθούν νέες νομικές και τεχνικές προδιαγραφές.

2.4.3 Φάκελος ασφάλειας και υγείας

α) Ορισμός

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ;

Άρθρο 5:

[...]

γ) καταρτίζει(ουν) φάκελο προσαρμοσμένο στα χαρακτηριστικά του έργου, όπου θα αναφέρονται τα χρήσιμα στοιχεία σε θέματα ασφάλειας και υγείας τα οποία θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εργασίες.

Οι φάκελοι ασφάλειας και υγείας αποτελούν τα κύρια έγγραφα που βοηθούν στην αναγνώριση και τη διαχείριση των κινδύνων κατά τις μεταγενέστερες εργασίες σχεδιασμού και κατασκευής μετά την ολοκλήρωση ενός έργου και καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του ολοκληρωμένου έργου μέχρι την ενδεχόμενη διάλυση ή κατεδάφισή του.

Οι φάκελοι πρέπει να περιέχουν σχετικές πληροφορίες επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας που μπορεί να ληφθούν υπόψη.

Παράδειγμα 76:

Κατά τη συντήρηση ή την αντικατάσταση λειτουργικού εξοπλισμού σε σήραγγες, προκύπτουν ειδικοί κίνδυνοι λόγω οδικής ή σιδηροδρομικής κυκλοφορίας, αν δεν μπορούν να κλείσουν οι σήραγγες. Για παράδειγμα, υφίσταται ένας ειδικός κίνδυνος κατά την εργασία σε στοές εκκένωσης καπνού, αν δεν αποκλειστεί η ενεργοποίησή τους σε περίπτωση φωτιάς σε μια σήραγγα. Ο φάκελος ασφάλειας και υγείας πρέπει να περιγράφει οργανωτικές διαδικασίες μετριασμού του κινδύνου. Ακόμη καλύτερες θα ήταν οι τεχνικές προφυλάξεις, όπως συστήματα διπλοκλειδώματος που εμποδίζουν την ενεργοποίηση επικίνδυνων λειτουργιών κατά τη συντήρηση.

Οι φάκελοι βοηθούν τους κυρίους του έργου και άλλους:

- παρέχοντας ένα ενιαίο έγγραφο το οποίο περιέχει σημαντικές πληροφορίες ασφαλείας για ένα ολοκληρωμένο έργο·
- διευκολύνοντας την κατανόηση του τρόπου πραγματοποίησης της συνήθους συντήρησης και των επισκευών με ασφάλεια· και
- διευκολύνοντας την εκτέλεση του σχεδιασμού και του προγραμματισμού μεταγενέστερης εργασίας κατασκευής.

Δεν υπάρχει μια λεπτομερής λίστα περιεχομένων που να ισχύει για όλα τα έργα. Τα περιεχόμενα ενός φακέλου πρέπει να αντικατοπτρίζουν τους κινδύνους του εν λόγω έργου.

→ Βλέπε Παράρτημα 6 — Φάκελος ασφάλειας και υγείας: προτεινόμενα περιεχόμενα, σ. 132

β) Εφαρμογή

Σε όλα τα έργα όπου υπάρχουν συντονιστές, ο φάκελος ασφάλειας και υγείας είναι υποχρεωτικός.

Η οδηγία απαιτεί από τους συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου να ξεκινήσουν την κατάρτιση του φακέλου ασφάλειας και υγείας. Κατά την εκτέλεση των εργασιών κατασκευής, ο συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου ενημερώνει και συμπληρώνει τους φακέλους.

Ορθές πρακτικές:

Ενημέρωση και επέκταση ενός υπάρχοντος φακέλου για μια εγκατάσταση, αντί της κατάρτισης νέου φακέλου, όταν εκτελούνται τροποποιήσεις κλπ.

Υπαρξη φακέλου ακόμη και όταν υπάρχει μόνο ένας εργολάβος και κανένας συντονιστής για την κατάρτισή του. Οι κύριοι του έργου μπορούν να συμφωνήσουν με τους άλλους φορείς ώστε οι φάκελοι να καταρτιστούν και να ενημερώνονται.

Συμφωνία μεταξύ των κυρίων του έργου και των συντονιστών στα πρώτα στάδια του έργου για τα περιεχόμενα, τη μορφή (π.χ. χαρτί, ηλεκτρονική) και τη δομή του φακέλου.

Πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι φάκελοι είναι κατανοητοί, σαφείς, περιεκτικοί και καλά ευρετηριασμένοι.

Αποκλεισμός πληροφοριών που δεν προσθέτουν αξία σε έναν φάκελο.

Πρέπει να εξετάζεται αν οι πληροφορίες ενός φακέλου μπορούν να χρησιμοποιηθούν πλήρως σε άλλα αρχεία κατασκευών, όπως τα εγχειρίδια συντήρησης και επισκευών.

Ενημέρωση από τους συντονιστές προς τους άλλους φορείς ως προς το πώς και πότε αναμένεται να συμβάλουν στην κατάρτιση ενός φακέλου.

Συμφωνία μεταξύ των συντονιστών για το άτομο που θα αναλάβει σε συγκεκριμένες χρονικές στιγμές την κατάρτιση του φακέλου, τον καλύτερο δυνατό τρόπο να γίνει η παράδοση του φακέλου και τον τρόπο αντιμετώπισης οποιασδήποτε πληροφορίας σε εκκρεμότητα. Οι αποφάσεις για τον καλύτερο δυνατό τρόπο παράδοσης λαμβάνονται καλύτερα με βάση το έργο έχοντας υπόψη τη διατήρηση της επικοινωνίας μεταξύ των συντονιστών σε όσο πιο απλό επίπεδο γίνεται.

Έγκαιρη συμπλήρωση των φακέλων ώστε οι κύριοι του έργου να έχουν την ενημέρωση που χρειάζονται.

Εφαρμογή συστήματος για τη διασφάλιση της ύπαρξης ενός «ελεγχόμενου» αντιγράφου και για το ελεγχόμενο θέμα των ενημερώσεων.

Παράδοση φακέλων όταν αλλάζει η κυριότητα.

Παράδοση αντιγράφων σε άλλους όταν κάποια άτομα είναι υπεύθυνα ξεχωριστά για τη συντήρηση ενός τμήματος μιας εγκατάστασης.

γ) Περιεχόμενα φακέλων ασφάλειας και υγείας

Τα περιεχόμενα του φακέλου πρέπει να καθορίζονται σύμφωνα με τις προβλεπόμενες ανάγκες άλλων ατόμων τα οποία ασχολούνται με τον σχεδιασμό, τον

προγραμματισμό ή την εκτέλεση περαιτέρω εργασιών κατασκευής στο ολοκληρωμένο έργο. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις προβλεπόμενες δραστηριότητες υψηλού κινδύνου (π.χ. εργασία σε ύψος, αντικατάσταση βαριών αντικειμένων εγκατάστασης).

Θα πρέπει να αποκλειστεί κάθε περιττό κείμενο. Καθιστά την εύρεση σημαντικών πληροφοριών πιο χρονοβόρα και δύσκολη.

Τα περιεχόμενα και η μορφή θα ποικίλλουν αναγκαστικά ανάλογα με το έργο, τον κύριο του έργου και τους προβλεπόμενους κινδύνους. Στο παράρτημα 6 υπάρχει μια λίστα ελέγχου για τα προτεινόμενα περιεχόμενα, αλλά σε κάθε περίπτωση η απόφαση πρέπει να ληφθεί επί της ουσίας.

Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και τυχόν υφιστάμενοι φάκελοι, καθώς και το αν είναι καλύτερο να πραγματοποιηθεί ενημέρωσή τους ή να δημιουργηθεί νέος φάκελος. Για τις αποφάσεις αυτές θα χρειαστεί να ληφθούν υπόψη απαραίτητα οι μελλοντικές ανάγκες των κυρίων του έργου, των υπευθύνων σχεδιασμού και των εργολάβων για την άμεση αναγνώριση των απαιτούμενων πληροφοριών σχετικά με τους βασικούς κινδύνους.

Οι εργολάβοι θα πρέπει να μεταφέρουν στους συντονιστές όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες για τη συμπλήρωση ή την ενημέρωση ενός φακέλου. Αυτή η μεταφορά πληροφοριών θα πρέπει να γίνει όσο το δυνατόν πιο έγκαιρα ώστε να μην υπάρξει καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των φακέλων. Γενικώς, η καθυστέρηση οδηγεί σε αυξημένα κόστη από πλευράς όλων των φορέων καθώς και μείωση στην ποιότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

Πρέπει να εφαρμοστούν διαδικασίες ώστε να διασφαλιστεί η έγκαιρη διαθεσιμότητα πληροφοριών κατόπιν αλλαγών κατά την εκτέλεση του έργου στον συντονιστή.

Οι φάκελοι πρέπει να παραδίδονται στους κυρίους του έργου μόλις συμπληρωθούν. Το ιδανικό θα ήταν αυτό να γίνει στο τέλος της κατασκευής ή, αν όχι, το συντομότερο δυνατό μετά το τέλος της.

→ **Βλέπε Παράρτημα 6 — Φάκελος ασφαλείας και υγείας: προτεινόμενα περιεχόμενα, σ. 132, για περαιτέρω αναλυτικές προτάσεις για τα θέματα που μπορεί να περιλαμβάνονται σε έναν φάκελο.**

δ) Επικαιροποίηση φακέλων

Οι φάκελοι ασφαλείας και υγείας θα χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής των εγκαταστάσεων τις οποίες αφορούν. Συνεπώς, η επικαιροποίηση ενός φακέλου είναι χρήσιμη ακόμη και αν η περαιτέρω εργασία δεν απαιτεί φάκελο. Φάκελος του οποίου η καταγραφή είναι ημιτελής μπορεί να δημιουργήσει επικίνδυνες καταστάσεις, σε περίπτωση που στηριχτεί κάποιος σε αυτόν. Αναδρομικές έρευνες και άλλες εργασίες ενημέρωσης ενός κακώς συντηρημένου φακέλου μπορούν να αποβούν δαπανηρές και μπορούν να αποφευχθούν όταν υπάρχουν αποτελεσματικές ρυθμίσεις για την ενημέρωση των φακέλων.

Παράδειγμα 77:

Οποιαδήποτε αφαίρεση ή επικάλυψη αμιάντου ή υλικών που περιέχουν αμιάντο πρέπει να σημειώνεται στον φάκελο.

2.5 Εργασίες που ενέχουν ιδιαίτερους / ειδικούς κινδύνους

2.5.1 Εργασία που ενέχει ιδιαίτερους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων

Ποιο είναι το περιεχόμενο της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΟΥ ΕΝΕΧΟΥΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 3 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΔΑΦΙΟ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ.

1. Εργασίες που εκθέτουν τους εργαζομένους σε κινδύνους καταπλακώσεως, βυθίσεως σε άμμο/λάσπη ή πτώσεως από ύψος, οι οποίοι επιδεινώνονται ιδιαίτερα από τη φύση της δραστηριότητας ή των μεθόδων που χρησιμοποιούνται ή από το περιβάλλον της θέσεως εργασίας ή του έργου^(*).
2. Εργασίες που εκθέτουν εργαζομένους σε χημικές ή βιολογικές ουσίες οι οποίες είτε παρουσιάζουν ιδιαίτερο κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, είτε περιλαμβάνουν νομική απαίτηση παρακολούθησης της υγείας.
3. Εργασίες με ιοντίζουσες ακτινοβολίες οι οποίες απαιτούν τον καθορισμό ελεγχόμενων ή επιτηρουμένων περιοχών όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 20 της οδηγίας 80/836/Ευρατόμ⁽¹⁾.
4. Εργασίες κοντά σε ηλεκτρικούς αγωγούς υψηλής τάσης.
5. Εργασίες σε μέρη όπου υπάρχει κίνδυνος πνιγμού.
6. Φρέατα, υπόγειες χωματουργικές εργασίες και σήραγγες.
7. Εργασίες καταδύσεων με αναπνευστική συσκευή.
8. Εργασίες με θάλαμο πεπιεσμένου αέρα.
9. Εργασίες που συνεπάγονται τη χρήση εκρηκτικών υλών.
10. Εργασίες συναρμολόγησης ή διάλυσης βαρέων προκατασκευασμένων στοιχείων.

(*) Για την εφαρμογή του σημείου 1, τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να καθορίζουν αριθμητικές ενδείξεις σχετικές με ειδικές καταστάσεις.

(1) ΕΕ L 246 της 17.9.1980, σ. 1. Όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 84/467/Ευρατόμ (ΕΕ L 265 της 5.10.1984, σ. 4).

Το παράρτημα II της οδηγίας προσδιορίζει ορισμένες εργασίες που ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους που απαιτούν την κατάρτιση σχεδίων ασφαλείας και υγείας πριν από την έναρξη εργασιών στο εργοτάξιο. Σύμφωνα με την οδηγία, επίσης, τα σχέδια ασφαλείας και υγείας

πρέπει να περιλαμβάνουν ειδικά μέτρα σχετικά με τέτοιου είδους εργασίες.

Η πρώτη κατηγορία εργασιών που αναφέρεται στο παράρτημα II αφορά εργασίες όπου είναι αρκετά επιβαρυνμένος ο κίνδυνος λόγω της φύσης της εργασίας ή των διεργασιών που χρησιμοποιούνται ή του περιβάλλοντος στον χώρο εργασίας ή στο εργοτάξιο. Τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να καθορίζουν αριθμητικές ενδείξεις σχετικά με ειδικές καταστάσεις και θα χρειαστεί να ανατρέξετε στην εθνική νομοθεσία, για να διερευνήσετε αν αυτή επηρεάζει το έργο σας. Οι δραστηριότητες που καλύπτονται από την πρώτη κατηγορία είναι τρεις σε αριθμό και αναφέρονται στο σημείο 1 του παραρτήματος II: πρόκειται για κινδύνους καταπλάκωσης, βυθίσεως σε άμμο/λάσπη ή πτώσεως από ύψος.

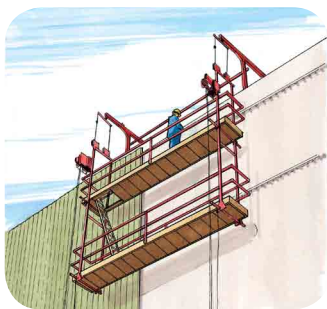
α) Καταπλάκωση ⁽¹¹⁾

Ο κίνδυνος αυτός δύναται να προκύψει για διάφορους λόγους, όπως η γεωλογία, οι παρακείμενες εγκαταστάσεις, τυχόν προηγούμενη διαταραχή του εδάφους από εκσκαφές που έγιναν στο παρελθόν ή από την προτεινόμενη εργασία, αν, για παράδειγμα, οχήματα και εγκαταστάσεις πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κοντά στις εκσκαφές και αν η δομή του εδάφους διαταραχθεί δυσμενώς από τις εργασίες. Η καλύτερη προσέγγιση είναι η αναγνώριση των κινδύνων και η αποφυγή τους με καλό σχεδιασμό. Σε περιπτώσεις που ο κίνδυνος δεν μπορεί να εξαλειφθεί πλήρως, είναι συνήθης η παροχή προσωρινών στηριγμάτων στις κατακόρυφες πλευρές των εκσκαφών ή απόδοση κλίσης στις πλευρές ώστε να είναι σταθερές χωρίς στήριξη. Οι περίπλοκες εκσκαφές απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή.

β) Βύθιση σε άμμο/λάσπη

Υπάρχουν εδάφη που δεν είναι δυνατόν να στηρίξουν το βάρος των εργαζομένων, της εγκατάστασης και των υλικών. Αυτά πρέπει να αναγνωριστούν πριν από την έναρξη των εργασιών και, στη συνέχεια, να οριοθετηθούν και να αποφεύγονται. Πρέπει να διαμορφωθούν ασφαλείς εργασιακές μέθοδοι με χρήση ειδικών εγκαταστάσεων και οχημάτων στις περιπτώσεις όπου είναι απαραίτητη η εργασία πάνω από άμμο/λάσπη.

γ) Πτώσεις από ύψος

Αποτελούν την πιο συνηθισμένη αιτία θανάσιμων τραυματισμών κατά τις εργασίες κατασκευής. Σοβαρές πτώσεις, σε κάποιες περιπτώσεις θανάσιμες, μπορούν να συμβούν και από πιο χαμηλά ύψη. Συμβαίνουν για πολλούς λό-

γους, όπως ακατάστατα εργοτάξια, ολισθηρές επιφάνειες και, το πιο σημαντικό, η έλλειψη παροχής κοινών προστατευτικών μέτρων όπως κατάλληλα κάγκελα ασφαλείας ή χρήση προσωπικού προστατευτικού εξοπλισμού. Πτώσεις μέσα από εύθραυστα υλικά αποτελούν κοινή αιτία σοβαρών και θανάσιμων τραυματισμών.

Η εργασία σε ύψος απαιτεί λοιπόν ιδιαίτερη σχετική μέριμνα στα σχέδια ασφαλείας και υγείας του εργοταξίου. Η καλύτερη λύση και πάλι είναι ο σωστός σχεδιασμός που εξαλείφει τον κίνδυνο και η εφαρμογή καλής διαχείρισης των κινδύνων που απομένουν. Για παράδειγμα, η παρασκευή εκτός εργοταξίου και η προσυναρμολόγηση στο επίπεδο του εδάφους (ή σε άλλο καλά ελεγχόμενο περιβάλλον) μπορούν να μειώσουν την εργασία σε ύψος. Κατάλληλες και καλά συντηρημένες προσωρινές εξέδρες εργασίας όπως και μηχανικές εξέδρες πρόσβασης βοηθούν στη μείωση των κινδύνων.

Μια επιπλέον οδηγία, η οδηγία 2009/104/ΕΚ ⁽¹²⁾, που αφορά τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από εργαζομένους κατά την εργασία τους, αντιμετωπίζει ειδικά το ζήτημα αυτό στο παράρτημα II. Θα βρείτε ολοκληρωμένες πρακτικές συμβουλές στον μη δεσμευτικό οδηγό «Μη δεσμευτικός οδηγός ορθής πρακτικής για την εφαρμογή της οδηγίας 2001/45/ΕΚ (εκτέλεση εργασιών σε ύψος)» ⁽¹³⁾.

δ) Χημικές ή βιολογικές ουσίες

Εργασίες που εκθέτουν τους εργαζομένους σε χημικές ή βιολογικές ουσίες, οι οποίες είτε παρουσιάζουν ιδιαίτερο κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων είτε σχετίζονται με νομική απαίτηση παρακολούθησης της υγείας, απαιτούν την κατάρτιση ενός σχεδίου ασφαλείας και υγείας για το εργοτάξιο.

Οι εργοδότες και οι ελεύθεροι επαγγελματίες έχουν ήδη υποχρεώσεις βάσει διαφόρων άλλων οδηγιών, όπως ειδικότερα των οδηγιών περί χημικών παραγόντων ⁽¹⁴⁾,

⁽¹²⁾ Οδηγία 2009/104/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Σεπτεμβρίου 2009 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζομένους κατά την εργασία τους (δεύτερη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ), ΕΕ L 260 της 3.10.2009, σ. 5.

⁽¹³⁾ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=140&type=2&furtherPubs=yes>

⁽¹⁴⁾ Οδηγία 98/24/ΕΚ του Συμβουλίου της 7ης Απριλίου 1998 για την προστασία της υγείας και της ασφαλείας των εργαζομένων κατά την εργασία από κινδύνους οφειλόμενους σε χημικούς παράγοντες (14η ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ), ΕΕ L 131 της 5.5.1998, σ. 11.

⁽¹¹⁾ Πρόκειται για το ένα από τα τρία είδη εργασιών στις οποίες τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να καθορίζουν αριθμητικές ενδείξεις σχετικά με ειδικές καταστάσεις. Βλέπε παράρτημα II της οδηγίας περί εργοταξίων.

βιολογικών παραγόντων ⁽¹⁵⁾ και άλλων ειδικών ουσιών όπως ο αμίαντος ⁽¹⁶⁾.

Οι οδηγίες απαιτούν μια προσέγγιση βάσει επικινδυνότητας και τις εκτιμήσεις που πρέπει να ληφθούν υπόψη στα σχέδια ασφάλειας και υγείας του εργοταξίου.

Καταρχήν, υπάρχουν τρεις διαφορετικοί τρόποι επαφής με χημικές ουσίες: πρώτον, ως ουσίες που προσδιορίζονται για χρήση σε ένα εργοτάξιο, π.χ. βαφή, κόλλα, επικαλύψεις επιφάνειας κ.λπ.· δεύτερον, από την κοπή ή τη φθορά των κατασκευαστικών υλικών, π.χ. σκόνη από ξύλο, σωματίδια χαλαζία από το σκυρόδεμα κ.λπ. και τρίτον, ως υπολείμματα του παρελθόντος, π.χ. αμίαντος, μόλυβδος, μολυσμένο έδαφος, PCB κ.λπ.

Ο αμίαντος συνεχίζει να καταστρέφει την υγεία των εργαζομένων στις κατασκευές. Ενώ δεν χρησιμοποιείται πλέον σε νέες κατασκευές, είναι πιθανόν να βρεθεί σε πολλά σημεία κατά την εργασία σε ήδη υπάρχουσες εγκαταστάσεις, οπότε και απαιτούνται κανονικά έρευνες πριν από την κατασκευή. Οι εργαζόμενοι συντήρησης και κατεδάφισης πρέπει να είναι σε επαγρύπνηση ως προς τους κινδύνους.

Ο μόλυβδος χρησιμοποιείται ακόμη σε νέες κατασκευές, όπως στην κατασκευή στεγών και τις διακοσμητικές επενδύσεις, καθώς και σε επισκευές και εργασίες ανακαίνισης. Η σκόνη από τέτοιες εργασίες αποτελεί κίνδυνο για την υγεία. Ο καπνός από μόλυβδο μπορεί να αποτελέσει κίνδυνο κατά τη θερμική κοπή επιφανειών που έχουν επικαλυφθεί με βαφές που έχουν ως βάση το μόλυβδο.

Ένα μεγάλο εύρος χημικών χρησιμοποιούνται στις σύγχρονες εργασίες κατασκευής. Λόγω αυτού απαιτείται η μελέτη των κινδύνων από τους υπευθύνους σχεδιασμού και τους χρήστες και η επιλογή υλικών και εργασιακών μεθόδων που θα συντελέσουν με τον καλύτερο τρόπο στην πρόληψη της επιβλαβούς έκθεσης. Ενδέχεται να υπάρχει επίσης έκθεση σε χημικά από μολυσμένο έδαφος και εγκαταστάσεις λόγω διαδικασιών εκμετάλλευσης, είτε αυτές εξακολουθούν να είναι ενεργές είτε όχι εδώ και χρόνια.

Βιολογικοί παράγοντες δύναται να υπάρχουν στο έδαφος, σε υπονόμους και αγωγούς, σε πύργους υδρόψυξης, σε σοφίτες, σε υπόγεια, σε ορισμένους χώρους εργασίας, όπως τα εργαστήρια με σήμα βιολογικού κινδύνου και άλλα.

ε) Ιοντίζουσες ακτινοβολίες

Εργασίες με ιοντίζουσες ακτινοβολίες οι οποίες απαιτούν τον καθορισμό ελεγχόμενων ή επιτηρουμένων περιοχών όπως αυτές ορίζονται στην οδηγία 96/29/Ευρατόμ ⁽¹⁷⁾.

Οι ιοντίζουσες ακτινοβολίες δύναται να χρησιμοποιηθούν για μη καταστροφικές δοκιμές στο εργοτάξιο κατά τον έλεγχο συγκολλήσεων και την εκτέλεση άλλων ερευνών. Σύμφωνα με αυτή την οδηγία, θα χρειαστούν ειδικά μέτρα πρόληψης της έκθεσης τα οποία θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στα σχέδια ασφάλειας και υγείας του εργοταξίου.

Και πάλι, υπάρχουν τρόποι αποφυγής των εν λόγω κινδύνων συνολικά. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο εργοτάξιο εναλλακτικές μη καταστροφικές μέθοδοι δοκιμών και, αν δεν υπάρχει καμιά εναλλακτική σε αυτά τα είδη ελέγχων, τότε θα μπορούσε να επιλεγεί η δοκιμή εκτός εργοταξίου σε ειδικές εγκαταστάσεις.

Επίσης, οι εργαζόμενοι ενδέχεται να κινδυνεύουν από έκθεση σε ακτινοβολία λόγω του εργασιακού περιβάλλοντος, όπως για παράδειγμα κατά την εκτέλεση εργασιών σε πυρηνικές εγκαταστάσεις (π.χ. αμυντικά ιδρύματα, σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, ερευνητικές εγκαταστάσεις, πανεπιστήμια, νοσοκομειακές εγκαταστάσεις πυρηνικής ιατρικής κ.λπ.) αλλά και σε εξοπλισμό που περιέχει ιοντίζουσες πηγές, όπως οι μετρητές πυκνότητας και οι ανιχνευτές καπνού.

στ) Εργασίες κοντά σε ηλεκτρικούς αγωγούς υψηλής τάσης ή κοντά σε εγκαταστάσεις υψηλής τάσης

Οι εργασίες κοντά σε ηλεκτρικούς αγωγούς υψηλής τάσης μπορούν να προκαλέσουν σοβαρούς και θανάσιμους τραυματισμούς λόγω της άμεσης επαφής με αγωγούς σε λειτουργία ή του ηλεκτρικού τόξου από τους αγωγούς αυτούς στην κοντινή εγκατάσταση και τον εξοπλισμό. Οι κίνδυνοι αυτοί μπορούν να αποφευχθούν με καλό σχεδιασμό, με απενεργοποίηση των αγωγών κατά τη διάρκεια των εργασιών (ξεκάθαρα η καλύτερη επιλογή) ή με αποτελεσματικούς ελέγχους διαχείρισης που περιλαμβάνουν ασφαλείς εργασιακές μεθόδους και την ξεκάθαρη οροθέτηση περιοχών (μετά από διαβουλεύσεις με τους χειριστές των αγωγών) από τις οποίες θα πρέπει να αποκλειστούν οι εγκαταστάσεις και οι μηχανές.

Οι εργασίες σε περιοχή κοντά σε αγωγούς υψηλής τάσης κατά την εγκατάσταση και συντήρησή τους αποτελεί πολύ εξειδικευμένη εργασία την οποία πρέπει να επιχειρούν αποκλειστικά οι

⁽¹⁵⁾ Οδηγία 2000/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 2000 για την προστασία των εργαζομένων κατά την εργασία από κινδύνους οφειλόμενους σε βιολογικούς παράγοντες (έβδομη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ), ΕΕ L 22 της 17.10.2000, σ. 21.

⁽¹⁶⁾ Οδηγία 2003/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Μαρτίου 2003 για την τροποποίηση της οδηγίας 83/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση στον αμίαντο κατά την εργασία, ΕΕ L 97 της 15.4.2003, σ. 48–52.

⁽¹⁷⁾ Οδηγία 96/29/Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 1996, για τον καθορισμό των βασικών κανόνων ασφαλείας για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και του πληθυσμού από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιοντίζουσες ακτινοβολίες, ΕΕ L 159 της 29.6.1996, σ. 1–114.

εργοδότες και οι ελεύθεροι επαγγελματίες που έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και την εμπειρία.

θ) Κίνδυνος πνιγμού

Αυτός ο κίνδυνος μπορεί να εμφανιστεί κατά τη διάσχιση νερού για να φτάσει κανείς σε χώρο εργασίας και κατά την εργασία πάνω ή κοντά σε νερό. Αυτοί οι κίνδυνοι μπορούν να αντιμετωπιστούν με την παροχή κατάλληλων συστημάτων εργασίας και εξοπλισμού μαζί με αποτελεσματικά μέσα

για τη διάσωση και περίθαλψη των εργαζομένων σε περίπτωση ατυχήματος.

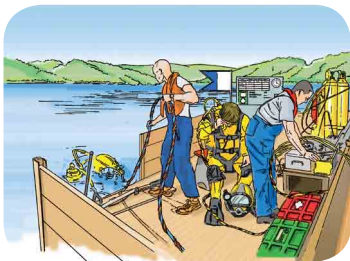
Υπάρχουν και άλλες περιπτώσεις πιθανότητας πνιγμού. Οι εγκαταστάσεις σιλό που περιέχουν σπόρους και λεπτή σκόνη αποτελούν τυπικά παραδείγματα.

ι) Φρέατα, υπόγειες χωματουργικές εργασίες και σήραγγες

Αυτά τα είδη των εργασιών περιλαμβάνουν πιθανότητες κατάρρευσης του εδάφους, λόγω της οποίας δύναται να παγιδευτούν ή να θαφτούν οι εργαζόμενοι υπογείως, εάν δεν υπάρξει κατάλληλος σχεδιασμός, προγραμματισμός και διαχείριση. Οι κίνδυνοι εντείνονται συχνά λόγω έλλειψης εναλλακτικών μέσων διάσωσης. Όσοι βρίσκονται στην επιφάνεια μπορούν επίσης να κινδυνεύουν από τρύπες που δημιουργούνται και από επιφάνειες που καταρρέουν. [Να σημειωθεί ότι η οδηγία περί εργοταξίων δεν καλύπτει τις δραστηριότητες γεωτρήσεων και εξόρυξης στις εξορυκτικές βιομηχανίες. Βλέπε αντ' αυτής την οδηγία 92/104/ΕΟΚ ⁽¹⁸⁾.]

Κατά την εργασία σε σήραγγες ή υπονόμους, υπάρχουν επίσης κίνδυνοι ασφυξίας, εισόδου νερού και έκρηξης σε συνδυασμό με τους γενικότερους κινδύνους που περιγράφονται αλλού, όπως ο συμπιεσμένος αέρας.

ια) Καταδύσεις με αναπνευστική συσκευή

Καταδύσεις γίνονται συνήθως για να φτάσει κανείς σε υποθαλάσσιους χώρους εργασίας. Απαιτείται εμπειρογνωμοσύνη στον προγραμματισμό, τη διαχείριση και την εκτέλεση των εργασιών ώστε να προστατεύονται η ασφάλεια και η υγεία των δυ-

τών. Απαιτούνται σχέδια έργου καταδύσεων, ανάδοχοι καταδύσεων και δύτες των οποίων η υγεία παρακολουθείται, σε συνδυασμό με τις σωστές εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό για τις προγραμματισμένες καταδύσεις

⁽¹⁸⁾ Οδηγία 92/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 3ης Δεκεμβρίου 1992 περί των ελάχιστων προδιαγραφών για τη βελτίωση της προστασίας της ασφαλείας και της υγείας των εργαζομένων στις υπαίθριες ή υπόγειες εξορυκτικές βιομηχανίες (δωδέκατη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ), ΕΕ L 404 της 31.12.1992.

και για περιπτώσεις εκτάκτου ανάγκης. Είναι πιθανό τα κράτη μέλη να έχουν τη δική τους νομοθεσία περί καταδύσεων. Θα χρειαστεί να διασαφηνίσετε τις εθνικές προδιαγραφές για το έργο σας.

ιβ) Εργασίες σε θάλαμο με πεπιεσμένο αέρα

Οι εργασίες υπό πεπιεσμένο αέρα δημιουργούν τον κίνδυνο ασθένειας λόγω αποσυμπίεσης, μιας οξείας κατάστασης που προκαλεί πόνους γύρω από τις αρθρώσεις, όπως τα γόνατα, και σπανιότερα, μπορεί να αποβεί θανατηφόρα καθώς επηρεάζει αρνητικά το κεντρικό νευρικό σύστημα. Άλλοι κίνδυνοι περιλαμβάνουν βλάβη σε σωματικές κοιλότητες που περιέχουν αέρα, όπως τα αυτιά και τα ιγμόρεια, και χρόνιες καταστάσεις που καταστρέφουν τις αρθρώσεις του ισχίου και του ώμου.

Ο κίνδυνος φωτιάς είναι αυξημένος γιατί ο συμπιεσμένος αέρας περιέχει αυξημένες ποσότητες οξυγόνου και απαιτείται για τον λόγο αυτό ειδική προσοχή.

Όπως και με τις καταδύσεις, απαιτούνται εξειδικευμένη εμπειρογνωμοσύνη, ασφαλή συστήματα εργασίας, ικανοί εργαζόμενοι, ιατρική παρακολούθηση, αποτελεσματικές διαδικασίες συμπίεσης και αποσυμπίεσης καθώς και διαδικασίες εκτάκτου ανάγκης.

Ο καλός σχεδιασμός μπορεί να εξαλείψει την ανάγκη για εργασία σε συμπιεσμένο αέρα.

ιγ) Εργασίες με χρήση εκρηκτικών

Οι εργασίες που περιλαμβάνουν τη χρήση εκρηκτικών δημιουργούν κινδύνους από τις εκρηκτικές δυνάμεις υπερπίεσης, τα ανεξέλεγκτα ιπτάμενα αντικείμενα και τις τοξικές αναθυμιάσεις. Η πρόωρη εκपुरσοκρότηση, η αποτυχία της επιθυμητής κατάρρευσης και η αποτυχία εκपुरσοκρότησης όλων των εκρηκτικών υλικών είναι περαιτέρω κίνδυνοι που πρέπει να αντιμετωπιστούν από κοινού με την ασφαλή αποθήκευση και μεταφορά των εκρηκτικών. Και πάλι, αυτή η εργασία απαιτεί έμπειρους εργολάβους και σχετική μελέτη κατά την ανάπτυξη του σχεδίου ασφαλείας και υγείας του εργοταξίου.

→ Βλέπε Κίνδυνοι έκρηξης, σ. 75

ν) Εργασίες με βαριά προκατασκευασμένα εξαρτήματα

Η εργασία που περιλαμβάνει τη συναρμολόγηση ή διάλυση βαριών προκατασκευασμένων εξαρτημάτων δημιουργεί κινδύνους σε όσους εργάζονται με τα εξαρτήματα και σε άλλους,

καθώς τα εξαρτήματα μετακινούνται και ασφαρίζονται στον χώρο.

Μια τέτοιου είδους εργασία πρέπει να μελετηθεί και να προγραμματιστεί προσεκτικά.

Χώροι εργασίας που χρησιμοποιούνται για μικρές χρονικές περιόδους αποτελούν τον κανόνα σε αυτού του είδους τη δραστηριότητα. Ο προγραμματισμός πρέπει να διασφαλίζει ότι παρέχεται ασφαλής πρόσβαση και έξοδος και ότι οι ίδιοι οι χώροι εργασίας είναι ασφαλείς.

Ενδεχομένως να υπάρξουν ευκαιρίες για μείωση των κινδύνων προσυναρμολογώντας τα εξαρτήματα στο έδαφος (διαδικασία που μπορεί να αντιστραφεί κατά τη διάλυση), μειώνοντας με τον τρόπο αυτό την εργασία σε ύψος.

Είναι δυνατή η παροχή κατάλληλων πετασμάτων για την αποφυγή πτώσεων από τις άκρες, όπως επίσης και η παροχή τροφοδοτούμενων αρθρωτών εξέδρων εργασίας, για παράδειγμα, κατά την οικοδόμηση εγκαταστάσεων με πλαίσιο από χάλυβα. Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη μείωση των κινδύνων λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τους την ανάγκη για ασφαλείς μεθόδους ανοικοδόμησης κατά τη μελέτη.

2.5.2. Νέοι κίνδυνοι

Όλες οι νέες και εμφανιζόμενες τεχνολογίες, διεργασίες και δραστηριότητες απαιτούν ειδική προσοχή από όλους τους φορείς οι οποίοι επηρεάζουν τους κινδύνους που θα παρουσιαστούν σε ένα έργο. Σε αυτούς τους φορείς περιλαμβάνονται οι κύριοι του έργου, οι ανάδοχοί του, οι συντονιστές ασφαλείας και υγείας, οι υπεύθυνοι σχεδιασμού, οι εργαζόμενοι, οι προμηθευτές ειδών (π.χ. υλικών, εξαρτημάτων, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού) που απαιτούνται για τις μόνιμες και προσωρινές εργασίες, οι εργοδότες, οι εργολάβοι και οι υπεργολάβοι. Οι εν λόγω τεχνολογίες, διεργασίες και δραστηριότητες θα πρέπει να υπόκεινται σε μια επαρκώς ενδελεχή ανάλυση κινδύνων.

Πιθανώς να μπορεί να ληφθεί υπόψη η προηγούμενη εμπειρία άλλων ατόμων και η σύγχρονη πρακτική ανά τον κόσμο, ενώ επίσης η νέα πρόταση να μπορεί να θεωρηθεί εύλογα ως προέκταση μιας γνωστής προσέγγισης. Στις περιπτώσεις αυτές, την ανάλυση των κινδύνων μπορεί να βοηθήσει η προηγούμενη πρακτική εμπειρία και η άμεση ανάμειξη όσων έχουν ειδικές γνώσεις, εμπειρογνομosύνη και εμπειρία. Ωστόσο, χρειάζεται προσοχή στις περιπτώσεις που στηρίζεται κανείς στην προηγούμενη εμπειρία άλλων, ειδικά όταν οι πληροφορίες δεν είναι ξεκάθαρες, ολοκληρωμένες ή προέρχονται αποκλειστικά ή κυρίως από έναν προμηθευτή ή άλλον φορέα που έχει εμπορικό ενδιαφέρον.

Μια εμφανώς καλή προηγούμενη εμπειρία δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν κίνδυνοι στη νέα προσέγγιση. Πιθανώς αντανάκλα απλώς την καλή τύχη ή την ανεπάρκεια πληροφοριών για προβλήματα και αποτυχίες στο παρελθόν. Παρομοίως, οι συγκεκριμένες

περιστάσεις χρήσης μπορεί να είναι διαφορετικές (π.χ. συνθήκες εδάφους).

Κυρίως, η έλλειψη εξοικείωσης, γνώσης και εμπειρογνομosύνης από μέρους των ομάδων των υπευθύνων σχεδιασμού και των εργολάβων, αλλά και των εργαζομένων τους στο προτεινόμενο έργο θα πρέπει να αντιμετωπιστούν πλήρως, όταν εμφανίζονται νέοι ή άγνωστοι κίνδυνοι. Ανάλογα με τη φύση των κινδύνων, είναι πιθανό να χρειαστούν αντιπροσωπευτικές δοκιμές μικρής κλίμακας ώστε να υπάρξει καλύτερη κατανόηση του είδους των κινδύνων.

Η ανάλυση κινδύνων και συνεπειών καθώς και οι προτάσεις ελέγχου των κινδύνων θα πρέπει να στηρίζονται στην πλήρη κατανόηση του τι προτείνεται ώστε να μπορούν να ληφθούν υπόψη σωστά και οι κίνδυνοι της διαδικασίας. Δεν είναι αρκετή μια μηχανιστική και υπερβολικά απλουστευμένη προσέγγιση που να εστιάζει στους γενικούς κινδύνους. Θα πρέπει να μελετηθούν και οι κίνδυνοι που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια όλων των σταδίων μελέτης και κατασκευής, συμπεριλαμβανομένων των ενδιάμεσων σταδίων κατασκευής της εγκατάστασης, του εξοπλισμού, οποιωνδήποτε προσωρινών εργασιών που μπορεί να απαιτούνται, αλλά και από επισκευές/βελτιώσεις. Πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οργανωτικοί και τεχνικοί παράγοντες.

Οποιαδήποτε πιθανότητα σημαντικού κινδύνου που μπορεί να θέσει ορισμένους εργαζομένους ή το κοινό σε κίνδυνο πρέπει να διερευνηθεί και να αντιμετωπιστεί πλήρως.

Είναι πιθανό να χρειαστεί να αναμειχθούν διάφοροι φορείς στην ανάλυση των κινδύνων και των συνεπειών καθώς και στα μεταγενέστερα βήματα εξάλειψης και διαχείρισης των κινδύνων. Σε τέτοιες περιπτώσεις, ένα μητρώο κινδύνων του έργου που προσδιορίζει τι πρέπει να κάνουν ξεχωριστά οι φορείς και το οποίο ελέγχεται και ενημερώνεται τακτικά αποτελεί χρήσιμο εργαλείο.

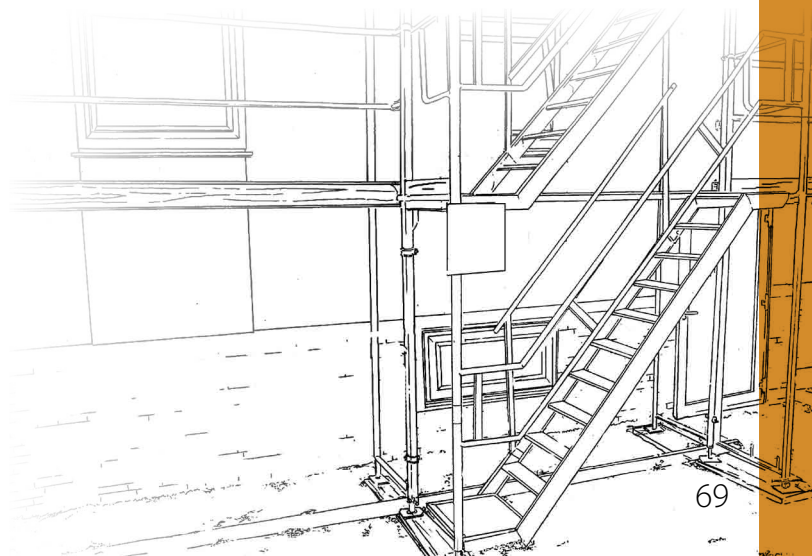

Παράδειγμα 78:

1. Η προκατασκευή ολόκληρων των μπάνιων εκτός εργοταξίου, η κατασκευή μιας δομής σκελετού μέσα στο εργοτάξιο και η μεταγενέστερη εγκατάσταση των μπάνιων.
2. Νέες ουσίες, όπως οι συγκολλητικές και όσες χρησιμοποιούνται για φινιρίσματα επιφάνειας, που παρέχουν αυξημένη απόδοση κατά τη χρήση, αλλά που πιθανόν να αυξάνουν τους κινδύνους επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας κατά την κατασκευή.
3. Νέες μηχανές και εγκαταστάσεις για να επιτευχθεί η πρόσβαση των εργαζομένων σε μεγαλύτερο ύψος.
4. Υιοθέτηση μεθόδων για κατασκευή σηράγγων οι οποίες έχουν αποδειχτεί καλές σε σκληρό βράχο για να χρησιμοποιηθούν και σε άλλες γεωλογικές διαμορφώσεις.

3 Επικινδυνότητα και κίνδυνοι κατά τη διάρκεια όλων των σταδίων ενός έργου κατασκευής – Ορισμένα παραδείγματα

3.1	Πτώσεις.....	70
3.2	Κίνδυνοι που συνδέονται με την ηλεκτρική ενέργεια	70
3.3	Κίνδυνοι που συνδέονται με το αέριο	71
3.4	Κίνδυνοι που συνδέονται με την κυκλοφορία οχημάτων.....	71
3.5	Κίνδυνοι που συνδέονται με μηχανήματα κατασκευαστικών έργων.....	71
3.6	Κίνδυνοι που συνδέονται με δραστηριότητες χειρωνακτικής διακίνησης φορτίων.....	72
3.7	Κίνδυνοι που συνδέονται με την κακή στάση του σώματος	72
3.8	Κίνδυνοι που συνδέονται με τη χρήση εκρηκτικών	72
3.9	Κίνδυνοι που συνδέονται με την αστάθεια.....	72
3.10	Κίνδυνοι που συνδέονται με την υγεία.....	73
3.11	Μεταφορά.....	76
3.12	Υγιεινή	76
3.13	Άλλοι κίνδυνοι	77

3.1 Πτώσεις

α) Εργασία σε ύψος

Οι πτώσεις από ύψος αποτελούν τις κύριες αιτίες θανατηφόρων ατυχημάτων στους κατασκευαστικούς κλάδους των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι κίνδυνοι που συνδέονται με την εργασία σε ύψος μπορούν να χωριστούν σε δύο ομάδες:

- αυτούς που προκύπτουν από την πτώση των εργαζομένων και
- αυτούς που προκύπτουν από την πτώση αντικειμένων πάνω σε όσους εργάζονται από κάτω.

Η πρώτη ομάδα κινδύνων αναγνωρίζεται ως «ιδιαίτεροι κίνδυνοι» στο παράρτημα II της οδηγίας.

Οι κίνδυνοι αυτοί προκύπτουν στα περισσότερα εργοτάξια. Οι συνέπειες είναι γενικώς πιο σοβαρές όσο πιο μεγάλο είναι το ύψος πτώσης. Πτώσεις γενικότερα συμβαίνουν από αφύλακτες άκρες ή ανοίγματα σε ύψος, μέσω εύθραυστων υλικών, σε εκσκαφές, από σκάλες, από προσωρινές εξέδρες, από χώρους εργασίας σε υπάρχουσα εγκατάσταση και σε σκάλες ⁽¹⁹⁾.

Επιπλέον απαιτήσεις περιλαμβάνονται στην οδηγία 2009/104/ΕΚ ⁽²⁰⁾.

β) Ανέγερση και αποσυναρμολόγηση σκαλωσιών ή οποιουδήποτε άλλου παρόμοιου εξοπλισμού

Οι κίνδυνοι που συνδέονται με σκαλωσιές μπορούν να χωριστούν σε δύο ομάδες:

- αυτούς που συνδέονται με τη συναρμολόγηση, τη μετατροπή και την αποσυναρμολόγηση της σκαλωσιάς, και
- αυτούς που συνδέονται με τη χρήση της σκαλωσιάς (π.χ. κίνδυνος ολίσθησης).

Αυτοί οι κίνδυνοι παρουσιάζονται όποτε χρησιμοποιούνται σκαλωσιές. Παρόμοιοι κίνδυνοι εμφανίζονται κατά τη χρήση συστημάτων παρόμοιων με τις σκαλωσιές σε προσωρινά έργα.

Η οδηγία 2009/104/ΕΚ ισχύει για τις σκαλωσιές. Απαιτείται κατάρτιση σχεδίου συναρμολόγησης, χρήσης και αποσυναρμολόγησης από αρμόδια άτομα.

Τυποποιημένες φόρμες και έγγραφα μπορούν να βοηθήσουν κατά τον έλεγχο μιας σκαλωσιάς σε ένα μεγάλο έργο.

⁽¹⁹⁾ Για ολοκληρωμένες πρακτικές συμβουλές ανατρέξτε στον μη δεσμευτικό οδηγό «Πώς να επιλέξετε τον πιο κατάλληλο εξοπλισμό εργασίας για την εκτέλεση προσωρινών εργασιών σε ύψος» (<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=140&type=2&furtherPubs=yes>).

⁽²⁰⁾ Οδηγία 2009/104/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Σεπτεμβρίου 2009 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζομένους κατά την εργασία τους (δεύτερη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ), ΕΕ L 260 της 3.10.2009, σ. 5.

Ορισμένα μικρά συστήματα σκαλωσιών (π.χ. μικρές σκαλωσιές με κινητό πύργο) μπορούν να ανεγερθούν μετά από περιορισμένη εκπαίδευση και εκτίμηση ικανοτήτων δεδομένου ότι εφαρμόζονται αυστηροί έλεγχοι.

γ) Πτώσεις στο ίδιο επίπεδο

Κίνδυνοι που οφείλονται σε πτώσεις στο ίδιο επίπεδο προκύπτουν γενικώς από παραπατήματα και ολισθήσεις. Είναι πιο διαδεδομένοι σε ακατάστατα εργοτάξια.

3.2 Κίνδυνοι που συνδέονται με την ηλεκτρική ενέργεια

Οι κύριοι κίνδυνοι που οφείλονται σε ηλεκτρική ενέργεια είναι οι ηλεκτροπληξίες και τα εγκαύματα.

Προκαλούνται πολλοί θάνατοι και τραυματισμοί από:

- χρήση κακώς συντηρημένου ηλεκτρικού εξοπλισμού·
- εργασία κοντά σε υπέργειους ηλεκτρικούς αγωγούς·
- επαφή με υπόγεια ηλεκτρικά καλώδια κατά τις εργασίες εκσκαφών ή οριζόντιας γεώτρησης ή απλής γεώτρησης·
- δίκτυα τροφοδοσίας ηλεκτρικής ενέργειας·
- χρήση ακατάλληλου ηλεκτρικού εξοπλισμού σε εκρηκτικές περιοχές·
- πυρκαγιές που ξεκινούν από κακές ηλεκτρικές εγκαταστάσεις και ελαττωματικές ηλεκτρικές συσκευές·
- μη δοκιμασμένους πίνακες διανομής ηλεκτρισμού εργοταξίου και ελαττωματικές προστατευτικές συσκευές παραμένοντος ρεύματος.

Οι εργασίες κοντά σε ηλεκτρικούς αγωγούς υψηλής τάσης μπορούν να προκαλέσουν σοβαρούς και θανάσιμους τραυματισμούς λόγω της άμεσης επαφής με αγωγούς σε λειτουργία ή του ηλεκτρικού τόξου από τους αγωγούς στον κοντινό εξοπλισμό.

Ένα μεγάλο εύρος ηλεκτρικών τάσεων μπορεί να προκαλέσει ηλεκτρικούς τραυματισμούς αλλά ο κίνδυνος τραυματισμού είναι γενικώς μεγαλύτερος σε υψηλότερες ηλεκτρικές τάσεις.

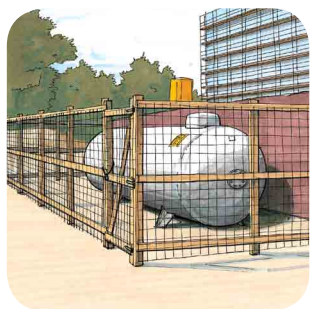
Η ηλεκτρική τροφοδοσία εναλλασσόμενου και συνεχούς ρεύματος μπορεί να προκαλέσει πολλούς τραυματισμούς, όπως:

- ηλεκτροπληξία·
- ηλεκτρικά εγκαύματα·
- απώλεια μυϊκού ελέγχου·
- θερμικά εγκαύματα.

Υπάρχουν επιπλέον προδιαγραφές στην οδηγία 1999/92/ΕΟΚ ⁽²¹⁾.

⁽²¹⁾ Οδηγία 1999/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 1999 σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για τη βελτίωση της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων οι οποίοι είναι δυνατό να εκτεθούν σε κίνδυνο από εκρηκτικές ατμόσφαιρες (δέκατη πέμπτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ), ΕΕ L 23 της 28.1.2000, σ. 57.

3.3 Κίνδυνοι που συνδέονται με το αέριο

Το φυσικό αέριο διανέμεται συνήθως μέσω ενός δικτύου υπόγειων σωλήνων μεταφοράς και διανομής.

Διαφυγή αερίου μπορεί να προκληθεί ως αποτέλεσμα προβλημάτων του δικτύου αλλά και τυχαίας βλάβης. Επίσης, δύναται να υπάρξουν διαρροές από δεξαμενές χύδην υλικού και από μικρότερους κυλίνδρους που αποθηκεύονται και χρησιμοποιούνται στα εργοτάξια.

Οι διαρροές αυτές μπορούν να προκαλέσουν φωτιά ή έκρηξη υπό συγκεκριμένες συνθήκες.

3.4 Κίνδυνοι που συνδέονται με την κυκλοφορία οχημάτων

α) Εργασίες που εκτελούνται σε υφιστάμενους δρόμους κυκλοφορίας

Οι κίνδυνοι που συνδέονται με εργασία σε υφιστάμενους δρόμους με πραγματική κίνηση εξαρτώνται από το είδος εργασίας που θα εκτελεστεί.

Οι κίνδυνοι αυτοί δύναται να περιλαμβάνουν:

- συγκρούσεις μεταξύ οχημάτων που εργάζονται μέσα στο εργοτάξιο και μεταξύ διερχόμενων οχημάτων κοντά από το εργοτάξιο·
- συγκρούσεις περαστικών οχημάτων με μηχανήματα του εργοταξίου, εξοπλισμό (π.χ. σκαλωσιές) και εργαζομένους (πιθανόν στις περιπτώσεις που το εργοτάξιο δεν έχει κατάλληλη σήμανση ούτε προστατεύεται με φυσικό τρόπο)·
- αναθυμιάσεις ασφάλτου που παράγονται κατά τις εργασίες οδοστρώσης. Αυτές δύναται να επηρεάσουν διαφορετικά σημεία του σώματος (δέρμα, μάτια, λαιμό κ.λπ.) και να προκαλέσουν καρκίνο·
- αναθυμιάσεις καυσαερίων και σωματίδια πετρελαίου.

Η εργασία σε υφιστάμενες σήραγγες μπορεί να παρουσιάσει ιδιαίτερους κινδύνους λόγω της κυκλοφορίας αλλά και στην κυκλοφορία.

Μπορεί να ανακύψουν και άλλοι κίνδυνοι όπως, για παράδειγμα, η ζέστη (κατά την επεξεργασία της ασφάλτου), η σκόνη (κατά

τις εκσκαφές για την προετοιμασία της βάσης του οδοστρώματος) κ.λπ.

Η οδηγία 92/58/ΕΟΚ ⁽²²⁾ αναφέρει επιπλέον προδιαγραφές για την παροχή σήμανσης ασφάλειας και υγείας.

⁽²²⁾ Οδηγία 92/58/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για την παροχή σήμανσης ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία (ένατη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ), ΕΕ L 245 της 26.8.1992.

β) Κυκλοφορία στα εργοτάξια (μηχανήματα και πεζοί)

Οι κίνδυνοι για τους πεζούς λόγω της κυκλοφορίας στο εργοτάξιο μπορούν να μειωθούν παρέχοντας ξεχωριστές διαδρομές για τους πεζούς και τα οχήματα μέσω σαφούς σήμανσης και προσφέροντας πρόσθετη προστασία στους πεζούς σε χώρους αυξημένου κινδύνου. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται στα σημεία διέλευσης.

3.5 Κίνδυνοι που συνδέονται με μηχανήματα κατασκευαστικών έργων

Οι κίνδυνοι από τα μηχανήματα κατασκευαστικών έργων εξαρτώνται από το είδος του εξοπλισμού (π.χ. εξοπλισμός μετακίνησης γαιών, ανυψωτικός εξοπλισμός κ.λπ.) και τις εργασίες.

Οι κίνδυνοι που συνδέονται με εξοπλισμό μετακίνησης γαιών (εκσκαφείς, φορτωτές-φτυαριστές κ.λπ. συμπεριλαμβανομένων των εξαρτημάτων τους) δύναται να περιλαμβάνουν: ανατροπή του εξοπλισμού, πτώση αντικειμένων πάνω στον εξοπλισμό, δυσλειτουργία των συσκευών ασφαλείας και άλλων προειδοποιητικών συσκευών κ.λπ.

Οι κίνδυνοι που συνδέονται με τον ανυψωτικό εξοπλισμό (π.χ. πυργωτοί γερανοί, κινητοί γερανοί κ.λπ. συμπεριλαμβανομένων και των εξαρτημάτων τους, όπως η αρτάνη) περιλαμβάνουν: πτώση εργαζομένων από ύψος κατά την εγκατάσταση, τη λειτουργία και τη διάλυση του εξοπλισμού, κατάρρευση του εξοπλισμού κατά τη χρήση λόγω υπερφόρτωσης ή κατά την ανέγερση και τη διάλυση, προβλήματα λόγω κακών τεχνικών περιόδων κ.λπ. Ορισμένα μέτρα που μπορούν να ληφθούν για τη μείωση της πιθανότητας ατυχημάτων είναι οι αποδεδειγμένες ικανότητες χειρισμού μετά από εκπαίδευση ειδικά για τις μηχανές, ο σωστός προγραμματισμός και η επίβλεψη της εργασίας, καθώς και οι αποτελεσματικές ρυθμίσεις επιθεώρησης, συντήρησης και επισκευής.

Η οδηγία 2009/104/ΕΚ ⁽²³⁾, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από εργαζομένους κατά την εργασία τους αντιμετωπίζει ειδικά αυτά τα θέματα.

Οι οδηγίες της εσωτερικής αγοράς [π.χ. η οδηγία

⁽²³⁾ Οδηγία 2009/104/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Σεπτεμβρίου 2009 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζομένους κατά την εργασία τους (δεύτερη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ), ΕΕ L 260 της 3.10.2009, σ. 5.

2000/14/ΕΚ ⁽²⁴⁾ σχετικά με την εκπομπή θορύβου από εξοπλισμό που χρησιμοποιείται σε εξωτερικό χώρο καθώς και η οδηγία 2006/42/ΕΚ ⁽²⁵⁾ για τις μηχανές] εφαρμόζονται στην αντιμετώπιση των κινδύνων.

3.6 Κίνδυνοι που συνδέονται με δραστηριότητες χειρωνακτικής διακίνησης φορτίων

Η χειρωνακτική διακίνηση περιλαμβάνει γενικώς ανύψωση και μετακίνηση φορτίων χειρωνακτικά ή χρησιμοποιώντας κάποια άλλη σωματική δύναμη. Πολλά άτομα πληγώνουν την πλάτη, τους βραχίονες, τα χέρια ή τα πόδια τους όταν σηκώνουν καθημερινά φορτία και όχι μόνο όταν σηκώνουν ένα μόνο φορτίο που αποδεικνύεται πολύ βαρύ.

Οι διαταραχές άνω άκρων αναφορούν τον λαιμό, τους ώμους, τους βραχίονες, τους καρπούς, τα χέρια και τα δάχτυλα. Σχεδόν σε κάθε εργοτάξιο μπορούν να προκληθούν κακώσεις λόγω επαναλαμβανόμενης καταπόνησης στις περιπτώσεις που τα άτομα κάνουν επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες χειρωνακτικής διακίνησης με περίεργες στάσεις για μεγάλες χρονικές περιόδους.

Αυτές μπορούν να προκαλέσουν μυϊκούς πόνους, οι οποίοι αρχικά ενδέχεται να είναι προσωρινοί, αλλά, αν δεν γίνει σωστή διαχείριση των εργασιών αυτών και τα αρχικά συμπτώματα δεν διαγνωστούν και αντιμετωπιστούν, μπορούν να επιδεινωθούν σε χρόνιες παθήσεις που οδηγούν σε μόνιμη ανικανότητα.

Συσσωρευμένες βλάβες αναπτύσσονται αθροιστικά με τον χρόνο προκαλώντας πόνο και δυσφορία στην πλάτη, στους βραχίονες, στα χέρια και τα πόδια των ατόμων. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι βλάβες αυτές μπορούν να αποφευχθούν παρέχοντας κατάλληλο εξοπλισμό ανύψωσης μαζί με σχετική εκπαίδευση για τη χειρωνακτική διακίνηση αλλά και την ασφαλή χρήση του εξοπλισμού.

Η οδηγία 90/269/ΕΟΚ ⁽²⁶⁾ για τη χειρωνακτική διακίνηση φορτίων που συνεπάγεται κινδύνους ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα εφαρμόζεται επίσης σε αυτή την περίπτωση.

⁽²⁴⁾ Οδηγία 2000/14/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Μαΐου 2000, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την εκπομπή θορύβου στο περιβάλλον από εξοπλισμό προς χρήση σε εξωτερικούς χώρους, ΕΕ L 162 της 3.7.2000, σ. 1.

⁽²⁵⁾ Οδηγία 2006/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 2006 σχετικά με τα μηχανήματα, και την τροποποίηση της οδηγίας 95/16/ΕΚ (αναδιτύπωση), ΕΕ L 157 της 9.6.2006, σ. 24.

⁽²⁶⁾ Οδηγία 90/269/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 1990 σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις ασφαλείας και υγείας κατά τη χειρωνακτική διακίνηση φορτίων που συνεπάγεται κινδύνους ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα των εργαζομένων (τέταρτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ), ΕΕ L 156 της 21.6.1990.

3.7 Κίνδυνοι που συνδέονται με την κακή στάση του σώματος

Πρόκειται για κινδύνους τραυματισμού ή ασθένειας που οφείλονται σε αφύσικες στάσεις του σώματος και σε έντονες ή επαναλαμβανόμενες φυσικές προσπάθειες. Μπορούν να επέλθουν συσσωρευμένες βλάβες και υπάρχουν και άλλες ομοιότητες με το προηγούμενο παράδειγμα κινδύνου.

Σε πολλές περιπτώσεις, οι κίνδυνοι μπορούν να μειωθούν μέσω ολοκληρωμένης μελέτης της διάταξης του χώρου εργασίας, καθώς και των παρεχόμενων υλικών και του εξοπλισμού προς χρήση.

3.8 Κίνδυνοι που συνδέονται με τη χρήση εκρηκτικών

Τα εκρηκτικά δημιουργούν κίνδυνο τραυματισμού από την έκρηξη, τα εκτινασσόμενα υλικά, τις τοξικές αναθυμιάσεις και την υπερπίεση.

Τα εκρηκτικά πρέπει να αποθηκεύονται, να μεταφέρονται και να χρησιμοποιούνται με ασφάλεια. Απαιτούνται ασφαλή συστήματα εργασίας για την πρόληψη τραυματισμών από εκρήξεις και εκτινασσόμενα υλικά.

3.9 Κίνδυνοι που συνδέονται με την αστάθεια

Κίνδυνος τραυματισμού μπορεί να δημιουργηθεί από πτώση αντικειμένων από ένα υψηλότερο επίπεδο ή από την κατάρρευση δομών, χωματοουργικών εργασιών και εξοπλισμού.

Η αστάθεια μπορεί να επηρεάσει σοβαρά τις υπάρχουσες εγκαταστάσεις στο έργο ή κοντά σε αυτό, τις νέες δομές υπό κατασκευή καθώς και τις προσωρινές δομές που ανεγέρθησαν στο πλαίσιο των εργασιών κατασκευής. Η απώλεια της δομικής ακεραιότητας μπορεί να οφείλεται σε διάφορους λόγους. Οι λόγοι αυτοί περιλαμβάνουν προβλήματα στον σχεδιασμό ειδικά των προσωρινών εργασιών, στη σωστή εκτέλεση των εργασιών σύμφωνα με τον σχεδιασμό τους καθώς και στη σωστή παρακολούθηση των εργασιών που επιχειρούνται ώστε να ληφθούν υπόψη τυχόν απρόβλεπτα συμβάντα.

Περίπλοκες εκσκαφές όπως οι σήραγγες, τα φρέατα και οι βαθιές εκσκαφές σε αστικές περιοχές απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή. Χωματοургικές εργασίες όπως τα χωμάτινα φράγματα ενδέχεται επίσης να έχουν αστάθεια.

3.10 Κίνδυνοι που συνδέονται με την υγεία

α) Φυσικοί κίνδυνοι (θόρυβος, κραδασμοί, εγκαυμάτα, ακραίες θερμοκρασίες, καιρικές συνθήκες κ.λπ.)

Θόρυβος

Η έκθεση σε δυνατό θόρυβο μπορεί να προκαλέσει μόνιμη βλάβη στην ακοή ενός ατόμου. Κάτι τέτοιο είναι πολύ πιθανό αν η έκθεση σε δυνατό θόρυβο αποτελεί καθημερινό κομμάτι της δουλειάς του.

Η περιστασιακή ή χαμηλού επιπέδου έκθεση έχει λιγότερες πιθανότητες να προκαλέσει ασθένεια παρόλο που μια μόνο έκθεση σε εξαιρετικά δυνατό θόρυβο μπορεί να προκαλέσει άμεση βλάβη. Ο θόρυβος μπορεί επίσης να αποτελέσει κίνδυνο για την ασφάλεια εφόσον δυσχεραίνει την αποτελεσματική επικοινωνία των εργαζομένων ή τους εμποδίζει να ακούσουν προειδοποιητικά σήματα.

Η απώλεια ακοής μπορεί να είναι προσωρινή ή μόνιμη.

Η έκθεση σε θόρυβο μπορεί να μην προέρχεται μόνο από τον εξοπλισμό που βρίσκεται σε λειτουργία — ενδέχεται να παράγεται από μια σταθερή εγκατάσταση (π.χ. μια γεννήτρια) ή τις δραστηριότητες κάποιου άλλου εργαζομένου.

Ποιος δύναται να επηρεαστεί;

- εργαζόμενοι που χρησιμοποιούν ηλεκτρικά εργαλεία, όπως:
 - κομπρεσέρ σκυροδέματος, δονητές και συμπιεστές,
 - λειαντήρες, θρυμματιστές και κόφτες με δίσκο,
 - σφυροτρύπανα,
 - σφυριά κατεδάφισης,
 - αλυσοπρίονα,
 - εργαλεία που λειτουργούν με φυσίγγιο, και
 - πλυνιστές ή πιστολάτα με βελόνι.
- εργαζόμενοι που χειρίζονται βαριές μηχανές εγκαταστάσεων ή ελέγχου στο εργοτάξιο, καθώς και οποιοσδήποτε βρίσκεται κοντά σε αυτές.

Σύμφωνα με την οδηγία περί θορύβου 2003/10/EOK ⁽²⁷⁾ απαιτείται η λήψη ειδικών μέτρων για τη μείωση του κινδύνου λόγω έκθεσης σε θόρυβο.

Κραδασμοί

Οι κραδασμοί που προέρχονται από εργασία με ηλεκτρικά εργαλεία χειρός, συγκεκριμένο εξοπλισμό ή διεργασίες ενδέχεται να προκαλέσουν βλάβες στα χέρια και τους βραχίονες των χρηστών προκαλώντας το «σύνδρομο δόνησης χεριού-βραχίονα». Πρόκειται

για μια επίπονη, μη αναστρέψιμη κατάσταση που περιλαμβάνει «το σύνδρομο των λευκών δαχτύλων». Οι συνέπειες είναι πιθανόν διαταραγμένη κυκλοφορία αίματος, βλάβη στα νεύρα και τους μύες και απώλεια της ικανότητας σωστού κρατήματος.

Οι κύριες πηγές κραδασμών από ηλεκτρικά εργαλεία χειρός είναι οι κατεδαφιστικές σφύρες, τα τρυπάνια, τα σφυροτρύπανα, οι γωνιακοί τροχοί, τα αλυσοπρίονα και τα κυκλικά πριόνια χειρός.

Πόνος στην πλάτη μπορεί να προκληθεί ή να επιδεινωθεί από κραδασμούς οχήματος ή μηχανήματος οι οποίοι περνάνε διαμέσου του καθίσματος στο σώμα του οδηγού από τους γλουτούς. Αυτό είναι γνωστό ως κραδασμός σε ολόκληρο το σώμα. Τέτοιου είδους κραδασμός μπορεί να προκληθεί επίσης από ορθοστασία σε δονούμενη εξέδρα οχήματος ή μηχανής. Σε αυτή την περίπτωση, ο κραδασμός περνά στον χειριστή μέσω των ποδιών του.

Οι κύριες πηγές κραδασμών είναι οι εκσκαφείς, οι τροχοφόροι φορτωτές, τα ερπυστριοφόρα οχήματα, οι ισοπεδωτές, οι αποξέστες, τα ανατρεπόμενα φορτηγά, τα αρθρωτά ανατρεπόμενα οχήματα, οι τροχοφόροι (αυτοκινούμενοι) αποξέστες και τα περνοφόρα ανυψωτικά μηχανήματα για ανώμαλο έδαφος.

Σύμφωνα με την οδηγία 2002/44/EOK ⁽²⁸⁾ οι κίνδυνοι λόγω κραδασμών πρέπει να αντιμετωπίζονται.

Εγκαυμάτα

Κίνδυνος εγκαυμάτων δημιουργείται από την επαφή με αντικείμενα υψηλής θερμοκρασίας κατά την εργασία σε κοντινή απόσταση από αυτά. Η διαρροή καυτών υγρών, ατμών και αερίων είναι άλλοι τρόποι πρόκλησης εγκαυμάτων λόγω υψηλής θερμοκρασίας. Η έκθεση σε χημικά μπορεί να προκαλέσει εγκαυμάτα, όπως επίσης και η ηλεκτρική ενέργεια.

Θερμοκρασία

Οι θερμοκρασίες πρέπει να είναι κατάλληλες ανάλογα με τις μεθόδους εργασίας και τις φυσικές απαιτήσεις της εργασίας. Οι θερμοκρασίες στους χώρους ανάπαυσης, στους χώρους κοινής ωφέλειας και τις εγκαταστάσεις πρώτων βοηθειών πρέπει επίσης να είναι κατάλληλες για τον ιδιαίτερο σκοπό που επιτελούν τέτοιες εγκαταστάσεις. Εάν χρησιμοποιούνται εγκαταστάσεις εξαερισμού, αυτές πρέπει να τηρούνται σε κατάσταση καλής λειτουργίας και να μην εκθέτουν τους εργαζομένους σε ρεύματα αέρα που βλάπτουν την υγεία.

Οι εργαζόμενοι σε κατασκευές μπορεί να εκτεθούν σε ακραίες θερμοκρασίες λόγω της εργασίας που εκτελούν.

⁽²⁷⁾ Οδηγία 2003/10/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Φεβρουαρίου 2003 περί των ελαχίστων προδιαγραφών υγείας και ασφάλειας όσον αφορά στην έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (θόρυβος) (17η ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/EOK), ΕΕ L 42 της 15.2.2003, σ. 38.

⁽²⁸⁾ Οδηγία 2002/44/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 2002 περί των ελαχίστων προδιαγραφών υγείας και ασφάλειας όσον αφορά στην έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (κραδασμοί) (16η ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/EOK) — Κοινή δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕ L 177 της 6.7.2002, σ. 13.

Μπορεί να αντιμετωπίσουν υψηλές θερμοκρασίες και να βρίσκονται σε κίνδυνο θερμοπληξίας λόγω εργασιών, όπως οι εξής:

- κατεδάφιση δεξαμενών τήξεως μετάλλων·
- συγκόλληση, ειδικά σε περιορισμένους χώρους·
- εργασία σε δωμάτια εγκαταστάσεων τα οποία βρίσκονται σε λειτουργία, ειδικά όπου υφίστανται επιπρόσθετοι παράγοντες άγχους, όπως η χρήση αναπνευστικού εξοπλισμού κατά την αφαίρεση αμιάντου· και
- ανακατασκευή υψικαμίνου.

Το καλύτερο είναι να προγραμματίζεται η εργασία έτσι ώστε να αποφεύγονται τέτοιες καταστάσεις. Όπου αυτό δεν είναι εφικτό, οι θερμοκρασίες θα πρέπει να διατηρούνται σε όσο το δυνατόν πιο χαμηλό επίπεδο, αφήνοντας περισσότερο χρόνο για την ψύξη μιας εγκατάστασης και επιτρέποντας περισσότερο αερισμό μέσω αέρα ψύξης.

Οι εργαζόμενοι ενδέχεται να αντιμετωπίσουν εξαιρετικά χαμηλές θερμοκρασίες σε χώρους όπως οι ψυκτικοί θάλαμοι. Και πάλι, το καλύτερο είναι να προγραμματίζεται η εργασία έτσι ώστε να αποφεύγονται τέτοιες καταστάσεις. Όπου αυτό δεν είναι εφικτό, οι θερμοκρασίες θα πρέπει να μετριάζονται όσο το δυνατόν περισσότερο.

Θα πρέπει να λαμβάνονται εξειδικευμένες συμβουλές για να προσδιορίζονται οι όσο το δυνατόν μειωμένες εργασιακές περιόδους σε ακραίες καταστάσεις και οι απαιτούμενες επιπρόσθετες προφυλάξεις. Πρέπει να ελέγξετε τις ειδικές προδιαγραφές που ισχύουν σύμφωνα με τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους.

Καιρικές συνθήκες

Οι εργαζόμενοι πρέπει να προφυλάσσονται από ατμοσφαιρικές καταστάσεις που μπορεί να βλάψουν σοβαρά την ασφάλεια και την υγεία τους.

Στις καιρικές συνθήκες που ενδέχεται να αυξάνουν τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία περιλαμβάνονται οι εξής:

- ισχυροί άνεμοι·
- κατακρήμνιση —βροχή και χιόνι·
- συνθήκες πάγου·
- έντονη υγρασία·
- έκθεση στις βλαβερές συνέπειες του ήλιου· και
- ακραίες θερμοκρασίες.

Οι ισχυροί άνεμοι ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά τη λειτουργία γερανών και άλλων ανυψωτικών μηχανισμών, ειδικά κατά τον χειρισμό αντικειμένων με μεγάλα φύλλα όπως φύλλα επένδυσης και στέγης αλλά και πλαίσια καλουπιών. Οι ισχυροί άνεμοι ενδέχεται επίσης να επηρεάσουν δυσμενώς τους εργαζομένους που χειρίζονται μεγάλα και ελαφριά φύλλα, όπως για παράδειγμα κατά τη στερέωση φύλλων στέγης και μεταλλικών στρώσεων.

Οι κακές καιρικές συνθήκες αποτελούν γενικό παράγοντα άγχους για το σώμα. Οι υψηλές θερμοκρασίες το καλοκαίρι μπορεί να προκαλέσουν θερμοπληξία ή εγκαύματα από υπεριώδη ακτινοβολία.

Οι χαμηλές θερμοκρασίες ενδέχεται να αυξήσουν τις δυσμενείς συνέπειες των εργαλείων δόνησης καθώς και να αυξήσουν τα κρυολογήματα και τις μολύνσεις.

Θα πρέπει να ελέγξετε πώς έχουν ενσωματωθεί οι προδιαγραφές της οδηγίας αυτής στην εθνική νομοθεσία από το σχετικό κράτος μέλος.

Σκόνη

Οι σκόνες είναι επιβλαβείς για την αναπνευστική οδό και το αναπνευστικό σύστημα. Κάποιες είναι καρκινογόνες (π.χ. αμιάντος).

Η σκόνη μπορεί να προκύπτει για παράδειγμα κατά τις εξής εργασίες:

- αφαίρεση δομής αμιάντου κατά την αποκατάσταση·
- κοπή ξυλείας·
- διαμόρφωση και κοπή πλινθοδομής, τσιμεντόλιθων, σκυροδέματος και πέτρας·
- χειρισμό τσιμέντου και άλλων σκόνων.

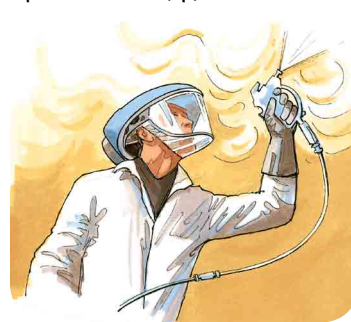
Δύο οδηγίες έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον όσον αφορά την έκθεση σε σκόνη. Απαιτούν την εφαρμογή ελεγκτικών μέτρων: πρόκειται για την οδηγία 2004/37/ΕΚ ⁽²⁹⁾ σχετικά με την έκθεση σε καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες στην εργασία, και για την οδηγία 2009/148/ΕΚ ⁽³⁰⁾ σχετικά με την έκθεση στον αμιάντο.

β) Χημικοί και βιολογικοί κίνδυνοι

Χημικοί κίνδυνοι

Οι χημικοί κίνδυνοι στα εργοτάξια προέρχονται από διαφορετικές πηγές, συμπεριλαμβανομένων των εξής:

- χημικών ουσιών που βρίσκονται ήδη εκεί πριν από την έναρξη της κατασκευαστικής διαδικασίας. Τέτοιες πηγές μπορεί να είναι φυσικές ή τεχνητές·
- χημικών ουσιών που αποτελούν τμήμα της κατασκευαστικής διαδικασίας· και
- χημικών κινδύνων ως υποπροϊόν της κατασκευαστικής διαδικασίας.

Οι κίνδυνοι της πρώτης κατηγορίας εμφανίζονται κυρίως κατά τις εργασίες κατεδάφισης και τον καθαρισμό προηγούμενων εναποθέσεων αποβλήτων και εγκαταλελειμμένων εργοταξίων. Ο αμιάντος

⁽²⁹⁾ Οδηγία 2004/37/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες στην εργασία (έκτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ), ΕΕ L 158 της 30.4.2004, σ. 50.

⁽³⁰⁾ Οδηγία 2009/148/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 2009 για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που οφείλονται στην έκθεσή τους στον αμιάντο κατά τη διάρκεια της εργασίας, ΕΕ L 330 της 16.12.2009, σ. 28.

μπορεί να βρεθεί σε υπάρχουσες εγκαταστάσεις όπου έχει χρησιμοποιηθεί για την προστασία της δομής από πυρκαγιά ή για λόγους μόνωσης. Μεγάλο εύρος χημικών μπορεί να προκύψει από προηγούμενες επαγγελματικές διαδικασίες, π.χ. στα εργοτάξια παλιών εργοστασίων παραγωγής κωκ, σε μολυσμένες εγκαταστάσεις, όπως επίσης σε μολυσμένο έδαφος. Η πιθανή παρουσία χημικών πρέπει να μελετηθεί λεπτομερώς και να οριστούν τα κατάλληλα προστατευτικά μέτρα πριν από την έναρξη των εργασιών. Τα μέτρα συχνά περιλαμβάνουν επίσης την προστασία του περιβάλλοντος.

Οι χημικοί κίνδυνοι της δεύτερης κατηγορίας εμφανίζονται λόγω χημικών που χρησιμοποιούνται κατά τη διαδικασία κατασκευής. Οι ουσίες αυτές ενδέχεται να προέρχονται συνήθως από την εξάτμιση διαλυτών που χρησιμοποιούνται σε βαφές, βερνίκια, λάκες και συγκολλητικές ύλες. Οι διαλύτες είναι επιβλαβείς στο νευρικό σύστημα και ενδέχεται να προκαλέσουν εγκεφαλική βλάβη. Οι ισοκυανικές ενώσεις και οι εποξειδικές ρητίνες που υπάρχουν σε βαφές, συγκολλητικές ύλες και συνδετικές ουσίες μπορεί να προκαλέσουν ερεθισμό στο δέρμα και τους πνεύμονες και να οδηγήσουν σε σοβαρές αλλεργικές αντιδράσεις και άσθμα. Τα παραδείγματα αυτά είναι ενδεικτικά και δεν αποτελούν εξαντλητικό κατάλογο.

Γενικώς, οι χημικοί κίνδυνοι αυτής της κατηγορίας δύναται να αποφευχθούν αν χρησιμοποιηθούν λιγότερο επιβλαβή υλικά. Κατά τον σχεδιασμό και τον προγραμματισμό, θα πρέπει να ερευνηθούν υλικά αντικατάστασης ώστε να μειωθούν οι χημικοί κίνδυνοι. Τα προστατευτικά μέτρα κατά των εναπομεινάντων κινδύνων εξαρτώνται από τον συγκεκριμένο παράγοντα και τις πιθανές εργασιακές μεθόδους.

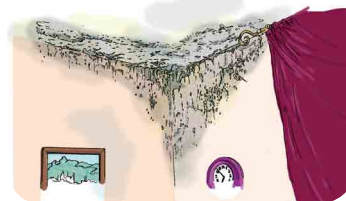
Ένα παράδειγμα χημικών κινδύνων που εμφανίζονται ως υποπροϊόν μιας κατασκευαστικής διαδικασίας είναι η σκόνη που δημιουργείται κατά τη χρήση τρυπανιού, πριονιού ή σφυριού. Η έκθεση σχετίζεται με τις εργασιακές μεθόδους και τον εξοπλισμό που χρησιμοποιείται. Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην αποφυγή των κινδύνων, π.χ. χρησιμοποιώντας ασφαλείς μεθόδους.

Σύμφωνα με την οδηγία 98/24/EK⁽³¹⁾ για την προστασία από τους κινδύνους που συνδέονται με χημικούς παράγοντες στην εργασία πρέπει να γίνουν ενέργειες για την προστασία των εργαζομένων από τους χημικούς κινδύνους.

⁽³¹⁾ Οδηγία 98/24/EK του Συμβουλίου της 7ης Απριλίου 1998 για την προστασία της υγείας και ασφαλείας των εργαζομένων από τους κινδύνους που οφείλονται σε χημικούς παράγοντες στην εργασία (14η ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/EOK), ΕΕ L 131 της 5.5.1998, σ. 11.

Βιολογικοί κίνδυνοι

Βιολογικοί παράγοντες ενδέχεται να υπάρχουν συνήθως στο έδαφος, σε υπονόμους και αγωγούς, σε κενά στεγών, σε σοφίτες, σε υπόγεια, σε πύργους υδρόψυξης, σε σαπισμένα υλικά και σε ορισμένους χώρους εργασίας, όπως τα νοσοκομεία και τα εργαστήρια με σήμα βιολογικού κινδύνου. Οι παράγοντες μπορεί να είναι αερομεταφερόμενοι. Μπορεί να απελευθερώνονται μέσω κάποιας διαταραχής, όπως η κατεδάφιση μολυσμένων εγκαταστάσεων και η απομάκρυνση μολυσμένου γύψου.

Οι κουτσουλές περιστερών αποτελούν ένα ακόμη παράδειγμα βιολογικού κινδύνου, όπως και η νόσος Weill που προκαλείται από νερό μολυσμένο από ποντίκια.

Η πιθανή ύπαρξη βιολογικών παραγόντων πρέπει να μελετηθεί και να οριστούν τα κατάλληλα προστατευτικά μέτρα πριν από την έναρξη οποιασδήποτε εργασίας. Συχνά απαιτούνται επίσης μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος.

Η οδηγία 2000/57/EK⁽³²⁾ προσθέτει ειδικές απαιτήσεις.

γ) Κίνδυνοι φωτιάς-έκρηξης-ασφυξίας

Κίνδυνοι φωτιάς

Ο κίνδυνος φωτιάς σε εργοτάξια έχει πολλές αιτίες, όπως:

- τη χρήση εύφλεκτων υλικών·
- τεχνικές συγκόλλησης ή κοπής με τροχούς λείανσης σε χώρους που δεν είναι ειδικά προετοιμασμένοι για τέτοιες εργασίες·
- υγρά αέρια που χρησιμοποιούνται με ανοιχτή φλόγα· και
- εύφλεκτα και καύσιμα υλικά, π.χ. πετρέλαιο, ξυλεία και συσκευασίες.

Η εργασία με συμπιεσμένο αέρα αυξάνει τον κίνδυνο φωτιάς. Ο κίνδυνος φωτιάς κατά την εργασία σε περιορισμένους χώρους όπου η διαφυγή είναι δύσκολη απαιτεί επίσης προσεκτική μελέτη.

Κίνδυνοι έκρηξης

Ενδέχεται να υφίστανται εκρηκτικές ατμόσφαιρες σε εργοτάξια λόγω των διεργασιών που επιχειρούνται από τα άτομα που εκτελούν τις εργασίες κατασκευής και από άλλα που εκτελούν άλλες διαδικασίες εκμετάλλευσης.

⁽³²⁾ Οδηγία 2000/57/EK της Επιτροπής της 22ης Σεπτεμβρίου 2000 για την τροποποίηση των παραρτημάτων των οδηγιών του Συμβουλίου 76/895/EOK και 90/642/EOK που αφορούν στον καθορισμό ανωτάτων ορίων για τα υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων πάνω και μέσα στα οπωροκηπευτικά και σε ορισμένα προϊόντα φυτικής προέλευσης συμπεριλαμβανομένων των οπωροκηπευτικών, αντίστοιχα, ΕΕ L 244 της 29.9.2000, σ. 76.

Σύμφωνα με την οδηγία περί εκρηκτικών ατμοσφαιρών 1999/92/ΕΚ⁽³³⁾ απαιτείται η λήψη ειδικών προφυλάξεων. Κίνδυνοι έκρηξης δύναται να υπάρξουν χαρακτηριστικά λόγω:

- της χρήσης διαλυτών και της ανάφλεξης από σπινθήρες·
- στατικού ηλεκτρισμού (π.χ. μπορεί να προκαλέσει ανάφλεξη εκρηκτικών υλών)·
- της εκρηκτικής ατμόσφαιρας σε υπονόμους·
- βλάβης σε σωλήνες που περιέχουν εκρηκτικά αέρια· και
- μη εκραγόντων μηχανισμών στο έδαφος.

Η πιθανότητα εκρήξεων μειώνεται με την αντικατάσταση στον μέγιστο δυνατό βαθμό των εκρηκτικών υλικών, την καλή εξερεύνηση του εδάφους και εκπαιδευμένους εργαζομένους.

Κίνδυνοι ασφυξίας

Οι κίνδυνοι ασφυξίας είναι υπαρκτοί σε χώρους όπου είτε υπάρχουν τοξικά αέρια είτε τα αέρια έχουν εκτοπίσει το οξυγόνο δημιουργώντας μια μη αναπνεύσιμη ατμόσφαιρα. Συστήματα υπονόμων, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που σχεδιάστηκαν για τη μεταφορά νερού επιφάνειας, πρέπει να ελέγχονται πριν από την είσοδο εργαζομένων σε αυτά όπως γίνεται με άλλους περιορισμένους χώρους. Οξεία δηλητηρίαση από θειώδες οξύ (H_2S) μπορεί να οδηγήσει σε θάνατο, όπως και η έλλειψη οξυγόνου.

Η λεπτή σκόνη μπορεί επίσης να προκαλέσει κίνδυνο ασφυξίας.

δ) Κίνδυνοι πνιγμού

Κίνδυνος πνιγμού υπάρχει στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- διάσχιση νερού για να φτάσει κανείς σε χώρο εργασίας·
- εργασία πάνω ή κοντά σε νερό·
- πτώση σε σιλό που περιέχει κόκκους ή λεπτή σκόνη· και
- εκτέλεση υποβρύχιας εργασίας όπως η κατασκευή υποβρύχιου σκυροδέματος.

Ακόμη και καλοί κολυμβητές διατρέχουν κίνδυνο πνιγμού αν τραυματιστούν κατά τις πτώσεις. Η πτώση της θερμοκρασίας σε κρύα νερά και οι κίνδυνοι λόγω ισχυρών ρευμάτων και επικίνδυνων δινών αποτελούν

χαρακτηριστικές αιτίες περιστατικών πνιγμών.

3.11 Μεταφορά

Κίνδυνοι μεταφοράς δύναται να εμφανιστούν κατά τη διαδρομή από και προς την εργασία, όταν οι εργαζόμενοι εκτελούν μακρινές αποστολές εκ μέρους των εργοδοτών τους. Μπορεί να διασφαλιστεί αυξημένη ασφάλεια μέσω της προχωρημένης εκπαίδευσης των οδηγών, των μειωμένων ωρών εργασίας και της παροχής καλά συντηρημένων οχημάτων υψηλής ποιότητας.

Η μεταφορά εντός του εργοταξίου δημιουργεί επιπλέον κινδύνους για τους πεζούς. Το κοινό μπορεί να κινδυνεύει στα σημεία πρόσβασης των οχημάτων. Ορθώς προετοιμασμένα σχέδια μεταφοράς που λαμβάνουν υπόψη τους τέτοιους κινδύνους θα βοηθήσουν στη μείωση των τραυματισμών.

3.12 Υγιεινή

Η έλλειψη γενικής υγιεινής σε ένα εργοτάξιο μπορεί να οδηγήσει ασκόπως σε κινδύνους για την υγεία. Απαιτείται:

- να παρέχονται αξιοπρεπείς εγκαταστάσεις πλυσίματος (συμπεριλαμβανομένων και λουτρών όπου χρειάζεται) για να έχουν τη δυνατότητα οι εργαζόμενοι να καθαρίζονται αποτελεσματικά από μολυσματικές ουσίες·
- να παρέχεται ειδικός ρουχισμός σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ώστε να μην μολύνεται ο κανονικός ρουχισμός και το εκτεθειμένο δέρμα από οτιδήποτε επιβλαβές·
- να παρέχονται οδηγίες στους εργαζομένους σχετικά με τις προφυλάξεις που απαιτούνται για την αντιμετώπιση ιδιαίτερων κινδύνων·
- να διατηρούνται σε καλή κατάσταση από άποψη καθαριότητας οι χώροι εργασίας και οι εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας και
- να διασφαλίζεται η κατάλληλη υγιεινή του φαγητού και η ασφαλής απόρριψη τυχόν ανεπιθύμητου υλικού φαγητού που διαφορετικά θα προσέλκυε παράσιτα.

⁽³³⁾ Οδηγία 1999/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 1999 σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για τη βελτίωση της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων οι οποίοι είναι δυνατό να εκτεθούν σε κίνδυνο από εκρηκτικές ατμόσφαιρες (δέκατη πέμπτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ), ΕΕ L 23 της 28.1.2000, σ. 57.

3.13 Άλλοι κίνδυνοι

Στους άλλους κινδύνους περιλαμβάνονται ενδεικτικά:

- υγρά υπό πίεση (συμπιεσμένος αέρας, υδραυλικό κύκλωμα)·
- εργασία σε περιορισμένους χώρους (κενός χώρος, δεξαμενή)·
- άγχος σχετικό με την εργασία (ανισορροπία μεταξύ των ικανοτήτων των εργαζομένων και των περιορισμών της εργασίας)·
- βία σε χώρους εργασίας (π.χ. ληστεία)·
- ιοντίζουσα και μη ιοντίζουσα ακτινοβολία (λείζερ, ραδιοεπικοινωνία)·
- νανοσωματίδια·
- ηλεκτρομαγνητικά πεδία ⁽³⁴⁾·
- τεχνητή οπτική ακτινοβολία ⁽³⁵⁾·
- αυξημένος κίνδυνος τραυματισμού και ασθένειας λόγω των αλληλεπιδράσεων διαφορετικών κινδύνων (π.χ. συνεργιστικές επιδράσεις/επιδράσεις πολλαπλών παραγόντων).

Θα πρέπει να γίνει αναφορά και σε άλλες ευρωπαϊκές οδηγίες σχετικά με την προστασία των εργαζομένων.

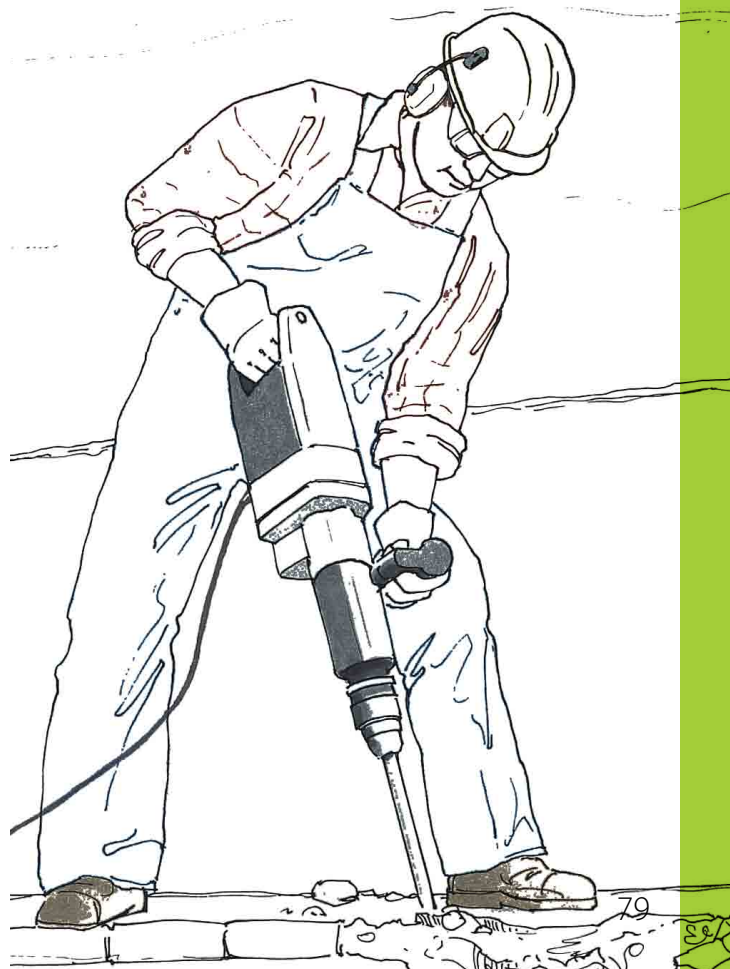
Αυτοί και άλλοι κίνδυνοι δύναται να ανακύψουν λόγω κατασκευαστικών δραστηριοτήτων και άλλων διαδικασιών εκμετάλλευσης κοντά σε εργασίες κατασκευής (π.χ. εργασίες μέσα ή κοντά σε διυλιστήριο πετρελαίου, εγκατάσταση πυρηνικής ενέργειας κ.λπ.).

⁽³⁴⁾ Οδηγία 2008/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2008 για την τροποποίηση της οδηγίας 2004/40/EK περί των ελαχίστων προδιαγραφών υγείας και ασφάλειας όσον αφορά την έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (ηλεκτρομαγνητικά πεδία) (18η ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ), ΕΕ L 114 της 26.4.2008, σ. 88.

⁽³⁵⁾ Οδηγία 2006/25/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2006 περί των ελαχίστων προδιαγραφών υγείας και ασφάλειας όσον αφορά στην έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (τεχνητή οπτική ακτινοβολία) (19η ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ), ΕΕ L 114 της 27.4.2006, σ. 38.

4 Διαχείριση κινδύνων κατά τη διάρκεια κατασκευαστικών έργων

4.1	Στάδιο εκπόνησης της μελέτης έργου.....	80
4.1.1	Έναρξη του έργου.....	80
4.1.2	Στάδιο σχεδιασμού.....	82
4.1.3	Ολοκλήρωση των προετοιμασιών πριν από την έναρξη της κατασκευαστικής εργασίας	92
4.2	Στάδιο εκτέλεσης του έργου	104
4.2.1	Στάδιο κατασκευής	104
4.2.2	Τέλος σταδίου κατασκευής	111
4.2.3	Στάδιο μετά την κατασκευή	113

Το παρόν κεφάλαιο παρέχει πρακτικές οδηγίες σχετικά με τον τρόπο αποτελεσματικής διαχείρισης κινδύνων από τους διάφορους φορείς κατά τη διάρκεια των διαφόρων σταδίων των έργων κατασκευής, από την έναρξη έως την ολοκλήρωση των κατασκευαστικών εργασιών και κατά το στάδιο μετά την κατασκευή.

Είναι σημαντικό να υπενθυμιστεί ότι η οδηγία εφαρμόζεται σε όλες τις κατασκευαστικές εργασίες, καθώς και ότι όλες οι εργασίες αποτελούν τμήμα ενός έργου. Αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, ότι ακόμα και η πιο απλή και πιο γρήγορη συντήρηση και επισκευή ενός κτιρίου αποτελεί κατασκευαστικό έργο. Σκοπός είναι να υιοθετηθεί μια ρεαλιστική και πρακτική προσέγγιση στην εφαρμογή της οδηγίας ώστε να εκπληρωθούν οι υποχρεώσεις των φορέων και να εξασφαλιστεί η ασφάλεια και η υγεία στον χώρο εργασίας χωρίς να επιβάλλονται περιττά βάρη στους φορείς. Το παρόν κεφάλαιο του οδηγού πρέπει να αναγνωστεί αντιστοίχως, ειδικά από όσους συμμετέχουν σε πολύ μικρά έργα.

Η οδηγία αναφέρει δύο κύρια στάδια:

- το στάδιο εκπόνησης της μελέτης, το οποίο περιλαμβάνει την έναρξη, τον σχεδιασμό και την εκπόνηση της μελέτης πριν από την έναρξη εργασιών στο εργοτάξιο· και
- το στάδιο εκτέλεσης του έργου, το οποίο αφορά κυρίως τις κατασκευαστικές εργασίες στο εργοτάξιο μέχρι την ολοκλήρωση του έργου.

Ενδέχεται να υπάρχουν περαιτέρω δραστηριότητες μετά την ολοκλήρωση του έργου. Αυτές είναι συχνά γνωστές ως στάδιο μετά την κατασκευή. Στην πράξη, αφορά περισσότερο νέα έργα, καθώς η οδηγία ισχύει για όλες τις κατασκευαστικές εργασίες, ανεξάρτητα από το πόσο περιορισμένο είναι το αντικείμενό τους.

4.1 Στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου

4.1.1 Έναρξη του έργου

Το στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου είναι η χρονική περίοδος από την έναρξη του έργου έως το σημείο κατά το οποίο μπορεί να γίνει η αρχή στο εργοτάξιο.

Μπορεί να περιλαμβάνει την έναρξη, την επιλογή των άλλων φορέων από τους κυρίους του έργου, την εκπόνηση της μελέτης, άλλες μελέτες και έρευνες, τον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό και τις προετοιμασίες πριν από την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών.

Όλοι όσοι συμμετέχουν σε έργα κατασκευής θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους τα θέματα ασφάλειας και υγείας εντός της δικής τους ζώνης επιρροής και ελέγχου, ξεκινώντας από το στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου. Κατά τον σχεδιασμό και τον προγραμματισμό ενός έργου, η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων θα πρέπει να βρίσκονται πάντα σε πρώτο πλάνο. Πρόκειται για ένα εξαιρετικά σημαντικό ζήτημα για την εκτέλεση ενός επιτυχημένου σχεδίου. Παρομοίως,

θα πρέπει να μελετάται αντιστοίχως και η προστασία άλλων προσώπων, όπως του κοινού.

Οι κύριοι του έργου ή οι ανάδοχοί τους και οι συντονιστές της εκπόνησης της μελέτης του έργου έχουν συγκεκριμένα καθήκοντα να εκτελέσουν σε αυτό το σημείο των έργων τους.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.3, Οι φορείς, σ. 35**

Σε πολλά έργα, το στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου συμπίπτει εν μέρει με το στάδιο εκτέλεσής του, για παράδειγμα στις περιπτώσεις που συνεχίζεται η εργασία σχεδιασμού μετά την έναρξη των εργασιών κατασκευής στο εργοτάξιο.

α) Ποιοι είναι οι φορείς που συμμετέχουν στις αρχικές δραστηριότητες εκπόνησης της μελέτης του έργου;

Οι κύριοι του έργου ξεκινούν έργα με τις αποφάσεις τους για την εκτέλεση εργασιών κατασκευής ή για την ανάθεση σε άλλους της εκτέλεσής τους. Άλλοι φορείς που συμμετέχουν από τα πρώιμα στάδια είναι, μεταξύ άλλων, οι σύμβουλοι διαχείρισης έργου, οι υπεύθυνοι σχεδιασμού και άλλοι ειδικοί (π.χ. ειδικοί σύμβουλοι). Άλλοι φορείς που ενδέχεται να συμμετάσχουν σε αυτή τη χρονική στιγμή, πέραν των εργολάβων και των προμηθευτών αγαθών και υπηρεσιών, είναι οι επιχειρήσεις που ειδικεύονται στην παροχή ολοκληρωμένων εγκαταστάσεων τις οποίες θα χρησιμοποιήσουν οι κύριοι του έργου χωρίς περαιτέρω άμεση ανάμειξή τους στην προμήθεια της κατασκευής, καθώς και παρόμοιες επιχειρήσεις οι οποίες θα συντηρήσουν επίσης τέτοιες νέες εγκαταστάσεις. Όλα αυτά τα μέρη πρέπει να έχουν ξεκάθαρες υποχρεώσεις, ειδικά σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ, την οδηγία 92/57/ΕΟΚ που αποτελεί και το αντικείμενο του παρόντος οδηγού και άλλες οδηγίες σχετικά με την προστασία εργαζομένων.

Οι κύριοι του έργου μπορούν να διορίζουν αναδόχους για τις εργασίες κατασκευής. Σύμφωνα με την οδηγία, απαιτείται να διοριστούν συντονιστές σε κάθε εργοτάξιο στο οποίο υπάρχουν περισσότεροι του ενός εργολάβοι.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.3, Οι φορείς, σ. 35**

Ορθές πρακτικές:

Διορισμός ενός επικεφαλής συντονιστή στην περίπτωση που διορίζονται περισσότεροι του ενός για κάθε στάδιο (π.χ. εκπόνηση μελέτης και εκτέλεση).

β) Ποια είναι τα κύρια θέματα/προβληματισμοί στους οποίους πρέπει να δοθεί προσοχή κατά το πρώιμο στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου;

Τα κύρια θέματα και οι προβληματισμοί στην υιοθέτηση μιας δομημένης προσέγγισης για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας περιλαμβάνουν ιδίως τα εξής:

Δημιουργία ομάδων έργου που διαθέτουν τις απαραίτητες ικανότητες (γνώσεις, εμπειρογνωμοσύνη, δεξιότητες και εμπειρία) για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας και τους πόρους για την επιτυχή ολοκλήρωση του έργου

Ορθές πρακτικές:

Μεγάλα έργα: Οι κύριοι του έργου υιοθετούν συμβουλές ειδικών σχετικά με το ποιος θα πρέπει να αποτελεί μέρος της ομάδας του έργου, τις ικανότητες και τους πόρους που θα πρέπει να έχει για τους σκοπούς της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας, και, στη συνέχεια, αναπτύσσουν και χρησιμοποιούν σχετικά κριτήρια επιλογής.

Μικρά έργα (π.χ. έργα που περιλαμβάνουν μόνο έναν εργολάβο και διαρκούν λίγες ημέρες): Οι κύριοι του έργου χρησιμοποιούν εργολάβους που γνωρίζουν βάσει της προηγούμενης εμπειρίας τους ότι έχουν την ικανότητα να εκτελέσουν με ασφάλεια την προτεινόμενη εργασία.

Θέσπιση γενικών ρυθμίσεων διαχείρισης έργου σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας ώστε όλοι οι φορείς να γνωρίζουν τον ρόλο που έχουν και τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να συνεργαστούν και να συντονιστούν με τους άλλους

Οι κύριοι του έργου ή οι ανάδοχοί τους έχουν να εκπληρώσουν σημαντικά καθήκοντα σύμφωνα με το άρθρο 4.

Ένα κρίσιμο βήμα αποτελεί η διασφάλιση της θέσπισης κατάλληλων ρυθμίσεων κατά τον σχεδιασμό και τις άλλες δραστηριότητες εκπόνησης της μελέτης του έργου

Ορθές πρακτικές:

Μεγάλα έργα: Οι κύριοι του έργου υιοθετούν συμβουλές ειδικών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να γίνει η διαχείριση των έργων τους ως προς την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας, και στη συνέχεια διασφαλίζουν την εφαρμογή αυτών των ρυθμίσεων.

Μικρά έργα: Οι κύριοι του έργου έρχονται σε συμφωνία με τους εργολάβους τους σχετικά με κάποιους απλούς κανόνες διασύνδεσης που θα διασφαλίσουν την ασφάλεια.

Προσδιορισμός των αναγκών των κυρίων του έργου ώστε να εκπληρώνονται ταυτόχρονα με την ελαχιστοποίηση των κινδύνων για τους εργαζομένους κατασκευών

Ορθές πρακτικές:

Μεγάλα έργα: Μελέτες για την εξέταση των αναγκών του κυρίου του έργου και των επιλογών που αφορούν κατασκευαστικές λύσεις καθώς και επιλογή πιθανών λύσεων που δεν προκαλούν περιττούς κινδύνους.

Μικρά έργα: Το ίδιο αλλά με πιο εμπειρικό τρόπο (π.χ. αντί μιας τμηματικής αντικατάστασης μιας στέγης που καταρρέει με τον καιρό, ολική αντικατάστασή της ώστε να ανεγερθεί μόνο μία φορά η κατάλληλη σκαλωσιά, με αποτέλεσμα την αύξηση της ασφάλειας και τη μείωση του κόστους μακροπρόθεσμα).

Εντοπισμός άλλων ατόμων η ασφάλεια και η υγεία των οποίων ενδέχεται να επηρεαστούν σοβαρά από το έργο και από θέσπιση εργασιακών ρυθμίσεων με τα άτομα αυτά ή με κατάλληλους μεσάζοντες

Ορθές πρακτικές:

Μεγάλα έργα: Επίσημοι έλεγχοι και εδραίωση εργασιακών σχέσεων (π.χ. γειτονικές επιχειρήσεις, επιχειρήσεις-χρήστες (νοσοκομεία, σχολεία κ.λπ.), αρχές αρμόδιες για τη διαχείριση των αυτοκινητοδρόμων, ενοικιαστές κ.λπ.

Μικρά έργα: Επικοινωνία με τέτοια άτομα και συζήτηση προβλημάτων και λύσεων.

Συγκέντρωση πληροφοριών για τις τρέχουσες συνθήκες του εργοταξίου, το περιβάλλον του και πιθανές τεχνικές και σχεδιαστικές λύσεις

Ορθές πρακτικές:

Μεγάλα έργα: Διαμόρφωση ενός καταλόγου αναγκών πληροφόρησης και ανάθεση σε μέλη ομάδας/σε άλλους της συλλογής και στη συνέχεια της ανάλυσης των πληροφοριών για να προσδιοριστούν πιθανές επιλογές.

Μικρά έργα: Συζητήσεις με τον υπεύθυνο σχεδιασμού ή/και τον εργολάβο στο προτεινόμενο εργοτάξιο.

Καθώς προχωρά ο σχεδιασμός και λαμβάνονται και άλλες αποφάσεις, εφαρμογή της αξιολόγησης κινδύνου σε προβλεπόμενα ζητήματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας και παρομοίως εφαρμογή των γενικών αρχών πρόληψης

Ορθές πρακτικές:

Μεγάλα έργα: Οι επιμέρους φορείς πραγματοποιούν την προσωπική τους συμβολή στην εξάλειψη και τη μείωση των κινδύνων, ενώ επίσημοι δομημένοι έλεγχοι διενεργούνται από την ευρύτερη ομάδα, καθώς βρίσκονται σε εξέλιξη ο σχεδιασμός και οι υπόλοιπες προπαρασκευαστικές εργασίες.

Μικρά έργα: Συζητήσεις με υπευθύνους σχεδιασμού/εργολάβους καταγράφοντας μόνο τα σημαντικά σημεία για την εξασφάλιση της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας.

→ **Βλέπε κεφάλαιο 1, Γενικές αρχές πρόληψης για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας, σ. 17**

Εκτίμηση κατάλληλων χρονικών περιόδων για την ολοκλήρωση της σχετικής εργασίας

Ορθές πρακτικές:

Μεγάλα έργα: Επίσημη ανάλυση σχεδιασμού έργου από ειδικό η οποία επικαιροποιείται βάσει ζητημάτων περί ασφάλειας και υγείας.

Μικρά έργα: Χρήση της εμπειρογνομosύνης του εργολάβου κατά τη συζήτηση και τη συμφωνία μιας λογικής περιόδου. Ευελιξία όταν προκύπτουν αναπάντεχα ζητήματα ασφάλειας και υγείας.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφάλειας και υγείας, σ. 59**

Διασφάλιση της κατάρτισης σχεδίων ασφάλειας και υγείας όπου απαιτείται (καθώς και εξέταση της ανάγκης κατάρτισης κάποιου παρόμοιου εγγράφου όταν, βάσει της εθνικής νομοθεσίας, δεν απαιτείται)

Ορθές πρακτικές:

Μεγάλα έργα: Προετοιμασία εκ μέρους του συντονιστή λαμβάνοντας πλήρως υπόψη συμβουλές προβλεπόμενες σε άλλα σημεία του παρόντος οδηγού.

Μικρά έργα: Ανάθεση σε κάποιο άτομο της κατάρτισης ενός σύντομου σχεδίου το οποίο λαμβάνει πλήρως υπόψη τους κινδύνους και το επίπεδο επικινδυνότητας.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφάλειας και υγείας, σ. 59**

γ) Προκαταρκτικές εργασίες

Στις περιπτώσεις που προσδιορίζεται εκτεταμένο χρονικό διάστημα για την αντιμετώπιση των κινδύνων (π.χ. υπηρεσίες και δίκτυα κοινής ωφέλειας, αφαίρεση αμιάντου κ.λπ.), είναι συχνά χρήσιμη η εκ των προτέρων αντιμετώπισή τους πριν από τις υπόλοιπες εργασίες κατασκευής.

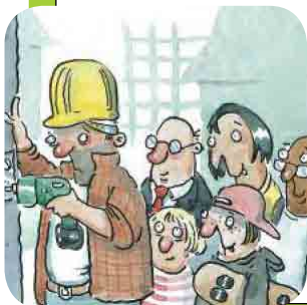
Για παράδειγμα, ηλεκτρικά καλώδια μεταφοράς υψηλής τάσης που παρεμβάλλονται στην κατασκευή ενός νέου δρόμου θα μπορούσαν να εντοπιστούν κατά το στάδιο σχεδιασμού ώστε να ληφθούν μέτρα για να μην κινδυνεύσουν οι εργαζόμενοι.

δ) Παραδείγματα σε τρία διαφορετικά είδη έργων

Παράδειγμα 79:

Κατασκευή ενός νέου κτιρίου με επτά ορόφους που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ως κατοικίες, ισόγειο που προορίζεται για εμπορική χρήση και δύο επίπεδα υπογείου για χώρους στάθμευσης, κοντά σε σχολείο και σε πολυσύχναστο δρόμο.

Λύσεις:

Η εγγύτητα του σχολείου και του πολυσύχναστου δρόμου απαιτούν τη χρήση διχτυού ασφαλείας για τη σκαλωσιά ώστε να αποφευχθεί η πτώση αντικειμένων έξω από το εργοτάξιο. Επίσης, θα απαιτηθεί κατάλληλη περίφραξη με θύρα ασφαλείας για να αποφευχθεί η πρόσβαση από μη εξουσιοδοτημένα άτομα, ειδικά μαθητές σχολείου.

Παράδειγμα 80:

Κατασκευή ιδιωτικού χώρου στάθμευσης για ιδιώτη (οικογένεια), για την οποία απαιτούνται λιγότερα από 500 μεροκάματα.

Ο ιδιοκτήτης του σπιτιού είναι ο κύριος του έργου και θα απαιτηθούν ορισμένοι εργολάβοι/υπεργολάβοι για την εκτέλεση των εργασιών (π.χ. ένας εργολάβος για το κτίσιμο της εγκατάστασης, άλλος για την εκτέλεση της ηλεκτρικής εγκατάστασης).

Λύσεις:

Εφόσον θα αναμειχθούν περισσότεροι του ενός εργολάβοι, απαιτούνται συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας. Ο υπεύθυνος σχεδιασμού συμφωνεί να εκπληρώσει τον δικό του προκατασκευαστικό ρόλο και ορίζεται ένας από τους εργολάβους υπεύθυνος για το στάδιο εκτέλεσης.

Παράδειγμα 81:

Κατασκευή νέας σιδηροδρομικής γραμμής σε επαρχιακή περιοχή για την οποία απαιτούνται διαφορετικοί εξειδικευμένοι υπεύθυνοι σχεδιασμού και εργολάβοι.

Οι εργασίες κατασκευής επιμερίζονται σε συγκεκριμένα πακέτα εργασίας [π.χ. εργασίες εδάφους (εκσκαφές, έρμα, στρωτήρες και σιδηροτροχιές) και ηλεκτροδότησης (κολόνες, ηλεκτρικά καλώδια, εναέριες γραμμές επαφής)]. Κάθε εργολάβος θα απασχολεί υπεργολάβους.

Λύσεις:

Η σιδηροδρομική εταιρεία (ο κύριος του έργου) πρέπει να διορίσει συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας, καθώς στο έργο θα συμμετέχουν περισσότεροι του ενός εργολάβοι.

Χαρακτηριστικά ζητήματα σε τέτοιου είδους έργα κατά το αρχικό στάδιο εκπόνησης της μελέτης του είναι, μεταξύ άλλων, η πρόσβαση στο εργοτάξιο. Πιθανόν να χρειαστούν προσωρινοί δρόμοι. Στο έργο θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τέτοιες προσωρινές εργασίες και ο σχεδιασμός τους, καθώς η κατασκευή τους μπορεί να προσθέτει κινδύνους.

4.1.2 Στάδιο σχεδιασμού

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι έχει δοθεί ένας ευρύς ορισμός στον ανάδοχο, ο οποίος περιλαμβάνει τους υπευθύνους σχεδιασμού που ενεργούν εκ μέρους ενός κυρίου του έργου [άρθρο 2 παράγραφος γ) της οδηγίας περί εργοταξίων]. Η οδηγία αναφέρεται στον σχεδιασμό στο άρθρο 4 το οποίο ασχολείται με τις γενικές αρχές κατά το στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου.

→ **Βλέπε παραγράφους 4.1.2.ε), Τι είναι ο υπεύθυνος σχεδιασμού, σ. 154, και 2.3.2.γ), Σεβασμός των γενικών αρχών πρόληψης, σ. 40**

Σύμφωνα με την οδηγία, οι ανάδοχοι ή οι κύριοι του έργου απαιτείται να λάβουν υπόψη τους τις γενικές αρχές πρόληψης κατά τα διάφορα στάδια σχεδιασμού ενός έργου. Μεταξύ άλλων, απαιτούνται συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου για να συντονίζουν την εφαρμογή των απαιτήσεων αυτών.

Είναι λοιπόν λογικό για τους υπευθύνους σχεδιασμού να αναγνωρίζουν τα καθήκοντα των κυρίων του έργου, των αναδόχων και των εν λόγω συντονιστών που σχετίζονται με τον σχεδιασμό, όπως επίσης είναι λογικό να συνδράμουν ώστε να μειωθούν οι ασθένειες και οι τραυματισμοί στην κατασκευαστική βιομηχανία.

Το ακόλουθο κείμενο θα βοηθήσει τους αναδόχους, τους κυρίους του έργου και τους συντονιστές σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης ενός έργου να κατανοήσουν καλύτερα τι μπορούν να κάνουν οι υπεύθυνοι σχεδιασμού και θα βοηθήσει τους υπευθύνους σχεδιασμού να εκπληρώσουν τις προσδοκίες άλλων φορέων του έργου.

Ορθές πρακτικές:

Αντίθετα με την προσέγγιση της οδηγίας κατά τον ορισμό ελαχίστων προδιαγραφών ασφάλειας και υγείας για εργασία που πραγματοποιείται σε εργοτάξια (βλέπε παράρτημα IV της οδηγίας), η οδηγία απαιτεί απλώς από τον ανάδοχο ή τον κύριο του έργου να λάβει υπόψη του τις γενικές αρχές πρόληψης. Αυτό προσδίδει σε αυτά τα εν εξελίξει σχέδια ένα σημαντικό πεδίο ώστε οι υπεύθυνοι σχεδιασμού να κάνουν χρήση των επαγγελματικών δεξιοτήτων τους για την ανάπτυξη ικανοποιητικών σχεδιαστικών λύσεων αντί να περιορίζονται από κανόνες. Το ακόλουθο κείμενο για τον σχεδιασμό εξηγεί κάποια από τα σημαντικά θέματα και παρέχει ένα πλαίσιο «ορθής πρακτικής» μέσω του οποίου μπορεί να προχωρήσει η εργασία σχεδιασμού.

Είναι σημαντικό τα πρόσωπα που επιλέγουν τους υπευθύνους σχεδιασμού να μείνουν όσο το δυνατό πιο ικανοποιημένα σχετικά με το ότι αυτοί που επελέγησαν είναι ικανοί να φέρουν εις πέρας τους ρόλους τους σχετικά με τα θέματα ασφάλειας και υγείας καθώς και ότι σκοπεύουν να αφιερώσουν αρκετούς πόρους στα καθήκοντά τους αυτά. Η φύση, η έκταση και το αντικείμενο των συνεντεύξεων πριν από τον διορισμό θα εξαρτηθούν από την κλίμακα, την περιπλοκότητα και τους κινδύνους που πιθανόν να προκύψουν στο έργο.

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού είναι σε θέση να συμβάλουν σημαντικά στην ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας εντοπίζοντας και εξαλείφοντας τους κινδύνους, καθώς και μειώνοντάς τους σε όλα τα στάδια σχεδιασμού.

Η αντιμετώπιση θεμάτων επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας θα πρέπει να θεωρηθεί αναπόσπαστο μέρος της πρακτικής του καλού σχεδιασμού μαζί με την αισθητική, τη λειτουργικότητα, την οικοδομησιμότητα, το κόστος κ.λπ.

Η ολοκλήρωση του σχεδιασμού και στη συνέχεια η μελέτη θεμάτων σχετικών με την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας δεν αποτελεί χρήσιμη

προσέγγιση. Αν υιοθετηθεί μια τέτοια προσέγγιση, υπάρχει κίνδυνος κάποιες αρχικές αποφάσεις να κριθούν μη ικανοποιητικές και να χρειαστεί επιπρόσθετη εργασία που να περιλαμβάνει επανασχεδιασμό, κάτι το οποίο θα προκαλούσε επιπλέον κόστος.

Η κατανόηση των πιθανών κινδύνων που μπορεί να προκύψουν από αποφάσεις σχεδιασμού αποτελεί ένα σημαντικό τμήμα των ικανοτήτων που πρέπει να έχει ένας υπεύθυνος σχεδιασμού. Απαιτείται επαρκής γνώση των εργασιών (συμπεριλαμβανομένων και όποιων προσωρινών εργασιών τυχόν απαιτηθούν ή ενδεχομένως επηρεαστούν δυσμενώς από τον σχεδιασμό).

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού πρέπει να υιοθετήσουν μια λογική προσέγγιση απέναντι στους κινδύνους επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας ώστε να προστεθεί αξία μέσω του ορθού σχεδιασμού. Όσο πιο σοβαροί είναι οι κίνδυνοι και μεγαλύτερο το ενδεχόμενο ρίσκο τόσο περισσότερο θα προσδοκούν οι άλλοι φορείς από τους υπευθύνους σχεδιασμού να κάνουν το καλύτερο δυνατόν για την εξάλειψή τους μέσω του σχεδιασμού.

Ο σχεδιασμός προσωρινών εργασιών (όπως προσωρινών βάσεων ή προσωρινής πρόσβασης και χώρων εργασίας) που μπορεί να απαιτείται κατά τη διάρκεια των εργασιών κατασκευής θα πρέπει παρομοίως να λαμβάνει υπόψη τις γενικές αρχές πρόληψης.

α) Φορείς

Υπάρχουν διάφοροι φορείς που μπορούν να συμβάλουν στο στάδιο σχεδιασμού ενός έργου.

Στον κατάλογο περιλαμβάνονται οι εξής:

- σχεδιαστές που κάνουν αναπτύσσουν τα οποία λαμβάνουν υπόψη τις γενικές αρχές πρόληψης·
- κύριοι του έργου ή ανάδοχοι οι οποίοι διασφαλίζουν ότι οι υπεύθυνοι σχεδιασμού εκτελούν τα παραπάνω σύμφωνα με την οδηγία·
- συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης ενός έργου, οι οποίοι συντονίζουν την εργασία των υπευθύνων σχεδιασμού και άλλων κατά την ανάπτυξη σχεδίων έτσι ώστε να διασφαλιστεί ότι τα τελευταία λαμβάνουν υπόψη τις γενικές αρχές πρόληψης·
- συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση μελέτης ενός έργου, οι οποίοι συμβάλλουν ώστε τα ολοκληρωμένα σχέδια να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες όσων εκτελούν εργασίες κατασκευής, καθώς συμμορφώνονται με τις γενικές αρχές πρόληψης·
- εργολάβοι, εργοδότες και ελεύθεροι επαγγελματίες που πρόκειται να εκτελέσουν εργασίες κατασκευής μπορεί να συμβάλουν αντίστοιχα·
- προμηθευτές υλικών και εγκαταστάσεων (είτε για ενσωμάτωση είτε για χρήση κατά την κατασκευή)·
- άτομα υπεύθυνα για οποιαδήποτε συνεχόμενη εργασία κατασκευής στο εργοτάξιο και, αντιστοίχως, οι υπεύθυνοι για νέες δραστηριότητες μετά την ολοκλήρωση του έργου·
- άτομα υπεύθυνα για παρακείμενους χώρους εργασίας και εργασίες (συμπεριλαμβανομένων άλλων εργοταξίων, συστημάτων μεταφοράς κ.λπ.), είτε σταθερές είτε προσωρινές, οι οποίοι θα επιθυμούν να διασφαλίσουν ότι δεν θα κινδυνεύσουν οι επαγγελματικές τους δραστηριότητες αλλά ούτε και οι εργαζόμενοι·

- άτομα υπεύθυνα σε άλλους παρακείμενους χώρους και δραστηριότητες που δεν σχετίζονται με την εργασία, αλλά που πρέπει να ληφθούν υπόψη για λόγους ασφάλειας και υγείας και
- εκπρόσωποι τοπικών κοινοτήτων, αιρετοί εκπρόσωποι, οι υπάλληλοί τους και άλλες ομάδες της κοινότητας.

Όπου είναι δυνατόν, όσοι ασχολούνται με σχέδια μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τους ένα τόσο μεγάλο εύρος φορέων ώστε:

- να υπάρχει συνεργασία μεταξύ τους·
- να λαμβάνονται κατάλληλες αποφάσεις σχεδιασμού· και
- να υπάρχουν διαθέσιμες οι απαραίτητες πληροφορίες προς όφελος του έργου στο σύνολό του.

Οι κύριοι του έργου ή οι ανάδοχοι, οι συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου και οι υπεύθυνοι σχεδιασμού θα πρέπει να αποφασίσουν πώς μπορεί να γίνει κάτι τέτοιο ώστε να βοηθήσουν στην ανάπτυξη των σχεδίων. Δεν υπάρχει κοινή λύση σε αυτό το θέμα. Πρέπει να ληφθούν υπόψη η φύση και η κλίμακα του έργου, όπως και οι κίνδυνοι για τους εργαζομένους κατασκευών και άλλοι κίνδυνοι που θα χρειαστεί να αντιμετωπιστούν και να τύχουν διαχείρισης καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του έργου.

Οι συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου έχουν να επιτελέσουν κάποιον ρόλο στον συντονισμό του σχεδιασμού για σκοπούς ασφάλειας και υγείας.

Παράδειγμα 82:

Όλοι οι υπεύθυνοι σχεδιασμού εργάζονται με το ίδιο μοντέλο κτιριακών πληροφοριών (BIM — Building Information Model, ένα υπολογιστικό εργαλείο σχεδιασμού που ενσωματώνει την εργασία πολλών σχεδιαστών και, μεταξύ άλλων, αναγνωρίζει ασυμβατότητες μεταξύ των σχεδίων) για τη μείωση των κινδύνων που προκύπτουν από ασύμβατα σχέδια.

β) Πλήρης κύκλος ζωής

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού πρέπει να έχουν μια οπτική «πλήρους κύκλου ζωής» ώστε να μην σκέφτονται μόνο πώς θα κατασκευαστεί αρχικά το σχέδιο, αλλά επίσης πώς θα μπορέσει να διατηρηθεί σε τάξη, να συντηρηθεί, να ανακαινιστεί, να επισκευαστεί και, τέλος, να αποξηλωθεί. Επίσης, πρέπει να ληφθούν υπόψη και άλλα στάδια του «πλήρους κύκλου ζωής» του σχεδιασμού, όταν δραστηριότητες όπως ο εξοπλισμός, η τροποποίηση και η μετατροπή πραγματοποιούνται από άλλους.

Αυτό σημαίνει ότι οι υπεύθυνοι σχεδιασμού πρέπει να λάβουν υπόψη τους άτομα που ενδέχεται να εκτεθούν σε κινδύνους όταν:

- επιχειρούνται οι προτεινόμενες εργασίες κατασκευής· και
- πραγματοποιούνται περαιτέρω εργασίες κατασκευής κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής της εγκατάστασης για την προβλεπόμενη χρήση του κτιρίου που τελειώνει με την αποξήλωσή του.

Σύμφωνα με την οδηγία περί εργοταξίων, οι υπεύθυνοι σχεδιασμού δεν υποχρεούνται να λάβουν υπόψη την ασφάλεια και την υγεία των ατόμων που δεν συμμετέχουν στις εργασίες κατασκευής και οι οποίοι χρησιμοποιούν ένα ολοκληρωμένο σχέδιο με διαφορετικούς τρόπους. Ωστόσο, υπάρχουν σαφή οφέλη αν το κάνουν, προκειμένου να εκπληρώσουν τις ευρύτερες προσδοκίες των κυρίων του έργου.

γ) Σχεδιασμός για την ασφάλεια των άλλων

Ορθές πρακτικές:

Επιπλέον, οι υπεύθυνοι σχεδιασμού θα πρέπει να λάβουν υπόψη:

- πρόσωπα από το κοινό και άλλους που δεν εμπλέκονται στις εργασίες κατασκευής, αλλά ενδέχεται να εκτεθούν σε κινδύνους ως συνέπεια αυτών·
- αυτούς που χρησιμοποιούν το ολοκληρωμένο έργο ως χώρο εργασίας (βλέπε παρακάτω)· και
- αυτούς που εκτελούν εργασίες για την έκτακτη συντήρηση της εγκατάστασης, κάτι το οποίο μπορεί να μη θεωρηθεί κατασκευαστική εργασία με τη στενή έννοια του όρου.

δ) Σχεδιασμός για «χρήση»

Σε κάποιο στάδιο του σχεδιασμού, θα χρειαστεί να ληφθεί πλήρως υπόψη ο τρόπος με τον οποίο θα χρησιμοποιηθεί ένα ολοκληρωμένο έργο ως χώρος εργασίας έτσι ώστε ο σχεδιασμός να δώσει τη δυνατότητα στα άτομα (όπως τους ιδιοκτήτες, τους ενοικιαστές και τους χρήστες) να συμμορφωθούν με άλλες ευρωπαϊκές οδηγίες, όπως η οδηγία περί χώρων εργασίας και άλλες ειδικές οδηγίες σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο (89/391/ΕΟΚ).

Παρά το γεγονός ότι οι υπεύθυνοι σχεδιασμού δεν έχουν συγκεκριμένο καθήκον σύμφωνα με την οδηγία περί εργοταξίων (92/57/ΕΟΚ), είναι ξεκάθαρα προς το συμφέρον των κυρίων του έργου τα ολοκληρωμένα έργα να είναι τέτοια που να μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωρίς δαπανηρές μετατροπές. Οι χρήστες ή τα άτομα που διαθέτουν την εμπειρία προσδιορισμού των πιθανών αναγκών τους αποτελούν επιπρόσθετους φορείς τους οποίους μπορεί να συμβουλευτεί κανείς για σκοπούς ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας.

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού θα πρέπει να ανατρέξουν στην αντίστοιχη νομοθεσία του κράτους μέλους για περισσότερες συμβουλές σχετικά με το τι μπορεί να απαιτείται.

ε) Τι είναι ο υπεύθυνος σχεδιασμού;

Οποιοσδήποτε φορέας μπορεί να λάβει αποφάσεις για τον σχεδιασμό. Δεν είναι απλοί σχεδιαστές, όπως αρχιτέκτονες, πολιτικοί μηχανικοί και μηχανικοί δομικών έργων, αυτοί που λαμβάνουν τέτοιες αποφάσεις. Συνήθως είναι άλλοι ειδικοί, καθώς επίσης και σχεδιαστές, συμπεριλαμβανομένων των παρόχων μηχανικών και ηλεκτρικών υπηρεσιών, υπηρεσιών ανελκυστήρα, επένδυσης και άλλων, οι οποίοι

αποτελούν τους ειδικούς «σχεδιασμού, προμήθειας και τοποθέτησης», καθώς και σχεδιαστές εργασιών προσωρινής στήριξης. Κάποιος που αποφασίζει για την επιλογή ενός συγκεκριμένου υλικού ή ουσίας παίρνει μια σχεδιαστική απόφαση. Οι κύριοι του έργου, οι εργολάβοι και άλλοι μπορούν να είναι υπεύθυνοι σχεδιασμού στο μέτρο που πραγματοποιούν εργασία σχεδιασμού ή παίρνουν σχεδιαστικές αποφάσεις. Στις περιπτώσεις που οι υπεύθυνοι σχεδιασμού παρουσιάζουν μια σειρά επιλογών σε άλλα άτομα, όπως οι κύριοι του έργου, οι υπεύθυνοι σχεδιασμού θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι κάθε επιλογή είναι κατάλληλη προς χρήση.

Παράδειγμα 83:

Στον προγραμματισμό μιας εγκατάστασης επεξεργασίας αποβλήτων, θα ήταν λογικό να αναλάβει τον ρόλο του επικεφαλής του σχεδιασμού ο μηχανικός της διαδικασίας που γνωρίζει τα στάδια βιολογικού καθαρισμού καθώς και τον μηχανικό εξοπλισμό. Ένας τέτοιος επικεφαλής σχεδιασμού θα χρειαστεί φυσικά ικανότητες που θα του δώσουν τη δυνατότητα να αναπτύξει σχέδια τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη την οδηγία περί εργοταξίων.

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού δεν εμπλέκονται μόνο σε νέες εργασίες. Όσοι ασχολούνται με τον σχεδιασμό έργων που σχετίζονται με τον εξοπλισμό, την τροποποίηση, τη μετατροπή, τη συντήρηση, την ανακαίνιση, την επισκευή και την αποξήλωση είναι επίσης υπεύθυνοι σχεδιασμού.

στ) Εμπειρικά σχέδια

Ενώ φυσιολογικά τα σχέδια καταγράφονται σε ένα αρχείο, είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή, ορισμένα σχέδια δεν καταγράφονται. Αυτό συμβαίνει συνήθως στην περίπτωση των αποφάσεων εμπειρικών σχεδίων που γίνονται συχνά στο εργοτάξιο είτε για τις μόνιμες είτε για τις προσωρινές εργασίες (συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών στηρίξεων και των προσωρινών εξόδων εργασίας). Παρ' όλα αυτά πρόκειται και πάλι για σχέδια που χρειάζεται να λάβουν υπόψη τις γενικές αρχές πρόληψης.

ζ) Εντοπισμός και διαχείριση κινδύνων

Ο εντοπισμός και η διαχείριση των κινδύνων είναι σημαντικές διαδικασίες που πρέπει να γίνουν κατανοητές και να υιοθετηθούν από τους υπευθύνους σχεδιασμού μέσα από τη διαδικασία σχεδιασμού.

Η εθνική νομοθεσία αναφέρεται στο σημείο αυτό με διάφορους τρόπους, αλλά υπάρχει ένα κοινό βασικό ζήτημα: τα σχέδια πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις γενικές αρχές πρόληψης, ήτοι:

- αναγνωρίζοντας και εξαλείφοντας τους κινδύνους και, όπου η εξάλειψη δεν είναι δυνατή απόλυτα·
- μειώνοντας την επικινδυνότητα των εναπομεινάντων κινδύνων σε αποδεκτά επίπεδα· και
- λαμβάνοντας πλήρως υπόψη την ιεραρχία των γενικών αρχών πρόληψης.

Ο βασικός στόχος είναι η ανάπτυξη σχεδίων με τρόπο ώστε να εκτελείται με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ασφάλεια η εργασία κατασκευής καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της εγκατάστασης.

→ Βλέπε παράγραφο 1.3, Αξιολόγηση κινδύνου, σ. 22

Ορθές πρακτικές:

Ο καλός σχεδιασμός είναι συνήθως μια επαναληπτική διαδικασία που δημιουργεί αρχεία σε μορφή συνόψεων σχεδίων, διατυπωμένων υποθέσεων, σκίτσων, υπολογισμών, σημειώσεων για άλλους υπευθύνους σχεδιασμού κ.λπ.

Παραγωγή γραπτών αρχείων κατά τη διαδικασία σχεδιασμού στο πλαίσιο μιας ορθώς διαχειριζόμενης προσέγγισης, παρόλο που η οδηγία δεν απαιτεί τη δημιουργία κανενός γραπτού αρχείου. Θα υπάρξουν περιπτώσεις που τα πλεονεκτήματα των γραπτών αρχείων είναι περιορισμένα, όπως, για παράδειγμα, σε απλά έργα που ένας σχεδιαστής ασχολείται με όλα τα σχεδιαστικά θέματα για περιορισμένο χρονικό διάστημα.

Ορθές πρακτικές:

Δημιουργία αρχείων για θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας όπως ακριβώς δημιουργούνται αρχεία για άλλα θέματα στις περιπτώσεις που στα έργα εμπλέκονται άλλοι υπεύθυνοι σχεδιασμού και ομάδες σχεδιασμού για παρατεταμένες χρονικές περιόδους.

Στάδια σχεδιασμού

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους οι υπεύθυνοι σχεδιασμού χωρίζουν τη διαδικασία σχεδιασμού σε ξεχωριστά στάδια.

Οι εν λόγω τρόποι είναι οι εξής:

- αρχικός και λεπτομερής σχεδιασμός·
- γενική ιδέα, σχέδιο και λεπτομερής σχεδιασμός· και
- προσέγγιση 5 βημάτων: 1. εκτίμηση, 2. σύνοψη σχεδίου έως δύο στάδια προετοιμασίας, 3. μελέτη γενικής σύλληψης 4. ανάπτυξη σχεδίου, 5. τεχνικός ή λεπτομερής σχεδιασμός.

Παρομοίως, μπορεί να υπάρχει μόνο ένα στάδιο στα πιο απλά έργα.

Για σκοπούς ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας, δεν έχει γενικώς σημασία ποια στάδια ή διαδικασίες δημιουργούνται για την εκτέλεση ενός σχεδιασμού. Το βασικό είναι η μέθοδος που ακολουθείται να είναι δομημένη και λογική και τα σχετικά θέματα ασφάλειας και υγείας να αντιμετωπίζονται σε κάθε στάδιο του σχεδιασμού.

Παράδειγμα 84:

Μεταφορά των προτεινόμενων τοποθεσιών των εγκαταστάσεων σε μη μολυσμένα ή λιγότερο μολυσμένα μέρη του εργοταξίου κατά τη διάρκεια της μελέτης γενικής σύλληψης για την αποφυγή εργασίας σε μολυσμένο έδαφος.

Διάρθρωση της διαδικασίας σχεδιασμού

Οι σχεδιαστές πρέπει να υιοθετήσουν μια δομημένη προσέγγιση στα θέματα ασφάλειας και υγείας κατά τον σχεδιασμό.

Ορθές πρακτικές:

Καθορισμός των αναγκών του κυρίου του έργου.

Καθορισμός των ατόμων που πρέπει να αποτελούν μέρος της ομάδας σχεδιασμού και αυτών που παρέχουν συμβουλές ή συμμετέχουν με άλλο τρόπο κατά την εξέλιξη του σχεδιασμού.

Καθορισμός των αναγκών παροχής πληροφοριών σχεδιασμού.

Εντοπισμός των κινδύνων που μπορεί να εμφανιστούν ως αποτέλεσμα του σχεδιασμού κατά τις εργασίες κατασκευής καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της εγκατάστασης και, αντίστοιχα, όταν αυτή χρησιμοποιείται ως χώρος εργασίας.

Εξάλειψη των κινδύνων όπου είναι δυνατόν και μείωση της επικινδυνότητας των εναπομεινάντων κινδύνων σύμφωνα με τις γενικές αρχές πρόληψης (μελέτη/αλλαγή σχεδιαστικών λύσεων, εργασιακών μεθόδων, υλικών).

Ενημέρωση με τον σχεδιασμό για κινδύνους του έργου που είναι πιθανό να μην είναι εμφανείς στους άλλους.

Παροχή πληροφοριών για τον φάκελο ασφάλειας και υγείας.

Η οδηγία επισημαίνει ορισμένες εργασίες που ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων στο παράρτημα II. Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού θα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή σε αυτούς.

η) Καθορισμός των αναγκών του κυρίου του έργου

Αυτές είναι πιθανό να σχετίζονται αποκλειστικά με την μελλοντική χρήση της ολοκληρωμένης εγκατάστασης, αλλά ενδέχεται να υπάρχουν και άλλες σημαντικές πληροφορίες τις οποίες θα πρέπει να παράσχει ο κύριος του έργου.

Παράδειγμα 85:

Μεταγενέστερες προδιαγραφές εξοπλισμού και μακροπρόθεσμα σχέδια για περαιτέρω ανάπτυξη της εγκατάστασης μέσω προγραμματισμένων τροποποιήσεων και αναμενόμενων μετατροπών σε άλλη χρήση.

Στις περιπτώσεις αυτές, το σχέδιο μπορεί να αναπτυχθεί έτσι ώστε ο μεταγενέστερος σχεδιασμός και οι εργασίες κατασκευής να μην καταστούν άνευ λόγου περίπλοκες και δύσκολες.

θ) Καθορισμός των ατόμων που χρειάζεται να αποτελούν μέρος της ομάδας σχεδιασμού και αυτών που πρέπει να παράσχουν συμβουλές ή να συμμετέχουν με άλλο τρόπο στην εξέλιξη του σχεδιασμού

Αναμένεται ότι η ομάδα σχεδιασμού διαθέτει τις γνώσεις, τις δεξιότητες, την εμπειρογνομosύνη και την εμπειρία ώστε να εκτελέσει τις εργασίες, κυρίως επειδή ένα προφανές θεμελιώδες βήμα πριν από την ανάθεση του έργου από τον κύριο του και την αποδοχή του από τον υπεύθυνο σχεδιασμού είναι ο υπεύθυνος σχεδιασμού να ικανοποιεί τις απαιτήσεις του κυρίου του έργου σε θέματα ικανοτήτων.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, θα χρειαστεί να εργαστεί με άλλους για να εξασφαλίσει τη σωστή αντιμετώπιση των θεμάτων επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας. Θα χρειαστεί να συμμετάσχει ένα μεγάλο εύρος ατόμων. Στα άτομα αυτά περιλαμβάνονται ειδικοί σχεδιαστές, με ειδικές γνώσεις για πιθανές μεθόδους κατασκευής, όπως και άτομα από την ομάδα του κυρίου του έργου που πρόκειται να χρησιμοποιήσουν και να συντηρήσουν την ολοκληρωμένη εγκατάσταση, και ειδικοί σε θέματα ασφάλειας και υγείας.

Είναι επίσης απαραίτητο να ληφθεί υπόψη ο τρόπος ανάμειξης του κυρίου του έργου ή του αναδόχου ώστε να διασφαλιστεί ότι οι υπεύθυνοι σχεδιασμού θα αναπτύξουν σχέδια έχοντας υπόψη τους τις γενικές αρχές πρόληψης. Επίσης θα χρειαστεί να ληφθεί υπόψη ο τόπος και ο τρόπος με τον οποίο ο συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου θα συνεργαστεί με τις ομάδες σχεδιασμού, σε περιπτώσεις που το έργο απαιτεί τον διορισμό τους.

Ορθές πρακτικές:

Ένταξη των εργολάβων, όταν αυτοί διορίζονται, στη διαδικασία διαβούλευσης ώστε η εμπειρογνομosύνη τους σε θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας να συμβάλει στη διαδικασία σχεδιασμού.

Ενεργή συμμετοχή όσων θα εμπλακούν στη συνέχεια στη χρήση, στην έκτακτη και τακτική συντήρηση του έργου, καθώς ενδέχεται να μπορούν να δώσουν περισσότερες πληροφορίες για τους κινδύνους που μπορεί να ανακύψουν και τους πιθανούς τρόπους αντιμετώπισής τους κατά τον σχεδιασμό.

ι) Καθορισμός των αναγκών παροχής πληροφοριών σχεδιασμού

Γενικώς υπάρχουν τρία στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν προσδιορίζονται οι ανάγκες παροχής πληροφοριών σχεδιασμού:

- Πληροφορίες για το γενικό περιβάλλον στο οποίο θα κατασκευαστεί η εγκατάσταση και το προτεινόμενο εργοτάξιο (συμπεριλαμβανομένων οποιωνδήποτε φακέλων ασφάλειας και υγείας).

Οι πληροφορίες αυτές θα έχουν συγκεντρωθεί κατά τα αρχικά στάδια του έργου. Η ομάδα σχεδιασμού θα πρέπει να ελέγξει τις πληροφορίες και να προχωρήσει σε αναγνώριση οποιωνδήποτε ελλείψεων. Σε τέτοιες περιπτώσεις θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για να αποκατασταθούν οποιεσδήποτε ατέλειες.

- Πληροφορίες για συγκεκριμένες ανάγκες του κυρίου του έργου και προσδοκίες των φορέων σχεδιασμού και κατασκευής.

Τα ανωτέρω στοιχεία θα πρέπει να έχουν αποφασιστεί από κοινού με τον κύριο του έργου πριν από την έναρξη των εργασιών. Οι προσδοκίες του κυρίου του έργου μπορεί να καλύπτουν τα πρότυπα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας που ο κύριος του έργου περιμένει από τους φορείς να επιτύχουν κατά τη διάρκεια του έργου στο στάδιο της μελέτης του, του σχεδιασμού του, κατά την κατασκευή και τη χρήση του καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του. Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού θα πρέπει να

γνωρίζουν την πιθανότητα ύπαρξης τέτοιων ευρύτερων προσδοκιών όπως και την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι συμβάλουν ανάλογα στην επίτευξή τους.

- Πληροφορίες για πιθανές κατασκευαστικές μεθόδους που μπορεί να χρησιμοποιηθούν.

Το τελευταίο αυτό στοιχείο θα εξαρτηθεί από τις σχεδιαστικές λύσεις που εξετάζονται. Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού θα πρέπει να γνωρίζουν τις επιπλοκές για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας που σχετίζονται με τις πιθανές κατασκευαστικές μεθόδους. Ενδέχεται να μπορούν να βοηθηθούν και οι άλλοι φορείς στην ομάδα έργου και οι υπεύθυνοι σχεδιασμού θα πρέπει να φροντίσουν για την ενεργή συμμετοχή τους ώστε να επωφεληθούν μιας καλύτερης κατανόησης των πιθανών κινδύνων και περισσότερων γνώσεων για εναλλακτικές σχεδιαστικές λύσεις.

ια) Εντοπισμός των κινδύνων που μπορεί να εμφανιστούν καθ' όλη τη διάρκεια ζωής μιας εγκατάστασης

Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθενται τα άτομα κατά την κατασκευαστική εργασία καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του οικοδομημένου περιβάλλοντος του έργου ώστε οι υπεύθυνοι σχεδιασμού να μπορούν να συνεισφέρουν τα μέγιστα για τη βελτίωση της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας. Παρομοίως, οι υπεύθυνοι σχεδιασμού θα πρέπει να μελετήσουν αυτούς τους κινδύνους που ενδέχεται να εμφανιστούν κατά τη χρήση του έργου ως χώρου εργασίας και οι οποίοι μπορούν να εξαλειφθούν ή να μειωθούν μέσω ορθού σχεδιασμού.

Ο εντοπισμός των κινδύνων πρέπει να γίνεται σε κάθε βήμα της διαδικασίας σχεδιασμού και με τη συμμετοχή ατόμων με την απαραίτητη εμπειρογνώμοσύνη. Για τα πιο απλά έργα, ένα άτομο μπορεί να έχει όλες τις απαραίτητες γνώσεις και την εμπειρία. Για τα πιο περίπλοκα έργα, ενδέχεται να είναι κατάλληλη μια πιο επίσημη προσέγγιση με μια ομάδα η οποία απαρτίζεται από τους φορείς του έργου, καθώς και ένα σύστημα δομημένων αναλύσεων.

Ο εντοπισμός των κινδύνων σε κάθε στάδιο πρέπει να είναι επαρκώς ουσιαστικός ώστε να διασφαλίζει τη λήψη σωστών αποφάσεων. Η προσέγγιση για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας θα πρέπει να ενσωματωθεί στην καθημερινή πρακτική σχεδιασμού καθώς και στα συστήματα ελέγχου και έγκρισης. Μπορεί να προκληθεί σπατάλη πόρων αν κριθεί αργότερα απαραίτητο να επανεκτιμηθούν προηγούμενες αποφάσεις και να πραγματοποιηθεί επανασχεδιασμός.

Ο εντοπισμός των κινδύνων σε κάθε στάδιο του σχεδιασμού (π.χ. σύλληψη, σχέδιο και λεπτομερής σχεδιασμός) πρέπει να επικεντρώνεται στις αποφάσεις που λαμβάνονται εκείνη τη στιγμή και τις πιθανές επιπλοκές που μπορεί να έχουν για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας. Μια δομημένη προσέγγιση είναι η καλύτερη επιλογή έτσι ώστε να μπορούν να εξεταστούν οι επιπτώσεις κάθε επιλογής σχεδιασμού. Πολλοί οργανισμοί σχεδιασμού έχουν καθιερώσει συστήματα για την αντιμετώπιση κινδύνων στο πλαίσιο της διασφάλισης ποιότητάς τους. Όπου δε συμβαίνει κάτι τέτοιο, οι υπεύθυνοι σχεδιασμού δύναται να ανατρέξουν σε γενικές λίστες κινδύνων για σκοπούς υπενθύμισης.

→ Βλέπε κεφάλαιο 3, Επικινδυνότητα και κίνδυνοι κατά τη διάρκεια όλων των σταδίων ενός κατασκευαστικού έργου — Ορισμένα παραδείγματα, σ. 69

Η αναγνώριση των κινδύνων μπορεί να βρίσκεται μεταξύ των «πρώτων αρχών» όπου για κάθε θέμα θα ανατρέχει κανείς σε μια γενική λίστα κινδύνων. Ωστόσο, κάτι τέτοιο μπορεί να μην αποβεί ικανοποιητικό λόγω του χρόνου και των πόρων που δαπανώνται αλλά και λόγω της πιθανότητας μη αναγνώρισης πιο περίπλοκων κινδύνων.

Η αναγνώριση των κινδύνων κατά τον σχεδιασμό πραγματοποιείται κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο από τα άτομα που εκτελούν τον σχεδιασμό. Θα πρέπει να έχουν επαρκείς γνώσεις και εμπειρία σε θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας για εργασιακά θέματα και θα πρέπει να είναι ικανά να αναγνωρίζουν τους βασικούς κινδύνους που πρέπει να αντιμετωπιστούν σε κάθε στάδιο σχεδιασμού.

Ορθές πρακτικές:

Παράδειγμα κινδύνων και ζητημάτων κατά την αρχική σύλληψη που πρέπει να ληφθούν υπόψη:

- το γενικό περιβάλλον γύρω από το εργοτάξιο του έργου (συμπεριλαμβανομένων και άλλων δραστηριοτήτων, κτιρίων, άλλων δομών, άλλων εγκαταστάσεων και άλλων ατόμων π.χ. του κοινού που μπορεί να επηρεαστεί από τις κατασκευαστικές δραστηριότητες).
- το ίδιο το εργοτάξιο και τυχόν εν εξελίξει δραστηριότητες σε αυτό.
- η θέση νέων εγκαταστάσεων σε οποιοδήποτε στάδιο και οι επιπτώσεις για τον χώρο εργασίας και τους χώρους εξυπηρέτησης των εργαζομένων κατά τις εργασίες κατασκευής.
- η επιλογή δομικής μορφής και τα υλικά για τα μείζονα στοιχεία.
- κατασκευή μέσα στο εργοτάξιο και παρασκευή εκτός εργοταξίου.
- η θέση των στοιχείων σχεδιασμού όπως οι αίθουσες των εγκαταστάσεων και οι μεγάλοι υπηρεσιακοί δρόμοι.
- οποιεσδήποτε προσωρινές εργασίες που μπορεί να χρειαστούν και οποιεσδήποτε επιπτώσεις λόγω της αλληλεπίδρασης μεταξύ αυτών και των μόνιμων εργασιών.
- οι οργανωτικές επιπτώσεις στη ροή των υλικών εντός και εκτός του εργοταξίου.
- οι επιπτώσεις στην επιλογή μεγάλης εγκατάστασης εργοταξίου.
- οι εργασιακές μέθοδοι που είναι πιθανό να υιοθετηθούν κατά την κατασκευή.
- η εμπειρογνώμοσύνη και οι ικανότητες διαχείρισης, καθώς και η τεχνική βάση γνώσεων στον κλάδο (συμπεριλαμβανομένων των υπευθύνων σχεδιασμού, των προμηθευτών και των εργολάβων), και, αντιστοίχως, αυτή των εργαζομένων.
- η μετέπειτα προβλεπόμενη χρήση του ολοκληρωμένου έργου ως χώρου εργασίας.
- η συνεχόμενη έκτακτη συντήρηση, καθαριότητα, ανακαίνιση και άλλες εργασίες τακτικής συντήρησης.
- οποιεσδήποτε προδιαγραφές για πιθανές μελλοντικές μετατροπές.
- η ενδεχόμενη αποξήλωσή του.
- η πρόσβαση και οι έξοδοι κινδύνου με βάση τη διαχείριση της κυκλοφορίας.

Παράδειγμα 86:

Παραδείγματα κινδύνων στο στάδιο του σχεδιασμού τα οποία θα πρέπει να ληφθούν υπόψη:

- μια πιο λεπτομερής μελέτη των θεμάτων που ανέκυψαν στο στάδιο σύλληψης τώρα που έχουν ληφθεί οι γενικές αποφάσεις·
- δραστηριότητες εκτέλεσης εξειδικευμένων εργασιών και διοικητικής μέριμνας εντός του εργοταξίου με ιδιαίτερη εστίαση σε όσους είναι γενικώς γνωστό ότι προκαλούν τους μεγαλύτερους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της εγκατάστασης·

Παράδειγμα 87:

Παραδείγματα κινδύνων στο στάδιο του λεπτομερούς σχεδιασμού τα οποία θα πρέπει να ληφθούν υπόψη:

- η συναρμολόγηση και ενδεχόμενη αποσυναρμολόγηση των εξαρτημάτων της εγκατάστασης·
- η συναρμολόγηση και ενδεχόμενη αποσυναρμολόγηση των προσωρινών εγκαταστάσεων·
- η ευκολία με την οποία διάφορα μέρη του ολοκληρωμένου έργου μπορούν να διατηρηθούν σε καλή τάξη και να συντηρηθούν·
- το ίδιο σε σχέση με θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας κατά τη χρήση του έργου (αναγνωρίζοντας ότι θα υπάρξει θέμα για τον κύριο του έργου και τον χρήστη, αλλά όχι τέτοιο που να χρειάζεται να αντιμετωπιστεί σύμφωνα με την οδηγία περί εργοταξίων).

Ορθές πρακτικές:

Ύπαρξη μιας σύντομης σημείωσης με τους εντοπισμένους κινδύνους και, στη συνέχεια, τον τρόπο αντιμετώπισής τους.

Μετάδοση σχετικών πληροφοριών για θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας μεταξύ των ομάδων σχεδιασμού όταν τα σχέδια μεταφέρονται από τον έναν στον άλλο με σκοπό να μειωθεί η πιθανότητα ανατροπής σημαντικών αποφάσεων από αυτούς που πιθανόν να μην αντιλαμβάνονται πλήρως τις επιπτώσεις.

ιβ) Σεβασμός των γενικών αρχών πρόληψης**Αποφυγή της επικινδυνότητας εξαλείφοντας τους κινδύνους**

Η πρώτη και επικρατούσα αρχή των γενικών αρχών πρόληψης είναι η αποφυγή της επικινδυνότητας μέσω της εξάλειψης των κινδύνων. Αυτή η αρχή θα πρέπει να υιοθετείται πάντα, όπου είναι δυνατόν. Μια τέτοια προσέγγιση είναι συχνά σχετικά εύκολο να επιτευχθεί κατά το αρχικό στάδιο του σχεδιασμού (ή στάδιο σύλληψης) και, αντιστρόφως, λιγότερο εύκολο όσο αναπτύσσεται ο σχεδιασμός.

→ Βλέπε παράγραφο 1.2, Γενικές αρχές πρόληψης, σ. 18

Παράδειγμα 88:

Η αναδιάταξη της γενικής μορφής μπορεί να δώσει τη δυνατότητα να αποφευχθεί το ενδεχόμενο επικίνδυνης κυκλοφορίας στο σημείο εισόδου του εργοταξίου και για την ομάδα κατασκευής και για τους μεταγενέστερους χρήστες.

Το βασικότερο είναι ότι θα πρέπει να αναγνωριστεί ότι τα άτομα υπόκεινται σε τραυματισμούς σε εργοτάξια είτε λόγω των δραστηριοτήτων που εκτελούν τα ίδια είτε λόγω του γενικού εργασιακού περιβάλλοντος (συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων των άλλων).

Φυσικό επακόλουθο είναι να μειωθεί η πιθανότητα τραυματισμών και ασθενειών κατά τις εργασίες κατασκευής μέσω σχεδίων που ελαχιστοποιούν τον αριθμό ατόμων στο έργο με τους εξής τρόπους:

- αυξημένη κατασκευή εκτός εργοταξίου· και
- επιλογή διαδικασιών που ελαχιστοποιούν τον απαιτούμενο χρόνο εργασίας εντός του εργοταξίου (π.χ. οικοδομησιμότητα).

Το ίδιο ισχύει και για τις μεταγενέστερες εργασίες κατασκευής κατά το υπόλοιπο της διάρκειας ζωής του έργου, όπου δύναται να μειωθεί η έκθεση σε κινδύνους μέσω του προσδιορισμού τελικών λύσεων που δεν χρειάζονται συντήρηση.

Στις περιπτώσεις που η εξάλειψη των κινδύνων επιτυγχάνεται προφανώς με υποκατάσταση, είναι σημαντικό να γίνεται έλεγχος ότι η διαδικασία αυτή δεν έχει προκαλέσει ακούσια άλλους κινδύνους.

Παράδειγμα 89:

Η προπαρασκευή εκτός του εργοταξίου μπορεί να οδηγήσει σε αυξημένους βραχυπρόθεσμους κινδύνους κατά την εγκατάσταση μεγάλων προκατασκευασμένων μονάδων στο εργοτάξιο, αν δεν έχουν πλήρως αντιμετωπιστεί οι κίνδυνοι συναρμολόγησης κατά τον σχεδιασμό.

→ Βλέπε στήλη 5 του Παραρτήματος 4 — Φύλλο καταγραφής σχεδιασμού, σ. 127

Αξιολόγηση των κινδύνων που δεν δύναται να αποφευχθούν

Δεν δύναται να εξαλειφθούν όλοι οι κίνδυνοι και ορισμένοι αναπόφευκτα θα παραμείνουν.

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού πρέπει να μελετήσουν τους κινδύνους που θα προκύψουν από τα αποτελέσματα του σχεδιασμού που αποφασίζουν μεμονωμένα, από τα αποτελέσματα που αποφασίζουν από κοινού με άλλους και από αυτά που προκύπτουν εξ ορισμού διότι κανείς δεν υπολόγισε την αντιμετώπισή τους. (Το τελευταίο είναι ένα ιδιαίτερο ζήτημα σε περιπτώσεις που ο συντονισμός σχεδιασμού είναι κακός ή ανύπαρκτος και που δύο ή περισσότεροι υπεύθυνοι σχεδιασμού ενδέχεται να αντιμετωπίζουν εξίσου ένα θέμα αλλά κανείς εξ αυτών δεν το κάνει —π.χ. οι επιπτώσεις στην ασφάλεια και την υγεία κατά την αλληλεπίδραση του σχεδιασμού προσωρινών και μόνιμων εργασιών.)

Στις περιπτώσεις που έχει υιοθετηθεί μια δομημένη προσέγγιση από τους υπευθύνους σχεδιασμού, αυτοί θα έχουν ήδη αναπτύξει λίστες θεμάτων ή δραστηριοτήτων που προκαλούν ενδεχομένως κινδύνους οι οποίοι δεν έχουν εξαλειφθεί μέχρι εκείνη τη στιγμή.

Ορθές πρακτικές:

Εφαρμογή μιας απλής ποιοτικής εκτίμησης και ενός πλαισίου μείωσης συγκεκριμένα για το έργο ελέγχοντας τους τρόπους με τους οποίους οι σχεδιαστικές αποφάσεις δύνανται να μειώσουν με τον καλύτερο τρόπο:

- την πιθανότητα τραυματισμών σχετικών με την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας
- την ενδεχόμενη σοβαρότητα των τραυματισμών που μπορεί να συμβούν και
- τη συχνότητα και τη διάρκεια της έκθεσης στον κίνδυνο τραυματισμού.

Είναι πιθανό να μη χρειαστεί μια πολύ ανεπτυγμένη ποσοτική αξιολόγηση κινδύνου, εκτός και αν υπάρχουν πτυχές του έργου που ενδέχεται να προκαλέσουν κίνδυνο σοβαρού ατυχήματος.

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού θα πρέπει να εστιάσουν στη μείωση της επικινδυνότητας χρησιμοποιώντας τις γνώσεις και την εμπειρία που έχουν οι ίδιοι (και οι άλλοι τους οποίους συμβουλευόμαστε) για τις δραστηριότητες που απαιτούνται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής της εγκατάστασης. Στις περιπτώσεις που κριθεί απαραίτητη η διενέργεια έρευνας και δοκιμών (π.χ. για νέες ή άγνωστες δραστηριότητες), οι πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους και τα μέτρα ελέγχου θα προστεθούν στο σύνολο των γνώσεων.

Επωφελής θα αποδειχθεί η εστίαση σε σημαντικούς κινδύνους. Στο ίδιο πνεύμα, θα πρέπει να εξεταστούν επίσης ζητήματα που προκαλούν σχετικά ασήμαντους τραυματισμούς στις περιπτώσεις που αυτοί μπορεί να μειωθούν, ειδικά σε περιπτώσεις όπου οι επιπτώσεις στο κόστος είναι μικρές.

Θα πρέπει να δοθεί η δέουσα βαρύτητα στην πρόληψη των ασθενειών, ακόμη και λόγω μακροχρόνιας έκθεσης των εργαζομένων, αντί να μελετηθούν μόνο τα πιο εμφανή ζητήματα ασφαλείας. Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού δεν πρέπει να καταλήξουν απλά στο συμπέρασμα ότι οι κίνδυνοι δύνανται να αντιμετωπιστούν από άλλους κατά την εκτέλεση του έργου.

Πολλές στρατηγικές σχεδιασμού για τη μείωση των κινδύνων είναι γνωστές μέσα από τις γνώσεις και τις εμπειρίες που συγκεντρώθηκαν από προηγούμενες ορθές πρακτικές, οπότε θα είναι εύκολο να υιοθετηθούν. Θα πρέπει επίσης να εξετάζεται και η καινοτομία μέσω νέων προσεγγίσεων σχεδιασμού για μακροχρόνια προβλήματα, ώστε να συνεχίζεται η πρόοδος στη βελτίωση των επιδόσεων του κλάδου.

Ορθές πρακτικές:

Συμμετοχή και άλλων φορέων στην ομάδα του έργου έτσι ώστε να ελέγχονται από κοινού θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας σε κάθε στάδιο της διαδικασίας σχεδιασμού, ειδικά σε μεγαλύτερα έργα.

Καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους

Καταπολεμώντας τους κινδύνους στην πηγή τους, οι κίνδυνοι περιορίζονται στο σημείο εμφάνισής τους, συνήθως αλλά όχι πάντα, μέσω κάποιου είδους φυσικών ορίων.

Παράδειγμα 90:

Προκατασκευασμένα δομικά στοιχεία που παρέχουν προστασία στα άκρα για τα άτομα που τα ανεγείρουν.

Ηχομονωτικά περιβλήματα γύρω από πηγές που δεν μπορούν να εξαλειφθούν.

Φύλαξη γύρω από επικίνδυνα μέρη κινούμενων μηχανών.

Πετάσματα για να διαχωρίζουν τους πεζούς από τα κινούμενα οχήματα.

Ένα σχέδιο που περιλαμβάνει προκατασκευασμένες σκάλες ώστε η μόνιμη πρόσβαση να εγκατασταθεί νωρίς.

Προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο

Προσαρμόζοντας την εργασία στις ικανότητες των ανθρώπων, οι υπεύθυνοι σχεδιασμού έχουν τη δυνατότητα να συμβάλουν άμεσα ή έμμεσα στα ακόλουθα ζητήματα:

- τη δομή των προσωρινών χώρων εργασιών κατασκευής
- την επιλογή του εξοπλισμού εργασίας και
- την επιλογή των εργασιακών και παραγωγικών μεθόδων.

Όλοι οι υπεύθυνοι σχεδιασμού πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ικανότητες που έχουν τα άτομα ώστε να εργάζονται με ασφάλεια (π.χ. πρόσβαση, ανύψωση και χειρισμός, καθώς επίσης και το χώρο που απαιτείται) όταν παίρνουν σχεδιαστικές αποφάσεις σχετικά με το βάρος, το σχήμα, το μέγεθος και την τοποθεσία των εξαρτημάτων της εγκατάστασης, συμπεριλαμβανομένων και των εργασιών σε αυτή.

Παράδειγμα 91:

Η δομή μιας αίθουσας μηχανικού/ηλεκτρικού εξοπλισμού μιας εγκατάστασης πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις πιθανές δυσκολίες για τα άτομα που θα πρέπει να κατασκευάσουν, να εγκαταστήσουν, να συντηρήσουν και να αντικαταστήσουν αντικείμενα μέσα σε αυτήν.

Παρακολούθηση της εξέλιξης της τεχνικής

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού πρέπει να είναι πλήρως ενημερωμένοι για την τεχνική εξέλιξη ώστε τα προβλήματα του χτες να επιλύονται με τα σχέδια του σήμερα για να χτιστεί ένα πιο ασφαλές αύριο.

Για παράδειγμα, οι λύσεις πρόσβασης για τη συντήρηση των εξωτερικών επιφανειών εγκαταστάσεων έχουν εξελιχθεί πολύ κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν με σωστό τρόπο στα σχέδιά τους δεδομένου ότι αντιλαμβάνονται πλήρως τις δυνατότητες και τους περιορισμούς τέτοιων λύσεων.

Παράδειγμα 92:

Σχεδιασμός σκληρών επιφανειών γύρω από κτίρια για να επιτραπεί η χρήση κινητών ανυψωτικών εξόδων εργασίας.

Εκμετάλλευση των εξελίξεων σε προηγμένες επικαλύψεις επιφανειών και συνδυαστικές ουσίες που έχουν αυξημένη απόδοση και, επομένως, απαιτούν λιγότερη συντήρηση.

Επιλογή συστημάτων μηχανικού χειρισμού που παρέχουν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τον χειρισμό υλικών και, επομένως, μειώνουν την ανάγκη για χειρωνακτική διακίνηση (π.χ. στατικοί και κινητοί γερανοί, βαρούλκα αγαθών, περονοφόρα ανυψωτικά μηχανήματα για ανώμαλο έδαφος, ανυψωτικά μηχανήματα κ.λπ.).

Αντικατάσταση του επικίνδυνου από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο

Είναι σχετικά σαφές ότι οι υπεύθυνοι σχεδιασμού συμμορφώνονται με αυτή την αρχή, δεδομένου ότι δεν αναζητούν να αξιολογήσουν επιλογές σχεδιασμού στις περιπτώσεις που οι κίνδυνοι μπορεί να είναι γενικώς παρόμοιοι. Το ίδιο ισχύει ανεξάρτητα του εάν αναπτύσσεται γενικός σχεδιασμός ή λαμβάνεται μια απόφαση μόνο σχετικά με τις προδιαγραφές για το εκ νέου βάσιμο ενός χώρου. Εάν υιοθετηθεί μια προσέγγιση κοινής λογικής, τότε οι καλύτερες σχεδιαστικές λύσεις θα εντοπιστούν σύντομα.

Παράδειγμα 93:

Αποφυγή της ανάγκης για υπηρεσίες εκσκαφής σε ενδεχομένως μολυσμένο ή δύσκολο έδαφος είτε μεταφέροντας τις υπηρεσίες σε άλλο χώρο είτε συνδυάζοντάς τις σε περιόδους κοινών υπηρεσιών και εκτελώντας προεπεξεργασία του εδάφους σε τέτοιες περιοχές. Υπάρχει ακόμη κίνδυνος κατά τις εργασίες εκσκαφής αλλά σε μικρότερο βαθμό, καθώς θα έχουν αποφευχθεί οι κίνδυνοι λόγω του μολυσμένου εδάφους.

Παράδειγμα 94:

Παροχή οδών πρόσβασης σε χώρους της εγκατάστασης αποφεύγοντας τις κάθετες σκάλες και την ανάγκη έκθεσης σε άσχημες καιρικές συνθήκες. Η νέα διαδρομή θα έχει πάλι ορισμένους κινδύνους, αλλά αυτοί θα έχουν μειωθεί σημαντικά.

Παράδειγμα 95:

Προσδιορισμός της χρήσης επιβραδυντών πήξης σκυροδέματος, ώστε να δημιουργηθούν εκτεθειμένα φινιρίσματα επιφανειών, αντί να χρησιμοποιηθούν κρουστικά εργαλεία διάτρησης του σκυροδέματος. Οι επιβραδυντές δεν είναι απαλλαγμένοι από κινδύνους, αλλά αποφεύγεται η έκθεση σε θόρυβο και σκόνη από τη χρήση των εργαλείων.

Παράδειγμα 96:

Προληπτική προσέγγιση στην επιλογή υλικών και ουσιών. Η χρήση ορισμένων ουσιών είναι προφανώς απαγορευτική. Ορισμένες πρακτικές σχεδιασμού έχουν δημιουργήσει λίστες προτίμησης με κατηγορίες «πράσινο, πορτοκαλί και κόκκινο» για άλλα υλικά και ουσίες, τις οποίες λαμβάνουν υπόψη τους σε όλους τους σχεδιασμούς. Τυπικά παραδείγματα αποτελούν οι μη εύφλεκτες, μη τοξικές συγκολλητικές ύλες και οι επικαλύψεις επιφανειών.

Ανάπτυξη μιας συνεκτικής συνολικής πολιτικής πρόληψης

Οι πρακτικές σχεδιασμού εφαρμόζουν γενικώς διαδικασίες για μια επίσημη προσέγγιση στην ανάπτυξη συνόψεων του κυρίου του έργου και μεταγενέστερων σχεδιασμών ώστε να ικανοποιούνται οι προσδοκίες. Πρόκειται για ένα ξεκάθαρο βήμα προς την ενσωμάτωση της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας σε τέτοιου είδους λήψεις αποφάσεων και διαδικασίες ελέγχου.

Τα έργα έχουν επίσης διαδικασίες, συχνά ανεπίσημες για τα μικρότερα εξ αυτών, ώστε να μπορούν οι φορείς να συνεργαστούν για την επίτευξη των κοινών τους στόχων. Θα πρέπει να περιλαμβάνονται τα θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας.

Ορθές πρακτικές:

Η παροχή «κοινών μητρώων κινδύνων του έργου» ως εργαλείου για την αναγνώριση των κινδύνων, την εξαίρεση ή τη μείωσή τους και την αποτελεσματική διαχείριση των εναπομεινάντων κινδύνων.

Προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας

Μια σχεδιαστική λύση που απαιτεί από τους εργαζομένους τη χρήση μέσων ατομικής προστασίας δεν συμμορφώνεται με την αρχή συλλογικής προστασίας, καθώς ο εξοπλισμός αυτός προστατεύει μόνο μερικώς τον κάθε χρήστη. Τα μέτρα ομαδικής προστασίας καλύπτουν όλους όσους ενδέχεται να κινδυνεύουν.

Παράδειγμα 97:

Ένα προστατευτικό κιγκλίδωμα γύρω από επίπεδη στέγη προστατεύει τους πάντες πάνω στη στέγη, ενώ οι απροστάτευτες άκρες της στέγης θέτουν τα άτομα σε κίνδυνο πτώσης. Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού θα πρέπει να μελετήσουν αν υπάρχουν κίνδυνοι που επηρεάζουν αποκλειστικά όσους εγκαθιστούν τα μέτρα ομαδικής προστασίας και, αν συμβαίνει κάτι τέτοιο, να τους λάβουν υπόψη κατά την ανάπτυξη του σχεδιασμού.

Παροχή κατάλληλων οδηγιών στους εργαζομένους

Η τελευταία αυτή αρχή των γενικών αρχών πρόληψης μελετάται καλύτερα από τη σκοπιά ενός υπευθύνου σχεδιασμού, ως προς την παροχή πληροφοριών για κινδύνους που πιθανώς δεν είναι προφανείς σε άλλους (συμπεριλαμβανομένων και των ασυνήθιστων κινδύνων).

Καταγραφή της εξάλειψης των κινδύνων και της μείωσης της επικινδυνότητας

Στις περιπτώσεις που οι υπεύθυνοι σχεδιασμού έχουν αποφασίσει να δημιουργήσουν αρχεία σε κάθε στάδιο της διαδικασίας σχεδιασμού, είναι χρήσιμο να καταγράφουν τα επιτεύγματα και τα θέματα που χρήζουν αντιμετώπισης σε επόμενα στάδια σχεδιασμού.

Παροχή πληροφοριών για τους κινδύνους με τον σχεδιασμό

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού έχουν το δικαίωμα να θεωρήσουν ότι και άλλοι φορείς της ομάδας του έργου είναι αρμόδιοι να εκτελέσουν την εργασία που τους ανατέθηκε. Οι δε φορείς έχουν παρομοίως το δικαίωμα σε ορισμένες περιπτώσεις να περιμένουν από τους υπευθύνους σχεδιασμού ενημέρωση ή «προειδοποιήσεις» μαζί με τα σχέδιά τους.

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού πρέπει να παρέχουν τέτοιες προειδοποιήσεις όταν οι εναπομείναντες κίνδυνοι για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας πιθανώς δεν είναι εμφανείς σε άλλους αρμόδιους φορείς. Κάτι τέτοιο μπορεί να συμβαίνει λόγω του ότι οι κίνδυνοι είναι κρυμμένοι ή ασυνήθεις.

Οι εν λόγω κίνδυνοι απορρέουν από:

- τους σχεδιασμούς· ή
- το υφιστάμενο περιβάλλον στο οποίο πρόκειται να εκτελεστούν εργασίες.

Στις περιπτώσεις που τέτοιοι κίνδυνοι έργου απορρέουν από τον σχεδιασμό, είναι λογικό οι υπεύθυνοι σχεδιασμού να αναλάβουν να τους επισημάνουν στους άλλους φορείς. Αυτό μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους. Θα πρέπει να αποσταλούν πληροφορίες ή «προειδοποιητικά σημειώματα» σε απλή γλώσσα, δηλαδή να είναι σύντομα, ξεκάθαρα και συγκεκριμένα. Πρέπει να έχουν κατάλληλη μορφή για τους εκάστοτε χρήστες. Στην πλειονότητα των ατόμων, αυτό επιτυγχάνεται συνήθως με τη χρήση σημειωμάτων στα σχέδια που αναφέρονται σε άλλα δικαιολογητικά, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο. Οι πληροφορίες πρέπει να μεταφερθούν σε άλλους εγκαίρως ώστε να ληφθούν πλήρως υπόψη κατά την ανάπτυξη περαιτέρω σχεδίων ή κατά την προετοιμασία για τις κατασκευαστικές εργασίες.

Αν υπάρχουν κίνδυνοι από το υφιστάμενο περιβάλλον (όπως αμιάντος, μολυσμένο έδαφος, έδαφος μικρής αντοχής, μόλυβδος, PCB και υπάρχουσες εγκαταστάσεις), οι υπεύθυνοι σχεδιασμού θα τους έχουν αναγνωρίσει κατά τη διαδικασία σχεδιασμού και θα είναι επομένως σε θέση να τους επισημάνουν σε συντονιστές, εργολάβους και άλλους, συμπεριλαμβανομένων και άλλων υπευθύνων σχεδιασμού που μπορεί να βασίζονται σε αυτά τα σχέδια ή να απαιτείται από αυτούς η περαιτέρω ανάπτυξή τους. Στα έργα που απαιτούνται συντονιστές για θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου, αυτοί μπορούν να συνεργαστούν με τους υπευθύνους σχεδιασμού ώστε να επισημανθούν οι κίνδυνοι σε άλλους. Αν δεν υπάρχει συντονιστής, θα πρέπει να αναλάβουν τον σχετικό ρόλο οι υπεύθυνοι σχεδιασμού.

→ **Βλέπε Παράρτημα 4 — Φύλλο καταγραφής σχεδιασμού, σ. 127**

Παροχή πληροφοριών για τον φάκελο ασφάλειας και υγείας

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού πρέπει να παρέχουν σχετικές πληροφορίες στους συντονιστές ώστε να τις λαμβάνουν υπόψη τους κατά την κατάρτιση ή ενημέρωση των φακέλων ασφάλειας και υγείας.

Οι πληροφορίες αυτές προκύπτουν από τα ολοκληρωμένα σχέδια και θα πρέπει να βοηθούν τους άλλους στην πραγματοποίηση περαιτέρω εργασιών σχεδιασμού ή κατασκευής. Υπάρχουν όρια που πρέπει να τεθούν σε λογικά πλαίσια σχετικά με την ενημέρωση που πρέπει να παρέχεται. Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι αναγκαίες για ένα φάκελο πληροφορίες μπορεί να διαφέρουν από τις αντίστοιχες αναγκαίες πληροφορίες για αρχικές εργασίες κατασκευής, καθώς ο σκοπός του φακέλου είναι η διασφάλιση ενός συνόλου πληροφοριών χρήσιμων σε μεταγενέστερες εργασίες κατασκευής.

→ **Βλέπε Παράρτημα 6 — Φάκελος ασφάλειας και υγείας προτεινόμενα περιεχόμενα, σ. 132**

ιγ) Παραδείγματα σε τρία διαφορετικά είδη εργοταξίων

Παράδειγμα 98:

Κατασκευή ενός νέου κτιρίου επτά ορόφων που θα χρησιμοποιηθεί για διαμερίσματα, με ισόγειο που θα χρησιμοποιηθεί για εμπορική χρήση και δύο επίπεδα υπογείου για χώρο στάθμευσης

Χαρακτηριστικά:

Θεμελίωση

Προβλήματα:

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού αναγνώρισαν ότι οι επιχειρήσεις θεμελίωσης θα δημιουργούσαν προβλήματα θορύβου που θα επηρεάσουν σοβαρά τους εργαζομένους και το κοινό, ειδικά ένα γειτονικό σχολείο. Ανησυχούσαν επίσης για τους κινδύνους θορύβου και κραδασμών στα άνω άκρα για όσους χρησιμοποιούσαν κομπρεσέρ χειρός κατά την κοπή των άνω άκρων των πασσάλων.

Λύσεις:

Ζήτησαν τη συμβουλή του εργολάβου, ο οποίος έφερε έναν υπερβολάβο ειδικό σε θεμελιώσεις. Μαζί μελέτησαν τις επιλογές και βρήκαν λύση στα προβλήματα που κάλυπτε τις ανάγκες όλων.

Αντί πασσάλων από σκυρόδεμα των οποίων η κατασκευή προβλεπόταν εντός εργοταξίου προτιμήθηκαν μεταφερόμενοι πάσσαλοι ώστε να αποφευχθεί η κρουστική πασσάλωση και χρησιμοποιήθηκαν υδραυλικά μηχανήματα διάτρησης για την κοπή των άνω άκρων των πασσάλων στη θέση των κομπρεσέρ χειρός. Αυτή η επιλογή μείωσε τον θόρυβο στον οποίο ήταν εκτεθειμένα τα άτομα του εργοταξίου και του σχολείου. Επίσης, δεν υπήρξε έκθεση των εργαζομένων σε κραδασμούς των άνω άκρων.

Παράδειγμα 99:

Εξοπλισμός εκ νέου του επιστημονικού εργαστηρίου ενός σχολείου

Χαρακτηριστικά:

Μια αίθουσα εργαστηρίων σε ένα μεγάλο σχολείο χρειαζόταν εκσυγχρονισμό σε δύο στάδια ώστε να παραμείνει το σχολείο σε λειτουργία. Η διαδικασία αυτή περιλάμβανε αντικατάσταση όλων των πάγκων και των σχετικών εγκαταστάσεων.

Προβλήματα:

Ο κύριος του έργου επιθυμούσε τη λιγότερη δυνατή διατάραξη. Ο υπεύθυνος σχεδιασμού και ο εργολάβος γνώριζαν επίσης την ανάγκη ελαχιστοποίησης των τραυματισμών των εργαζομένων και των μαθητών στον μέγιστο δυνατό βαθμό και επίσης, ήθελαν στο δεύτερο στάδιο να γίνει η κατασκευή όσο το δυνατόν πιο εύκολη.

Λύσεις:

Ο υπεύθυνος σχεδιασμού επέλεξε πάγκους εργαστηρίου που κατασκευάστηκαν εκτός του εργοταξίου και συνεργάστηκε με τον υπεύθυνο σχεδιασμού εγκαταστάσεων σχετικά με τα σημεία μόνωσης, τους διακόπτες και τις βαλβίδες.

Η κατασκευή εκτός του εργοταξίου είχε ως αποτέλεσμα να κινδυνεύσουν λιγότεροι εργαζόμενοι στο εργοτάξιο, καθώς η εγκατάσταση ολοκληρώθηκε γρήγορα. Οι ανάγκες σε πρώτες ύλες μειώθηκαν επίσης σημαντικά, οπότε ελαχιστοποιήθηκε ο αριθμός των παραδόσεων και η ανάγκη για χώρο αποθήκευσης σε έναν πολύ περιορισμένο χώρο. Η προσεκτική τοποθέτηση των σημείων μόνωσης των εγκαταστάσεων είχε ως αποτέλεσμα να προχωρήσει το δεύτερο στάδιο χωρίς να χρειαστεί να σταματήσουν οι δραστηριότητες στο πρώτο στάδιο.

Η εργασία στο εργοτάξιο έγινε ευκολότερη κατά το δεύτερο στάδιο και ελαχιστοποιήθηκε η διατάραξη του προγράμματος του σχολείου. Επίσης, έγιναν ευκολότερες οι περαιτέρω επιχειρήσεις συντήρησης στις εγκαταστάσεις. Οι εργασίες εκτελούνταν όταν το σχολείο δεν ήταν σε λειτουργία, στις περιπτώσεις που αυτό ήταν δυνατόν.

Παράδειγμα 100:

Κατασκευή νέας σήραγγας χρησιμοποιώντας μια άγνωστη τεχνική

Χαρακτηριστικά:

Ο κύριος του έργου και οι υπεύθυνοι σχεδιασμού επιθυμούσαν να χρησιμοποιήσουν μια άγνωστη τεχνική κατά την κατασκευή ορισμένων σήραγγων μεγάλης διαμέτρου σε μια αστική περιοχή. Τους έγινε σύσταση ότι έπρεπε να γίνει σημαντική εξοικονόμηση.

Προβλήματα:

Η μέθοδος δεν είχε χρησιμοποιηθεί στο παρελθόν σε αυτή τη χώρα και οι φορείς του έργου ανησυχούσαν για τους πιθανούς κινδύνους από μια ξαφνική μεγάλη κατάρρευση. Η μέθοδος περιλάμβανε μια προσωρινή δόμηση σκυροδέματος με λεπτό στρώμα ψεκασμού που ενισχυόταν στη συνέχεια με μια μόνιμη δόμηση και ένα περίπλοκο σύστημα κατασκευής σε στάδια ώστε το έδαφος να έχει στήριξη.

Λύσεις:

Μια πεπειραμένη ομάδα σχεδιασμού ανέλαβε να σχεδιάσει τις μόνιμες και προσωρινές εργασίες ώστε να υπάρχει πλήρης συντονισμός ασφάλειας μεταξύ τους. Εφαρμόστηκε μια ουσιαστική και προσεκτική προσέγγιση για τον σχεδιασμό και τις παραμέτρους που ορίστηκαν για την απόδοση της προσωρινής δόμησης. Ο εργολάβος διασφάλισε ότι οι μηχανικοί και οι άλλοι εργαζόμενοι ήταν πλήρως εκπαιδευμένοι καθώς επίσης και ότι υπήρχε επαρκής επίβλεψη από έμπειρα άτομα. Επινοήθηκε και εφαρμόστηκε ένα ανεξάρτητο σύστημα στενής παρακολούθησης των εργασιών από τους υπευθύνους σχεδιασμού έτσι ώστε η εξέλιξή τους να μην αποβεί σε βάρος της ασφάλειας. Κατασκευάστηκε επιτυχώς ένα τμήμα σήραγγας σε ασφαλή τοποθεσία.

Εξήχθησαν διδάγματα από τη δοκιμή και οι ίδιοι φορείς οι οποίοι ήταν πλέον καλύτερα εξοπλισμένοι για την περάτωση του υπόλοιπου έργου δεσμεύτηκαν να ακολουθήσουν τις ίδιες μεθόδους εργασίας, μηχανικής επίβλεψης και παρακολούθησης που αποδείχτηκαν επιτυχείς κατά τη δοκιμή. Οι εργασίες του έργου ολοκληρώθηκαν με επιτυχία χωρίς σημαντικά ατυχήματα.

4.1.3 Ολοκλήρωση των προετοιμασιών πριν από την έναρξη της κατασκευαστικής εργασίας

Οι κύριοι του έργου ή οι ανάδοχοι και οι συντονιστές της εκπόνησης της μελέτης του έργου έχουν κάποια καθήκοντα να εκτελέσουν σε αυτό το σημείο στα έργα τους.

Επίσης, οι συντονιστές του σταδίου εκτέλεσης, οι εργοδότες, οι εργολάβοι, οι υπεργολάβοι και οι ελεύθεροι επαγγελματίες έχουν να εκτελέσουν καθήκοντα αυτή τη χρονική στιγμή στο πλαίσιο των προετοιμασιών τους για το στάδιο εκτέλεσης του έργου, κατά το οποίο θα εκτελεστούν οι εργασίες κατασκευής.

→ **Βλέπε παράγραφο 4.1.1, Έναρξη έργου, σ. 80. Εκεί καθορίζονται οι κύριες ενέργειες που πρέπει να γίνουν κατά την εκπόνηση της μελέτης των έργων για σκοπούς ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας.**

Οι ενέργειες αυτές επαναλαμβάνονται παρακάτω και έχουν σημειωθεί για να καταδείξουν τα καθήκοντα που πιθανόν να πρέπει να εκπληρωθούν καθώς πλησιάζει η έναρξη των εργασιών κατασκευής. (Στη συνέχεια, δίνονται πρακτικές οδηγίες για εργασίες προετοιμασίας που συνδέονται πιο στενά με την εργασία στο εργοτάξιο.)

α) Δημιουργία ομάδων έργου που διαθέτουν τις απαραίτητες ικανότητες (γνώσεις, εμπειρογνωμοσύνη, δεξιότητες και εμπειρία) για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας και τους πόρους για την επιτυχή ολοκλήρωση του έργου

Προστίθενται στην ομάδα επιπλέον φορείς, συνήθως επικεφαλής εργολάβοι και υπεργολάβοι. Θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν αξιόπιστα κριτήρια επιλογής.

Ορθές πρακτικές:

Ενσωμάτωση της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας στα επίσημα κριτήρια επιλογής.

Σε οποιαδήποτε διαδικασία επιλογής, το κόστος θα πρέπει κανονικά να αποτελεί θέμα που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε συνδυασμό με τις υπηρεσίες, την ποιότητα και τον χρόνο παράδοσης. Παρομοίως, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη η ασφάλεια και η υγεία. Δεν είναι συνετή μια επιλογή αποκλειστικά βάσει της χαμηλότερης τιμής.

Διασαφήνιση εξ αρχής (όπως στο σχέδιο ασφάλειας και υγείας) των κατασκευαστικών δραστηριοτήτων υψηλού κινδύνου που έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στους εμπλεκόμενους στα στάδια εκπόνησης της μελέτης ενός έργου, έτσι ώστε να περιμένουν να δουν κατάλληλες δηλώσεις μεθόδων πριν από την έναρξη των εργασιών.

Θέση σαφών κριτηρίων ασφάλειας και υγείας που θα χρησιμοποιηθούν στην αξιολόγηση των πιθανών εργολάβων, ξεκαθαρίζοντας τα σε αυτούς και προσδοκώντας από αυτούς να δράσουν και οι ίδιοι αναλόγως αν η εργασία τους ανατεθεί.

β) Θέσπιση γενικών ρυθμίσεων διαχείρισης έργου σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας ώστε όλοι οι φορείς να γνωρίζουν τον ρόλο που έχουν και τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να συνεργαστούν και να συντονιστούν με τους άλλους

Θα πρέπει να ελεγχθούν οι ρυθμίσεις διαχείρισης έργου για θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας ώστε να διασφαλιστεί ότι περιλαμβάνουν τα καθήκοντα του εργολάβου σε ικανοποιητικό βαθμό. Οι ρυθμίσεις θα πρέπει να διασφαλίσουν τη συνεργασία μεταξύ των μελών της ομάδας εργασίας και τον συντονισμό των ενεργειών τους με σκοπό την εξασφάλιση της ασφάλειας και υγείας εντός του εργοταξίου.

Ορθές πρακτικές:

Ρυθμίσεις οι οποίες καθιστούν την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας ένα θέμα που αντιμετωπίζεται κατά ολοκληρωμένο τρόπο παράλληλα με άλλα ζητήματα του έργου θεωρούνται γενικώς πιο επιτυχημένες από εκείνες που αντιμετωπίζουν το συγκεκριμένο θέμα μεμονωμένα.

Διασφάλιση της κάλυψης των υπεργολάβων από τις ρυθμίσεις, εφόσον αυτοί μπορούν να συμβάλουν θετικά.

γ) Προσδιορισμός των αναγκών των κυρίων του έργου ώστε να εκπληρώνονται ταυτόχρονα με την ελαχιστοποίηση των κινδύνων για τους εργαζομένους κατασκευών

Θα πρέπει να αποφασιστούν οι τελικές ανάγκες των κυρίων του έργου (οι οποίες σχετίζονται πιθανώς με στοιχεία κατά την κατασκευή).

Ορθές πρακτικές:

Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των εργολάβων από τους κυρίους του έργου, οι οποίες σχετίζονται συχνά με τον αναγκαίο χώρο για εργασία, αποθήκευση και εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης των εργαζομένων.

δ) Εντοπισμός άλλων ατόμων η ασφάλεια και η υγεία των οποίων ενδέχεται να επηρεαστούν σοβαρά από το έργο και θέσπιση εργασιακών ρυθμίσεων με τα άτομα αυτά ή με κατάλληλους μεσάζοντες

Θα πρέπει να συνεχιστεί η συνεργασία, όταν χρειάζεται, και να λάβουν μέρος σε αυτή επιπλέον φορείς στην ομάδα (π.χ. εργολάβοι).

ε) Συγκέντρωση πληροφοριών για τις τρέχουσες συνθήκες του εργοταξίου, το περιβάλλον του και πιθανές τεχνικές και σχεδιαστικές λύσεις

Είναι πιθανό να αυξηθούν οι πληροφορίες για ένα εργοτάξιο και να υπάρχει επιπλέον ροή πληροφοριών για τις προβλεπόμενες εργασίες κατασκευής, ειδικά από το έργο του σχεδιασμού, οπότε και θα πρέπει να τεθούν εν γνώσει των φορέων, όπως αυτό κρίνεται αναγκαίο (συμπεριλαμβανομένων των εργολάβων καθώς ετοιμάζουν προτάσεις για τους κυρίους του έργου).

Ορθές πρακτικές:

Τοποθέτηση των συντονιστών ως επικεφαλής της συγκέντρωσης και διάδοσης πληροφοριών που απαιτούνται από άλλους για να συμβάλουν στην αύξηση της ασφάλειας και της υγείας κατά τις εργασίες κατασκευής.

στ) Καθώς προχωρά ο σχεδιασμός και λαμβάνονται και άλλες αποφάσεις, εφαρμογή της αξιολόγησης κινδύνου σε προβλεπόμενα ζητήματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας και παρομοίως εφαρμογή των γενικών αρχών πρόληψης

Η αξιολόγηση κινδύνου και οι γενικές αρχές πρόληψης θα πρέπει να συνεχίσουν να εφαρμόζονται γενικώς, καθώς άλλοι εργοδότες (π.χ. εργολάβοι και υπεργολάβοι) προστίθενται ως φορείς στην ομάδα του έργου.

Ορθές πρακτικές:

Ολοκληρωμένα μητρώα κινδύνου στις περιπτώσεις που οι βασικοί φορείς συνεργάζονται για τον εντοπισμό των κινδύνων και συμφωνούν επί των καλύτερων μέσων για την εξάλειψή τους, όπου είναι δυνατόν, και, στις περιπτώσεις που δεν είναι εφικτό, τη μείωση των κινδύνων σε αποδεκτά επίπεδα.

ζ) Εκτίμηση κατάλληλων χρονικών περιόδων για την ολοκλήρωση της σχετικής εργασίας

Σε μακροσκοπικό επίπεδο, οι κύριοι του έργου, οι σύμβουλοί τους και οι επικεφαλής εργολάβοι θα πρέπει να επιλύσουν ζητήματα σχετικά με τον χρόνο που απαιτείται για την ασφαλή ολοκλήρωση ενός έργου. Σε μικροσκοπικό επίπεδο, τα ίδια ζητήματα θα πρέπει να επιλυθούν κανονικά μεταξύ των εργοδοτών (εργολάβων και υπεργολάβων) και των συντονιστών, κατά περίπτωση.

η) Διασφάλιση της κατάρτισης των σχεδίων ασφάλειας και υγείας

Τα σχέδια ασφάλειας και υγείας θα πρέπει να βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο ανάπτυξης και να περιλαμβάνουν χρήσιμες πληροφορίες όπως αυτές που αναφέρονται παρακάτω.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφάλειας και υγείας, σ. 59**

Ορθές πρακτικές:

Οι συντονιστές φροντίζουν ώστε άλλοι, κυρίως οι βασικοί εργολάβοι, να συμμετέχουν στην ανάπτυξη και τη βελτίωση των σχεδίων ασφάλειας και υγείας.

Οι εργολάβοι αναλαμβάνουν παρόμοιες δεσμεύσεις σε σχέση με τους υπεργολάβους τους.

Παροχή σχεδίων στο πλαίσιο των πληροφοριών που συγκεντρώνονται για την παροχή βοήθειας σε πιθανούς εργολάβους, καθώς προετοιμάζουν προτάσεις προς υποβολή στους κυρίους του έργου.

Παροχή σχεδίων (ή σημαντικών αποσπασμάτων τους) από τον εργολάβο σε πιθανούς υπεργολάβους, καθώς αυτοί αναπτύσσουν με τη σειρά τους τις προτάσεις τους.

θ) Διασφάλιση της έναρξης κατάρτισης των φακέλων ασφάλειας και υγείας όπου χρειάζεται

Οι φάκελοι θα έχουν αναπτυχθεί περαιτέρω. Πιθανώς περιέχουν χρήσιμες πληροφορίες για τους νεότερους φορείς σε μια ομάδα έργου. Οι φορείς μπορούν να ενημερωθούν για τις περαιτέρω πληροφορίες που αναμένεται να προστεθούν από την πλευρά τους ώστε να συμπληρωθούν οι φάκελοι.

ι) Εκ των προτέρων γνωστοποίηση

Η εκ των προτέρων γνωστοποίηση πρέπει να κοινοποιηθεί στην αρμόδια αρχή αμέσως μετά την επιλογή των βασικών εργολάβων και πριν από την έναρξη οποιασδήποτε εργασίας στο εργοτάξιο.

→ **Βλέπε παράγραφο 4.1.1, Έναρξη έργου, σ. 80**

ια) Εργασίες προετοιμασίας πριν από την έναρξη εργασιών στο εργοτάξιο

Υπάρχουν ορισμένα πρακτικά θέματα που πρέπει γενικά να λαμβάνονται υπόψη από τα άτομα που ασχολούνται με θέματα προετοιμασίας πριν από την έναρξη των εργασιών στο εργοτάξιο. Στα εμπλεκόμενα πρόσωπα μπορεί να περιλαμβάνονται κύριοι του έργου, ανάδοχοι, συντονιστές όπου απαιτείται, εργοδότες (εργολάβοι και υπεργολάβοι) και ελεύθεροι επαγγελματίες.

Οι κύριοι του έργου και οι ανάδοχοι θα πρέπει να συνεχίσουν να εκπληρώνουν τα καθήκοντα που έχουν αναλάβει σύμφωνα με το άρθρο 4.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.3.2, Κύριος του έργου, σ. 59, και 2.3.3, Ανάδοχος, σ. 39**

Οι συντονιστές εκπόνησης της μελέτης του έργου θα πρέπει παρομοίως να εκπληρώσουν τα δικά τους καθήκοντα.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.3.5.ζ), Ποια είναι τα καθήκοντα των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά τη διάρκεια εκπόνησης της μελέτης του έργου, σ. 44**

Θα πρέπει να διατίθεται χρόνος από τους κυρίους του έργου, τους αναδόχους τους και στα σχέδια ασφάλειας και υγείας για την προπαρασκευαστική εργασία που απαιτείται πριν από την έναρξη των εργασιών στο εργοτάξιο.

Ορθές πρακτικές:

Παραχώρηση μιας ρεαλιστικής χρονικής περιόδου για προετοιμασίες πριν από την έναρξη.

Επανεκτίμηση της χρονικής περιόδου αν οι εργολάβοι εκφράσουν την άποψη ότι ο προβλεπόμενος χρόνος είναι ανεπαρκής.

Στην περίπτωση έργων συντήρησης, ειδικά στις περιπτώσεις που πρέπει να καλυφθούν έκτακτες ανάγκες συντήρησης των εγκαταστάσεων των κυρίων του έργου, πραγματοποίηση όσο το δυνατόν περισσότερης προπαρασκευαστικής εργασίας με βάση τις προβλεπόμενες εργασίες κατασκευής και αναπτύσσοντας διαδικασίες που επιτρέπουν την ολοκλήρωση αυτής της εναπομείνουσας εργασίας με την ελάχιστη καθυστέρηση χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η ασφάλεια [π.χ. μια ανάδοχος εταιρεία που ανέλαβε να ανταποκρίνεται σε έκτακτες ανάγκες πέραν των ωρών λειτουργίας, όπως διαρροές νερού, για έναν κύριο έργου με μεγάλη αλυσίδα καταστημάτων, συμφωνεί με τον κύριο του έργου ότι οι βασικές πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία και τον τρόπο αντιμετώπισής τους (π.χ. μονώνοντας ηλεκτρικά κυκλώματα τροφοδοσίας, μέσω διαδρομών ασφαλούς πρόσβασης κ.λπ.) θα υπάρχουν διαθέσιμες στις θύρες εισόδου σε όλα τα κτίρια].

Οι κύριοι του έργου, οι ανάδοχοι, οι συντονιστές και οι εργολάβοι θα πρέπει να συνεργάζονται στενά. Θα πρέπει να υιοθετηθεί μια λογική προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τη φύση και την κλίμακα των

εργασιών και των κινδύνων. Πρακτικά θέματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη είναι μεταξύ άλλων τα εξής:

- σχέδια ασφάλειας και υγείας·
- φάκελοι ασφάλειας και υγείας·
- ρυθμίσεις διαχείρισης και οργάνωσης (συμπεριλαμβανομένων των κανόνων του εργοταξίου)·
- προκαταρκτικές εργασίες·
- πρόσβαση στο εργοτάξιο·
- ασφάλιση των ορίων και οριοθέτηση οποιωνδήποτε περιοχών αποκλεισμού·
- υφιστάμενες και προσωρινές υπηρεσίες·
- δομή εργοταξίου συμπεριλαμβανομένων των οδών κυκλοφορίας, των περιοχών αποθήκευσης·
- χειρισμός υλικών·
- προσωρινά γραφεία και εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης·
- πολιτικές μέσων ατομικής προστασίας·
- συστήματα έκτακτης ανάγκης·
- εκπαίδευση.

Εξοικείωση με τις προτεινόμενες εργασίες και το εργοτάξιο

Οι νέοι φορείς του έργου θα πρέπει να εξοικειωθούν με τη φύση και το αντικείμενο των προτεινόμενων εργασιών και του εργοταξίου ώστε να γνωρίζουν τις επιπτώσεις για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία. Αυτό δύναται να περιλαμβάνει έλεγχο των εγγράφων και πραγματοποίηση

επισκέψεων στο εργοτάξιο.

Ορθές πρακτικές:

Έλεγχος των πληροφοριών που έχουν παρασχεθεί από άλλους κατά τη διάρκεια ελέγχου στο εργοτάξιο, π.χ.:

- Υπάρχουν επικίνδυνα απόβλητα;
- Υπάρχουν ενδείξεις επικίνδυνων ουσιών (π.χ. αμιάντου), μόλυνσης ή μη εκραγέντων εκρηκτικών μηχανισμών;
- Υπάρχουν υπέργειοι ηλεκτρικοί αγωγοί, υπόγειες εγκαταστάσεις ή άλλοι ιστοί, και εμφανίζονται σωστά στα σχέδια του εργοταξίου;
- Υπάρχει παροχή νερού για την καταπολέμηση πυρκαγιάς;
- Υπάρχει διαθέσιμη τροφοδοσία ρεύματος;
- Υπάρχουν άλλοι περιορισμοί, όπως από περιβάλλοντα κτίρια, δρόμους ή σιδηροδρομικές γραμμές;
- Τι είδους έλεγχοι διαχείρισης κυκλοφορίας και περιορισμοί εφαρμόζονται ήδη;
- Τι μέτρα εφαρμόζονται για την προστασία του κοινού;

Σχέδια ασφάλειας και υγείας

Τα σχέδια ασφάλειας και υγείας αποτελούν βασικά έγγραφα που πρέπει να μελετηθούν από τους νέους φορείς στις ομάδες έργου ώστε να είναι εξοικειωμένοι και πλήρως ενημερωμένοι για θέματα επαγγελματικής

ασφάλειας και υγείας σχετικά με το συγκεκριμένο κάθε φορά έργο.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφάλειας και υγείας, σ. 59**

Ορθές πρακτικές:

Από κοινού έλεγχοι των σχεδίων ασφάλειας και υγείας από τους εργολάβους, τους εργαζομένους ή τους εκπροσώπους τους, τους συντονιστές και τους κυρίους του έργου/αναδόχους καθώς και επικαιροποίηση των σχεδίων υπό το πρίσμα των συμφωνιών που έχουν επιτευχθεί.

Φάκελοι ασφάλειας και υγείας

Στις περιπτώσεις που υπάρχουν φάκελοι ασφάλειας και υγείας, αυτοί αποτελούν επιπλέον έγγραφα που πιθανώς να χρειάζεται να μελετηθούν από τους νέους φορείς στις ομάδες του έργου ώστε να είναι εξοικειωμένοι και πλήρως ενημερωμένοι για υπάρχοντα θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας. Στις περιπτώσεις που οι σημαντικές πληροφορίες στους φακέλους αυτούς έχουν ληφθεί πλήρως υπόψη κατά την κατάρτιση των σχεδίων ασφάλειας και υγείας, μειώνεται η ανάγκη για έλεγχο.

Στις περιπτώσεις που απαιτείται η κατάρτιση ενός νέου φακέλου (ή η επικαιροποίηση του υπάρχοντος), οι εργολάβοι πρέπει να εξοικειωθούν με τους ρόλους που τους έχουν ανατεθεί και τα στοιχεία που αναμένεται να συνεισφέρουν οι ίδιοι.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4.3, Φάκελος ασφάλειας και υγείας, σ. 61**

Ορθές πρακτικές:

Έλεγχος των υπαρχόντων φακέλων από τους νέους φορείς στις ομάδες του έργου καθώς και εξέταση ζητημάτων από κοινού με άλλους στις περιπτώσεις που υπάρχει αμφιβολία σχετικά με τη σημασία των εν λόγω ζητημάτων για την ασφάλεια και την υγεία.

Διασφάλιση από μέρους των εργολάβων ότι οι ίδιοι και οι υπεργολάβοι τους γνωρίζουν τι αναμένεται από αυτούς όσον αφορά τους φακέλους ασφάλειας και υγείας.

Κατά τη δημιουργία ενός νέου φακέλου, συμφωνία με τους κυρίους του έργου για το τι στοιχεία θα προσθέσουν, τα οποία μπορεί να αποβούν χρήσιμα στους υπάρχοντες φακέλους ή τα άλλα αρχεία.

Ρυθμίσεις διαχείρισης και οργάνωσης συμπεριλαμβανομένων των κανόνων του εργοταξίου και των σχεδίων

Τα σχέδια ασφάλειας και υγείας θα πρέπει να περιέχουν πληροφορίες για αυτό το θέμα. Θα πρέπει να ελέγχονται, να προσαρμόζονται και να επικαιροποιούνται, κατά περίπτωση. Θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για την εφαρμογή ρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής κατάλληλων ατόμων, της ανάπτυξης απαραίτητων διαδικασιών και της εφαρμογής τους (συμπεριλαμβανομένης και οποιασδήποτε εκπαίδευσης που μπορεί να απαιτείται για λόγους ασφάλειας και υγείας).

Κανόνες εργοταξίου πρέπει να καταρτιστούν και να συμφωνηθούν. Θα πρέπει να αποφασιστούν τα μέσα για τη γνωστοποίησή τους στους εργαζομένους και άλλα άτομα.

Γενικώς χρήσιμη προς την κατεύθυνση της ασφάλειας του εργοταξίου είναι η ανάπτυξη σχεδίων δομής εργοταξίου που να παρουσιάζουν τις οδούς κυκλοφορίας, τις εγκαταστάσεις και τις ρυθμίσεις εντός του εργοταξίου.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφάλειας και υγείας, σ. 59**

Στις περιπτώσεις που δεν απαιτούνται σχέδια ασφάλειας και υγείας σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, διάφορα παρόμοια θέματα θα πρέπει να μελετηθούν από τα άτομα που πρόκειται να ξεκινήσουν εργασίες κατασκευής. Για βραχυχρόνιες εργασίες, οι προφορικές συμφωνίες, τα σύντομα σημειώματα ή τα απλά προσχέδια μπορούν να βοηθήσουν στην επίτευξη συμφωνίας με τους κυρίους του έργου για τέτοιου είδους θέματα.

Ορθές πρακτικές:

Επέκταση των σχεδίων ασφάλειας και υγείας ώστε να συμπεριλάβουν σχέδια δομής του εργοταξίου που παρουσιάζουν οδούς κυκλοφορίας, εγκαταστάσεις εντός του εργοταξίου κ.λπ., στις περιπτώσεις που αυτά δεν είναι ακόμα διαθέσιμα.

Προκαταρκτικές (ή προπαρασκευαστικές) εργασίες

Σε αυτό το στάδιο ενός έργου πρέπει να εκτελεστούν όποιες τυχόν προκαταρκτικές ή προπαρασκευαστικές εργασίες δεν έχουν ήδη εκτελεστεί.

Παράδειγμα 101:

Σε εργασίες σε ποτάμια και ρεύματα νερού, λόγω των κινδύνων από την έντονη βροχόπτωση και τις καταιγίδες, ενδέχεται να απαιτούνται προληπτικά μέτρα ασφαλείας, π.χ. κανάλια παρέκκλισης, αναχώματα.

Ορθές πρακτικές:

Ολοκλήρωση της απολύμανσης, αφαίρεση του αμιάντου και αντιμετώπιση θεμάτων σχετικών με μη εκραγέντες εκρηκτικούς μηχανισμούς πριν από την έναρξη των υπόλοιπων εργασιών κατασκευής.

Σημεία πρόσβασης στο εργοτάξιο και διαδρομές

Θα πρέπει να καθορίζονται και να δημιουργούνται κατάλληλα σημεία πρόσβασης στο εργοτάξιο και διαδρομές ώστε να ξεκινήσουν οι εργασίες κατασκευής στο εργοτάξιο.

Ο αριθμός και η μορφή τους θα εξαρτηθούν από τις προδιαγραφές της εργασίας και τις απαιτήσεις των άλλων (π.χ. των κυρίων του έργου, παρακείμενων ιδιοκτησιών, αρχών διαχείρισης αυτοκινητοδρόμων κ.λπ.). Σε πολύ μεγάλα εργοτάξια, ο προκαταρκτικός σχεδιασμός μπορεί να προσδιορίσει την ανάγκη αλλαγής των σημείων πρόσβασης κατά τη διάρκεια των εργασιών.

Ορθές πρακτικές:

Διαβούλευση με τους κυρίους του έργου, τους κατόχους παρακείμενων ιδιοκτησιών και τις αρχές διαχείρισης αυτοκινητοδρόμων σχετικά με τους καλύτερους χώρους για την τοποθέτηση των σημείων πρόσβασης και των διαδρομών καθώς και τον σχεδιασμό τους.

Συμφωνία επί των κριτηρίων επιλογής των σημείων πρόσβασης/εξόδου (π.χ. όρια ελάχιστης ορατότητας κ.λπ.).

Αξιολόγηση της υφιστάμενης κυκλοφοριακής ροής και κίνησης ώστε να μειώνονται οι κίνδυνοι, ειδικά στις περιπτώσεις εκτέλεσης εργασίας σε αυτοκινητόδρομο.

Αναγνώριση του γεγονότος ότι οι πεζοί μπορεί να μην είναι επαρκώς προστατευμένοι από την κυκλοφοριακή κίνηση στα σημεία πρόσβασης και εξόδου και κατάλληλος σχεδιασμός για άτομα με αναπηρίες.

Αποφυγή διάσχισης των δημόσιων δρόμων όπου είναι δυνατόν ή, εάν αυτό δεν είναι δυνατό, παροχή ελεγκτικών μηχανισμών, όπως ο εξοπλισμός φωτεινής σηματοδότησης ρύθμισης κυκλοφορίας.

Διαχωρισμός σημείων εισόδου και εξόδου και δημιουργία ροών κυκλοφορίας μονής κατεύθυνσης εντός του εργοταξίου.

Εκ των προτέρων προειδοποίηση των πεζών και των χρηστών των δρόμων για τις εισόδους και τις εξόδους του εργοταξίου.

Σηματοδότηση των δρόμων έκτακτης ανάγκης ώστε να παραμένουν ελεύθεροι από εμπόδια.

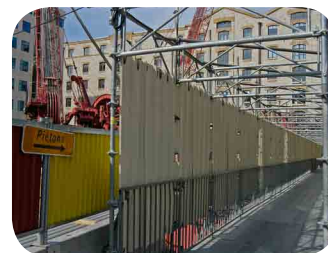
Τοποθέτηση δρόμων εντός του εργοταξίου στις περιοχές λειτουργίας των γερανών και των άλλων ανυψωτικών μηχανισμών.

Διασφάλιση επαρκούς απόστασης ασφαλείας από εκσκαφές, εγκαταστάσεις κατασκευής και φυσικούς κινδύνους, όπως δέντρα, ανώμαλο έδαφος και ρεύματα νερού.

Ασφάλιση των ορίων, οριοθέτηση οποιωνδήποτε περιοχών αποκλεισμού και αποκλεισμός των μη εξουσιοδοτημένων ατόμων

Η γενική αρχή θα πρέπει να είναι ο διαχωρισμός των εργασιών κατασκευής από άτομα που δεν απασχολούνται σ' αυτές, ιδιαίτερα το κοινό και, ειδικά, τα ευάλωτα άτομα. Επιπλέον, ο περιβάλλων χώρος και η περίμετρος του εργοταξίου πρέπει να έχουν ευκρινή και εμφανή σήμανση και διάταξη, ώστε να είναι ευκρινώς ορατοί και αναγνωρίσιμοι.

Ο διαχωρισμός μπορεί να επιτευχθεί συνήθως με φυσικά εμπόδια και καταμερισμό του χρόνου (π.χ.

στις περιπτώσεις που η εργασία γίνεται «πέραν των εργάσιμων ωρών») ή με την απόσταση (π.χ. στις περιπτώσεις που οι εργασίες είναι πλήρως απομονωμένες από την παρουσία άλλων ατόμων). Η φύση του απαιτούμενου διαχωρισμού εξαρτάται από το έργο και τις εργασίες σε εξέλιξη, όπως επίσης και από την τοποθεσία του εργοταξίου. Ότι είναι κατάλληλο για ένα μεγάλο κατασκευαστικό εργοτάξιο δεν είναι απαραίτητα κατάλληλο για την κατασκευή μιας γραμμής μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας σε μια απομονωμένη περιοχή, για εργασίες συντήρησης σε υπάρχοντες δρόμους που χρησιμοποιούνται ή για κάποιες δευτερεύουσες εργασίες. Επίσης, τα μέτρα που επιλέγονται δύναται να επηρεάζονται από την πιθανή ανάγκη για μετάθεση των πετασμάτων όσο προχωρούν οι εργασίες.

Τα πετάσματα ασφαλείας εξυπηρετούν διπλό σκοπό: μπορούν να προστατεύουν το κοινό από κινδύνους που εμφανίζονται κατά τις εργασίες και επίσης να προστατεύουν τους εργαζομένους από εξωτερικούς κινδύνους, όπως η διερχόμενη κυκλοφορία.

Τα πετάσματα ασφαλείας βοηθούν να προληφθεί η πρόσβαση στο εργοτάξιο από μη εξουσιοδοτημένα άτομα. Χρειάζονται συνήθως επιπρόσθετα μέτρα ασφαλείας στα σημεία πρόσβασης.

Μπορεί να υπάρξουν περιοχές αποκλεισμού εντός της περιφράξης του εργοταξίου οι οποίες δημιουργούνται για την προστασία των εργαζομένων στις κατασκευές από υπάρχοντες κινδύνους.

Ορθές πρακτικές:

Διαβούλευση με τους κυρίους του έργου, τους γείτονες, τις τοπικές αρχές, τις υπηρεσίες διαχείρισης αυτοκινητοδρόμων κ.λπ. κατά την αντιμετώπιση τέτοιων θεμάτων.

Έλεγχος πρόσβασης με τη χρήση καρτών εργοταξίου. (Οι κάρτες δύναται επίσης να περιέχουν αρμοδιότητες για θέματα ασφαλείας και υγείας, μητρώα εκπαίδευσης και σημαντικές πληροφορίες σχετικά με την επαγγελματική υγεία.)

Χρήση ειδικών εργολάβων για την οριοθέτηση των χώρων εργασίας, στις περιπτώσεις που ο διαχωρισμός αφορά γρήγορη κυκλοφορία ή κυκλοφορία υψηλής πυκνότητας. (Επιπρόσθετα κιγκλιδώματα ή ισχυρά προσωρινά τοιχώματα αποτελούν παραδείγματα μέσω προστασίας και μεγιστοποίησης των χώρων εργασίας.)

Μέτρα ομαδικής προστασίας, όπως το προσωρινό κλείσιμο των δρόμων και των σιδηροδρομικών λειτουργιών, σε αντίθεση με οπτικές ή ακουστικές μεθόδους προειδοποίησης.

Υπάρχουσες και προσωρινές υπηρεσίες

Θα πρέπει να καθοριστούν προδιαγραφές για οποιοσδήποτε προσωρινές υπηρεσίες απαιτούμενες για λόγους ασφαλείας και υγείας, καθώς και να γίνουν ρυθμίσεις για την παροχή τους. Οι υπηρεσίες αυτές δύναται να περιλαμβάνουν υπηρεσίες επικοινωνίας που απαιτούνται για την αντιμετώπιση περιστατικών έκτακτης ανάγκης.

Θα πρέπει να εντοπιστούν, να τοποθετηθούν και να σημανθούν οι υπάρχουσες και προσωρινές υπηρεσίες που μπορεί να θέτουν κινδύνους για την ασφάλεια. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν εκδώσει οδηγίες για τον τρόπο επίτευξης των παραπάνω με ασφάλεια.

Ορθές πρακτικές:

Ενημέρωση των αρχείων σχετικά με τη θέση των υπηρεσιών.

Διασφάλιση διαθεσιμότητας προμηθειών πόσιμου νερού αντί να υπάρξει εξάρτηση από την καθημερινή εισαγωγή πόσιμου νερού.

Εγκατάσταση προσωρινών υπηρεσιών βάσει υψηλών προδιαγραφών και επίτευξη συμφωνίας με τις προμηθευτικές εταιρείες για διάφορα θέματα (όπως γείωση κ.λπ.).

Εγκατάσταση προσωρινών ηλεκτρικών εγκαταστάσεων και υπηρεσιών διανομής που θα εξασφαλίζουν την ασφάλεια (π.χ. εργαλεία χαμηλής τάσης που λειτουργούν και με μπαταρίες μαζί με παροχή των κατάλληλων σημείων φόρτισης).

Αποθήκευση χύδην καύσιμων υλικών (π.χ. φυσικό αέριο, μαζούτ κ.λπ.) σε ασφαλείς τοποθεσίες.

Θα πρέπει να καθοριστούν και να δοθούν οι προδιαγραφές του έργου για τον τεχνητό φωτισμό.

Ορθές πρακτικές:

Σχεδιασμός του φωτισμού των οδών κυκλοφορίας και των χώρων αποθήκευσης, εργασίας, καθώς και περιοχών εξυπηρέτησης των εργαζομένων.

Παροχή φωτισμού που φωτίζει όλες τις απαραίτητες περιοχές χωρίς να δημιουργεί λάμψη.

Εκτίμηση της ανάγκης για δημόσια ασφάλεια και φωτισμός του εξωτερικού χώρου της περιφράξης, ειδικά των σημείων πρόσβασης και εξόδου.

Διάταξη εργοταξίου, συμπεριλαμβανομένων των οδών κυκλοφορίας και των περιοχών αποθήκευσης

Με εξαίρεση τα μικρότερα έργα, αποτελεί καλή πρακτική η κατάρτιση σχεδίων εργοταξίου όπου παρουσιάζονται θέματα σχετικά με την ασφάλεια. Τα σχέδια χρειάζονται γενικώς επικαιροποίηση, όσο προχωρούν οι εργασίες.

Ορθές πρακτικές:

Παρουσίαση στα σχέδια του εργοταξίου

- των προσωρινών μονάδων διαμονής και εξυπηρέτησης εργοταξίου·
- των εγκαταστάσεων αποθήκευσης, των ανοιχτών και κλειστών χώρων, των χώρων διάθεσης απορριμμάτων·
- των σημείων πρόσβασης και εξόδου·
- των ρυθμίσεων στάθμευσης·
- των έτοιμων οδών κυκλοφορίας για τον διαχωρισμό οχημάτων και πεζών·
- των χώρων εργασίας·
- εξωτερικών περιορισμών λόγω δραστηριοτήτων από άλλους εκτός των ορίων του εργοταξίου·
- των σταθερών εγκαταστάσεων και εξοπλισμών, όπως τα σιλό·
- των γερανών και άλλων συσκευών μηχανικού χειρισμού (με τις ανυψωτικές τους δυνατότητες)·
- των σημείων λειτουργίας κινητών εγκαταστάσεων·
- των υφιστάμενων και προσωρινών υπηρεσιών·
- των χώρων στους οποίους η χρήση εξοπλισμού ατομικής προστασίας είναι υποχρεωτική·
- των μεγάλων σκαλωσιών·
- του προσανατολισμού του προσωρινού φωτισμού·
- της θέσης και διανομής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, όπως ηλεκτρισμός, νερό, αέριο κ.λπ.

Χειρισμός υλικών

Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τον χειρισμό υλικών που ελαχιστοποιεί τον διπλό χειρισμό και μεγιστοποιεί τη χρήση συσκευών μηχανικού χειρισμού μειώνει την πιθανότητα τραυματισμών.

Ορθές πρακτικές:

Ανάπτυξη σχεδίων που επιτρέπουν ολοκληρωμένη προσέγγιση του χειρισμού υλικών, π.χ.:

- χώροι αποθήκευσης και εγκαταστάσεις σιλό για χύδην αποθήκευση υλικών κ.λπ. που είναι άμεσα προσβάσιμες από τα οχήματα παράδοσης·
- χώροι αποθήκευσης που εντάσσονται με ασφάλεια στις λειτουργικές δυνατότητες των γερανών του εργοταξίου.

Εγκαταστάσεις και εξοπλισμός

Οι προδιαγραφές εγκαταστάσεων και εξοπλισμού θα πρέπει να αποφασιστούν, καθώς και να γίνουν ρυθμίσεις για την ασφαλή λειτουργία τους, στις περιπτώσεις που χρησιμοποιούνται από κοινού με άλλους.

Ορθές πρακτικές:

Συνήθης εκπαίδευση εντός του εργοταξίου, συμπεριλαμβανομένης της επιπλέον επιμόρφωσης.

Σαφής κατανόηση του καθεστώτος κοινής χρήσης, δοκιμών και συντήρησης.

Προσωρινά γραφεία και εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης

Οι μόνιμες εγκαταστάσεις συνήθως παρέχουν τις καλύτερες λύσεις ασφάλειας και εξυπηρέτησης, στις περιπτώσεις που είναι διαθέσιμες. Όπου δεν υπάρχουν, θα πρέπει να εκτιμηθούν και να αποφασιστούν οι προδιαγραφές για προσωρινές εγκαταστάσεις.

Οι προσωρινές μονάδες στέγασης του εργολάβου απαιτείται συνήθως να λειτουργήσουν ως εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης (εστιατόρια, αποδυτήρια, λουτρά και αποχωρητήρια, χώροι πρώτων βοηθειών), ως χώροι αναψυχής, ως χώροι διαμονής και ύπνου, κατά περίπτωση, γραφεία εργοταξίου για την ομάδα του έργου, χώροι αποθήκευσης εργαλείων, χώροι αποθήκευσης υλικών, χώροι αποθήκευσης καυσίμων.

Ορθές πρακτικές:

Η τοποθέτηση των γραφείων εργοταξίου σε κατάλληλα σημεία ώστε να είναι δυνατή η παρατήρηση τοποθεσιών κρίσιμων για θέματα ασφάλειας.

Μέριμνα για κατάλληλη πρόσβαση από άτομα με αναπηρίες.

Εξασφάλιση διαδρομών ασφαλούς πρόσβασης από τα σημεία εισόδου της περιφράξης στα γραφεία και τα κτίρια εξυπηρέτησης ώστε να μην απαιτούνται μέτρα ατομικής προστασίας.

Τοποθέτηση των εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης σε κατάλληλα σημεία ώστε να είναι σαφώς διαχωρισμένες από δρόμους κυκλοφορίας και κίνηση.

Τοποθέτηση των εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης κοντά στην εργασία για να μειωθεί ο χρόνος μετακίνησης εντός του εργοταξίου. Σε μεγάλα εργοτάξια, θα πρέπει να μελετάται το ενδεχόμενο διαμόρφωσης εγκαταστάσεων σε διάφορες τοποθεσίες.

Τοποθέτηση των εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης σε κατάλληλο σημείο ώστε να μην εκτίθενται σε μη αποδεκτούς κινδύνους λόγω της πιθανότητας δομικών καταρρεύσεων κατά την εργασία.

Πλήρης εκτίμηση της ανάγκης για έξοδο κινδύνου.

Ύπαρξη συμφωνίας ότι οι εγκαταστάσεις που κατασκευάστηκαν αρχικά για χρήση από έναν εργολάβο θα χρησιμοποιηθούν και από κάποιον άλλον όσο προχωρούν οι εργασίες.

Διασφάλιση του τακτικού καθαρισμού των εγκαταστάσεων.

Θα πρέπει να παρέχονται εξαρχές κατάλληλες εγκαταστάσεις υγιεινής και πλύσης. Οι εγκαταστάσεις αυτές θα περιλαμβάνουν εξοπλισμό υγιεινής, πλύσης με κρύο και ζεστό νερό (συμπεριλαμβανομένων και λουτρών, όπου χρειάζεται), αποδυτήρια, εγκαταστάσεις αποθήκευσης για τον ρουχισμό προστασίας και τον προσωπικό ρουχισμό που

δεν χρησιμοποιείται κατά την εργασία, εστιατόρια, χώρους ανάπαυσης (συμπεριλαμβανομένων ειδικών παροχών για εγκύους, όπου χρειάζεται) και χώρους προστασίας από κακές καιρικές συνθήκες.

Θα πρέπει να καταρτιστούν και να εφαρμοστούν ρυθμίσεις ώστε οι εγκαταστάσεις να παραμένουν καθαρές και σε καλή κατάσταση. Στο παράρτημα IV της οδηγίας παρέχονται περαιτέρω αναλυτικές προδιαγραφές.

Πολιτικές σχετικά με τα μέσα ατομικής προστασίας

Πολιτικές σχετικά με τα μέσα ατομικής προστασίας θα πρέπει να αναπτύσσονται και να γίνονται γνωστές, πιθανώς μέσω των κανόνων του εργοταξίου. Οι επικίνδυνες περιοχές (που χρήζουν προστατευτικού κράνους) αποτελούν τα πιο πιθανά στοιχεία μιας τέτοιας πολιτικής σε σχέση με τον κίνδυνο πτώσης αντικειμένων, αλλά είναι πιθανόν να απαιτείται ή να θεωρείται χρήσιμος και άλλος εξοπλισμός ανάλογα με τη εργασία που θα εκτελεστεί.

Ορθές πρακτικές:

Εισαγωγή προδιαγραφών για την υποχρεωτική χρήση των απαραίτητων μέσων ατομικής προστασίας (π.χ. ρουχισμός υψηλής ορατότητας, προστατευτικά υποδήματα, προστατευτικά γυαλιά, προστατευτικά γάντια κ.λπ.) στις περιπτώσεις που η προηγούμενη εμπειρία δείχνει ότι η πιθανότητα τραυματισμών μειώνεται με τη χρήση τους.

Ρυθμίσεις εκτάκτου ανάγκης συμπεριλαμβανομένης της παροχής πρώτων βοηθειών

Ο σχεδιασμός αντιμετώπισης περιστατικών εκτάκτου ανάγκης θα πρέπει να καλύπτει τις ανθρωπογενείς και φυσικές καταστροφές (π.χ. πλημμύρες, πυρκαγιές, δομικές καταρρεύσεις, σεισμούς, κεραυνούς κ.λπ.).

Τα κοινά σχέδια εκτάκτου ανάγκης και οι ρυθμίσεις για την παροχή πρώτων βοηθειών έχουν πλεονεκτήματα. Σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο, απαιτείται από τους εργοδότες να συνεργάζονται και να συντονίζουν τις ενέργειές τους για την εξασφάλιση της ασφάλειας και υγείας, και τα περιστατικά εκτάκτου ανάγκης

αποτελούν ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα όπου τέτοιες ενέργειες είναι ωφέλιμες.

Η παροχή πρώτων βοηθειών και οι ρυθμίσεις περιπτώσεων εκτάκτου ανάγκης θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους κινδύνους της εργασίας, τον αριθμό ατόμων που εκτίθενται σε αυτούς και την πιθανότητα υποστήριξης και πιθανών χρόνων απόκρισης από τις υπηρεσίες εκτάκτου ανάγκης, ειδικά για απομονωμένα έργα. Κατά την αντιμετώπιση τέτοιων θεμάτων μπορεί να είναι ωφέλιμη η στενή σύνδεση με τις υπηρεσίες εκτάκτου ανάγκης.

Τα σχέδια εκτάκτου ανάγκης θα πρέπει να καλύπτουν την πιθανότητα πυρκαγιών. Ζητήματα όπως οι θερμικές διαδικασίες, η αποθήκευση καυσίμων ή εύφλεκτων υλικών, υγρών, αερίων και απορριμμάτων και οι αυξημένοι κίνδυνοι κατά τη νυχτερινή χρήση των χώρων διαμονής αποτελούν χαρακτηριστικά θέματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη.

Άλλοι κίνδυνοι και πιθανές περιπτώσεις εκτάκτου ανάγκης (συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών) θα πρέπει να μελετηθούν, έχοντας υπόψη τη φύση ενός έργου και την τοποθεσία του.

Το κλειδί στον σχεδιασμό της αντιμετώπισης περιστατικών εκτάκτου ανάγκης είναι να διασφαλιστούν πρωτίστως τα ακόλουθα:

- ότι έχουν ληφθεί αποτελεσματικά μέτρα διαχείρισης για την αποφυγή των έκτακτων περιστατικών·
- ότι εφαρμόζονται συστήματα για τη γρήγορη αναγνώριση των έκτακτων αναγκών και την επικοινωνία με την ομάδα αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών·
- ότι όλοι οι εργαζόμενοι λαμβάνουν γνώση ενός περιστατικού εκτάκτου ανάγκης και γνωρίζουν τις ενέργειες που πρέπει να εκτελέσουν·
- ότι η ομάδα αντιμετώπισης περιστατικών εκτάκτου ανάγκης είναι κατάλληλα εκπαιδευμένη, εξοπλισμένη, έχει λάβει τις κατάλληλες οδηγίες και βρίσκεται υπό εποπτεία·
- ότι ενημερώνονται οι υπηρεσίες αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών· και
- ότι ειδοποιούνται σχετικά άλλα άτομα τα οποία μπορεί να επηρεάζονται σοβαρά.

Ορθές πρακτικές:

Συμφωνία με τις αρμόδιες αρχές για τη λήψη ολοκληρωμένων μέτρων σε περιπτώσεις φωτιάς και διάσωσης σε μεγάλα εργοτάξια καθώς και σε έργα με υψηλό καύσιμο φορτίο ή σε έργα που η διάσωση του προσωπικού μπορεί να είναι ιδιαίτερα δύσκολη.

Σχεδιασμός και εφαρμογή διαδικασιών αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών και πραγματοποίηση ασκήσεων.

Αποστολή οδικών χαρτών στις υπηρεσίες αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών στις περιπτώσεις που μπορεί να μην είναι εμφανής ο τρόπος πρόσβασης στον χώρο εργασίας.

Τοποθέτηση των εγκαταστάσεων παροχής πρώτων βοηθειών κοντά στις εξόδους του εργοταξίου ώστε να είναι άμεσα προσβάσιμες από το προσωπικό ασθενοφόρου.

Διαθεσιμότητα πυροσβεστήρων σε επικίνδυνα σημεία και δρόμους κυκλοφορίας. Εκπαίδευση των εργαζομένων στη χρήση τους.

Εκπαίδευση, πληροφόρηση, διαβούλευση και συμμετοχή

Θα πρέπει να μελετηθούν οι ανάγκες εκπαίδευσης συγκεκριμένα για το έργο και να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες. Ενδέχεται τα άτομα να χρειάζονται εκπαίδευση

για την εκπλήρωση των αντίστοιχων ρόλων τους στο εργοτάξιο. Οι ικανότητες (προσόντα, δεξιότητες, γνώσεις και εμπειρία) των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των διαχειριστών του έργου, θα πρέπει να ελέγχονται για να διασφαλίζεται ότι είναι ικανοί να φέρουν εις πέρας τους ρόλους τους με ασφάλεια.

Απαιτείται εισαγωγική εκπαίδευση για τα άτομα που εισέρχονται στο εργοτάξιο, ώστε να γνωρίζουν τους ιδιαίτερους κινδύνους και την κατάλληλη αντίδραση σε περιπτώσεις εκτάκτου ανάγκης.

Θα πρέπει να ληφθούν μέτρα ώστε να διασφαλιστεί η λήψη των απαραίτητων πληροφοριών από τους εργαζομένους για την ασφάλεια και την υγεία εντός του εργοταξίου.

Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις ανάγκες εκπαίδευσης των μεταναστών εργαζομένων και άλλων ομάδων, όπως τα νεαρά άτομα, οι προσωρινοί εργαζόμενοι και οι νεοεισερχόμενοι στην κατασκευαστική βιομηχανία.

Προκαταρκτικές συναντήσεις κατά το αρχικό στάδιο της κατασκευής θα πρέπει να οργανώνονται ώστε να γίνουν κατανοητοί από όλους οι κανόνες του εργοταξίου. Παρόμοιες συναντήσεις δύναται να οργανώνονται επίσης στις περιπτώσεις σημαντικών αλλαγών που αφορούν νέους εργολάβους.

→ Βλέπε παράγραφο 2.3.6.β), Ενημέρωση των εργαζομένων, σ. 52

Θα πρέπει να ληφθούν μέτρα ώστε να διασφαλιστεί η διαβούλευση με τους εργαζομένους για θέματα ασφάλειας και υγείας, καθώς και η ενεργή συμμετοχή τους.

→ Βλέπε 2.3.6.β), Διαβούλευση με τους εργαζομένους, σ. 53

Ορθές πρακτικές:

Ανάπτυξη και εφαρμογή εκπαιδευτικών σχεδίων για το έργο.

Ανάπτυξη ενός κοινού σεμιναρίου εισαγωγικής εκπαίδευσης στο εργοτάξιο.

Ανάπτυξη ενός προγράμματος κοινών συζητήσεων περί ασφάλειας.

Ανάπτυξη κοινών προσεγγίσεων για τη μεταφορά πληροφοριών, τη διαβούλευση και τη συμμετοχή.

Χορήγηση καρτών ασφαλείας σε όλους τους εργαζομένους που ολοκληρώνουν ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης. Η ειδικότητα ή το επάγγελμα και το όνομα του εργοδότη μπορεί να αναφέρονται στις κάρτες ασφαλείας.

ιβ) Προγραμματισμός και ρύθμιση των δραστηριοτήτων του εργοταξίου

Το παρόν τμήμα του οδηγού παρέχει πληροφορίες για την αντιμετώπιση ορισμένων τυπικών θεμάτων κατά τον προγραμματισμό και τη ρύθμιση των δραστηριοτήτων του εργοταξίου. Τα θέματα που καλύπτονται είναι ενδεικτικά όσων εμφανίζονται σε πολλά έργα, αλλά πιθανότατα δεν καλύπτουν επαρκώς τα επιμέρους ειδικά καθήκοντα.

Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το παράρτημα IV της οδηγίας, άλλες οδηγίες περί προστασίας των εργαζομένων και η εθνική νομοθεσία που μπορεί να θέτει υψηλότερα πρότυπα.

Οι κύριοι του έργου ή οι ανάδοχοι συνεχίζουν να έχουν καθήκοντα προς εκπλήρωση σύμφωνα με το άρθρο 4 και οι συντονιστές εκπόνησης της μελέτης του έργου έχουν επίσης συγκεκριμένα καθήκοντα σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας.

→ Βλέπε παραγράφους 2.3.2, Κύριος του έργου, σ. 62, 2.3.3, Ανάδοχος, σ. 69, και 2.3.5, Συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας, σ. 41

Αμέσως μετά την επιλογή τους, οι εργοδότες (εργολάβοι και υπεργολάβοι) και οι ελεύθεροι επαγγελματίες θα πρέπει να προγραμματίσουν και να οργανώσουν τις δραστηριότητές τους στο εργοτάξιο πριν από την έναρξη των εργασιών ώστε να μη θέσουν τους εργαζομένους τους σε περιττό κίνδυνο.

Διαχείριση και επίβλεψη

Θα πρέπει να εφαρμοστούν κατάλληλες ρυθμίσεις διαχείρισης και επίβλεψης έχοντας υπόψη τη φύση και την κλίμακα του έργου καθώς και τους σχετικούς κινδύνους. Οι ρυθμίσεις θα πρέπει να ενσωματωθούν στις ρυθμίσεις διαχείρισης του έργου συνολικά.

Ασφαλείς μέθοδοι εργασίας

Θα πρέπει να αναπτυχθούν ασφαλείς μέθοδοι εργασίας. Το επόμενο τμήμα του παρόντος οδηγού ασχολείται με τα στοιχεία των ασφαλών μεθόδων εργασίας, δηλαδή την ασφαλή πρόσβαση, τις εξόδους, τον χώρο εργασίας, την εγκατάσταση, τον χειρισμό και το εργασιακό περιβάλλον, καθώς και την παροχή εκπαίδευσης, πληροφοριών και οδηγιών.

Κατάλληλη πρόσβαση, έξοδος και χώροι εργασίας

Θα πρέπει να παρέχονται κατάλληλα και ασφαλή μέσα πρόσβασης και εξόδου καθώς και ασφαλείς χώροι εργασίας. Τα στοιχεία αυτά ενδέχεται να παρέχονται είτε από υπάρχουσες εγκαταστάσεις ή ολοκληρωμένες εργασίες κατασκευής είτε από προσωρινά μέσα, όπως εξοπλισμό μηχανικής πρόσβασης, σκαλωσιές, προσωρινές σκάλες και κινητές σκάλες. Η επιλογή θα καθοριστεί βάσει διαφόρων θεμάτων, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμήσεων των κινδύνων.

Εργασία σε ύψη

Μια επιπλέον οδηγία, η οδηγία 2009/104/ΕΚ⁽³⁶⁾, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από εργαζομένους κατά την εργασία τους ασχολείται ειδικότερα με το παρόν θέμα. Θα βρείτε ολοκληρωμένες πρακτικές συμ-

⁽³⁶⁾ Οδηγία 2009/104/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Σεπτεμβρίου 2009 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζομένους κατά την εργασία τους (δευτέρα ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ), ΕΕ L 260 της 3.10.2009, σ. 5.

βουλές στον μη δεσμευτικό οδηγό «Πώς να επιλέξετε τον πιο κατάλληλο εξοπλισμό εργασίας για την εκτέλεση προσωρινών εργασιών σε ύψος» ⁽³⁷⁾.

Θα πρέπει να θεσπιστεί μια προσέγγιση βάσει επικινδυνότητας όσον αφορά τον καθορισμό της κατάλληλης επιλογής εξοπλισμού για μια συγκεκριμένη εργασία.

Ορθές πρακτικές:

Χρήση χτιστών σκαλών ως μέσου πρόσβασης.

Οι προσωρινές κλίμακες είναι προτιμότερες από τις κινητές σκάλες. Οι πρώτες μειώνουν το άγχος των εργαζομένων και εξασφαλίζουν πιο γρήγορες εργασιακές διαδικασίες.

Προσωρινές εγκαταστάσεις

Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν σκαλωσιές, περιφράξεις ασφαλείας, δίκτυα ασφαλείας, αντιστήριξη, ικρίωματα και άλλες μορφές προσωρινής στήριξης, και θα πρέπει να προγραμματιστούν και να σχεδιαστούν καταλλήλως.

Πρέπει να κατασκευαστούν με ασφάλεια και να επιθεωρηθούν πριν να χρησιμοποιηθούν.

Θα πρέπει επίσης να υπόκεινται σε τακτική παρακολούθηση λαμβάνοντας υπόψη τυχόν τροποποιήσεις, μετατροπές, δυσμενείς καιρικές συνθήκες και τις συνθήκες χρήσης.

Ασφαλής χειρισμός, αποθήκευση και μεταφορά κ.λπ.

Ο σχεδιασμός πρέπει να λάβει υπόψη τα μέσα που απαιτούνται για τον ασφαλή χειρισμό, αποθήκευση, μεταφορά και χρήση των αντικειμένων, των εργαλείων, των προκατασκευασμένων συγκροτημάτων και των ουσιών που θα ενσωματωθούν στις τελικές εργασίες ή θα χρησιμοποιηθούν με άλλο τρόπο κατά τις δραστηριότητες κατασκευής. Άλλες οδηγίες καλύπτουν την ασφαλή χρήση ουσιών.

Εργονομία

Θέματα εργονομίας θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τον προγραμματισμό, ειδικά όταν είναι πιθανό να υπάρχουν επαναλαμβανόμενες ή δύσκολες σωματικές κινήσεις.

Στην οδηγία 2002/44/EK ⁽³⁸⁾ υπάρχουν περισσότερες οδηγίες σχετικά με την έκθεση των εργαζομένων στους κινδύνους που προέρχονται από φυσικούς παράγοντες (κραδασμοί).

Παράδειγμα 102:

Στις περιπτώσεις που η επίστρωση με βαριές πλάκες δεν δύναται να αποφευχθεί, η χρήση ενός ψαλιδωτού ανυψωτικού εξασφαλίζει κατάλληλη εξέδρα εργασίας για την ανύψωση των βαριών πλακών.

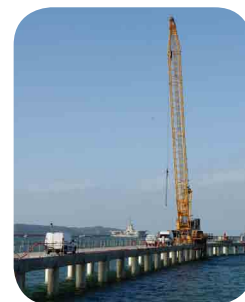

Παράδειγμα 103:

Στις περιπτώσεις που πρέπει να τοποθετηθούν βαριά παράθυρα, πρέπει να γίνεται κατάλληλος σχεδιασμός ώστε οι σκαλωσιές να δημιουργούν αρκετό χώρο εργασίας και να έχουν επαρκή δυνατότητα φόρτωσης, ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο κατάλληλος ανυψωτικός μηχανισμός.

Εξοπλισμός ανύψωσης

Στον κατασκευαστικό κλάδο χρησιμοποιούνται σε σημαντικό βαθμό προσωρινοί γερανοί εργοταξίου και κινητοί γερανοί. Η ασφαλής χρήση τους απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή. Η οδηγία 2009/104/EK ⁽³⁹⁾ σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από εργαζομένους κατά την εργασία τους καλύπτει ειδικότερα αυτό το θέμα.

Οι προδιαγραφές αυτές περιλαμβάνουν την καταλληλότητα του εδάφους και τις οποιεσδήποτε προσωρινές θεμελιώσεις, τις ασφαλείς εργασίες συναρμολόγησης και διάλυσης, την ασφάλεια κατά τη χρήση (συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που βρίσκονται κοντά στην αρτάνη και στις όχθες, καθώς και την εκπαίδευση και τις ικανότητες των οδηγών) και το εργασιακό περιβάλλον (εκτελούμενες εργασίες στη γύρω περιοχή, υπέρχειοι ηλεκτρικοί αγωγοί, παρακείμενες χρήσεις γης, απόσταση γύρω από κινούμενα/περιστρεφόμενα μέρη κ.λπ.). Οι ανυψώσεις των γερανών θα πρέπει να προγραμματιστούν έτσι ώστε οι εργασίες να είναι ασφαλείς και εντός του χώρου λειτουργίας των μηχανών. Πρέπει να σχεδιαστεί και να τηρηθεί πρόγραμμα επιθεώρησης και συντήρησης.

⁽³⁸⁾ Οδηγία 2002/44/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Ιουνίου 2002 περί των ελάχιστων προδιαγραφών υγείας και ασφαλείας όσον αφορά στην έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (κραδασμοί) (16η ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/EOK), ΕΕ L 177 της 6.7.2002, σ. 13.

⁽³⁹⁾ Οδηγία 2009/104/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Σεπτεμβρίου 2009 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζομένους κατά την εργασία τους (δεύτερη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/EOK), ΕΕ L 260 της 3.10.2009, σ. 5.

⁽³⁷⁾ Θα βρείτε ολοκληρωμένες πρακτικές συμβουλές στον μη δεσμευτικό οδηγό «Πώς να επιλέξετε τον πιο κατάλληλο εξοπλισμό εργασίας για την εκτέλεση προσωρινών εργασιών σε ύψος» (<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=140&type=2&furtherPubs=yes>).

Η χρήση προσωρινών βαρούλκων και άλλου ανυψωτικού εξοπλισμού, όπως περνοφόρα ανυψωτικά μηχανήματα για ανώμαλο έδαφος, απαιτεί παρόμοια μελέτη.

Ορθές πρακτικές:

Ανάπτυξη ολοκληρωμένων λύσεων για την ανύψωση υλικών.

Συμφωνία και παροχή δρόμων ασφαλούς πρόσβασης στον χώρο χρήσης, καθώς και προετοιμασία του εργοταξίου ώστε ο ανυψωτικός εξοπλισμός να εγκατασταθεί και να χρησιμοποιηθεί με ασφάλεια.

Συντονισμός της χρήσης τέτοιου είδους εξοπλισμού στις περιπτώσεις όπου υπάρχουν πολλοί χρήστες.

Τακτική επιθεώρηση, δοκιμή, συντήρηση και διαμόρφωση για την προβλεπόμενη χρήση του.

Σαφείς κανόνες λειτουργίας στις περιπτώσεις που υπάρχουν αρκετοί γερανοί σε κατασκευαστικό έργο.

Φυσικά φράγματα για οριοθέτηση των χώρων εργασίας από τις περιοχές αποκλεισμού (π.χ. υπέργειοι ηλεκτρικοί αγωγοί και ευαίσθητες υπόγειες εγκαταστάσεις).

Σαφείς διαδικασίες εκπαίδευσης. Πολλές εθνικές διατάξεις προβλέπουν υποχρεωτική εκπαίδευση για τη λήψη πιστοποιητικών σχετικά με ανυψωτικούς μηχανισμούς.

Άλλες εγκαταστάσεις και εξοπλισμός

Απαιτείται να ληφθούν ειδικά υπόψη άλλα μεγάλα αντικείμενα εγκατάστασης και εξοπλισμού, καθώς και θέματα που αφορούν την παράδοση, την εγκατάσταση, τη χρήση και τη μεταγενέστερη απομάκρυνσή τους από το εργοτάξιο.

Ορθές πρακτικές:

Έρευνα των δρόμων πρόσβασης προς το εργοτάξιο για μια μεγάλη εγκατάσταση, όπως οι αντλίες σκυροδέματος επί τροχιοδρομικού φορέως.

Ιδιαίτερη προσοχή στον υπέργειο ελεύθερο χώρο και στον ελεύθερο χώρο κατά πλάτος και στη φέρουσα ικανότητα γεφυρών και δρόμων πρόσβασης.

Εγκαταστάσεις παραγωγής (όπως εγκατάσταση μείξης σκυροδέματος ή χώροι για προπαρασκευή) σε κοντινή απόσταση από το εργοτάξιο.

Ασφαλές εργασιακό περιβάλλον

Η μελέτη του ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος περιλαμβάνει έλεγχο κινδύνων που ανακύπτουν από:

- εργασίες σε σχέση με τα άτομα που τις εκτελούν και άλλους
- άλλες εργασίες όσον αφορά το έργο
- άλλες δραστηριότητες εκμετάλλευσης στο εργοτάξιο
- το γενικό περιβάλλον στο οποίο εκτελείται το έργο.

Η μελέτη ενημερώνεται με τα σχέδια και τους φακέλους ασφάλειας και υγείας του έργου, καθώς και με πληροφορίες από άλλους εργοδότες που μοιράζονται το ίδιο εργοτάξιο. Οι κύριοι του έργου ή οι ανάδοχοι και οι συντονιστές έχουν να εκπληρώσουν σημαντικά καθήκοντα. Οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι εργοδότες που εκτελούν εργασίες κατασκευής θα πρέπει να μελετήσουν τη δική τους ασφάλεια και υγεία αλλά και την ασφάλεια και την υγεία άλλων που μπορεί να επηρεάζονται σοβαρά.

Μέτρα ομαδικής προστασίας

Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε μέτρα που επιτυγχάνουν ομαδική προστασία για τους εργαζομένους, καθώς μειώνουν τους κινδύνους για το σύνολό τους.

Οι εργολάβοι πρέπει να συνεργαστούν και να συντονίσουν τις δραστηριότητές τους για την επίτευξη τέτοιων αποτελεσμάτων. Οι κύριοι του έργου ή οι ανάδοχοι και οι συντονιστές πρέπει να επιτελέσουν τον ρόλο τους αντίστοιχα.

→ Βλέπε παράγραφο 1.2.8, Προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας, σ. 21

Παράδειγμα 104:

Εγκατάσταση πετασμάτων στις περιπτώσεις που οι εργασίες κατασκευής βρίσκονται κοντά σε ρεύματα νερών που ενέχουν κίνδυνο πνιγμού.

Παροχή κατάλληλης προστασίας στα άκρα σε σημεία που υπάρχει κίνδυνος πτώσης.

iv) Πληροφορίες, διαβούλευση, συμμετοχή, εκπαίδευση, οδηγίες και επίβλεψη των εργαζομένων και των ελεύθερων επαγγελματιών

Οι εργαζόμενοι ή/και οι εκπρόσωποί τους θα πρέπει:

- να ενημερώνονται για τα μέτρα που λαμβάνονται σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία τους
- να παρέχουν συμβουλές και να ενθαρρύνονται να συμμετάσχουν σε θέματα ασφάλειας και υγείας
- να έχουν εκπαιδευτεί, να έχουν πάρει οδηγίες και να επιβλέπονται για την εργασία που απαιτείται να εκτελέσουν. Βλέπε την οδηγία-πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ.

Ορθές πρακτικές:

Οι ελεύθεροι επαγγελματίες, οι εργαζόμενοι και οι εργοδότες που εκτελούν οι ίδιοι εργασίες κατασκευής θα πρέπει να εξετάσουν τις ανάγκες εκπαίδευσής τους.

→ Βλέπε παραγράφους 4.2.1, Στάδιο κατασκευής, σ. 104, και 2.3.9, Εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους, σ. 55

ιδ) Παραδείγματα σε τρία διαφορετικά είδη εργοταξίων

Παράδειγμα 105:

Κατασκευή μιας νέας πολυώροφης πολυκατοικίας της οποίας η θεμελίωση έγινε σε πασσάλους και πάνω σε μολυσμένο έδαφος

Χαρακτηριστικά:

Νέες εργασίες κατασκευής από ιδιώτη επιχειρηματία που δεν είναι εργολάβος.

Πρόβλημα:

Ο τρόπος κατασκευής της θεμελίωσης με πασσάλους χωρίς να εκτεθούν οι εργαζόμενοι σε περιττούς κινδύνους.

Λύσεις:

Ο κύριος έργου αναζητά κατάλληλη βοήθεια και βασίζεται στους ειδικούς σχεδιαστές, τους αρχιτέκτονες και τους μηχανικούς που έχουν διοριστεί. Αναθέτουν έρευνες για το επίπεδο μόλυνσης και τις πιθανές τεχνικές λύσεις για τη θεμελίωση. Οι αρχικές λύσεις που αναπτύσσονται αφορούν την επεξεργασία του εδάφους εντός του εργοταξίου το οποίο είναι μολυσμένο σε μεγάλο βαθμό και τη μεταφορά και απόρριψη εκτός του εργοταξίου των υπαρχόντων πασσάλων. Αναπτύσσεται σχέδιο ασφάλειας και υγείας από τον συντονιστή που συμμετέχει στο έργο από ένα πρώιμο στάδιο.

Ειδικοί εργολάβοι θεμελίωσης καλούνται να δηλώσουν κατά πόσο ενδιαφέρονται για την εκτέλεση των εργασιών. Κάποιος προτείνει τη χρήση ενός σχετικά νέου συστήματος θεμελίωσης το οποίο απαιτεί ελάχιστες ανυψώσεις, οπότε μειώνεται η έκθεση των εργαζομένων στο μολυσμένο έδαφος όπως επίσης και το κόστος απόρριψης εκτός του εργοταξίου.

Ο κύριος του έργου αναθέτει τις εργασίες σε αυτό τον εργολάβο και το σχέδιο ασφάλειας και υγείας προσαρμόζεται και γίνεται αποδεκτό από τον κύριο του έργου πριν από την έναρξη των εργασιών εντός του εργοταξίου.

Παράδειγμα 106:

Βάψιμο χειρουργείων σε μεγάλο νοσοκομείο

Χαρακτηριστικά:

Συνήθης εργασία τακτικής συντήρησης για την επίτευξη φινιρισμάτων τοίχων υψηλής ποιότητας που θα μπορούν να παραμένουν εύκολα καθαρά.

Προβλήματα:

Τέτοιου είδους φινιρίσματα περιέχουν συνήθως επιβλαβείς ουσίες, ειδικά όταν ψεκάζονται σε δωμάτια με κακό εξαερισμό.

Κίνδυνοι για τους ασθενείς και τους άλλους εργαζομένους (προσωπικό νοσοκομείου) που χρησιμοποιούν τον ίδιο χώρο εργασίας.

Δημιουργία ενός εργοταξίου μέσα σε υπάρχοντα χώρο εργασίας.

Κάποια χειρουργεία πρέπει να είναι διαθέσιμα ανά πάσα στιγμή για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών.

Λύσεις:

Μελετήθηκαν εναλλακτικές επικαλύψεις επιφάνειας και επιλέχθηκε αυτή που προκαλούσε τους λιγότερους κινδύνους.

Διαμορφώθηκαν μέσα για τη σφράγιση των μόνιμων συστημάτων αερισμού και άλλων πιθανών διόδων μεταφοράς αναθυμιάσεων και σκόνης. Κατάλληλα μηχανικά συστήματα αερισμού μέσω εξαγωγής επιλέχθηκαν, τοποθετήθηκαν προσωρινά και δοκιμάστηκαν ώστε οι περιοχές εργασίας να βρίσκονται υπό αρνητική πίεση και να εισάγεται επαρκής καθαρός αέρας για την ασφάλεια των εργαζομένων. Επιλέχθηκαν κατάλληλα μέσα ατομικής προστασίας για τους εργαζομένους και παρασχέθηκαν κατάλληλοι χώροι εξυπηρέτησης.

Η εργασία σε στάδια διασφάλισε τη διαθεσιμότητα των χειρουργείων με ξεχωριστές διόδους πρόσβασης για τους εργαζομένους κατασκευής (από ενισχυμένες σήραγγες πολυαιθυλενίου).

Ο επικεφαλής σύμβουλος του κυρίου του έργου για θέματα ασφάλειας και υγείας και ο συντονιστής του έργου συνεργάστηκαν με τον αρχιτέκτονα, τους προμηθευτές εξοπλισμού και επικάλυψης επιφάνειας, καθώς και με τον εργολάβο. Διαμορφώθηκαν ειδικές ρυθμίσεις για την παρακολούθηση του εργασιακού περιβάλλοντος του εργολάβου και του νοσοκομείου, οι οποίες αποτέλεσαν μέρος του σχεδίου ασφάλειας και υγείας. Αναπτύχθηκαν ειδικοί κανόνες εργοταξίου μαζί με τον εργολάβο. Οι εργαζόμενοι που διορίστηκαν από το νοσοκομείο και τον εργολάβο (και τους εκπροσώπους τους) ήταν διαρκώς πλήρως ενημερωμένοι και καταρτισμένοι.

Παράδειγμα 107:

Κατεδάφιση ψηλής καπνοδόχου σε περιορισμένο χώρο

Χαρακτηριστικά:

Η κατεδάφιση μιας ψηλής καπνοδόχου οπλισμένου σκυροδέματος προκαλεί ιδιαίτερους κινδύνους για τους εργαζομένους κατασκευής, όπως επίσης και για τα άτομα εκτός της περιφραξης του εργοταξίου.

Προβλήματα:

Πτώση αντικειμένων, εργαλείων και εξοπλισμού κατά την εργασία.

Πρόκληση ζημίας σε άλλες εγκαταστάσεις θέτοντας άτομα σε κίνδυνο.

Σε αυτή την περίπτωση, ανεπαρκής χώρος για τη χρήση εκρηκτικών τεχνικών κατεδάφισης.

Κίνδυνος πτώσης υλικών πάνω στους εργαζομένους.

Σκόνη από την εργασία.

Λύσεις:

Ειδικοί σύμβουλοι προσλήφθηκαν από τον κύριο του έργου. Ειδικοί εργολάβοι κατεδάφισαν κλήθηκαν για να επιδείξουν τις ικανότητές τους για την περάτωση της εργασίας κάνοντας παρουσιάσεις για τις επιχειρήσεις τους, τα έργα που έχουν εκτελέσει στο παρελθόν και τις προτάσεις τους για τον τρόπο ασφαλούς εκτέλεσης της προτεινόμενης εργασίας (σκιαγραφώντας ασφαλείς εργασιακές μεθόδους).

Δύο εναλλακτικές λύσεις προέκυψαν από δύο ανταγωνιστές εργολάβους. Στη μια, τμήματα της καπνοδόχου κόβονται από εργάτες με βαρύ εξοπλισμό πριονίσματος και θερμικές λόγχες και μεταφέρονται από γερανό. Στην άλλη, μια ειδική μηχανή κατεδάφισης με σημείο θραυστήρα τοποθετείται στην κορυφή της καπνοδόχου, το υλικό κατεδάφισης πέφτει κάτω στην καπνοδόχο και απομακρύνεται με μια μηχανή που διαθέτει προστατευμένη καμπίνα. Και στις δύο εμπλέκονται ειδικά συστήματα σκαλωσιάς στο εσωτερικό της καπνοδόχου τα οποία θα μπορούν να κατέβουν υδραυλικά όσο προχωρούν οι εργασίες.

Και οι δύο μέθοδοι αποτέλεσαν αντικείμενο αυστηρής αξιολόγησης κινδύνου και επικινδυνότητας από τους ειδικούς συμβούλους του κυρίου του έργου, ζητήθηκε η γνώμη του συντονιστή και εκτιμήθηκε ο αριθμός των εκτεθειμένων εργαζομένων, καθώς και οι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθενται.

Επιλέχθηκε η δεύτερη λύση, καθώς περιλάμβανε μηχανοποίηση της διαδικασίας και έτσι έθετε λιγότερους εργαζομένους σε κίνδυνο.

4.2 Στάδιο εκτέλεσης του έργου

4.2.1 Στάδιο κατασκευής

Κατά την κατασκευή, το έργο εισέρχεται στο στάδιο εκτέλεσής του με τη συμμετοχή των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά το στάδιο εκτέλεσης, των εργοδοτών, των εργολάβων και των υπεργολάβων. Καθένας εξ αυτών πρέπει να εκτελέσει ειδικότερα καθήκοντα.

→ Βλέπε παράγραφο 2.3, Οι φορείς, σ. 35

Οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους εμπλέκονται επίσης, καθώς άλλοι έχουν υποχρεώσεις ενημέρωσης, παροχής συμβουλών και επιδιώκουν τη συμμετοχή τους.

→ Βλέπε παράγραφο 2.3.9, Εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους, σ. 55

Τα σχέδια και οι φάκελοι ασφάλειας και υγείας, κατά περίπτωση, θα πρέπει να ενημερώνουν τους ανθρώπους για την εκτέλεση κατασκευαστικών εργασιών.

→ Βλέπε παραγράφους 2.4.2, Σχέδιο ασφάλειας και υγείας, σ. 63, και 2.4.3, Φάκελος ασφάλειας και υγείας, σ. 61

Ορθές πρακτικές:

Στις περιπτώσεις που δεν απαιτούνται σχέδια και φάκελοι, είναι συνήθως καλή ιδέα η σύναψη συμφωνιών μεταξύ των φορέων για την κάλυψη παρόμοιων θεμάτων από τις οποίες θα προκύψουν βελτιωμένα επίπεδα ασφάλειας.

Οι συντονιστές στο στάδιο εκτέλεσης του έργου θα πρέπει:

- να συντονίζουν την εφαρμογή:
 - των γενικών αρχών πρόληψης,
 - των αρχών του άρθρου 8 από τους εργοδότες και τους ελεύθερους επαγγελματίες,
 - των σχεδίων ασφάλειας και υγείας από τους εργοδότες και τους ελεύθερους επαγγελματίες.
- να οργανώνουν τη συνεργασία μεταξύ των εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένων των ελεύθερων επαγγελματιών.
- να συντονίζουν την εποπτεία της ορθής εφαρμογής των εργασιακών διαδικασιών.
- να επικαιροποιούν τα σχέδια και τους φακέλους ασφάλειας και υγείας.
- να λαμβάνουν μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι επιτρέπεται η είσοδος μόνο σε εξουσιοδοτημένα άτομα στο εργοτάξιο.

→ Βλέπε 2.3.5.η), Ποια είναι τα καθήκοντα των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά τη διάρκεια του σταδίου εκτέλεσης έργου;, σ. 44

Ορθές πρακτικές:

Στις περιπτώσεις που δεν απαιτούνται συντονιστές, είναι συνήθως καλή ιδέα η σύναψη συμφωνιών μεταξύ των κυρίων του έργου και του μοναδικού απασχολούμενου εργολάβου για την κάλυψη παρόμοιων θεμάτων στις περιπτώσεις που η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ των κυρίων του έργου και του εργολάβου τους θα βελτιώσει την ασφάλεια.

Ανεξαρτήτως του εάν υπάρχουν ή όχι συντονιστές, οι εργοδότες πρέπει:

- να εφαρμόζουν το άρθρο 6 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ.
- να λαμβάνουν μέτρα που συμφωνούν με τα ελάχιστα μέτρα που ορίζονται στο παράρτημα IV της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ.
- να παρέχουν κατανοητές πληροφορίες στους εργαζομένους ή/και τους εκπροσώπους τους.
- να εξασφαλίζουν τη διαβούλευση και τη συμμετοχή των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους.
- να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους βάσει της οδηγίας-πλαισίου 89/391/ΕΟΚ.
- να λαμβάνουν υπόψη τις οδηγίες των συντονιστών, στις περιπτώσεις που αυτοί έχουν διοριστεί.
- οι εργοδότες που συμμετέχουν προσωπικά σε κατασκευαστικές εργασίες πρέπει να συμμορφώνονται με τα θέματα που αναφέρονται στο άρθρο 10.1.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.3.8, Ελεύθεροι επαγγελματίες, σ. 63· οι εργολάβοι και οι υπεργολάβοι θα πρέπει να ανατρέχουν στην παράγραφο 2.3.7, Εργολάβοι και υπεργολάβοι, σ. 63· οι προμηθευτές και τα άλλα πρόσωπα θα πρέπει να ανατρέχουν στις παραγράφους 2.3.10, Προμηθευτές, σ. 101, και 2.3.11, Λοιπά πρόσωπα, σ. 56**

Οι ενέργειες που απαιτούνται για την εκπλήρωση των καθηκόντων αυτών εξαρτώνται από τη φύση και την κλίμακα του έργου, τους κινδύνους που θα προκύψουν και τα απαιτούμενα μέτρα για τη διασφάλιση του αποτελεσματικού ελέγχου των κινδύνων. Μέτρα θα πρέπει να ληφθούν για την αποφυγή της περιττής γραφειοκρατίας. Αντίθετα, θα πρέπει να προστεθεί αξία στο έργο μειώνοντας τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας στους οποίους ενδέχεται να εκτεθούν οι άνθρωποι.

Η εφαρμογή ρυθμίσεων αποτελεσματικής διαχείρισης είναι το κλειδί ανεξαρτήτως της φύσης, της κλίμακας και της διάρκειας των κατασκευαστικών εργασιών. Τα σχέδια ασφάλειας και υγείας, όπου απαιτούνται, θα πρέπει να ενημερώνουν τους ανθρώπους σχετικά με τις ρυθμίσεις διαχείρισης. Η ενεργός συμμετοχή των εργαζομένων ώστε να μπορούν να συμβάλλουν ουσιαστικά στην ασφάλεια στο εργοτάξιο είναι επίσης σημαντική.

Οι κύριοι του έργου που έχουν δεσμευτεί για τη δημιουργία ενός έργου που καλύπτει υποδειγματικά πρότυπα μπορούν να βοηθήσουν επιδεικνύοντας τη δέσμευσή τους κατά το στάδιο κατασκευής ενός έργου.

Ορθές πρακτικές:

Διορισμός από τον κύριο του έργου ενός «πρεσβευτή», ενός προσώπου που μπορεί να καταστήσει σαφή στους πελάτες τη δέσμευση για καλές εργασιακές συνθήκες και ο οποίος ενεργεί ως δίαυλος για τη διατήρηση της επικοινωνίας με τους εργαζομένους στο εργοτάξιο.

α) Διαχείριση έργων για την ασφάλεια και την υγεία

Η αποτελεσματική οργάνωση και ο αποτελεσματικός συντονισμός των κατασκευαστικών εργασιών είναι απαραίτητα στοιχεία για την ασφαλή ολοκλήρωσή τους. Η οδηγία απαιτεί από τους συντονιστές του σταδίου εκτέλεσης να αναλάβουν τον πρώτο ρόλο στην εκτέλεση των καθηκόντων αυτών και από τους εργαζομένους (εργολάβους και υπεργολάβους) και τους ελεύθερους επαγγελματίες να λάβουν υπόψη τους τις οδηγίες που παρέχουν οι συντονιστές. Τα καθήκοντα αυτά εκτελούνται με τον καλύτερο τρόπο έτσι ώστε η οργάνωση της διαχείρισης, οι ρυθμίσεις και οι ενέργειες για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας να ενσωματωθούν στις βασικές δραστηριότητες της διαχείρισης των έργων. Για τον σκοπό αυτό, οι συντονιστές πρέπει να συνεργάζονται στενά με τους φορείς που εκτελούν τα εν λόγω ευρύτερα διαχειριστικά καθήκοντα.

Ορθές πρακτικές:

Όλοι οι φορείς του έργου συνεργάζονται στενά έχοντας συμφωνήσει έναν κοινό στόχο «μηδενικής ανοχής» σε οποιαδήποτε συμπεριφορά μειωμένης ασφαλείας οποιουδήποτε μέλους της ομάδας.

Συντονισμός

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα καθήκοντα των συντονιστών είναι να συντονίζουν την εφαρμογή των γενικών αρχών πρόληψης και των λεπτομερών ζητημάτων που εγείρει το άρθρο 8, καθώς και των σχεδίων ασφάλειας και υγείας. Τα καθήκοντά τους δεν είναι να διαχειρίζονται άμεσα εργασίες εργοδοτών και άλλων για την επίτευξη των σκοπών αυτών. Ο συντονισμός περιλαμβάνει την ευρεία μελέτη των εργασιών και των ζητημάτων ασφάλειας και υγείας που θα ανακύψουν. Αυτό θα πρέπει να γίνεται πριν από την έναρξη των εργασιών.

Οι συντονιστές θα ενημερώνονται μέσω των γνώσεων που έχουν για το έργο που πρέπει να εκτελεστεί, μέσω εκτιμήσεων κινδύνων που διενεργούν οι εργοδότες (εργολάβοι και υπεργολάβοι) και μέσω των εργασιακών μεθόδων που προτείνουν να υιοθετηθούν οι εργοδότες και οι ελεύθεροι επαγγελματίες. Οι συντονιστές θα πρέπει να συνεργάζονται μαζί τους για να εξασφαλίζουν ότι οι εργασίες διασφαλίζουν την ασφάλεια και ιδίως ότι η εργασία ενός φορέα δεν θα θέσει άλλους σε κίνδυνο και ότι οι εγκαταστάσεις που θα χρησιμοποιηθούν από κοινού θα παρέχονται, θα συντηρούνται και θα χρησιμοποιούνται όπως προβλέπεται στα σχέδια του έργου.

Οι εργοδότες και οι ελεύθεροι επαγγελματίες θα πρέπει να συνεργάζονται με τους συντονιστές και να λαμβάνουν πλήρως υπόψη τους τις οδηγίες που εκείνοι δίνουν ώστε να μπορούν να τις εκτελούν σε ικανοποιητικό βαθμό. Θα πρέπει επίσης να αναγνωρίζουν τα οφέλη που αποκόμισαν από το έργο των συντονιστών και τις υποχρεώσεις συντονισμού μεταξύ τους βάσει της οδηγίας-πλαισίου.

Ορθές πρακτικές:

Ανάπτυξη κοινών εκτιμήσεων κινδύνου για συγκεκριμένα στάδια ενός έργου (π.χ. ανέγερση μεταλλικών κατασκευών) που αφορούν όλα τα εμπλεκόμενα στο έργο μέρη ή που μπορούν να επηρεάσουν θετικά τα αποτελέσματα ασφάλειας.

Συνεργασία

Η οδηγία απαιτεί από τους συντονιστές να οργανώνουν τη συνεργασία μεταξύ των εργοδοτών (συμπεριλαμβανομένων των ελεύθερων επαγγελματιών) για σκοπούς ασφάλειας και υγείας. Οι εργοδότες και τα άλλα πρόσωπα υποχρεούνται βάσει της οδηγίας-πλαισίου να συνεργάζονται μεταξύ τους κατά την υλοποίηση ενεργειών για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας. Για να επιτευχθεί συνεργασία, οι εργοδότες πρέπει να κάνουν ό,τι μπορούν για να συνεργάζονται για την επίλυση των ζητημάτων που αντιμετωπίζουν στις επιμέρους εργασίες τους, καθώς και στις περιπτώσεις που χρησιμοποιούν από κοινού χώρους εργασίας και εγκαταστάσεις. Η απαιτούμενη συνεργασία και τα μέσα επίτευξής της εξαρτώνται από τους ιδιαίτερους κινδύνους. Οι εργοδότες και οι ελεύθεροι επαγγελματίες θα πρέπει να λαμβάνουν πλήρως υπόψη τους τις οδηγίες που παρέχουν οι συντονιστές όταν επιδιώκουν συνεργασία μεταξύ των φορέων.

Ορθές πρακτικές:

Μια συμφωνημένη σε επίπεδο έργου προσέγγιση συντονισμού και ρυθμίσεις που παρέχουν μέσα συντονισμού της εξάλειψης των κινδύνων και του περιορισμού της επικινδυνότητας που περιλαμβάνει υπεύθυνους σχεδιασμού και εργολάβους.

Αποτελεσματική εργασία

Οι ανταλλαγές πληροφοριών, η επιδίωξη και επίτευξη συμφωνιών σε ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος και η εφαρμογή των συμφωνιών αυτών βρίσκονται στο επίκεντρο του αποτελεσματικού συντονισμού και της συνεργασίας. Η αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ των φορέων παίζει επίσης σημαντικό ρόλο. Τα σχέδια ασφάλειας και υγείας αποτελούν ένα μέσο προκαθορισμού του τρόπου εκτέλεσης των καθηκόντων αυτών και αντανακλούν τις αλλαγές που πραγματοποιούνται καθώς προχωρά το κατασκευαστικό έργο.

Ορθές πρακτικές:

Διαδικασίες δημιουργίας ομάδας που βοηθούν να παρουσιαστεί ο τρόπος εξεύρεσης λύσεων αμοιβαίου συμφέροντος μέσω της αποτελεσματικής συνεργασίας.

Έλεγχος εκτέλεσης

Οι συντονιστές πρέπει επίσης να συντονίζουν την εποπτεία της ορθής εφαρμογής των εργασιακών διαδικασιών. Δύναται να το πράττουν οι ίδιοι ή να απαιτούν από άλλους (ιδίως εργοδότες και ελεύθερους επαγγελματίες) να συμμετάσχουν στην εκτέλεσή του. Πρακτικά, ο συνδυασμός των δύο επιλογών είναι πιθανότατα ο πλέον αποτελεσματικός τρόπος εργασίας έτσι ώστε οι εργοδότες να μπορούν να παρακολουθούν τις δικές τους δραστηριότητες καθώς και τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ

τους και με άλλους και να ενημερώνουν τους συντονιστές για τα αποτελέσματα, ενώ οι συντονιστές μπορούν να ελέγχουν ανεξάρτητα την εκτέλεση του έργου υιοθετώντας μια πιο ολιστική στάση και δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στην αποτελεσματικότητα των ρυθμίσεων διαχείρισης που εφαρμόζονται για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας.

Ορθές πρακτικές:

Θέσπιση κριτηρίων επιτυχίας πριν από την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών και μέτρηση των επιδόσεων βάσει αυτών.

Παράδειγμα 108:

Ένας πελάτης έχει ζητήσει ένα πρόγραμμα χορήγησης πριμ για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας στον χώρο εργασίας. Η σύμβαση περιλαμβάνει ένα ποσό για την κάλυψη των καταβολών πριμ προς τους εργολάβους και τους εργαζομένους. Οι πληρωμές εξαρτώνται από τη συγκέντρωση καλής βαθμολογίας σε βασικούς δείκτες επιδόσεων σε ζητήματα ασφάλειας και υγείας (π.χ. διατήρηση της καθαριότητας του εργοταξίου, συμμετοχή σε εκπαιδευτικά σεμινάρια στο εργοτάξιο, αναφορά παρ' ολίγον ατυχημάτων, συμμετοχή σε συναντήσεις ασφαλείας).

Υπεργολάβοι

Οι εργοδότες, κατά τη συνεργασία, τον συντονισμό και την παρακολούθηση των εργασιών τους πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τυχόν δραστηριότητες που έχουν αναθέσει μέσω υπεργολαβίας σε άλλους. Θα πρέπει να περιλαμβάνουν τους υπεργολάβους στις ρυθμίσεις που πραγματοποιούν. Οι εργοδότες θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι υπεργολάβοι γνωρίζουν πλήρως, μπορούν να επηρεάσουν και ενημερώνονται σχετικά με οποιαδήποτε αλλαγή στα σχέδια ασφάλειας και υγείας.

Ορθές πρακτικές:

Ενημέρωση των συντονιστών για κάθε υπεργολάβο που εργάζεται στο εργοτάξιο.

Πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι υπεργολάβοι, και ιδίως όσοι ασχολούνται με εργασίες υψηλού κινδύνου ή ζωτικής σημασίας για την ασφάλεια, συμμετέχουν πλήρως στην αντιμετώπιση θεμάτων υγείας και ασφάλειας.

Λοιπά πρόσωπα

Οι συντονιστές στο στάδιο εκτέλεσης του έργου πρέπει επίσης να επιδιώξουν τη συνεργασία και να εξασφαλίσουν τον συντονισμό με τους κυρίους του έργου ή τους αναδόχους, τους συντονιστές του σταδίου εκπόνησης της μελέτης του έργου και άλλους, όπως τους υπευθύνους σχεδιασμού και τους προμηθευτές, για την επίτευξη ικανοποιητικών αποτελεσμάτων στο έργο.

Ορθές πρακτικές:

Άλλα πρόσωπα που σε αντίθετη περίπτωση θα βρίσκονταν στην περιφέρεια ενός έργου ενθαρρύνονται να συμμετάσχουν ενεργά.

Συναντήσεις στο εργοτάξιο

Ανάλογα με το έργο, οι συναντήσεις στο εργοτάξιο αποτελούν έναν τρόπο επικοινωνίας για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής μετάδοσης πληροφοριών, της συνεργασίας και του συντονισμού και για τον έλεγχο των επιδόσεων ως προς την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας.

Το θέμα της υγείας και της ασφάλειας στον χώρο εργασίας αντιμετωπίζεται καλύτερα ενσωματώνοντας τα επιμέρους ζητήματα σε συζητήσεις σχετικά με τον τρόπο διαχείρισης των έργων ώστε να λαμβάνονται πλήρως υπόψη κατά την αντιμετώπιση θεμάτων που αφορούν τεχνικούς ελέγχους, διανομή πληροφοριών, συζητήσεις για την πρόοδο, προγραμματισμό εργασιών, διοικητική μέριμνα και άλλα παρόμοια θέματα. Ωστόσο, θα πρέπει να εξετάζονται πάντα ξεχωριστά οι έλεγχοι επιδόσεων και τα προληπτικά μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την επίτευξη των απαιτούμενων προτύπων ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας.

Παράδειγμα 109:

Κατά την εκτέλεση εργασιών σε μια σιδηροδρομική γραμμή σε λειτουργία, ο συντονιστής εξασφάλισε ότι οι εκπρόσωποι της σιδηροδρομικής εταιρείας ήταν παρόντες σε συγκεκριμένες συναντήσεις για το έργο, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται επιτυχημένη διαχείριση των κινδύνων που εντοπίστηκαν κατά το στάδιο της μελέτης καθ' όλη τη διάρκεια του έργου και να ελέγχεται τακτικά το σχετικό μητρώο κινδύνων. Με τον τρόπο αυτό, διασφαλίστηκε η ασφαλής ολοκλήρωση του έργου και η ασφαλής λειτουργία του σιδηροδρομικού συστήματος.

Έλεγχος της πρόσβασης στο εργοτάξιο

Οι συντονιστές έχουν υποχρέωση να εξασφαλίζουν ότι έχουν ληφθεί μέτρα για τον αποκλεισμό μη εξουσιοδοτημένων ατόμων από το εργοτάξιο.

Στα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα πιθανόν να περιλαμβάνονται τα πρόσωπα που έχουν λάβει σχετικές οδηγίες και που επιτρέπεται κατόπιν να εισέλθουν στο εργοτάξιο, όπως τα εξής:

- πρόσωπα που εκτελούν και εποπτεύουν το κατασκευαστικό έργο·
- κύριοι του έργου, ανάδοχοι και άλλα διορισμένα πρόσωπα, όπως οι υπεύθυνοι σχεδιασμού·
- πρόσωπα εξουσιοδοτημένα από τον νόμο (π.χ. υπεύθυνοι ελέγχου κτιρίων, αρμόδιες αρχές για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας, αστυνομία και πυροσβεστική) κ.λπ.

Η αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων μέτρων θα πρέπει να εξετάζεται από τους συντονιστές κατά τη διενέργεια των ελέγχων απόδοσης του έργου. Διορθωτικά μέτρα θα πρέπει να λαμβάνονται όταν αυτό απαιτείται. Οι μελλοντικές εξελίξεις στο κατασκευαστικό έργο που δύναται να επηρεάσουν δυσμενώς την ασφάλεια θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη έτσι ώστε να πραγματοποιούνται ρυθμίσεις για τη διατήρηση της ασφάλειας.

Ορθές πρακτικές:

Έλεγχος πρόσβασης μέσω ατομικών σημάτων για κάθε εργαζόμενο, τα οποία εκδίδονται και ελέγχονται από το αρμόδιο προσωπικό ασφαλείας.

Ηλεκτρονικά συστήματα ελέγχου πρόσβασης για όλα τα εξουσιοδοτημένα άτομα. Τα συστήματα δύναται να περιλαμβάνουν πληροφορίες για την ασφάλεια των εργαζομένων, για εκπαίδευση σε θέματα υγείας και άλλα συναφή με την εργασία θέματα.

Διορισμός ενός εργολάβου στη θέση του υπευθύνου ασφαλείας του εργοταξίου.

Διατήρηση μιας λίστας εξουσιοδοτημένων εργολάβων και εργαζομένων που θα αναφέρει εάν έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία την εισαγωγική τους εκπαίδευση.

Τήρηση μητρώου των εργολάβων και των εργαζομένων στο εργοτάξιο που θα χρησιμοποιείται σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Περιστατικά έκτακτης ανάγκης

Πέραν της αντιμετώπισης προγραμματισμένων εργασιών στο εργοτάξιο, οι φορείς θα πρέπει να αφιερώσουν από κοινού επαρκή χρόνο και πόρους στον σχεδιασμό και την αντιμετώπιση περιστατικών έκτακτης ανάγκης, όπως παροχή πρώτων βοηθειών, πυρόσβεση, διάσωση και εκκένωση. Τα σχέδια ασφάλειας και υγείας θα πρέπει να καλύπτουν τα θέματα αυτά. Στις περιπτώσεις που δεν απαιτείται σχέδιο ασφαλείας, οι κύριοι του έργου και ο μοναδικός εργολάβος τους θα πρέπει να αποφασίσουν ρυθμίσεις ασφαλείας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Παράδειγμα 110:

Το σχέδιο έκτακτης ανάγκης για ένα έργο περιλαμβάνει τη διέυρυνση ενός υφιστάμενου κύριου δρόμου, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης πρόσβασης των υπηρεσιών αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών που έρχονται να αντιμετωπίσουν περιστατικά στο έργο και στον δρόμο δημόσιας κυκλοφορίας. Για τη διαδικασία αυτή απαιτήθηκε στενή συνεργασία μεταξύ του κυρίου του έργου, του συντονιστή, του υπευθύνου σχεδιασμού, του εργολάβου και των υπηρεσιών αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφαλείας και υγείας, σ. 59**

Ενημέρωση, διαβούλευση και συμμετοχή — Εργαζόμενοι ή/και εκπρόσωποί τους

Η παροχή κοινών πληροφοριών μπορεί να επιτευχθεί ορισμένες φορές καλύτερα με τη χρήση μιας κοινής προσέγγισης σε ένα έργο. Οι συντονιστές πρέπει να συμμετέχουν στην εφαρμογή των ρυθμίσεων. Αντιστοίχως, η διαβούλευση και η συμμετοχή δύναται να είναι επίσης αντικείμενο κοινών προσεγγίσεων σε ένα έργο.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.3.9, Εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους, σ. 55**

Ορθές πρακτικές:

Χρήση διάφορων μέσων:

- συναντήσεων ενημέρωσης και διαβούλευσης·
- φυλλαδίων, βίντεο κ.λπ·
- πινακίδων ενημέρωσης στο εργοτάξιο·
- εκστρατειών με αφίσες·
- επιλογής θεμάτων για τις συζητήσεις για θέματα ασφάλειας που σχετίζονται με την εργασία (π.χ. μέσα ατομικής προστασίας, βασικοί κίνδυνοι, όπως πτώσεις, ηλεκτροπληξία κ.λπ.)·
- ιδιαίτερης προσοχής σε παρ' ολίγον ατυχήματα, καθώς δύναται να φωτίζουν προβληματικούς τομείς.

Οι εργαζόμενοι με μητρική γλώσσα διαφορετική από αυτή που χρησιμοποιείται στο εργοτάξιο δύναται να είναι σε κίνδυνο και θα πρέπει να λαμβάνονται ιδιαίτερως υπόψη.

Ορθές πρακτικές:

Διαθεσιμότητα στο εργοτάξιο τουλάχιστον ενός αναδόχου που να μπορεί να επικοινωνήσει με εργαζομένους με μητρική γλώσσα διαφορετική από αυτή του εργοταξίου.

Μετάφραση των κανόνων ασφαλείας, της εισαγωγικής εκπαίδευσης, της κατάρτισης και του εκπαιδευτικού υλικού.

Χρήση εικόνων, εικονογραμμάτων και διεθνών συμβόλων ασφαλείας ώστε να γίνονται πιο άμεσα κατανοητές οι οδηγίες.

Ενημέρωση των συντονιστών για κάθε υπεργολάβο που εργάζεται στο εργοτάξιο.

Παράδειγμα 111:

Παροχή πρόσβασης σε σχετικές δημοσιεύσεις ή/και το διαδίκτυο σε όλους τους εργαζομένους στο εργοτάξιο ώστε να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες για την ασφάλεια και την υγεία.

β) Άρθρο 8 και παράρτημα IV της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ και άρθρο 6 της οδηγίας-πλαισίου 89/391/ΕΟΚ

Το άρθρο 8 απαιτεί τη γενική εφαρμογή των αρχών του άρθρου 6 της οδηγίας-πλαισίου, ήτοι των γενικών αρχών πρόληψης (βλέπε παράγραφο 1.2 του παρόντος οδηγού).

Το παράρτημα IV ορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για εργοτάξια. Στο πρώτο μέρος ορίζονται οι γενικές ελάχιστες απαιτήσεις για τους χώρους εργασίας στα εργοτάξια. Στο δεύτερο μέρος ορίζονται οι ελάχιστες προδιαγραφές για τις θέσεις εργασίας στα εργοτάξια. Το δεύτερο μέρος χωρίζεται σε δύο ενότητες. Η πρώτη ενότητα θέτει ελάχιστα πρότυπα για τις θέσεις εργασίας στα εργοτάξια εντός των εγκαταστάσεων. Η δεύτερη θέτει πρότυπα για τις θέσεις εργασίας στα εργοτάξια εκτός των εγκαταστάσεων.

Οι επικεφαλής φορείς κατά τα στάδια εκτέλεσης του έργου έχουν ιδιαίτερα καθήκοντα να επιτελέσουν σχετικά με τα ανωτέρω. Συγκεκριμένα:

- οι συντονιστές πρέπει να συντονίσουν την εφαρμογή των αρχών του άρθρου 8 από τους εργοδότες και τους ελεύθερους επαγγελματίες·
- οι εργοδότες πρέπει:
 - να εφαρμόζουν το άρθρο 6 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ,
 - να λαμβάνουν μέτρα σύμφωνα με τα ελάχιστα μέτρα του παραρτήματος IV, και
 - να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους βάσει της οδηγίας-πλαισίου 89/391/ΕΟΚ·
- οι ελεύθεροι επαγγελματίες που εργάζονται στο εργοτάξιο πρέπει να συμμορφώνονται με το άρθρο 8 και το παράρτημα IV.

→ Βλέπε παράγραφο 2.3, Οι φορείς, σ. 35

Το άρθρο 8 παραθέτει δέκα περιστάσεις στις οποίες πρέπει να εφαρμόζονται ιδιαίτερα οι αρχές. Αυτές αφορούν:

- α) τη διατήρηση του εργοταξίου σε ικανοποιητική κατάσταση, από άποψη τάξεως υγιεινής·
- β) την επιλογή της τοποθέτησης των θέσεων εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες πρόσβασης στις θέσεις αυτές, καθώς και τον καθορισμό των οδών ή ζωνών μετακίνησης ή κυκλοφορίας·
- γ) τις συνθήκες μεταφοράς των διάφορων υλικών·
- δ) την τακτική συντήρηση, τον έλεγχο πριν από την έναρξη της λειτουργίας και τον περιοδικό έλεγχο των εγκαταστάσεων και των μηχανικών διατάξεων, ώστε να αποφεύγονται οι ατέλειες που θα μπορούσαν να βλάψουν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων·
- ε) την οριοθέτηση και τη διευθέτηση των ζωνών αποθήκευσης και εναπόθεσης των διάφορων υλικών, ειδικότερα εφόσον πρόκειται για επικίνδυνα υλικά ή ουσίες·
- στ) τις συνθήκες αποκομιδής των επικίνδυνων υλικών που χρησιμοποιήθηκαν·
- ζ) την αποθήκευση και τη διάθεση ή την αποκομιδή των απορριμμάτων και των άχρηστων υλικών·
- η) την αναπροσαρμογή, ανάλογα με την πορεία των εργασιών στο εργοτάξιο, της πραγματικής διάρκειας για τα διάφορα είδη ή στάδια εργασίας·
- θ) τη συνεργασία μεταξύ των εργοδοτών και των ελεύθερων επαγγελματιών·
- ι) τις αλληλεπιδράσεις με δραστηριότητες εκμετάλλευσης στον χώρο μέσα ή κοντά στον οποίο έχει εγκατασταθεί το εργοτάξιο.

γ) Ορισμένα άλλα ζητήματα

Επιλογή εγκαταστάσεων/εργαλείων/υλικών και μεθόδων εργασίας

Θα πρέπει να πραγματοποιούνται επιλογές αναφορικά με τις γενικές αρχές πρόληψης και τις εργονομικές αρχές.

→ Βλέπε παράγραφο 1.2, Γενικές αρχές πρόληψης, σ. 18

Οι θέσεις εργασίας θα πρέπει να σχεδιάζονται, αφού πρώτα αξιολογηθούν οι κίνδυνοι και ληφθούν υπόψη εργονομικοί παράγοντες.

Οι εξέδρες εργασίας θα πρέπει να είναι σταθερές και τοποθετημένες έτσι ώστε να αποφεύγονται τυχόν πτώσεις. Θα πρέπει να παρέχεται ασφαλής πρόσβαση.

Τα μηχανήματα κατασκευαστικών έργων, οι συσκευές ανύψωσης και τα άλλα μηχανήματα θα πρέπει να είναι κατάλληλα για κάθε εργασία, να έχουν ελεγχθεί, δοκιμαστεί και συντηρηθεί. Οι εργαζόμενοι θα πρέπει να είναι κατάλληλα εκπαιδευμένοι.

Ποιότητα αέρα, θόρυβος, δονήσεις, σκόνη, φωτισμός, καθαριότητα

Το εργασιακό περιβάλλον θα πρέπει να είναι κατάλληλο και να συντηρείται ώστε να συμμορφώνεται με τις σχετικές ευρωπαϊκές οδηγίες (π.χ. περί θορύβου, χημικών ουσιών κ.λπ.).

→ **Βλέπε Παράρτημα 7 — Νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Άλλες οδηγίες για την ασφάλεια και την υγεία, σ. 134**

Καταλληλότητα εξοπλισμού εργασίας

Ο εξοπλισμός εργασίας θα πρέπει να είναι κατάλληλος, ελεγμένος, δοκιμασμένος και συντηρημένος. Οι εργαζόμενοι θα πρέπει να είναι κατάλληλα εκπαιδευμένοι στη χρήση του.

Οι εργολάβοι θα πρέπει να ελέγχουν παρόμοια ζητήματα με τους υπεργολάβους τους.

Ορθές πρακτικές:

Θέσπιση πολιτικής στην εταιρεία που περιλαμβάνει κριτήρια ασφάλειας και υγείας στις διαδικασίες αγορών και ενοικίασης.

Χρήση εξοπλισμού που συμμορφώνεται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και φέρει δηλώσεις συμμόρφωσης. Ο εξοπλισμός εργασίας θα πρέπει να φέρει σε ορατό σημείο την ευρωπαϊκή σήμανση (CE).

Διαθεσιμότητα εξοπλισμού εργασίας με υψηλού επιπέδου επιδόσεις αναφορικά με την πρόληψη κινδύνων σχετικών με τη χρήση του (π.χ. κραδασμοί, εκπομπές σκόνης κ.λπ.).

Οι συντονιστές πρέπει να προωθούν τη χρήση εξοπλισμού εργασίας με σύστημα αιχμαλώτισης των εκπομπών στην πηγή τους και, αντιστοίχως, εξοπλισμού που έχει τα κατώτερα επίπεδα κραδασμών.

δ) Επικαιροποίηση σχεδίων ασφάλειας και υγείας

Η οδηγία ορίζει καθήκοντα για τους συντονιστές σχετικά με την επικαιροποίηση των σχεδίων ασφάλειας και υγείας. Τα σχέδια θα πρέπει να ελέγχονται τακτικά ενώ θα πρέπει να συμφωνούνται και να πραγματοποιούνται τροποποιήσεις κατόπιν διαβούλευσης με τους συναφείς φορείς. Οι ρυθμίσεις διαχείρισης για τη διασφάλιση της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας θα πρέπει να ελέγχονται τακτικά ώστε να παραμένουν κατάλληλες για τον σκοπό για τον οποίο έχουν θεσπιστεί.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4.2, Σχέδιο ασφάλειας και υγείας, σ. 59**

ε) Επικαιροποίηση φακέλων ασφάλειας και υγείας

Η οδηγία απαιτεί από τους συντονιστές να επικαιροποιούν τους φακέλους. Πρόσθετες πληροφορίες είναι πιθανόν να ληφθούν από τα άτομα που συνεχίζουν την ανάπτυξη μελετών και από τα άτομα που εκτελούν το κατασκευαστικό έργο.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4.3, Φάκελος ασφάλειας και υγείας, σ. 61**

στ) Παραδείγματα σε τρία διαφορετικά είδη εργοταξίων

Παράδειγμα 112:

Κατασκευή ενός νέου κτιρίου με επτά ορόφους που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν ως κατοικίες, ισόγειο που προορίζεται για εμπορική χρήση και δύο επίπεδα υπογείου για γκαράζ (βλέπε παράδειγμα 98 παραγράφου 4.1.2 m ανωτέρω)

Χαρακτηριστικά:

Κύριος έργο: Ιδιώτης κατασκευαστής που δεν είναι εργολάβος.

Κτίριο επτά ορόφων με πλαίσιο από ενισχυμένο σκυρόδεμα με πλάκες με επίστρωση τούβλου/πλινθοδομή που τοποθετούνται κατά την κατασκευή (in situ).

Θεμελίωση σε πασσάλους.

Ταράτσα με προστατευτικό στηθαίο.

Προεξέχοντα μπαλκόνια.

Ισόγειο για καταστήματα και δύο υπόγειους ορόφους.

Κατασκευασμένο σε ρυπασμένο χώρο.

Δίπλα σε σχολείο και δρόμο συχνής κυκλοφορίας.

Επίσης παρακείμενο σε άλλο κατασκευαστικό εργοτάξιο.

Προβλήματα:

Κατά τη διάρκεια ενός ελέγχου ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο, διαπιστώθηκε ότι ο υπεργολάβος που εκτελεί την επίστρωση των τούβλων εργάζεται στηριζόμενος στην ίδια τη δομή και όχι σε μια εξωτερική σκαλωσιά και ότι οι εργαζόμενοι κινδυνεύουν να πέσουν από τα μη προστατευμένα άκρα.

Σύμφωνα με το σχέδιο ασφάλειας και υγείας, θα πρέπει να έχει κατασκευαστεί εξωτερική σκαλωσιά για να χρησιμοποιηθεί για διάφορες εργασίες, συμπεριλαμβανομένης της επίστρωσης τούβλων.

Λύσεις:

Διακοπή των εργασιών έως ότου να κατασκευαστεί κατάλληλη σκαλωσιά.

Ενημερώνεται η επιτροπή ασφάλειας εργοταξίου.

Προγραμματίζονται συζητήσεις περί ασφάλειας για όλες τις εργασίες για την ασφαλή εκτέλεση εργασιών σε ύψος.

Παράδειγμα 113:

Αλλαγή υπονόμου κάτω από έναν δημόσιο δρόμο

Χαρακτηριστικά:

Ο κύριος του έργου, το δημοτικό συμβούλιο που διαθέτει τμήμα μηχανικής, αντικαθιστά ένα τμήμα ενός υπονόμου βοθρολυμάτων που βρίσκεται κάτω από έναν υφιστάμενο δρόμο με τη συμμετοχή περισσότερων του ενός εργολάβου.

Προβλήματα:

Εγγύτητα σε δημόσια και ιδιωτικά ακίνητα που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες.

Παρουσία υπόγειων και υπερυψωμένων υπηρεσιών και δικτύων κοινής ωφέλειας. Κίνδυνος κατάρρευσης κατά τις εκσκαφές.

Λύσεις:

Διορισμός συντονιστή.

Κατάρτιση σχεδίου ασφάλειας και υγείας λόγω του ειδικού κινδύνου ταφής λόγω κατολίσθησης ανεξαρτήτως της υποχρέωσης εκ των προτέρων γνωστοποίησης.

Ο συντονιστής αναλαμβάνει ενεργό ρόλο στις συναντήσεις στο εργοτάξιο και ελέγχει από κοινού με άλλους την ακρίβεια και την ερμηνεία των σχεδίων των υφιστάμενων υπηρεσιών. Επιτυγχάνεται συμφωνία για μια κατάλληλη μορφή περιφράξης γύρω από τις εργασίες. Ο συντονιστής και οι εργολάβοι από κοινού ελέγχουν τις μεθόδους εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της ασφαλούς χρήσης των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού, ιδίως για τις εκσκαφές κοντά σε δίκτυα ηλεκτροδότησης και για εργασίες ανύψωσης.

Διενεργούνται συζητήσεις για τους βασικούς κινδύνους (υπόγεια και υπερκείμενα δίκτυα, κατολίσθησεις λόγω εκσκαφών, εκσκαφείς χρησιμοποιούμενοι ως γερανοί) πριν από την έναρξη των εργασιών.

Παράδειγμα 114:

Ανακαίνιση μιας κρεμαστής γέφυρας

Χαρακτηριστικά:

Ανακαίνιση μιας κρεμαστής γέφυρας.

Φύση και στόχοι των εργασιών:

- απόξυση της βαφής και εκ νέου βαφή των στηθαίων·
- εφαρμογή αντιδιαβρωτικής προστασίας στα καλώδια·
- ανακαίνιση της στρώσης·
- αντικατάσταση των αρμών.

Συνολική διάρκεια: περίπου 4 μήνες.

Προβλήματα:

Περιορισμοί κυκλοφορίας.

Νυχτερινή εργασία κατά την αντικατάσταση της στρώσης.

Κίνδυνοι συναφείς με την ασυμβατότητα μεταξύ εργασιών που εκτελούνται ταυτόχρονα (μεταλλοβολή, επισκευή καλωδίων, στρώση).

Κίνδυνοι συναφείς με τις εργασίες σε ύψος.

Λύσεις:

Ειδικά σχεδιασμένες εξέδρες για εργασία σε ύψος (καλώδια, στηθαία).

Κοινή εκτίμηση των κινδύνων που μπορεί να εγείρει η εκτέλεση μιας εργασίας για κάποια άλλη. Αρχική κατάρτιση των εργαζομένων και ενημέρωση σχετικά με την εκτέλεση εργασιών κοντά σε ρεύμα κυκλοφορίας οχημάτων.

Εκπαίδευση των εργαζομένων σχετικά με τη νυχτερινή εργασία.

Ιδιαίτερη προσοχή στις μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται για εργασίες υψηλού κινδύνου, όπως οι εργασίες σε ύψος.

Επιτόπια παρακολούθηση κατά τη μεταλλοβολή για την εκτίμηση των σχετικών με τη σκόνη και τον θόρυβο κινδύνων.

4.2.2 Τέλος σταδίου κατασκευής

Αφού ολοκληρωθεί η κατασκευαστική εργασία, το έργο έχει σχεδόν περατωθεί. Απαιτείται η ολοκλήρωση των εργασιών στους φακέλους ασφάλειας και υγείας και η καταγραφή των διδαγμάτων που μπορούν να εξαχθούν για την υλοποίηση επόμενων έργων.

α) Επικαιροποίηση του φακέλου ασφάλειας και υγείας

Απαιτείται επικαιροποίηση των φακέλων ασφάλειας και υγείας ώστε να λαμβάνουν υπόψη τους τυχόν περαιτέρω πληροφορίες. Εν συνεχεία, θα πρέπει να παραδίδονται στους κυρίους του έργου και να δίνονται εξηγήσεις σχετικά με τους σκοπούς τους και τα περιεχόμενά τους.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4.3, Φάκελος ασφάλειας και υγείας, σ. 61**

β) Αξιολόγηση των επιδόσεων ασφάλειας και υγείας στο κατασκευαστικό έργο

Ορθές πρακτικές:

Παροχή μιας «Έκθεσης ολοκλήρωσης έργου για θέματα ασφάλειας και υγείας».

Πραγματοποίηση αξιολόγησης επιδόσεων σε κάθε κατασκευαστικό έργο κατά την ολοκλήρωσή του, βάσει προενεργούς και ενεργητικής παρακολούθησης στο τέλος του έργου. (Η προσέγγιση αυτή δύναται επίσης να χρησιμοποιηθεί κατά τη διάρκεια ενός έργου και αποτελεί κανόνα σε πολλά έργα κατασκευής, ώστε να λαμβάνονται άμεσα διορθωτικά μέτρα όταν αυτά απαιτούνται.)

Σύγκριση των ενεργειών που πραγματοποιήθηκαν με αυτές που είχαν προγραμματιστεί στην αρχή του έργου (ήτοι προενεργή παρακολούθηση).

Υπολογισμός της περιστατικών αποτυχίας παρακολουθώντας τα συμβάντα τραυματισμών και ασθενειών που σχετίζονταν με τον χώρο εργασίας (ήτοι ενεργητική παρακολούθηση).

Ανάπτυξη τρόπων (συναντήσεις κ.λπ.) για τη συλλογή πληροφοριών και εμπειριών από το έργο αυτό ώστε να βελτιωθούν οι επιδόσεις ασφάλειας και υγείας στο επόμενο έργο.

γ) Παραδείγματα σε τρία διαφορετικά είδη εργοταξίων

Παράδειγμα 115:

Κατασκευή ενός νέου κτιρίου διαμερισμάτων

Χαρακτηριστικά:

Στο τέλος του σταδίου κατασκευής του κτιρίου, ο συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας στο στάδιο εκτέλεσης έλαβε από τον εργολάβο όλες τις σχετικές με την κατασκευή πληροφορίες για την επικαιροποίηση και συμπλήρωση του φακέλου ασφάλειας και υγείας του έργου αυτού.

Προβλήματα:

Κατά το στάδιο συντήρησης θα απαιτηθεί η χρήση ικριώματος για τη μελλοντική συντήρηση της πρόσοψης (βαφή, επισκευές κ.λπ.). Πώς θα πρέπει το ικριώμα να στερεωθεί στο κτίριο;

Λύσεις:

Εγκατάσταση ορισμένων σημείων αγκύρωσης στη δομή κατά το στάδιο εκτέλεσης ώστε να επιτρέπει την αγκύρωση ικριωμάτων πάνω σε αυτή και σαφής αναφορά στην πρόβλεψη αυτή στον φάκελο ασφάλειας και υγείας.

Ο συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας στο στάδιο εκτέλεσης παραδίδει τον συμπληρωμένο φάκελο ασφάλειας και υγείας στον κύριο του έργου ή το πρόσωπο που έχει διοριστεί από αυτόν (π.χ. τον διαχειριστή του κτιρίου που έχουν διορίσει οι ιδιοκτήτες κάθε διαμερίσματος). Καλό είναι να φυλάσσεται το πρωτότυπο του φακέλου αυτού σε ένα ασφαλές μέρος και να χρησιμοποιούνται αντίγραφα.

Ο διαχειριστής του κτιρίου μπορεί να συνεργάζεται επικαιροποιώντας τον φάκελο και διαθέτοντάς τον σε οποιονδήποτε από τους ιδιοκτήτες των διαμερισμάτων, όποτε απαιτείται (π.χ. για επιτρεπόμενες αλλαγές εντός κάθε διαμερίσματος). Όταν αλλάξει ο διαχειριστής του κτιρίου, ο φάκελος παραδίδεται στον νέο διαχειριστή.

Οποιαδήποτε εργασία σε συνήθη τμήματα του κτιρίου ή του εξοπλισμού του αποτελεί νέο έργο και απαιτείται οι άνθρωποι που θα το εκτελέσουν να συμβουλευτούν τον φάκελο.

Παράδειγμα 116:

Αλλαγή αρμών διαστολής σε μια οδογέφυρα

Χαρακτηριστικά:

Οι αρμοί διαστολής χρησιμοποιούνται σε οδογέφυρες, σε άλλες γέφυρες και επίσης σε πολλές άλλες εγκαταστάσεις (κτίρια, αγωγούς, σιδηροδρομικές γραμμές κ.λπ.).

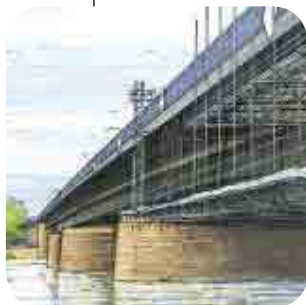
Είναι σχεδιασμένοι να «δουλεύουν» μόνιμα και να αντιμετωπίζουν κινήσεις (π.χ. διαστολή ή/και συστολή). Αντιμετωπίζουν επίσης κινήσεις λόγω χρήσης (π.χ. κινήσεις προκαλούμενες από κυκλοφορία οχημάτων).

Προβλήματα:

Η διάρκεια ζωής των στοιχείων αυτών είναι συνήθως μικρότερη της διάρκειας ζωής της δομής εντός της οποίας έχουν εγκατασταθεί. Συνεπώς, οι εν λόγω αρμοί φθείρονται και οι επιφάνειες τις οποίες συνδέουν υφίστανται ζημιά λόγω των κινήσεων. Αυτό δύναται να προκαλέσει αναταραχή στα διερχόμενα οχήματα.

Λύσεις:

Όταν συμβαίνει αυτό, οι αρμοί πρέπει να αντικατασταθούν. Συνήθως απαιτούνται ιδιαίτερα μέτρα για την αλλαγή της κατεύθυνσης των οχημάτων ώστε να είναι δυνατή η ασφαλής εκτέλεση των εργασιών. Τα μέτρα αυτά δύναται να περιλαμβάνουν σχέδια διαχείρισης της κυκλοφορίας και σχέδια ασφάλειας και υγείας.

Μετά την αντικατάσταση των αρμών, ο οργανισμός που είναι υπεύθυνος για τη συντήρηση της δομής θα πρέπει να εξασφαλίσει την επικαιροποίηση του φακέλου ασφάλειας και υγείας με πληροφορίες που θα είναι χρήσιμες για άλλους κατά την εκτέλεση περαιτέρω κατασκευαστικών εργασιών. Στις περιπτώσεις αυτές, δεν είναι πιθανό να απαιτείται νέος φάκελος.

Παράδειγμα 117:

Ανακαίνιση της επιφάνειας λειτουργίας ενός βασικού αυτοκινητόδρομου

Χαρακτηριστικά:

Η επιφάνεια λειτουργίας ενός κύριου αυτοκινητόδρομου πρέπει να ανακαινιστεί λόγω των κριτηρίων αντικατάστασης που έχουν τεθεί. Κατασκευάστηκε αρχικά μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας.

Προβλήματα:

Η εργασία ανακαίνισης αποτελεί νέο έργο. Ενδέχεται να υπάρχει ένας ή περισσότεροι φάκελοι από προηγούμενα κατασκευαστικά έργα τα οποία αφορούσαν συντήρηση αυτοκινητοδρόμου. Η τρέχουσα κατάσταση είναι ασαφής.

Λύσεις:

Ο οργανισμός που είναι υπεύθυνος για τη συντήρηση του αυτοκινητοδρόμου αποφασίζει τη δημιουργία και την επικαιροποίηση ενός ενιαίου φακέλου για όλες τις εργασίες συντήρησης ανεξαρτήτως του εάν αυτό απαιτείται βάσει της οδηγίας ή όχι. Οι πληροφορίες που είναι γνωστές σχετικά με τον αυτοκινητόδρομο από άλλες πηγές περιλαμβάνονται στον φάκελο για τη δημιουργία ενός πιο χρήσιμου αρχείου.

4.2.3 Στάδιο μετά την κατασκευή

Το στάδιο μετά την κατασκευή είναι το στάδιο κατά το οποίο τα κτίρια (ή άλλες εγκαταστάσεις από ολοκληρωμένα έργα) είναι έτοιμα για χρήση ή βρίσκονται μόνιμα σε χρήση μετά την ολοκλήρωση. Συχνά δεν δίδεται επαρκής προσοχή σε ζητήματα ασφάλειας και υγείας κατά το στάδιο αυτό, ιδίως κατά την εκτέλεση εργασιών συντήρησης και άλλων παρόμοιων εργασιών.

Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή ώστε να διασφαλίζεται ότι:

- οι κίνδυνοι για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων που συμμετέχουν σε μεταγενέστερες εργασίες στην εγκατάσταση έχουν εξαλειφθεί ή μειωθεί σε αποδεκτά επίπεδα και ότι
- οι φάκελοι ασφάλειας και υγείας επικαιροποιούνται καταλλήλως.

α) Διαρκής επικαιροποίηση των φακέλων ασφάλειας και υγείας

Σκοπός των φακέλων είναι να παρέχουν σε όσους εκτελούν μεταγενέστερες εργασίες στην εγκατάσταση πληροφορίες που θα τους επιτρέψουν να σχεδιάσουν και να εκτελέσουν τις εν λόγω εργασίες με ασφάλεια και δέουσα προσοχή για την προστασία της υγείας.

Ο φάκελος θα πρέπει να επικαιροποιείται εάν πραγματοποιούνται αλλαγές που επηρεάζουν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων κατά τη διάρκεια προβλέψιμων μεταγενέστερων κατασκευαστικών εργασιών.

Οι φάκελοι θα πρέπει κανονικά να τηρούνται από τους κύριους του έργου.

Οι κύριοι του έργου παρέχουν κανονικά αντίγραφα των φακέλων στους χρήστες και παραδίδουν τους φακέλους στους νέους ιδιοκτήτες όταν αλλάζει το ιδιοκτησιακό καθεστώς.

→ **Βλέπε παράγραφο 2.4.3, Φάκελος ασφάλειας και υγείας, σ. 61**

β) Παραδείγματα σε τρία διαφορετικά είδη εργοταξίων

Παράδειγμα 118:

Κατασκευή ενός νέου κτιρίου επτά ορόφων που θα χρησιμοποιηθεί για διαμερίσματα, με ισόγειο που θα χρησιμοποιηθεί για εμπορική χρήση και δύο επίπεδα υπογείου για χώρο στάθμευσης

Χαρακτηριστικά:

Κύριος έργου: Ιδιώτης, μια κατασκευαστική εταιρεία

Το σχέδιο φακέλου ασφάλειας και υγείας που καταρτίστηκε πριν από την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών δεν λαμβάνει υπόψη τις αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν και τις μεθόδους εργασίας που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της κατασκευής. Πριν από την ολοκλήρωση του έργου, ο εργολάβος παρέχει πληροφορίες για την επικαιροποίηση του εν μέρει συμπληρωμένου φακέλου. Οι άλλες εταιρείες που εκτέλεσαν εργασίες, όπως οι υπεργολάβοι, συμμορφώνονται επίσης με την υποχρέωση παροχής συναφών πληροφοριών για τον φάκελο και τις μεταφέρουν στον εργολάβο για να τις μεταφέρει με τη σειρά του στον συντονιστή.

Προβλήματα:

Επικαιροποίηση των φακέλων ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι αλλαγές κατά την κατασκευή.

Λύσεις:

Οι εταιρείες που εκτέλεσαν την εργασία συμμορφώνονται με την υποχρέωση παροχής συναφών πληροφοριών για τον φάκελο.

Οι τροποποιήσεις στα διαγράμματα σωληνώσεων κ.λπ. δύναται να τεκμηριωθούν με σχετική ευκολία, καθώς τα σχέδια και η διαχείριση της κατασκευής εκτελούνται από μια εταιρεία. Ωστόσο, πρώτα πρέπει να απαντηθεί το ερώτημα: Ποιες, εάν υπάρχουν, από τις πληροφορίες αυτές είναι απαραίτητες για την ασφάλεια και την υγεία κατά τη διάρκεια μεταγενέστερων κατασκευαστικών εργασιών;

Τα σημεία αγκύρωσης περιλαμβάνονται στις προδιαγραφές που πρέπει να χρησιμοποιήσουν όσοι αναλαμβάνουν εργασίες καθαρισμού παραθύρων.

Οι πληροφορίες σχετικά με την επιθεώρηση, τη συντήρηση και τη χρήση τους πρέπει να περιλαμβάνονται στον φάκελο.

Οι περίοδοι εκτέλεσης εργασιών συντήρησης στον εξοπλισμό θέρμανσης και κλιματισμού και σε εξοπλισμό που απαιτεί δοκιμές κ.λπ. έχουν αποφασιστεί σε συνεννόηση με τους κατασκευαστές. Ωστόσο, πρώτα να απαντηθεί το ερώτημα: Ποιες, εάν υπάρχουν, από τις πληροφορίες αυτές είναι απαραίτητες για την ασφάλεια και την υγεία κατά τη διάρκεια μεταγενέστερων κατασκευαστικών εργασιών;

Ο φάκελος θα χρησιμοποιηθεί όταν προστεθούν νέες υπηρεσίες, όπως, παραδείγματος χάριν, νέες τεχνολογίες διαχείρισης κτιρίων και τεχνολογίες ηλιακής ενέργειας.

Παράδειγμα 119:

Αντικατάσταση ορισμένων κεραμιδιών σε αχυρώνα ενός αγροκτήματος

Χαρακτηριστικά:

Η αντικατάσταση κεραμιδιών στην κεκλιμένη στέγη ενός μικρού αγροτικού κτιρίου δύναται να είναι επικίνδυνη.

Προβλήματα:

Κεκλιμένη στέγη: Κίνδυνος πτώσης από την άκρη της στέγης ή μέσα από αυτή.

Δυνατότητα πρόσβασης, καθώς υπάρχουν σπασμένα κεραμίδια σε διάφορα σημεία της στέγης.

Λύσεις:

Ο γεωργός νοικιάζει μια κινητή ανυψωτική πλατφόρμα εργασιών επαρκούς μεγέθους για την παροχή κατάλληλης προστασίας στα άκρα και αντικαθιστά τα σπασμένα κεραμίδια το φθινόπωρο, όταν ο αχυρώνας είναι πλήρως γεμάτος με άχυρο. [Ζώνες προστασίας (μέσα ατομικής προστασίας) είναι συνδεδεμένες με την πλατφόρμα.] Οι κίνδυνοι μειώνονται.

Δεν απαιτούνται περαιτέρω μέτρα αφού ολοκληρωθεί η εργασία.

Παράδειγμα 120:

Εργασίες συντήρησης/καθαρισμού ενός συστήματος αερισμού στον τερματικό σταθμό ενός αεροδρομίου

Χαρακτηριστικά

Απαιτείται τακτικός καθαρισμός των αγωγών εξαερισμού εντός του κτιρίου. Οι χειριστές και οι υπεύθυνοι σχεδιασμού της εγκατάστασης έχουν συμφωνήσει κατάλληλα χρονικά διαστήματα εκτέλεσης της εργασίας αυτής. Κάθε χρόνο, καταρτίζεται σύμβαση για την ανάθεση της εργασίας καθαρισμού.

Προβλήματα:

Καθαρισμός κατά τη διάρκεια λειτουργίας του αεροδρομίου, καθώς η δραστηριότητα αυτή δεν πρέπει να διαταράξει ή να θέσει σε κίνδυνο τους επιβάτες.

Κίνδυνος πτώσης, καθώς οι αγωγοί εξαερισμού είναι συνήθως στερεωμένοι σε μεγάλου ύψους οροφές.

Λύσεις:

Η ίδια εταιρεία αναλαμβάνει την εκτέλεση της εργασίας εδώ και αρκετά χρόνια, καθώς είναι εξοικειωμένη με την τοποθεσία, κατανοεί τις ανάγκες του πελάτη, απασχολεί προσωπικό αποκλειστικά για αυτή την ειδική εργασία και έχει άψογο μητρώο ασφαλείας.

Καταρτίστηκαν σχέδια καθαρισμού του συστήματος εξαερισμού στο πλαίσιο της συμβολής του υπευθύνου σχεδιασμού στον φάκελο ασφάλειας και υγείας. Οι αγωγοί εξαερισμού που επιτρέπουν την είσοδο στο εσωτερικό τους έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να καθαρίζονται από το προσωπικό.

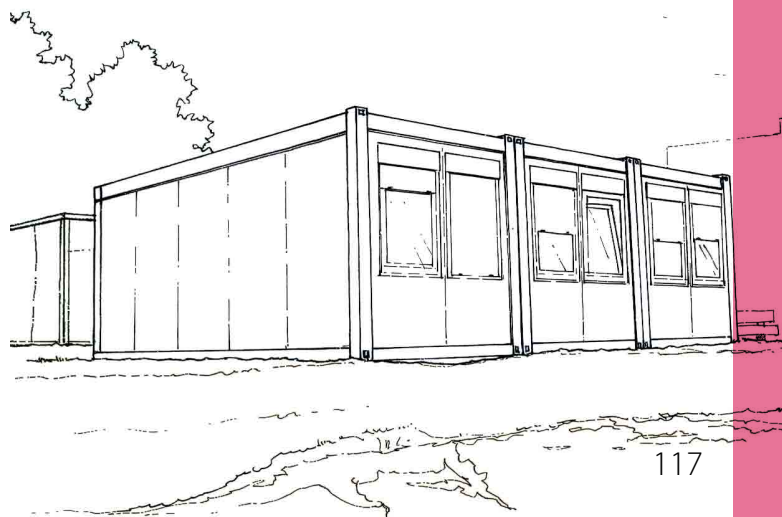
Οι μικρότεροι αγωγοί καθαρίζονται με τη χρήση ρομπότ και συσκευών αναρρόφησης.

Ο καθαρισμός τεκμηριώνεται με κατάλληλα έγγραφα.

Χρησιμοποιείται κινητό ικρίωμα για την πρόσβαση στους αγωγούς, οι εργασίες που επηρεάζουν τους επιβάτες εκτελούνται όταν το αεροδρόμιο δεν έχει τόσους πολλούς επιβάτες και ο διαχωρισμός των χώρων εργασίας επιτυγχάνεται μέσω συστημάτων περιορισμού πρόσβασης τα οποία χρησιμοποιούνται και οπουδήποτε αλλού στο αεροδρόμιο για τον έλεγχο των επιβατών.

5 Γενικός πίνακας καθηκόντων φορέων κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου

1 Φορείς	2 Καθήκοντα στην περίπτωση που υπάρχει μόνο ένας εργολάβος κατά το στάδιο εκτέλεσης	3 Πρόσθετα καθήκοντα στην περίπτωση που υπάρχουν περισσότεροι του ενός εργολάβοι κατά το στάδιο εκτέλεσης Σημείωση: Ισχύουν επίσης όλα τα καθήκοντα της στήλης 2
Κύριοι του έργου	Δύναται να διορίσουν ανάδοχο για να ενεργεί εκ μέρους τους, εάν το επιλέξουν	
Κύριοι του έργου ή ανάδοχοι (Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο ανάδοχος είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί η μελέτη ή/και η εκτέλεση ή/και η επίβλεψη της εκτέλεσης του έργου εκ μέρους του κυρίου του έργου)	Κοινοποίηση της εκ των προτέρων γνωστοποίησης στην αρμόδια αρχή, κατά περίπτωση Λήψη μέτρων για τη διασφάλιση της ορατής ανάρτησής της στο κατασκευαστικό εργοτάξιο και της απαραίτητης επικαιροποίησής της (άρθρο 3 παράγραφος 3) Σεβασμός προς τις γενικές αρχές πρόληψης κατά τα διάφορα στάδια σχεδιασμού και εκπόνησης της μελέτης του έργου (άρθρο 4) Διασφάλιση της κατάρτισης του σχεδίου ασφάλειας και υγείας πριν από την έναρξη εργασιών στο εργοτάξιο (άρθρο 3 παράγραφος 2) (πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι μπορεί να εφαρμόζονται εθνικές παρεκκλίσεις σε ορισμένες περιορισμένες περιπτώσεις)	Διορισμός συντονιστών για το στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου και για το στάδιο εκτέλεσης του έργου (άρθρο 3 παράγραφος 1) Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι κύριοι του έργου και οι ανάδοχοι συνεχίζουν να έχουν ευθύνες σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6 παρόλο που έχουν διορίσει συντονιστές (άρθρο 7 παράγραφος 1)
Συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας στο στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου	Δεν υπάρχει υποχρέωση διορισμού συντονιστή	Διασφάλιση της κατάρτισης σχεδίου ασφάλειας και υγείας. [άρθρο 5 παράγραφος β)] Κατάρτιση φακέλου ασφάλειας και υγείας [άρθρο 5 παράγραφος γ)]

Συντονιστές για θέματα ασφάλειας και υγείας στο στάδιο εκτέλεσης του έργου	Δεν υπάρχει υποχρέωση διορισμού συντονιστή	Συντονισμός της εφαρμογής των γενικών αρχών πρόληψης και ασφαλείας. [άρθρο 6 παράγραφος α)] Συντονισμός της εφαρμογής των αρχών του άρθρου 8 από τους εργοδότες και τους ελεύθερους επαγγελματίες [άρθρο 6 παράγραφος β)] Συντονισμός της εφαρμογής του σχεδίου ασφάλειας και υγείας από τους εργοδότες και τους ελεύθερους επαγγελματίες [άρθρο 6 παράγραφος β)] Επικαιροποίηση του σχεδίου ασφάλειας και υγείας και του φακέλου ασφάλειας και υγείας [άρθρο 6 παράγραφος γ)] Οργάνωση της συνεργασίας μεταξύ των εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένων των ελεύθερων επαγγελματιών [άρθρο 6 παράγραφος δ)] Συντονισμός της εποπτείας της ορθής εφαρμογής των εργασιακών διαδικασιών [άρθρο 6 παράγραφος ε)] Λήψη μέτρων για να διασφαλίζεται ότι επιτρέπεται η είσοδος μόνο σε εξουσιοδοτημένα άτομα στο εργοτάξιο [άρθρο 6 παράγραφος στ)]
Εργοδότες	Εφαρμογή άρθρου 6 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ [άρθρο 8 παράγραφοι α) έως ι)] Λήψη μέτρων σύμφωνα με τα ελάχιστα μέτρα του παραρτήματος IV (άρθρο 9) Παροχή κατανοητών πληροφοριών στους εργαζομένους ή/και τους εκπροσώπους τους σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία τους (άρθρο 11) Διασφάλιση της διαβούλευσης και της συμμετοχής των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους (άρθρο 12) Έχετε υπόψη ότι οι εργοδότες συνεχίζουν να έχουν ευθύνες βάσει της οδηγίας-πλαισίου 89/391/ΕΟΚ (άρθρο 7 παράγραφος 2)	Λήψη υπόψη των οδηγιών από τους συντονιστές (άρθρο 9)
Ελεύθεροι επαγγελματίες	Συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του άρθρου 10 παράγραφος 1 (άρθρο 10 παράγραφος 1)	
Εργοδότες που συμμετέχουν προσωπικά στην εργασία	Συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του άρθρου 10 παράγραφος 2 (άρθρο 10 παράγραφος 2)	
Οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους	Πρέπει να υπάρχει ενημέρωση των εργαζομένων και διαβούλευση και συμμετοχή των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους σύμφωνα με την οδηγία περί εργοταξίων (άρθρα 11 και 12)	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1 — Γλωσσάριο	122
Παράρτημα 2 — Πίνακας παραδειγμάτων	123
Παράρτημα 3 — Φύλλο καταγραφής αξιολόγησης κινδύνου	126
Παράρτημα 4 — Φύλλο καταγραφής σχεδιασμού	127
Παράρτημα 5 — Σχέδιο ασφάλειας και υγείας: προτεινόμενα περιεχόμενα	128
1. Γενικές πληροφορίες για το έργο	128
2. Συγκεκριμένες πληροφορίες για το έργο και πηγές πληροφοριών	129
3. Πληροφορίες για τον τρόπο διαχείρισης του έργου	129
4. Ρυθμίσεις για την προσθήκη πληροφοριών στον φάκελο ασφάλειας και υγείας	131
Παράρτημα 6 — Φάκελος ασφάλειας και υγείας: προτεινόμενα περιεχόμενα	132
Παράρτημα 7 — Νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης	134
Οδηγία-πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ	134
Οδηγία 92/57/ΕΟΚ	142
Διορθωτικό της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ	159
Άλλες οδηγίες για την ασφάλεια και την υγεία	160
Ανακοίνωση COM(2008) 698	162
Παράρτημα 8 — Περισσότερες πληροφορίες	182
Βιβλιογραφία Ευρωπαϊκής Ένωσης	182
Φορείς παροχής πληροφοριών	183
Εμπειρογνώμονες που συμμετείχαν στην κατάρτιση του παρόντος οδηγού	190

Παράρτημα 1 — Γλωσσάριο

Όρος	Ορισμός
Κύριος του έργου	Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου πραγματοποιείται ένα έργο.
Συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά το στάδιο εκτέλεσης του έργου	Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ο κύριος του έργου ή/και ο ανάδοχος, κατά την εκτέλεση του έργου, αναθέτει την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στο άρθρο 6 της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ.
Συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά το στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου	Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ο κύριος του έργου ή/και ο ανάδοχος, κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου, αναθέτει την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στο άρθρο 5 της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ.
Οδηγία «περί εργοταξίων» 92/57/ΕΟΚ (βλέπε παράρτημα 7, σ. 134)	Οδηγία 92/57/ΕΟΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια. Είναι η όγδοη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία.
Εργοδότης	Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο συνδέεται με σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο και έχει την ευθύνη για την επιχείρηση ή/και την εγκατάσταση.
Οδηγία-πλαίσιο 89/391/ΕΟΚ (βλέπε παράρτημα 7, σ. 134)	Οδηγία 89/391/ΕΟΚ σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία.
Πρόληψη	Το σύνολο των διατάξεων ή μέτρων που λαμβάνονται ή προβλέπονται καθ' όλα τα στάδια της δραστηριότητας εντός της επιχείρησης με στόχο την αποφυγή ή τη μείωση των επαγγελματικών κινδύνων.
Εκ των προτέρων γνωστοποίηση	Ένας κατάλογος πληροφοριών σχετικά με ένα έργο που, σε ορισμένες περιπτώσεις, πρέπει να αποστέλλεται στις αρμόδιες αρχές πριν από την έναρξη εργασιών σε ένα εργοτάξιο.
Στάδιο εκτέλεσης του έργου	Το στάδιο εκτέλεσης εργασιών σε ένα εργοτάξιο για ένα έργο.
Στάδιο εκπόνησης της μελέτης του έργου	Το στάδιο σχεδιασμού ενός έργου και μελέτης του πριν από την κατασκευή.
Ανάδοχος	Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί η μελέτη ή/και η εκτέλεση ή/και η επίβλεψη της εκτέλεσης του έργου για λογαριασμό του κυρίου του έργου.
Φάκελος ασφάλειας και υγείας	Ένα έγγραφο προσαρμοσμένο στα χαρακτηριστικά του έργου, όπου θα αναφέρονται τα χρήσιμα στοιχεία για θέματα ασφάλειας και υγείας τα οποία θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εργασίες.
Σχέδιο ασφάλειας και υγείας	Ένα έγγραφο απαιτούμενο βάσει της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ που ορίζει τους ισχύοντες κανόνες σε ένα εργοτάξιο και αντιμετωπίζει ειδικότερα ζητήματα αναφερόμενα στο άρθρο 5. Τα κράτη μέλη δύναται να επιτρέψουν παρεκκλίσεις από αυτό σε ορισμένες περιπτώσεις —ανατρέξτε στην εθνική νομοθεσία.
Ελεύθερος επαγγελματίας	Κάθε άτομο, εκτός εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 3 στοιχεία α) και β) της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, του οποίου η επαγγελματική δραστηριότητα συμβάλλει στην εκτέλεση του έργου.
Προσωρινά ή κινητά εργοτάξια	Κάθε εργοτάξιο όπου πραγματοποιούνται εργασίες —οικοδομικές και πολιτικού μηχανικού— των οποίων ενδεικτικός κατάλογος περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ.
Εργαζόμενος	Κάθε πρόσωπο που απασχολείται από έναν εργοδότη, συμπεριλαμβανομένων των ασκουμένων και των μαθητευομένων, εκτός από το υπηρετικό προσωπικό.
Εκπρόσωπος των εργαζομένων με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων	Κάθε εκλεγμένο, επιλεγμένο ή διορισμένο άτομο, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, για να εκπροσωπεί τους εργαζομένους όσον αφορά τα ζητήματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία.

Παράρτημα 2 — Πίνακας παραδειγμάτων

Μικρό	Το κίτρινο χρώμα υποδεικνύει παραδείγματα με έργα μικρού μεγέθους
Μεσαίο	Το πράσινο χρώμα υποδεικνύει παραδείγματα με έργα μεσαίου μεγέθους
Μεγάλο	Το πορτοκαλί χρώμα υποδεικνύει παραδείγματα με έργα μεγάλου μεγέθους

Αριθμός παραδείγ- ματος	Σελίδα	Τύπος εργασιών								Τύπος κινδύνων																				
		Μεταβολή — Μετατροπή	Κατασκευές	Διάλυση — Κατεδάφιση	Εκκαθαρές — Χωματοουργικές εργασίες	Ανακαίνιση — επισκευή	Τακτική — έκτακτη συντήρηση	Προκατασκευασμένα μέρη	Εξοπλισμός	Αποκατάσταση	Πρόσβαση	Κατάρρευση	Μολυσμένο έδαφος	Περιορισμένοι χώροι	Σκόνη	Ηλεκτρική ενέργεια	Εργονομία	Έκρηξης	Πτώση από ύψος	Πτώση υλικών	Πυρκαγιά	Αέριο	Χειρωνακτική διακίνηση	Θόρυβος	Δημόσια ασφάλεια	Ολίσθηση	Κυκλοφορία	Τοξικές ουσίες	Δόνηση	Καιρικές συνθήκες
Παρ. 1	21														x		x	x	x	x					x					
Παρ. 2	21													x								x					x	x	x	
Παρ. 3	22												x															x	x	
Παρ. 4	22	x	x										x										x					x		
Παρ. 5	23	x	x													x						x								
Παρ. 6	23	x	x													x						x								
Παρ. 7	23					x																						x		
Παρ. 8	24													x													x			
Παρ. 9	24			x										x																
Παρ. 10	25															x						x								
Παρ. 11	25																	x												
Παρ. 12	25											x					x					x						x		
Παρ. 13	26		x		x		x																					x		
Παρ. 14	27																													
Παρ. 15	27		x			x	x									x		x	x											
Παρ. 16	28						x											x	x											
Παρ. 17	28																		x										x	
Παρ. 18	28		x																x											
Παρ. 19	35		x				x									x						x								
Παρ. 20	35		x	x													x		x			x								
Παρ. 21	35						x																		x					
Παρ. 22	35		x			x												x	x						x					
Παρ. 23	35		x																x					x	x					
Παρ. 24	35				x				x						x															
Παρ. 25	36		x							x																				
Παρ. 26	36		x																x					x						
Παρ. 27	36						x																							
Παρ. 28	36		x														x													
Παρ. 29	36		x					x		x						x		x				x								
Παρ. 30	36						x			x							x		x											
Παρ. 31	36	x			x						x														x					
Παρ. 32	36		x																										x	
Παρ. 33	36						x			x									x											
Παρ. 34	37		x											x														x		
Παρ. 35	37		x											x														x		
Παρ. 36	37					x								x														x		

Αριθμός παραδείγ- ματος	Σελίδα	Τύπος εργασιών								Τύπος κινδύνων																				
		Μεταβολή — Μετατροπή	Κατασκευές	Διάλυση — Κατεδάφιση	Εκσκαφές — χωματουργικές εργασίες	Ανακίνηση — επισκευή	Τακτική — έκτακτη συντήρηση	Προκατασκευασμένα μέρη	Εξοπλισμός	Αποκατάσταση	Πρόσβαση	Κατάρρευση	Μολυσμένο έδαφος	Περιορισμένοι χώροι	Σκόνη	Ηλεκτρική ενέργεια	Εργονομία	Έκρηξης	Πτώση από ύψος	Πτώση υλικών	Πυρκαγιά	Αέριο	Χειρωνακτική διακίνηση	Θόρυβος	Δημόσια ασφάλεια	Ολίσθηση	Κυκλοφορία	Τοξικές ουσίες	Δόνηση	Καιρικές συνθήκες
Παρ. 37	37	x																												
Παρ. 38	37	x																												
Παρ. 39	37						x			x									x											
Παρ. 40	38		x					x											x											
Παρ. 41	38		x																	x										
Παρ. 42	38						x												x											
Παρ. 43	38					x			x																					
Παρ. 44	38					x																								
Παρ. 45	38					x	x																							
Παρ. 46	41						x																							
Παρ. 47	41					x			x																					
Παρ. 48	42		x																											
Παρ. 49	42		x																											
Παρ. 50	43				x																									
Παρ. 51	43		x					x																						
Παρ. 52	43		x					x																						
Παρ. 53	43							x																						
Παρ. 54	44								x																					
Παρ. 55	44								x																					
Παρ. 56	44	x																												
Παρ. 57	45						x																							
Παρ. 58	45					x																								
Παρ. 59	46			x																										
Παρ. 60	48		x																											
Παρ. 61	48		x																											
Παρ. 62	48		x																											
Παρ. 63	48		x		x																									
Παρ. 64	49		x																											
Παρ. 65	50																													
Παρ. 66	53		x	x																										
Παρ. 67	55		x																											
Παρ. 68	58		x																											
Παρ. 69	59																													
Παρ. 70	59																													
Παρ. 71	60																													
Παρ. 72	72		x																											
Παρ. 73	72					x													x	x					x					
Παρ. 74	72		x																											
Παρ. 75	72					x																								
Παρ. 76	72						x														x									
Παρ. 77	72													x																
Παρ. 78	72																													

Αριθμός παραδείγ- ματος	Σελίδα	Τύπος εργασιών								Τύπος κινδύνων																			
		Μεταβολή — Μετατροπή	Κατασκευές	Διάλυση — Κατεδάφιση	Εκσκαφές — χωματουργικές εργασίες	Ανακαίνιση — επισκευή	Τακτική — έκτακτη συντήρηση	Προκατασκευασμένα μέρη	Εξοπλισμός	Αποκατάσταση	Πρόσβαση	Κατάρρευση	Μολυσμένο έδαφος	Περιορισμένοι χώροι	Σκόνη	Ηλεκτρική ενέργεια	Εργονομία	Έκρηξης	Πτώση από ύψος	Πτώση υλικών	Πυρκαγιά	Αέριο	Χειρωνακτική διακίνηση	Θόρυβος	Δημόσια ασφάλεια	Ολίσθηση	Κυκλοφορία	Τοξικές ουσίες	Δόνηση
Παρ. 79	72	x																	x					x					
Παρ. 80	72	x																											
Παρ. 81	72	x																											
Παρ. 82	72																												
Παρ. 83	72																												
Παρ. 84	72											x																	
Παρ. 85	72								x																				
Παρ. 86	72																												
Παρ. 87	72																												
Παρ. 88	72																									x			
Παρ. 89	72							x																					
Παρ. 90	72							x		x								x					x	x		x			
Παρ. 91	72						x																						
Παρ. 92	72					x				x								x				x							
Παρ. 93	72				x							x																	
Παρ. 94	72									x									x										x
Παρ. 95	72		x											x									x						
Παρ. 96	72																x										x		
Παρ. 97	72		x															x											
Παρ. 98	72		x																					x	x				x
Παρ. 99	72	x						x																x					
Παρ. 100	72		x		x						x																		
Παρ. 101	72																												x
Παρ. 102	72		x														x		x				x						
Παρ. 103	72		x			x											x						x						
Παρ. 104	72		x			x													x	x						x			
Παρ. 105	72		x									x																	
Παρ. 106	72						x																	x			x		
Παρ. 107	72			x							x			x				x	x	x									
Παρ. 108	72																												
Παρ. 109	72						x																			x			
Παρ. 110	72	x																						x		x			
Παρ. 111	72																												
Παρ. 112	72		x								x	x					x		x	x					x				
Παρ. 113	72					x					x	x							x				x		x				
Παρ. 114	72						x				x				x				x	x				x			x		
Παρ. 115	72		x																x	x									
Παρ. 116	72						x				x																x		
Παρ. 117	72						x																				x		
Παρ. 118	72		x																x										
Παρ. 119	72						x												x	x									
Παρ. 120	72						x												x	x					x				

Παράρτημα 3 — Φύλλο καταγραφής αξιολόγησης κινδύνου

Σημείωση: Το παρόν φύλλο καταγραφής αποτελεί πρόταση και όχι υποχρέωση βάσει της οδηγίας περί εργοταξίων (η αξιολόγηση κινδύνου πρέπει να διενεργείται πάντα βάσει της οδηγίας-πλαισίου).

ΕΡΓΟ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΕΚΤΙΜΗΤΗΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Στήλη 1	Στήλη 2	Στήλη 3	Στήλη 4	Στήλη 5			Στήλη 6	Στήλη 7	Στήλη 8
	ΒΗΜΑ 1 Αναγνώριση κινδύνων και των ατόμων σε κίνδυνο			ΒΗΜΑ 2 Αξιολόγηση και ιεράρχηση			ΒΗΜΑ 3 Απόφαση λήψης προληπτικών μέτρων	ΒΗΜΑ 4 Ανάληψη δράσης	ΒΗΜΑ 5 Παρακολού- θηση
Κωδ. αριθ.	Έκδοση/ Δραστη- ριότητα/ Στοιχείο κατα- σκευής	Αναγνωρι- σμένοι πιθανοί κίνδυνοι καθ' όλη τη διάρκεια ζωής και για τους χρήστες	Άτομα σε κίνδυνο	Πιθα- νός	Σοβα- ρός	Συ- χνός; Πολ- λοί;	Προληπτικά μέτρα: για την εξάλειψη των κινδύνων ή για τη μείωση των κινδύνων	Δράση από ποιον και πότε	Ρυθμίσεις παρακολού- θησης
Παρά- δειγμα	Εργα- σία με πολλούς γερα- νούς	Παρεμβολή στο πεδίο λειτουργίας	Εργαζό- μενοι, άνθρωποι σε κοντινή απόσταση	Με- σαίος	Μεσαί- ος	Με- σαίος	Βελτιστοποίηση διάταξης εργοταξίου, ηλεκτρονική οριοθέτηση πεδίου λειτουργίας	Συντονιστής για την εκτέλεση του έργου	Δοκιμαστική οριοθέτηση μετά την εγκατάσταση
		Ανατροπή	Εργαζό- μενοι, άνθρωποι σε κοντινή απόσταση	Χαμη- λός	Υψη- λός	Υψη- λός	Έγκριση της βάσης των γερανών από μηχανικό	Εργολάβος κατά την προετοιμασία του εργοταξίου	Μέτρηση της καθετότητας μηνιαίως από τον εργοδηγό
Παρά- δειγμα	Εργασίες σε στέγη	Πτώση από ύψος	Εργαζό- μενοι στη στέγη	Υψη- λός	Υψη- λός	Υψη- λός	Προστασία στα άκρα, συμπερι- λαμβανομένων περιφράξεων ασφαλείας	Εργολάβος πριν από την έναρξη των εργασιών	Καθημερινά από τον εργοδηγό του εργοταξίου
		Πτώση αντι- κειμένων	Άλλοι στο έδαφος	Υψη- λός	Υψη- λός	Υψη- λός	Προστατευτικοί ανεμιστήρες και δίκτυ ασφαλείας	Εργολάβος πριν από την έναρξη των εργασιών	Καθημερινά από τον εργοδηγό του εργοταξίου

Εγκρίθηκε από

Επόμενος έλεγχος

Παράρτημα 4 — Φύλλο καταγραφής σχεδιασμού

Σημείωση: Το παρόν φύλλο καταγραφής αποτελεί πρόταση και όχι υποχρέωση βάσει της οδηγίας περί εργοταξίων. Συμπληρώνοντας το εν λόγω έντυπο σε κάθε φάση σχεδιασμού, θα δημιουργηθεί αρχείο των αποφάσεων που ελήφθησαν κατά την ανάπτυξη του σχεδίου.

ΕΡΓΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΣΤΑΔΙΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Στήλη 1 Κωδ. αριθ.	Στήλη 2 Έκδοση/ Δραστηριότητα/ Στοιχείο κατασκευής	Στήλη 3 Αναγνωρισμένοι πιθανοί κίνδυνοι καθ' όλη τη διάρκεια ζωής και για τους χρήστες	Στήλη 4 Άτομα σε κίνδυνο	Στήλη 5 Μέτρα που ελήφθησαν κατά τον σχεδιασμό: για την εξάλειψη των κινδύνων ή για τη μείωση των κινδύνων	Στήλη 6 Εναπομείναντες κίνδυνοι που πιθανόν να μην είναι εμφανείς σε άλλους; ΝΑΙ/ΟΧΙ	Στήλη 7 Εάν ΝΑΙ, μέτρα που ελήφθησαν (π.χ. σημείωση στο σχέδιο)
Παράδειγμα	Χώρος μπαταρίας για παροχή ισχύος σε κατάσταση αναμονής	Αέρια από ελαττωματική μπαταρία	Ομάδα συντήρησης του χρήστη	Παροχή εξαερισμού και αισθητήρα συναγερμού ανίχνευσης αερίου	Μικρότερη εξοικείωση με τους χημικούς κινδύνους	Παροχή πληροφοριών στον φάκελο ασφάλειας και υγείας για τους κινδύνους κατά τη συντήρηση του συστήματος
Παράδειγμα	Επίγεια σημεία αγκύρωσης υποκείμενα σε πίεση	«Έκρηξη» των σημείων αγκύρωσης όταν υποστούν φθορά	Εργαζόμενοι κατά τη διάρκεια εκσκαφών	Προσδιορισμός της εξάλειψης της έντασης των επίγειων σημείων αγκύρωσης μετά την ολοκλήρωση της μόνιμης εγκατάστασης	Δεν υπάρχουν προσωρινά μέτρα στα σχέδια τύπου «όπως κατασκευάστηκε»	Σημείωση στα σχέδια, προσδιορισμός στα έγγραφα υποβολής προσφορών, έλεγχος πριν από την επαναπλήρωση

Παράρτημα 5 — Σχέδιο ασφάλειας και υγείας: προτεινόμενα περιεχόμενα

Εισαγωγή

Ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για ένα μεγάλο και περίπλοκο έργο δύναται να περιλαμβάνει τα ζητήματα που καλύπτονται στο εν λόγω ενδεικτικό παράρτημα, λαμβάνοντας πάντα υπόψη ότι ένα σχέδιο θα πρέπει να καλύπτει τα ειδικότερα ζητήματα που ισχύουν για τους κινδύνους σε ένα έργο. Τα περιεχόμενα, η μορφή και το ύψος ενός σχεδίου θα πρέπει να σχετίζονται με τους κινδύνους του έργου.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι τα περιεχόμενα θα πρέπει να εξελίσσονται καθ' όλη τη διάρκεια ενός έργου, καθώς ορισμένα σημεία των προτάσεων δεν θα είναι διαθέσιμα κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου και οι σχετικές πληροφορίες θα συγκεντρωθούν κατά την εξέλιξη του έργου.

Το παράρτημα 5 μπορεί να χρησιμεύσει επίσης ως λίστα ελέγχου για μικρότερα έργα, εφόσον υιοθετείται μια λογική προσέγγιση κατά τον προσδιορισμό του περιεχομένου ενός σχεδίου. Το σχέδιο ασφάλειας και υγείας για ένα μικρότερο έργο θα πρέπει να καλύπτει μόνο τα ζητήματα που ισχύουν για το συγκεκριμένο έργο.

Τα σχέδια μπορούν να οργανώνονται βάσει των ακόλουθων κύριων ενοτήτων:

1. Γενικές πληροφορίες για το έργο
2. Συγκεκριμένες πληροφορίες για το έργο και πηγές πληροφοριών
3. Πληροφορίες για τον τρόπο διαχείρισης του έργου
4. Ρυθμίσεις για την προσθήκη πληροφοριών στον φάκελο ασφάλειας και υγείας

1. Γενικές πληροφορίες για το έργο

Περιγραφή του έργου

Θα πρέπει να επαρκεί για την παρουσίαση μιας πλήρους επισκόπησης των φάσεων του έργου, συμπεριλαμβανομένων τυχόν προπαρασκευαστικών εργασιών, οποιασδήποτε σταδιακής παράδοσης του εργοταξίου, οποιασδήποτε σταδιακής παράδοσης του ολοκληρωμένου έργου και οποιασδήποτε τυχόν απαιτούμενης από κοινού κατάληψης των χώρων και των εγκαταστάσεων του εργοταξίου.

Το σχέδιο θα πρέπει να εστιάζει στα ζητήματα που αφορούν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων και άλλων ανθρώπων που ενδέχεται να επηρεαστούν δυσμενώς από τις εργασίες.

Ονόματα φορέων

Το σχέδιο θα πρέπει να διασαφηνίζει τα ονόματα:

- όλων των κυρίων του έργου και το όνομα του επικεφαλής κυρίου του έργου, εάν υπάρχουν περισσότεροι του ενός και έχει αποφασιστεί ότι ένας εξ αυτών θα αναλάβει ηγετικό ρόλο·
- των αναδόχων·

- των συντονιστών·
- όλων των υπευθύνων σχεδιασμού (ανεξαρτήτως του ποιος τους έχει διορίσει ή θα τους διορίσει)·
- όλων των εργοδοτών (ανεξαρτήτως του ποιος τους έχει διορίσει ή θα τους διορίσει)·
- όλων των εργολάβων (ανεξαρτήτως του ποιος τους έχει διορίσει ή θα τους διορίσει)·
- κοινωνικών εταίρων στους οποίους απαιτείται ιδιαίτερη αναφορά·
- άλλων τοπικών μερών που είναι φορείς του έργου (π.χ. εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας, εκλεγμένων αξιωματούχων, των στελεχών τους και άλλων κοινωνικών ομάδων)·
- οποιωνδήποτε άλλων μερών που μπορούν να θεωρηθούν φορείς (π.χ. προμηθευτών εξοπλισμού και εγκαταστάσεων που θα ενσωματωθούν ή θα χρησιμοποιηθούν κατά την κατασκευή των εργασιών κ.λπ.)·
- εποπτών ασφαλείας για παράλληλες δραστηριότητες εκμετάλλευσης.

Οι πληροφορίες αυτές παρουσιάζονται με τον καλύτερο τρόπο σε μορφή πίνακα, έτσι ώστε τα μέρη και τα αντίστοιχα στοιχεία που παρέχουν να εντοπίζονται άμεσα. Είναι πιθανόν ο κατάλογος των ονομάτων να μεγαλώνει καθώς εξελίσσεται το έργο.

Προσδοκίες των κυρίων του έργου σχετικά με τον τρόπο εκτέλεσης του έργου και τα κριτήρια επιτυχίας σε ζητήματα ασφάλειας και υγείας που θα χρησιμοποιηθούν

Η ενότητα αυτή δίνει στους κυρίους του έργου την ευκαιρία να καταστήσουν σαφείς τους στόχους πολιτικής και τη δέσμευσή τους για τον σεβασμό της ασφάλειας και της υγείας όλων όσοι ενδέχεται να εκτεθούν σε κίνδυνο.

Τα κριτήρια επιτυχίας των κυρίων του έργου μπορούν να εκφράζονται με διάφορους τρόπους. Κριτήρια απόδοσης βάσει των ποσοστών πρόκλησης τραυματισμών και ασθενειών χρησιμοποιούνται συχνά, αλλά αυτά είναι ουσιαστικά μέτρα αποτυχίας και τα στοιχεία είναι απλά ιστορικά.

Προτιμώνται περισσότερο θετικά μέτρα απόδοσης. Αυτά μπορεί να συνίστανται σε μέτρηση των επιπέδων δραστηριότητας (π.χ. αριθμός προληπτικών ελέγχων, εισαγωγικών σεμιναρίων για την ασφάλεια στο εργοτάξιο, εκτιμήσεων υγείας στον χώρο εργασίας, συναντήσεων ασφαλείας στο εργοτάξιο κ.λπ.) και μπορεί να μετρούν επίσης τα θετικά επιτεύγματα όσον αφορά την ασφαλή εκτέλεση των εργασιών, όπως δύναται να προκύπτουν από βαθμολογίες ελέγχου ασφάλειας και υγείας (για δραστηριότητες στο εργοτάξιο και για την απόδοση των άλλων φορέων στην εφαρμογή προληπτικών στρατηγικών, π.χ. των υπευθύνων σχεδιασμού και των συντονιστών).

2. Συγκεκριμένες πληροφορίες για το έργο και πηγές πληροφοριών

Τα σχέδια και οι προδιαγραφές των έργων μπορούν να θεωρηθούν βασικές πηγές πληροφοριών. Ωστόσο, τα έγγραφα αυτά συνήθως καλύπτουν πολλά ζητήματα πέραν της ασφάλειας και της υγείας στον χώρο εργασίας. Παρόλο που ορισμένα σημεία ενδέχεται να αποτελούν χρήσιμα σημεία αναφοράς, πρέπει να γίνουν περισσότερα προκειμένου να επισημανθούν οι βασικές πηγές αναφοράς για θέματα ασφάλειας και υγείας.

Εντοπισμός των κινδύνων του έργου

Θα πρέπει να καταρτιστεί μητρώο κινδύνων το οποίο θα περιλαμβάνει τα έγγραφα πηγών αναφοράς που περιέχουν περαιτέρω πληροφορίες.

Οι κίνδυνοι στο εργοτάξιο δύναται να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, ζητήματα όπως τα εξής:

- υφιστάμενες εγκαταστάσεις πάνω και κάτω από το έδαφος: οποιεσδήποτε δομικές αστοχίες, αστάθειες, εύθραυστες στέγες κ.λπ.
- υπάρχουσες ή δυνητικές υπηρεσίες εντός του εργοταξίου ή για την εξυπηρέτηση αυτού, είτε είναι μόνιμες είτε προσωρινές
- παρουσία οποιωνδήποτε επικίνδυνων υλικών (ιδίως αμιάντου) και ουσιών εντός ή στο σύνολο του εργοταξίου, τις εγκαταστάσεις ή κατά τη διάρκεια αποθήκευσης ή μεταφοράς
- δυσμενείς γεωλογικές συνθήκες
- μολυσμένο έδαφος
- υδάτινα ρεύματα και κίνδυνοι πλημμύρας
- υπόγεια και υπέργεια δίκτυα
- συνεχιζόμενες εργασίες από τον κύριο του έργου κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών έργων και κίνδυνοι σχετικοί με τις διεργασίες
- ομοίως, εργασίες από άλλους
- εργασία εντός της κυκλοφορίας ή σε κοντινή απόσταση, είτε πρόκειται για οδική, είτε για σιδηροδρομική, είτε για θαλάσσια, είτε για εναέρια
- εργασία σε δημόσιους χώρους ή σε κοντινή απόσταση, ιδίως σε χώρους όπου βρίσκονται ευάλωτα άτομα, όπως παιδιά, άτομα με αναπηρία ή ηλικιωμένοι
- υποχρεώσεις διατήρησης οδών πρόσβασης, υπηρεσιών, χώρου σε λειτουργία κ.λπ. σε άλλους ή για άλλους κατά τη διάρκεια της εργασίας
- άλλες κατασκευαστικές εργασίες που θα εκτελεστούν κατά τη διάρκεια του έργου
- οποιοδήποτε άλλο κίνδυνος έργου που προκύπτουν από το υφιστάμενο περιβάλλον και οι οποίοι χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής.

Εντοπισμός κινδύνων εκτός του εργοταξίου που πρέπει να ληφθούν υπόψη

Θα πρέπει να καταρτιστεί παρόμοιος κατάλογος. Οι κίνδυνοι εκτός του εργοταξίου μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, ζητήματα όπως τα εξής:

- κινδύνους που αναφέρθηκαν ανωτέρω αλλά σε σχέση με παρακείμενες χρήσεις γης και τα ακόλουθα στοιχεία:
 - η χρήση παρακείμενης γης στις περιπτώσεις που έχει επιπτώσεις στην ασφάλεια και την υγεία (π.χ. ευάλωτα άτομα, όπως νέοι, ασθενείς

- και ηλικιωμένοι, και ευαίσθητες εργασίες, όπως βιομηχανικά εργοτάξια υψηλού κινδύνου, συστήματα μεταφοράς υψηλών ταχυτήτων κ.λπ.),
- οδοί πρόσβασης και τυχόν περιορισμοί στη χρήση τους που ενδέχεται να προκαλέσουν δυσκολίες,
- περιορισμοί στις κατασκευαστικές δραστηριότητες λόγω τοπικών χωροταξικών και άλλων παρόμοιων ελέγχων (π.χ. πλημμύρες, αεροσκάφος που πετάει πάνω από την περιοχή, εργασία κοντά σε σιδηροδρομικές γραμμές υψηλής ταχύτητας κ.λπ.),
- οποιοδήποτε άλλο κίνδυνος έργου που προκύπτουν από το υφιστάμενο περιβάλλον και οι οποίοι χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής.

Εντοπισμός κινδύνων από τον σχεδιασμό που πιθανόν να μην είναι εμφανείς σε άλλους (συμπεριλαμβανομένων ασυνήθιστων κινδύνων)

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού που χρησιμοποιούν τη δομημένη προσέγγιση σχεδιασμού που προτείνεται στον παρόντα οδηγό θα έχουν εξετάσει εάν τα σχέδιά τους ενέχουν κινδύνους που πιθανόν να μην είναι εμφανείς σε άλλους (συμπεριλαμβανομένων ασυνήθιστων κινδύνων). Οι εν λόγω κίνδυνοι θα πρέπει να αναφέρονται στη συγκεκριμένη ενότητα του σχεδίου μαζί με αναφορά στις πηγές πρόσθετων πληροφοριών.

Εντοπισμός εργασιών που ενέχουν ειδικούς κινδύνους σύμφωνα με το παράρτημα II

Το παράρτημα II της οδηγίας παραθέτει δέκα εργασίες που θεωρείται ότι προκαλούν ειδικούς κινδύνους. Ο κατάλογος δεν είναι εξαντλητικός και όσοι καταρτίζουν και συμβάλλουν στα σχέδια ασφάλειας και υγείας δύναται να εντοπίσουν περαιτέρω εργασίες σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Οι εργασίες που ενέχουν έναν ή περισσότερους από αυτούς τους ειδικούς κινδύνους θα πρέπει να αναφέρονται στην ενότητα αυτή συνοδευόμενες, και πάλι, από αναφορά στις πηγές πρόσθετων πληροφοριών.

Εντοπισμός άλλων πηγών πληροφοριών σχετικών με την ασφάλεια και την υγεία

Οι φορείς του έργου δύναται να έχουν εντοπίσει περαιτέρω πηγές πληροφοριών που να πρέπει να αναφερθούν στο σχέδιο. Αυτές οι πηγές δύναται να αφορούν συγκεκριμένα το έργο (π.χ. πρότυπα του κυρίου του έργου) ή να είναι πιο γενικές (π.χ. εθνικά και διεθνή πρότυπα).

3. Πληροφορίες για τον τρόπο διαχείρισης του έργου

Στις περιπτώσεις που η οργάνωση της διαχείρισης και οι ρυθμίσεις για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας διαφέρουν στα στάδια εκπόνησης της μελέτης και κατασκευής, θα πρέπει να δίνονται πληροφορίες και για τα δύο στάδια.

Θα πρέπει να παρέχονται πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο πρόκειται να γίνει η διαχείριση του έργου συνολικά με τη συμμετοχή όλων των φορέων και όχι μόνο για αυτούς που βρίσκονται στο εργοτάξιο, αν και αυτό θα αποτελεί σαφώς ένα σημαντικό μέρος των πληροφοριών.

Θα πρέπει να συμφωνηθεί η υιοθέτηση μιας δομημένης προσέγγισης για τη διαχείριση της ασφάλειας και της υγείας στον χώρο εργασίας μεταξύ των φορέων, και τα σχετικά στοιχεία θα πρέπει να περιληφθούν στο σχέδιο ασφάλειας και υγείας.

Είναι σημαντικό η οργάνωση και οι ρυθμίσεις να είναι κατάλληλες για τη φύση και την κλίμακα του έργου, καθώς και για τους κινδύνους, ώστε να προκύψουν εύλογα αποτελέσματα. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων.

Οι συντονιστές κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου θα πρέπει να συνεργαστούν στενά με άλλους για την ανάπτυξη του σχεδίου και ιδίως με:

- τον συντονιστή κατά την εκτέλεση του έργου·
- τους εργοδότες και εργολάβους που θα τεθούν επικεφαλής στο εργοτάξιο· και
- τα άτομα που θα συμμετάσχουν σε δραστηριότητες υψηλού κινδύνου.

Συνήθη ζητήματα τα οποία ενδέχεται να πρέπει να εξεταστούν συγκεκριμένα είναι, μεταξύ άλλων, τα εξής. (Σημείωση: Ο κατάλογος ζητημάτων δεν είναι εξαντλητικός.)

Ρυθμίσεις διαχείρισης

Οι ρυθμίσεις διαχείρισης του έργου για σκοπούς ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας θα πρέπει να τίθενται με σαφήνεια ώστε όλοι οι φορείς να γνωρίζουν τι απαιτείται από αυτούς. Οι ρυθμίσεις αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν:

- τη συμφωνία και τον καθορισμό στόχων του έργου για την ασφάλεια και την υγεία·
- την οργάνωση της διαχείρισης της ασφάλειας και της υγείας του έργου, σχετικές ρυθμίσεις και διαδικασίες·
- μέσα για τον συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ όλων των φορέων, συμπεριλαμβανομένων των υπευθύνων σχεδιασμού (ήτοι όχι μόνο μεταξύ των εργολάβων)·
- την ανάπτυξη και παρουσίαση αξιολογήσεων κινδύνων και δηλώσεων μεθόδων:
 - τον καθορισμό της αλληλουχίας και του χρόνου εκτέλεσης των δραστηριοτήτων και την κατανομή χώρων εργασίας ώστε να διασφαλίζονται η ασφάλεια και η υγεία (τα σχέδια κατασκευής του έργου πρέπει να λαμβάνουν πλήρως υπόψη τα εν λόγω ζητήματα υγείας και ασφάλειας),
 - τις διαδικασίες διαβούλευσης με τους εργαζομένους·
- ειδικές πρωτοβουλίες, δημοσιότητα κ.λπ. για την προώθηση της βελτιωμένης ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας·
- την παρακολούθηση της εφαρμογής του σχεδίου ασφάλειας και υγείας, καθώς και των σχετικών επιδόσεων, και τη διερεύνηση των αρνητικών περιστατικών, συμπεριλαμβανομένων των παρ' ολίγον ατυχημάτων.

Ρυθμίσεις πρόνοιας

Οι ρυθμίσεις θα πρέπει να καλύπτουν όλες τις απαραίτητες παροχές και για τα δύο φύλα για:

- την αλλαγή ρουχισμού·
- την ασφαλή αποθήκευση μέσων ατομικής προστασίας, προστατευτικού ρουχισμού, προσωπικών ειδών και ρουχισμού·
- το στέγνωμα ρούχων·
- τις εγκαταστάσεις πλυσίματος, συμπεριλαμβανομένης

της παροχής λουτρών, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων και της προσωπικής υγιεινής·

- την προστασία από ακραίες καιρικές συνθήκες·
- την παροχή πόσιμου νερού·
- την προετοιμασία και κατανάλωση τροφίμων και ποτών·
- την ανάπαυση·
- την προστασία των μη καπνιστών από τον καπνό·
- τις παροχές για τις κυοφορούσες γυναίκες, τις μητέρες που θηλάζουν και τα άτομα με αναπηρίες·
- τις εγκαταστάσεις διαμονής, ύπνου και ψυχαγωγίας, όπου απαιτείται, λόγω της εργασίας.

Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη η φύση της εργασίας και οι κίνδυνοι για την ασφάλεια και την υγεία.

Κανόνες εργοταξίου (θεωρούμενοι απαραίτητοι για τις άλλες επαγγελματικές δραστηριότητες στο εργοτάξιο)

Οι κανόνες του εργοταξίου θα πρέπει να καταρτιστούν σε σαφή και απλή γλώσσα ώστε να είναι εύκολα κατανοητοί. Θα πρέπει να είναι οι ελάχιστοι απαιτούμενοι για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων. Θα πρέπει να καταστούν γνωστοί σε όλους τους εργοδότες, τους εργολάβους και τους εργαζομένους, κατά την εισαγωγική τους εκπαίδευση στο εργοτάξιο, και θα πρέπει να είναι αναρτημένοι σε ορατό σημείο στο εργοτάξιο.

Αν και συχνά χρησιμοποιούνται γενικοί κανόνες στο εργοτάξιο, ενδέχεται να απαιτούνται κανόνες ειδικοί για κάποιο επιμέρους έργο λόγω των κινδύνων που ενέχει αυτό.

Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση συνηθισμένων ζητημάτων

Αυτές εξαρτώνται από τη φύση του έργου και των εργασιών που πρόκειται να εκτελεστούν. Δύναται να περιλαμβάνουν τα εξής θέματα και τον τρόπο διαχείρισης και συντονισμού τους:

- μια κοινή προσέγγιση για ζητήματα που αναφέρονται σε άλλο σημείο του παρόντος οδηγού για το σχέδιο ασφάλειας και υγείας·
- μια κοινή προσέγγιση για ειδικούς κινδύνους εντός και εκτός του εργοταξίου που έχουν προσδιοριστεί ανωτέρω στο σχέδιο·
- είσοδο και έξοδο για τους ανθρώπους, εγκατάσταση και για παράδοση και απομάκρυνση υλικοτεχνικού εξοπλισμού·
- διαδρομές για πεζούς και οχήματα εντός του εργοταξίου και διαχείριση κυκλοφορίας·
- αποθήκευση υλικών εντός και εκτός εργοταξίου·
- παροχή, χρήση και συντήρηση κοινών:
 - δρόμων πρόσβασης και συστημάτων πρόσβασης,
 - εγκαταστάσεων, εργαλείων και εξοπλισμού στο εργοτάξιο,
 - συσκευών μηχανικού χειρισμού,
 - προσωρινών υπηρεσιών και πηγών ενέργειας·
- προστασία και σήμανση όλων των υπηρεσιών και των πηγών ενέργειας που ενδέχεται να προκαλούν κίνδυνο·
- προστασία ανθρώπων από πτώσεις και πτώση υλικών·
- ασφάλεια του κοινού και άλλων (ιδίως ευάλωτων ομάδων) που ενδέχεται να επηρεάζονται δυσμενώς·
- πυροπροστασία (γενικοί κίνδυνοι και κίνδυνοι από διεργασίες)·
- ασφάλιση των ορίων του εργοταξίου·
- κίνδυνοι για τους εργαζομένους στο εργοτάξιο από

- δραστηριότητες άλλων εντός ή κοντά στο εργοτάξιο·
- διατήρηση της καθαριότητας και της τάξης των εγκαταστάσεων και του εργοταξίου
- διαχείριση αποβλήτων·
- διαβούλευση μεταξύ των κοινωνικών εταίρων για ζητήματα ασφάλειας και υγείας στον χώρο εργασίας·
- συναντήσεις ασφαλείας·
- επιθεωρήσεις και έλεγχοι ασφαλείας·
- εισαγωγικό σεμινάριο εργαζομένων και επισκεπτών·
- αρχική και επαναληπτική εκπαίδευση (συζητήσεις περί ασφαλείας και παρόμοια μέτρα).

Ιδιαίτερη αναφορά στην υγεία στον χώρο εργασίας δύνανται να πραγματοποιείται:

- σε πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης·
- στην παρουσίαση κοινών ζητημάτων υγείας στον χώρο εργασίας, καθώς και ζητημάτων που αφορούν συγκεκριμένες δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων των εξής:
 - επικίνδυνων υλικών και ουσιών,
 - μολυσμένου εδάφους και εγκαταστάσεων,
 - χειρωνακτικής διακίνησης,
 - θορύβου,
 - κραδασμών,
 - σκόνης,
 - ιοντίζουσας και μη ιοντίζουσας ακτινοβολίας,
 - έκθεσης στον ήλιο,
 - βιολογικών κινδύνων·
- ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στον σχεδιασμό και την οργάνωση των εργασιών που ενδέχεται να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία στον χώρο εργασίας.

Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση κινδύνων του έργου που πιθανόν να μην είναι εμφανείς σε άλλους (συμπεριλαμβανομένων ασυνήθιστων κινδύνων)

Οι παρούσες οδηγίες επεξηγούν το τρόπο με τον οποίο οι υπεύθυνοι σχεδιασμού μπορούν να εντοπίσουν και να παράσχουν πληροφορίες για τους εν λόγω κινδύνους του έργου. Οι συντονιστές δύνανται να προσθέσουν επίσης την εμπειρογνωμοσύνη τους με παρόμοιο τρόπο. Το σχέδιο θα πρέπει να είναι πίνακας που θα περιέχει περαιτέρω πληροφορίες.

Ρυθμίσεις που θεσπίζονται για να ληφθούν υπόψη εργασίες που ενέχουν ειδικούς κινδύνους

Σύμφωνα με την οδηγία, οι εργασίες που παρατίθενται στο παράρτημα II της οδηγίας πρέπει να καλύπτονται από τα σχέδια ασφαλείας και υγείας. Το σχέδιο θα πρέπει να εντοπίζει τους εν λόγω κινδύνους και να περιλαμβάνει συγκεκριμένα μέτρα για την αντιμετώπιση των κινδύνων αυτών.

Ρυθμίσεις που θεσπίζονται για να ληφθούν υπόψη άλλες δραστηριότητες στο εργοτάξιο, συμπεριλαμβανομένων βιομηχανικών δραστηριοτήτων

Σύμφωνα με την οδηγία, τέτοιου είδους ζητήματα πρέπει να αντιμετωπίζονται. Το σχέδιο θα πρέπει να εντοπίζει τους εν λόγω κινδύνους και τον τρόπο αντιμετώπισής τους.

Ρυθμίσεις για την ασφάλεια και την υγεία κατά τη διάρκεια τυχόν κοινής χρήσης με τον κύριο του έργου και ενδεχόμενης παράδοσης σε αυτόν

Κατά τα στάδια κατασκευής, οι κύριοι του έργου ενδέχεται να συνεχίζουν ή να ξεκινούν δραστηριότητες που είναι μη βιομηχανικού χαρακτήρα στο εργοτάξιο των κατασκευαστικών έργων ή κοντά σε αυτό. Η κοινή χρήση του εργοταξίου μπορεί να έχει επιπτώσεις στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων και άλλων ανθρώπων. Στις περιπτώσεις αυτές, θα πρέπει να προσδιορίζονται οι ρυθμίσεις που θα πρέπει να εφαρμοστούν για την αντιμετώπιση των κινδύνων αυτών. Θα ήταν επίσης χρήσιμη μια επεξήγηση των κινδύνων.

Οι δραστηριότητες κατά την παράδοση ενός έργου στον ενδεχόμενο χρήστη του δύνανται να προκαλέσουν περιττούς κινδύνους εάν δεν δοθεί διαχειριστική προσοχή από όλα τα μέρη για να υπάρξει συντονισμός και έλεγχος. Οι σχετικές ρυθμίσεις θα πρέπει να ορίζονται στο σχέδιο.

Ρυθμίσεις στην περίπτωση τραυματισμών και έκτακτων περιστατικών

Οι ρυθμίσεις θα πρέπει να λαμβάνουν πλήρως υπόψη τους κινδύνους από τις κατασκευαστικές εργασίες και το εργασιακό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων από βιομηχανικές, μη βιομηχανικές και άλλες παρόμοιες δραστηριότητες.

Οι ρυθμίσεις αυτές περιλαμβάνουν:

- την εκπαίδευση των ομάδων παροχής πρώτων βοηθειών, την παροχή στο εργοτάξιο εξοπλισμού και εγκαταστάσεων·
- μέσα διάσωσης και εκκένωσης·
- πρόληψη πυρός, αντίδραση στην περίπτωση πυρκαγιάς και εκκένωση, συμπεριλαμβανομένης της παροχής οδηγιών, εκπαίδευσης και εξοπλισμού·
- αντίδραση σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης και διαδικασίες εκκένωσης για άλλα προβλέψιμα περιστατικά·
- συνεργασία με άλλους εργοδότες και τις υπηρεσίες αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών·
- ρυθμίσεις για πρακτικές δοκιμές.

Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη ειδικοί κίνδυνοι, όπως η αντιμετώπιση δυσμενών περιστατικών σε δύσκολες τοποθεσίες, π.χ. σε πυργογερανούς, σε αιωρούμενα σημεία πρόσβασης, σε σήραγγες, σε πεπιεσμένο αέρα και σε περιορισμένους χώρους κ.λπ.

4. Ρυθμίσεις για την προσθήκη πληροφοριών στον φάκελο ασφαλείας και υγείας

Οι φορείς του έργου θα πρέπει να γνωρίζουν τον τρόπο και τον χρόνο που αναμένεται από αυτούς να συμβάλουν στον φάκελο ασφαλείας και υγείας. Επίσης, θα πρέπει να γνωρίζουν τα ζητήματα που αναμένεται να καλυφθούν με τη συμβολή τους, είτε αυτά είναι συγκεκριμένα είτε εκφράζονται με πιο γενικούς όρους. Τα εν λόγω ζητήματα θα πρέπει να περιλαμβάνονται στο σχέδιο.

Επίσης, χρήσιμο είναι να διασαφηνιστεί ο τρόπος με τον οποίο οι συντονιστές κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου και κατά την εκτέλεση του έργου θα συντονιστούν για την κατάρτιση του φακέλου ασφαλείας και υγείας.

Παράρτημα 6 — Φάκελος ασφάλειας και υγείας: προτεινόμενα περιεχόμενα

Εισαγωγή

Ο φάκελος μπορεί να οργανωθεί βάσει των ακόλουθων κύριων ενοτήτων:

- Γενικές πληροφορίες για το έργο.
- Συγκεκριμένες πληροφορίες για το έργο και πηγές πληροφοριών.
- Πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο οι υπεύθυνοι σχεδιασμού έλαβαν υπόψη τους κινδύνους που ενδέχεται να ανακύψουν κατά τη διάρκεια μελλοντικών κατασκευαστικών εργασιών.
- Εντοπισμός άλλων πηγών πληροφοριών σχετικών με την ασφάλεια και την υγεία.

Το περιεχόμενο και η μορφή διαφέρουν απαραίτητα ανάλογα με το έργο, τον κύριο του έργου και τους προβλεπόμενους κινδύνους. Ανά πάσα στιγμή, υπάρχει ανάγκη για έναν φάκελο ο οποίος θα περιέχει πληροφορίες που πιθανόν να αποδειχθούν χρήσιμες κατά τη διάρκεια μελλοντικών εργασιών σχεδιασμού και κατασκευής και οι οποίες θα επικεντρώνονται σαφώς στην ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας των εργαζομένων και άλλων προσώπων που ενδέχεται να επηρεαστούν δυσμενώς. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στους κινδύνους για την υγεία κατά την εργασία, καθώς αυτοί συχνά παραλείπονται.

Σκοπός του φακέλου δεν είναι να αποτελέσει ένα πλήρες αρχείο των όσων έχουν συντελεστεί κατά τις προηγούμενες κατασκευαστικές εργασίες ούτε να αποτελέσει φάκελο αποθήκευσης όλων των σχεδίων τύπου «όπως κατασκευάστηκε», εκτός αυτών που είναι αναγκαία. Αυτό πιθανότατα συμβαίνει μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

1. Γενικές πληροφορίες για το έργο

Περιγραφή του έργου

Η περιγραφή θα πρέπει να επαρκεί για την παρουσίαση μια σαφούς επισκόπησης των ζητημάτων που καλύπτει ο φάκελος ώστε τα πρόσωπα που θα τον διαβάσουν στο μέλλον να μπορούν να κατανοήσουν εάν καλύπτει το σύνολο μιας εγκατάστασης που υπάρχει τη δεδομένη στιγμή ή ένα τμήμα αυτής. Θα πρέπει να υπάρχει ένα μέσο καταγραφής τυχόν επικαιροποιήσεων του φακέλου, καθώς και του αντικειμένου και των περιορισμών των εν λόγω επικαιροποιήσεων. Όταν δημιουργούνται αντίγραφα, απαιτείται ένα ελεγχόμενο σύστημα παραγωγής αντιγράφων.

Ονόματα προηγούμενων φορέων

Στοιχεία των φορέων οι οποίοι ενδέχεται να διαθέτουν πληροφορίες συναφείς με την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία, οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στον φάκελο, θα πρέπει να είναι καταγεγραμμένα (π.χ. οι υπεύθυνοι σχεδιασμού ιδιαίτερως περίπλοκων εγκαταστάσεων μπορεί να έχουν στην κατοχή τους πολλές πληροφορίες σχεδιασμού οι οποίες δεν είναι λογικά δυνατόν να περιλαμβάνονται στον φάκελο).

2. Συγκεκριμένες πληροφορίες για το έργο και πηγές πληροφοριών

Τα σχέδια και οι προδιαγραφές του έργου ενδέχεται να μπορούν να περιληφθούν στην περίπτωση που βοηθούν στην επεξήγηση πληροφοριών του φακέλου και που αποτελούν χρήσιμο μέσο για τη μετάδοση πληροφοριών που θα αφορούν την επαγγελματική υγεία κατά τη διάρκεια μεταγενέστερων κατασκευαστικών εργασιών.

Εντοπισμός κινδύνων

Θα πρέπει να καταρτιστεί ένας κατάλογος των κινδύνων που πιθανόν να μην είναι εμφανείς στους άλλους, με αναφορά στο σημείο εμφάνισής τους, τον τρόπο αντιμετώπισής τους έως τη δεδομένη στιγμή και σε τυχόν έγγραφα που περιέχουν περαιτέρω πληροφορίες (π.χ. έρευνες σχετικά με μολυσμένο έδαφος, αμίαντο, τοποθεσία υπόγειων δικτύων και άλλων υπηρεσιών που ενδέχεται να μην είναι ορατές ή άμεσα εμφανείς, πιθανόν ελαττωματικές εγκαταστάσεις κ.λπ.).

Εντοπισμός κινδύνων που προκύπτουν από τον σχεδιασμό

Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού που χρησιμοποιούν τη δομημένη προσέγγιση σχεδιασμού που προτείνεται στον παρόντα οδηγό θα έχουν εξετάσει εάν τα σχέδιά τους ενέχουν κινδύνους που πιθανόν να μην είναι εμφανείς σε άλλους (συμπεριλαμβανομένων ασυνήθιστων κινδύνων). Τα εν λόγω ζητήματα θα πρέπει κανονικά να περιλαμβάνονται στον κατάλογο κινδύνων, εκτός εάν είναι απίθανο να ανακύψουν μετά την ολοκλήρωση των αρχικών κατασκευαστικών εργασιών.

Οι κίνδυνοι που πιθανόν να ανακύψουν κατά τη διάρκεια μεταγενέστερων κατασκευαστικών εργασιών, όπως κίνδυνοι από ασυνήθιστες δομικές λύσεις (π.χ. πριν και μετά την τάνυση, πιθανές αστάθειες κ.λπ.), η χρήση επικίνδυνων υλικών και ουσιών και τυχόν περιορισμοί στην αντοχή των δαπέδων κ.λπ., θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνονται.

Εντοπισμός υψηλών κινδύνων (παράρτημα II)

Στις περιπτώσεις που μπορεί εύλογα να αναμένεται ότι οι μεταγενέστερες κατασκευαστικές εργασίες ενδέχεται να προκαλέσουν ειδικούς κινδύνους (βλέπε παράρτημα II της οδηγίας), θα ήταν συνετό να υπάρξει σχετική αναφορά στον κατάλογο των κινδύνων.

3. Πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο οι υπεύθυνοι σχεδιασμού έλαβαν υπόψη τους κινδύνους που ενδέχεται να ανακύψουν κατά τη διάρκεια μελλοντικών κατασκευαστικών εργασιών

Τακτική συντήρηση

Κατά την ανάπτυξη σχεδίων, οι υπεύθυνοι σχεδιασμού θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον τρόπο εκτέλεσης με ασφάλεια της τακτικής συντήρησης των εγκαταστάσεων. Στον φάκελο θα πρέπει να περιλαμβάνονται πληροφορίες ώστε να είναι σαφής ο τρόπος εκτέλεσης της εργασίας (π.χ. καθαρισμός παραθύρων, αντικατάσταση δομικών στοιχείων και εγκαταστάσεων με σχετικά μικρό κύκλο ζωής σε σύγκριση με τον κύκλο ζωής της εγκατάστασης στην οποία εμπεριέχονται, συντήρηση κτιριακών υπηρεσιών κ.λπ.) με σαφή έμφαση στους πιθανούς κινδύνους. Η πρόσβαση σε ύψος, η εργασία σε περιορισμένους χώρους, τα μέσα μετακίνησης βαρέων εγκαταστάσεων και εξοπλισμού, τα μέσα μόνωσης, συντήρησης, επισκευής και αντικατάστασης επικίνδυνων εγκαταστάσεων και εξοπλισμού κ.λπ. και η μόνωση ενεργών εγκαταστάσεων είναι συνήθη ζητήματα τα οποία πρέπει να καλύπτονται.

Περισσότερες κύριες εργασίες

Αντιστοίχως, οι υπεύθυνοι σχεδιασμού θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να εκτελεστούν άλλες κύριες κατασκευαστικές εργασίες οι οποίες θα μπορούσαν εύλογα να προβλεφθούν καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των ολοκληρωμένων εργασιών (συμπεριλαμβανομένης της διάλυσης ή της κατεδάφισης). Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει επίσης ενδεχομένως να συμπεριληφθούν ώστε ο φάκελος να αποτελεί χρήσιμη πηγή πληροφοριών.

4. Εντοπισμός άλλων πηγών πληροφοριών σχετικών με την ασφάλεια και την υγεία

Ενδέχεται να υπάρχουν και άλλες πηγές πληροφοριών που θα πρέπει να αναφέρονται στον φάκελο.

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 12ης Ιουνίου 1989

σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία

(89/391/EOK)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 118 Α,

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾, που καταρτίστηκε μετά από γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στον τόπο εργασίας,

Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ⁽²⁾,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

ότι στο άρθρο 118 Α της συνθήκης προβλέπεται ότι το Συμβούλιο θεσπίζει με οδηγίες τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη βελτίωση ιδίως του περιβάλλοντος εργασίας, με στόχο την εξασφάλιση υψηλότερου επιπέδου προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων·

ότι η παρούσα οδηγία δεν μπορεί να δικαιολογήσει την ενδεχόμενη μείωση των επιπέδων προστασίας που έχουν ήδη επιτευχθεί σε κάθε κράτος μέλος, δεδομένου μάλιστα ότι δυνάμει της συνθήκης τα κράτη μέλη έχουν δεσμευθεί να προωθήσουν τη βελτίωση των συνθηκών που επικρατούν στον τομέα αυτόν, έχοντας ως στόχο την εναρμόνιση μέσα σε μια οπτική προόδου·

ότι αποδείχθηκε ότι οι εργαζόμενοι μπορούν να εκτίθενται στο χώρο εργασίας και καθ' όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής τους ζωής στην επίδραση επικίνδυνων παραγόντων του περιβάλλοντος·

ότι, σύμφωνα με το άρθρο 118 Α της συνθήκης, στις οδηγίες αποφεύγεται η επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών οι οποίοι θα εμποδίζουν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων·

ότι η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το πρόγραμμά της στον τομέα της ασφάλειας, της υγιεινής και της υγείας στους χώρους εργασίας ⁽⁴⁾ προβλέπει την έκδοση οδηγιών που αποβλέπουν στην κατοχύρωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων·

ότι το ψήφισμα του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1987 σχετικά με την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία στους χώρους εργασίας ⁽⁵⁾ δήλωσε την πρόθεση της Επιτροπής να υποβάλει στο Συμβούλιο σε σύντομο χρονικό διάστημα μια οδηγία σχετικά με την οργάνωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στους χώρους εργασίας·

ότι το Φεβρουάριο του 1988 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε τέσσερα ψηφίσματα στα πλαίσια της συζήτησης όσον αφορά τη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς και την προστασία στους χώρους εργασίας· ότι με τα ψηφίσματα αυτά καλείται ιδίως η Επιτροπή να καταρτίσει μια οδηγία-πλαίσιο η οποία θα προορίζεται να χρησιμεύσει ως βάση για ειδικές οδηγίες οι οποίες θα καλύπτουν όλους τους κινδύνους που έχουν σχέση με τον τομέα της ασφάλειας και της υγείας στους χώρους εργασίας·

ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να προωθούν τη βελτίωση στην επικράτειά τους της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων· ότι η λήψη μέτρων για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων κατά την εργασία συμβάλλει, σε ορισμένες περιπτώσεις, στη διαφύλαξη της υγείας και ενδεχομένως της προστασίας των προσώπων που ζουν υπό τη στέγη τους·

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 141 της 30. 5. 1988, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 326 της 19. 12. 1988, σ. 102, και ΕΕ αριθ. C 158 της 26. 6. 1989.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 175 της 4. 7. 1988, σ. 22.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. C 28 της 3. 2. 1988, σ. 3.

⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. C 28 της 3. 2. 1988, σ. 1.

ότι στα κράτη μέλη τα νομοθετικά συστήματα σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία στους χώρους εργασίας διαφέρουν σημαντικά και πρέπει να βελτιωθούν· ότι τέτοιες εθνικές διατάξεις για το θέμα αυτό, συχνά συμπληρωμένες από τεχνικές διατάξεις ή/και από εθελοντικές προδιαγραφές, μπορούν να οδηγήσουν σε διαφορετικά επίπεδα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας και να επιτρέψουν έναν ανταγωνισμό εις βάρος της ασφάλειας και της υγείας·

ότι εξακολουθούν να υπάρχουν υπερβολικά πολλά εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες· ότι πρέπει να ληφθούν ή να βελτιωθούν, χωρίς καθυστέρηση, προληπτικά μέτρα για τη διαφύλαξη της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, ώστε να εξασφαλισθεί ένα καλύτερο επίπεδο προστασίας·

ότι, για να εξασφαλισθεί το καλύτερο επίπεδο προστασίας, είναι ανάγκη να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι ή/και οι εκπρόσωποί τους για τους κινδύνους που διατρέχει η ασφάλεια και η υγεία τους και για τα μέτρα που απαιτούνται για τη μείωση ή εξάλειψη των κινδύνων αυτών· ότι είναι επίσης απαραίτητο να είναι σε θέση να συμβάλλουν με μια ισόρροπη συμμετοχή σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, στη λήψη των αναγκαίων προστατευτικών μέτρων·

ότι είναι αναγκαίο να αναπτυχθεί η ενημέρωση, ο διάλογος και η ισόρροπη συμμετοχή στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους χάρη στις κατάλληλες διαδικασίες και μέσα, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές·

ότι η βελτίωση της ασφάλειας, της υγιεινής και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία αντιπροσωπεύει ένα στόχο ο οποίος δεν μπορεί να εξαρτάται από καθαρά οικονομικές εκτιμήσεις·

ότι οι εργοδότες πρέπει να ενημερώνονται για την τεχνική πρόοδο και τις επιστημονικές γνώσεις σχετικά με το σχεδιασμό των θέσεων εργασίας, λαμβανομένων υπόψη των εγγενών κινδύνων της επιχείρησής τους, και να ενημερώνουν τους εκπροσώπους των εργαζομένων που ασκούν καθήκοντα συμμετοχής στα πλαίσια της παρούσας οδηγίας, ώστε να μπορούν να εγγυηθούν ένα υψηλότερο επίπεδο προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων·

ότι οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται, χωρίς να θίγονται οι πλέον δεσμευτικές κοινοτικές διατάξεις, υφιστάμενες ή μελλοντικές, σε όλους τους κινδύνους και, μεταξύ άλλων, στους κινδύνους που απορρέουν από τη χρησιμοποίηση κατά τη διάρκεια της εργασίας χημικών, φυσικών και βιολογικών παραγόντων που αναφέρονται στην οδηγία 80/1107/ΕΟΚ ⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 88/642/ΕΟΚ ⁽²⁾·

ότι, βάσει της απόφασης 74/325/ΕΟΚ ⁽³⁾, η Επιτροπή ζητεί τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής για την ασφάλεια,

την υγιεινή και την προστασία της υγείας στον τόπο εργασίας προκειμένου να διατυπώσει σχετικές προτάσεις·

ότι είναι σκόπιμο να συσταθεί μια επιτροπή, της οποίας τα μέλη θα ορίζονται από τα κράτη μέλη, με καθήκον να επικουρεί την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά τις τεχνικές προσαρμογές των επιμέρους οδηγιών που προβλέπει η παρούσα οδηγία,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΤΜΗΜΑ I

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Η παρούσα οδηγία έχει ως αντικείμενο την εφαρμογή μέτρων για την προαγωγή της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία·

2. Προς το σκοπό αυτό, περιέχει γενικές αρχές σχετικά με την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων και την προστασία της ασφάλειας και της υγείας, την εξάλειψη των συντελεστών κινδύνου και ατυχημάτων, την ενημέρωση, τη διαβούλευση, την ισόρροπη συμμετοχή σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, την κατάρτιση των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους, καθώς και τους κανόνες για την εφαρμογή των γενικών αυτών αρχών.

3. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις εθνικές ή κοινοτικές, υφιστάμενες ή μελλοντικές διατάξεις, οι οποίες ευνοούν ακόμη περισσότερο την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε όλους τους δημόσιους ή ιδιωτικούς τομείς δραστηριοτήτων (βιομηχανικές, γεωργικές, εμπορικές, διοικητικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές δραστηριότητες, δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, αναψυχής κλπ.).

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται όταν δεν το επιτρέπουν εγγενείς ιδιαιτερότητες ορισμένων δραστηριοτήτων του δημόσιου τομέα, π.χ. στις ένοπλες δυνάμεις ή στην αστυνομία, ή ορισμένων συγκεκριμένων δραστηριοτήτων στις υπηρεσίες πολιτικής άμυνας.

Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να εξασφαλίζεται, όσον αυτό είναι δυνατόν, η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων, έχοντας υπόψη τους στόχους της παρούσας οδηγίας.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 327 της 3. 12. 1980, σ. 8.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 356 της 24. 12. 1988, σ. 74.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 185 της 9. 7. 1974, σ. 15.

Άρθρο 3**Ορισμοί**

Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, νοείται ως:

- α) εργαζόμενος, κάθε πρόσωπο που απασχολείται από έναν εργοδότη, συμπεριλαμβανομένων των ασκούμενων και των μαθητευομένων, εκτός από το υπηρετικό προσωπικό·
- β) εργοδότης, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο συνδέεται με σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο και έχει την ευθύνη για την επιχείρηση ή/και την εγκατάσταση·
- γ) εκπρόσωπος των εργαζομένων με ειδική αρμοδιότητα σε θέματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, κάθε εκλεγμένο, επιλεγμένο ή διορισμένο άτομο, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, για να εκπροσωπεί τους εργαζομένους όσον αφορά τα ζητήματα προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία·
- δ) πρόληψη, το σύνολο των διατάξεων ή μέτρων που λαμβάνονται ή προβλέπονται καθ' όλα τα στάδια της δραστηριότητας εντός της επιχείρησης με στόχο την αποφυγή ή τη μείωση των επαγγελματικών κινδύνων.

Άρθρο 4

- 1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλιστεί η υπαγωγή των εργοδοτών, των εργαζομένων και των εκπροσώπων των εργαζομένων στις νομικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.
- 2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ιδίως επαρκή έλεγχο και εποπτεία.

ΤΜΗΜΑ II**ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ****Άρθρο 5****Γενική διάταξη**

- 1. Ο εργοδότης υποχρεούται να εξασφαλίζει την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας.
- 2. Εάν ο εργοδότης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 3, προσφεύγει σε εξωτερικές, ως προς την επιχείρηση ή/και την εγκατάσταση, ειδικευμένες υπηρεσίες ή άτομα, αυτό δεν τον απαλλάσσει από τις υποχρεώσεις του σ' αυτόν τον τομέα.
- 3. Οι υποχρεώσεις των εργαζομένων στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία δεν θίγουν την αρχή της ευθύνης του εργοδότη.
- 4. Η παρούσα οδηγία δεν αποτελεί εμπόδιο όσον αφορά τη δυνατότητα των κρατών μελών να προβλέπουν την ολική ή μερική απαλλαγή των εργοδοτών από την ευθύνη για συμβαίνοντα οφειλόμενα σε ξένες προς αυτούς, ανώμαλες και από-

βλεπτες συνθήκες, ή σε έκτακτα γεγονότα, οι συνέπειες των οποίων δεν θα μπορούσαν να έχουν αποφευχθεί παρ' όλη την επιδειχθείσα επιμέλεια.

Τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να κάνουν χρήση της δυνατότητας που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο.

Άρθρο 6**Γενικές υποχρεώσεις των εργοδοτών**

- 1. Στα πλαίσια των ευθυνών του, ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων ενημέρωσης και κατάρτισης, καθώς και της δημιουργίας της απαραίτητης οργάνωσης και της παροχής των αναγκαίων μέσων.

Ο εργοδότης πρέπει να φροντίζει ώστε να προσαρμόζονται τα μέτρα αυτά ανάλογα με τις μεταβολές των περιστάσεων και να επιδιώκει τη βελτίωση των υφισταμένων καταστάσεων.

- 2. Ο εργοδότης εφαρμόζει τα μέτρα που προβλέπονται στην παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο, βάσει των ακόλουθων γενικών αρχών πρόληψης:

- α) αποφυγή των κινδύνων·
- β) εκτίμηση των κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν·
- γ) καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους·
- δ) προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο, ειδικότερα όσον αφορά τη διαμόρφωση των θέσεων εργασίας καθώς και την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας και των μεθόδων εργασίας και παραγωγής, προκειμένου ιδίως να μετριασθεί η μονότονη και ρυθμικά επαναλαμβανόμενη εργασία και να μειωθούν οι επιπτώσεις της στην υγεία·
- ε) παρακολούθηση της εξέλιξης της τεχνικής·
- στ) αντικατάσταση του επικίνδυνου από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο·
- ζ) προγραμματισμός της πρόληψης με στόχο ένα συνεκτικό σύνολο που να ενσωματώνει στην πρόληψη την τεχνική, την οργάνωση της εργασίας, τις συνθήκες εργασίας, τις σχέσεις μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και την επίδραση των παραγόντων του περιβάλλοντος στην εργασία·
- η) προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας·
- θ) παροχή των κατάλληλων οδηγιών στους εργαζομένους.

- 3. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας οδηγίας, ο εργοδότης οφείλει, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης ή/και της εγκατάστασης:

- α) να εκτιμά τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, μεταξύ άλλων κατά την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας, των χημικών ουσιών ή παρασκευασμάτων, και κατά τη διαρρύθμιση των χώρων εργασίας.

Μετά την εκτίμηση αυτή, οι δραστηριότητες πρόληψης και οι μέθοδοι εργασίας και παραγωγής που χρησιμοποιούνται από τον εργοδότη πρέπει:

- να εξασφαλίζουν καλύτερο επίπεδο προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων,
- να ενσωματώνονται στο σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης ή/και της εγκατάστασης και σε όλα τα επίπεδα ιεραρχίας·

β) όταν ο εργοδότης αυτός αναθέτει καθήκοντα σ' έναν εργαζόμενο, να λαμβάνει υπόψη τις ικανότητες του εν λόγω εργαζομένου σε θέματα ασφάλειας και υγείας·

γ) να μεριμνά ώστε ο προγραμματισμός και η εισαγωγή νέων τεχνολογιών να αποτελούν αντικείμενο διαβούλευσης με τους εργαζομένους ή/και τους εκπροσώπους τους, όσον αφορά τις συνέπειες για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων που συνδέονται με την επιλογή των εξοπλισμών και τη ρύθμιση των συνθηκών εργασίας καθώς και την επίδραση των παραγόντων του περιβάλλοντος στην εργασία·

δ) να φροντίζει ώστε να έχουν πρόσβαση στις ζώνες σοβαρού και ειδικού κινδύνου μόνον οι εργαζόμενοι που έχουν λάβει τις κατάλληλες οδηγίες.

4. Με την επιφύλαξη των άλλων διατάξεων της παρούσας οδηγίας, όταν πολλές επιχειρήσεις μοιράζονται τον ίδιο χώρο εργασίας, οι εργοδότες οφείλουν να συνεργάζονται για την εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με την ασφάλεια και την προστασία της υγείας και της υγιεινής και, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των δραστηριοτήτων, να συντονίζουν τις δραστηριότητές τους για την προστασία ή/και την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων, να αλληλοενημερώνονται για τους κινδύνους αυτούς και να ενημερώνει ο καθένας τους υπ' αυτόν εργαζομένους ή/και τους αντιπροσώπους τους.

5. Τα μέτρα για την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία κατά την εργασία δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να συνεπάγονται την οικονομική επιβάρυνση των εργαζομένων.

Άρθρο 7

Υπηρεσίες προστασίας και πρόληψης

1. Με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που αναφέρονται στα άρθρα 5 και 6, ο εργοδότης ορίζει έναν ή περισσότερους εργαζομένους, ασχολούμενους με τις δραστηριότητες προστασίας και πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων της επιχείρησης ή/και της εγκατάστασης.

2. Οι εργαζόμενοι που ορίζονται για το σκοπό αυτό, δεν επιτρέπεται να υφίστανται διακρίσεις λόγω των δραστηριοτήτων τους στον τομέα της προστασίας και της πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων.

Για να μπορούν να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία, οι εργαζόμενοι που ορίζονται για το σκοπό αυτό πρέπει να διαθέτουν τον κατάλληλο χρόνο.

3. Εάν οι διαθέσιμες δυνατότητες μέσα στην επιχείρηση ή/και την εγκατάσταση δεν είναι επαρκείς για την οργάνωση

των εν λόγω δραστηριοτήτων προστασίας και πρόληψης, ο εργοδότης πρέπει να απευθύνεται σε αρμόδιες υπηρεσίες ή άτομα εκτός της επιχείρησης ή/και της εγκατάστασης.

4. Εάν αποταθεί ο εργοδότης στις εν λόγω αρμόδιες υπηρεσίες ή άτομα, αυτές πρέπει να ενημερωθούν από τον εργοδότη για τους παράγοντες που έχουν ή μπορεί να έχουν επιπτώσεις στην ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων και πρέπει να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 10 παράγραφος 2.

5. Εν πάση περιπτώσει:

— οι εργαζόμενοι που έχουν οριστεί θα πρέπει να έχουν τις αναγκαίες ικανότητες και να διαθέτουν τα απαιτούμενα μέσα,

— τα άτομα ή οι εξωτερικές υπηρεσίες των οποίων έχει ζητηθεί η βοήθεια θα πρέπει να έχουν τα αναγκαία προσόντα και να διαθέτουν τα απαιτούμενα προσωπικά και επαγγελματικά μέσα

και

— οι εργαζόμενοι που έχουν οριστεί και τα άτομα ή οι εξωτερικές υπηρεσίες των οποίων έχει ζητηθεί η βοήθεια πρέπει να είναι επαρκείς σε αριθμό,

ούτως ώστε να μπορούν να αναλάβουν τις δραστηριότητες προστασίας και πρόληψης, ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης ή/και της εγκατάστασης ή/και τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται οι εργαζόμενοι και ανάλογα με την κατανομή τους στο σύνολο της επιχείρησης ή/και την εγκατάσταση.

6. Η προστασία και η πρόληψη των κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία που περιλαμβάνονται στο παρόν άρθρο, εξασφαλίζονται μέσω ενός ή περισσοτέρων εργαζομένων, μέσω μιας και μόνης υπηρεσίας ή μέσω διαφορετικών υπηρεσιών ανεξαρτήτως του αν ανήκουν ή όχι στην επιχείρηση ή/και την εγκατάσταση.

Ο(οι) εργαζόμενος(οι) ή/και η(οι) υπηρεσία(ες) οφείλουν να συνεργάζονται αναλόγως των αναγκών.

7. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν, ανάλογα με τη φύση των δραστηριοτήτων και το μέγεθος της επιχείρησης ή εγκατάστασης, τις κατηγορίες των επιχειρήσεων ή εγκαταστάσεων στις οποίες ο εργοδότης, εφόσον διαθέτει τις αναγκαίες ικανότητες, μπορεί να αναλάβει ο ίδιος την υποχρέωση που προβλέπεται στην παράγραφο 1.

8. Το κράτη μέλη ορίζουν τις αναγκαίες ικανότητες και τα αναγκαία προσόντα που αναφέρονται στην παράγραφο 5.

Μπορούν να ορίσουν την αριθμητική επάρκεια που αναφέρεται στην παράγραφο 5.

Άρθρο 8

Πρώτες βοήθειες, πυρασφάλεια, εκκένωση των χώρων από τους εργαζομένους, σοβαρός και άμεσος κίνδυνος

1. Ο εργοδότης οφείλει:

— να λαμβάνει, όσον αφορά τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων από τους

εργαζομένους, τα αναγκαία μέτρα τα οποία θα είναι προσαρμοσμένα στο μέγεθος και στη φύση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης ή/και της εγκατάστασης και θα λαμβάνουν υπόψη τα άλλα πρόσωπα που είναι παρόντα και

- να οργανώνει τις αναγκαίες σχέσεις με εξωτερικές υπηρεσίες, ιδίως όσον αφορά τις πρώτες βοήθειες, την επείγουσα ιατρική περίθαλψη, τη διάσωση και την πυρασφάλεια.

2. Κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1, ο εργοδότης πρέπει μεταξύ των άλλων να ορίζει τους εργαζομένους που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή των μέτρων που αφορούν τις πρώτες βοήθειες, την πυρασφάλεια και την εκκένωση των χώρων από τους εργαζομένους.

Αυτοί οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν λάβει κατάλληλη κατάρτιση, να είναι επαρκείς σε αριθμό και να τίθεται στη διάθεσή τους το κατάλληλο υλικό, ανάλογα με το μέγεθος ή/και τους ειδικούς κινδύνους της επιχείρησης ή/και της εγκατάστασης.

3. Ο εργοδότης οφείλει:

- α) να ενημερώνει το συντομότερο δυνατό τους εργαζομένους που εκτίθενται ή ενδέχεται να εκτεθούν σε σοβαρό και άμεσο κίνδυνο, σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή πρόκειται να ληφθούν·
- β) να λαμβάνει μέτρα και να δίνει οδηγίες στους εργαζομένους ώστε να μπορούν, σε περίπτωση σοβαρού, άμεσου και αναπόφευκτου κινδύνου, να σταματήσουν τη δραστηριότητά τους ή/και να τεθούν σε ασφάλεια εγκαταλείποντας το χώρο εργασίας·
- γ) ο εργοδότης δεν πρέπει, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις δεόντως αιτιολογημένες, να ζητά από τους εργαζομένους να αναλάβουν πάλι την εργασιακή δραστηριότητά τους, εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται σοβαρός και άμεσος κίνδυνος.

4. Ο εργαζόμενος ο οποίος, σε περίπτωση σοβαρού, άμεσου και αναπόφευκτου κινδύνου απομακρύνεται από τη θέση εργασίας του ή/και από μια επικίνδυνη ζώνη, δεν επιτρέπεται να υποστεί ουδεμία δυσμενή επίπτωση και πρέπει να προστατεύεται από κάθε ζημιογόνο και αδικαιολόγητη συνέπεια, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή πρακτικές.

5. Ο εργοδότης μεριμνά ώστε κάθε εργαζόμενος, σε περίπτωση κινδύνου σοβαρού και άμεσου για την ίδια του την ασφάλεια ή/και για την ασφάλεια άλλων ατόμων, να μπορεί, σε περίπτωση αδυναμίας, να επικοινωνήσει με τον αρμόδιο ιεραρχικά προϊστάμενο και λαμβάνοντας υπόψη τις γνώσεις του και τα διαθέσιμα τεχνικά μέσα να λάβει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να αποφευχθούν οι συνέπειες του κινδύνου αυτού.

Η δράση του δεν συνεπάγεται καμία δυσμενή επίπτωση σε βάρος του, εκτός εάν ενήργησε απερίσκεπτα ή διέπραξε σοβαρή αμέλεια.

Άρθρο 9

Διάφορες υποχρεώσεις των εργοδοτών

1. Ο εργοδότης οφείλει:

- α) να έχει στη διάθεσή του μια εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την

υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους·

- β) να καθορίζει τα μέτρα προστασίας που πρέπει να ληφθούν και, αν χρειαστεί, το υλικό προστασίας που πρέπει να χρησιμοποιηθεί·
- γ) να τηρεί κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών·
- δ) να συντάσσει και να θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, εκθέσεις για τα εργατικά ατυχήματα, θύματα των οποίων υπήρξαν οι υπ' αυτόν εργαζόμενοι.

2. Τα κράτη μέλη καθορίζουν, ανάλογα με τη φύση των δραστηριοτήτων και το μέγεθος των επιχειρήσεων, τις υποχρεώσεις τις οποίες οφείλουν να πληρούν οι διάφορες κατηγορίες επιχειρήσεων, όσον αφορά την κατάρτιση των εγγράφων που προβλέπονται στην παράγραφο 1 στοιχεία α) και β) και κατά την κατάρτιση των εγγράφων που προβλέπονται στην παράγραφο 1 στοιχεία γ) και δ).

Άρθρο 10

Ενημέρωση των εργαζομένων

1. Ο εργοδότης λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου οι εργαζόμενοι ή/και οι αντιπρόσωποί τους στην επιχείρηση ή/και στην εγκατάσταση να λαμβάνουν, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, οι οποίες μπορούν να λαμβάνουν ειδικότερα υπόψη το μέγεθος της επιχείρησης ή/και εγκατάστασης, όλες τις απαραίτητες πληροφορίες όσον αφορά:

- α) τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και τα μέτρα και τις δραστηριότητες προστασίας και πρόληψης που αφορούν είτε την επιχείρηση ή/και την εγκατάσταση εν γένει, είτε κάθε είδος θέσης εργασίας ή/και καθηκόντων·
- β) τα μέτρα που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 8 παράγραφος 2.

2. Ο εργοδότης λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου οι εργοδότες των εργαζομένων των εξωτερικών επιχειρήσεων ή/και εγκαταστάσεων που παρεμβαίνουν στην επιχείρηση ή την εγκατάστασή του να λαμβάνουν, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, τις κατάλληλες πληροφορίες, όσον αφορά τα σημεία που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχεία α) και β), που προορίζονται για τους εν λόγω εργαζομένους.

3. Ο εργοδότης λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε οι εργαζόμενοι που εκτελούν ειδικά καθήκοντα στον τομέα της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων ή οι αντιπρόσωποι των εργαζομένων που εκτελούν παρόμοια καθήκοντα, να έχουν πρόσβαση, για τη διεκπεραίωση των καθηκόντων τους και σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές:

- α) στην εκτίμηση των κινδύνων και των μέτρων προστασίας που προβλέπονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β)·

- β) στον κατάλογο και τις εκθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχεία γ) και δ)·
- γ) στις πληροφορίες που προέρχονται τόσο από τις δραστηριότητες προστασίας και πρόληψης όσο και από τις υπηρεσίες επιθεώρησης και τους αρμόδιους για την ασφάλεια και την υγεία οργανισμούς.

Άρθρο 11

Διαβουλεύσεις και συμμετοχή των εργαζομένων

1. Οι εργοδότες ζητούν τη γνώμη των εργαζομένων ή/και εκπροσώπων τους και επιτρέπουν τη συμμετοχή τους στα πλαίσια όλων των ζητημάτων που άπτονται της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία.

Αυτό συνεπάγεται:

- διαβούλευση με τους εργαζομένους,
- δικαίωμα των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους να υποβάλλουν προτάσεις,
- ισόρροπη συμμετοχή σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές.

2. Οι εργαζόμενοι ή οι εκπρόσωποί τους, οι οποίοι εκτελούν ειδικά καθήκοντα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, συμμετέχουν κατά τρόπο ισόρροπο και σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, ή ζητείται η γνώμη τους από τον εργοδότη εκ των προτέρων και εγκαίρως όσον αφορά:

- α) κάθε ενέργεια η οποία μπορεί να έχει ουσιαστικές επιπτώσεις στην ασφάλεια και την υγεία·
- β) τον καθορισμό των εργαζομένων που προβλέπονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 και στο άρθρο 8 παράγραφος 2, καθώς και τις δραστηριότητες που προβλέπονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1·
- γ) τις πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 και στο άρθρο 10·
- δ) την προβλεπόμενη στο άρθρο 7 παράγραφος 3 ενδεχόμενη προσφυγή σε εξωτερικές ως προς την επιχείρηση ή/και την εγκατάσταση αρμόδιες υπηρεσίες ή άτομα·
- ε) το σχεδιασμό και την οργάνωση της κατάρτισης που προβλέπονται στο άρθρο 12.

3. Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων, οι οποίοι εκτελούν ειδικά καθήκοντα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, έχουν το δικαίωμα να ζητούν από τον εργοδότη να λάβει τα ενδεδειγμένα μέτρα και να του υποβάλλουν σχετικές προτάσεις κατά τρόπον ώστε να αντιμετωπίζεται οιοσδήποτε κίνδυνος για τους εργαζομένους ή/και να εξαλειφθούν οι πηγές του κινδύνου.

4. Οι εργαζόμενοι που αναφέρονται στην παράγραφο 2 και οι εκπρόσωποί τους που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 δεν πρέπει να υφίστανται δυσμενείς επιπτώσεις εξαιτίας των δραστηριοτήτων τους που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3.

5. Ο εργοδότης οφείλει να θέτει στη διάθεση των εκπροσώπων των εργαζομένων που εκτελούν ειδικά καθήκοντα

στον τομέα της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, επαρκή απαλλαγή από την εργασία χωρίς μισθολογική απώλεια, καθώς και τα αναγκαία μέσα προκειμένου να μπορούν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία.

6. Οι εργαζόμενοι ή/και οι εκπρόσωποί τους έχουν το δικαίωμα σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές να απευθυνθούν στην αρμόδια στο θέμα της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία αρχή, εάν κρίνουν ότι τα ληφθέντα μέτρα και τα διατιθέμενα από τον εργοδότη μέσα δεν αρκούν για να εξασφαλιστεί η ασφάλεια και η υγεία κατά την εργασία.

Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων οφείλουν να είναι σε θέση να διατυπώνουν τις παρατηρήσεις τους κατά τις επισκέψεις και τους ελέγχους που διεξάγει η αρμόδια αρχή.

Άρθρο 12

Εκπαίδευση των εργαζομένων

1. Ο εργοδότης πρέπει να εξασφαλίζει ότι παρέχεται σε κάθε εργαζόμενο κατάλληλη και επαρκής εκπαίδευση στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας, ιδίως υπό μορφή πληροφοριών και οδηγιών επ' ευκαιρία:

- της πρόσληψής του,
- τυχόν μετάθεσης ή αλλαγής καθηκόντων,
- εισαγωγής ή αλλαγής εξοπλισμού εργασίας,
- εισαγωγής μιας νέας τεχνολογίας,

που αφορά ειδικά τη θέση εργασίας ή τα καθήκοντά του.

Η εκπαίδευση αυτή πρέπει:

- να προσαρμόζεται στην εξέλιξη των κινδύνων και στην εμφάνιση νέων κινδύνων και,
- εάν χρειάζεται, να επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

2. Ο εργοδότης πρέπει να εξασφαλίζει ότι οι εργαζόμενοι σε εξωτερικές επιχειρήσεις ή/και εγκαταστάσεις που παρεμβαίνουν στην επιχείρηση ή στην εγκατάστασή του έχουν λάβει τις κατάλληλες οδηγίες όσον αφορά τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία κατά τις δραστηριότητές τους στην επιχείρηση ή εγκατάστασή του.

3. Οι αντιπρόσωποι των εργαζομένων που εκτελούν ειδικά καθήκοντα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, δικαιούνται να λαμβάνουν την κατάλληλη εκπαίδευση.

4. Η εκπαίδευση που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 3 δεν μπορεί να βαρύνει τους εργαζομένους ή τους εκπροσώπους τους.

Η εκπαίδευση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 πρέπει να παρέχεται κατά την ώρα εργασίας.

Η εκπαίδευση που προβλέπεται στην παράγραφο 3 πρέπει να παρέχεται κατά την ώρα εργασίας ή σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές εντός ή εκτός της επιχείρησης ή/και της εγκατάστασης.

ΤΜΗΜΑ III

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Άρθρο 13

1. Αποτελεί ευθύνη του κάθε εργαζομένου να φροντίζει ανάλογα με τις δυνατότητές του, για την ασφάλεια και την υγεία του, καθώς και για την ασφάλεια και την υγεία των άλλων ατόμων που επηρεάζονται από τις πράξεις ή παραλείψεις του κατά την εργασία σύμφωνα με την εκπαίδευσή του και τις κατάλληλες οδηγίες του εργοδότη του.

2. Για την υλοποίηση αυτών των στόχων, οι εργαζόμενοι οφείλουν ειδικότερα, σύμφωνα με την εκπαίδευσή τους και τις κατάλληλες οδηγίες του εργοδότη τους:

- α) να χρησιμοποιούν σωστά τις μηχανές, τις συσκευές, τα εργαλεία, τις επικίνδυνες ουσίες, τα μεταφορικά και άλλα μέσα·
- β) να χρησιμοποιούν σωστά τον ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό που τίθεται στη διάθεσή τους και, μετά τη χρήση, να τον τακτοποιούν στη θέση του·
- γ) να μη θέτουν εκτός λειτουργίας, αλλάζουν ή μετατοπίζουν αυθαίρετα τους μηχανισμούς ασφάλειας των μηχανών, εργαλείων, συσκευών, εγκαταστάσεων και κτιρίων και να χρησιμοποιούν σωστά αυτούς τους μηχανισμούς ασφαλείας·
- δ) να αναφέρουν αμέσως στον εργοδότη ή/και στους εργαζομένους που εκτελούν ειδικά καθήκοντα στον τομέα της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, όλες τις καταστάσεις που μπορεί να θεωρηθεί εύλογα ότι παρουσιάζουν άμεσο και σοβαρό κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και κάθε έλλειψη που διαπιστώνεται στα συστήματα προστασίας·
- ε) να συντρέχουν, σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές, τον εργοδότη ή/και τους εργαζομένους που εκτελούν ειδικά καθήκοντα στον τομέα της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, όσον καιρό χρειαστεί, ώστε να καταστεί δυνατή η εκπλήρωση όλων των καθηκόντων ή απαιτήσεων που επιβάλλονται από την αρμόδια αρχή για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία·

στ) να συντρέχουν, σύμφωνα με τις εθνικές πρακτικές, τον εργοδότη ή/και τους εργαζομένους που εκτελούν ειδικά καθήκοντα στον τομέα της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, όσον καιρό χρειαστεί, ώστε ο εργοδότης να μπορεί να εγγυηθεί ότι το περιβάλλον και οι συνθήκες εργασίας είναι ασφαλείς και χωρίς κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία εντός του πεδίου δραστηριότητάς τους.

ΤΜΗΜΑ IV

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 14

Επίβλεψη της υγείας

1. Προς εξασφάλιση της κατάλληλης επίβλεψης της υγείας των εργαζομένων σε συνάρτηση με τους κινδύνους όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία τους κατά την εργασία, καθορίζονται μέτρα σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές.

2. Τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 είναι τέτοια ώστε να υπάρχει τακτική επίβλεψη της υγείας κάθε εργαζομένου, εφόσον αυτός τό επιθυμεί.

Η επίβλεψη της υγείας είναι δυνατόν να αποτελεί μέρος ενός εθνικού συστήματος υγείας.

Άρθρο 15

Ομάδες κινδύνου

Οι ιδιαίτερα ευαίσθητες ομάδες κινδύνου πρέπει να προστατεύονται από τους κινδύνους που τις αφορούν ειδικότερα.

Άρθρο 16

Ειδικές οδηγίες — Τροποποιήσεις

Γενική έκταση εφαρμογής της παρούσας οδηγίας

1. Το Συμβούλιο εκδίδει, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής βάσει του άρθρου 118 Α της συνθήκης, ειδικές οδηγίες, μεταξύ άλλων στους τομείς που αναφέρονται στο παράρτημα.

2. Η παρούσα οδηγία και, με την επιφύλαξη της διαδικασίας που αναφέρεται στο άρθρο 17 όσον αφορά τις τεχνικές προσαρμογές, οι ειδικές οδηγίες μπορούν να τροποποιηθούν σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 118 Α της συνθήκης.

3. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται πλήρως στο σύνολο των τομέων που καλύπτονται από τις ειδικές οδηγίες, με την επιφύλαξη των πλέον δεσμευτικών ή/και ειδικών διατάξεων που περιλαμβάνονται σ' αυτές τις ειδικές οδηγίες.

Άρθρο 17

Επιτροπή

1. Ενόψει της προσαρμογής των ειδικών οδηγιών που προβλέπονται στο άρθρο 16 παράγραφος 1 υπό τους όρους που διευκρινίζονται σε καθεμία από αυτές σε συνάρτηση με:

- την έκδοση οδηγιών όσον αφορά την τεχνική εναρμόνιση και την τυποποίηση ή/και
- την τεχνική πρόοδο, την εξέλιξη των διεθνών κανονισμών ή προδιαγραφών και των γνώσεων.

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων επικουρείται από επιτροπή αποτελούμενη από αντιπροσώπους των κρατών μελών, η οποία προεδρεύεται από τον αντιπρόσωπο της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

2. Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υποβάλλει στην επιτροπή σχέδιο των μέτρων που πρέπει να ληφθούν.

Η επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της για το εν λόγω σχέδιο εντός προθεσμίας την οποία μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος σε συνάρτηση με τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος.

Η γνώμη διατυπώνεται με την πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 148 παράγραφος 2 της συνθήκης για την έκδοση των αποφάσεων που καλείται να λάβει το Συμβούλιο μετά από πρόταση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Κατά την ψηφοφορία στα πλαίσια της επιτροπής, οι ψήφοι των αντιπροσώπων των κρατών μελών σταθμίζονται όπως προβλέπεται στο προαναφερθέν άρθρο. Ο πρόεδρος δεν συμμετέχει στην ψηφοφορία.

3. Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θεσπίζει τα προβλεπόμενα μέτρα, εφόσον είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής.

Σε περίπτωση που τα προβλεπόμενα μέτρα δεν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής, ή σε περίπτωση που δεν έχει διατυπωθεί γνώμη, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υποβάλλει αμέσως στο Συμβούλιο πρόταση σχετικά με τα ληπτέα μέτρα. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Εάν, κατά τη λήξη προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία υποβολής στο Συμβούλιο, το Συμβούλιο δεν έχει αποφανθεί, τότε τα προτεινόμενα μέτρα θεσπίζονται από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Άρθρο 18

Τελικές διατάξεις

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις απαραίτητες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 1992.

Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

3. Τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή έκθεση ανά πενταετία όσον αφορά την πρακτική εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, αναφέροντας τις απόψεις των κοινωνικών εταίρων.

Η Επιτροπή ενημερώνει σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και τη Συμβουλευτική Επιτροπή για την Ασφάλεια, την Υγιεινή και την Προστασία της Υγείας στον τόπο εργασίας.

4. Η Επιτροπή υποβάλλει σε τακτά χρονικά διαστήματα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, λαμβάνοντας υπόψη τις παραγράφους 1 έως 3.

Άρθρο 19

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στο κράτη μέλη.

Λουξεμβούργο, 12 Ιουνίου 1989.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
M. CHAVES GONZALES

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατάλογος των τομέων που αναφέρονται στο άρθρο 16 παράγραφος 1

- Χώροι εργασίας
- Εξοπλισμός εργασίας
- Εξοπλισμός ατομικής προστασίας
- Εργασίες σε μηχανήματα με οθόνες οπτικής απεικόνισης
- Μεταφορά βαρέων φορτίων που συνεπάγεται κινδύνους για την οσφυϊκή χώρα
- Προσωρινά και κινητά εργοτάξια
- Αλιεία και γεωργία.

ΟΔΗΓΙΑ 92/57/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Ιουνίου 1992

σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια (όγδοη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 118 Α,

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾, που υποβλήθηκε μετά τη γνωμοδότηση της συμβουλευτικής επιτροπής για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στους χώρους εργασίας,

Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ⁽²⁾,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

ότι στο άρθρο 118 Α της συνθήκης προβλέπεται ότι το Συμβούλιο θεσπίζει, με οδηγία, τις ελάχιστες προδιαγραφές για να προωθήσει την καλύτερευση, ιδίως, του χώρου της εργασίας, με στόχο την εξασφάλιση υψηλότερου επιπέδου προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων·

ότι, σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο, στις οδηγίες αυτές αποφεύγεται η επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών οι οποίοι θα εμπόδιζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων·

ότι η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το πρόγραμμα της στον τομέα της ασφάλειας, της υγιεινής και της υγείας στους χώρους εργασίας ⁽⁴⁾, προβλέπει την έκδοση οδηγίας με σκοπό την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια·

ότι το Συμβούλιο, στο ψήφισμά του της 21ης Δεκεμβρίου 1987 σχετικά με την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία στους χώρους εργασίας ⁽⁵⁾, σημείωσε την πρόθεση της Επιτροπής να του υποβάλει σύντομα ελάχιστες προδιαγραφές σχετικά με τα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια·

ότι τα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια αποτελούν ένα τομέα δραστηριότητας που εκθέτει τους εργαζόμενους σε ιδιαίτερα υψηλούς κινδύνους·

ότι, για περισσότερα από τα μισά εργατικά ατυχήματα στα εργοτάξια, μέσα στην Κοινότητα, συνετέλεσαν ακατάλλη-

λες αρχιτεκτονικές ή/και οργανωτικές επιλογές ή κακός προγραμματισμός των εργασιών κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου·

ότι σε κάθε κράτος μέλος οι αρμόδιες αρχές σε θέματα ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας οφείλουν να ενημερώνονται, πριν από την έναρξή τους, για την πραγματοποίηση εργασιών των οποίων η σημασία ξεπερνά ένα ορισμένο επίπεδο·

ότι, κατά την εκτέλεση ενός έργου, ένα λάθος συντονισμού, ιδίως λόγω του γεγονότος της ταυτόχρονης ή διαδοχικής παρουσίας συνεργειών διαφορετικών επιχειρήσεων στο ίδιο προσωρινό ή κινητό εργοτάξιο, μπορεί να έχει ως συνέπεια έναν υψηλό αριθμό εργατικών ατυχημάτων·

ότι, κατά συνέπεια, καθίσταται αναγκαίο να ενισχυθεί ο συντονισμός ανάμεσα στους διάφορους παρεμβαίνοντες ήδη από το στάδιο της εκπόνησης της μελέτης του έργου, όπως επίσης και κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου·

ότι η τήρηση των ελάχιστων προδιαγραφών που μπορούν να εξασφαλίσουν ένα καλύτερο επίπεδο ασφάλειας και υγείας μέσα στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την προστασία της ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων·

ότι, εξάλλου, οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι εργοδότες όταν ασκούν οι ίδιοι επαγγελματική δραστηριότητα σε ένα προσωρινό ή κινητό εργοτάξιο, μπορεί, με τη δραστηριότητά τους, να θέσουν σε κίνδυνο την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων·

ότι, κατά συνέπεια, θα πρέπει να επεκταθούν στους ελεύθερους επαγγελματίες και στους εργοδότες όταν ασκούν οι ίδιοι επαγγελματική δραστηριότητα, ορισμένες σχετικές διατάξεις της οδηγίας 89/655/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 1989 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους (δεύτερη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) ⁽⁶⁾ και της οδηγίας 89/656/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 1989 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία (τρίτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) ⁽⁷⁾·

ότι η παρούσα οδηγία αποτελεί ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ του

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 213 της 28. 8. 1990, σ. 2 και ΕΕ αριθ. C 112 της 27. 4. 1991, σ. 4.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 78 της 18. 3. 1990, σ. 172 και ΕΕ αριθ. C 150 της 15. 6. 1992.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 120 της 6. 5. 1991, σ. 24.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. C 28 της 3. 2. 1988, σ. 3.

⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. C 28 της 3. 2. 1988, σ. 1.

⁽⁶⁾ ΕΕ αριθ. L 393 της 30. 12. 1989, σ. 13.

⁽⁷⁾ ΕΕ αριθ. L 393 της 30. 12. 1989, σ. 18.

Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1989 σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία ⁽¹⁾· ότι, λόγω του γεγονότος αυτού, οι διατάξεις της εν λόγω οδηγίας εφαρμόζονται πλήρως στον τομέα των προσωρινών ή κινητών εργοταξίων με την επιφύλαξη των πλέον δεσμευτικών ή/και ειδικών διατάξεων που περιέχονται στην παρούσα οδηγία·

ότι η παρούσα οδηγία αποτελεί ένα συγκεκριμένο στοιχείο στα πλαίσια της υλοποίησης της κοινωνικής διάστασης της εσωτερικής αγοράς, κυρίως σε ό,τι αφορά το θέμα που τίγει η οδηγία 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1988 για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών όσον αφορά τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών ⁽²⁾, και το θέμα που τίγει η οδηγία 89/440/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 1989 για την τροποποίηση της οδηγίας 71/305/ΕΟΚ περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων ⁽³⁾·

ότι, δυνάμει της αποφάσεως 74/325/ΕΟΚ ⁽⁴⁾, η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στους χώρους εργασίας, ενόψει της επεξεργασίας προτάσεων στον τομέα αυτό,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Η παρούσα οδηγία, που είναι η όγδοη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, καθορίζει ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο α).

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις δραστηριότητες γεωτρήσεων και εξόρυξης στις εξορυκτικές βιομηχανίες κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 2 της απόφασης 74/326/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 1974 περί επεκτάσεως της αρμοδιότητας του μονίμου οργάνου για την ασφάλεια και την προστασία της υγείας στα ανθρακωρυχεία στο σύνολο των εξορυκτικών βιομηχανιών ⁽⁵⁾.

3. Οι διατάξεις της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ εφαρμόζονται πλήρως στο σύνολο του τομέα ο οποίος αναφέρεται στην παράγραφο 1, με την επιφύλαξη των πλέον δεσμευτικών ή/και ειδικών διατάξεων που περιέχονται στην παρούσα οδηγία.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 183 της 29. 6. 1989, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 40 της 11. 2. 1989, σ. 12.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 210 της 21. 7. 1989, σ. 1. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση 90/380/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 187 της 19. 7. 1990, σ. 55).

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. L 185 της 9. 7. 1974, σ. 15. Απόφαση όπως τροποποιήθηκε από την πράξη προσχώρησης του 1985.

⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. L 185 της 9. 7. 1974, σ. 18.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

- α) «προσωρινά ή κινητά εργοτάξια» (που στο εξής αποκαλούνται «εργοτάξια»): κάθε εργοτάξιο όπου πραγματοποιούνται εργασίες —οικοδομικές και πολιτικού μηχανικού— των οποίων ενδεικτικός κατάλογος περιλαμβάνεται στο παράρτημα I·
- β) «κύριος του έργου» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου πραγματοποιείται ένα έργο·
- γ) «ανάδοχος» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί η μελέτη ή/και η εκτέλεση ή/και η επίβλεψη της εκτέλεσης του έργου για λογαριασμό του κυρίου του έργου·
- δ) «ελεύθερος επαγγελματίας» κάθε άτομο, εκτός εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 3 στοιχεία α) και β) της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, του οποίου η επαγγελματική δραστηριότητα συμβάλλει στην εκτέλεση του έργου·
- ε) «συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ο κύριος του έργου ή/και ο ανάδοχος, κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου, αναθέτει την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στο άρθρο 5·
- στ) «συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ο κύριος του έργου ή/και ο ανάδοχος, κατά την εκτέλεση του έργου, αναθέτει την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στο άρθρο 6.

Άρθρο 3

Συντονιστές — Σχέδια ασφάλειας και υγείας — Εκ των προτέρων γνωστοποίηση

1. Για εργοτάξιο όπου είναι παρόντα πολλά συνεργεία, ο κύριος του έργου ή ο ανάδοχος διορίζει έναν ή περισσότερους συντονιστές σε θέματα ασφάλειας και υγείας όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχεία ε) και στ).

2. Πριν από την έναρξη λειτουργίας εργοταξίου, ο κύριος του έργου ή ο ανάδοχος μεριμνά για την εκπόνηση σχεδίου ασφάλειας και υγείας σύμφωνα με το άρθρο 5 στοιχείο β).

Τα κράτη μέλη μπορούν, κατόπιν συννενοήσεως με τους κοινωνικούς εταίρους, να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου, εκτός εάν πρόκειται για εργασίες που ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους όπως αυτές απαριθμούνται στο παράρτημα II.

3. Προκειμένου για εργοτάξιο:

- με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών που υπερβαίνει τις 30 εργάσιμες ημέρες και στο οποίο ασχολούνται ταυτόχρονα περισσότεροι από 20 εργαζόμενοι

ή

- με προβλεπόμενο όγκο εργασίας που υπερβαίνει τα 500 μεροκάματα,

ο κύριος του έργου ή ο ανάδοχος να διαβιβάζει στις αρμόδιες αρχές, πριν από την έναρξη των εργασιών, την εκ των προτέρων γνωστοποίηση που καταρτίζεται σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ.

Η εκ των προτέρων γνωστοποίηση πρέπει να αναρτάται κατά τρόπο εμφανή στο εργοτάξιο και, εάν χρειάζεται, να ενημερώνεται.

*Άρθρο 4***Εκπόνηση της μελέτης του έργου: γενικές αρχές**

Κατά τα στάδια σύλληψης, επεξεργασίας και εκπόνησης της μελέτης του έργου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τον ανάδοχο και, ενδεχομένως, από τον κύριο του έργου οι γενικές αρχές πρόληψης, σε θέματα ασφάλειας και υγείας, που αναφέρονται στην οδηγία 89/391/ΕΟΚ, ιδίως:

- για τις αρχιτεκτονικές, τεχνικές ή/και οργανωτικές επιλογές προκειμένου να προγραμματίζονται οι διάφορες εργασίες ή φάσεις εργασίας που διεξάγονται ταυτόχρονα ή διαδοχικά.
- για την πρόβλεψη της διάρκειας εκτέλεσης των διάφορων αυτών εργασιών ή φάσεων εργασίας.

Λαμβάνεται επίσης υπόψη, κάθε φορά που κρίνεται αναγκαίο, κάθε σχέδιο ασφάλειας και υγείας και κάθε φάκελος που καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5 στοιχείο β) ή γ) ή αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με το άρθρο 6 στοιχείο γ).

*Άρθρο 5***Εκπόνηση της μελέτης του έργου: καθήκοντα των συντονιστών**

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1, για θέματα ασφάλειας και υγείας εργοταξίου κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου:

- α) συντονίζει(ουν) την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 4·
- β) καταρτίζει(ουν) ή αναθέτει(ουν) την κατάρτιση σχεδίου ασφαλείας και υγείας, όπου διευκρινίζονται οι κανόνες που θα εφαρμόζονται στο εν λόγω εργοτάξιο, αφού ληφθούν υπόψη οι τυχόν δραστηριότητες εκμετάλλευσης που διεξάγονται στον τόπο του έργου· αυτό το σχέδιο πρέπει επιπλέον να περιέχει ειδικά μέτρα για τις εργασίες που περιλαμβάνονται σε μία ή περισσότερες κατηγορίες του παραρτήματος ΙΙ·
- γ) καταρτίζει(ουν) φάκελο προσαρμοσμένο στα χαρακτηριστικά του έργου, όπου θα αναφέρονται τα χρήσιμα

στοιχεία σε θέματα ασφάλειας και υγείας τα οποία θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εργασίες.

*Άρθρο 6***Εκτέλεση του έργου: καθήκοντα των συντονιστών**

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 για θέματα ασφάλειας και υγείας:

- α) συντονίζει(ουν) την εφαρμογή των γενικών αρχών πρόληψης και ασφαλείας:
 - στις τεχνικές ή/και οργανωτικές επιλογές προκειμένου να προγραμματίζονται οι διάφορες εργασίες ή φάσεις εργασίας που διεξάγονται ταυτόχρονα ή διαδοχικά,
 - στην πρόβλεψη της διάρκειας εκτέλεσης των διάφορων αυτών εργασιών ή φάσεων εργασίας·
- β) συντονίζει(ουν) την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων μεριμνώντας ώστε οι εργοδότες και, εάν αυτό είναι αναγκαίο, για την προστασία των εργαζομένων, οι ελεύθεροι επαγγελματίες:
 - να εφαρμόζουν με συνέπεια τις αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 8,
 - να εφαρμόζουν, όποτε απαιτείται, το σχέδιο ασφαλείας και υγείας που αναφέρεται στο άρθρο 5 στοιχείο β)·
- γ) αναπροσαρμόζει(ουν) ή μεριμνά ώστε να αναπροσαρμοστεί ενδεχομένως το σχέδιο ασφαλείας και υγείας που προβλέπεται στο άρθρο 5 στοιχείο β) και ο φάκελος που προβλέπεται στο άρθρο 5 στοιχείο γ), σε συνάρτηση με την εξέλιξη των εργασιών και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις που έχουν επέλθει·
- δ) οργανώνει(ουν), μεταξύ των εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που διαδέχονται ο ένας τον άλλο στο εργοτάξιο, τη συνεργασία και το συντονισμό των δραστηριοτήτων για την προστασία των εργαζομένων και την πρόληψη των ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών, καθώς και την αμοιβαία ενημέρωσή τους, όπως προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, μεριμνώντας για τη συμμετοχή, εφόσον υπάρχει ανάγκη, των ελεύθερων επαγγελματιών·
- ε) συντονίζει(ουν) την εποπτεία της ορθής εφαρμογής των εργασιακών διαδικασιών,
- στ) λαμβάνει(ουν) τα αναγκαία μέτρα ώστε να επιτρέπεται η είσοδος στο εργοτάξιο μόνο στα πρόσωπα που έχουν τη σχετική άδεια.

*Άρθρο 7***Ευθύνη των κυρίων του έργου και αναδόχων καθώς και των εργοδοτών**

1. Εάν ένας ανάδοχος ή ένας κύριος του έργου έχει αναθέσει σε ένα ή περισσότερους συντονιστές να εκτελέσουν

τα καθήκοντα που αναφέρονται στα άρθρα 5 και 6, αυτό δεν τον απαλλάσσει από τις ευθύνες του στον τομέα αυτόν.

2. Η εφαρμογή των άρθρων 5 και 6 και της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δεν επηρεάζει την αρχή της ευθύνης των εργοδοτών που προβλέπεται στην οδηγία 89/391/ΕΟΚ.

Άρθρο 8

Εφαρμογή του άρθρου 6 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ

Κατά την εκτέλεση του έργου, οι αρχές που περιλαμβάνονται στο άρθρο 6 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ εφαρμόζονται, κυρίως όσον αφορά:

- α) τη διατήρηση του εργοταξίου σε ικανοποιητική κατάσταση, από άποψη τάξεως υγιεινής·
- β) την επιλογή της τοποθέτησης των θέσεων εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες πρόσβασης στις θέσεις αυτές, καθώς και τον καθορισμό των οδών ή ζωνών μετακίνησης ή κυκλοφορίας·
- γ) τις συνθήκες μεταφοράς των διάφορων υλικών·
- δ) την τακτική συντήρηση, τον έλεγχο πριν από την έναρξη της λειτουργίας και τον περιοδικό έλεγχο των εγκαταστάσεων και των μηχανικών διατάξεων, ώστε να αποφεύγονται οι ατέλειες που θα μπορούσαν να βλάψουν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων·
- ε) την οριοθέτηση και τη διευθέτηση των ζωνών αποθήκευσης και εναπόθεσης των διάφορων υλικών, ειδικότερα εφόσον πρόκειται για επικίνδυνα υλικά ή ουσίες·
- στ) τις συνθήκες αποκομιδής των επικίνδυνων υλικών που χρησιμοποιήθηκαν·
- ζ) την αποθήκευση και τη διάθεση ή την αποκομιδή των απορριμμάτων και των άχρηστων υλικών·
- η) την αναπροσαρμογή, ανάλογα με την πορεία των εργασιών στο εργοτάξιο, της πραγματικής διάρκειας για τα διάφορα είδη ή στάδια εργασίας·
- θ) τη συνεργασία μεταξύ των εργοδοτών και των ελεύθερων επαγγελματιών·
- ι) τις αλληλεπιδράσεις με δραστηριότητες εκμετάλλευσης στο χώρο μέσα ή κοντά στον οποίο έχει εγκατασταθεί το εργοτάξιο.

Άρθρο 9

Υποχρεώσεις των εργοδοτών

Για να διαφυλάξουν την ασφάλεια και την υγεία στο εργοτάξιο, και υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 6 και 7 οι εργοδότες:

- α) λαμβάνουν μέτρα σύμφωνα με τις ελάχιστες προδιαγραφές που περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV, ιδίως κατά την εφαρμογή του άρθρου 8 και

- β) λαμβάνουν υπόψη τις υποδείξεις του ή των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας.

Άρθρο 10

Υποχρεώσεις άλλων ομάδων προσώπων

1. Για την ασφάλεια και τη διαφύλαξη της υγείας στο εργοτάξιο, οι ελεύθεροι επαγγελματίες:

- α) συμμορφώνονται κατ' αναλογία:
 - i) με το άρθρο 6 παράγραφος 4 και το άρθρο 13 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ καθώς και με το άρθρο 8 και το παράρτημα IV της παρούσας οδηγίας,
 - ii) με το άρθρο 4 της οδηγίας 89/655/ΕΟΚ και με τις σχετικές διατάξεις του παραρτήματός της,
 - iii) με το άρθρο 3, το άρθρο 4 παράγραφοι 1 έως 4 και 9 και με το άρθρο 5 της οδηγίας 89/656/ΕΟΚ·
- β) λαμβάνουν υπόψη τις υποδείξεις του ή των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας.

2. Για την ασφάλεια και τη διαφύλαξη της υγείας στο εργοτάξιο, οι εργοδότες, όταν ασκούν οι ίδιοι επαγγελματική δραστηριότητα στο εργοτάξιο:

- α) συμμορφώνονται κατ' αναλογία:
 - i) με το άρθρο 13 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ,
 - ii) με το άρθρο 4 της οδηγίας 89/655/ΕΟΚ και με τις σχετικές διατάξεις του παραρτήματός της,
 - iii) με το άρθρο 3, το άρθρο 4 παράγραφοι 1 έως 4 και 9 και το άρθρο 5 της οδηγίας 89/656/ΕΟΚ·
- β) λαμβάνουν υπόψη τις υποδείξεις του ή των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας.

Άρθρο 11

Ενημέρωση των εργαζομένων

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 10 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, οι εργαζόμενοι ή/και οι εκπρόσωποί τους ενημερώνονται για όλα τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία τους στο εργοτάξιο.

2. Οι πληροφορίες πρέπει να είναι κατανοητές για τους εργαζόμενους τους οποίους αφορούν.

Άρθρο 12

Διαβούλευση και συμμετοχή των εργαζομένων

Η διαβούλευση και η συμμετοχή των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους πραγματοποιούνται, για τα θέματα που καλύπτονται από τα άρθρα 6, 8 και 9 της παρούσας οδηγίας,

σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, προβλέποντας κάθε φορά που αυτό καθίσταται αναγκαίο και λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα των κινδύνων και το μέγεθος του εργοταξίου τον κατάλληλο συντονισμό μεταξύ των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων των εργαζομένων στις επιχειρήσεις οι οποίες ασκούν τις δραστηριότητές τους στον τόπο εργασίας.

Άρθρο 13

Τροποποίηση των παραρτημάτων

1. Οι τροποποιήσεις των παραρτημάτων I, II και III θεσπίζονται από το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 118 Α της συνθήκης.

2. Οι καθαρά τεχνικής φύσεως προσαρμογές του παραρτήματος IV σε συνάρτηση με:

— την έκδοση οδηγιών για την τεχνική εναρμόνιση και την τυποποίηση, σχετικά με τα προσωρινά ή κινητά εργοταξία

ή/και

— την τεχνική πρόοδο, την εξέλιξη των διεθνών ρυθμίσεων ή προδιαγραφών ή των γνώσεων στον τομέα των προσωρινών ή κινητών εργοταξίων,

θεσπίζονται βάσει της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 17 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ.

Άρθρο 14

Τελικές διατάξεις

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 1993.

Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

2. Όταν τα κράτη θεσπίζουν αυτές τις διατάξεις, οι διατάξεις αυτές αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος αυτής της αναφοράς καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

3. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων εσωτερικού δικαίου που έχουν ήδη θεσπίσει ή που θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

4. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή, ανά τετραετία, έκθεση σχετικά με την πρακτική εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, αναφέροντας τις απόψεις των κοινωνικών εταίρων.

Η Επιτροπή ενημερώνει σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Κοινωνική και Οικονομική Επιτροπή και τη συμβουλευτική επιτροπή για την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία στους χώρους εργασίας.

5. Η Επιτροπή υποβάλλει περιοδικά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Κοινωνική και Οικονομική Επιτροπή έκθεση για την εφαρμογή της οδηγίας, λαμβάνοντας υπόψη τις παραγράφους 1, 2, 3 και 4.

Άρθρο 15

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Λουξεμβούργο, 24 Ιουνίου 1992.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

José da SILVA PENEDA

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 2 ΣΤΟΙΧΕΙΟ α) ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

1. Εκσκαφές	8. Επισκευές
2. Χωματουργικές εργασίες	9. Διαλύσεις
3. Κατασκευές	10. Κατεδαφίσεις
4. Συναρμολόγηση και αποσυναρμολόγηση προκατασκευασμένων στοιχείων	11. Έκτακτη συντήρηση
5. Διαμόρφωση ή εξοπλισμός	12. Τακτική συντήρηση — Εργασίες βαφής και καθαρισμού
6. Μετατροπές	13. Εξυγίανση
7. Ανακαινίσεις	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΟΥ ΕΝΕΧΟΥΝ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 3 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΔΑΦΙΟ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

- Εργασίες που εκθέτουν τους εργαζομένους σε κινδύνους καταπλακώσεως, βυθίσεως σε άμμο/λάσπη ή πτώσεως από ύψος, οι οποίοι επιδεινώνονται ιδιαίτερα από τη φύση της δραστηριότητας ή των μεθόδων που χρησιμοποιούνται ή από το περιβάλλον της θέσεως εργασίας ή του έργου (*).
- Εργασίες που εκθέτουν εργαζομένους σε χημικές ή βιολογικές ουσίες οι οποίες, είτε παρουσιάζουν ιδιαίτερο κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, είτε περιλαμβάνουν νομική απαίτηση παρακολούθησης της υγείας.
- Εργασίες με ιοντίζουσες ακτινοβολίες οι οποίες απαιτούν τον καθορισμό ελεγχόμενων ή επιτηρουμένων περιοχών όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 20 της οδηγίας 80/836/Ευρατόμ (¹).
- Εργασίες κοντά σε ηλεκτρικούς αγωγούς υψηλής τάσης.
- Εργασίες σε μέρη όπου υπάρχει κίνδυνος πνιγμού.
- Φρέατα, υπόγειες χωματουργικές εργασίες και σήραγγες.
- Εργασίες καταδύσεων με αναπνευστική συσκευή.
- Εργασίες με θάλαμο πεπιεσμένου αέρα.
- Εργασίες που συνεπάγονται τη χρήση εκρηκτικών υλών.
- Εργασίες συναρμολόγησης ή αποσυναρμολόγησης βαρέων προκατασκευασμένων στοιχείων.

(*) Για την εφαρμογή του σημείου 1, τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να καθορίζουν αριθμητικές ενδείξεις σχετικές με ειδικές καταστάσεις.

(¹) ΕΕ αριθ. L 246 της 17. 9. 1980, σ. 1. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 84/467/Ευρατόμ (ΕΕ αριθ. L 265 της 5. 10. 1984, σ. 4).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 3
ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΠΡΩΤΟ ΕΛΑΦΙΟ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

1. Ημερομηνία διαβίβασης:
2. Ακριβής διεύθυνση του εργοταξίου:
.....
3. Κύριος(οι) του έργου [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)]:
.....
4. Είδος του έργου:
5. Ανάδοχος(οι) [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)]:
.....
6. Συντονιστής(ές) σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)]:
.....
7. Συντονιστής(ές) σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση του έργου [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)]:
.....
.....
8. Προβλεπόμενη ημερομηνία έναρξης των εργασιών στο εργοτάξιο:
9. Προβλεπόμενη διάρκεια του εργοταξίου:
10. Προβλεπόμενος μέγιστος αριθμός εργαζομένων στο εργοτάξιο:
11. Προβλεπόμενος αριθμός συνεργείων επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών στο εργοτάξιο:
.....
12. Στοιχεία των επιχειρήσεων που έχουν ήδη επιλεγεί:
.....
.....
.....
.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ

άρθρο 9 στοιχείο α) και άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i) της οδηγίας

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

Οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν παράρτημα εφαρμόζονται κάθε φορά που αυτό απαιτείται από τα χαρακτηριστικά του εργοταξίου ή της δραστηριότητας, από τις περιστάσεις ή από ενδεχόμενο κίνδυνο.

Για τους σκοπούς του παρόντος παραρτήματος, ο όρος «χώροι» καλύπτει, μεταξύ άλλων, και τα παραπήγματα.

ΜΕΡΟΣ Α

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ

1. *Σταθερότητα και στερεότητα*
 - 1.1. Τα υλικά, και γενικότερα οποιοδήποτε στοιχείο που θα μπορούσε κατά τις μετακινήσεις να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων πρέπει να σταθεροποιείται με κατάλληλο και ασφαλή τρόπο.
 - 1.2. Η πρόσβαση στις στέγες ή σε οποιαδήποτε άλλη επιφάνεια κατασκευασμένη από υλικά μη επαρκούς αντοχής επιτρέπεται μόνον εφόσον παρέχεται ο αναγκαίος εξοπλισμός ή τα κατάλληλα μέσα προκειμένου η εργασία να διεξαχθεί κατά τρόπο ασφαλή.
2. *Εγκαταστάσεις διανομής ενέργειας*
 - 2.1. Οι εγκαταστάσεις πρέπει να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται και να χρησιμοποιούνται ούτως ώστε να μην αποτελούν κίνδυνο πυρκαγιάς ή έκρηξης και να παρέχουν στους εργαζομένους την απαραίτητη προστασία κατά των κινδύνων ηλεκτροπληξίας από άμεση ή έμμεση επαφή.
 - 2.2. Κατά το σχεδιασμό, την κατασκευή, την επιλογή του υλικού και των διατάξεων προστασίας θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη το είδος και η ισχύς της διανεμόμενης ενέργειας, η επίδραση εξωτερικών παραγόντων και η τεχνική ικανότητα των ατόμων που έχουν πρόσβαση σε τμήματα της εγκατάστασης.
3. *Οδοί και έξοδοι κινδύνου*
 - 3.1. Οι οδοί και οι έξοδοι κινδύνου πρέπει να παραμένουν ελεύθερες και να οδηγούν με το συντομότερο δυνατό τρόπο σε ζώνη ασφαλείας.
 - 3.2. Σε περίπτωση κινδύνου, όλες οι θέσεις εργασίας θα πρέπει να μπορούν να εκκενώνονται γρήγορα και υπό συνθήκες μέγιστης ασφάλειας για τους εργαζομένους.
 - 3.3. Ο αριθμός, η κατανομή και οι διαστάσεις των οδών και εξόδων κινδύνου εξαρτώνται από τη χρήση, τον εξοπλισμό και τις διαστάσεις του εργοταξίου και των χώρων εργασίας, καθώς και από το μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπορεί να βρίσκονται εκεί.
 - 3.4. Οι ειδικές οδοί και έξοδοι κινδύνου πρέπει να επισημαίνονται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες που μεταγράφουν την οδηγία 77/576/ΕΟΚ ⁽¹⁾.
Η σήμανση πρέπει να έχει την απαραίτητη αντοχή και να επιτίθεται σε κατάλληλα σημεία.
 - 3.5. Οι οδοί και οι έξοδοι κινδύνου, όπως και οι διάδρομοι κυκλοφορίας και οι θύρες πρόσβασης σε αυτούς, δεν πρέπει να φράσσονται από αντικείμενα, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανεμπόδιστα ανά πάσα στιγμή.
 - 3.6. Σε περίπτωση βλάβης του φωτισμού, οι οδοί και οι έξοδοι κινδύνου που χρειάζονται φωτισμό πρέπει να διαθέτουν εφεδρικό φωτισμό επαρκούς εντάσεως.
4. *Πυρανίχνευση και πυρόσβεση*
 - 4.1. Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του εργοταξίου και τις διαστάσεις και τη χρήση των χώρων, τον υπάρχοντα εξοπλισμό, τα φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά των χρησιμοποιούμενων ουσιών και υλικών καθώς και το μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπορούν να βρίσκονται εκεί, πρέπει να προβλέπεται επαρκής αριθμός κατάλληλων πυροσβεστικών μέσων και, εφόσον χρειάζεται, ανιχνευτές πυρκαγιάς και συστήματα συναγερμού.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 229 της 7. 9. 1977, σ. 12. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 79/640/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 183 της 19. 7. 1979, σ. 1).

- 4.2. Τα εν λόγω πυροσβεστικά μέσα, οι ανιχνευτές πυρκαγιάς και τα συστήματα συναγερμού πρέπει να ελέγχονται και να συντηρούνται τακτικά. Πρέπει να πραγματοποιούνται δοκιμές και ασκήσεις κατά τακτά χρονικά διαστήματα.
- 4.3. Τα μη αυτόματα πυροσβεστικά μέσα πρέπει να είναι εύκολα προσιτά και εύχρηστα.
Πρέπει, επίσης να επισημαίνονται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες που μεταγράφουν την οδηγία 77/576/ΕΟΚ.
Η σήμανση πρέπει να έχει την απαραίτητη αντοχή και να επιτίθεται σε κατάλληλα σημεία.
5. *Αερισμός*
Λαμβανομένων υπόψη των μεθόδων εργασίας και της σωματικής προσπάθειας την οποία καταβάλλουν οι εργαζόμενοι, πρέπει να προβλέπεται η παροχή καθαρού αέρα σε επαρκείς ποσότητες.
Εάν χρησιμοποιείται εγκατάσταση αερισμού, πρέπει να τηρείται σε κατάσταση καλής λειτουργίας και να μην εκθέτει τους εργαζομένους σε ρεύματα αέρος που βλάπτουν την υγεία.
Πρέπει να προβλέπεται σύστημα ελέγχου για την αναγγελία των βλαβών, εφόσον αυτό είναι απαραίτητο για την υγεία των εργαζομένων.
6. *Έκθεση σε ειδικούς κινδύνους*
6.1. Οι εργαζόμενοι δεν πρέπει να εκτίθενται σε ηχοστάθμες βλαβερές για την υγεία τους ούτε σε εξωτερικές βλαβερές επιδράσεις (π.χ. αέρια, ατμοί, σκόνη).
6.2. Εάν οι εργαζόμενοι είναι υποχρεωμένοι να εισέρχονται σε ζώνες όπου ο αέρας ενδέχεται να περιέχει τοξικές ή βλαβερές ουσίες, να έχει χαμηλή περιεκτικότητα σε οξυγόνο ή, τέλος, να είναι εύφλεκτος, ο αέρας εντός των ζωνών αυτών πρέπει να ελέγχεται και πρέπει να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη κάθε κινδύνου.
6.3. Οι εργαζόμενοι δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να εκτίθενται σε επικίνδυνη ατμόσφαιρα κλειστού χώρου.
Πρέπει τουλάχιστον να παρακολουθούνται συνεχώς από έξω και να λαμβάνονται όλες οι απαραίτητες προφυλάξεις προκειμένου να μπορεί να τους παρασχεθεί αποτελεσματική και άμεση βοήθεια.
7. *Θερμοκρασία*
Η θερμοκρασία στους χώρους εργασίας πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του ανθρώπινου οργανισμού κατά το χρόνο εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις εφαρμοζόμενες μεθόδους εργασίας και τη σωματική προσπάθεια που καταβάλλουν οι εργαζόμενοι.
8. *Φυσικός και τεχνητός φωτισμός των θέσεων εργασίας, των χώρων και των οδών κυκλοφορίας στο εργοτάξιο*
8.1. Οι θέσεις εργασίας, οι χώροι και οι οδοί κυκλοφορίας πρέπει όσο είναι δυνατό να διαθέτουν επαρκή φυσικό φωτισμό και να φωτίζονται κατάλληλα και επαρκώς με τεχνητό φωτισμό κατά τη διάρκεια της νύχτας και όταν το φως της ημέρας δεν επαρκεί· εφόσον είναι απαραίτητο, πρέπει να χρησιμοποιούνται φορητές πηγές φωτισμού με προστασία κατά των κραδασμών.
Το χρώμα του τεχνητού φωτός δεν πρέπει να αλλοιώνει ή επηρεάζει την οπτική αντίληψη των σημάτων ή των πινακίδων σήμανσης.
8.2. Οι εγκαταστάσεις φωτισμού των χώρων, των θέσεων εργασίας και των οδών κυκλοφορίας πρέπει να τοποθετούνται κατά τρόπο ώστε το είδος του προβλεπόμενου φωτισμού να μη δημιουργεί κίνδυνο εργατικού ατυχήματος.
8.3. Οι χώροι, οι θέσεις εργασίας και οι οδοί κυκλοφορίας στους οποίους οι εργαζόμενοι είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένοι σε κινδύνους λόγω βλάβης του τεχνητού φωτισμού πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με φωτισμό ασφαλείας επαρκούς έντασης.
9. *Θύρες και πύλες*
9.1. Οι συρόμενες θύρες πρέπει να διαθέτουν σύστημα ασφάλειας το οποίο να αποτρέπει τον εκτροχιασμό και την πτώση τους.
9.2. Οι θύρες και οι πύλες που ανοίγουν προς τα πάνω πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύστημα ασφάλειας, το οποίο να τις εμποδίζει να ξαναπέφτουν.
9.3. Οι θύρες και οι πύλες που βρίσκονται πάνω στις οδούς διάσωσης πρέπει να επισημαίνονται κατάλληλα.
9.4. Ακριβώς δίπλα από τις πύλες που προορίζονται κυρίως για την προσπέλαση οχημάτων πρέπει να υπάρχουν, εφόσον η διάβαση για τους πεζούς δεν είναι ασφαλής, θύρες για την κυκλοφορία των πεζών ευκρινώς επισημαινόμενες και μονίμως ελεύθερες.

- 9.5. Οι μηχανικές θύρες και πύλες πρέπει να λειτουργούν χωρίς κίνδυνο ατυχήματος για τους εργαζόμενους.
- Πρέπει να έχουν μηχανισμούς ακινητοποίησης σε περίπτωση κινδύνου εύκολα αναγνωρίσιμους και προσιτούς και να μπορούν, σε περίπτωση διακοπής της παροχής ενέργειας, να ανοίγουν με χειροκίνητο μηχανισμό, εκτός εάν ανοίγουν αυτόματα.
10. *Οδοί κυκλοφορίας — Ζώνες κινδύνου*
- 10.1. Οι οδοί κυκλοφορίας, στις οποίες περιλαμβάνονται τα κλιμακοστάσια, οι σταθερές κλίμακες, οι αποβάθρες και οι ράμπες φόρτωσης, πρέπει να υπολογίζονται, να τοποθετούνται, να διευθετούνται και να κατασκευάζονται έτσι ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούνται εύκολα, με πλήρη ασφάλεια και σύμφωνα με τον προορισμό τους, χωρίς οι εργαζόμενοι που απασχολούνται κοντά σε αυτές τις οδούς κυκλοφορίας να διατρέχουν οιονδήποτε κίνδυνο.
- 10.2. Ο υπολογισμός των διαστάσεων των οδών κυκλοφορίας προσώπων ή/και εμπορευμάτων, περιλαμβανομένων και εκείνων όπου πραγματοποιούνται φορτώσεις και εκφορτώσεις, πρέπει να γίνεται με βάση τον αναμενόμενο αριθμό χρηστών και το είδος της δραστηριότητας.
- Εφόσον διά των εν λόγω οδών κυκλοφορίας διέρχονται μεταφορικά μέσα, πρέπει να προβλέπεται επαρκής απόσταση ασφάλειας ή αποτελεσματικά μέσα προστασίας για τους άλλους χρήστες.
- Οι οδοί αυτοί πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς, να ελέγχονται τακτικά και να συντηρούνται.
- 10.3. Οι οδοί κυκλοφορίας οχημάτων πρέπει να βρίσκονται σε επαρκή απόσταση από θύρες, πύλες, διαβάσεις πεζών, διαδρόμους και κλιμακοστάσια.
- 10.4. Εφόσον στο εργοτάξιο υπάρχουν ζώνες περιορισμένης πρόσβασης, οι ζώνες αυτές θα πρέπει να είναι εφοδιασμένες με συστήματα που εμποδίζουν την είσοδο μη εξουσιοδοτημένων εργαζομένων.
- Πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των εργαζομένων στους οποίους επιτρέπεται η είσοδος στις επικίνδυνες ζώνες.
- Οι επικίνδυνες ζώνες πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς.
11. *Αποβάθρες και ράμπες φόρτωσης*
- 11.1. Οι αποβάθρες και οι ράμπες φόρτωσης πρέπει να ανταποκρίνονται στις διαστάσεις του μεταφερόμενου φορτίου.
- 11.2. Οι αποβάθρες φόρτωσης πρέπει να διαθέτουν μία τουλάχιστον έξοδο.
- 11.3. Οι ράμπες φόρτωσης πρέπει να προσφέρουν ασφάλεια στους εργαζομένους κατά της πτώσης.
12. *Χώρος για την ελευθερία κινήσεων στη θέση εργασίας*
- Η επιφάνεια της θέσης εργασίας πρέπει να υπολογίζεται κατά τρόπο ώστε το προσωπικό να διαθέτει επαρκή ελευθερία κινήσεων για τις δραστηριότητές του, λαμβάνοντας υπόψη κάθε παρόντα απαραίτητο εξοπλισμό ή υλικό.
13. *Πρώτες βοήθειες*
- 13.1. Ο εργοδότης οφείλει να εξασφαλίζει την καθ' οιανδήποτε στιγμή παροχή πρώτων βοηθειών, περιλαμβανομένου και του ειδικά εκπαιδευμένου προσωπικού.
- Πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για τη μεταφορά των εργαζομένων που υφίστανται ατύχημα ή παρουσιάζουν αιφνίδια αδιαθεσία προκειμένου να τους παρασχεθεί ιατρική βοήθεια.
- 13.2. Σε περίπτωση που είναι απαραίτητο λόγω του μεγέθους του εργοταξίου ή του είδους των δραστηριοτήτων, πρέπει να προβλέπονται ένας ή περισσότεροι χώροι πρώτων βοηθειών.
- 13.3. Οι χώροι πρώτων βοηθειών πρέπει να είναι κατάλληλα εξοπλισμένοι με τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και υλικά πρώτων βοηθειών και να είναι εύκολα προσπελάσιμοι με φορεία.
- Πρέπει επίσης να φέρουν σήμανση σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις που μεταφέρουν στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία 77/576/ΕΟΚ.
- 13.4. Υλικό πρώτων βοηθειών πρέπει να υπάρχει σε όλα τα μέρη που είναι απαραίτητο λόγω των συνθηκών εργασίας.
- Το υλικό πρέπει να φέρει κατάλληλη σήμανση και να είναι ευρόσιτο.
- Η διεύθυνση και ο αριθμός τηλεφώνου της τοπικής υπηρεσίας παροχής πρώτων βοηθειών πρέπει να επισημαίνεται ευκρινώς.

14. **Υγειονομικός εξοπλισμός**
 - 14.1. **Αποδυτήρια και ερμάρια για τα ρούχα**
 - 14.1.1. Στη διάθεση των εργαζομένων πρέπει να τίθενται κατάλληλα αποδυτήρια, εφόσον είναι υποχρεωμένοι να φορούν ειδικά ρούχα εργασίας και δεν μπορεί, για λόγους υγείας ή ευπρέπειας, να τους ζητηθεί να αλλάζουν σε άλλο χώρο.

Τα αποδυτήρια πρέπει να είναι ευπρόσιτα, να έχουν επαρκή χωρητικότητα και να είναι εξοπλισμένα με καθίσματα.
 - 14.1.2. Τα αποδυτήρια πρέπει να έχουν επαρκείς διαστάσεις και να διαθέτουν εξοπλισμό ο οποίος να επιτρέπει σε κάθε εργαζόμενο να στεγνώνει, εφόσον είναι απαραίτητο, τα ρούχα εργασίας του, καθώς και τα προσωπικά του ρούχα και αντικείμενα, και να τα κλειδώνει.

Εάν οι συνθήκες εργασίας το απαιτούν (π.χ. επικίνδυνες ουσίες, υγρασία, ρύποι) τα ρούχα εργασίας πρέπει να μπορούν να φυλάσσονται ξεχωριστά από την πολιτική περιβολή και τα προσωπικά αντικείμενα.
 - 14.1.3. Στη διάθεση των εργαζομένων πρέπει να τίθενται ξεχωριστά αποδυτήρια ή ξεχωριστή χρήση αποδυτηρίων, για άνδρες και γυναίκες.
 - 14.1.4. Εφόσον δεν απαιτούνται αποδυτήρια, κατά την έννοια του σημείου 14.1.1 πρώτο εδάφιο, κάθε εργαζόμενος πρέπει να έχει στη διάθεσή του ένα χώρο που να κλειδώνει για την εναπόθεση των ρούχων του και των προσωπικών του αντικειμένων.
 - 14.2. **Ντους (καταιωνιστήρες), νιπτήρες**
 - 14.2.1. Εφόσον επιβάλλεται από το είδος εργασίας ή για λόγους υγιεινής, οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους τα κατάλληλα ντους σε επαρκή αριθμό.

Πρέπει να προβλέπονται χωριστές αίθουσες ντους, ή χωριστή χρήση τους, για άνδρες και γυναίκες.
 - 14.2.2. Οι αίθουσες ντους πρέπει να έχουν επαρκείς διαστάσεις προκειμένου ο κάθε εργαζόμενος να μπορεί να τις χρησιμοποιεί άνετα και υπό τις κατάλληλες συνθήκες υγιεινής.

Τα ντους πρέπει να έχουν ζεστό και κρύο τρεχούμενο νερό.
 - 14.2.3. Εφόσον δεν απαιτούνται αίθουσες ντους, κατά την έννοια του σημείου 14.2.1 πρώτο εδάφιο, πρέπει να υπάρχει επαρκής αριθμός κατάλληλων νιπτήρων με τρεχούμενο νερό (εφόσον είναι απαραίτητο, ζεστό) κοντά στις θέσεις εργασίας και τα αποδυτήρια.

Πρέπει να προβλέπονται χωριστοί νιπτήρες, ή χωριστή χρήση τους, για άνδρες και γυναίκες, εφόσον αυτό είναι απαραίτητο για λόγους ευπρέπειας.
 - 14.2.4. Εάν οι αίθουσες ντους ή νιπτήρων και τα αποδυτήρια είναι χωριστά, θα πρέπει να επικοινωνούν με ευκολία μεταξύ τους.
 - 14.3. **Αποχωρητήρια και νιπτήρες**

Οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους, κοντά στη θέση εργασίας τους, χώρους ανάπαυσης, αποδυτήρια και αίθουσες με λουτρό ή νιπτήρες, καθώς και ειδικούς χώρους με επαρκή αριθμό αποχωρητηρίων και νιπτήρων.

Πρέπει να προβλέπονται χωριστά αποχωρητήρια, ή χωριστή χρήση των αποχωρητηρίων, για άνδρες και γυναίκες.
15. **Χώροι ανάπαυσης ή/και καταλύματα**
 - 15.1. Εφόσον η ασφάλεια ή η υγεία των εργαζομένων το επιβάλλει, κυρίως σε συνάρτηση με το είδος της ασκούμενης δραστηριότητας ή εφόσον το προσωπικό υπερβαίνει έναν ορισμένο αριθμό ή λόγω απόστασης του εργοταξίου, οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους ευπρόσιτους χώρους ανάπαυσης ή/και καταλύματα.
 - 15.2. Οι χώροι ανάπαυσης ή/και τα καταλύματα πρέπει να έχουν επαρκείς διαστάσεις και να διαθέτουν τραπέζια και καθίσματα με ράχη σε αριθμό που να αντιστοιχεί στον αριθμό των εργαζομένων.
 - 15.3. Αν δεν υπάρχουν τέτοιοι χώροι, πρέπει να τίθενται στη διάθεση του προσωπικού άλλοι χώροι για παραμονή κατά τη διάρκεια της παύσης εργασίας.

- 15.4. Τα μόνιμα καταλύματα, εφόσον δεν χρησιμοποιούνται σε έκτακτες μόνον περιστάσεις, πρέπει να περιλαμβάνουν ικανό αριθμό χώρων υγιεινής, εντευκτήριο και αναπαυτήριο.
Οι χώροι πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με κρεβάτια, ερμάρια, τραπέζια και καθίσματα με ράχη ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων και να ανταποκρίνονται, ενδεχομένως, στην παρουσία εργαζομένων και των δύο φύλων.
- 15.5. Στους ίδιους χώρους ανάπαυσης και στα καταλύματα πρέπει να προβλέπονται κατάλληλα μέτρα για την προστασία των μη καπνιστών από την όχληση του καπνού.
16. *Έγκυες και θηλάζουσες μητέρες*
Οι έγκυες και οι θηλάζουσες μητέρες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κατακλίνονται προς ανάπαυση σε κατάλληλες συνθήκες.
17. *Εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες*
Οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι διαρρυθμισμένοι έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, οι απαιτήσεις των εργαζομένων με ειδικές ανάγκες.
Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται, ιδίως, για τις θύρες, τις οδούς επικοινωνίας, τα κλιμακοστάσια, τα ντους, τους νιπτήρες, τα αποχωρητήρια και τις θέσεις εργασίας που χρησιμοποιούν ή, όπου απασχολούνται άμεσα εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες.
18. *Διάφορες διατάξεις*
- 18.1. Ο περιβάλλον χώρος και η περίμετρος του εργοταξίου πρέπει να έχουν ευκρινή και εμφανή σήμανση και περιφράξη, ώστε να είναι ευκρινώς ορατοί και αναγνωρίσιμοι.
- 18.2. Στη διάθεση των εργαζομένων στο εργοτάξιο πρέπει να τίθεται πόσιμο νερό και, ενδεχομένως, ένα άλλο κατάλληλο μη αλκοολούχο ποτό σε επαρκή ποσότητα, τόσο στους χώρους εργασίας, όσο και κοντά στις θέσεις εργασίας τους.
- 18.3. Στους εργαζόμενους πρέπει:
— να παρέχονται ευκολίες για να λαμβάνουν τα γεύματά τους κάτω από ικανοποιητικές συνθήκες,
— να παρέχονται, ενδεχομένως, ευκολίες για να παρασκευάζουν τα γεύματά τους κάτω από ικανοποιητικές συνθήκες.

ΜΕΡΟΣ Β

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ**Προκαταρκτική παρατήρηση**

Η κατάταξη των ελάχιστων προδιαγραφών σε δύο τμήματα, όπως παρουσιάζονται παρακάτω, δεν πρέπει να θεωρηθεί ως επιτακτική όταν ειδικές περιστάσεις το απαιτούν.

Τμήμα Ι

Θέσεις εργασίας στα εργοτάξια εντός των εγκαταστάσεων

1. *Σταθερότητα και στερεότητα*
Οι κατασκευές πρέπει να έχουν την απαιτούμενη δομή και σταθερότητα ανάλογα με τις διάφορες χρήσεις τους.
2. *Θύρες κινδύνου*
Οι θύρες κινδύνου πρέπει να ανοίγουν προς τα έξω.
Οι θύρες κινδύνου δεν πρέπει να είναι κλειστές κατά τρόπο που να μην μπορεί να τις ανοίξει οιοσδήποτε, εύκολα και αμέσως, σε περίπτωση ανάγκης.
Απαγορεύεται η χρήση συρόμενων και περιστρεφόμενων θυρών ως θυρών κινδύνου.

3. *Εξαερισμός*

Εάν χρησιμοποιούνται εγκαταστάσεις κλιματισμού ή μηχανικού εξαερισμού πρέπει να λειτουργούν κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η έκθεση των εργαζομένων σε ενοχλητικά ρεύματα αέρος.

Αποθέσεις και ρύποι που ενδέχεται να ενέχουν άμεσο κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων, λόγω μολύνσεως του εισπνεομένου αέρα, πρέπει να καθαρίζονται ταχέως.

4. *Θερμοκρασία*

4.1. Η θερμοκρασία των χώρων ανάπαυσης, των χώρων διαμονής του προσωπικού επιφυλακής, των εγκαταστάσεων υγιεινής των κυλικίων καθώς και των χώρων παροχής πρώτων βοηθειών, πρέπει να ανταποκρίνεται στον ειδικό προορισμό των χώρων αυτών.

4.2. Τα παράθυρα, τα ανοίγματα ζενιθιακού φωτισμού και τα υαλωτά τοιχώματα πρέπει να επιτρέπουν την αποφυγή υπερβολικού ηλιασμού, λαμβανομένων υπόψη του είδους της εργασίας και της χρήσης του χώρου.

5. *Φυσικός και τεχνητός φωτισμός*

Οι χώροι εργασίας πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να διαθέτουν επαρκή φυσικό φωτισμό και διατάξεις που να επιτρέπουν τον κατάλληλο τεχνητό φωτισμό για την ασφάλεια και την προστασία της υγείας των εργαζομένων.

6. *Δάπεδα, τοίχοι και οροφές των χώρων*

6.1. Τα δάπεδα των χώρων πρέπει να μην παρουσιάζουν ανωμαλίες, τρύπες ή επικίνδυνα κεκλιμένα επίπεδα και να είναι σταθερά, στερεά και αντιολισθητικά.

6.2. Οι επιφάνειες των δαπέδων, των τοίχων και των οροφών στους χώρους εργασίας πρέπει να μπορούν να υφίστανται συνήθη και εις βάθος καθαρισμό προκειμένου να επιτυγχάνονται κατάλληλες συνθήκες υγιεινής.

6.3. Τα διαφανή ή διαφώτιστα τοιχώματα, και ιδιαίτερα τα εντελώς υαλωτά τοιχώματα, εφόσον βρίσκονται μέσα σε χώρους ή κοντά σε θέσεις εργασίας και σε οδούς κυκλοφορίας, πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς και να είναι κατασκευασμένα από υλικά ασφαλείας ή να χωρίζονται από τις εν λόγω θέσεις εργασίας και τους διαδρόμους κυκλοφορίας ούτως ώστε οι εργαζόμενοι να μην έρχονται σε επαφή με τα τοιχώματα αυτά, ούτε να τραυματίζονται από τυχόν θραύσματά τους.

7. *Παράθυρα και ανοίγματα ζενιθιακού φωτισμού των χώρων*

7.1. Οι εργαζόμενοι πρέπει να μπορούν ασφαλώς να ανοίγουν, να κλείνουν, να ρυθμίζουν και να στερεώνουν τα παράθυρα, τα ανοίγματα ζενιθιακού φωτισμού και τα συστήματα αερισμού.

Όταν τα εν λόγω παράθυρα, ανοίγματα και συστήματα είναι ανοιχτά, η θέση τους πρέπει να είναι τέτοια ώστε να μην αποτελούν κίνδυνο για τους εργαζομένους.

7.2. Τα παράθυρα και τα ανοίγματα ζενιθιακού φωτισμού, πρέπει να είναι σχεδιασμένα κατά τρόπο εναρμονιζόμενο με τον εξοπλισμό ή εφοδιασμένα με κατάλληλα συστήματα έτσι ώστε να καθαρίζονται χωρίς κινδύνους για το προσωπικό καθαρισμού και για τους παρόντες εργαζόμενους.

8. *Θύρες και πύλες*

8.1. Η θέση, ο αριθμός, τα υλικά κατασκευής και οι διαστάσεις των θυρών και των πυλών καθορίζονται με βάση τη φύση και τη χρήση των χώρων.

8.2. Στις διαφανείς θύρες πρέπει να τοποθετείται επισήμανση, στο ύψος των ματιών.

8.3. Οι θύρες και πύλες που ανοίγουν και προς τις δύο κατευθύνσεις πρέπει να είναι διαφανείς ή να έχουν διαφανή φατνώματα.

8.4. Εφόσον οι διαφανείς ή διαφώτιστες επιφάνειες των θυρών και πυλών δεν είναι κατασκευασμένες από υλικά ασφαλείας και υπάρχει κίνδυνος τραυματισμού των εργαζομένων από τυχόν θραύσματά τους, οι επιφάνειες αυτές πρέπει να προστατεύονται από τυχόν θραύσματά τους, οι επιφάνειες αυτές πρέπει να προστατεύονται από χτυπήματα που μπορούν να προκαλέσουν τη θραύση τους.

9. *Οδοί κυκλοφορίας*

Εφόσον η χρήση και ο εξοπλισμός των χώρων το απαιτούν, για την εξασφάλιση της προστασίας των εργαζομένων, πρέπει να υποδεικνύεται σαφώς η χάραξη των οδών κυκλοφορίας.

10. *Ειδικά μέτρα για τις κυλιόμενες σκάλες και τους κυλιόμενους διαδρόμους*
- Οι κυλιόμενες σκάλες και οι κυλιόμενοι διάδρομοι πρέπει να λειτουργούν ασφαλώς.
- Πρέπει να διαθέτουν τα απαραίτητα συστήματα ασφαλείας.
- Πρέπει να είναι εξοπλισμένα με συστήματα επείγουσας ακινητοποίησης, τα οποία να αναγνωρίζονται εύκολα και να είναι ευπρόσιτα.
11. *Διαστάσεις και όγκος άερα των χώρων*
- Οι χώροι εργασίας πρέπει να έχουν επιφάνεια και ύψος που να επιτρέπουν στους εργαζόμενους να εκτελούν την εργασία τους χωρίς κίνδυνο για την ασφάλεια, την υγεία ή την ευεξία τους.

Τμήμα II

Θέσεις εργασίας σε εργοτάξια εκτός των εγκαταστάσεων

1. *Σταθερότητα και στερεότητα*
- 1.1. Οι κινητές ή σταθερές θέσεις εργασίας που βρίσκονται σε ύψος ή σε βάθος πρέπει να είναι στερεές και σταθερές ανάλογα με:
- τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούνται με αυτές,
 - τα ανώτατα φορτία που ενδέχεται να φέρουν και την κατανομή τους,
 - τις εξωτερικές επιδράσεις που είναι δυνατόν να υποστούν.
- Αν τα υποστηρίγματα και τα υπόλοιπα στοιχεία των θέσεων αυτών δεν διαθέτουν εγγενή ευστάθεια, πρέπει να εξασφαλίζεται η ευστάθειά τους με κατάλληλα και ασφαλή μέσα στερέωσης ώστε να αποφεύγεται οποιαδήποτε άκαιρη ή ακούσια μετακίνηση του συνόλου ή τμημάτων των εν λόγω θέσεων εργασίας.
- 1.2. *Έλεγχος*
- Η σταθερότητα και η ευστάθεια πρέπει να ελέγχονται καταλλήλως, ιδίως μετά από ενδεχόμενη αλλαγή του ύψους ή του βάθους της θέσεως εργασίας.
2. *Εγκαταστάσεις διανομής ενέργειας*
- 2.1. Οι εγκαταστάσεις διανομής ενέργειας του εργοταξίου, ιδίως οι εγκαταστάσεις που υπόκεινται σε εξωτερικές επιδράσεις, πρέπει να ελέγχονται και να συντηρούνται τακτικά.
- 2.2. Οι προϋπάρχουσες της έναρξης λειτουργίας του εργοταξίου εγκαταστάσεις πρέπει να εντοπίζονται, να ελέγχονται και να επισημαίνονται ευκρινώς.
- 2.3. Εφόσον υπάρχουν εναέριοι ηλεκτροφόροι αγωγοί, πρέπει, όποτε είναι δυνατό, να εκτρέπονται έξω από το εργοτάξιο είτε να τίθενται εκτός τάσης.
- Εάν αυτό δεν είναι δυνατόν, πρέπει να τοποθετούνται φράγματα ή προειδοποιητικά σήματα προκειμένου τα οχήματα και οι εγκαταστάσεις να παραμένουν σε απόσταση.
- Σε περίπτωση που οχήματα του εργοταξίου οφείλουν να περάσουν κάτω από τους αγωγούς αυτούς, πρέπει να γίνονται οι κατάλληλες προειδοποιήσεις και να αίρεται προσωρινά η προστασία.
3. *Ατμοσφαιρικές επιδράσεις*
- Οι εργαζόμενοι πρέπει να προφυλάσσονται κατά των ατμοσφαιρικών επιδράσεων που μπορούν να βλάψουν την ασφάλεια και την υγεία τους.
4. *Πτώσεις αντικειμένων*
- Οι εργαζόμενοι πρέπει να προφυλάσσονται, εφόσον είναι τεχνικά εφικτό, από τις πτώσεις αντικειμένων με μέσα συλλογικής προστασίας.
- Τα υλικά και ο εξοπλισμός πρέπει να φυλάσσονται ή να στοιβάζονται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η κατάρρευση ή ανατροπή τους.
- Εφόσον είναι αναγκαίο, πρέπει να προβλέπονται στεγαζόμενοι διάδρομοι στο εργοτάξιο ή να καθίσταται αδύνατη η πρόσβαση στις επικίνδυνες ζώνες.

5. *Πτώσεις από ύψος*
- 5.1. Οι πτώσεις από ύψος πρέπει να προλαμβάνονται, ιδίως μέσω στερεών κιγκλιδωμάτων με επαρκές ύψος που θα διαθέτουν τουλάχιστον ένα εμπόδιο στη στάθμη του δαπέδου, ένα χειρολισθήρα και ενδιάμεσο οριζόντιο στοιχείο, ή με άλλο ισοδύναμο μέσον.
- 5.2. Οι εργασίες σε ύψος μπορούν καταρχήν να πραγματοποιούνται μόνον με τη βοήθεια του κατάλληλου εξοπλισμού ή με μηχανισμούς συλλογικής προστασίας όπως κιγκλιδώματα, εξέδρες ή δίχτυα προστασίας.
- Σε περίπτωση που η χρήση αυτών των εξοπλισμών δεν είναι δυνατή λόγω της φύσεως των εργασιών, πρέπει να προβλέπονται τα κατάλληλα μέσα πρόσβασης και να χρησιμοποιούνται εξαρτισμοί ή άλλα μέσα ασφάλειας με αγκύρωση.
6. *Ικρίωματα και κλίμακες (*)*
- 6.1. Τα ικρίωματα πρέπει να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται και να συντηρούνται έτσι ώστε να μην μπορούν να καταρρεύσουν ή να μετατοπισθούν τυχαία.
- 6.2. Οι εξέδρες εργασίας, οι γέφυρες και οι κλίμακες των ικριωμάτων πρέπει να κατασκευάζονται, να έχουν τις δέουσες διαστάσεις, να προστατεύονται και να χρησιμοποιούνται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η πρόση προσώπων ή η έκθεσή τους σε πτώσεις αντικειμένων.
- 6.3. Τα ικρίωματα πρέπει να επιθεωρούνται από αρμόδιο άτομο:
- α) πριν από την έναρξη της χρήσης τους·
 - β) στη συνέχεια, κατά τακτά χρονικά διαστήματα·
 - γ) μετά από κάθε μετατροπή, περίοδο αχρηστίας, κακοκαιρία ή σεισμικές δονήσεις ή μετά από οποιαδήποτε περιστάσεις που μπορούν να επηρεάσουν την αντοχή ή τη σταθερότητά τους.
- 6.4. Οι κλίμακες πρέπει να έχουν επαρκή αντοχή και να συντηρούνται δεόντως.
- Πρέπει να χρησιμοποιούνται σωστά, στον κατάλληλο χώρο και σύμφωνα με τη χρήση για την οποία προορίζονται.
- 6.5. Θα πρέπει να λαμβάνεται πρόνοια ώστε να αποφεύγονται ακούσιες μετατοπίσεις των κινητών ικριωμάτων.
7. *Συσκευές ανύψωσης (*)*
- 7.1. Κάθε συσκευή ή εξάρτημα ανύψωσης, συμπεριλαμβανομένων και των συστατικών στοιχείων τους, των συνδέσμων, των αγκυρώσεων και των στηριγμάτων τους, πρέπει:
- α) να σχεδιάζονται και να κατασκευάζονται ορθά και να έχουν την απαραίτητη αντοχή για την κατά προορισμόν χρήση τους·
 - β) να εγκαθίστανται και να χρησιμοποιούνται σωστά·
 - γ) να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας·
 - δ) να παρακολουθούνται και να υποβάλλονται σε περιοδικές δοκιμές και ελέγχους σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία·
 - ε) να χρησιμοποιούνται από εργαζόμενους που έχουν εκπαιδευθεί κατάλληλα.
- 7.2. Κάθε συσκευή και εξάρτημα ανύψωσης πρέπει να φέρει ευκρινώς ένδειξη του ανώτατου επιτρεπόμενου φορτίου.
- 7.3. Οι συσκευές ανύψωσης, καθώς και τα εξαρτήματά τους, δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους για τους οποίους προορίζονται.
8. *Οχήματα, χωματουργικά μηχανήματα και μηχανήματα διακίνησης υλικών (*)*
- 8.1. Όλα τα οχήματα και τα χωματουργικά μηχανήματα καθώς και τα μηχανήματα διακίνησης υλικών πρέπει:
- α) να είναι σωστά σχεδιασμένα και κατασκευασμένα λαμβάνοντας υπόψη, στο μέτρο του δυνατού, τις εργονομικές αρχές·
 - β) να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας·
 - γ) να χρησιμοποιούνται σωστά.

(*) Το παρόν σημείο θα διευκρινιστεί στα πλαίσια της μελλοντικής οδηγίας που θα τροποποιεί την οδηγία 89/655/ΕΟΚ, προκειμένου ιδίως να συμπληρώσει το σημείο 3 του παραρτήματός της.

- 8.2. Οι οδηγοί και χειριστές των οχημάτων και των χωματουργικών μηχανημάτων καθώς και των μηχανημάτων διακίνησης υλικών πρέπει να έχουν λάβει ειδική εκπαίδευση.
- 8.3. Πρέπει να λαμβάνονται προληπτικά μέτρα ώστε να αποφεύγεται η πτώση των εν λόγω οχημάτων και μηχανημάτων στο χώρο εκσκαφής ή στο νερό.
- 8.4. Τα χωματουργικά μηχανήματα και τα μηχανήματα διακίνησης υλικών πρέπει, εφόσον είναι απαραίτητο, να είναι εφοδιασμένα με τα κατάλληλα συστήματα ώστε ο οδηγός να προστατεύεται κατά της σύνθλιψης σε περίπτωση ανατροπής του μηχανήματος, καθώς και κατά της πτώσης αντικειμένων.
9. *Εγκαταστάσεις, μηχανές, εξοπλισμός (*)*
- 9.1. Οι εγκαταστάσεις, οι μηχανές και ο εξοπλισμός, συμπεριλαμβανομένων και των μηχανοκινήτων ή μη εργαλείων χειρός πρέπει:
- α) να είναι σωστά σχεδιασμένες και κατασκευασμένες λαμβάνοντας υπόψη, στο μέτρο του δυνατού, τις εργονομικές αρχές·
 - β) να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας·
 - γ) να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την εργασία για την οποία προορίζονται·
 - δ) να χρησιμοποιούνται από εργαζόμενους που έχουν λάβει κατατάλληλη εκπαίδευση.
- 9.2. Οι εγκαταστάσεις και τα όργανα υπό πίεση πρέπει να παρακολουθούνται και να υποβάλλονται σε δοκιμές και ελέγχους κατά τακτά χρονικά διαστήματα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
10. *Εκσκαφές, φρέατα, χωματουργικές και υπόγειες εργασίες, σήραγγες*
- 10.1. Στις εκσκαφές, τα φρέατα, τις υπόγειες εργασίες ή τις σήραγγες πρέπει να λαμβάνονται οι απαραίτητες προφυλάξεις:
- α) με την κατάλληλη υποστήριξη και διαμόρφωση των πρανών·
 - β) για την πρόληψη των κινδύνων από την πτώση ανθρώπων, εξοπλισμού ή αντικειμένων, καθώς και εισροής ύδατος·
 - γ) ώστε να υπάρχει επαρκής εξαερισμός σε όλες τις θέσεις εργασίας και να διατηρείται ατμόσφαιρα κατάλληλη για την αναπνοή, χωρίς να παρουσιάζει κινδύνους για την υγεία·
 - δ) προκειμένου να μπορούν οι εργαζόμενοι να προφυλάσσονται σε χώρο ασφαλή σε περίπτωση πυρκαγιάς, εισροής ύδατος ή υλικών.
- 10.2. Πριν από την έναρξη χωματουργικών εργασιών, πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για τον προσδιορισμό και τη μείωση στο ελάχιστο των κινδύνων από υπόγεια καλώδια και άλλα συστήματα διανομής.
- 10.3. Πρέπει να προβλέπονται ασφαλείς οδοί εισόδου και εξόδου στο χώρο εκσκαφής.
- 10.4. Τα προϊόντα της εκσκαφής, ο εξοπλισμός και τα κινούμενα οχήματα πρέπει να τηρούνται σε απόσταση από τις εκσκαφές. Εφόσον είναι απαραίτητο, πρέπει να κατασκευάζονται κατάλληλες περιφράξεις.
11. *Εργασίες κατεδάφισης*
- Όταν η κατεδάφιση ενός κτιρίου ή έργου ενέχει κίνδυνο για τους εργαζομένους ή το κοινό:
- α) πρέπει να αναλαμβάνονται τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα, μέθοδοι και διαδικασίες·
 - β) οι εργασίες πρέπει να σχεδιάζονται και να εκτελούνται υπό την επίβλεψη αρμοδίου προσώπου.
12. *Φέροντες οργανισμοί από μέταλλο ή σκυρόδεμα, ξυλότυποι και βαρέα προκατασκευασμένα στοιχεία*
- 12.1. Οι φέροντες οργανισμοί από μέταλλο ή σκυρόδεμα και τα στοιχεία τους, οι ξυλότυποι, τα προκατασκευασμένα στοιχεία ή τα προσωρινά στηρίγματα και οι αντιστηρίξεις πρέπει να συναρμολογούνται ή να αποσυναρμολογούνται υπό την επίβλεψη αρμοδίου προσώπου.
- 12.2. Πρέπει να λαμβάνονται επαρκή προληπτικά μέτρα για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που οφείλονται στο εύθραυστο ή στην προσωρινή αστάθεια ενός έργου.

(*) Το παρόν σημείο θα διευκρινιστεί στα πλαίσια της μελλοντικής οδηγίας που θα τροποποιεί την οδηγία 89/655/ΕΟΚ, προκειμένου ιδίως να συμπληρώσει το σημείο 3 του παραρτήματός της.

- 12.3. Οι ξυλότυποι, τα προσωρινά στηρίγματα και οι αντιστηρίξεις πρέπει να σχεδιάζονται, να υπολογίζονται, να εκτελούνται και να συντηρούνται έτσι ώστε να αντέχουν χωρίς κίνδυνο στις καταπονήσεις που μπορεί να τους επιβληθούν.
13. *Προσωρινά αναχώματα και κιβώτια κατασκευής υποβρυχίων εργασιών*
- 13.1. Όλα τα προσωρινά αναχώματα και τα κιβώτια πρέπει να:
- α) κατασκευάζονται σωστά, με κατάλληλα και στερεά υλικά επαρκούς αντοχής·
- β) διαθέτουν επαρκή εξοπλισμό ώστε να μπορούν οι εργαζόμενοι να προστατευτούν σε περίπτωση απότομης εισροής ύδατος ή υλικών.
- 13.2. Η κατασκευή, η τοποθέτηση, η μετατροπή ή η αποσυναρμολόγηση ενός προσωρινού αναχώματος ή ενός κιβωτίου πρέπει να γίνεται υπό την επίβλεψη αρμοδίου προσώπου.
- 13.3. Όλα τα προσωρινά αναχώματα και τα κιβώτια πρέπει να επιθεωρούνται κατά τακτά διαστήματα από αρμόδιο πρόσωπο.
14. *Εργασίες στις στέγες*
- 14.1. Εφόσον είναι απαραίτητο, για την αποτροπή κινδύνου ή όταν το ύψος ή η κλίση υπερβαίνουν τις τιμές που καθορίζονται από τα κράτη μέλη, πρέπει να λαμβάνονται συλλογικά προληπτικά μέτρα προκειμένου να αποφευχθεί η πτώση των εργαζομένων, των εργαλείων ή άλλων αντικειμένων ή υλικών.
- 14.2. Όταν εργαζόμενοι πρέπει να εργαστούν επί ή πλησίον στέγης ή οποιασδήποτε άλλης επιφάνειας από εύθραυστο υλικό διά μέσου του οποίου κινδυνεύουν να πέσουν, πρέπει να λαμβάνονται προληπτικά μέτρα έτσι ώστε να μην βαδίσουν από απροσεξία στην επιφάνεια των εύθραυστων υλικών ή να μην πέσουν.

ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ

Διορθωτικό στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2077/92 του Συμβουλίου της 30ής Ιουνίου 1992 σχετικά με τις διεπαγγελματικές οργανώσεις και συμφωνίες

(Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αριθ. L 215 της 30ής Ιουλίου 1992)

Στον τίτλο του κανονισμού:

αντί: «... οργανώσεις και συμφωνίες»,

διάβαζε: «... οργανώσεις και συμφωνίες στον τομέα του καπνού».

Διορθωτικό στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3478/92 της Επιτροπής της 1ης Δεκεμβρίου 1992 περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του καθεστώτος πριμοδότησης στον τομέα του ακατέργαστου καπνού

(Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αριθ. L 351 της 2ας Δεκεμβρίου 1992)

Σελίδα 19, άρθρο 9, παράγραφος 2, τέταρτη και όγδοη σειρά:

αντί: «... μέχρι τις 15 Μαΐου ...»,

διάβαζε: «... μέχρι τις 15 Μαρτίου ...».

Διορθωτικό της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια (όγδοη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)

(Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αριθ. L 245 της 26ης Αυγούστου 1992)

Σελίδα 7, άρθρο 3, τελευταίο εδάφιο:

αντί: «... εκτός εάν πρόκειται για εργασίες που ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους όπως αυτές απαριθμούνται στο παράρτημα II»,

διάβαζε: «... εκτός εάν πρόκειται:

- για εργασίες που ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους όπως αυτές που απαριθμούνται στο παράρτημα II ή
- για εργασίες για τις οποίες απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.»

Διορθωτικό στην οδηγία 92/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 3ης Δεκεμβρίου 1992 περί των ελαχίστων προδιαγραφών της για τη δελτίωση της προστασίας και της υγείας των εργαζομένων στις υπαίθριες ή υπόγειες εξορυκτικές διομηχανίες (δωδέκατη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)

(Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αριθ. L 404 της 31ης Δεκεμβρίου 1992)

Σελίδα 24, παράρτημα, τμήμα Β, σημείο 8.7:

αντί: «8.7. Οι διατάξεις του σημείου 5.1.2 του τμήματος Α, ...»,

διάβαζε: «8.7. Οι διατάξεις του σημείου 4.1.2 του τμήματος Α, ...».

Άλλες οδηγίες για την ασφάλεια και την υγεία

Είναι σκόπιμο να ανατρέξετε στον δικτυακό τόπο της ευρωπαϊκής νομοθεσίας (<http://eur-lex.europa.eu>) για να βεβαιωθείτε ότι ανατρέχετε στην ισχύουσα ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Οδηγία 89/654/ΕΟΚ

Οδηγία 89/654/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 1989 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας στους χώρους εργασίας — ΕΕ L 393 της 30.12.1989

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31989L0654:EN:HTML>

Οδηγία 89/656/ΕΟΚ

Οδηγία 89/656/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 1989 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζομένους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία — ΕΕ L 393 της 30.12.1989

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31989L0656:EN:HTML>

Οδηγία 90/269/ΕΟΚ

Οδηγία 90/269/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 1990 σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις ασφαλείας και υγείας κατά τη χειρωνακτική διακίνηση φορτίων που συνεπάγεται κινδύνους ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα των εργαζομένων — ΕΕ L 156 της 21.6.1990

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31990L0269:EN:HTML>

Οδηγία 90/270/ΕΟΚ

Οδηγία 90/270/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 1990 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας κατά την εργασία σε εξοπλισμό με οθόνη οπτικής απεικόνισης (πέμπτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) — ΕΕ L 156 της 21.6.1990

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31990L0270:EN:HTML>

Οδηγία 92/58/ΕΟΚ

Οδηγία 92/58/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφαλείας ή/και υγείας στην εργασία — ΕΕ L 245 της 26.8.1992

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0058:EN:HTML>

Οδηγία 92/85/ΕΟΚ

Οδηγία 92/85/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 1992 σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφαλείας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων — ΕΕ L 348 της 28.11.1992

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0085:EN:HTML>

Οδηγία 98/24/ΕΚ

Οδηγία 98/24/ΕΚ του Συμβουλίου της 7ης Απριλίου 1998 για την προστασία της υγείας και ασφαλείας των εργαζομένων κατά την εργασία από κινδύνους οφειλόμενους σε χημικούς παράγοντες — ΕΕ L 131 της 5.5.1998

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31998L0024:EN:HTML>

Οδηγία 1999/92/ΕΚ

Οδηγία 1999/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 1999 σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για τη βελτίωση της προστασίας της υγείας και της ασφαλείας των εργαζομένων οι οποίοι είναι δυνατόν να εκτεθούν σε κίνδυνο από εκρηκτικές ατμόσφαιρες — ΕΕ L 23 της 28.1.2000

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31999L0092:EN:HTML>

Οδηγία 2000/54/ΕΚ

Οδηγία 2000/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Σεπτεμβρίου 2000 για την προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που διατρέχουν λόγω έκθεσής τους σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία — ΕΕ L 262 της 17.10.2000

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000L0054:EN:HTML>

Οδηγία 2002/44/ΕΚ

Οδηγία 2002/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2002, περί των ελαχίστων προδιαγραφών υγείας και ασφαλείας όσον αφορά την έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (κραδασμοί) — ΕΕ L 177 της 6.7.2002

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002L0044:EN:HTML>

Οδηγία 2003/10/ΕΚ

Οδηγία 2003/10/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 2003, περί των ελαχίστων προδιαγραφών υγείας και ασφαλείας όσον αφορά την έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (θόρυβος) — ΕΕ L 43 της 15.2.2003

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003L0010:EN:HTML>

Οδηγία 2004/37/ΕΚ

Οδηγία 2004/37/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες κατά την εργασία — ΕΕ L 158 της 30.4.2004

[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0037R\(01\):EN:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0037R(01):EN:HTML)

Οδηγία 2004/40/EK

Οδηγία 2004/40/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, περί των ελαχίστων προδιαγραφών υγείας και ασφάλειας όσον αφορά την έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (ηλεκτρομαγνητικά πεδία) — ΕΕ L 159 της 30.4.2004
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:184:0001:0009:EN:PDF>

Οδηγία 2006/25/EK

Οδηγία 2006/25/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2006, περί των ελαχίστων προδιαγραφών υγείας και ασφάλειας όσον αφορά την έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (τεχνητή οπτική ακτινοβολία) — ΕΕ L 114 της 27.4.2006
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:114:0038:01:EN:HTML>

Οδηγία 2009/104/EK

Οδηγία 2009/104/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Σεπτεμβρίου 2009 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζομένους κατά την εργασία τους (δεύτερη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/EOK) — ΕΕ L 260 της 3.10.2009
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32009L0104:EN:HTML>

Οδηγία 2009/148/EK

Οδηγία 2009/148/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 2009 για την προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που διατρέχουν λόγω έκθεσής τους σε αμιάντο κατά την εργασία
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32009L00148:EN:HTML>

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**σχετικά με την πρακτική εφαρμογή των οδηγιών για την υγεία και ασφάλεια στην
εργασία 92/57/ΕΟΚ (προσωρινά και κινητά εργοτάξια) και 92/58/ΕΟΚ (σήμανση
ασφάλειας στην εργασία)**

COM(2008) 698

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα ανακοίνωση αποτελεί τη συνέχεια μιας δέσμευσης που ανέλαβε η Επιτροπή¹ για αξιολόγηση της εφαρμογής του ρυθμιστικού πλαισίου με σκοπό τη βελτίωσή του.

Βασίζεται κυρίως στις εθνικές εκθέσεις που διαβιβάζουν τα κράτη μέλη² και σε έκθεση ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων με ανάλυση της εφαρμογής των δύο οδηγιών σε όλους τους σχετικούς οικονομικούς τομείς του ιδιωτικού και/ή του δημόσιου τομέα. Επίσης, στηρίζεται στα αποτελέσματα των ευρωπαϊκών εκστρατειών επιθεώρησης για την ασφάλεια στον κατασκευαστικό τομέα που διενεργήθηκαν στα 15 κράτη μέλη το 2003 και το 2004, στις πρόσφατες ευρωπαϊκές στατιστικές για τα εργατικά ατυχήματα, και στην εμπειρία της Επιτροπής από την παρακολούθηση της μεταφοράς και της εφαρμογής των οδηγιών.

Η αξιολόγηση καλύπτει τη μεταφορά και την εφαρμογή δύο οδηγιών: της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1992, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια³ και της οδηγίας 92/58/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1992, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία⁴, αποκλειστικά στα κράτη μέλη της ΕΕ-15. Η Επιτροπή θεωρεί ότι αυτή η αξιολόγηση θα αποτελέσει επίσης πηγή πολλών χρήσιμων πληροφοριών για τα 12 νέα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή των δύο οδηγιών.

2. ΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ

2.1. Οδηγία 92/57/ΕΟΚ

Σύμφωνα με τις εθνικές εκθέσεις των κρατών μελών⁵, ο *επίσημος* αντίκτυπος της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ (απλούστευση, βελτίωση, ενοποίηση και κωδικοποίηση) προσέφερε τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να συγκεντρώσουν, να ενοποιήσουν και να επικαιροποιήσουν

¹ Στο πλαίσιο της ανακοίνωσης «Βελτίωση της ποιότητας και της παραγωγικότητας στην εργασία: κοινοτική στρατηγική 2007-2012 για την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία», COM(2007) 62 τελικό, 21.2.2007.

² Διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή σύμφωνα με τα άρθρα 14 και 11 των δύο οδηγιών. Τα εν λόγω άρθρα στη συνέχεια καταργήθηκαν με την οδηγία 2007/30/ΕΚ.

³ ΕΕ L 245 της 26.8.1992, σ. 6.

⁴ ΕΕ L 245 της 26.8.1992, σ. 23.

⁵ Δύο κράτη μέλη που επιθυμούσαν να εξασφαλίσουν την αντικειμενική αξιολόγηση της οδηγίας, χρησιμοποίησαν έρευνες/μελέτες που διενεργήθηκαν από ανεξάρτητους εξωτερικούς συμβούλους· σε σχεδόν όλα τα κράτη μέλη οι κοινωνικοί εταίροι έπαιξαν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη σύνταξη της έκθεσης.

την ισχύουσα εθνική νομοθεσία. Ωστόσο, σύμφωνα με ορισμένα κράτη μέλη, η οδηγία δεν σημείωσε κανέναν αντίκτυπο στις νομικές/διοικητικές αρχές.

Ο *ουσιαστικός* αντίκτυπος στην εθνική νομοθεσία είναι αξιοσημείωτος σε όλα τα κράτη μέλη. Ακόμη και τα κράτη μέλη που δήλωσαν ότι εφαρμόζαν ήδη εκσυγχρονισμένες εθνικές διατάξεις εισήγαγαν τροποποιήσεις για την κάλυψη των βασικών εννοιών της οδηγίας. Η οδηγία είχε ως αποτέλεσμα ουσιαστικές προσθήκες σε ολόκληρη την εθνική νομοθεσία υγείας και ασφάλειας στην εργασία, ειδικότερα σχετικά με το σχεδιασμό και το συντονισμό των εργοταξίων, το σχέδιο ασφάλειας και υγείας και τον φάκελο ασφάλειας και υγείας.

Η νέα προσέγγιση στην πρόληψη, που καθορίζει ειδικότερα τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες των διάφορων συμβαλλόμενων μερών σε ένα εργοτάξιο, θεωρείται ότι είχε σημαντικό αντίκτυπο.

Οδηγία 92/58/ΕΟΚ

Τα περισσότερα κράτη μέλη απλώς ακύρωσαν τις προγενέστερες διατάξεις για τη σήμανση ασφάλειας, οι οποίες μετέφεραν την οδηγία 77/576/ΕΟΚ, και τις αντικατέστησαν με τη νέα νομοθετική πράξη για τη μεταφορά της οδηγίας 92/58/ΕΟΚ. Σύμφωνα με ορισμένους, οι νέες διατάξεις συμπλήρωσαν, διεύρυναν ή επικαιροποίησαν το νομικό τους πλαίσιο και επίσης κατέστησαν δυνατή την ενοποίηση των εθνικών διατάξεων.

Οι κύριες ουσιαστικές τροποποιήσεις εισάγουν νέους κανόνες για τη σήμανση, συμπεριλαμβανομένων των λεκτικών σημάτων επικοινωνίας και των σημάτων διά χειρονομιών, της σήμανσης υγείας που δεν καλύπτεται από την προηγούμενη οδηγία, καθώς και των νέων υποχρεώσεων του εργοδότη για την ενημέρωση και την κατάρτιση των εργαζομένων και τη διαβούλευση με αυτούς· επεκτείνουν επίσης το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας σε όλους τους τομείς δραστηριότητας.

3. ΜΕΤΡΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ 92/57/ΕΟΚ ΚΑΙ 92/58/ΕΟΚ

Μετά την έγκριση των δύο οδηγιών, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη τις κοινοποίησαν και παρείχαν συμβουλές για την εφαρμογή τους στα εργοτάξια και στη σήμανση στο χώρο εργασίας. Το Ευρωπαϊκό Έτος ασφάλειας, υγιεινής και προστασίας της υγείας στο χώρο εργασίας 1992, οι ευρωπαϊκές εβδομάδες υγείας και ασφάλειας και οι εθνικές εκστρατείες ευαισθητοποίησης συνέβαλαν ιδιαίτερα στη διάδοση των πληροφοριών και στην ευαισθητοποίηση των υπευθύνων ως προς τις υποχρεώσεις τους. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, που συστάθηκε το 1994⁶, υλοποίησε δραστηριότητες ενημέρωσης και αύξησης της ευαισθητοποίησης σε ολόκληρη την Ευρώπη και στη συνέχεια συγκρότησε το Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την ασφάλεια των εργοταξίων με σκοπό την προώθηση της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των φορέων στον τομέα και, ειδικότερα, μεταξύ των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Η Επιτροπή

⁶ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2062/94 του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 1994, σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία (ΕΕ L 216 της 20.8.1994, σ. 1). Τροποποιήθηκε τελευταία με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1112/2005 (ΕΕ L 184 της 15.7.2005, σ. 5).

Ανώτερων Επιθεωρητών Εργασίας (SLIC)⁷ επίσης δρομολόγησε πρωτοβουλίες εκτέλεσης και ευαισθητοποίησης (ευρωπαϊκές εκστρατείες επιθεώρησης).

Τα κράτη μέλη εισήγαγαν εκτεταμένα σχέδια με σκοπό την προώθηση της ενεργού πρόληψης, την αύξηση της ευαισθητοποίησης για την ολοκληρωμένη πρόληψη και την εκπόνηση πρακτικών κατευθύνσεων με σκοπό την στήριξη των εργοδοτών και των εργαζομένων ώστε να συμμορφωθούν με τη νέα νομοθεσία. Σε ορισμένα κράτη μέλη αυτές οι δραστηριότητες στόχευσαν σε βασικούς φορείς όπως οι κύριοι του έργου. Οι επαγγελματικές ομοσπονδίες, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων και οι ενώσεις αρχιτεκτόνων και μηχανικών επίσης ενημέρωσαν τα μέλη τους για τη νέα νομοθεσία, μέσω σεμιναρίων, συνεδριάσεων, ενημερωτικών φυλλαδίων και άλλων γραπτών μέσων. Τέλος, ορισμένες μεγάλες κατασκευαστικές εταιρείες προετοίμασαν δικές τους πληροφορίες για τους εργαζομένους τους και τους υπεργολάβους τους.

4. ΜΕΤΑΦΟΡΑ

Παρά τις εκτεταμένες προγενέστερες διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους και την ομόφωνη έγκριση από το Συμβούλιο, η πλειονότητα των κρατών μελών δεν κατάφερε να τηρήσει τις προθεσμίες μεταφοράς για τις δύο οδηγίες, με αποτέλεσμα σημαντικές επιπτώσεις στα επίπεδα πρακτικής εφαρμογής στους εργασιακούς χώρους⁸.

Μετά τη μεταφορά, η Επιτροπή παρακολούθησε τη συμμόρφωση και άρχισε συζητήσεις με τις εθνικές αρχές ώστε να διευκρινιστούν και να επιλυθούν οποιαδήποτε προβλήματα και να γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις. Όπου κρίθηκε σκόπιμο, κίνησε διαδικασίες παράβασης σύμφωνα με το άρθρο 226 της Συνθήκης ΕΚ. Οι καταγγελίες στην Επιτροπή παρείχαν επίσης πολύτιμες πληροφορίες καθώς της προσέφεραν τη δυνατότητα να εντοπίσει τα αδύνατα σημεία στην εθνική νομοθεσία.

4.1. Οδηγία 92/57/ΕΟΚ

Η εφαρμογή της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ αποτελεί ένα σύνθετο τεχνικό και διοικητικό θέμα· τα κράτη μέλη αναθεωρούν και επικαιροποιούν τακτικά τη νομοθεσία τους. Γι' αυτόν το λόγο, σε ορισμένα κράτη μέλη, η οδηγία έχει μεταφερθεί με εξαιρετικά αποσπασματικό τρόπο σε αρκετές νομοθετικές πράξεις (σε ορισμένες περιπτώσεις, περισσότερες από 40), γεγονός που περιπλέκει την αξιολόγηση. Με βάση την αξιολόγηση προέκυψαν διαφορές στην εθνική νομοθεσία, οι οποίες απορρέουν από το προηγούμενο ρυθμιστικό πλαίσιο και από το γεγονός ότι η οδηγία καθορίζει τις ελάχιστες απαιτήσεις και αφήνει τα κράτη μέλη ελεύθερα να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν υψηλότερα επίπεδα προστασίας⁹.

Τα κύρια προβλήματα συμμόρφωσης που επισημάνθηκαν αφορούσαν το πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας, τους ορισμούς, τον ορισμό των συντονιστών, την εκπόνηση και την εκτέλεση των έργων, καθώς και τις ευθύνες των κυρίων του έργου, των αναδόχων, των συντονιστών και των εργοδοτών.

⁷ Απόφαση της Επιτροπής, της 12ης Ιουλίου 1995, σχετικά με τη συγκρότηση επιτροπής ανώτερων επιθεωρητών εργασίας (ΕΕ L 188 της 9.8.1995, σ. 11).

⁸ Στα περισσότερα κράτη μέλη όλοι οι εκπρόσωποι του κατασκευαστικού τομέα (κοινωνικοί εταίροι, αρχιτέκτονες, κύριοι του έργου, ανάδοχοι, κλπ.) κλήθηκαν εκ των προτέρων να διατυπώσουν θέση και τους δόθηκε η ευκαιρία να συμμετάσχουν στη μεταφορά της οδηγίας.

⁹ Βλ. παράγραφο 17 της απόφασης του ΔΕΚ στην υπόθεση C-84/94 *Ηνωμένο Βασίλειο κατά Συμβουλίου* [1996] Συλλογή I-5755.

Ωστόσο, σε αρκετά κράτη μέλη η νομοθεσία υπερέβη τα όρια των ελάχιστων απαιτήσεων της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ, διευκρίνισε ορισμένα ζητήματα συντονισμού και καθόρισε τις διαδικασίες για την αποτελεσματική συμμόρφωση.

Τα προβλήματα συμμόρφωσης που εντοπίστηκαν και το εξαιρετικά υψηλό ποσοστό εργατικών ατυχημάτων στον κατασκευαστικό τομέα καταδεικνύουν ότι προκύπτουν δυσκολίες στην κατανόηση της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ που επιδεινώνονται από την πολυπλοκότητα των εθνικών μέτρων εφαρμογής.

Τα συμπληρωματικά μη δεσμευτικά μέσα σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την παροχή στήριξης σε όλους τους φορείς ώστε να κατανοούν καλύτερα τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά τους ενδέχεται να αποτελούν χρήσιμο μέσο για τη βελτίωση της εθνικής εφαρμογής της οδηγίας. Συνεπώς, η Επιτροπή έχει αρχίσει τις εργασίες, σε στενή συνεργασία με τη συμβουλευτική επιτροπή¹⁰ και τους διάφορους επαγγελματίες του κλάδου, για τη σύνταξη ενός μη δεσμευτικού οδηγού για την εφαρμογή της οδηγίας.

4.2. Οδηγία 92/58/ΕΟΚ

Από την ίδια την φύση της, αυτή η οδηγία έχει μεταφερθεί σχεδόν κατά γράμμα στη μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών. Οι πολύ λίγες περιπτώσεις ενδεχομένως ασύμβατης μεταφοράς διευθετήθηκαν μέσω επαφών με τις αρμόδιες αρχές, χωρίς να προκύπτει ανάγκη για περαιτέρω νομικές ενέργειες.

5. ΔΡΑΣΗ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 92/57/ΕΟΚ

Η αξιολόγηση της κατάστασης στα εργοτάξια παρουσιάζει ανομοιογενή εικόνα: σε ορισμένα κράτη μέλη, η εφαρμογή της οδηγίας έχει πράγματι συμβάλλει στη βελτίωση των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας και στην πρόληψη των ατυχημάτων, ενώ σε άλλα κράτη μέλη απομένουν να γίνουν πολλά ώστε να καλυφθούν οι απαιτήσεις και να αξιοποιηθούν πλήρως τα οφέλη της αποτελεσματικής πρόληψης.

Παρ'όλες τις προσπάθειες που καταβάλλονται, οι στατιστικές των εργατικών ατυχημάτων είναι αναμφισβήτητες: Ο κατασκευαστικός τομέας εξακολουθεί να αποτελεί τομέα υψηλού κινδύνου, με δύο φορές περισσότερα ατυχήματα σε σχέση με το μέσο όρο για όλους τους τομείς δραστηριότητας και 2,5 φορές περισσότερα θανατηφόρα ατυχήματα¹¹.

Με την οδηγία, όλοι όσοι δραστηριοποιούνται στον κατασκευαστικό τομέα αποκτούν βασικούς ρόλους για την πρόληψη. Συνεπώς, η εφαρμογή της αξιολογήθηκε σε σχέση με την επίδραση που ασκεί κάθε ομάδα στην πρόληψη και στην προστασία από τους επαγγελματικούς κινδύνους. Τα κύρια συμπεράσματα είναι τα ακόλουθα:

Κύριοι του έργου

Η οδηγία επιβάλλει διάφορες υποχρεώσεις στους κυρίους του έργου να εφαρμόζουν μέτρα πρόληψης για την υγεία και την ασφάλεια. Αυτές οι υποχρεώσεις τους προκαλούν κάποια ανησυχία.

¹⁰ Απόφαση του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2003, για την ίδρυση Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Ασφάλεια και την Υγεία στο Χώρο Εργασίας (ΕΕ C 218 της 13.9.2003, σ. 1).

¹¹ Πηγή: Eurostat, στοιχεία ESAW 2005 (ESAW: Ευρωπαϊκές στατιστικές εργατικών ατυχημάτων).

Οι κύριοι του έργου εμπίπτουν σε διάφορες κατηγορίες, ανάλογα με:

- το σχετικό τομέα: δημόσιος ή ιδιωτικός·
- το μέγεθος του εργοταξίου: μεγάλο, μεσαίο ή μικρό·
- τη συχνότητα εκτέλεσης κατασκευαστικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού: τακτική ή περιοδική·
- το νομικό πρόσωπο: άτομα, κατασκευαστικές εταιρείες ή επιχειρήσεις ανάπτυξης, δημόσιοι φορείς στέγασης.

Η προσπάθεια που καταβάλλουν για την πρόληψη οι διάφορες κατηγορίες κυρίων του έργου ποικίλλει σημαντικά, λόγω των διαφορών στην εξοικείωση με τη νομοθεσία, στην κατανομή των πόρων τους για την πρόληψη και στην κινητοποίησή τους. Τα άτομα που είναι κύριοι του έργου σε περιστασιακά μικρά εργοτάξια γενικά δεν γνωρίζουν τις υποχρεώσεις τους ως προς την πρόληψη, ενώ οι κύριοι του έργου που εργάζονται τακτικά σε μεγάλα εργοτάξια συνήθως γνωρίζουν τις υποχρεώσεις τους είναι και αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στην πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων. Οι εν λόγω κύριοι του έργου είναι πεπεισμένοι ότι η πρόληψη είναι ουσιώδης και ότι θα οδηγήσει τελικά στην εξοικονόμηση πόρων, ακόμα κι αν επιδιώκουν να μειώσουν το κόστος όσο το δυνατόν περισσότερο. Το κύριο πρόβλημα για τους εν λόγω κυρίους του έργου είναι η αύξηση των δαπανών που προκαλείται από τη νέα νομοθεσία και, ειδικότερα, από το συντονισμό. Αντίθετα, τα άτομα που εκτελούν περιστασιακή εργασία είναι πολύ απρόθυμα να συμμετάσχουν στην πρόληψη, την οποία αντιμετωπίζουν ως οικονομικό και γραφειοκρατικό περιορισμό, και θεωρούν ότι η ευθύνη τους τελειώνει με την υπογραφή μιας σύμβασης κατασκευής. Ωστόσο, αυτό το πρόβλημα δεν προκύπτει άμεσα από την οδηγία που επιτρέπει στα κράτη μέλη να αναθέτουν την ευθύνη για την πρόληψη σύμφωνα με το είδος και το μέγεθος του έργου κατασκευής.

Ο σχεδιασμός χαμηλής ποιότητας και οι χρονικοί περιορισμοί αναφέρθηκαν αρκετές φορές ως παράγοντες που υπονομεύουν σε μεγάλο βαθμό την πρόληψη των ατυχημάτων και της κακής υγείας. Οι κύριοι του έργου που εμμένουν σε υπερβολικά σύντομες προθεσμίες εκτέλεσης αναφέρθηκαν συχνά ως αιτία των εν λόγω προβλημάτων.

Παρά το γεγονός ότι η οδηγία δεν απαγορεύει σε φυσικό ή σε νομικό πρόσωπο να αναλάβει διάφορα καθήκοντα παράλληλα, ο συνδυασμός των ρόλων όπως του κύριου του έργου και του συντονιστή φαίνεται να δημιουργεί πρακτικά προβλήματα. Ένας κύριος έργου συχνά δεν είναι σε θέση να εκτελέσει το ρόλο του συντονιστή, π.χ. καθώς δεν διαθέτει τις σχετικές δεξιότητες ή γνώσεις.

Η κατάσταση σε ορισμένα κράτη μέλη καταδεικνύει την ανάγκη για ενημέρωση, κατάρτιση και αύξηση της ευαισθητοποίησης μεταξύ των διάφορων κατηγοριών κυρίων του έργου, σύμφωνα με το μέγεθος του εργοταξίου (μικρό), το νομικό πρόσωπο (άτομα) και τη φύση της εργασίας (περιοδική ή τακτική). Οι εθνικές αρχές και οι επαγγελματικές ενώσεις πρέπει να ηγηθούν της προσπάθειας στον εν λόγω τομέα.

Ορισμένα κράτη μέλη έχουν λάβει ήδη μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι τα ορθά πρότυπα της επαγγελματικής ασφάλειας και της υγείας καλύπτονται κατάλληλα στις συμβάσεις δημόσιων προμηθειών. Η εν λόγω πρακτική πρέπει να εφαρμοστεί και από άλλα κράτη μέλη.

Οι κύριοι του έργου — ως κατέχοντες τους απαιτούμενους χρηματοοικονομικούς πόρους για την εκτέλεση των εργασιών — προορίζονταν να έχουν τον ηγετικό ρόλο στο πλαίσιο του

συστήματος πρόληψης βάσει της οδηγίας. Ωστόσο, συχνά δεν διαθέτουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, με αποτέλεσμα η οδηγία να προβλέπει για αυτούς τη δυνατότητα να εμπλέξουν άλλους φορείς, χωρίς να απαλλάσσονται από την ευθύνη τους.

Ανάδοχοι

Πολύ συχνά ο κύριος του έργου αναλαμβάνει, συν τοις άλλοις, το ρόλο του ανάδοχου. Για να βελτιωθεί η διαχείριση της πρόληψης στις περιπτώσεις που δραστηριοποιούνται σε ένα εργοτάξιο διάφορες επιχειρήσεις ως υπεργολάβοι, ο κύριος υπεργολάβος που είναι αρμόδιος για το έργο μπορεί να αναλάβει το ρόλο του ανάδοχου κατά την έννοια της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ.

Κατά κανόνα, οι ανάδοχοι είναι εξοικειωμένοι με το συντονισμό των θεμάτων ασφάλειας και υγείας κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου, αλλά αποδοκιμάζουν το γεγονός ότι η ασφάλεια δεν λαμβάνεται αρκετά υπόψη κατά το σχεδιασμό και την εκπόνηση, και θεωρούν ότι οι ευθύνες του ανάδοχου και του κυρίου του έργου πρέπει να καθοριστούν με μεγαλύτερη σαφήνεια. Ορισμένες επιχειρήσεις εκτιμούν την αξία του συντονισμού αλλά όχι και των διοικητικών διατυπώσεων που συνεπάγεται και διαπιστώνουν ότι υπάρχει σύγχυση μεταξύ των καθηκόντων των συντονιστών και των καθηκόντων των υπηρεσιών πρόληψης.

Οι μεγάλες επιχειρήσεις στις οποίες πραγματοποιήθηκε επίσκεψη γνωρίζουν καλά τις απαιτήσεις. Ανατρέχουν συχνά σε υπηρεσίες πρόληψης και οι σχετικές επαγγελματικές ενώσεις τις εφοδιάζουν τακτικά με πληροφορίες. Οι μικρές επιχειρήσεις και οι μικροεπιχειρήσεις τείνουν να μην είναι τόσο εξοικειωμένες με τους κανονισμούς, και ακόμη και εκείνες που τους γνωρίζουν εξακολουθούν να μην προθυμοποιούνται να αναλάβουν αρμοδιότητα για την πρόληψη γενικά και το συντονισμό ειδικότερα. Οι ΜΜΕ που δεν είναι μέλη επαγγελματικών ενώσεων δεν διαθέτουν πληροφορίες, με αποτέλεσμα να είναι περιορισμένες οι γνώσεις τους σε σχέση με την επαγγελματική ασφάλεια και υγεία. Επιπλέον, όσο μεγαλύτερη είναι η αλυσίδα υπεργολαβίας, τόσο μεγαλύτερο είναι και το έλλειμμα πληροφοριών. Στα μάτια των κυρίων του έργου και των αναδόχων, οι μεγάλες αλυσίδες υπεργολαβίας υποβαθμίζουν την ευθύνη. Μόνον οι μικρές επιχειρήσεις στην αρχή της αλυσίδας υπεργολαβίας μπορούν να ωφεληθούν από την εμπειρία και την καλή πρακτική των κύριων αναδόχων.

Συχνά, η πρόληψη είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη στις εταιρείες υπεργολαβίας που ειδικεύονται σε συγκεκριμένους τομείς (π.χ. εγκατάσταση αερίου ή συντήρηση ανελκυστήρων).

Η δυναμική συνεργασία κατά μήκος ολόκληρης της αλυσίδας εφοδιασμού αντικατοπτρίζει το γεγονός ότι τα κατασκευαστικά σχέδια με αποτελεσματικότητα στο σχεδιασμό, τη διαχείριση και το συντονισμό έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να είναι άρτια και ασφαλή. Επίσης, έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες για εμπορικά οφέλη με την απώλεια λιγότερου χρόνου λόγω των ημερών άδειας, λιγότερα απόβλητα και μικρότερες πιθανότητες να μην τηρηθεί ο προϋπολογισμός. Κάθε συμμετέχων στην αλυσίδα εφοδιασμού — κύριοι του έργου και ανάδοχοι εξίσου — πρέπει να το έχουν κατά νου και να πράττουν αναλόγως.

Λαμβάνοντας υπόψη τις δυσκολίες στην προσέγγιση των επιχειρήσεων που είναι οι πιο απομακρυσμένες από τον κύριο ανάδοχο στην αλυσίδα, η υπεργολαβία εξακολουθεί να αποτελεί ζήτημα που πρέπει να εξετάζεται σε βάθος. Συν τοις άλλοις, επηρεάζει την εκτέλεση των διατάξεων υγείας και ασφάλειας. Στο πλαίσιο της κοινοτικής

στρατηγικής για το 2007-12, η Επιτροπή πρέπει να εξετάσει το εν λόγω πρόβλημα.

Αρχιτέκτονες, μηχανικοί και εταιρείες συμβούλων

Ενώ η οδηγία δεν αναφέρεται ρητά στους αρχιτέκτονες, τους μηχανικούς ή τις εταιρείες συμβούλων, η εν λόγω ομάδα αξιολογήθηκε καθώς ο σχεδιαστής παίζει βασικό ρόλο στο στάδιο της εκπόνησης του έργου και η συμβολή του είναι ιδιαίτερα σημαντική σε ό,τι αφορά την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων στα εργοτάξια.

Οι αρχιτέκτονες και οι μηχανικοί που αναλαμβάνουν το σχεδιασμό των έργων δείχνει ότι γνωρίζουν τις απαιτήσεις, αλλά ότι δεν συμφωνούν πλήρως με τα νέα μέτρα που έχουν επιβληθεί. Ορισμένοι δεν συμφωνούν με τον ορισμό συντονιστή από τον κύριο του έργου για το στάδιο του σχεδιασμού δεδομένου ότι, κατά την άποψή τους, έτσι παρεμποδίζεται η δημιουργική ελευθερία τους.

Ωστόσο, σε ορισμένα κράτη μέλη οι αρχιτέκτονες και οι μηχανικοί λειτουργούν συχνά ως συντονιστές στο στάδιο του σχεδιασμού. Κατ'αυτόν τον τρόπο έχουν βελτιωθεί πολύ οι συνθήκες εργασίας επιτόπου, με τη μέριμνα για συλλογική προστασία και για σήμανση. Η πλειονότητα των σχεδιαστών αποδέχεται τη φιλοσοφία του συντονισμού, αλλά δεν επιθυμεί να αναλάβει πρόσθετες ευθύνες. Ορισμένοι αναφέρουν προβλήματα κατά την προσπάθειά τους να πείσουν τους κυρίους του έργου και τους αναδόχους να λαμβάνουν τα απαιτούμενα προληπτικά μέτρα. Επίσης, οι αρχιτέκτονες επικρίνουν την τυποκρατία ορισμένων εθνικών κανόνων για τα μικρά εργοτάξια και τις ποικίλες ερμηνείες που ενδέχεται να προκαλέσουν.

Η προληπτική υγεία και ασφάλεια συχνά δεν εντάσσονται στο πλαίσιο του έργου κατά το στάδιο σχεδιασμού, καθώς οι όροι ασφάλειας κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης, της μεταγενέστερης χρήσης και της συντήρησης δεν αποτελούν σημαντικό παράγοντα για τις σχεδιαστικές/ αρχιτεκτονικές επιλογές.

Θα πρέπει να καταβληθούν ακόμα σημαντικές προσπάθειες σε όλα τα κράτη μέλη προτού να ενταχθεί αποτελεσματικά η διάσταση της πρόληψης στο στάδιο του σχεδιασμού.

Για να επιτευχθεί αυτό, οι αρμόδιες εθνικές αρχές πρέπει να καταβάλλουν προσπάθειες για την κατάρτιση των σχεδιαστών σε σχολές επαγγελματικές κατάρτισης και σε πανεπιστήμια, ανάγοντας την πρόληψη σε βασικό στοιχείο του προγράμματος σπουδών.

Συντονιστές

Ο ρόλος του συντονιστή στο πλαίσιο της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ είναι να συντονίζει την εφαρμογή των διάφορων διατάξεων υγείας και ασφάλειας από τους εμπλεκόμενους στην εκπόνηση και στα στάδια εκτέλεσης του έργου.

Η οδηγία δεν καθορίζει τα προσόντα που απαιτούνται για την άσκηση των καθηκόντων του συντονιστή κατά το στάδιο της εκπόνησης και της εκτέλεσης του έργου. Διαπιστώνονται μεγάλες διαφορές από ένα κράτος μέλος σε άλλο. Σε ορισμένα κράτη έχουν καθοριστεί πολύ αναλυτικά τα προσόντα και/ή οι δεξιότητες των συντονιστών, ορισμένες φορές με απαίτηση ακόμη και για συγκεκριμένη κατάρτιση ή για συνδυασμό κατάρτισης και επαγγελματικής εμπειρίας. Άλλα κράτη μέλη απλά απαιτούν τον ορισμό συντονιστών, χωρίς να απαιτούν τυπικά κανένα συγκεκριμένο επίπεδο επαγγελματικής επάρκειας.

Τα προσόντα που απαιτούν τα κράτη μέλη από τους συντονιστές για την εκτέλεση των καθηκόντων τους διαφέρουν πολύ, με αποτέλεσμα τα πρότυπα του συντονισμού να ποικίλλουν από το ένα κράτος μέλος σε άλλο.

Σύμφωνα με την αξιολόγηση που διενεργήθηκε στον τομέα, η υλοποίηση θα είχε όφελος εάν τα κράτη μέλη εισήγαγαν ορισμένα ελάχιστα κριτήρια για την επάρκεια ανάλογα με το μέγεθος και/ή το είδος/τη φύση των κινδύνων επιτόπου. Τα βασικά κριτήρια για την αξιολόγηση και την επίδειξη της επάρκειας των συντονιστών είναι ουσιαστικά. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, θα ενθαρρύνει την ανάπτυξη τέτοιων κριτηρίων.

Όλοι οι φορείς του κατασκευαστικού τομέα επισημαίνουν ότι ο συντονιστής ορίζεται σε υπερβολικά προχωρημένο στάδιο της διαδικασίας. Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων επισήμαναν μια πραγματική έλλειψη συντονισμού στο στάδιο του σχεδιασμού. Σύμφωνα με την αξιολόγηση επίσης διαπιστώνεται εκτεταμένη έλλειψη συντονισμού (και ελέγχου) κατά το στάδιο εκπόνησης του έργου· ο συντονισμός είναι αποτελεσματικός μόνο στο στάδιο της εκτέλεσης.

Δεδομένου ότι στο πλαίσιο εκπόνησης του έργου δεν λαμβάνεται υπόψη η πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων προτού οριστικοποιηθεί το έργο, η έλλειψη σχεδιασμού για την πρόληψη πρέπει να καλυφθεί στο στάδιο της εκτέλεσης. Αυτός ενδέχεται και να είναι ένας από τους λόγους για τα εξαιρετικά υψηλά ποσοστά ατυχημάτων σε αυτόν τον τομέα σε σχέση με άλλους. Αυτή η κατάσταση παρεμποδίζει επίσης την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής ενός εργοταξίου, ιδιαίτερα όσον αφορά τη λειτουργία, τη συντήρηση, και ακόμη και την κατεδάφιση.

Εάν η εθνική νομοθεσία προέβλεπε σχετική απαίτηση ώστε τα μέτρα πρόληψης που συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης να ενσωματώνονται συστηματικά από τις αναθέτουσες αρχές στις τεχνικές προδιαγραφές για τις προσκλήσεις υποβολής προσφορών, στις ρήτρες εκτέλεσης των συμβάσεων και στη διαχείριση ποιοτικών συμβάσεων, αυτή θα μπορούσε να συμβάλλει στην αλλαγή της νοοτροπίας στον εν λόγω τομέα.

Κατά το στάδιο εκτέλεσης του έργου υπάρχουν διάφορα σενάρια. Ορισμένα κράτη μέλη ορίζουν ότι ο συντονιστής πρέπει να είναι ο αρχιτέκτονας ή ο μηχανικός που σχεδίασε το κτήριο ή ο κύριος ανάδοχος στο εργοτάξιο (ανάδοχος). Σε άλλα κράτη μέλη, οι συντονιστές μπορούν να είναι ανεξάρτητα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή μπορούν να υπάγονται στους οργανισμούς ή στις επιχειρήσεις των κυρίων του έργου.

Ακόμα και στις περιπτώσεις που υπάρχει συντονισμός στο εργοτάξιο, πολύ συχνά παραμένει ελάχιστος. Η έλλειψη συντονισμού κατά το σχεδιασμό έχει επιπτώσεις στην ποιότητα της εργασίας του συντονιστή στο στάδιο εκτέλεσης. Οι επιτόπιοι συντονιστές που έχουν οριστεί αντιμετωπίζουν συχνά προβλήματα υγείας και ασφάλειας που είναι δύσκολο να επιλυθούν επειδή δεν έχουν ληφθεί υπόψη κατά την εκπόνηση του έργου. Η κατάσταση περιπλέκεται λόγω προβλημάτων ευθύνης: ορισμένες φορές οι υπόλοιποι φορείς δεν κατανοούν τα καθήκοντα του συντονιστή, και οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι υπεργολάβοι στο εργοτάξιο τείνουν να αναγνωρίζουν ακόμη λιγότερο την ευθύνη του συντονιστή.

Αντίθετα, οι σχέσεις μεταξύ του συντονιστή και των εργαζομένων είναι πολύ καλές όταν ο συντονιστής είναι ανεξάρτητος (δηλ. δεν συνδέεται ούτε με τον ανάδοχο ούτε με τον αρχιτέκτονα ή τους μηχανικούς, κ.λπ.), γεγονός το οποίο διευκολύνει τους εργαζομένους να

τον ενημερώσουν για οποιαδήποτε προβλήματα πρόληψης που δεν θα προθυμοποιούνταν να αναφέρουν στο αρμόδιο για το εργοτάξιο. Η ενίσχυση αυτής της εμπιστοσύνης είναι ευκολότερη εάν ο συντονιστής επισκέπτεται τακτικά το εργοτάξιο.

Στα μεγάλα εργοτάξια η κατάσταση είναι γενικά ικανοποιητική, και εφαρμόζεται αποτελεσματικός και αποδοτικός συντονισμός. Ωστόσο, στα μικρά ή στα μεσαία εργοτάξια η κατάσταση είναι πολύ διαφορετική και η οδηγία εφαρμόζεται σπάνια. Στα μικρά ιδιωτικά εργοτάξια, ο συντονισμός σχεδόν πάντοτε παραγνωρίζεται και περιορίζεται στη «διοικητική συμμόρφωση»· ο συντονιστής ορίζεται συχνά υπερβολικά αργά και οι μικρές επιχειρήσεις γενικά θεωρούν το συντονισμό «προαιρετικό».

Οι δυσκολίες του αποτελεσματικού συντονισμού στα μικρά εργοτάξια πρέπει να εξετάζονται κατά την εκπόνηση μη δεσμευτικών μέσων, έτσι ώστε να εκτελούνται τα βασικά καθήκοντα πρόληψης κατά τρόπο απλό και ανάλογο σύμφωνα με το μέγεθος και τους κινδύνους του εργοταξίου.

Εργαζόμενοι

Σε πολλά κράτη μέλη, οι εργαζόμενοι στον κατασκευαστικό τομέα είναι διάφορων εθνοτήτων, γεγονός το οποίο προκαλεί προβλήματα επικοινωνίας και κατανόησης. Τα γλωσσικά εμπόδια δυσχεραίνουν την προσπάθεια των εργαζομένων να ακολουθήσουν τις οδηγίες ασφάλειας και υγείας για τη χρήση των μηχανημάτων και των χημικών ουσιών. Οι διακινούμενοι εργαζόμενοι έχουν λιγότερη κατάρτιση και ενημέρωση σε σχέση με άλλους όσον αφορά την πρόληψη για τους επαγγελματικούς κινδύνους. Συχνά η έλλειψη παιδείας για την πρόληψη και μια διαφορετική αντίληψη για τις θεμελιώδεις αξίες μπορούν να κάνουν τους εργαζομένους να διατρέξουν απαράδεκτους κινδύνους. Η κατάρτιση και η εκπαίδευση για την πρόληψη σε σχέση με την υγεία και την ασφάλεια είναι θεμελιώδεις για τη βελτίωση αυτής της κατάστασης.

Ο ρόλος των εκπροσώπων των εργαζομένων στον κατασκευαστικό τομέα είναι ουσιώδης για την καθημερινή συμμόρφωση με τις ορθές πρακτικές πρόληψης, ιδιαίτερα στα μικρά εργοτάξια όπου ο ανάδοχος και ο συντονιστής του έργου δεν είναι πάντα παρόντες. Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων διαπιστώνουν πραγματική πρόοδο σε ό,τι αφορά τα μέτρα υγιεινής (αποδυτήρια, καντίνες, υγειονομικές εγκαταστάσεις) και την πρόσβαση στα εργοτάξια, λόγω της οδηγίας.

Οι εργαζόμενοι αναφέρουν ότι δεν κατανοούν το ρόλο ή τις υποχρεώσεις του συντονιστή στο στάδιο του σχεδιασμού, αλλά ότι είναι πιο εξοικειωμένοι με το έργο του συντονιστή στο στάδιο της εκτέλεσης.

Οι κύριοι του έργου αναφέρουν ότι οι εργαζόμενοι δεν υιοθετούν μια προδραστική στάση ως προς την πρόληψη, αλλά ότι απλώς εκτελούν τα καθήκοντά τους χωρίς καμία ανησυχία για τις επιπτώσεις στην υγεία και την ασφάλειά τους.

Σύμφωνα με την επιτόπια αξιολόγηση, πέρα από μια γενική έλλειψη κατάρτισης, διαπιστώνονται σημαντικά προβλήματα επικοινωνίας και αντίληψης, τα οποία

επιδεινώνονται όταν εργάζονται στο εργοτάξιο διακινούμενοι εργαζόμενοι. Τα προγράμματα κατάρτισης όπως το «Safe Pass»¹² ενδέχεται να αποτελούν παράδειγμα προς μίμηση.

Η παρουσία εκπροσώπων των εργαζομένων στο εργοτάξιο θα μπορούσε να συμβάλλει στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας.

Οι εργαζόμενοι θεωρούν συχνά ότι τα καθήκοντα των συντονιστών περιλαμβάνουν τις επιτόπιες επιθεωρήσεις, ειδικότερα όσον αφορά τη χρήση του ατομικού εξοπλισμού προστασίας.

Ελεύθεροι επαγγελματίες

Ο αριθμός των ελεύθερων επαγγελματιών στα εργοτάξια αυξάνεται με σταθερό ρυθμό σε όλα τα κράτη μέλη βάσει μιας αυξανόμενης τάσης προς την υπεργολαβία. Αυτή η κατάσταση καλύπτεται από το άρθρο 10 της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ, το οποίο απαιτεί από τους ελεύθερους επαγγελματίες στα εργοτάξια να συμμορφώνονται με ορισμένες υποχρεώσεις και να ακολουθήσουν τις υποδείξεις των συντονιστών.

Οι ελεύθεροι επαγγελματίες που αναλαμβάνουν ανακαινίσεις για ιδιωτικούς πελάτες δημιουργούν σοβαρό πρόβλημα καθώς είναι πάροχοι υπηρεσιών, όχι υπεργολάβοι· συνήθως εργάζονται χωρίς καμία τεχνική επίβλεψη και συχνά δεν είναι καν εξοικειωμένοι με τη νομοθεσία.

Οι αρμόδιες αρχές πρέπει να διεξάγουν συγκεκριμένες εκστρατείες ευαισθητοποίησης για τους ελεύθερους επαγγελματίες. Οι κύριοι του έργου ή οι επιχειρήσεις που προσλαμβάνουν ελεύθερους επαγγελματίες πρέπει να αναλαμβάνουν την ευθύνη για την υγεία και την ασφάλειά τους και για τις επιπτώσεις των ενεργειών τους σε άλλους εργαζομένους.

Υπηρεσίες πρόληψης

Γενικά, η νέα νομοθεσία έχει συμβάλλει στην αύξηση του αριθμού των συμβούλων για την ην επαγγελματική ασφάλεια και την υγεία, αλλά συμμετέχουν μόνο στο στάδιο της εκτέλεσης του προγράμματος και όχι στα στάδια του σχεδιασμού και της εκπόνησης.

Σε ορισμένα κράτη μέλη, οι υπηρεσίες πρόληψης υπήρξαν ιδιαίτερα δραστήριες σε ό,τι αφορά την παροχή κατάρτισης και πληροφοριών, ειδικότερα για τους συντονιστές και τους κυρίους του έργου. Ωστόσο, υποστηρίζουν ότι στερούνται τους απαραίτητους πόρους για παρέμβαση κατά το στάδιο του σχεδιασμού.

Ο ρόλος των υπηρεσιών πρόληψης πρέπει να είναι πιο ενεργός σε σχέση με την επιτόπια κατάρτιση και την ενημέρωση των εργαζομένων.

¹²

Το πρόγραμμα κατάρτισης «Safe Pass» για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια είναι ένα μονοήμερο πρόγραμμα υπό την διαχείριση της αρχής κατάρτισης και απασχόλησης της Ιρλανδίας. Το Safe Pass στοχεύει στην εξασφάλιση ότι όλοι οι εργαζόμενοι στον κατασκευαστικό τομέα στην Ιρλανδία διαθέτουν βασικές γνώσεις για την υγεία και την ασφάλεια, ώστε να εργάζονται σε εργοτάξια χωρίς κίνδυνο για τον εαυτό τους ή για άλλους που ενδέχεται να επηρεάζονται από τις ενέργειές τους.

5.1. Απαιτούμενα έγγραφα: πραγματική πρόληψη ή απλή γραφειοκρατία;

Μια από τις σημαντικότερες επικρίσεις κατά της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ είναι η αύξηση του διοικητικού φόρτου και οι δυσανάλογες δαπάνες που συνεπάγεται για τις επιχειρήσεις, ειδικότερα για τις ΜΜΕ.

Η οδηγία προβλέπει τρία είδη εγγράφων που προορίζονται να λάβουν πλήρως υπόψη θέματα υγείας και ασφάλειας σε όλα τα στάδια κατασκευής: από το σχεδιασμό έως την εκτέλεση, κατά τη χρήση και τη συντήρηση, κατά την ανακαίνιση και τον εξοπλισμό και, κατά περίπτωση, μέχρι την κατεδάφιση.

Εκ των προτέρων γνωστοποίηση

Σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ, σε ορισμένες περιπτώσεις η εκ των προτέρων γνωστοποίηση διοικητικών πληροφοριών για το εργοτάξιο πρέπει να συντάσσεται από τον κύριο του έργου ή τον ανάδοχο και να αναρτάται κατά τρόπο εμφανή στο εργοτάξιο. Στη συντριπτική πλειονότητα των περιπτώσεων, αυτή η εκ των προτέρων γνωστοποίηση πρέπει να παρέχεται στις αρμόδιες αρχές μέσα στα χρονικά πλαίσια που καθορίζονται από την εθνική νομοθεσία. Συχνά εναπόκειται στο συντονιστή, ο οποίος ορίζεται όταν το πρόγραμμα έχει φθάσει πλέον σε προχωρημένο στάδιο, να παρακινήσει τον κύριο του έργου να συμμορφωθεί με την εν λόγω απαίτηση.

Ο τρόπος με τον οποίο η εκ των προτέρων γνωστοποίηση συντάσσεται και διαβιβάζεται στις αρμόδιες αρχές διαφέρει από ένα κράτος μέλος σε άλλο. Συχνά, ο συντονιστής είναι αυτός που εκτελεί το εν λόγω καθήκον, παρά το γεγονός ότι η οδηγία προβλέπει το εν λόγω καθήκον για τον κύριο του έργου ή τον ανάδοχο.

Στο πλαίσιο της οδηγίας, η εκ των προτέρων γνωστοποίηση προορίζεται να παράσχει βασικές πληροφορίες για το εργοτάξιο και τους βασικούς φορείς, καθώς και τον αριθμό των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των ελεύθερων επαγγελματιών στο εργοτάξιο, αλλά απαιτείται μόνο για ορισμένες κατηγορίες εργοταξίων. Σε ό,τι αφορά την πρόληψη, το εν λόγω έγγραφο επιστράτη την προσοχή του κύριου του έργου και/ή του αναδόχου στις υποχρεώσεις τους και επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές να εξασφαλίσουν ότι οι εν λόγω υποχρεώσεις εκπληρώνονται αρχής γενομένης από το στάδιο σχεδιασμού, προτού αρχίσουν οι εργασίες.

Η πλειονότητα των κρατών μελών απαιτεί συστηματικά την εκ των προτέρων γνωστοποίηση, παρά το γεγονός ότι δυνάμει της οδηγίας απαιτείται μόνο για ορισμένα εργοτάξια.

Για να μειωθεί η γραφειοκρατία, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να εξετάσουν το ενδεχόμενο του συνδυασμού της εκ των προτέρων γνωστοποίησης με άλλες διοικητικές διαδικασίες, όπως η χορήγηση άδειας κατασκευής.

Σχέδιο ασφάλειας και υγείας

Το άρθρο 3 παράγραφος 2 της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ προβλέπει ότι, πριν από την έναρξη λειτουργίας εργοταξίου, ο κύριος του έργου ή ο ανάδοχος μεριμνά για την εκπόνηση σχεδίου ασφάλειας και υγείας. Ο συντονιστής καταρτίζει το σχέδιο με ορισμό των κανόνων που θα εφαρμόζονται στο εργοτάξιο.

Σύμφωνα με την αξιολόγηση, τα σχέδια ποικίλλουν ως προς την ποιότητα που κυμαίνεται μεταξύ άριστης και επεικώς αποδεκτής. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο συντονιστής στο στάδιο εκπόνησης εμπλέκει το συντονιστή για το στάδιο εκτέλεσης προκειμένου να συμβάλλει στον προσδιορισμό των μέτρων ασφάλειας προς εφαρμογή. Το σχέδιο ασφάλειας και υγείας πρέπει να καλύπτει τις ασφαλείς μεθόδους εργασίας προς εφαρμογή στο εργοτάξιο και πρέπει να επικαιροποιείται εφόσον κρίνεται σκόπιμο. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό εφόσον ένα μεγάλο μέρος των εργασιών εκτελείται με υπεργολαβία.

Το σχέδιο βασίζεται συχνά σε τυποποιημένα έγγραφα, ιδίως στην περίπτωση των μικρών εργοταξίων και των μικρών επιχειρήσεων και, κατά συνέπεια, μετατρέπεται σε διοικητική διατύπωση αντί να καλύπτει συγκεκριμένα μέτρα που απαιτούνται για το συγκεκριμένο εργοτάξιο. Σε άλλες περιπτώσεις, αποτελείται απλώς από έναν κατάλογο ορθών γενικών πρακτικών πρόληψης, ανεξάρτητα από το εργοτάξιο.

Οι επιχειρήσεις που υιοθετούν αυτήν τη στάση υποστηρίζουν ότι ένα εργοτάξιο μεταβάλλεται συνεχώς και ότι δεν αιτιολογεί ιδιαίτερα λεπτομερή σχεδιασμό που θα μπορούσε πολύ γρήγορα να θεωρηθεί παρωχημένος.

Ωστόσο, μεγάλος αριθμός ατυχημάτων στον τομέα οφείλεται στο σχεδιασμό χαμηλής ποιότητας και στην έλλειψη σχετικής πρόβλεψης. Αυτό καταδεικνύει ότι το σχέδιο ασφάλειας και υγείας δεν αποτελεί απλώς γραφειοκρατική απαίτηση, αλλά η σημασία τους είναι κρίσιμη για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, όταν το σχέδιο εξελίσσεται σύμφωνα με τις αλλαγές στην κατάσταση του εργοταξίου.

Επιπλέον, στην πράξη τα κράτη μέλη σπάνια έχουν εκμεταλλευθεί τη δυνατότητα που προσφέρει η οδηγία για την απαλλαγή των επιχειρήσεων από την υποχρέωση εκπόνησης ενός σχεδίου ασφάλειας και υγείας, παρά το γεγονός ότι αποτελεί επιλογή σε όλες τις περιπτώσεις εκτός αυτών που ορίζονται στην οδηγία (εργασίες που συνεπάγονται συγκεκριμένους κινδύνους και εργασίες για τις οποίες απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση). Το γεγονός είναι ακόμα πιο εντυπωσιακό επειδή δεν υπάρχει καμία σχετική γνώση ή αναφορά κατά την ανάλυση του διοικητικού φόρτου που απορρέει από την οδηγία.

Για να διευκολυνθούν τα καθήκοντα των κυρίων του έργου και των αναδόχων, ένας μη δεσμευτικός οδηγός θα καλύπτει τις διάφορες πτυχές του σχεδίου ασφάλειας και υγείας και τις δυνατότητες που παρέχει η οδηγία για την απαλλαγή των επιχειρήσεων από την υποχρέωση να συντάσσουν ορισμένα έγγραφα σε περιπτώσεις που οι κίνδυνοι δεν το αιτιολογούν.

Φάκελος ασφάλειας και υγείας

Σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας, ο συντονιστής του έργου καταρτίζει φάκελο με τις σχετικές πληροφορίες σε θέματα ασφάλειας και υγείας τα οποία θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εργασίες στο πλαίσιο του έργου. Ο εν λόγω φάκελος σπάνια παράγεται στο τέλος του σταδίου σχεδιασμού. Συχνά ο συντονιστής για το στάδιο εκτέλεσης είναι αυτός που καταρτίζει το φάκελο και τον διαβιβάζει στον κύριο του έργου όταν έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες.

Ο εν λόγω φάκελος συγχέεται υπερβολικά συχνά με το σχέδιο ασφάλειας και υγείας και τείνει να θεωρείται συνήθης διαδικασία. Ωστόσο, στην περίπτωση των μικρών εργοταξίων ο φάκελος ασφάλειας και υγείας πρέπει να ταιριάζει με το είδος του έργου, να είναι απλός και να περιέχει μόνον τις σχετικές πληροφορίες για την ασφάλεια και την υγεία που απαιτούνται

για μεταγενέστερη χρήση. Η οδηγία επιτρέπει ρητά την τροποποίηση του περιεχομένου του αρχείου ώστε να προσαρμόζεται στο έργο.

Ορισμένοι φορείς αντιμετωπίζουν το σχέδιο ασφάλειας και υγείας και τον φάκελο ασφάλειας και υγείας ως διοικητικές διατυπώσεις που δεν προσθέτουν καμία αξία στην υγεία και την ασφάλεια στο εργοτάξιο.

Είναι σαφές ότι ο σκοπός και η σημασία του φακέλου ασφάλειας και υγείας στην πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων κατά τη διάρκεια μεταγενέστερων εργασιών εξακολουθούν να μην κατανοούνται πλήρως.

Για τα μικρά εργοτάξια, τα έγγραφα είναι συχνά αντίγραφα τυποποιημένων υποδειγμάτων που δεν αντικατοπτρίζουν τις πραγματικές συνθήκες στο εργοτάξιο και δεν προσθέτουν καμία αξία από την άποψη της βελτίωσης των συνθηκών εργασίας.

Ένας μη δεσμευτικός οδηγός θα καλύψει το εν λόγω πρόβλημα με σκοπό την ελάφρυνση του διοικητικού φόρτου για τις επιχειρήσεις χωρίς μείωση της προστασίας, καθώς και τη βελτίωση της δέσμευσης για εκπόνηση και της κατοχής των εγγράφων για την υγεία και την ασφάλεια.

5.2. Η ευθύνη των διάφορων φορέων στο εργοτάξιο

Το άρθρο 7 της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ καθορίζει τις ευθύνες των κυρίων του έργου, των αναδόχων και των εργοδοτών.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι εθνικές νομοθεσίες για τη μεταφορά της οδηγίας δεν περιγράφουν σαφώς τα καθήκοντα και τις ευθύνες των κυρίων του έργου, των αναδόχων και των εργοδοτών. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι κάθε φορέας ερμηνεύει τις ευθύνες του/της υποκειμενικά, και οι στόχοι και οι ευθύνες μπορούν επομένως να ανατεθούν από έναν φορέα σε άλλο: οι σχεδιαστές μεταβιβάζουν τις ευθύνες τους στις επιχειρήσεις, οι οποίες στη συνέχεια τις μεταβιβάζουν στους υπεργολάβους· ο συντονιστής στο στάδιο εκπόνησης αποσύρεται μόλις ολοκληρωθούν τα σχέδια και οι προδιαγραφές, ακόμα κι αν το λεπτομερές σχέδιο δεν έχει προετοιμαστεί ακόμα.

Σύμφωνα με την επιτόπια αξιολόγηση, οι πελάτες συχνά θεωρούν ότι μπορούν να αναθέσουν την ευθύνη για την επαγγελματική ασφάλεια και την υγεία στον αρχιτέκτονα ή τον ανάδοχο. Αυτό δεν επιτρέπεται στα κράτη μέλη στις περιπτώσεις που η νομοθεσία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο ορίζει ότι ο κύριος του έργου και όχι ο ανάδοχος είναι αρμόδιος για την πρόληψη. Οι κύριοι του έργου θεωρούν ότι μόνον οι ανάδοχοι είναι αρμόδιοι για την υγεία και την ασφάλεια στο εργοτάξιο. Το εν λόγω φαινόμενο είναι ιδιαίτερα διαδεδομένο στα μικρά ιδιωτικά εργοτάξια.

5.3. Εφαρμογή

Η εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας για τη μεταφορά της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ υπάγεται γενικά στην αρμοδιότητα των επιθεωρήσεων εργασίας στα κράτη μέλη.

Το 2001, η επιτροπή ανώτερων επιθεωρητών εργασίας (SLIC) αποφάσισε να διεξάγει μια εκστρατεία σε επίπεδο ΕΕ για την εφαρμογή της νομοθεσίας στον κατασκευαστικό τομέα. Η πρώτη εκστρατεία πραγματοποιήθηκε το 2003 στα τότε 15 κράτη μέλη και αφορούσε την εποπτεία και την ενημέρωση για την εφαρμογή της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ, με ιδιαίτερη έμφαση

στην πρόληψη των πτώσεων από ύψος. Η εκστρατεία επιθεώρησης του 2003 επαναλήφθηκε το 2004 και το πεδίο της επεκτάθηκε για να περιλάβει τη μεταφορά στον εργασιακό χώρο, την πτώση αντικειμένων και την ανύψωση.

Τα αποτελέσματα της εκστρατείας του 2003 έδειξαν ότι, σε ό,τι αφορά το συντονισμό, το σχέδιο ασφάλειας και υγείας, την εκ των προτέρων γνωστοποίηση και το φάκελο του έργου, υπάρχει ένας θετικός συσχετισμός μεταξύ του μεγέθους του εργοταξίου και του βαθμού συμμόρφωσης με την οδηγία, και τα μεγάλα εργοτάξια (με περισσότερους από 50 εργαζομένους) παρουσίασαν σαφώς καλύτερα αποτελέσματα σε σχέση με τα μικρά εργοτάξια. Παρά το γεγονός ότι τα μεγάλα εργοτάξια είναι, στην πράξη, ασφαλέστερα από τα μικρά ο βαθμός συμμόρφωσης παραμένει μη ικανοποιητικός (20-30% των μεγάλων εργοταξίων δεν συμμορφώνονται σε σχέση με 40-50% των μικρών εργοταξίων).

Τα αποτελέσματα της εκστρατείας του 2004 δεν ήταν καλύτερα. Αντίθετα, υπάρχουν στοιχεία ότι η κατάσταση στα μικρά εργοτάξια ενδέχεται να έχει επιδεινωθεί ελαφρώς, επιβεβαιώνοντας το συμπέρασμα του 2003 ότι επιβάλλεται για τον κατασκευαστικό τομέα η μεγαλύτερη προσοχή στα θέματα ασφάλειας και υγείας και η βελτίωση των συνθηκών εργασίας.

6. ΔΡΑΣΗ ΣΤΟΝ ΚΛΑΔΟ: ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 92/58/ΕΟΚ

Στην πλειονότητα των κρατών μελών, οι φορείς είναι εξοικειωμένοι με τη σήμανση ασφάλειας και υγείας, καθώς την χρησιμοποιούσαν ήδη πριν από την θέσπιση της οδηγίας 92/58/ΕΟΚ. Πραγματοποιήθηκαν πολύ λίγες αλλαγές στη μορφή, τα λογότυπα, τα χρώματα κτλ. της προηγούμενης σήμανσης, με μόνη εξαίρεση τη σήμανση για τη θέση των εξόδων κινδύνου σε περίπτωση πυρκαγιάς.

Στα περισσότερα κράτη μέλη οι εργοδότες ζητούν συμβουλές προτού να προβούν στην αγορά ορισμένων τύπων επισήμανσης. Γενικά, επιθυμούν να ενημερώνονται για τον τύπο της επισήμανσης που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί και την καλύτερη τοποθέτησή της.

Ενώ οι επιχειρήσεις στα περισσότερα κράτη μέλη γνώριζαν καλά τη νομοθεσία, δεν συμμορφώνονταν πάντοτε με αυτήν λόγω μιας διαδεδομένης άποψης ότι η νομοθεσία ήταν οριακή και συμπληρωματική.

Κατά γενικό κανόνα οι επιχειρήσεις ήταν πιο εξοικειωμένες με τη σήμανση πυρκαγιάς και εκκένωσης, καθώς πρόκειται για κινδύνους που επισημαίνονται συχνά από τις αρμόδιες αρχές και από τις ασφαλιστικές εταιρείες.

Ενώ οι περισσότερες επιχειρήσεις γνώριζαν ότι έπρεπε να τοποθετήσουν σήμανση για τους κινδύνους, οι μικρές επιχειρήσεις διέθεταν λιγότερες πληροφορίες από τις μεγάλες επιχειρήσεις και σε ορισμένους τομείς (π.χ. γεωργικές εκμεταλλεύσεις, εστιατόρια και ξενοδοχεία, εργοτάξια), η συμμόρφωση ήταν λιγότερο διαδεδομένη.

Οι κίνδυνοι που συνδέονται άμεσα με την κύρια δραστηριότητα της επιχείρησης (π.χ. χημικοί κίνδυνοι στις χημικές επιχειρήσεις), σηματοδοτούνται περισσότερο από άλλους κινδύνους (όπως οι κίνδυνοι της οδικής κυκλοφορίας ή της μεταφοράς βαρέων φορτίων).

Η νομοθεσία εφαρμόζεται με μεγαλύτερη συνέπεια στις νέες επιχειρήσεις σε σχέση με τις παλαιότερες. Ωστόσο, ακόμη και στις περιπτώσεις που τηρείται η νέα νομοθεσία για τη

σήμανση, διαπιστώνονται πολλές ανεπάρκειες στην πράξη. Συχνά η σήμανση δεν αντικαθίσταται.

Οι συνέπειες της μη συμμόρφωσης μπορούν να είναι πολύ σοβαρές. Η έλλειψη σήμανσης για τα οχήματα στο χώρο εργασίας, για τα ανηρτημένα φορτία, για τους ανοιχτούς αγωγούς, τους ηλεκτρικούς κινδύνους κτλ. μπορεί να αποτελέσει συχνά την αιτία σοβαρών ατυχημάτων.

Η εξειδικευμένη κατάρτιση για τη σήμανση και άλλες οπτικές πληροφορίες για τους εργαζόμενους δεν φαίνεται να είναι ευρέως διαθέσιμες στην πλειονότητα των κρατών μελών. Στις περισσότερες περιπτώσεις οι εργαζόμενοι λαμβάνουν τη γενική κατάρτιση και την ενημέρωση για τα θέματα ασφάλειας και υγείας με μόνο ένα μικρό σκέλος για τη σήμανση. Η ειδική περίπτωση των διακινούμενων εργαζομένων πρέπει να μελετηθεί, προκειμένου να διαπιστωθεί ο βαθμός στον οποίο κατανοούν τη σήμανση.

Επίσης, προκύπτουν ορισμένα προβλήματα σε ότι αφορά την ερμηνεία της "εξόδου κινδύνου" και του "τηλεφώνου διάσωσης και πρώτων βοηθειών", σε αντιδιαστολή με τον "εξοπλισμό πυρκαγιάς" και του "τηλεφώνου πυρκαγιάς". Η μόνη διαφορά μεταξύ των εν λόγω δύο ομάδων σήμανσης είναι το χρώμα του φόντου.

7. ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

7.1. Ο κύριος θετικός αντίκτυπος των δύο οδηγιών

Οδηγία 92/57/ΕΟΚ

Με τις εθνικές εκθέσεις τους τα κράτη μέλη επισημαίνουν ότι η οδηγία εφαρμογής 92/57/ΕΟΚ αύξησε την ευαισθητοποίηση σε θέματα ασφάλειας και υγείας σε μεγάλη κλίμακα και τα ενθάρρυνε να επικαιροποιήσουν την εθνική νομοθεσία. Τα κράτη μέλη θεωρούν τη θέσπιση της εν λόγω νέας νομοθεσίας απαραίτητη, θετική εξέλιξη, χρήσιμη, σχετική, αιτιολογημένη και ικανοποιητική.

Η οδηγία 92/57/ΕΟΚ υπήρξε ιδιαίτερα ευεργετική σε ό,τι αφορά τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας στα εργοτάξια. Ειδικότερα, έχει προωθήσει το πνεύμα της πρόληψης στον εν λόγω τομέα, ο οποίος αποτελεί "μελανό σημείο" για τα ατυχήματα στην εργασία και τις επαγγελματικές ασθένειες. Πολλά κράτη μέλη θεωρούν ότι η ποιότητα των διευκολύνσεων επί τόπου έχει βελτιωθεί σημαντικά (υγιεινή, εγκαταστάσεις κατάρτισης, καντίνες, υγειονομικές εγκαταστάσεις και γραφεία) και ότι η οδηγία έχει αναβαθμίσει το διάλογο και την επικοινωνία μεταξύ των διάφορων φορέων επιτόπου στα διάφορα στάδια.

Η βασική καινοτομία της οδηγίας, που όλες οι πλευρές θεωρούν ως βήμα προς τα εμπρός, είναι ότι παρέχει αρμοδιότητες σε όλους τους φορείς και ιδίως στον κύριο του έργου. Η εισαγωγή του συντονισμού στα στάδια της εκπόνησης και της εκτέλεσης επίσης θεωρείται ως ιδιαίτερα ευεργετική, όπως και η υποχρέωση για τη σύνταξη σχεδίου ασφάλειας και υγείας και φακέλου ασφάλειας και υγείας.

Σύμφωνα με ορισμένα κράτη μέλη, οι επιχειρήσεις αναγνωρίζουν όλο και περισσότερο τη σχετικότητα της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία. Τα μέτρα ασφάλειας και υγείας δεν θεωρούνται πλέον απλώς δαπάνες αλλά και οικονομικά οφέλη καθώς μπορούν

να μειώσουν τη συστηματική αποχή από την εργασία και εν τέλει να αυξήσουν την παραγωγικότητα.

Οδηγία 92/58/ΕΟΚ

Η νέα νομοθεσία καθόρισε τη σήμανση με πρακτικούς και εξαντλητικούς όρους, καθιστώντας δυνατή την εναρμόνιση της σήμανσης που χρησιμοποιείται στο χώρο εργασίας σε όλα τα κράτη μέλη. Το γεγονός ότι η οδηγία συμπεριέλαβε και ρύθμισε τη σήμανση εκτός της οπτικής σήμανσης, όπως τα φωτεινά, τα ακουστικά και τα λεκτικά σήματα και οι χειρονομίες — επίσης επικροτήθηκε.

Σύμφωνα με τις εθνικές εκθέσεις, η οδηγία παρείχε την ευκαιρία για την ανανέωση και τον εμπλουτισμό της εθνικής νομοθεσίας. Συνέβαλε στην προσπάθεια να καταστεί η εθνική νομοθεσία συνεπής και να εισαχθεί ένα συνεκτικό σύνολο διατάξεων ασφάλειας και υγείας της ΕΕ.

7.2. Κύρια προβλήματα εφαρμογής

Οδηγία 92/57/ΕΟΚ

Τα κύρια προβλήματα που αναφέρθηκαν από τα κράτη μέλη απορρέουν από την απαίτηση για τη σύνταξη ενός σχεδίου ασφάλειας και υγείας και για τον ορισμό των συντονιστών ήδη από το στάδιο εκπόνησης του έργου.

Δυνάμει των περισσότερων εθνικών διατάξεων, ο κύριος του έργου είναι αρμόδιος για την πολιτική πρόληψης. Οι κύριοι του έργου αντιμετωπίζουν δυσκολίες σε ότι αφορά την απαλλαγή από τις αυξημένες ευθύνες τους. Ο ορισμός των συντονιστών εξακολουθεί να είναι μη ικανοποιητικός ή καθυστερεί κατά το στάδιο της εκπόνησης, καθώς εντάσσεται στο πλαίσιο του διοικητικού φόρτου.

Στην περίπτωση που δεν έχει εκπονηθεί το σχέδιο ασφάλειας και υγείας ή που ο συντονιστής δεν έχει οριστεί πριν από το στάδιο εκτέλεσης του έργου, δεν τηρείται η υποχρέωση για την ενσωμάτωση αρχών πρόληψης στην εκπόνηση του έργου. Επιπλέον, οι διάφορες εθνικές διατάξεις για το σχέδιο ασφάλειας και υγείας είναι υπερβολικά ασαφείς και γενικές ώστε να κατανοήσουν οι αρμόδιοι τι πρέπει να συμπεριλάβουν στο σχέδιο. Οι επιθεωρήσεις εργασίας διαπίστωσαν ένα άλλο σοβαρό πρόβλημα, δηλαδή ότι ορισμένες επιχειρήσεις βασίζονται σε τυποποιημένα πρότυπα σχεδίων ασφάλειας που δεν επιτρέπουν την επιθεώρηση των συγκεκριμένων συνθηκών εργασίας σε ένα συγκεκριμένο εργοτάξιο. Τα κράτη μέλη αναφέρουν ότι οι επιχειρήσεις αδυνατούν να κατανοήσουν το ρόλο που παίζει το σχέδιο ασφάλειας και υγείας στο πλαίσιο του συστήματος πρόληψης.

Άλλο ένα πρόβλημα που αναφέρθηκε είναι το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των εργαζόμενων στον κατασκευαστικό τομέα στην πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων μέσω των αντιπροσώπων τους.

Διαπιστώθηκε ελλιπής κατάρτιση των εργαζομένων, των υπεργολάβων, των ελεύθερων επαγγελματιών και των ΜΜΕ. Επιπλέον, οι ΜΜΕ πλήττονται από υπερβολική γραφειοκρατία και έλλειψη ευελιξίας στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας.

Τέλος, σε πολλά κράτη μέλη η ευθύνη του συντονιστή δεν καθορίζεται από τη νομοθεσία, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται καταστάσεις όπου ο συντονισμός δεν μπορεί να είναι

αποτελεσματικός καθώς αυτοί που αναλαμβάνουν το ρόλο δεν διαθέτουν τις απαιτούμενες γνώσεις.

Οδηγία 92/58/ΕΟΚ

Οι εκθέσεις των κρατών μελών και οι αξιολογήσεις των εμπειρογνομόνων επισημαίνουν ότι το κύριο πρόβλημα συνίσταται στην έλλειψη κατάρτισης για τους εργαζομένους. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι εργαζόμενοι λαμβάνουν γενική κατάρτιση για την υγεία και την ασφάλεια, με πολύ μικρή επικέντρωση στη σήμανση. Γενικότερα, η έλλειψη ενδιαφέροντος που επιδεικνύουν οι επιχειρήσεις και τα στελέχη για την εφαρμογή της οδηγίας επίσης επισημάνθηκε ως πρόβλημα.

8. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ

Οδηγία 92/57/ΕΟΚ

Σύμφωνα με ορισμένα κράτη μέλη είναι δύσκολο να εφαρμοστεί η οδηγία καθώς οι όροι της είναι υπερβολικά γενικοί. Μερικά από τα εν λόγω κράτη μέλη έχουν ζητήσει από την Επιτροπή να προετοιμάσει μη δεσμευτικές πληροφορίες για την κάλυψη πιθανών ερωτήσεων και αμφιβολιών, με σκοπό τη διευκόλυνση της εφαρμογής.

Γενικά, σύμφωνα με τις εθνικές εκθέσεις η κύρια ανησυχία των κρατών μελών αφορά τις ανεπάρκειες στην ανάπτυξη του συντονισμού της ασφάλειας στο στάδιο της εκπόνησης. Συνεπώς, ορισμένα θα επιθυμούσαν να καλύψει η Επιτροπή το συντονισμό στο στάδιο της εκπόνησης στο πλαίσιο των μη δεσμευτικών μέσων.

Άλλα κράτη μέλη θα επιθυμούσαν να διευκρινίζεται στο πλαίσιο της εθνικής τους νομοθεσίας η διάδραση μεταξύ του συντονιστή, των σχεδιαστών και του κυρίου του έργου, καθώς και μεταξύ του συντονιστή, των αναδόχων, των ελεύθερων επαγγελματιών και του κυρίου του έργου.

Οδηγία 92/58/ΕΟΚ

Διατυπώθηκαν διάφορες προτάσεις για τη βελτίωση είτε της νομοθεσίας είτε του τρόπου εφαρμογής της.

Μια από τις συστάσεις για τη βελτίωση της νομοθεσίας ήταν η συμπερίληψη της υποχρεωτική βασικής κατάρτισης για τους εργαζομένους όσον αφορά τη σήμανση ασφάλειας, παρά το γεγονός ότι η παρεχόμενη κατάρτιση θα πρέπει να αντιστοιχεί στους σχετικούς κινδύνους. Άλλη σύσταση αφορούσε την αναθεώρηση των κανόνων για τα σήματα διά χειρονομιών, με σκοπό τη βελτίωση της εφαρμογής. Πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες ώστε να εναρμονιστεί η οδηγία με τα διεθνή πρότυπα.

9. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Οδηγία 92/57/ΕΟΚ

Είναι ιδιαίτερα δύσκολο να παρουσιαστεί αντικειμενικά η σύνδεση μεταξύ της εφαρμογής της οδηγίας και της βελτίωσης της κατάστασης από την άποψη της μείωσης των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών στον κατασκευαστικό τομέα.

Η ανάπτυξη του κατασκευαστικού τομέα από την έναρξη ισχύος της οδηγίας, η εισαγωγή νέων τεχνολογιών, η πολυπλοκότητα της εισαγωγής ενός επιτόπιου συστήματος πρόληψης και η πολλαπλότητα των φορέων, οι εποχικές διακυμάνσεις και ο τρόπος που η οδηγία περιλαμβάνει ορισμένες νέες διατάξεις και άλλες που συνδυάζονται με ισχύοντες εθνικούς κανόνες αποτελούν στοιχεία που περιπλέκουν την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς της.

Ο κατασκευαστικός τομέας εξακολουθεί να σημειώνει τις χειρότερες επιδόσεις στα εργατικά ατυχήματα σε σχέση με άλλους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Ενώ η εφαρμογή της οδηγίας έχει προκαλέσει σταθερή πτώση στα ποσοστά επίπτωσης ατυχημάτων στον κατασκευαστικό τομέα με το πέρασμα των ετών, η μείωση εξακολουθεί να μην είναι τόσο μεγάλη όσο θα αναμενόταν.

(α) Επιπτώσεις στα εργατικά ατυχήματα και τις επαγγελματικές ασθένειες

Οι πλέον πρόσφατες διαθέσιμες ευρωπαϊκές στατιστικές για τα εργατικά ατυχήματα στα εργοτάξια της ΕΕ των 15 αφορούν το 2005. Από το 1996, σημειώθηκε βαθμιαία βελτίωση στο ποσοστό επίπτωσης¹³ και στην περίπτωση των θανατηφόρων ατυχημάτων (1996: 13,3· 2005: 8,8) και στην περίπτωση των ατυχημάτων που συνεπάγονται περισσότερες από τρεις ημέρες απουσίας από την εργασία (1996: 8.023· 2005: 6.069). Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι το ποσοστό θανατηφόρων ατυχημάτων στον κατασκευαστικό τομέα είναι σχεδόν 2,5 φορές μεγαλύτερο από το μέσο ποσοστό για όλες τις δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένου του κατασκευαστικού τομέα, και το ποσοστό ατυχημάτων που συνεπάγονται περισσότερες από τρεις ημέρες απουσίας από την εργασία είναι δύο φορές υψηλότερο.

(β) Αντίκτυπος στην παραγωγικότητα, την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα

Τα περισσότερα κράτη μέλη δεν παρέχουν καμία πληροφορία για τον αντίκτυπο της νέας νομοθεσίας στην παραγωγικότητα, την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα. Κατά κανόνα, τα νέα μέτρα θεωρούνται ευεργετικά σε ορισμένα κράτη μέλη από την άποψη της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας, ιδίως μακροπρόθεσμα. Σύμφωνα με αυτά τα κράτη μέλη, η εφαρμογή της οδηγίας ενθαρρύνει τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση των διαδικασιών παραγωγής, με λογικό επακόλουθο τη βελτίωση της παραγωγικότητας καθώς εξασφαλίζεται ο σχεδιασμός και η αναθεώρηση της οργάνωσης της εργασίας.

Οδηγία 92/58/ΕΟΚ

(α) Επιπτώσεις στα εργατικά ατυχήματα και τις επαγγελματικές ασθένειες

Δεν διατίθεται κανένα συγκεκριμένο στοιχείο για το εν λόγω θέμα, δεδομένου ότι οι στατιστικές γενικά δεν λαμβάνουν υπόψη τα ατυχήματα που προκαλούνται από την επισήμανση. Ειδικότερα, η απουσία επισήμανσης δεν θεωρείται γενικά ως σημαντικός παράγοντας σε ένα ατύχημα. Συνεπώς, η απουσία επισήμανσης δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των σημαντικών παραγόντων που συνδέονται με τις στατιστικές ατυχημάτων. Γι' αυτόν το λόγο, η έλλειψη ή η απουσία σημάτων ασφάλειας και υγείας δεν περιλαμβάνεται στις μελέτες που πραγματοποιούνται για τον προσδιορισμό των αιτίων των εργατικών ατυχημάτων.

¹³ Το ποσοστό επίπτωσης που καθορίζεται με τη μεθοδολογία ESAW συνίσταται στον αριθμό εργατικών ατυχημάτων ανά 100.000 εργαζομένους.

(β) Αντίκτυπος στην παραγωγικότητα, την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα

Τα κράτη μέλη συνάντησαν δυσκολίες ως προς τη μέτρηση του αντίκτυπου της οδηγίας στην παραγωγικότητα, την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα. Σύμφωνα με ένα κράτος μέλος, η οδηγία -ως μέσο διαχείρισης- συνέβαλε στην παραγωγικότητα, ενώ σύμφωνα με άλλο κράτος μέλος είχε ευεργετικά αποτελέσματα στον αριθμό απουσιών από την εργασία λόγω ασθένειας και στις συνθήκες εργασίας γενικότερα.

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οδηγία 92/57/ΕΟΚ

Ενώ το ποσοστό επίπτωσης και ο αριθμός εργατικών ατυχημάτων μειώθηκαν όσον αφορά και τα θανατηφόρα ατυχήματα και τα ατυχήματα που συνεπάγονται περισσότερες από τρεις ημέρες απουσίας από την εργασία (γεγονός το οποίο από μόνο του καταδεικνύει το θετικό αντίκτυπο της οδηγίας από την άποψη της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στην ΕΕ), οι αριθμοί παραμένουν απαράδεκτοι: ο κατασκευαστικός τομέας εξακολουθεί να αποτελεί τον τομέα όπου οι εργαζόμενοι εκτίθενται στους μεγαλύτερους κινδύνους.

Σύμφωνα με την αξιολόγηση και με τα παραπάνω στοιχεία, φαίνεται σαφώς ότι η βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων στα εργοτάξια μπορεί να επιτευχθεί μόνον εάν η οδηγία 92/57/ΕΟΚ εφαρμόζεται αποτελεσματικότερα στην πράξη. Η παρούσα συγκυρία δεν είναι η κατάλληλη για τη δρομολόγηση της τροποποίησης της οδηγίας χωρίς να προηγηθεί εναλλακτική δραστηριοποίηση σε εθνικό και/ή ευρωπαϊκό επίπεδο ώστε η οδηγία να τεθεί πλήρως σε εφαρμογή και να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση. Κατά την επεξεργασία των εθνικών στρατηγικών υγείας και ασφάλειας, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να λάβουν μέτρα για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ, κυρίως με τη βελτίωση και την απλούστευση των υφιστάμενων εθνικών νομικών πλαισίων με παράλληλη τήρηση των αρχών της συνεκτικής και αποτελεσματικής νομοθεσίας. Το εγχείρημα της μείωσης του διοικητικού φόρτου στην Ευρωπαϊκή Ένωση¹⁴, για το οποίο έχει δεσμευτεί η Επιτροπή στην παρούσα συγκυρία, είναι ζωτικής σημασίας από αυτήν την άποψη. Περιλαμβάνει αξιολόγηση της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ και θα καταστήσει δυνατό τον εντοπισμό του περιττού διοικητικού φόρτου που προκαλείται τόσο από την εθνική νομοθεσία όσο και από τη νομοθεσία της ΕΕ.

Όλα τα κράτη μέλη συμφωνούν, και η αξιολόγηση στον κλάδο το επιβεβαιώνει, ότι τα μη δεσμευτικά μέσα είναι απαραίτητα σε ευρωπαϊκό και/ή εθνικό επίπεδο για τη διευκόλυνση της εφαρμογής της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ στην πράξη. Συγκεκριμένα, η πλειονότητα των κρατών μελών επισημαίνει προβλήματα στην κατανόηση και την εκπόνηση του σχεδίου υγείας και ασφάλειας, καθώς και στον εντοπισμό των αρμοδίων για τα εν λόγω καθήκοντα. Πρέπει επίσης να διασαφηνιστεί ο ρόλος του φακέλου ασφάλειας και υγείας.

Γενικά, τα κράτη μέλη αναφέρουν προβλήματα που προέρχονται από την έλλειψη σαφών πληροφοριών για τον ορισμό, το ρόλο, τα καθήκοντα και τα τυπικά προσόντα των συντονιστών σύμφωνα με το είδος του έργου.

¹⁴

COM(2007) 23 της 24.1.2007: Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Πρόγραμμα δράσης για τη μείωση του διοικητικού φόρτου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (SEC(2007) 84) (SEC(2007) 85).

Πρέπει να καταβληθούν αυξημένες προσπάθειες, μέσω της κατάρτισης και της ενημέρωσης, ώστε να αυξηθεί η επίγνωση των κυρίων του έργου ως προς τις ευθύνες τους και να πειστούν ότι ο συντονισμός δεν αποτελεί συμπληρωματική δαπάνη, αλλά αποτελεσματικό μέσο για τη μείωση των δαπανών καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου. Οι αρχιτέκτονες και οι μηχανικοί που εμπλέκονται στο σχεδιασμό πρέπει επίσης να λάβουν κατάρτιση για την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων, κατά προτίμηση στο πλαίσιο των πανεπιστημιακών σπουδών τους. Πρέπει να αναπτυχθούν βασικές απαιτήσεις κατάρτισης για τους συντονιστές. Τέλος, οι μικροί επιχειρήσεις και οι εργαζόμενοι, ειδικά οι διακινούμενοι εργαζόμενοι και οι ελεύθεροι επαγγελματίες, πρέπει να λαμβάνουν ενημέρωση και την κατάλληλη κατάρτιση όσον αφορά τη νομοθεσία και τις ευθύνες τους.

Μια κρίσιμη πτυχή είναι η εφαρμογή της οδηγίας κατά τρόπο ισοδύναμο σε ολόκληρη την ΕΕ. Πέρα από την εστίαση στο στάδιο εκτέλεσης της κατασκευής, η εφαρμογή πρέπει να δώσει μεγαλύτερη προσοχή στην εξασφάλιση ότι οι κύριοι του έργου και οι σχεδιαστές συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους στο στάδιο του σχεδιασμού. Τα εργοτάξια πρέπει να επιθεωρούνται συχνότερα, και τα σχέδια ασφάλειας και υγείας και ο φάκελος ασφάλειας και υγείας πρέπει επίσης να ελέγχονται ως προς τον τύπο και την ουσία. Πρέπει να επιβάλλονται αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές ποινικές ρήτρες και στους κύριους του έργου και στους αναδόχους στις περιπτώσεις που αποτυγχάνουν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους. Σε αυτό το πλαίσιο, η SLIC παίζει θεμελιώδη ρόλο και πρέπει να καλύπτει την ιδιαίτερη κατάσταση στον κατασκευαστικό τομέα ως προτεραιότητα στις μελλοντικές εργασίες της.

Συνοπτικά, πρέπει να αναπτυχθεί η ακόλουθη δράση σε εθνικό επίπεδο ή σε επίπεδο ΕΕ:

- σχέδια μη δεσμευτικών μέσων (κατευθυντήριες γραμμές)·
- ενσωμάτωση συγκεκριμένων ζητημάτων ασφάλειας και υγείας στα προγράμματα επαγγελματικών σχολών και ανώτατης εκπαίδευσης σε εθνικό επίπεδο για τους επαγγελματίες που παίζουν βασικό ρόλο στην εφαρμογή της οδηγίας·
- εισαγωγή των εθνικών απαιτήσεων επαγγελματικής επάρκειας για τους συντονιστές·
- συστηματική ενσωμάτωση των μέτρων πρόληψης που συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης στις τεχνικές προδιαγραφές για τις προσκλήσεις υποβολής προσφορών, στις ρήτρες εκτέλεσης συμβάσεων και στη διαχείριση ποιοτικών συμβάσεων από τις αναθέτουσες αρχές·
- αναβάθμιση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για τους εργαζομένους και επικοινωνία μαζί τους μέσω προγραμμάτων κατάρτισης (π.χ. «Safe Pass»)·
- διεξαγωγή ειδικών εθνικών εκστρατειών ευαισθητοποίησης με στόχο τους ελεύθερους επαγγελματίες·
- συνδυασμός της προετοιμασίας της εκ των προτέρων γνωστοποίησης με άλλες σχετικές εθνικές διοικητικές διαδικασίες (π.χ. αίτηση για την άδεια κατασκευής)·
- συχνότερη επιθεώρηση των εργοταξίων·
- θέσπιση αποτελεσματικών, ανάλογων και αποτρεπτικών ποινικών ρητρών.

Ο κατασκευαστικός τομέας εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος και να απαιτεί επιπρόσθετη προσπάθεια από όλους τους φορείς ώστε να βελτιωθεί σημαντικά η εφαρμογή της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ. Η Επιτροπή θα συμβάλει σε αυτόν το στόχο, μεταξύ άλλων, με την κατάρτιση ενός πρακτικού, μη δεσμευτικού οδηγού με σκοπό τη διευκρίνιση ορισμένων βασικών εννοιών και τη στήριξη όλων των φορέων προκειμένου να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους.

Οδηγία 92/58/ΕΟΚ

Όλα τα κράτη μέλη θεωρούν ότι η οδηγία 92/58/ΕΟΚ έχει ασκήσει πολύ θετική επίδραση από την άποψη της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων και των τρίτων μερών. Έχει στηρίξει τον σαφή προσδιορισμό των καταστάσεων κινδύνου, ανεξαρτήτως της γλώσσας κατανόησης, και έχει συμβάλει αποφασιστικά στην εφαρμογή μιας σημαντικής αρχής του κοινοτικού δικαίου: της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων.

Η οδηγία θα επηρεαστεί από την εισαγωγή του συστήματος οικουμενικής εναρμόνισης για την ταξινόμηση και την επισήμανση των χημικών ουσιών (GHS), με το οποίο τροποποιούνται τα κριτήρια, τα εικονογράμματα και τα σύμβολα για την τοξικότητα, την αναφλεξιμότητα και άλλους χημικούς κινδύνους, και επομένως θα πρέπει να επικαιροποιηθεί.

Παράρτημα 8 — Περισσότερες πληροφορίες

Βιβλιογραφία Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών για την πρακτική εφαρμογή των οδηγιών για την υγεία και την ασφάλεια στον χώρο εργασίας 92/57/ΕΟΚ (προσωρινά και κινητά εργοτάξια) και 92/58/ΕΟΚ [σήμανση ασφάλειας στην εργασία — COM(2008) 698 της 6ης Νοεμβρίου 2008]

Μη δεσμευτικός οδηγός ορθής πρακτικής για την εφαρμογή της οδηγίας 2001/45/ΕΚ (εργασία σε ύψος)/ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2007, 82 σ.
ISBN 978-92-79-06511-8

http://ec.europa.eu/employment_social/publications/booklets/health/pdf/ke7807305_en.pdf

The prevention of work-related neck and upper limb disorders (WRULDs) in construction — E-Facts 17/Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία — Μπιλμπάο: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2007

<http://osha.europa.eu/en/publications/e-facts/efact17>

Prevention of vibration risks in the construction sector: E-fact 19, Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία — Μπιλμπάο: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2007

<http://osha.europa.eu/en/publications/e-facts/efact19>

Prevention of risks in construction in practice: Έκθεση/Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία — Μπιλμπάο: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2004, 64 σ.

ISBN: 92-9191-020-1

<http://osha.europa.eu/en/publications/reports/108>

Achieving better safety and health in construction: Ενημερωτική Έκθεση/Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία — Μπιλμπάο: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2004, 151 σ.

ISBN 92-9191-073-2

<http://osha.europa.eu/en/publications/reports/314>

Achieving better safety and health in construction: FACTS 55/Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία — Μπιλμπάο: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2004, 2 σ.

ISSN 1681-2123

<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets/55>

Preventing vehicle accidents in construction: E-fact 2/Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία — Μπιλμπάο: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2004, 9 σ.

<http://osha.europa.eu/en/publications/e-facts/efact02>

Musculoskeletal disorders in construction: E-fact 1/Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία — Μπιλμπάο: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2004, 10 σ.

<http://osha.europa.eu/en/publications/e-facts/efact01>

Actions to improve safety and health in construction: Magazine 7/Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία — Μπιλμπάο: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2004, 35 σ.

ISSN 1608-4144

<http://osha.europa.eu/en/publications/magazine/7>

Asbestos in construction: FACTS 51/Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία — Μπιλμπάο: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2004, 2 σ.

ISSN 1681-2123

<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets/51>

Management of noise in construction: FACTS 50/Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία — Μπιλμπάο: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2004, 2 σ.

ISSN 1681-2123

<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets/50>

Health and safety on small construction sites: FACTS 48/Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία — Μπιλμπάο: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2004, 2 σ.

ISSN 1681-2123

<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets/48>

Safe roof work: FACTS 49/Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία — Μπιλμπάο: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2004, 2 σ.

ISSN 1681-2123

<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets/49>

Accident prevention in the construction sector: FACTS 36/Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία — Μπιλμπάο: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2003, 2 σ.

ISSN 1681-2123

<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets/36>

Accident Prevention in the Construction Sector: FACTS 15/Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία — Μπιλμπάο: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2001, 2 σ.

<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets/15>

Preventing Work-Related Slips Trips and Falls: FACTS 14/Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία — Μπιλμπάο: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2001, 2 σ.

<http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets/14>

Φορείς παροχής πληροφοριών

Ευρωπαϊκή Ένωση

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών

Υποθέσεων και Ισότητας Ευκαιριών

1049 Bruxelles/Brussel

BELGIQUE/BELGIË

Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://ec.europa.eu/social/home.jsp?langId=en>

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την

Υγεία στην Εργασία

Gran Vía 33

48009 Bilbao

ESPAÑA

Τηλ. +34 944794360

Φαξ +34 944794383

E-mail: information@osha.europa.eu

Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://osha.europa.eu>

Belgique/België (Βέλγιο)

Ομοσπονδιακή Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης,

Εργασίας και Κοινωνικού Διαλόγου

Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid

en Sociaal Overleg

Ernest Blerotstraat 1

1070 Bruxelles/Brussel

BELGIQUE/BELGIË

Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://www.meta.fgov.be>

Πρόληψη

Institut pour la prévention, la protection et le bien-être au travail

Ινστιτούτο για την Ασφάλεια και την Υγεία στην

Εργασία

Rue Gachard 88 bte 4

1050 Bruxelles/Brussel

BELGIQUE/BELGIË

Τηλ. +32 26434444

Φαξ +32 26434440

E-mail: prevent@prevent.be

Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://www.prevent.be>

България (Βουλγαρία)

Министерство на труда и социалната политика

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής

Triaditza Street 2

1051 Sofia

BULGARIA

Τηλ. +359 28119443

Φαξ +359 29884405

Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://www.mlsp.government.bg>

НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ПО ОПАЗВАНЕ НА

ОБЩЕСТВЕНОТО ЗДРАВЕ

Εθνικό Κέντρο για την Προστασία της Δημόσιας

Υγείας

Blvd. Ivan Ev. Geshov 15

1431 Sofia

BULGARIA

Τηλ. +359 28056200

Φαξ +359 29541211

E-mail: ncphp@ncphp.government.bg

Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://ncphp.government.bg/>

Česká republika (Τσεχική Δημοκρατία)

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Na Poříčním právu 1/376

128 01 Praha 2

ČESKÁ REPUBLIKA

Τηλ. +420 221921111

Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://www.mpsv.cz>

Výzkumný ústav bezpečnosti práce (VUBP)

Ινστιτούτο Ερευνών για την Ασφάλεια στην Εργασία

Jeruzalémská 9

116 52 Praha 1

ČESKÁ REPUBLIKA

Τηλ. +420 221015811

Φαξ +420 224238550

Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://www.vubp.cz/>

Centrum odborných činností v ochraně a podpoře veřejného zdraví SZÚ

Οδбор hygieny práce a pracovního lékařství

Κέντρο Βιομηχανικής Υγιεινής και Επαγγελματικών

Ασθενειών

Šrobárova 48

100 42 Praha 10

ČESKÁ REPUBLIKA

Τηλ. +422 67082658

Φαξ +422 67311236

E-mail: hnp@szu.cz

Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://www.szu.cz/odbor-hygieny-prace-a-pracovniho-lekarstvi>

Κύπρος

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας

Απελλή 12

1493 Λευκωσία

ΚΥΠΡΟΣ

Τηλ. +357 22405623

Φαξ +357 22663788

E-mail: director@dl.mlsi.gov.cy

Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://www.mlsi.gov.cy/dli>

Danmark (Δανία)

Beskæftigelsesministeriet
Υπουργείο Απασχόλησης
Ved Stranden 8
1061 København
DANMARK
Τηλ. +45 72205000
Φαξ +45 33121378
E-mail: bm@bm.dk
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.bm.dk>

Arbejdstilsynet (WEA)
Οργανισμός Εργασιακού Περιβάλλοντος της Δανίας
Postboks 1228
0900 København
DANMARK
Τηλ. +45 39152000
Φαξ +45 39152560
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.arbejdstilsynet.dk/>

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø
Εθνικό Κέντρο Έρευνας για το Εργασιακό Περιβάλλον
Lersø Parkallé 105
2100 København
DANMARK
Τηλ. +45 39165200
Φαξ +45 39165201
E-mail: nfa@arbejdsmiljoforskning.dk
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.arbejdsmiljoforskning.dk>

Branchearbejdsmiljørådet for Bygge & Anlæg
Τομεακό Συμβούλιο για την Ασφάλεια και Υγεία στην
Εργασία στις Κατασκευές
Bygmestervej 5
2400 København
DANMARK
Τηλ. +45 36141400
E-mail: sekr@bar-ba.dk
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.bar-ba.dk>

Deutschland (Γερμανία)

Bundesministerium für Arbeit und Soziales (BMAS)
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
Referat IIIb2 – Grundsatzfragen des Arbeitsschutzes
Wilhelmstrasse 49
10117 Berlin
DEUTSCHLAND
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.bmas.bund.de>

Bundesanstalt für Arbeitsschutz
und Arbeitsmedizin (BAuA)
Ομοσπονδιακό Ινστιτούτο για την Ασφάλεια και την
Υγεία στην Εργασία
Friedrich-Henkel-Weg 1–25
44149 Dortmund
DEUTSCHLAND
Τηλ. +49 2319071-0
Φαξ +49 2319071-2454
E-mail: poststelle@baua.bund.de
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.baua.de>
Postanschrift: Postfach 17 02 02, 44061 Dortmund,
DEUTSCHLAND

Eesti (Εσθονία)

Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων
Τμήμα Εργασίας
Gonsiori 29
15027 Tallinn
EESTI/ESTONIA
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.sm.ee/>

Terviseamet
Συμβούλιο Υγείας
Paldiski mnt 81
10617 Tallinn
EESTI/ESTONIA
E-mail: kesk@terviseamet.ee
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.tervismet.ee/>

Eire (Ιρλανδία)

Department of Enterprise, Trade and Employment/
Υπουργείο Επιχειρήσεων, Εμπορίου και Απασχόλησης
23 Kildare Street
Dublin 2
Τηλ. +353 16312121
Φαξ +353 16312827
E-mail: info@entemp.ie
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.entemp.ie/>

Health and Safety Authority (HAS)/Υπηρεσία Υγείας
και Ασφάλειας
James Joyce Street
Dublin 1
ÉIRE/IRELAND
Τηλ. +353 16147000
Φαξ +353 6147020
E-mail: infotel@hsa.ie
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.hsa.ie>

España (Ισπανία)

Ministro de Trabajo e Inmigración/Υπουργείο
Εργασίας και Μετανάστευσης
C/Agustín de Bethencourt, 4
28071 Madrid
ESPAÑA
Τηλ. +34 913630000
E-mail: informacionmtin@mtin.es
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.mtin.es/>

Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el
Trabajo (INSHT)
Torrelaguna, 73
28027 Madrid
ESPAÑA
Τηλ. +34 913634100
Φαξ +34 913634327
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.insht.es/portal/site/Insht/> or
<http://www.mtin.es>

France (Γαλλία)

Ministère de l'Emploi et de la Solidarité/Υπουργείο
Απασχόλησης και Αλληλεγγύης
Direction des relations du travail (DRT/CT)/Διεύθυνση
Εργασιακών Σχέσεων
39–43 quai André Citroën
75739 Paris Cedex 15
FRANCE
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.travail.gouv.fr>

Institut national de recherche et de sécurité Paris
(INRS)/Εθνικό Ινστιτούτο Έρευνας και Ασφάλειας του
Παρισιού
30 rue Olivier Noyer
75680 Paris Cedex 14
FRANCE
Τηλ. +33 140443000
Φαξ +33 140443099
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.inrs.fr>

Ελλάδα

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης
Γενική Διεύθυνση Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας
Πειραιώς 40
101 82 Αθήνα
ΕΛΛΑΔΑ

Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της
Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ)
Λιοσίων 143 και Θειοπίου 6
104 45 Αθήνα
ΕΛΛΑΔΑ
Τηλ. +30 2108200100
Φαξ +30 2108200222
E-mail: info.the@elinyae.gr
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.elinyae.gr>

Italia (Ιταλία)

Ministero del Lavoro, della Salute e delle Politiche
Sociali/Υπουργείο Εργασίας, Υγείας και Κοινωνικής
Πολιτικής
Via Veneto 56
00187 Roma
ITALIA
Τηλ. +39 648161638
Φαξ +39 0648161441
E-mail: segrgabinetto@lavoro.gov.it
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.lavoro.gov.it/lavoro/>

Istituto superiore per la prevenzione e la sicurezza del
lavoro/Ανώτατο Ινστιτούτο Πρόληψης και Ασφάλειας
στην Εργασία (ISPESL)
Via Urbana 167
00198 Roma
ITALIA
Τηλ. +39 064742281
Φαξ +39 064741831
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.ispesl.it>

Latvija (Λετονία)

Labklājības ministrija
Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων
Skolas iela 28
Rīga, LV-1331
LATVIJA
Τηλ. +371 67021600,
Φαξ +371 67276445
E-mail: lm@lm.gov.lv
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.lm.gov.lv>

Valsts darba inspekcija
Επιθεώρηση Εργασίας της Δημοκρατίας της Λετονίας
Kr. Valdemāra iela 38
Rīga, LV-1010
LATVIJA
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.vdi.gov.lv>

Latvijas Medicīnas akadēmijas — Darba un Vides
Veselības institūts
Ινστιτούτο Επαγγελματικής και Περιβαλλοντικής
Υγείας, Ιατρική Ακαδημία της Λετονίας
Dzirciema iela 16
Rīga, LV-1007
LATVIJA
Τηλ. +371 2409139
Φαξ +371 7828155
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://home.parks.lv/ioeh/>

Lietuva (Λιθουανία)

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
Υπουργείο Κοινωνικής Ασφάλισης και Εργασίας
A. Vivulskio g. 11
LT-03610 Vilnius
LIETUVA/LITHUANIA

Τηλ. +370 52664201
 Φαξ +370 52664209
 E-mail: post@socmin.lt
 Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.socmin.lt/index.php?879686114>

Valstybinė darbo inspekcija
 Επιθεώρηση Εργασίας της Δημοκρατίας της
 Λιθουανίας
 Algirdo g. 19
 LT-03607 Vilnius
 LIETUVA/LITHUANIA
 Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.vdi.lt>

Εθνικό Συμβούλιο Ταμείου Κοινωνικής Ασφάλισης της
 Δημοκρατίας της Λιθουανίας (SODRA)
 Konstitucijos pr. 12
 LT-09308 Vilnius
 LIETUVA/LITHUANIA
 Τηλ. +370 2724864
 Φαξ +370 2723641
 E-mail: sodrainfo@sodra.lt
 Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.sodra.lt>

Luxembourg (Λουξεμβούργο)
 Ministère du travail et de l'emploi/Υπουργείο
 Εργασίας και Απασχόλησης
 26, rue Zithe
 2939 Luxembourg
 LUXEMBOURG
 Τηλ.+352 2478-6100
 Φαξ +352 2478-6108
 E-mail: info@mte.public.lu
 Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.mte.public.lu/>

Inspection du Travail et des Mines/Επιθεώρηση
 Εργασίας και Μεταλλείων
 3, rue des Primeurs
 2361 Luxembourg
 LUXEMBOURG
 Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.itm.lu>

Association d'Assurance contre les Accidents (AAA)/
 Οργανισμός Ασφάλισης κατά Ατυχημάτων
 125, route d'Esch
 BP 1342
 2976 Luxembourg
 LUXEMBOURG
 Τηλ. +352 2619-151
 Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.aaa.lu>

Malta (Μάλτα)
 Υπουργείο Παιδείας, Απασχόλησης και Οικογενειακής-Κοινωνικής
 Πολιτικής
 Palazzo Ferreria, 310 Republic Street
 Valletta VLT 2000
 MALTA
 Τηλ. +356 25903100
 Φαξ +356 25903121
 E-mail: info.mfss@gov.mt
 Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<https://secure2.gov.mt/SocialPolicy/SocProt/default.aspx>

Οργανισμός Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία
 (OHSa)
 17, Triq Edgar Ferro
 Pietà-PTA 1533
 MALTA
 Τηλ. +35621247677
 Φαξ +35621232909
 E-mail: ohsa@gov.mt
 Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.ohsa.org.mt>

Magyarország (Ουγγαρία)
 Szociális és Munkaügyi Minisztérium
 Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
 Budapest
 Alkotmány u. 3.
 1054
 MAGYAROSZÁG/HUNGARY
 Τηλ. +36 14738100
 Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.szmm.gov.hu/main.php?folderID=13318andlangchanged=eng>

OMMF — Επιθεώρηση Εργασίας της Ουγγαρίας
 Budapest
 Margit krt. 85.
 1024
 MAGYAROSZÁG/HUNGARY
 Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.ommf.gov.hu>

Nederland (Κάτω Χώρες)

Ministerie van sociale zaken
Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων και Απασχόλησης
Postbus 90801
2509 LV Den Haag
NEDERLAND
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://home.szw.nl/>

TNO Arbeid
Postbus 718
2130 AS Hoofddorp
NEDERLAND
Τηλ. +31 235549394
Φαξ +31 235549394
E-mail: info@arbeid.tno.nl
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.nia.tno.nl>

Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (NCVB)
Κέντρο Επαγγελματικών Ασθενειών των Κάτω Χωρών
Postbus 22660
1100 DD Amsterdam
NEDERLAND
Τηλ. +31 20566387
Φαξ +31 20569288
E-mail: ncv@amc.uva.nl
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.beroepsziekten.nl/>

Österreich (Αυστρία)

Bundesministerium für Arbeit, Soziales und
Konsumerschutz
Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών
Υποθέσεων και Προστασίας των Καταναλωτών
Stubenring 1
1010 Wien
ÖSTERREICH
Τηλ. +43 171100-0
E-Mail: briefkasten@bmask.gv.at
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.bmask.gv.at/cms/siteEN/index.html>

Allgemeine Unfallversicherungsanstalt (AUVA)
Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης Επαγγελματικών
Κινδύνων της Αυστρίας
Adalbert-Stifter-Strasse 65
1200 Wien
ÖSTERREICH
Τηλ. +43 133111-0
Φαξ +43 133111-347
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.auva.sozvers.at>

Polska (Πολωνία)

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa
POLSKA
Τηλ. +48 226611000
E-mail: info@mpips.gov.pl
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.mpips.gov.pl/index.php>

Państwowa Inspekcja Pracy
Εθνική Επιθεώρηση Εργασίας
ul. Krucza 38/42
00-926 Warszawa
POLSKA
Τηλ. +48 224203731/224203730
Φαξ +48 224203725/226254770
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.pip.gov.pl/html/en/html/index.htm>

Centralny Instytut Ochrony Pracy (CIOP)
Κεντρικό Ινστιτούτο Προστασίας της Εργασίας
ul. Czerniakowska 16
00-701 Warszawa
POLSKA
Τηλ. +48 226234601
Φαξ +48 226233693
E-mail: oinip@ciop.pl
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.ciop.pl>

Portugal (Πορτογαλία)

Inspecção-Geral do Trabalho/Γενική Επιθεώρηση
Εργασίας
Avenida Casal Ribeiro, 18-A
1000-092 Lisboa
PORTUGAL
Τηλ. +351 213308700 |
Φαξ +351 213308710
E-mail: dsaii.mail@act.gov.pt

Autoridade para as condições do trabalho (ACT)/
Οργανισμός για τις Συνθήκες Εργασίας
Avenida Casal Ribeiro, n.º 18-A
1000-092 Lisboa
PORTUGAL
Τηλ. +351 213308700
Φαξ +351 213308710
E-mail: imprensa@act.gov.pt
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.act.gov.pt>

Centro Nacional de Protecção Contra os Riscos
Profissionais (CNP RP)/Εθνικό Κέντρο Προστασίας από
τους Επαγγελματικούς Κινδύνους
Avenida da República, 25, 1.º esq.
1094 Lisboa
PORTUGAL
Τηλ. +351 213547153
Φαξ +351 213522748
E-mail: cnprp@seg-social.pt
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.seg-social.pt>

România (Ρουμανία)

Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale
Υπουργείο Εργασίας, Οικογένειας και Κοινωνικής
Προστασίας
Str. Dem. I. Dobrescu nr. 2-4
Sectorul 1,
București
ROMANIA
Τηλ. +40 0213136267
E-mail: presa@mmuncii.ro
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.mmuncii.ro/ro/website/ro/>

Inspectia Muncii
Str. Matei Voievod nr. 14
Sectorul 2,
București
ROMANIA
Τηλ. +40 3027030
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.inspectmun.ro/>

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru
Protecția Muncii (INCDPM)
Bdul Ghencea nr. 35A
Sectorul 6, București
ROMANIA
Τηλ. +40 213133158
Φαξ +40 213157822
E-mail: cis_inpm@rnc.ro
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.inpm.ro/>

Slovenija (Σλοβενία)

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
Υπουργείο Εργασίας, Οικογένειας και Κοινωνικών
Υποθέσεων
Kotnikova 5
SI-1000 Ljubljana
SLOVENIJA
Τηλ. +386 13697700
Φαξ +386 13697832
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.gov.si>

Zavod Republike Lovenije za Varstvo pri delu (ZVD)
Ινστιτούτο Επαγγελματικής Ασφάλειας της
Δημοκρατίας της Σλοβενίας
Chengdujska cesta 25
SI-1260 Ljubljana-Polje
SLOVENIJA
Τηλ. +386 15855100
Φαξ +386 15855101
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.zvd.si>

Slovensko (Σλοβακία)

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικών Υποθέσεων και
Οικογένειας της Δημοκρατίας της Σλοβακίας
Špitálska 4-6
816 43 Bratislava
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Τηλ. +421 22046 0000
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.employment.gov.sk/index.php?SMC=1>

Národný Inšpectorát práce
Masarykova 10
040 01 Košice
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Τηλ. +421-55-7979902
Φαξ +421-55-7979904
E-mail: nip@ip.gov.sk
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.safework.gov.sk/>

Výskumný a vzdelávací ústav bezpečnosti práce (VVUBP)
Trnavská cesta 57
814 35 Bratislava
SLOVENSKO/SLOVAKIA
Τηλ. +421 25729 1109
Φαξ +421 25729 1171

Suisse/Schweiz/Svizzera (Ελβετία)

Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών Υποθέσεων
Υπηρεσίες Επικοινωνιών
Federal Palace East Wing
3003 Berne
SCHWEIZ
Τηλ. +41 313222007
Φαξ +41 313222194
E-mail: info@gs-evd.admin.ch
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.evd.admin.ch>

Schweizerische Unfallversicherungsanstalt (SUVA)
Fluhmattstrasse 1
6002 Luzern
SCHWEIZ
Τηλ. +41 41419-5111, εσωτ. 5049
Φαξ +41 41419-5828
E-mail: bereich.bau@suva.ch
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.suva.ch>

Suomi (Φινλανδία)

Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων και Υγείας
Τμήμα Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία
P.O. Box 536
FI-33101 Tampere
SUOMI/FINLAND
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.stm.fi/>

Työterveyslaitos
Φινλανδικό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Υγείας (FIOH)
Topeliuksenkatu 41
FI-00250 Helsinki
SUOMI/FINLAND
Τηλ. +358 947471
Φαξ +358 92414634
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.occuphealth.fi>

Sverige (Σουηδία)
Arbetsmarknadsdepartementet
Υπουργείο Απασχόλησης
Mäster Samuelsgatan 70
SE-103 33 Stockholm
SVERIGE
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.sweden.gov.se/sb/d/8281>

Arbetsmiljöverket
Σουηδικός Οργανισμός για το Εργασιακό Περιβάλλον
Lindhagensgatan 133
SE-112 79 Stockholm
SVERIGE
Τηλ. +46 87309000
Φαξ +46 87301967
E-mail: arbetsmiljoverket@av.se
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.av.se/inenglish/>

United Kingdom (Ηνωμένο Βασίλειο)
Department for Work and Pensions/Υπουργείο
Εργασίας και Συντάξεων
Caxton House
Tothill Street
London
SW1H 9DA
UNITED KINGDOM
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.dwp.gov.uk/>

Health and Safety Executive (HSE)/Οργανισμός για την
Ασφάλεια και την Υγεία
Rose Court
2 Southwark Bridge
London
SE1 9HS
UNITED KINGDOM

Redgrave Court
Merton Road
Bootle
Merseyside
L20 7HS
UNITED KINGDOM
Τηλ. +44 1717176000
Φαξ +44 1717176717
E-mail: hse.infoline@natbrit.com
Εκδόσεις είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση:
<http://www.hse.gov.uk>

Εμπειρογνώμονες που συμμετείχαν στην κατάρτιση του παρόντος οδηγού

Ad hoc ομάδα εργασίας

Κυβερνητικά στελέχη

Mr Andrew EAST
Health and Safety Executive
Rose Court SSW
2 Southwark Bridge
London SE1 9HS
UNITED KINGDOM

Mrs Evangelitsa TSOULOFTA - KAKOUTA
Department of Labour Inspection
1493 Nicosia
CYPRUS

Mr Martin MOKRAO
Národný Inspektorát práce Kosice
(National Labour Inspectorate Kosice),
Masarykova 10
040 01 Kosice
SLOVAK REPUBLIC

Mr Matthias VAHLBRUCH
c/o Bundesministerium für Arbeit und Soziales
(BMAS)
Referat IIIb2 - Grundsatzfragen des Arbeitsschutzes
Wilhelmstr. 49
Berlin
GERMANY

Mr Boudewijn NOUWENS (Deputy Member)
Ministerie van Sociale Zaken en Wergelengenheid
Postbus 90801
2509 LV Den Haag
THE NETHERLANDS

Εργαζόμενοι

Mr Horst BUHR
Schlehdornweg 8a
82256 Forstenfeldbruck/Buchenau
GERMANY

Mr Rolf GEHRING
FETBB-EFBWW
Rue Royale 45, bte 3
1000 Bruxelles
BELGIUM

Mr Lars VEDSMAND
BAT-Kartellet
Kampmannsgade 4
Postboks 392
1790 Copenhagen
DENMARK

Mr Cornel CONSTANTIOAIA
C.N.S.L.R.
269, rue Gh.Gr, Cantacuzino
Blok 16 AP. 39
100208 Ploiesti, Jud Prahova
ROMANIA

Εργοδότες

Mrs Veronique FOUILLEROUX
Fédération française du bâtiment
33 Avenue Kleber
75784 Paris Cedex 16
FRANCE

Mr Jose GASCON Y MARIN
FCC Construcción S.A.
Pedro Teixeira 8-6a
28020 Madrid
SPAIN

Mr Andre PELEGRIN
FABA-FEGC
Rue du Lombard 42
1000 Bruxelles
BELGIUM

Mr Michele TRITTO
ANCE
Via Guattani 16
00161 Rome
ITALY

Mr Bart VANMARCKE (Deputy member)
HSE Group Team Partner
Mainline and Metros Division
Vaartdijkstraat 5
8200 Bruges
BELGIUM

Εμπειρογνώμονες συνεργαζόμενοι εξωτερικά με την ομάδα εργασίας

Mr Philip BAKER
ISHCCO
c/o Foyer Technique
4-6, Bd Grande Duchesse Charlotte
1330 Luxembourg
LUXEMBOURG

Mr Jörg-Martin HOHBERG
EFCA c/o IUB
Thunstrasse 2
3005 Bern
SCHWITZERLAND

Mr Adrian JOYCE
ACE
29, rue Paul Emile Janson
1050 Brussels
BELGIUM

Mr Luc PROESMANS BOUWUNIE
Spastraat 8
1000 Brussels
BELGIUM

Mr Jacob Ravn THOMSEN
AEEBC - Konstruktørforeningen
Vester Voldgade 111
1552 Copenhagen
DENMARK

Mr Alexander RYCHTER
BFW
Kurfürstendamm 57
10707 Berlin
GERMANY

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Mrs Teresa MOITINHO
European Commission DG EMPL F/4
EUFO 02/2180
10, rue R. Stumper
2920 Luxembourg
LUXEMBOURG
E-mail: Maria-Teresa.Moitinho@ec.europa.eu

Mrs Christina FOGELQUIST
European Commission DG EMPL F/4
EUFO 02/2181
10, rue R. Stumper
2920 Luxembourg
LUXEMBOURG
E-mail: Christina.FOGELQUIST@ec.europa.eu

Σύμβουλοι

Mrs Marie-Amelie BUFFET
EUROGIP - France
55 rue de la Fédération
75015 Paris
FRANCE
Τηλ. +33 140 56 30 40
Φαξ + 33 1 40 56 36 66
E-mail: eurogip@eurogip.fr
<http://www.eurogip.fr>

Mr Bruno BISSON
Caisse Regionale d'Assurance Maladie d'Ile De France
(CRAMIF)
FRANCE

Mr Luis ALVES DIAS
Instituto Superior Tecnico (IST) - Portugal

Mr Ulrich BERG
Berufsgenossenschaft der Bauwirtschaft (BG BAU)
GERMANY

Mr Martin THURGOOD
Consultant
UNITED KINGDOM

Μη δεσμευτικός οδηγός ορθής πρακτικής για την κατανόηση και εφαρμογή της οδηγίας περί εργοταξίων 92/57/ΕΟΚ — «Εργοτάξια»

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2011 — 191 σ. — 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-79-19384-2

doi:10.2767/21718

Αυτός ο μη δεσμευτικός οδηγός παρέχει πρακτικές πληροφορίες για την κατανόηση και την εφαρμογή της οδηγίας 92/57/ΕΟΚ σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια. Εξηγώντας την οδηγία και παρέχοντας προτάσεις και παραδείγματα καλών πρακτικών, ο οδηγός αυτός στοχεύει να βοηθήσει όλα τα μέρη που εμπλέκονται σε ένα εργοτάξιο, όπως πελάτες, επιβλέποντες, σχεδιαστές, συντονιστές, εργολάβοι και άλλοι εργοδότες, εργαζόμενοι, προμηθευτές και άλλοι, στους παρακάτω τομείς:

- κατανόηση και εφαρμογή των γενικών αρχών πρόληψης (κεφάλαιο 1),
- κατανόηση των προδιαγραφών ασφάλειας και υγείας της οδηγίας, όπως πότε και τι ισχύει, οι υποχρεώσεις και οι ρόλοι των συμμετεχόντων και η απαιτούμενη τεκμηρίωση (κεφάλαιο 2),
- εντοπισμός ορισμένων τυπικών πιθανών ατυχημάτων και κινδύνων κατά τη διάρκεια κατασκευαστικών εργασιών (κεφάλαιο 3),
- διαχείριση κινδύνων καθ' όλη τη διάρκεια των κατασκευαστικών έργων, από το στάδιο προετοιμασίας του έργου, έως το στάδιο μετά την αποπεράτωση της κατασκευής (κεφάλαιο 4) και
- σύνοψη των υποχρεώσεων των συμμετεχόντων ανά στάδιο (κεφάλαιο 5).

Αυτή η έκδοση είναι διαθέσιμη σε έντυπη μορφή στα αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά και σε ηλεκτρονική μορφή σε όλες τις άλλες επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

CD που περιέχει 22 γλωσσικές εκδόσεις (Αριθμός καταλόγου: KE-31-11-011-1X-Z, ISBN 978-92-79-19096-4) είναι επίσης διαθέσιμο.

ΠΩΣ ΘΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΙΤΕ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ

Δωρεάν εκδόσεις:

- από το EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).
 - από τα γραφεία εκπροσώπησης ή τις αντιπροσωπείες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Στοιχεία επικοινωνίας θα βρείτε στο διαδίκτυο (<http://ec.europa.eu>) ή θα τα ζητήσετε με φαξ στον αριθμό +352 2929-42758.

Εκδόσεις επί πληρωμή:

- από το EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Συνδρομές επί πληρωμή (π.χ. ετήσιες σειρές της *Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, συλλογές της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης):

- μέσω των εμπορικών αντιπροσώπων της Υπηρεσίας Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://publications.europa.eu/others/agents/index_el.htm).

Σας ενδιαφέρουν οι εκδόσεις της Γενικής Διεύθυνσης Απασχόλησης, Κοινωνικών
Υποθέσεων και Ένταξης;

Αν ναι, μπορείτε να τις μεταφορτώσετε ή να εγγραφείτε για δωρεάν συνδρομή:
<http://ec.europa.eu/social/publications>

Μπορείτε επίσης να εγγραφείτε δωρεάν στο ηλεκτρονικό πληροφοριακό
δελτίο Social Europe της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:
<http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

<http://ec.europa.eu/social>

www.facebook.com/socialeurope

Υπηρεσία Εκδόσεων

ISBN 978-92-79-19384-2

9 789279 193842